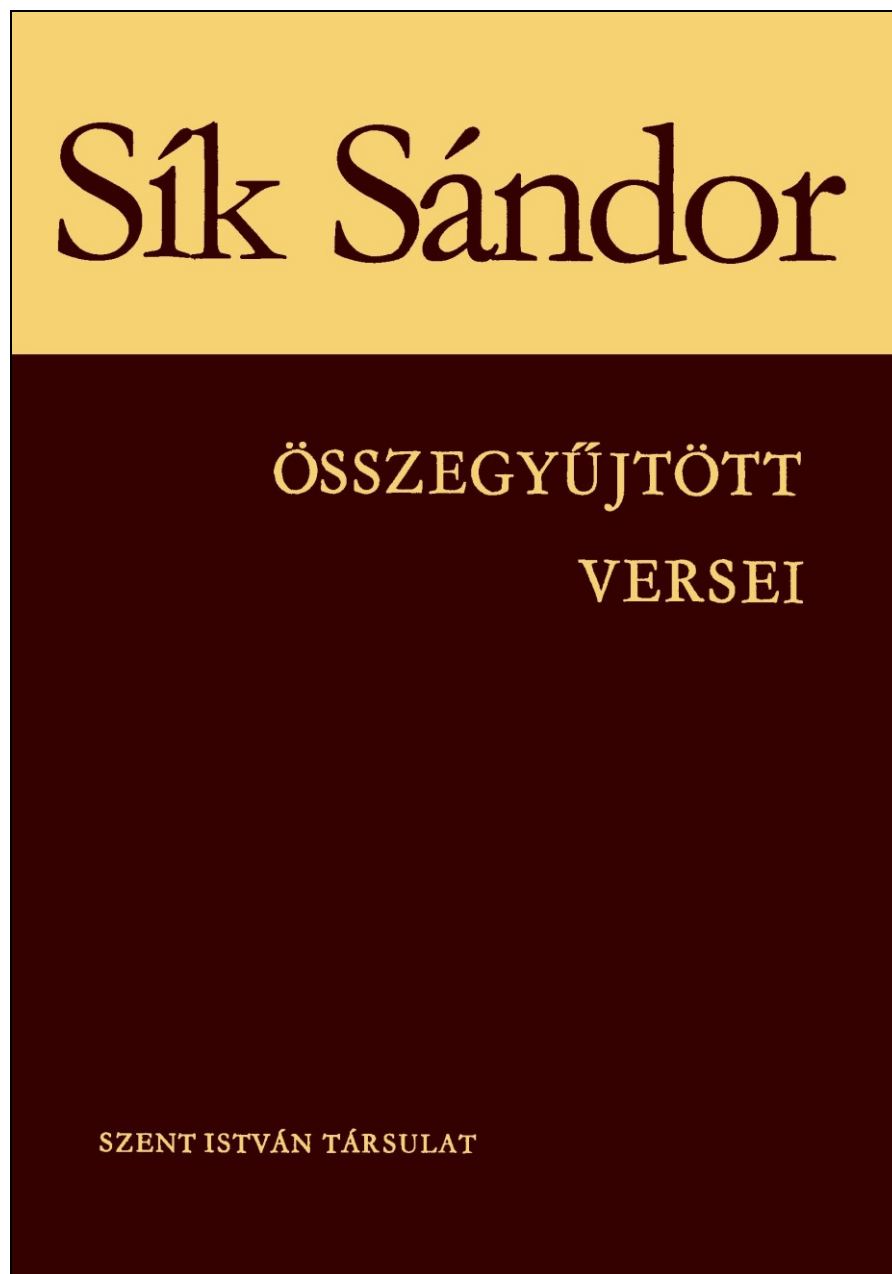

Sík Sándor

Összegyűjtött versei

Mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Sík Sándor
Összegyűjtött versei

A Magyar Piarista Tartományfőnökség
143/1976. sz. engedélyével

Sajtó alá rendezte: Jelenits István
Lektorálta: Dr. Béládi Miklós

A versek után, apró betűvel feltüntettük, hogy szerepelnek-e abban a válogatásban, amelyet maga a költő az *Őszi fecske* (1959-ŐF) majd az *Áldás* (1963-Áld) című kötetben közreadott, illetőleg *A kettős végtelen* (1969-KV) című gyűjteményben, amelyet Rónay György szerkesztett. 1962-ben Kardos Klára harminc lapos följegyzés-sorozatban rögzítette az életművére visszatekintő költőnek egy-egy költeményével kapcsolatos rövid megjegyzéseit. Ezek nemcsak a kutató, hanem az olvasó számára is értékesek, ezért – néhol megrövidítve, néhol az élőszo esetlegességéből kissé kiemelve – itt közöljük őket.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1976-ban jelent meg a Szent István Társulat gondozásában az ISBN 963 360 041 3 azonosítóval. Az elektronikus változat a Piarista Rend magyarországi tartományfőnökének és a Szent István Társulat engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Piarista Rend Magyarországi Tartományáé.

A könyv szövegét Szász Imre vitte számítógépbe. A könyv eredetileg a Szegedi Dugonics András Piarista Gimnázium honlapján található a <http://server.dugonics-szeged.sulinet.hu/irodalom/vers/sik/> címen.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Útravalóul	19
Szembe a Nappal (1910).....	21
Belenéztem a Napba	21
Szembe a Nappal.....	22
A hajnal szerelmese	23
Phaëton.....	24
Kíáltás a kapuból.....	25
A fehér koszorúk titka.....	26
Szürke délután.....	28
Sötét folyosó	29
Holdsugár.....	30
Este.....	31
Porban és éjszakában	32
Vonat a mezőn	34
Virág a tengeren.....	35
Tűnődés.....	36
Ködös vizek fölött.....	37
A tó lelke.....	38
A Vág ritmusai.....	40
A Vág születése.....	40
A vizek estéje.....	43
Szóló sziklák között	44
Eső a Vágon	46
Éjszaka a vizeken.....	47
Vitézi ének a romvárok alól	48
Virradat a Vágon.....	49
Jákob kútjánál	50
Láttam csillagát napkeleten.....	51
Ketten a Mesterrel.....	52
Véreső esik.....	54
De profundis.....	56
Síró testvérnek	57
Dal.....	58
Rohanunk	59
A tornyos ház	60
A templomos házban.....	62
Tüzek a ködben	63
Emlékezés az otthoniakra	64
Hollók	65
Este az ablakban.....	66
Nocturnum	67
A napos hegy.....	68
A torony kürtöse	69
Liliput.....	70

Kurucok tánca	72
Királyok igrice	73
A belülvalók mécse (1912)	74
A mécses	74
A remete a sivatagba indul.....	75
Az eljövendőség elébe	75
El kell menni a sivatagba	77
A titok	78
I. Az idegenségről	78
II. A másikomról.....	79
III. Akikről azt hiszik, hogy én vagyok	80
IV. A sírásról és a nevetésről	81
V. A könny születéséről.....	82
VI. A könnyről.....	83
VII. A messziről szóló ének.....	84
VIII. Az estéli látogatásról.....	86
IX. A fészekről.....	88
X. Az egyedülvalóságról.....	90
XI. A bús testvérekről	92
XII. Siralmas ének a kerítésen	94
XIII. A látogatásról	95
XIV. A jegyes éneke	96
XV. A várásról.....	97
XVI. A sétálásról	98
XVII. A hűséges hűtlenségről.....	99
XVIII. A tűzben való	101
XIX. A visszanézésről	102
XX. A kiáltás elől való futásról	104
XXI. Az oszlopról.....	105
XXII. Kemény parancsolat	106
XXIII. A második születésről	108
XXIV. Az örömről.....	109
XXV. Mennyegzős ének.....	110
Sírás és nevetés	111
Alkonyat a Balatonon	111
Fehér mezők.....	112
A beteg siránkozik	113
Mint gyenge harmat a napon.....	115
Tavaszcsemettyűje	116
Ballada a szépség szomorúságáról.....	117
Az ősz dalol.....	118
Vízió a vonaton	119
Dal.....	120
Fehér rózsák a Dunán.....	121
Regős ének.....	122
Költemények (1916)	124
Harangszó a viharban.....	125
Énekszó a magasságból.....	125
Zrínyi harmadik éneke	127
Jeremiád	129

Egy magányos magyar	131
Földindulás.....	133
A magvető.....	134
Mi hárman.....	136
Jó nekem, Uram	137
Odysseia	138
Odysseus	138
Kalypso	139
Demodokos	140
Nausikaa.....	141
Penelope.....	142
Ithaka.....	143
A bánya	144
I. Leszállás	144
II. A tárna	145
III. A bányász.....	146
IV. Ereszkedés létrákon lejjebb	148
V. Fölszállás.....	149
Bibliai képek	151
Az öldöklő angyal	151
Jeremiás.....	152
A napkeleti bölcsek.....	154
Péter sírása	155
Jézus és a kereszt	156
Júdás.....	157
Rózsakoszorú	158
Tenger	160
I. Vágy, vágy.....	160
II. Szegény kagyló	162
III. Sebesen, sebesen	163
IV. Tenger, most itt vagyok	164
V. Ember vagyok	165
VI. Magamat, íme, elhoztam.....	166
VII. A kiáltás.....	167
VIII. Akarsz, kis ember?	168
IX. Negyven nap, negyven éjjel.....	169
X. Búvár.....	170
XI. Óriások.....	171
XII. És jöttek a napok	172
XIII. Járok a tengeren	173
Víziók.....	174
Hamvazás.....	174
Erdő.....	176
Hegyek	178
I. Kék hegyek.....	178
II. Fekete hegyek.....	178
III. Rózsaszínű hegyek.....	179
A folyó	180
Szonett.....	182
Hangulatok.....	183

Esti dal	183
Gyöngyvirág	184
Csengettyűszó	185
Szél.....	186
Testvérek.....	187
Van-e szebb, testvér?	187
Jani	188
Jöjj, szegény fiú!	191
Novemberi utazás.....	194
Fáklya.....	195
Követek	196
Meditációk	198
I. A lélek a lélek titkairól	198
II. A csendességről.....	200
III. A végtelenségről	202
IV. A testről	203
V. A régi testvérekről.....	204
VI. Az Isten kezéről	205
Maradék magyarok (1919).....	206
Ének minden emberhez.....	206
A költő háborús imádsága.....	208
Tavaszi kórus	209
A hatvanéves Prohászkanak.....	210
Csend (1924).....	212
Csend.....	212
Búzavirág	213
Orgonailat	214
Csendes tavaszi dal	215
Ákácvirágzás	216
Lombzúgás.....	217
Március	219
Balatoni csend.....	220
Eső.....	221
Herkulesfürdői emlék.....	222
Szonett egy palack forrásvízre	223
Almafavirágzás	224
Imádságos dal holdfénynél	225
Áldás	226
I. Kisgyerek.....	226
II. Fogócska.....	227
III. Cseresnyefa.....	227
IV. Beszélgetés	227
V. Búcsúzás.....	229
VI. Az ablakból.....	230
VII. Áldás.....	231
Testvérek.....	232
Falusi reggel.....	232
Alszik a sátor.....	233
Isten lánca	235
Dal három húron	236

Ének egy rút arcáról.....	237
Sajó	239
Csigabiga.....	240
Kis csibék.....	241
Harangvirág.....	242
Útféli bokor.....	243
Tűzvész	244
Angyal.....	246
Fiúk	248
Két imádság	250
I. Gyónás után	250
II. Áldozás előtt.....	250
Sarlósboldogasszony (1928)	252
Sarlósboldogasszony.....	252
Nyári zsongás.....	253
Hullámmoraj	254
Antenna	256
Éjjel a tengeren	261
A kis gomba dicsérete	262
A fenyőfa éneke	263
Árvák.....	265
Hó a hegyeken.....	268
Angelus	269
Beethoven	270
Alm	273
Gyerekek az utcán.....	274
Könnyek.....	275
Bűbáj	277
Lámpák	279
Szobor	281
Mondtam magamban	282
Havasi pihenő.....	283
Kilenc gödör.....	285
Hová rohantok?	286
A pátriárka	287
A Ziller litániája	289
Roma aeterna	291
A Dioskurok temploma.....	293
Miserere	295
A római holdhoz	299
Tengerparti ének	301
Alagút.....	303
Régimódi vers az isaszegi országútról.....	304
Fekete kenyér (1931)	306
Kenyérszegés	306
Egy karéj fekete kenyeret.....	306
Ember.....	308
Megértettem, hogy kenyérnek születtem	310
Hát itt van, testvér	312
Első könyv: Mag és kalász.....	313

Első rész: Édes Gödöllő	313
Diákszakaszh.....	313
Gödöllő	314
Nagymama	317
Apám.....	318
Anyukám.....	319
Második rész: A fiú.....	321
Zsibongás	321
Rapszódia.....	322
Intermezzo.....	324
A prefektus.....	325
Második könyv: Kel a tészta.....	326
Első rész: A tudomány méze.....	326
Kupolaterem.....	326
A professzor	327
Mámor.....	328
A két isteni Nővér	329
A mester	330
Második rész: A pusztában kiáltók	331
Verseket írok.....	331
Új ének.....	332
A zászlónk.....	333
A Püspök.....	335
Apró lelkecskék	336
Harmadik rész: Isten érkezése	337
Káté	337
Dolgozatírás	338
Nagy fiúk	340
Isten érkezése	341
Primicia	342
Dunapart és cella.....	344
Negyedik rész: A köldöknéző.....	345
A köldöknéző.....	345
Harmadik könyv: Kemencében.....	350
Első rész: Írott betű	350
Szerkesztőség.....	350
Írók asztala	351
Főpróba	352
Könyvek, sereggel.....	353
Razzia.....	354
Második rész: Véres utca	356
Miért?.....	356
Jól van ez így?.....	357
Össze-vissza.....	358
Vér az utcán	359
Prédikáció	361
Credo quia absurdum	362
Tenni, tenni	363
Kenet.....	364
Harmadik rész: Szolgálat	365

Földindulás.....	365
Dalt, dalt!	366
Barakk	367
Amikor minden visszájára fordul.....	368
Testvérek vagyunk!.....	369
Szolgálat.....	370
Isten forrása.....	373
Az egyetlen kéz.....	374
Sibyllák éneke	377
És jönnek hozzám	380
Szabadíts meg a gonosztól!.....	381
Csillag	384
Negyedik könyv: Meleg cipó.....	385
Első rész: Koszorú	385
Életem útja közepén.....	385
Koszorú	387
S. O. S.	391
Testvér.....	394
Íme mily édes és gyönyörűséges.....	395
Kéz kézben.....	397
Kézszorítás.....	398
Gregórián	399
Második rész. Hegyen ülő ember gondolatásai	401
Egyszerű titok	401
Nehéz poggyászú katonák vagyunk.....	403
A bűneimmel egyedül	404
Férfiak	406
Asszonyok.....	408
Bölcsek.....	410
Hívők és hitetlenek	412
Gonosz emberek.....	413
Gyalogjáró ember éneke	414
Az autó éneke.....	417
Ribiszke.....	420
Bocsánatkérés	422
Magányos virrasztó (1936).....	424
Virrasztó.....	424
Virrasztó.....	424
Az acélember	427
Telihold	429
Imádság a Kolosszus előtt.....	430
Sóhajtás a felhők után	432
Homoki felhők	433
Óda a várhoz	435
Máglyafüst	437
Világítótorony	440
Kórusok.....	442
Óda az Értelemhez	442
Óda az Egyházzól.....	444
Hiszek	447

Lelkecskék	449
Lelkecskék	449
Kaszálók.....	452
Kecskepásztorkák	453
Lány, kötéssel	454
Szomorú kisfiú.....	455
Apácák	457
Angolok.....	459
Ibolyák	460
Tojás.....	461
Cserfa a fenyvesben	463
Szénaillat.....	464
Októberi rózsák.....	464
Ojtovány.....	465
Borongás naplementekor	466
Nyári eső	467
Hullámverés	468
Szürke dal.....	469
Ezüst híd.....	470
Encián	472
Ünnep.....	473
Sirály	474
Hanyatló hold.....	475
Báránfelhők.....	476
Kakasszó	477
Havasok.....	478
Mint bölcs kutya a küszöbön	479
Húsen és aranyon	480
Pirongató	481
Szénaillat.....	482
Túl a borókán	483
Túl a borókán	483
Imádság a hegyen.....	485
A magányosság toronyablakából	487
Vízválasztó.....	489
Közelebb a kékhez	491
Város a hegyről.....	492
Az ég	493
Köd a Pilátuson	494
Hetes fogat	495
Az Isten fiatal (1940)	499
Cinege	499
Cinege	499
Csitt!.....	500
Felhők, felhők!.....	501
Csemete-ákác lombon át	502
Pocsolya	503
Tiszavirág.....	504
Felhőgomolygás	505
Fakereszt	506

Mint a fű a szélben.....	507
Rikkant a rigó.....	508
Lila virág.....	509
Őszelő.....	510
Csak eltűnődöl csendesen.....	511
Megy a hajó a tavon.....	512
Hegyorom és fátyolfű.....	513
Ribiszkegallyak, piszkebokrok.....	514
Gyanta.....	516
Ezen az áldott estelen.....	517
Vakáció.....	518
Cserdülj ostor!.....	520
Huszonöt vers.....	521
Doromb.....	522
Virraszatok.....	523
Süss fel nap!.....	523
Rudolf Czinege.....	524
Az Isten fiatal.....	526
Fogfájós rímek.....	527
Mentsd meg lelkedet!.....	528
Eső, eső, eső.....	530
Állj meg, fölemelt kéz.....	531
Szegedi óda.....	533
Szentkirály szólóangata.....	535
Virraszatok!.....	537
Jó testvéri szóval.....	539
A szívemet jártatom.....	539
Mit láttam!.....	541
Elkésett hold.....	542
Szikrazápor.....	544
Embernek lenni.....	545
Fonnyadó búzavirág.....	547
Négy fiú a tóparton.....	548
Apja fia.....	550
Jó testvéri szóval.....	551
Az Isten ölében.....	553
Légy csendességben!.....	553
A messze húzott zivatar nyomában.....	554
A három csúcs.....	555
Te vagy a jó.....	557
Ments meg Uram!.....	558
Elomlott testtel.....	559
Fülemile a hegyek közt.....	560
Mindörökké fiatal.....	561
Az Isten ölében.....	563
Présház.....	564
Új versek (1941).....	565
Újévi reménykedés.....	565
Ó milyen szabaddá... ..	567
Gyónás nélkül.....	568

Jó emberek	569
Víz, víz, víz... ..	570
Szellősuttagás	571
Légoltalom	572
Ne aludj, Uram!	573
Hadd essen az árnyék!	575
Szabad ember éneke.....	576
Nem én, Uram!.....	578
Júniusi körte	579
Felhős ég dicsérete	580
Eső után.....	581
Maros vize.....	582
Szentjánosbogárcák	583
Piros reggel	584
A tej himnusza	585
Óda egy nyúlhoz	587
Láthatatlan őzikék.....	588
Zakar	590
Galambok.....	592
Váltott gyerek.....	593
Velük, helyettük, értük!	594
Dalolj, ne félj!	596
Az égő bokor.....	598
Győződ-e még (1945)	611
Családfa.....	611
Fázó csillag	613
Vízözön előtt.....	614
Egy fiatal német katonához.....	615
Groteszk	617
„Kraft durch Freude”	618
Felhők háromfelől	619
Egy fenyőfa tetején hintázó rigóhoz	620
Ázott kövön.....	621
Győződ-e még?	622
Éjszaka 1943-ban	623
Beszélgetés.....	624
Pilóta	625
Kiáltás a pusztába	626
Köszönjük meg a mái kenyérünket.....	627
Messze nézzén, aki élni akar.....	628
Fecskét látok	630
Borvízforrás	632
A Hargitán.....	633
Az Oltárkő alatt.....	634
A Fekete Rez.....	635
A Csíki Székházban	637
A Maros forrása mellől	639
Reggel a szálláson.....	641
Székely pap	642
Valaki a hegyen kiált	643

Lajtorjás szekér	644
Az Egyesekő	645
Lelki beszélgetés a fenyőfákkal	646
Egy borjú sír.....	647
A havason.....	649
Máriaszem.....	650
Rutafa.....	651
Sütkérezés a hangyával	652
Csonka fűszálak	653
Úrfelmutatás.....	654
Csürdögölő.....	656
Katicabogár	657
Mókus	658
Országúton lányok mennek.....	659
Tizenkét bükkfa	660
Februári napsugár.....	661
A Tisza-hídon.....	662
A magam módján.....	663
Bölcsődal a bükkfa alatt.....	665
A hegy derekán	666
Szénaboglya	668
Öreg táltos	669
Mit mondanál?	670
Embertelenül ember.....	671
Fűzfa az árvízben	672
Kétélű kard.....	674
Jávorfa.....	675
Tavalyi fű.....	676
A Kék Forrás.....	677
Mindazonáltal	679
Elmegyek, elmegyek.....	681
A bernáthegyi.....	682
Őszi kertben	684
Erdő szélén estvéledtem.....	685
Tizenkét csillagú korona (1947)	686
A marcali Szűzmária.....	686
Üdvözlégy!.....	690
A kék palást.....	691
Bűnösök menedéke	693
Bölcsességnek széke	694
Áldott az asszonyok között	696
A keresztúton	697
Szentolvasó	699
Magyarok Nagyasszonya	700
Az igazi Mária.....	702
Pitypang	704
Évről évre – 1946.....	705
Kívül a Bártán	705
Hajnal a Normafánál	706
Örvénynek az örvény	707

A Dunáról fúj a szél	710
Ezeréves dallam	711
Mint az ördögös fiú édesapja	712
Hajnali madárszó	713
Vadgesztenyék	714
Évről évre – 1947	715
Samu bácsi	715
Tera néni	716
Csak a furulyát	717
A bölcs hernyó	719
Kukoricaszárak, éjjel.....	720
Tavaszi szél vizet áraszt.....	721
Évről évre – 1948.....	722
Kék csend.....	722
Fanyar tavasz	723
Meghalt a visszhang.....	724
Bocsásd meg	725
Isten áprilisa	727
A fordított Jónás próféta	728
Érett nád	730
Téli áhitat	731
Évről évre – 1949.....	732
Ejhaj, hóvirág!.....	732
Jézus a Mátrában.....	733
Invokáció egy szőrös hernyóhoz.....	734
Áraszd meg a vizet!	735
A Dunáról fúj a szél	737
Csendes mise.....	738
Találkozás	740
Ablakomba, ablakomba... ..	741
A Csörgő patak	742
Kettős szivárvány.....	743
Mátraszentimre	744
Bocsássatok meg.....	746
Két asszony	747
Mandolin	749
Te Deum.....	750
Mária és Márta	752
A Mindennevű	754
Hej, voltam én is fiatal	760
Évről évre – 1950.....	761
Mint egy fáradt csiga	761
Azért.....	762
Hogy mit szeretnék?	763
Évről évre – 1951	764
Szegfű	764
Hajnali kertész	765
Sétál az Isten	766
Esti ballagás	767
Béke, béke... ..	768

Hegyeken túl is – innen is	769
Évről évre – 1952.....	770
Himnusz Kalazanci Szent Józsefhez.....	770
Bizonytalanság.....	771
Szél a Pilisen	772
Ballagás a Pilisen	773
Tücsökszó	775
Ó tiszta csend!.....	776
Az első sárga levél	778
Az ősz dicsérete	779
A keresztút	780
I. Stáció	780
II. Stáció.....	783
III. Stáció.....	784
IV. Stáció	787
V. Stáció.....	789
VI. Stáció	791
VII. Stáció	792
VIII. Stáció.....	796
IX. Stáció	798
X. Stáció.....	799
XI. Stáció	801
XII. Stáció	803
XIII. Stáció.....	805
XIV. Stáció	808
Évről évre – 1953.....	811
Pannonhegyén, öreg padon	811
A jelen, a titokzatos.....	812
Fecske	813
Lábnyomok	814
Avarban virág.....	816
A hatvanévesek angyala.....	817
I. Nézni, nézni	817
II. A csillagok tövében.....	817
III. Barack	818
IV. Most válik el	819
Imádság jó halálért.....	820
Töredékek temetés után	823
Mondd végig	825
Legyen jobb a világ.....	826
Medárd	828
Évről évre – 1954.....	829
Ködben.....	829
Ujjak.....	830
Mosolygó gyermek	831
Csavargó szellő	832
Őszi fecske.....	833
A fák, a szelíd óriások.....	835
A tearózsa.....	836
Évről évre – 1955.....	838

Nézd, süt a nap!.....	838
Parázs	839
Könyvek.....	840
Mancus vagy az állhatatosság.....	843
Atommag.....	844
Székfü Gyula halálára	845
Párbeszéd a halálról	846
Madárijesztő.....	848
Mint a Mátra	849
Levél Balanyi Györgyhöz	850
Csillagok, csillagok.....	852
Fények.....	853
Búcsú a bükköstől	854
Levél Rómába	855
Emberség.....	857
Három sóhajtás.....	858
Évről évre – 1956.....	859
Hegyoldalban	859
Elégia egy hernyó-rágta tölgyesben.....	860
Szőlőhegyi szemlélődés	861
Hőscincér	862
Megint csak a napot lesem.....	863
Krisztus mindenfelől	864
Készülj, anyánk!	865
Áldott, aki előre néz.....	866
A feltámadt gesztenyés	867
Szent család.....	868
Törött rádió	869
Dörmögés a Múzsával.....	870
Mendegélünk föl a Kopaszra	872
Küldetés	873
Évről évre – 1957.....	874
Gyerekek	874
Illatok	875
Száll az angyal	876
Angyal beszélt belőle.....	877
Madár	878
A megszedett gyümölcsfa	879
A mátrai temető.....	880
Misék.....	881
Úrfelmutatás előtt.....	882
Megyen már a hajnalcsillag	883
Köd.....	884
Szamár és cinege.....	886
Két kis malac.....	888
A tündérek keresztfia	889
A várakozó	891
Ibolyántúli sugár	892
Hat szonett a csodálkozásról.....	893
Jeromos a barlangban.....	896

Évről évre – 1958.....	899
Játékszer.....	899
Kaszafenés	901
Fordíts, fiú, a rádión.....	902
A búcsúzó naphoz	903
A névtelen angyal	904
Öregasszonyok.....	905
Hársfák.....	906
Nyírfakosár	907
Szentségtartók.....	908
Hetven felé.....	909
Jaj de szépnek... ..	910
Fák és gyerekek.....	911
Pillanatkép.....	912
Ha jó a perc	913
Szíriát oszlopai.....	914
Carmen semisaeculare	915
Évről évre – 1959.....	916
Búcsú a szavaktól.....	916
Halotti beszéd a mezei virágokhoz	918
Bujdosik az árva madár.....	919
Kézrátevés.....	920
Nyárvégi reggel.....	921
A kétarcú angyal	922
A pók halála	925
Esik eső	926
Szép piros szív	927
Holtig-e vagy hazáig?	928
Nézz fel a kékbe.....	929
Vendégek	930
Lilaszegélyes orgonasoron... ..	931
Évről évre – 1960.....	932
Ne félj!	932
Szitálnak a szélben... ..	933
Ember maradj!	934
Három és négy között	935
Múladozóban már a zivatar.....	936
Erdei mise	937
Hold a Csóványos felett.....	938
A köpönyeg.....	939
Dáliák.....	940
Unokák.....	942
Örökösök.....	943
A lóré	944
Évről évre – 1961.....	945
Dörmögés.....	945
Ökörfarkkóró.....	947
Nem betegség.....	948
Isten tenyerén	949
Szeptemberi lomb	950

Hosszú élet.....	951
Kínrímek	952
Évről évre – 1962.....	953
A rakéta útja.....	953
Felhőjáték.....	954
Kérdések felelet nélkül	955
Köszöntő	956
Üzenet	957
Mozart, hegedűverseny	958
Egy rózsacsokorra.....	959
Emlékezés egy néhai ökörfarkkóróra.....	960
Imádság humorért	961
Oroszlán	962
Évről évre – 1963.....	964
A néma Miatyánk.....	964
Utószó	966
Mutatók.....	971
A kötetek jegyzéke.....	971
A versek jegyzéke kötetenként (időrendben).....	972
A versek jegyzéke cím szerint	988
A versek jegyzéke kezdősor szerint.....	1004

Útravalóul

Sík Sándor

Mint éveken keresztül közvetlen munkatársának, az én tisztemhez tartozott, hogy ünnepi alkalmakkor rendi közösségünk nevében köszöntsem Sík Sándort. Egyik utolsó alkalommal a Királyok könyvét idéztem, amely Salamonról mondja: „Hármezer példabeszédet mondott, és ezeröt éneke volt: szólott a fákról, a libanoni cédrustól kezdve egészen a falon növő izsópig, tudott beszélni a négylábúakról és a madarokról, a férgekéről és a halakról” (1Kir 4,32-33). „Nem tudnám megmondani – mondtam –, mennyi Sík Sándor költeményeinek száma, de énekelt ő is Istenről és emberről, fákról és virágokról, négylábúakról, Mancus számárról, fecskékről és cinegéről, még a csigabigáról is.

Mindezeknek volt hozzája szavuk, és ő ki akarta hallgatni azokat a titkokat, amelyeknek ők hordozói, a hangot, amellyel szólnak a maguk módján arról, aki őket létre szólította, nekik teremtő tervében helyet és feladatot adott.”

Hiszem, hogy ez a most kiadásra kerülő gyűjtemény is megérett majd ezt a sokrétűséget, megmutat valamit abból a lélekből, amellyel Sík Sándor mindenhez nyúlt, ami elé került teremtményben és történésben. Nem tudott, nem akart megállni az „ostoba van-nál”, hanem figyelte a mélyebbről jövő hangokat, kereste az összefüggéseket, hogy lásson és szólni tudjon, mert ő egész élete művével azt a hivatást akarta szolgálni, amelyre fiatalon elkötelezte magát: tanítani akart.

Nem volt könnyű a sajtó alá rendező munkája, de aligha lehetne vitába szállni azokkal a szempontokkal, amelyek irányították. Egy kicsit kritikusnak is kellett lennie, ami különösen nehéz akkor, amikor egy olyan költői egyéniséget kell bemutatni, akinek pályája jó öt évtizedet fog át, olyan éveket, amelyekben valóban rohant az élet, sokat változott a világ, a szellemjárás és a kifejezőmód is. Arra kellett vállalkoznia, hogy költő képét, hangját meg nem hamisítva fölfoghatóvá, érthetővé tegye egy már részben más világban élő nemzedék számára.

A költőnek az a feladata, hogy elsősorban kora gyermekeihez szóljon prófétai ihletettséggel, előre mutatóan. Ha ezt megtette, olyan hivatást teljesített, amelynek történeti értéke nem vész el egészen akkor sem, ha idővel megszűnik is aktuális lenni. Hogy a messze jövőbe hatóan szóljanak, lássanak, az csak az egészen különlegesen nagy költők kiváltsága. De ami csak rövidebb távra szólt, akkor viszont lélekből fakadóan nemes és tiszta volt, talán nem hangzik süketen messzebb távon sem.

Hiszük, hogy Sík Sándor költői arcának nemcsak olyan üzenete van, mint az élettelenül falon függő történelmi képeknek, hanem „kilépve a rozsdás keretből” áldása is, szava is van a késő unokákhoz, akik tudnak figyelni a szívből fakadó szóra, „a nagyapai Istenhez kiáltás”-ra.

Dr. Albert István

Szembe a Nappal (1910)

Belenéztem a Napba

Egyszer, egy sugaras, pirosló reggelen,
A virradati Napba két szemmel belenéztem.
És ama reggel óta, örökre megigézten,
Járok fényittasan és a Nap jár velem.

Egy csodavillanás, egy percnyi perc alatt
Azon a reggelen a Nap szívembe égett.
S azóta mást se látok, csak egy nagy fényességet,
Csak lángot és tüzet, csak égő sugarat.

Amerre fordulok, a rét rezgő fűvén,
És felhős ormain a ködlő messzeségnek:
Ezer picike Nap, ezüst ezernyi fény

Szikrázó szemei győzelmes tűzzel égnek.
És kívül és belül, örökre, szüntelen,
Örvénylik és dalol a tüzes Végtelen.

Szembe a Nappal

Ásít a sivatag.
Ezer álnok álmos szemével
Gúnyosan hunyorog a homokóceán.
Állok a porhullámok közepén.
A két karom magasra tárva,
Az ég felé, az ég felé.
És égő szemmel és égő szívvel
Nézek, szembe a Nappal.

Hasad a hajnal.
Az álmos, szürke sivatag fölött
Megvillan a fény és fölkel a Nap.
Bíborosan, aranyosan,
Ifjan, tüzesen és szerelmesen.
És én, kitárt karral és szívvel,
Ifjan, tüzesen és szerelmesen,
Nézek, szembe a Nappal.

Minden sugár énrajtam rezdül át,
Minden dal rajtam csendül át.
Mi lettem én? Az vagyok, aki voltam?
Vagy egy nagy-nagy harmónia,
Dalból, tűzből és élő sugarakból?
Én vagyok-e a puszta lelke?
Vagy az én lelkem a Nap?
Nézek, szembe a Nappal.

Úgy átjár a fény,
Úgy fölissza a lelkemet.
És nem tudom, a Napból fakad-e a fény,
A tüzes, imádságos és szerelmes,
A sivatagra és az én szívemre?
Vagy belőlem forrásozik a Nap?
Kitárt karokkal, magam is tűz,
Nézek, szembe a Nappal.

Egy orosz regény volt akkor erkölcsi vita tárgya, Szanin című. Ennek a végén van egy szép kép: a hős szembenéz a nappal és elindul. Ez a kép föl-fölmerült bennem, és mikor ez a mondanivaló formát kerestem, valahogy ez a kép fogta meg.

A hajnal szerelmese

Azt szeretem, aki nevet,
Akinek rózsaszín az arca,
Aki örül, aki kacag,
Aki dalolva megy a harcra.

Enyém az áprilisi szellő.
A fészlő bimbót szeretem,
A hasadót, a harmatosat.
A hajnal a szerelmemem.

Az én emberem a gyerek,
A nagyszemű, nevető gyermek,
Akiben szűz minden-csírák,
Ezer erők rügyezve kelnek.

Az én emberem, aki fölkel,
Az induló, az ébredő,
Akinek győzelem az álma,
Akiben dalol a jövő.

Szeretem azt, aki akar,
Aki remény, aki ígéret.
Az enyém a vér és a tűz:
A fakadó fiatal élet.

Az ébredő napot imádom,
Megyek a virradat elé.
Az én lelkem a tüzek lelke,
Az én dalom a hajnalé.

Phaëton

Fekszem a földön a fiatal fűben, a nap sugarán.

Síma az ég.

Nyári nap, déli nap

Tűzszege ég.

Ömlik a lángja hevítve, tüzelve, lobogva le rám.

Húnyt szememen át nevet az ég.

Fényről, napról,

Égő sugarakról

Ió Paian!

Szállnak a szélben ősi mesék.

Húnyt szemem issza a fényt és tárt szívem issza a lángot.

Nap fia én!

Szálllok apám, istenapám

Tűszekerén.

Messze alattam a föld. Kezeimben tűzeke. Szántok.

Lángba borul körülöttem az ég.

Tűzről, lángról,

Nagy tűzi csudákról

Ió Paian!

Égnek a szívben ősi mesék.

„Görögizáló.” Olyan, mintha metrikus volna, de valójában magyar hangsúlyok. Inkább formailag izgatott.

Kiáltás a kapuból

Én édes, édes jó testvéreim,
Kik sírva jártok a sötétbe kinn,
Ti, akik sírtok, akik mindig sírtok,
Akik örülni tán már nem is bírtok,
S a nevetést tán el is feledtétok,
Akiket megvert, kivetett az Élet,
Akiknek arca verejtékbe hal,
Akiknek könny és káromlás a dal,
Ti, akiknek az öröm mostohátok,
Kiknek az élet egy nagy könnyes átok,
S nincs mécsetek a jajok éjjein:
– Én édes, édes, szent testvéreim!
Ó ha én egyszer (lelkeket a lélek)
Mindnyájatokat megölelhetnék!
Ha a könnyeket mind letörölhetném,
Ha a jármokat mind összetörhetném.
Robotból ha szentséget avathatnék,
Mindnyájatokra rámosolyoghatnék,
S belétek vetném e mosolyon át
A dalos élet evangéliumát!
Ó ha elmondhatnám mindenkinek:
Hogy bennetek van a zengő liget,
Hogy minden fénynek ti vagytok a napja,
Színét a virág belőletek kapja,
Hogy ha ti sírtok, minden elsötétül,
S minden fölragyog lelketek tüzétül;
Minden napfény, ha örülni akartok,
Dalol az élet, hogyha ti daloltok;
Ó hogyha ezt mind, mind megértenétek:
Ó hogy szaladnék tárt karral elétek,
Ó mint tárnám ki zengő kapuim!
– Én édes, édes jó testvéreim!

Elégé sokszor feltűnő motívum. Tárgytalan líra még az elején.

A fehér koszorúk titka

Soha-soha még ilyen éjszakát!

A tele-hold följjár az égen.
Fehéren,
Ezüstfehéren,
Némafehéren hinti sugarát.

Soha-soha még ilyen éjszakát!

Harmatos fűvön, holdas úton,
Mi hárman,
Hulló sugárban, fehér sugárban,
Fehér ruhában, szóttalan,
Én és az öcsém és a húgom,
Mi megyünk, a harmatos úton,
Holdas fűvön, hallgató réten át.

Soha-soha még ilyen éjszakát!

Most másként látom az egész világot.
Most látok.
Jaj, tudjátok: az élet ez az út,
Amit most járunk, kéz a kézbe, hárman,
Fényben, fehérben, hűvös holdsugárban,
Sugárban, amely hallgat és hazug.
Most látok.
Jaj, testvérek, most mindent látok:
A fejünkön fehér fénykoszorút,
Hús holdsugárból sápadt koronát.

Soha-soha még ilyen éjszakát!

Megfogta szemem a látó-igézet.
És nézek,
Csak egyre nézek, némulva nézek.
És most mindent, minden titkot megérzek.
Tudom: az egyik koszorú az élet.
És most sírok, és mind, mind kitalálom:
A másik koszorú az álom.
És tudom, és a könnyem is megáll:
A harmadik koszorú a halál.
Jaj, dobjuk el a hideg koronát!

Soha-soha még ilyen éjszakát!

Most felhők folyják a holdat körül.
Testvérek,
Most eltűnt mind a három.
És most nem tudom: a három közül
Melyik koszorú volt az élet,
És melyik volt az álom,
És nem tudom, melyik volt a halál?

A harmat hull. A hold hallgatva száll.

Hallgatva száll a kékmosolyos égen.
Fehéren,
Ezüstfehéren,
Némafehéren hinti sugarát.

Soha-soha még ilyen éjszakát!

Maeterlinck-hatás.

Szürke délután

A ködök napja. Ólmos szürke ég.
Az ősz sír ma az álmos ködön át.
Lelkembe lopja fájó dallamát,
És rám borul lankasztó szürkeség.

Ma fáj kinézni. Köd az ablakon.
A szó nekem ma durva, színtelen.
Karomra hajtom álmodó fejem,
S a némaság meséit hallgatom.

Lehúnyt szemem lát rezgő képeket.
Elém lebeg sok imbolygó alak,
(Megéledt parázs hűlt hamu alatt),
S hallok halk, elmosódó éneket.

Ott kint a ködben valaki zokog.
Neked is fáj az élet, bús rokon?
– szótlán benéz az ősz az ablakon
S halványan, könnyesen rám mosolyog.

Sötét folyosó

Járok csendben, egymagamban,
Sötét, hosszú folyosókon,
Kongó, hosszú folyosókon.
Istenem, ma oly sötét van!

Kívül hangos szél sikoltoz,
Zördül, reszket minden ablak.
Egyre hull a síró eső.
Istenem, ma oly sötét van!

Idebenn már minden néma,
Én vagyok csak magam ébren,
Mint egy kósza éji lélek.
Istenem, ma oly sötét van!

Én vagyok csak magam ébren,
És köröttem ködalakok,
Halvány képek, foszló árnyak.
Istenem, ma oly sötét van.

Ez az éj a lelkek éje,
Sír alól is hazavágyó,
Hazajáró lelkek éje.
Istenem, ma oly sötét van!

Eltemetett régi vágyak
Fölkelnek egy éjszakára,
S kísérteni hazajárnak.
Istenem, ma oly sötét van!

Kóbor árnyak rajja reszket,
És a lelkem sírva reszket.
És az éji szél sikoltoz.
Istenem, ma oly sötét van!

Ez a régi piarista háznak a folyosója.

Holdsugár

Hull, hull a holt mezőre
(Jaj, halkan lépünk!)
A hold ezüst esője.
Halk álom-kezek hintik.

Álmodjunk, mindig.

A hold egy néma álom.
(Csitt, halkan lépünk!)
Talán ma megtalálom.
Talán az égbolt kéke.

Talán a béke.

Száll, száll suhanva egyre
(Ó halkan lépünk!)
Nagy, hallgató hegyekre
A hold, a szem, a lélek.

Tán ott az élet?

Mese-fény szerte-széjjel.
(Ah halkan lépünk!)
Fehér ezüst az éjjel,
A föld, az ég, a lélek.

Álmodom: élek.

Ez is Maeterlinck-hatás. Élményi alapja azért van ezeknek az első holdas verseknek: nyaranként, mikor otthon voltam Gödöllőn, nagyon szerettünk anyámmal meg a testvéreimmel vacsora után kisétálni az isaszegi országhútra. Több vers is szól erről, pl. a Porban és éjszakában.

Este

Magam vagyok.
Suhog, lobog
A kályha.
Rőt fény remeg
A reszketeg
Homályba.

Kint bús a táj.
Hószárnya száll
A télnek.
A föld felett
Szilaj szelek
Zenélnek.

A szikra száll,
A félhomály
Megéled.
Mozdul a csend,
És fölmereng
A lélek.

Szorong, remeg,
Mint szellemek
Dalára.
A Tűz lobog.
Suhog, dohog
A kályha.

Porban és éjszakában

Éjszaka, fojtó, fekete.
A csillagok fényleni félnek.
A sápadt hold reszketve rejtezik
Magas és mord felhőfalak mögött.
Jaj, fekete és fénytelen az éj.
Jaj, fekete és fénytelen az út.
A mozdulatlan nagy feketeségben
Csak halavány arcuk fehérlik
S az országút szomjas, szürke pora.
A por, amely ma mindent elborít,
Földet, virágot, emberarcot,
A por, amit most megül a homály,
A por, amit most némán taposunk
Anyám meg én.

Jobbról és balról, hátul és elől,
Összeborul az éjszaka köröttünk.
Ránkmered óriás szeme
És kérdez, hangtalan.
Mi hallgatjuk és hallgatunk.
Mi csak megyünk és hallgatunk.
Zizzenő fűszál, rezzenő levél,
És a fejünk fölött hidegen surranó
Denevére az éjszakának:
Mind kérdez, kérdez és kiált.
S mi hallgatunk
És taposuk a szürkeporos útat,
Fehér arccal, fekete éjszakában,
Anyám meg én.

És halkán szól anyám:
„Ez az országút, ez az életem,
A poros, szürke és ködös.
Így döcögök már ötven éve rajta,
Így döcögök még Isten tudja meddig.
Így nem látom, hogy hova lépek,
Így nem tudom, merre megyek.
Így nem tudom, hogy mérthogy menni kell?
Csak menni kell.”

És én tudom, hogy menni kell.
Mefogom némán a kezét,
És úgy járjuk az országútát
És úgy járjuk az életet
Anyám meg én.

És én elgondolom:

„Ez az országút, ez az életem,
Maga fehér fekete éjszakában.
Így nyúlik végig két árok között,
Így nyúlik el a messze végtelenbe,
Nem tudom merre, nem tudom hova.
Így vesz el messze meredek alján.
Így járok rajta, Isten tudja meddig,
Tán ötven évig, talán reggelig se.
Így járok rajta két feketeség közt
Némán, fehérén, egyedül.
És menni kell.”
Egymás kezét szorítva így megyünk egymás mellett
Anyám meg én.

Megyünk és hallgatunk.
Hogy mit gondolunk, egyikünk se tudja.
De én tudom, hogy egyet gondolunk.
Kéz a kézben, így járjuk a port,
Fehér arccal, fekete éjszakában,
Anyám meg én.

Vonat a mezőn

Fekete éjszakába, fekete éjszakából,
Úgy vágat a vonat az álmodó mezőn.
Úszik utána égő, csillagos tűzözön,
S tűzharmat hull a rétre, pirosuló szikrazápor.

Nagy égő sok szemével végigbámul a réten,
Belenevet az éjbe sok égő ablaka,
És visszanézi némán az árnyas éjszaka,
Míg belevesz az éjbe, szikrázón és sötétén.

Ó mennyi ismeretlen és halovány alak.
Nem tudom, honnan jönnek, nem tudom, hova mennek,
Neki az éjszakának, neki az idegennek,

Az éjnek és a sorsnak. Hulló szikrák alatt,
Két vaskígyó között, halványan és sötétén.
Ó én testvéreim az ismeretlen éjben!

A mi házunk kertjének a végén mentek a vasúti sínek, a pesti vasúti vonal. Ez az éjszakában vágató vonat, kivilágított ablakaival egyik leggyakoribb élményem. „Mezőn” azért, mert a mi házunk volt az utolsó a faluban.

Virág a tengeren

Parttalan tenger ringat csendesen.
Kicsiny virág vagyok,
Fehér virág vagyok,
Ringó virág végtelen vizeken.

Kicsiny virág vagyok.
Nagy, feneketlen mélységek fölött,
Hűvös, temető mélységek fölött
Hintáznak a habok.

Nagy, feneketlen mélységek fölött
A tenger lelke zúg,
A mélységek lelke zúg,
S ezüst hullámok árja hömpölyög.

A tenger lelke zúg.
A végtelen víz: ez az én hazám.
Végtelenség, te vagy az én hazám,
És én a koszorúd.

A végtelen víz: ez az én hazám,
A tenger az enyém,
A minden az enyém,
A fénymámoros örök óceán.

A tenger az enyém.
Öröktüzű nap fõnn a kék egen:
Ringó virág végtelen vizeken,
Téged imádlak én.

Azok közül a versek közül való, amelyeket a Nyugatnak beküldtem.

Tűnődés

Merre menjek?
Ki a rétre, könnyű lábbal?
Vagy a hegynek, föl a hegynek?
Itt mosolyog ifjú élet,
Ott magasok meredeznek.
Testvér velem mind a kettő.
Merre menjek?
Tudja Isten!... Tudja Isten!...

Ki a rétnak?
Ismeretlen bimbók rajta
Csodálatos színben égnek.
Álombeli nótát suttog
Vidám ajka könnyű szélnek.
Rózsás arca mosolyog a
Messzeségnek.
Tudja Isten!... Tudja Isten!...

Föl a hegynek?
Verejtékes sziklacsúcsok
Nagy-komolyan rám merednek.
De a győző hegyi vizek
Forrásai ott erednek.
És a csúcson tüze fénylik
Napkeletnek.
Tudja Isten!... Tudja Isten!...

Merre térjek?
Az én hazám mind a kettő,
Bennem forrnak, bennem élnek.
Ez is, az is lelkem lelke.
Fél lélekkel hogyan éljek?
Mozdulatlan egyre állok.
Merre térjek?
Tudja Isten!... Tudja Isten!...

Egészen fiatal kispap koromból.

Ködös vizek fölött

Fövényes part szirtfoka mellett
Hányja sebes hab ladikom.
Repeső, friss tengeri szellet
Hívón suhog a habokon.
Hányja sebes hab ladikom,
Az ormokról köd integet,
S köd vonja sötétbe előttem
Az ismeretlen vizeket.

Hajlongnak a parti virágok,
Dal csendül a kertben amott.
De én a hű hajóba szálllok
S a vak vizekre suhanok.
Dal csendül a kertben amott,
De ott künn a vihar dalol.
Ez kell nekem. Ki a vizekre,
Ahol a mélyek mélye forr!

Elindulok. Nem nézek vissza.
Átkozott, aki visszanéz.
Lelkem a szél dalait issza,
Enyém a víz, enyém a vész.
Átkozott, aki visszanéz!
Örvények árja kell nekem.
A mélyre, a mélyre, a mélyre
Suhanok, szálllok sebesen.

Mindegy, akármilyen vár az árban,
Ha napsütés, ha viharok.
Mégfürdöm a tüzes sugárban,
A széllel versenyt dalolok.
Ha napsütés, ha viharok,
Szemem a végtelenbe vész.
Kezem a kormányrúdra tettem:
Átkozott, aki visszanéz!

Ezt is beküldtem a Nyugatnak

A tó lelke

Állottam hosszan, hallgatag,
A fák alatt, a tó felett.
Halvány holdfény a gallyakat
Sugárba vonva reszketett.
Ködben, homályban állt a tó,
A légtérben néma mély ígézet,
Félálmodásba ringató.

A tónak lelke megigézett.

Levél se mozdul, nesz se szól.
Hallgat a víz, szunnyad a szél.
Hullám közül, a víz alól,
A sejtelem világa kél.
A tó beszél. Én hallgatom.
S a vízbe nézek, egyre nézek.
Élek?... Nem élek?... Álmodom?...

A tónak lelke megigézett.

Testetlenül és nesztelen
Hűvös sugalmak rajja kel,
És átszűrődik lelkemen.
A tó, a tó titkot lehel.
Átsző mindent e lehelet.
Minden titok, amerre nézek.
Nedves köd ül a táj felett.

A tónak lelke megigézett.

Homály, homály! Minden homály!
Ez a chaos! Ez a setét!
A némaság ős lelke száll
Nagy szürke szárnyon szertesztét.
A nagy szárny zajtalan suhan.
Még nincs napfény. Még nincsen élet.
Az anyag áll csak hangtalan.

A tónak lelke megigézett.

A némaságba belevesz
A gondolat, a képzelet.
Igen, az első reggel ez:
A Lélek a vizek felett.
Elömlik, áthat mindenben.
Csak egyet látok, egyet érzek:
A végtelen! A végtelen!

A tónak lelke megigézett.

És halkan és önkénytelen
Imádság fogan ajkamon
Arcod előtt, ó Végtelen.
Imádkozom, imádkozom.
És bennem föllobog a fény:
Mely elveszett a vak homályban,
A Fényes Végtelen ölé
A lelkem, a lelkem megtaláltam!

Az isaszegi országúton volt a Malomtó, messze kint. Ha messzire akartunk sétálni, odáig mentünk. Ezt a verset akkor nagyon szerettem és becsültem, az átlagnál jobban.

A Vág ritmusai

A Vág születése

Reggel, ragyogó.
Rezgő füveken
Hús hajnal harmata csillog.
– Születő nap, ébredő hegyormok,
Kelő világ, köszöntelek!

Repeső reggeli szellőn,
Zúgó rengetegek
Rejtelmes öléből
Ama hajdani hajnal
Himnusa száll,
Kitörő nagy erők,
Omló hatalmak,
Születő világok
Ritmusai.

Ti komoly hegyek itt koszorúban,
Keresztapái ti a Vágnak,
Beszéljetek ama napról,
Amikor leküzdte a kő erejét
A teremtő vizek hatalma,
Mikor kitört az ár,
És megszületett az új világ.

Itt morajlott a tenger,
A hegytitánok lelke.
Innen akart alárohanni
A hívogató völgyi világba.
De a bércek láncá
Azt mondta: Nem!

Ide folytak mind, mind,
Az erdők könnyei:
Kicsiny patakok,
A hegyek haragja:
Rohanón letörő vizek árja.
Ide küldte a föld
Tüzmelle hevét:
A mélységből a magasba szökő
Források erét.
Törtetve törtetett
Mind, mind lefelé.
De a kemény kőporkolábok ajka
Azt mondta: Nem!

Itt forrt a tenger ölen,
Itt küzdött pihenéstelenül
A sziklavilágok minden ereje.
Itt ásta a kő kebelét
Omló vizek hatalma.
Itt küldte szét
A vad áradatokat
Rontó haragja a tenger szívének.
A hallgató habok
Itt zúgtak harci éneket.

Sirályok vijjogó dalában,
Üvöltő szélvészek szavában,
Itt született meg a tengerek ajkán
Világteremtő harcok himnusza.

De a mogorva sziklzsarnok
Azt mondta: Nem!

És egy csatás nagy éjszakán
Fölkelt a tenger.
Zúgtak az erdők,
Zúgtak az ormok,
A vizek tomboltak
Szilajon, szilajon.
Vad szelek jártak,
A völgyek nyögtek,
Sziklák dübörögtek,
Villámok kerengtek,
Sziklasorok rengtek.
Az árban, a zajban, az éjben
Ropogva ropogtak a mélyben
A kővilág ős gyökerei mind.
– Fölkelt a tenger!

Az ébredő hajnal
Egy új világot látott megszületni,
Egy ifjú, győzelmes világot.
Széttört a szirtbilincs,
Győző vizek árja
Hömpölyögve rohant le
A völgy szorosán.

Mikor a születő napfény
Kilebbent a hegyek fölé:
Lenn, magavájta ösvenyén,
Életet ontó ifjú vizével,
Hullámai ringva-dalolva
Győző erők dalát,
Megszületett a hegyek folyója,
Megszületett a Vág.

A Nyugat nem felelt jelentkezésekre. A kesernyés hangulatot azonban hamarosan feloldotta egy váratlan siker: a Petőfi-társaság Vigyázó-díjának elnyerése. Sem a Petőfi társaságnak, sem a pályázatoknak nem volt nagy tekintélye akkoriban, mégis megragadott az a lehetőség, hogy minden feltétel és megkötöttség nélkül egyszerűen lírai költeménnyel vagy költeményekkel pályázhatom. Akkoriban készült el az a versciklusom, amelyet a harmadéves bölcsészkorom vakációjában átélt, több mint két hetes vági tutajkirándulás élményeiből írtam és amelyről úgy éreztem, hogy a legjobb, ami telik tőlem. Beküldtem hát a ciklust, s a kísérletet egészen váratlan siker követte. A bíráló bizottság döntő tagja Harsányi Kálmán volt, a kitűnő költő és nagyszerű ember, akinél különb versbírálót abban az időben aligha lehetett volna találni a magyar irodalomban. H. el volt ragadtatva a versektől. A sikernek volt némi hatása további írói pályámra, megerősítette írói öntudatomat, hogy amit jónak és eredetinek érzek verseimben, az nem öncsalás. És megszerezte nekem Harsányi Kálmán barátságát, amely ennek a kivételes embernek haláláig csak melegebbé és mélyebbé vált.

A vizek estéje

Sötétlő fenyvesek mögött,
Túl a dacos nagy hegyeken
Leszállt a nap.
A vizeken a mesék apja jár:
Az este.

Az este a vizek ünnepe.
Mikor elül a zaj,
S a vízre ráterül
Halkan, simogatón
Az ünnepek nyugalma:
A hullámok mesélni kezdenek.

Mint amikor hajnalos éveimben,
Szép csendes nyári estelen,
Házunk előtt, akácfalomb alatt,
Édesanyám elringató ölében,
Gyerekfejem keblére hajtva,
Elálmodoztam ébren
Tündéres álmokat.
Harmatos fűben cirpelő tücsök szólt,
S a bólogató, vén akácfa
Halk titkokat súgott fülembe.
S míg édesanyám puha ujjai
Hajfűrtjeim közt simogatva jártak,
A kertek alól, susogó lombon át
Bús nóták elhaló dalát
Hordta felénk akácillatú szél...

Susogva, halkan, lágyan, álmodón,
Estéli órán, ünnepi csöndben
Mesélnek a vizek...

Szóló sziklák között

Állottam a völgy fenekén,
Szédületes sziklák szorosán,
És néztem a mélyből
Az égreszőkő magasokba.
Haragoszöld fenyveseken túl
Meredek, nagy szürke falak,
Tarkahomlokú, roppant sziklaapák
Meredeztek elő
Idegen magasokba.

Nekem, állónak szűk út szorosán,
Bújó völgy sárborított fenekén,
Szirtekközi szélben
Szólottak a sziklák.

„Mit akarsz köztünk,
Por gyermeke, szólj.
Férgek fia, föld unokája,
Mit akarsz a magasban,
Sártaposó?
Ez itt az erők kőszáli világa,
A keménység kőbirodalma,
Ez a sziklavilág.
Itt semmi sem él,
Füvet se, fenyőt se találsz,
Ez itt a halál testvérbirodalma.
Itten csak a felhők
Bús tábora jár,
Csak a fürgetegek,
Szilajon rohanó szelek ajka dalol
Rettentő énekeket,
Miket emberi fülnek
Meghallani nem jó.
Hangjukra a vér tüze megfagy,
Fátyol fut a szemre,
Kemény köveken
Megcsúszik a láb.

A sziklavilág nem az embereké.
Ez itt az erők kőszáli világa;
Férgek fia, sár unokája,
Mit akarsz te közöttünk?”

Így szóltak a sziklák.
Felszökve helyemről
Felkúsztam a kőmagasokba,
És szívtam az ormi szelet,
S megtelt a szívem
A kemény nagyság,
Az égreszökő nagy erők
Érzéseivel.
S leszálltam a völgybe,
S hallottam verni völgynek
Lágy szíve erét.
És zöld puha pázsit ölen
Csörgő kicsi forrás
Kristály vize mellől:
Az égreszökő magasokba,
A sziklavilágba
Úgy néztem föl, mosolyogva.

Eső a Vágon

Esik az eső. Veri a Vágot.
Esik az eső, hull, hull.
Amerre nézek fénytelen szemmel,
Zuhogó, locsogó vizeket látok.
Nem látok napfényt, napvilágot.
Daloljunk valami szomorú nótát.
Ma úgy elkönyvezem egy régi-régi bűn.
Esik az eső, hull, hull,
Sirató-búsan, szürke-szomorún.
Nem látok napfényt, napvilágot.
Esik az eső. Veri a Vágot.

Fekszünk a szénán hallgatagon.
Esik az eső, hull, hull.
Szólani szót most senki se merne,
Néma igézet a szós ajakon.

Itt jár valami bús hatalom.
Daloljunk valami szomorú nótát,
Valami hallgatót, valami régi-régit.
Esik az eső, hull, hull.
Érjük-e, éljük-e, valaha végit?
Itt jár valami bús hatalom.
Fekszünk a szénán hallgatagon.

Nagy romos ormok ránk meredeznek.
Esik az eső, hull, hull.
Köröskörül a beszélő bércék
Mind belevesznek, mind belevesznek.
Elhaló sóhajuk körülünk reszket.
Daloljunk valami szomorú nótát,
Régi napos napokról, amik szürkére váltak.
Esik az eső, hull, hull.
Amik elszálltak, messzire szálltak,
Elhaló sóhajuk körülünk reszket.
Nagy romos ormok ránk meredeznek.

Éjszaka a vizeken

A partokon, a vizeken
Leszállt az éjszaka.
Nesztelen öleléssel
Köröskörül átkarol mindent
A csend.

Aranyló holdvilág
Bujdosik messze, felhők fövényén,
Sötétlő sivatagokon.
De itt körül,
Hátán susogva suhanó vizeknek
Áttetsző ködpalástot
Öltött a csend.

Sötét köpenyben, egyedül,
Hallgatva állok, álmodón
Futó vizek felett.
A partok ködbe foszladoznak.
Köröskörül vizek, vizek.

Én éj vagyok az éjszakában.
Nem is tudom, az én köpenyem-é,
Amit rebbenni látok,
Vagy tán az éji köd?
Nem is tudom, a lelkem suttog-é
Csendes, bús, halk meséket,
Vagy tán a siető folyó?
Én egy vagyok a suhanó vizekkel.
Én egy vagyok az álmodó ködökkel.
Én éj vagyok az éjszakában.

Vitézi ének a romvárok alól

Sasfészkei a sasapáknak
Farkasszemet néznek velünk.
Ők messze magason merednek,
Mi a völgyben ülünk.

Mi a völgyben ülünk?

Elfárad, míg fölér hozzájuk
Völgyhöz szokott pillantatunk.
Ezek az ősök! A fiak: mi
Idelenn maradunk.

Idelenn maradunk?

Mijük volt több, hogy fenn tanyáztak,
Hol a nap első fénye süt?
Karjuk acélosb? Fejük tisztább?
Tüzesebb a szívük?

Tüzesebb a szívük?

Sasfészkei a sasapáknak
Farkasszemet néznek velünk.
Nézésük néma szemrehányás.
S mi a völgyben ülünk.

Mi csak egyre ülünk.

Virradat a Vágon

Még áll a szürkület.
Még alszanak a néma magasok.
Álomban álmodók fölött
Egyedül álmodom ébren.

Csupa álom mindenfelől.
Csak a szürkületi szél
Dudorász víg dallamokat
S a hús folyó leheli halkan
Kelendő hajnalok próféta himnuszát.

De lassan, messze, fenn,
Fényleni kezd az ormok levegője.
A magasság ragyog!
A magasság ragyog!

És egyre föllebb száll a nap,
És egyre jobban nő a fény,
És egyre szebb és fénnel ragyogóbb
A magasok világa.
És egyre lejjebb száll az árnyék,
Zöld fenyvesek lejtőin végig,
Csak lefelé, csak lefelé.

Kiszáll a tüzes napkirály
A sugaraszomjas kék levegőégbe,
Föl a hegyek fölé.
Reggeli fényben fürdik a világ,
Issza minden az ifjú sugarat,
Minden napfénybe öltözik.
Csak lenn a völgyfenéken,
A félrebúvó hegyzugokban,
Ott húzódik meg a futó sötétség.
Oda, a nyirkos, párás ködvilágba,
Odafut minden, ami fél a fénytől,
Minden, ami sötét,
Ott lapul meg a denevértanyán.

És érzem, hogy ennek így kell lennie:
Hogy ami fény, annak fényleni kell,
És ami fél a fénytől,
Annak rejtőzni félre-zugtanyákon.
Én, én a fény szerelmese vagyok!

Üdvözlégy, fölkelő fény!
Üdvözlégy, fényes fiatal világ!

Jákob kútjánál

Uram, én ama városban lakom,
Ott lenn a völgyben, a pálmák tövében,
Ahol napsugár ég a lombokon.

Ama városban örökös a nap,
Ama városban örökös a hőség:
Ott lélegzik a szomjas sivatag.

Ott nincsen forrás, ott nincsen patak.
Két pálma van csak, két szomorú pálma,
S azokról éjjel könnyek hullanak.

Mi vagyunk, akik mindig szomjazunk,
Nappal és éjjel, örök epedéssel.
Szomorú város a mi városunk.

És szomorú víz ez a mi vizünk.
– Uram, ez a kút, ez a Jákob kútja,
S mi vizet merni mind ide jövőnk.

Ez a kút Jákob élő kútja volt.
Mi ide járunk tikkadt korsainkkal
S ó jaj! mi tudjuk, hogy a vize holt.

Uram, mi halott vizeket iszunk,
És valahányszor bús cseppjeit isszuk,
Sírunk, és egyre jobban szomjazunk.

De te, Uram, te nem köztünk lakol.
Egy más világnak lehellete vagy te,
Ahol nagy vizek moraja dalol.

Ahol nagy vizek folynak, csendesen,
Élő vizek, a mélységből szüremlők.
Ó Uram, adj élő vizet nekem.

Uram! Szomjazom. Lábadhoz ülök.
Eleven kútfőd eleven vizétől,
Tudom, örökre megelégyülök.

Láttam csillagát napkeleten

Uram! ma minden ködbe lankadt,
Ma minden bús és meredek.
Tátonganak nagy messzeségek,
Ma még a csillagok sem égnek,
Inganak óriás hegyek.
– Uram, én láttam csillagod!

Vadul nevet a téli szél,
Ólmos esőt vagdal szemembe.
A sötétség kiált körültem,
És varjú vijjog fönn az űrben
Egy örök vak körben kerengve.
– Uram, engem minden kacag!

A százszavú gúny közepette
Kiáltok, s bennem fagy a szó.
Sírok, mint egy eltévedt gyermek,
S a könny pillámon holtra dermed.
Hideg az arcom és fakó.
– Uram, csak egy sugarat adj!

És én megyek, amerre hívtál,
Halott sivatag fővenyén,
Ha örökös télben, viharban,
Örök sötétben, zivatarban,
Ha többé nem lesz soha fény:
– Uram, te hívtál, én megyek!

Megyek, mert mennem kell, örökre.
Mert visz a vágy, a tűz, a lélek.
Mert örök dalok égnek bennem,
Mert kívüled nincs hova lennem,
Mert nálad van, te vagy az Élet!
– Láttam Keleten csillagod!

Ketten a Mesterrel

Fehér fényben, fehér ruhában,
Egy férfi jár előttem egyre.
Vezet, vezet, kezem kezében,
Föl a magányos, nagy hegyekre.
Az emberarcok ködbe vesztek,
Ketten vagyunk a hegyeken.
Kézen fogva vezet a Mester,
S én követem.

Megláboltam a pusztaságot,
Homokviharos, sívó tengert.
Szürke porát szívemre szórta,
Szörnyű magánya majd hogy elnyelt.
De tikkadt lelkem felüdítve
A Mester arca járt velem.
Kezem meleg kezébe fogta,
S én követem.

Lehevertem illatos füre
Oázisok mézes szelében,
Elálmodoztam rózsás felhőn,
Távol dalon, zsongó levélen.
De kezét homlokomra tette
S megnyitva álmodó szemem,
Előre mutatott a Mester,
S én követem.

Elértem a hegyek tövébe
S indultam fölfelé nyomában.
Dideregtem a szirti szélben,
A szikla megvérezte lábam.
Ha megálltam, szemembe nézett
És rám mosolygott csendesen.
S belém szállott a Mester lelke.
És követem.

Mikor az első csúcsra értem,
Verejtékes nap estelén,
Megkísértett a nagy Kísértő,
És egy világot tárt elém.
De a Mester szemembe nézett,
Szomorú szemmel, könnyesen,
S rajta kívül nem láttam semmit.
És követem.

Járok magányos hegytetőkön,
A magasságos szirthazában.
S egy férfi jár előttem egyre,
Fehér fényben, fehér ruhában.
Léptünk alatt meleg virágok
Serkednek a vad köveken.
Kézen fogva vezet a Mester,
S én követem.

Ez átértett vers, de azért valahogy mégis csak formailag nem tetszik nekem igaznak. Egyike azoknak, amelyek a legtöbb embernek voltak élmény: alkalmas arra, hogy beleélje magát egy hívő olvasó.

Véreső esik

Szomorú, lefosztott oltár felett
Fekete fátyolos nagy feszület.
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Idenéz megtört két szeme rám.
– Templom ez itt? Vagy a Golgota tán?
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Hol van az oltár, a gyertyák, képek?
Hol zokogott a sirató ének?
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Római, nép, lator, merre maradt?
Egyedül, magam a kereszt alatt!
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Nincsen a földnek több embere tán?
Egymagamért függ teste a fán?
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Nincs már több bűnös a föld kerekén?
Fölfeszítője, gyilkosa – én?
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Kiáltva mered rám öt néma seb,
Bíbornál bíborabb, tűznél tüzezebb.
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Vérzik, vérzik! Csurog a vére
Asszú szívemnek szikkadt földjére.
Vérzik, vérzik a Krisztus!

És rám néz! Rám néz! Irgalmas egek!
Jaj, hova fussak, hova legyek.
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Csak sírok, sírok. Csak susog ajkam:
Jézus, Jézus, könyörülj rajtam!
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Lábadnál magamat arcra vetem.
Szeretlek, szeretlek, Szerelmesem!
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Rám csurog harmatoz, omlik a véred,
A tüzes újság, a bíboros élet!
Vérzik, vérzik a Krisztus!

Ez egy Prohászka-elmélkedés versbe tétele, amelyet nagyon szerettem. Természetesen ott van mögötte a liturgia is, az a sok alkalom, amikor ez így szokott lenni.

De profundis

A mélységből kiáltok Hozzád.
Uram segíts,
Mutasd meg fényességes orcád.

Csapkodó tenger körülöttem.
Uram segíts,
Ne nyeljen el hajótörötten.

Sajkám mint labda, száll recsegve.
Uram segíts,
Tekints a tajtékos vizekre.

Mosolyogj rám, utam vezére.
Uram segíts
Az élő vizek tengerére!

Gondolom, a legépebb versek egyike ezek között a régiek között.

Síró testvérnek

Testvér, én érzem, a lelked remeg,
Pillád nehéz, nagy könnyek égetik.
– Testvér, melletted áll a Krisztus:
Testvér, töröld le könnyeid.

Nehéz, nehéz, fojtó a fájdalom,
Ráül a szívre, mint az éj sötétje.
Búsan, bágyadtan, elapadtan:
Testvér, nézz föl a fényes égre.

Csaló a könnycsepp, hazug a halál.
Látom a lángját egy nagy fényességnek.
A szeretet nagyobb, mint a halál,
A szeretet az élet, élet.

A fájdalom óriás titka ez:
Isten csókol meg, ha a lelkünk reszket.
– Testvér, melletted áll a Krisztus:
Testvér, csókold meg a keresztet.

Egy barátomnak meghalt egy közeli hozzátartozója: szóval tényleges haláleset alkalmából íródott.

Dal

Kis húgomnak

Jöjj Ilmikém. E csúnya Pestre
Lomhán leszáll a téli este.
Párás köd a várost megeste.
Jöjj, hagyjuk Pest sarát.

Szálljunk a szép tavaszba vissza,
Kelyhét szívünk lassan kinyissa.
Jöjj, lelkünk szomjan, hosszan issza
A múltak sugarát.

A régi rétre jöjj velem,
Tavaszi rózsás reggelen,
Mikor a harmatcsepp terem,
Mikor a szűz nap éled.

Most ébredsz minden virág
Jóreggelt bókol minden ág.
Itt minden, minden ifjúság,
Itt minden fény meg élet.

Vígan pattog egy pajkos ének
Nótás ajkán a fürge szélnek.
Pattogó szöcskék szökdicsélnek,
Mi is szökdécselünk.

Mert itt vagyunk mi is ni, ketten,
És mind! Pirosan, porlepetten,
Játékos-vígan, önfeledten.
Hogy csillog a szemünk!

És hova lett a víg sereg?
És hányfelé a sok gyerek?
Tar most a rét és didereg,
Nincs hangja, nincs virága.

Halott, hideg és elhagyott.
A vidám napfény megfagyott.
Emléke él csak, az ragyog,
És lelkünk ifjúsága.

A forma fogott meg. Persze a formákra sok külföldi, főleg francia befolyás is hatott ebben az időben; pl. ez a vers azt gondolom, nem született volna meg a Cyrano versikéi nélkül. Olvasgattam akkor erősen a kétkötetes modern francia antológiát, és innen vettem sok minden formát.

Rohanunk

Rohanunk, robogunk. Pattog a szikra,
Gomolyog a füst. Reszket a lég.
Szaladoz, maradoz messze a tájék,
Hanyatlik a nap, növekszik az árnyék.
Dübörög, zakatol, robog a gép.

Alkonyi szürkén suhan a felhő,
Suhanunk, rohanunk árnyaiképp.
Alkonyi szürkén suhannak, szállnak
Fekete felhős gondolat-árnyak.
Dübörög, zakatol, robog a gép.

Tornya, ah, intett, sugarat hintett
Tavának csillanó ezüstje még!
Messze mosódott, sötétbe mállott.
Fedező éjszaka fátyla leszállott.
Dübörög, zakatol, robog a gép.

Hiába meresztem szemem az éjbe.
Imbolyog, gomolyog lomha setét.
Hiába nézem, hiába virrasztom:
Fénytelen éjszaka, feketén, nyomasztón.
Dübörög, zakatol, robog a gép.

Szaladoz, maradoz messze a tájék.
Kis falu, kis ház, látlak-e még?
Rohanunk, robogunk sebesen előre.
Pattog a szikra, hull az esője.
Dübörög, zakatol, robog a gép.

A tornyos ház

A múltak lelke körülöm suhog,
Hang nélkül, hangos régi dallamok.
Egy házat látok, (emlékszel-e rája?)
Egy régi házat, (oly rég idegen!)
Tavaszi szellők mélytitkú danája
E házról suttog mindig énnekem.
Szívem feléje oly vágyón repes.
Emlékezel?
Gyermekkorunk rózsás világa ez.

Kevély tornyának sokszín ablakára
Rátűz az alkony csillanó sugára.
Két vén akác a kerítés megett,
A ház hűséges, sokvészlátta őre,
Békésen nézi a derült eget,
S az érkezőnek bókol jó előre.
Jó hintafánk az országútra les.
Emlékezel?
Gyermekkorunk rózsás világa ez.

S a kert, a régi kert! (emlékszel-e?)
Játékainknak lombos, hűs helye.
Tüskés fenyők, zöld bokrok árnyasában,
Szőlőszegélyes, füves utakon,
Ott szállt a fürge labda hajdanában,
Ott futkostunk, testvérek, egykoron,
Mind, együtt! (Ah, szemem könnyekbe vesz.)
Emlékezel?
Gyermekkorunk rózsás világa ez.

Emlékszel még a dörmögő vasútra,
Mely barna füstjét lombjainkra fújta?
Hát kint a Rákos-menti réteken,
Ahol fakardunk verekedni vágott,
Ahol sárkányunk szállott gőgösen,
Ahol tenyérbe zörgettük a mákot,
S töklámpát hordtunk, ha megjött az est.
Emlékezel?
Gyermekkorunk rózsás világa ez.

Jer, ülj le mellém, nyújtsd testvér kezed.
Melengessen csak az emlékezet!
Míg egymást átölelvén elmerengve,
Régmúlt napokba visszaijodunk:
Kik elszakadtunk messze idegenbe,
Úgy érezzük, hogy mind együtt vagyunk.
Mind, mind, az is, akit a sír fedez.
Mért könnyezel?
Gyermekkorunk szent ihletése ez.

Abban az időben ezt tartottam a legjobb versemnek. Ennek minden sora igaz. Itt persze javítva van. A Szembe a Nappal kötetben sokkal gyöngébb.

A templomos házban

Mind elmentek, magam maradtam.
Köröskörül a hallgatás jár,
A csend meséit hallgatom,
Feszületes, fehér falak közt,
Nagy, hosszú, hűvös folyosón,

A templomból tegnapi ének
Hazajáró dallama búg ki.
Járok hűnyt szemmel álmodón,
Feszületes, fehér falak közt,
Nagy, hosszú, hűvös folyosón.

És mosolyog, nevet a lelkem:
Fölül besurran s végigárad
A nyári napfény kacagón
Feszületes, fehér falak közt,
Nagy, hosszú, fehér folyosón.

Tüzek a ködben

A tájra száll nagy szürke köd.
Lelkemre száll nagy szürke bánat,
Megejtőn, némán, nehezen.
Anyám, én édes jó anyuskám,
Két könnyező szem néz utánad.

Van perc, mikor üres a templom,
Van perc, hogy elakad a zsoltár,
S magam vagyok nagyon, nagyon.
Anyám, én édes jó anyuskám,
Amikor te még velem voltál!

Vannak nehéz, gyilkos ködök,
Fojtogató nagy szürkeségek.
Ilyenkor lelkem zára nyílik,
S anyám, én édes jó anyuskám,
Hozzám látlak suhanni téged.

Kezed hajamat simogatja,
Élő szemünk egymásba mélyed,
A fájtató idő megáll,
S anyám, én édes jó anyuskám,
Bennem kigyúl a régi lélek.

Mert a mi lelkünk tűzi lélek,
Megolvad benne puha bánat.
Elmentél és itt vagy velem.
Anyám, én édes jó anyuskám,
Lelkem tüze lobog utánad.

Emlékezés az otthoniakra

A nevükre aranyos napfény
Ragyogja be mindig a lelkem.

Sokszor-szokszor gondolok rájuk,
S mindig mosolyos dallal telten.
És mindig újak énekem.

Sokszor, mikor ködös az alkony,
Sokszor, mikor könnyes az este:
Suhogva bont szárnyat a lelkem
És suhanón száll messze-messze.
Olyankor hozzájuk megyek.

Hangtalan-halkan odalépek.
Olyankor elnémul az ajkuk,
És félig-sejtett sejtelemképp
Reszket a lámpa fénye rajtuk.
És nem tudják, hogy ott vagyok.

Olyankor megrebben a lelkük,
Mint halk szellőn fodra a tónak.
Valahogy a lelkemet érzik,
S nem is tudják, hogy rám gondolnak,
Csak összeragyog a szemük.

Nem is tudják, hogy láttam őket,
Nem is tudják, hogy köztük jártam,
Hogy megfürdöttem a lelkükben:
Gyümölcsillatú napsugárban.
S hogy csupa illat a szobám.

Hollók

Megúnom olykor a világot,
Megirtózom az emberektül.
Fekete hollók, búsak, némák,
Lelkem megszállják seregestül.

Lelkem megszállják seregestül.
Megülnek, mint egy száraz ágon.
Meg se rezdül az ág, csak elnéz
Havas, kietlen pusztaságon.

Havas, kietlen pusztaságon.
S egy emlék száll, egy fürge dallam:
S egy perc alatt mind elsuhannak
Fekete hollók hosszú rajban.

Ezt is nagyon értékeltem annak idején.

Este az ablakban

Valahol messze szól a zongora.
Bús régi nóta lágyan száll tova.

És mint az álom, mint a sejtelem:
Egy régi érzés meglep hirtelen.

A lelkemen minthogyha átsuhanna
A rétek lelke, az erdők sugalma.

Ah, szárnyra kelt az erdő, rét, halom,
S besurrant hozzám a tárt ablakon.

Valamit suttog bús akácfalomb.
Távoli dallam halkán egyre zsong.

Nagyon zeneinek éreztem. Ennek is megvan az élményi alapja: Gödöllőn Ilma néném házában az utcára néző kétaablakos szobában volt a zongora. A családnak hol ez, hol az a nőtagja ült hozzá, én a ház előtt padon üldögéltem vacsora után és hallgattam az akáclombokon keresztül. Akkor is szerettem már, azóta is a zongoraszót messziről.

Nocturnum

A hallgató, sötét szobában
Ülök hallgatón egymagam.
Belül reszkető némaság van,
Kint éjszaka, világtalan.

Szomorúságos kietlenjét
Nem járja dal, nem járja fény.
Világtalan, vak végtelenség,
Nem-dal, nem-fény, nem-tűz, nem-én.

Magamba nézek szomjas szemmel:
Úgy tele vagyok végtelennel,
Mint éjszakával a szoba.

Úgy színig zsong a Végtelenség,
Mint mézes kaptár csorgó csendjét
Mámoros méhek kórusa.

A napos hegy

Sziklák között az én világom.
Hallgatom a hegyek dalát.
Futó szellő felhossa nékem
A ködtakarta völgyfenéken
Verejtékezők sóhaját,
Csattogó csákányok zaját.

Csákányos, haragos karok,
Mért töritek a szürke bérceket?
A fényes Élet ez a hegy,
Ide nem vezet út, csak egy,
Alulról ide sosem értek.
Ez a hegy csak felül ad ércet.

Ami nektek fáj, nekem is fáj,
Éneketek az énekem.
De szomorú a ti nótátok,
Kétségbeesett könnyes átok
Zokog belőle szüntelen,
Napfénytelen, örömtelen.

Testvérek, hívnak a hegyek,
Szédületes szirti szerelmek,
S a tűzzel-tüzes napsugár.
Itt a villámok lelke jár,
Itt a némák is dalra kelnek.
A magasságok énekelnek.

Ez teljesen kigondolt kép.

A torony kürtöse

Magasan fönt a bástya felett,
Állom, állom az őrhelyet.
Kezemben a kürt.

Állok és nézek nap-nap után.
Ideállított a kapitány.
Kezemben a kürt.

Odalenn hangos, zsvajos a vár:
Enyém a messzi, a puszta határ.
Kezemben a kürt.

Lesem, ha porzik-e asszu homokja,
Porló felhőből ha csillan-e kopja?
Kezemben a kürt.

Nyitott szem vagyok, napon, éjszakán.
Soha ide lopva, soha pogány!
Kezemben a kürt.

Bátran a vártán, haj ti vitézek!
Állom az őrhelyet. Állok. Nézek.
Kezemben a kürt.

Ez már amolyan harcos vers akart lenni, a Zászlónk körének gondolata. Egy temesvári versolvasó estén Kosztolányi azzal fordult hozzám, hogy ebben a versben, amelyet utolsónak olvastam fel, úgy sikerült kifejeznem a „keresztény éberséget”, mint még soha senkinek. Ma azt hiszem, hogy csak azért mondta ezt, mert valami kedveset akart mondani. Akkor azonban a kezdő költőnek, akinek még könyve sem jelent meg akkor, a már országos hírnév író részéről ugyancsak jól esett ez az elismerés.

Liliput

Ahol járok, amerre nézek,
Aprócska nép sűrög, zsidong.
Liliput ez!
A szákkalánczás kis vitézek!

Futkos és nyüzsög és tolong
És kiabál hangos-keményen
Egyszerre mind,
S mindnél buzogány, bot, dorong.

Mind kiabál, nagyon, merészen.
Mind azt kiáltja: Én vagyok!
Egymást lesik
És gyűrköznek birokra készen.

Földrebilincselte Gulliver,
Fekszem közöttük, magam ember.
Nézegetek,
S várom, hogy mikor ülnek el.

Ni, milyen sápadt valamennyi,
Lógó fejek, szűk homlokok.
Hát senki sincs,
Aki merne itt levő lenni?

Egy se akadna, senki hát,
Aki föl mer egyenesedni,
Fölnézni, föl,
S felhőkbe fúrni homlokát?

Hát kihaltak a férfiarok?
Az egész-ember-homlokok?
– Liliput ez!
Liliputi apróka harcok!

Tüzel alattam a homok,
Türelmetlen tüzel a vérem.
Testvéreim,
Ezekkel volnánk rokonok?

És csendes-vígan dudorászom.
Úristen! mi lesz Liliputban,
Hahahaha!
Ha én a kötelem lerázom!

Voltaképp a Nyugatnak szólt, s ezt meg is érezte Karinthy: írt róla és kigúnyolta. Persze nem magammal hasonlítottam én össze őket, ha a versben úgy van is, hanem inkább a Prohászka-féle világgal. És persze később aztán nagyon rösteltem én ezt.

Kurucok tánca

Véreim, vígan! Koszorúba álljunk!
Lejtsük a lassút, ropjuk a frisset!
Három a tánc.
Véreim, vígan! Szól a zene nálunk!

Vígan, vitézek! Mi vagyunk a várba!
Frissen a sánkra, katona-tánkra!
Kézben a kard!
Ragyog a jó vas, szikrát vet a dárda!

A kucsmánk rázzuk, úgy szaporázzuk.
Szóljon a nóta, dobogjon a bástya!
Lomha labanc
Lesi ám odale, hogy kifigurázzuk.

Ejhaj, vitézek! Senkitől se félünk!
Mi volnánk tántán idehaza itten!
Mienk a vár,
Minekünk hullott érte piros vérünk.

Ne búsulj, kenyeres! Uccu neki, frissen!
Mi volnánk tán a fejedelem népe!
Magyarok mink!
Kire néz, ha nem ránk, az a nagy Úristen?

Mienk ez az ország eleitül óta!
Mienk ez a föld! A tüze! A vére!
Uccu vitéz!
Pördüljön a tánc! Hagy szóljon a nóta!

Királyok igrice

Királyok igrice vagyok.
Király vagyok,
És királyoknak dalolok.

Én vagyok az új dalos Dávid.
Énekelem
A régi Ország új csodáit.

Amaz Országról dalolok.
Köröskörül
Csupa királyi lovagok.

Ez a királyok nemzedéke.
Homlokukon
Királyi kenet fényessége.

Fejükön fénylő korona
Ragyog, ragyog:
Az istenkéz sugár-nyoma.

Leomló bíboros ruhájok
Suhog, ragyog.
– Mi vagyunk a fölKent királyok.

Alattvalónk minden nekünk.
Minden mienk:
Az Ország a mi örökünk.

Lovagjai a Nagykirálynak,
Hú hősei
A hétszerszent-rejtelmű Grálnak!

A ti igricetek vagyok!
Király vagyok,
És királyoknak dalolok.

A Prohászka-féle gondolatvilág.

A belülvalók mécse (1912)

A mécses

Míg ifjú homlokunkon a hajnal koszorúja,
Amíg nevet a napfény és csodákról mesél:
Tárjuk ki a szívünket, hadd járja fürge szél,
És tűzzel simogassa az új nap arany ujja.

Mert szállton száll az óra, s az est jó könnyesen,
Sok bolygó tűz kísért és ingó, álnok árnyak,
És minden régi sírok rémei visszajárnak.
Akkor fáradt szemünket húnjuk le csöndesen.

És gyűjtsuk meg a mécses, a belülvalók mécsét.
Tüzénél tágult szemmel láss ősi titkokat,
A percek suhanását, a könnyek születését

Titkát a titkos múltnak s a titkosabb jelennek
S az eljövendőségnek, és mindent, és magad.
És sírj egy csendes himnuszt a kettős végtelennek.

Erre a ciklusra hatott egy és más az előbb említett franciák közül: elsősorban Maeterlinck. Aztán még Rilke Stundenbuchja és Kosztolányi hangulatversei. Akkoriban volt legmelegebb az a barátság, amely Radványi Kálmánhoz fűzött, ő is jelen van a versek háttérében. Egyébként a nagyon fiatal papi léleknek – nem is problémáit – inkább hangulatait próbáltam kifejezni.

A remete a sivatagba indul

Az eljövendőség elébe

Nézd, erre csillog álnok aranyszeme
A büszke város tarka tetőinek.
Alvó fejükre csalfa Luna
Holt sugarát hazugul lehelte.

Nézd, nézd, a vízen csillog a csalfa tűz.
Lenn zúgva zúgnak nagy, szomorú habok.
Barátom, ideért az este,
Hangtalan árny ül a csónak orrán.

Mért alkonyult el hajdani hajnalunk?
Mért hallgat ajkunk egykori éneke,
Mely tarka tűzzel, ifjú fénnel
Zengte be hajdan a vén világot.

Más kézzel üztük hajdan a gyors nyilat,
Haj, más inakkal jártuk az Éjszakot,
Midőn a sast emelte izmunk
Harcos ezüst sisakok fölébe.

Immár a harcok hajnala estre vált.
Kürtök riadtán nem magasul szívünk,
Csendes mosollyá, bús mosollyá
Régi dacunk tüze megszelídült.

Mi megfutottuk mind amaz utakat.
Mi már elértük zárt arany ajtaját
Az ismeretlen Istennőnek
S hét napot-éjet előtte vártunk.

Mi virrasztottunk és konokul kemény
Két ökleinkkel vertük a vaskaput.
S a nyolcadik nap hajnalában
Nyílt kapuján a titok kitárult.

Mi mindent láttunk. Láttuk a csarnokot,
S a táncos gyermek tarka szökéseit,
Hallottunk dalt a kék virágról,
Haj, a csak egy tavaszon nyilóról.

És minden elmúlt: víg tavaszok, tüzek,
Nappények, álmok, nagy riadó dalok.
S most (lám, minő sors!) nincs belőlük
Egy picit kis melegítő könny sem.

Most éjszakában, hallgatagon futó
Sötét hab árján siklik a halk hajó,
Nagy ismeretlen éjszakába
S hunytszemű árny keziben a kormány.

Mi lesz, mi nem lesz? – mit hoz a messzeség? –
Mit sző a Moira? – tudni nem istenes!
Hajtsuk hajónkat, én barátom,
Míg a karunk s evezőnk erősek.

Tán vár még új föld, új, fiatal csoda,
Új élet, új dal, újra-elindulás.
Az eljövendőség elébe!
Mélyre merítsd a kemény lapátot!

El kell menni a sivatagba

És szólottam magamhoz komolyan:
El kell menni a sivatagba!

Oda kell menni, ahol úttalan
Kemény nagy utak kanyarogva
Minden kijárást eltemetnek.
Hol szürkülő szegény szemednek
Könnyeket súg a sivatag.
Hol visszasírod bús magad,
S amiknek ízét elfeledted:
Ezüstös régi könnyeid.
Mert látod, oly rég eltemetted
A sírás szép szentségeit.

Ott majd az ég sóhajt feletted,
És zúg a porló hús porond;
És barlangod fázó nyugalma,
S az éjszakák szűrő szelén
A sivatag sajtó siralma,
S a sápadt, sárga esti fény,
Mely mindent, ami él körötted,
Bolygó nagy árnyékokra bont, –
S melyhez magad, bús árva pók,
Száz szürke szállal megkötötted:
Az egyesegyedülvalóság,
A hűvös percek, hideg órák,
A reszkető jég-csodarózsák,
S a holt dalok, a halkulók –
Mind-mind így fognak szólni hozzád:

Szegény fiú, most jó helyen vagy.
A sivatag jó és szeret
A sivatag susog veled,
Megersimogatja árnyas orcád,
S a múltak mostohája elhagy.
S melyek átkát hidegen hozzák
Rezzentő régi rossz szelek:
Az apadt-könnyű régi esték
Meghalnak mosolyogva a sivatag felett.
És újra fölfakad, ami hallgat régesrég,
A könnyek közt mosolygó régi ének,
S partján a könnyek áldott kútfejének,
Amit kutatsz remegve, aggva:
A titkot újra fölleled.

És elmentem a sivatagba.

A titok

I. Az idegenségről

Most így vagyok. Most egyedül vagyok.
Csupa idegen arcok körülöttem.
Most nem tudom, hogy mit keresek itt,
És úgy érzem, nagyon messziről jöttem.
Semmit sem értek. Minden idegen.
Oly messziről néz rám az életem,
És én úgy nézem és úgy bámulom,
Mint egy bánatos beteg arcot
Egy jégvirágos távol ablakon.

Oly idegenül integet felém,
És a szemében annyi titok fázik,
És annyi könny és annyi félelem.
Oly nagyon én, és olyan nagyon másik!
Valamit mond is, zengő susogással,
S az olyan, mint egy bús gyerekszobás dal:
Rég elfeledtük gügyögő szavát,
Csak egy-egy dalos foszlány téved olykor
Valami nagy-nagy messzeségen át.

És ez az arc ilyenkor mindenem.
Mert nem igaz, hogy még mások is vannak:
Az egész élet ez a kis szoba,
Ezek a régi halkszavú hatalmak,
És ez a fázó, hangos hallgatás,
És ez az arc. És semmi, semmi más.
Egy könnycsepp, és egy tágra nyílt tekintet:
Ez az egész. És abba belenézünk
Az életünket.

II. A másikomról

Tudom már, hogy láthatatlan vagyok,
Hogy láthatatlannak születtem.
Azért van, hogy az emberek
Úgy elnéznek mindig fölöttem.

És nem kapott hangot az ajkam,
Kiáltanom is hasztalan.
Egyedül járom a világot,
Látatlanul és hangtalan.

Valaki áll a helyemen.
Egy másik. Azt mindenki látja,
És mindenki ahhoz beszél,
És az mindenkinek barátja.

És az beszél az emberekhez
És a szemükbe mosolyog.
(Egy idegen, egy nagyon-másik!)
S mind azt hiszik, hogy én vagyok.

III. Akiről azt hiszik, hogy én vagyok

Sokszor van úgy, hogy mindent értek.
Ilyenkor a szemébe bámulok
Annak, aki csak árnyék és kísértet,
Aki az én helyemen áll.
Akiről azt hiszik, hogy én vagyok,
És aki idegen, mint a halál.

Ó áldott, áldott ködsüveg!
Mosolygó maszkom, víg búvóhelyem.
Milyen halott vagy, milyen jéghideg!
Szűrő szemedből olyan fény rezeg,
Mint egy csikorgó téli éjjelen
Felhők mögött halódó holdsugáron.

De én szeretlek, én mégis szeretlek,
Szegény bolondos árnyék, néma párom,
Bús álcám. Hisz csak te vagy az enyém.
Enyém az arcod és enyém a lelked,
Álomkóros, fehérlő, furcsa lelked,
És nekik mégis te vagy én.

Mert sokszor oly jó megbújni mögéd
És érezni, hogy eltakarsz,
És úgy nézni a nagy világba szét,
És mosolyogni nagy-nagy szeretettel,
Mebékélt, boldog remeteszemekkel
Mindent, ami zshivajgás és mindent, ami harc.

Lásd, én álarcom, én azért szeretlek.
És néha, álmok árnyas estelén:
Úgy tűnik idegen arcod elém,
Mint azok elé, akik rádnevetnek,
S az én nevemet nevezik nevednek,
És azt hiszik, hogy te vagy én.

IV. A sírásról és a nevetésről

Ma más vagyok, mint tegnap voltam.
Valami nagy széltől sodortan,
Ma megbotoltam.

Amikor újra egyenesre keltem,
És amikor magamba néztem,
Csupa csodára leltem.

Gonosz szél, rossz tavaszi szél!
Mióta lelkekre leheltél,
Bennem két ember él.

Mióta veled versenyt füttyörészttem,
Azóta más lett a sírásom
És más a nevetésem.

Mióta ma a napba néztem,
Azóta nevet a sírásom,
Azóta könny van minden nevetésben.

És most már sírni nem merek,
Mert félek a torz kacagás arcától,
Hogy vigyorogva rám mered.

És nevetni is elfeledtem.
Jaj, hiszen sírtam, mikor nem akartam,
És minden sírt, mikor nevettem.

Nagy csoda ez, hogy két lélekre váltam.
A régi lelke még most is piros,
Hisz hajdan a hajnalban jártam.

A másikon nagy, sűrű fátyolok.
Minden lépésem egy nehéz csoda,
S minden titok.

V. A könny születéséről

*O felix culpa, quae talem
ac tantum meruit Salvatorem!
(Szt. Ágoston)*

Boldog a bűn és érdemtelen áldott,
Mert semmiből teremt egy új világot.

Boldog a bűn, mert ő szüli a könnyet
És százszor szent a könny.
És másom nincs, csak a könny, amit sírok,
Egyetlen ősi örököm.

Nincs másom. És az sem enyém,
Az én könnyem nagyitkos messze tenger,
És én úgy állok partja meredekjén,
Félve és fázva, félig-húnyt szemekkel.
És a szemem lehúnyni sem merem,
Mert a tengeren sziszegnek az éjek,
És elzsibbaszt egy szörnyű félelem;
És a szememet kinyitni is félek.
És úszni kellene és nem merek,
Hiába hívnak messze tengerek;
Csak reszketek, vacogva reszketek.
És, jaj nekem, egyhelyben állok.

A bűn az áldott.
Mert eljön és az óriás vizeknek
Örvénylő mélyére merít,
És tágra nyílt szemeim elé hozza
A mélységek rejtelseit.
Megmutat mindent ott lent a fenéken,
Hullám alatt, kövek megett,
És úgy találom meg enmagamat
És úgy találom meg a könnyeket,
És ama világos világot.

A könny, a könny ezerszer áldott!

VI. A könnyről

A könnyben van az élet.

Most megtaláltad. Lásd, ez a titok.
Milyen egyszerű, Istenem!
És mégis mennyit futsz, amíg eléred,
S utána hányszor nyúlsz, míg megfogod!

És most megszűnt a küzdelem.
Most álljunk meg. A harc most elpihenhet.
Kint a tengeren még vijjog a szél,
De mi pihenjünk. Le az evezőkkel,
Ez itt a rév, ez itt a cél.

Kinn kék vizen kéklő sajkák suhannak,
Veri a vizet sok serény lapát.
Ki napkeletnek, ki az alkonyatnak,
Mind megy keresni a kincses hazát.
Mi nézzük őket a hullámtörésről,
Ahol a szél se zúg.
Voltunk mi is sajkás legények,
Csikorgott ránk is a vitorlarúd,
Hozzátörtünk mi is az evezőhöz,
Bennünk is dalolt mese-száz-ígéret,
Bennünket is csalt csoda-tűnő-álom,
Boldogszigetek és énekes élet, –
Most vége. Most ülünk a parti páston,
S pirosuló napfény játszadoz velünk.

Egy cseppnyi víz most a mi tengerünk.

VII. A messziről szóló ének

Ismeretlen lomb alatt
Fakó földön, fakó szívvel,
Ültem, ültem egymagamban,
Mint az árnyék, mint az este,
Néma-könnyes őszi este.
Ültem-ültem és zokogtam.
És fejemre halkan hullott
Sárga, zörgő, holt levél.

És csak ültem könnyesen,
Mint a fázó őszi alkony,
Mely besírta vállam, arcom
Hűvös könnyel, holt levéllel.
Messzi-messzi csak csilingelt
Csalogató messze nóta.
És én mindent elsirattam:
Harcot, álmot, életet.

Ez a minden-siratás!
Három nap és három éjjel,
Mint az árnyék, mint a felhő,
Ültem ottan és zokogtam.
Harmadik nap virradóra
Mind a könnyemet kisírtam.
És az ének messze-messze
Egyre csengett, egyre hítt.

Hajnal égett mindenütt,
Harmadik nap virradóra.
És a dal hangosra harsant,
És nekem a holt avarból,
Nem tudom hogy, nem tudom mért,
Lábra kellett állnom ottan,
És a két karom kitárni,
És dalolni hangosan.

És az ének egyre hítt.
Nem tudom ki, nem tudom hogy,
Átkarolt két meleg karral
És kezem kezébe vette,
És elindult, arra indult,
Amerről a hajnal égett,
Amerről az ének csengett.
És én mentem hangtalan.

És megállnom nem lehet.
Most is itt van, mindig itt van,
Most se tudom nem követni,
És az arcát most se látom.
Azt az utat, hunyt szemekkel,
Énekszóval, tárt karokkal,
Most is járom, egyre járom.
És az ének egyre szól.

VIII. Az estéli látogatásról

Nagyon, nagyon szeretlek.
Olyan nagyon jó volt az este.

Lelkem didergő, durva dér
Zord zúzmarával rég beeste:
Szár az és szürke rút közöny.
Mind ami volt bennem fehér,
Szürkére vált és szomorúra,
Elzsibbadt minden örömöm,
S megülte síváran a lelkem
Hétköznapi beteg borúja.

Oly rég, oly rég nem ünnepeltem.
Oly rég nem gondoltam reád.
Sok-sok napot és éjszakát
Zsibbatagon, könnyes-bolondul
Nélküled dideregtem át.

És Te azért el nem feledtél.
Rossz, langyos vizet, undorodva,
A szájadból ki nem vettedél.
Te vártál rám és megkerestél.
És mikor tegnap hazajöttem,
Hideg és síró őszi estén,
És sírva, fázva, megtörötten,
Magamtól csúffá csömörlötten,
A lámpát lassan eloltottam
És végigdőltem ágyamon:
Akkor a bús sötétben, ottan,
Lassan, lassan, hallgatagon,
Az ágyam szélére leültél.
Jól láttalak a szikra-tűznél,
Mely két szemedből égetett
És fölgyújtotta a lelkemben
A hamvadó nagy tüzeket.

Néztél, néztél, Te mindig engem,
És én csak téged néztelek.
Szinte hallottam sisteregni
A tüzeket a sötétségben,
És tudtam, hogy valami elmúlt,
És újra sírtam, újra égtem.
És szüntelen, ezerszer, mindig
Csak ezt susogtam: Édesem!
És lázzal tüzelő kezem
Simogató kezéd kereste.
És megcsókoltam lázasán.

És könnyesen és boldogan
Úgy aludtam el akkor este.

IX. A fészekről

Te vagy a fészek,
Puha vagy, édes és meleg,
S én oly keveset gondolok veled,
És oly sokszor máshova nézek.
És megvetem a régi fészket,
A régi meleget
És a régi egyformaságot.
Szédülő fejem vándorolni késztet,
Keresni más vidékeket,
Szivárványszínű új világot
És ismeretlen fészket.

És elmegyek, örök elégedetlen,
Hazátlan bújdosó gyanánt,
És sose tudom, mért sírós a kedvem,
És nem tudom, mi bánt.
És szállok, szállok, messze földeken
Szüntelenül és pihenéstelen,
És egy sajgó vágy egész életem:
A régi fészek melegére.

És Te vagy az anyamadár,
És én vagyok pelyhes fiókád,
A csupa-vakság, a csupa-mohóság,
Aki mindig máshova vágyik,
Akit hív minden félhomály.
És botorul és elbizottan
Kiszállok bizakodva, bátran
Nap-nap után. És Te utánam
Sírva nézel és gondsújtottan.

És én nyugalmat nem találok
Sehol a végtelen világon.
Mert ott sír bennem, bárhol járok,
Aggódó, fájó csipogásod
Hívogató, síró zenéje.
És mindenhol visszavágyom
Szerelmes szíved melegére.

Te vagy a sziklaszál,
Melyen a fészkelem épül.
Amely az apró dombok tömegéből
Messze-magasra szökken és magában,
Egy-óriás-magában áll.
S kíváncsi szárnyam, kandi lábam
Akárhová visz engemet,
Csak körötted keringhetek,
És nem lehet távozni tőled
S nem-látni téged nem lehet.
Bejárhatom a rég halott időről,
És lelkem messze jövőidőbe szállhat:
Nem lehet vissza nem kívánni
Amaz egyetlen sziklaszálat.

Te vagy a Hegy.
És a hegyet nem lehet túlrepülni.
Te vagy a Völgy.

És a völgyből nem lehet kirepülni.
Te vagy a Lég.
És a leget nem lehet átrepülni.
Te vagy a Föld.
És a földről nem lehet fölrepülni.
És Te vagy a Határ.
Csak tebenned lehet repülni.
Itt nem lehet és nem szabad,
Csak szépen, csendesen megülni
És énekelni és örülni.
Mert Te vagy minden: a szirt és a fészek
S a szerelmes anyamadár.

X. Az egyedülvalóságról

Oly boldogság egyedül lenni!

Én el akarok hagyni mindent,
Énnekem nem kell senki, semmi.
Zsibbaszt a zaj, fáraszt a nyüzsgés,
Nem kell az öröm lobogása sem.
Énnekem nem kell senki, semmi,
Csak magam és mennyei másom:
Az én szerelmesem.

Olyan édes egyedül lenni!

Mikor a magamé vagyok,
Mikor a zavaros özönben
Egy kis pontot találhatok,
Egy sziklát, ha parányit is,
Ha szürkét is és hideget,
De olyat, amely nem inog.
És mikor onnan nézek a vizekbe,
És hallgatom, hogy zúg a szennyes ár,
És hazatérek megpihenni,
Mint alkonyatkor a fáradt madár.

Oly édes odahaza lenni!

És magamat kitárom,
Akár a szentély ajtaját,
És úgy gyűjtöm a perceket,
A napot és az éjszakát,
A hajnalt és alkonyatot,
Nappényt, mosolyt és könnyeket,
És mindent, mindent, ami fény,
Ami meleg és ami élet.
És bent a szentek-szentje rejtekén,
A hétlakatú vasajtó megett,
Ott összehordom mind a kincseket,
Mint virágport a méh,
És egy világot alkotok belőle,
Amit meg nem lát soha senki,
mert ez a világ a kedvesemé.

Oly jó ama világban lenni!

Mert ott vele vagyok.
Ő ott van, ő mindig velem van,
És gyakran mosolyog.
Valahányszor magamba nézek;
Ő mindig újra megszületik bennem,
És ő egyedül az enyém.
És énnekem ővele lennem
Nem embernek való gyönyör;
Hogy néha azt hiszem, hogy el se bírom,
Olykor már azt hiszem, hogy összetör,
S édességétől meghalok.
Hisz én oly gyöngé és oly gyáva
És olyan nyomorult vagyok!
Az én szegény ember-szívemnek
Nagyon-nagyon sok az örömből ennyi.
De ő, az édes, szeret engemet,
És mindörökre az enyém.
És mindörökre átölelve tartja lelkemet.

Oly édes, édes vele lenni!

XI. A bús testvérekről

Bús véreimre gyakran gondolok,

Mikor leszálnak árnyas alkonyok,
És én a két karomra hajtom
Mélységeidtől mámoros fejem
S ami magamból még bennem maradt,
Egy halk sóhajban elsóhajtom:
Ilyenkor lep meg az a gondolat,
Fájón és csendesen.

Előttem halvány, beteg árnyak,
Feketén, fázón, porlepetten.
Ezek az én testvéreim,
Akik árván, bolyongva járnak
Bizonytalan ösvényein
Kétesvilágú éjszakáknak.
Ezek, akikért sírva sír a lelkem.

Csalóka hold halottas fénye
Reszketve rémlik útjukon,
De ők nem néznek az ösvényre:
Lehunyt szemmel mennek vakon.
Minden kőben megbotlanak
És minden követ megkerülnek,
S kezdőpontjára a nagy útnak,
Honnan indultak ama nap,
Százszor is újra visszajutnak.
Az útszélen gyakran leülnek
És sírnak, sírnak hangosan.
És ami sajtó siralom van
A létben és az elmúlásban,
Mind benne van könnyé omoltan
Abban a csukló zokogásban.

És ott kell nekik ülni, ülni,
És könnyező kövekké válni:
Mert nem tudnak könnyeket letörölni.
És soha többé föl nem fognak kelni
És már mindig csak sírni fognak:
Mert sose tudtak énekelni.

Mert elfeledték, mért indultak el.
Elfeledték, hogy mit akarnak,
Hogy valamit keresni kell.
És mert akkor se tudták, mit kerestek,
Azért szegények, szikkadozó magvak,
Az út kövére estek.

Ezért hulltak el mind szegények:
Nem tudták, hogy téged keresnek.
Azért szállnak rám síró alkonyok,
Azért sajogtat síri ének,
Ha rájuk gondolok.

XII. Siralmas ének a kerítésen

Odabenn bimbófakadás van.
Tüzel az ég,
És fürdik minden napsugárban.
Jaj, és az ajtó zárva van,
Jaj, és az ajtó zárva van!

Odabenn szín, fény, tűz nevet,
Mosolyog minden,
És engem minden kinevet.
Jaj, és én nem tudok bemenni,
Jaj, és én nem tudok bemenni!

Pedig a kert is az én kertem,
Mind a virág.
Én ültettem és én neveltem.
Jaj, mégis idekint vagyok,
Jaj, mégis idekint vagyok!

A kertem ma kitagadott,
Világnak űzött.
Ma hazátlan koldus vagyok.
Csak kerülgetem a kerítést,
Csak kerülgetem a kerítést.

Ó jaj, ez a könnyeim átka.
Nebet a kert,
És aki sír, az előtt zárva.
Odabent sírni nem szabad.
Odabent sírni nem szabad.

A könnyek, a könnyek átka ez!
Bús száműzött én,
Mind a két szemem könnybe vesz,
És, jaj, nem tudom letörülni;
És, jaj, nem tudom letörülni!

XIII. A látogatásról

Lásd, tudtam, hogy ma újra eljössz.
Hogy kopogtatni fogsz s betérsz
Botorkáló bús gyermekedhöz.

És amikor már este volt
És ott kint, úgy, mint az én arcom,
Bús boldogsággal mosolygott a hold,

Éreztem, hogy valaki ott áll,
Hogy ott állsz kint a küszöbön.
S Te ajtómon bekopogtattál.

És akkor némán, nesztelen
Bejöttél, betetted az ajtót
És megálltál szemben velem.

Néztelek és az ajkad lestem.
De Te csak néztél szótalán.
És akkor a lábadoz estem,

És úgy sírtam keservesen.
Te jobbkezed fejemre tetted
S megsímogattál csendesen.

Szerettem volna porrá lenni,
Hogy rám taposs, hogy rám taposs,
És lépted alatt énekelni.

Nem, édes, én nem vagyok az,
Nem, én nem vagyok. Menj ki tőlem;
Menj, menj! Hisz vár ezer igaz.

Várnak a méltók és a szentek,
A fehérülő homlokukon
Elsurranó kenettel kentek,

Akiken a jeled ragyog.
Azokhoz menj. Mit akarsz nálam?
Édes, lásd, én nem az vagyok.

Én rossz vagyok. Én nem szeretlek,
Szemedbe nézni nem tudok.
Csak – szeretlek. Nagyon szeretlek.

Csak el ne menj. Csak el ne hagyj.
Hova leszek nélküled? Nem eresztlek!
Foglak, én Uram, hogy enyém maradj.

XIV. A jegyes éneke

Uram, ölelj magadhoz engem.
Ma valami sír a szívemben.
Sohase voltam még ennyire gyermek.
Édes, ölelj meg!

Ma olyan súlyos a fejem.
Valami nagy könnyörtelen
Siralom hajt ma arcod melegéhez,
Ölelj meg, édes!

Hidd el, ma nagyon megérdemlem.
Ma nem volt órám könnyezetlen.
A tűzostorok ma velőkig vertek.
Édes, ölelj meg!

Hiszen igaz, hogy gyáva voltam,
Hogy már-már majdnem elbotoltam,
De mégsem mentem más tűz melegéhez.
Ölelj meg, édes!

Tudod, hogy mégis talpra keltem,
Tudod, hogy eléd térdepeltem,
Amikor hívtak hazajáró lelkek.
Édes, ölelj meg!

Két konok lázadó kezem
Alázattal összeteszem
S letérdelek az ágy fejéhez.
Ölelj meg, édes!

S imádkozom: Ölelj meg engem,
Máglyát gyújts repeső szívemben,
Máglyát, amelyen fehér tüzek kelnek.
Édes, ölelj meg!

XV. A várásról

Látod, én kisgyerek vagyok.
Ha nem jössz, én sírok utánad.

Úgy várlak téged, mint édesapámat.
A kiskapuig elédszaladok
És ott a kis padon
A kerítésre fölkapaszodom
S úgy lesek ki az országútra
Az orgonabokrok felett,
Hogy jössz-e már. Lihegve, futva,
Ujjongva eléd szökdelek.
Te messziről már csókot hintesz,
Egy mosollyal magadhoz intesz,
S ha tárt karokkal, kipirultan,
Nyakadba ugrom s átölellek,
Megersókolod borzas hajam
És mondod: Én kicsi fiam!
És azután oldalad mellett
Megyek befelé büszkén, boldogan.
Hívón nevet a lámpa odabenn
És az arcunk ragyog,
És Te odabenn cukrot adsz nekem.

Mert lám én kisgyerek vagyok.

XVI. A sétálásról

Néha a kezem kezédbe fogod
És sétálni viszel.
És én olyankor oly boldog vagyok!
Mogorva házak ráknevetnek,
Tarágú fák bókolva integetnek.
Amerre megyünk, minden énekel.

Belemosolygok csendesen
Arcukba mind az embereknek,
És hangosan és édesen
Lám ilyenkor rám mind visszanevetnek.
Oly jó így mosolyogni szét
S így járni-kelni a világban,
S érezni mindig melegét
A Te édes, erős kezédnek.

És én mindegyre kérdezgetlek.
Amit csak látok szerte-szerte,
Százfélét összekérdezek,
Száz kérdést, tarkát és gyerekeset.
És Te felelsz komolyan egyre.
Mindig felelsz és meg nem únod
A kába kis kérdéseket.

És velem jössz, mikor a völgybe vágyom,
És jössz, ha hívlak, föl a hegyre.
S ahova széles e világon
Gyerekésszel kívánczozom,
Elkísérsz minden utamon.
S amit csak kérdezni tudok,
És ami peccétes titok,
Te megtanítasz mindenekre.

Így hullnak szerteszét a kárpitok,
S mögjük messze-messze látok,
Így lebbenek föl mind a fátyolok,
És fölmerülnek idegen világok.

És én csak bámulok,
Mindent és magamat és téged.
S míg melletted szorongva lépek,
Minden porszem beszél, amerre járunk.

Kézen-fogva mi ketten így sétálunk.

XVII. A hűséges hűtlenségről

A szemem sokszor hűtelen.
Sokszor az idegenbe téved.
Pedig tudom: Te vagy az Élet,
Te vagy a Szerelem.

De lásd, Te messze vagy,
Akkor is, mikor beszélek veled,
Akkor is, mikor megérintelek,
Akkor is, mikor a kezem fogod.
És olyan szédítő a forgatag!
És látod, szerteszét körültem
Olyan sok égő tűz lobog!
Ó én erősen tartalak,
De hogyha néha megszédülten
Megroskadok és megcsuklik a lábam,
S megperzselem az ujjamat,
Nem, nem az ujjamat, a lelkemet,
Úgy-e tudod, hogy az nem én vagyok?
Hogy én akkor is, ott, az éjszakában,
Amely rámhull és eltemet,
Akkor is, mikor elsodornak
És visznek haragos habok,
Úgy-e Te tudod, hogy mindez hiában,
Hogy én akkor is a tied vagyok?

Mert látod, én nagyon, nagyon szeretnék,
Én fogom a kezed,
De a szemem, a két szemem
Még nem egészen a tied,
Mert nem egészen enyimek még.
Tudod, ha csak egy szemem lenne!
És másfelé nem nézne sohasem,
Csak befelé, befelé mindig!
És mindig a Te arcod égne benne!

De így, látod, százfelől hintik
A sugarat rám emésztő tüzek,
S két szememben, e két gonosz tükörben
Száz csillanó csillagra törten
Táncolnak és tündöklenek.
És százfelé húznak, cibálnak
Sodró szelei a világnak,
És én százfelé szakadok,
De az nem én vagyok.

És tudom: én vagyok a vétkes,
Az én hívságos két szemem.
Lásd, épp ez az, ami a lelkemen
Ilyenkor marcangolva tépdés.
Betegje, rabja én e rossz szemeknek,
Tudom, hogy csak téged szeretlek,
S tudom, hogy bánthatlak.
Lásd, ez nagyon kegyetlen gondolat.
És rám talál a tüzezen keresztül
És kemény karmait lelkembe ássa.

És nem tudok gondolni másra:
Ilyenkor szüntelen rád gondolok.

Akkor vagyok a tied mindenestül,
Amikor hűtelen vagyok.

XVIII. A tűzben való

Szúró szikrák arcomba egyre hullnak,
Sziporkázók és égetők,
Mint fojtogató, tüzes ujjak
Homályosuló szemeim előtt.
Jaj, ne engedd, hogy megvakuljak!

Sajgó pilláját tüzelő szememnek
Simítsa meg simító, hús kezed,
Borítson el szentséges árnyad,
S amerre szerte-szerte járnak
Szemeim, e bolygó tüzek,
Uram, takard el, jaj, takard el
E tarka és tüzes világot.

Mert bennem egy vulkánt kavart fel
Védtelen ért villámcsapásod
Háborgani.
A lelkemben most máglya ég,
Szavaim parazsas igék,
Izzó zsarátnok a lehelletem.
S arcom körül szálldosnak szüntelen
A tűzimádók káprázatai.

Csak én magam maradtam tüztelen.

Mert énnekem a tüzek fájnak.
És én tudom jól, én eléghetek,
Tüzes rostélyán az örült világnak:
De egy parányi meleget,
Csak egy szikrányit, csak egy lehelletnyit,
Csak amennyi egy ázott verebet
A tenyeremen mozdulásig enyhít,
Még akkor sem érezhetek.

Mert megérintett a kezed.
Szememen égnek ama hűvös ujjak,
A dalolók, az édesek.
És tüzes estén, lángos hajnalon
Én csókolom, én sírva csókolom
A Te kezed, a Te kezed.

Jaj, ne engedd, hogy megvakuljak!

XIX. A visszanézésről

És ne engeddd, hogy visszanézzek.
Csak azt, csak azt ne engeddd,
Hogy visszanézzek.

Az én parázsló pártos két szememnek
Én törvényt tettem.
És két kötáblát, hideget,
Kemény kezembe vettem.
És szóltam: A hegyek megett
Énekek zúgnak, szárnyasok, nagyok,
S én nézni akarom a hegyeket,
És énekelni akarok
Harsanó hegyi éneket,
És magamnak örök dallá idézni,
Hogy én legyek a Te dalod.
És nem akarok visszanézni.

Te láttál, mikor lemerültem
A zúgó vízbe, ama szent habokba,
S a tüzes vízben elmerültem
Te láttál ott dalolva és zokogva.
És hétszer csaptak rajtam át
A szentséges habok
És hétszer mostak végig-végig,
S Te tudod, hogy rólam minden levált,
Hogy most már énekes vagyok,
Hogy most már mind a dalok a tiéid.

Én így születtem: vízben s tűzben.
S most már itt voltam az innenső parton.
Odaát éppen sírt az álmos alkony,
De itt a hajnal fénye égett.
És én kemény mellemre tűztem
A két kötáblát, (én kincsem és pajzsom)
És elindultam a hajnali tűzben.

És Te tudod, hogy megláttam az utat:
Azóta járom.
Hogy eldobtam a bimbós koszorúkat,
Csak egy vesszőm maradt,
Keményen és kopáron,
És most esengve várom, egyre várom,
Hogy vesszőmön virág fakad.

És eleitől fogva tudtam,
Hogy visszanézni nem szabad.

Pedig látod, a két kőtábla
Már olyan sokszor megrepedt.
Mert tétován sokszor megállva
Elernyedtek e bús kezek,
S lecsúszva föld fakó porába
A két szent tábla könnyezett.
És olyan sokszor zúg a szélben
Valami fáradt félelem.

Azért ne engedj visszanézniem,
És lásd, azért maradj velem.

XX. A kiáltás elől való futásról

Mert utánam kiáltanak.
Mint sötét szobák bús öléről
Nehéz szavak morajlanak.

Vacogó foggal, fázva, félve,
Szegény, ijedős kisgyerek,
Reszketek, sírok a sötétbe.

És valami vad félelem
Megfogja a szívemet néha,
És futni kezdek hirtelen.

Futok, futok, amerre látok,
Amerre téged sejtelek
És a szerelmes napvilágot.

És utánam kiáltanak,
Sötét szobák hideg zugában
Testetlen rémek rajlanak.

És én futok, lélekszakadva,
És hozzád, apámhoz futok
S reszketve ugrom a nyakadba.

Melledre hajtom arcomat,
Görcsösen magamhoz szorítlak
És úgy sírom ki magamat.

És minden rémek alszanak.

XXI. Az oszlopról

És töletek is messze mennék,
És magamtól is messze mennék,
Egy nagyon forró nap után,
Egy nagyon hűvös éjszakán.
És messze mennék, nagyon-nagyon messze mennék.

Nem látna senki és nem sírna senki.
És ott nem volna semmi más,
Csak az ajkatlan sárga sivatag,
És csak a sápadt örök ég,
És a végtelen ég alatt
A halott messzeség,
És véghetetlen hideg hallgatás.

És megépíteném az oszlopot,
Nagyon kemény, konok kövekből
Építeném az oszlopot.
Mik ott születtek messze éjszakon,
Hol tarka tavasz sose pezsdül,
Ahol nem látni a napot.
Ottan születtek, szűrő szirtfokon,
Magasan és magányosan,

És úgy meredtek az örökös éjbe,
Mint kővé vált kín, komoran,
S úgy nézett rájuk a mélység sötétje,
Mint lélekből a kétségbeesés.
Ilyen köveket hordanék fel és
Úgy építeném meg az oszlopot.

Aztán várnék egy iszonyú napot,
Amikor haragszik az Isten,
S irtóztató, irtó ítélet,
Villámok és vesztő szelek
Tombolnának a föld felett,
Mikor reszketne minden élet:
Akkor fölmennék óriás oszlopomra,
És megállnék magányosan,
És lenéznék a pusztulás tűzébe,
És villám tüze tűzne homlokomra.
És szólnék: Én vagyok a béke.

XXII. Kemény parancsolat

Akarom, hogy szabad légy. Oly könnyű és szabad,
Mint fényben és illatban megillanó madárka.
Hogy úgy fürödj belé fiatal napsugárba,
S légy mint a lepke szellő s a vidám virradat.

Akarom, hogy szabad légy. Hogy mint egykor kiléptél,
Bot és köpönyeg nélkül, szökdelve, könnyedén,
Dallal és bizalommal, az útnak kezdetén,
Akarom: menj, s ne állj meg az út koldus felénél.

Mindent elvesz magadtól. Csak ama citerát
Tartsd meg, mellyel az útnak dalát dalolta ajkad.
Királyi koldusságod meze ragyogjon rajtad,
És verje újra ujjad a királyok dalát.

Légy bátor újra bízni. És minden renyhe láncot
Repossz örökre ronggyá. Hogy mindent porba rázz,
És úgy szökellj az útnak, mint fürge óriás,
S inaid vígan ropják az áldozati táncot.

Rút béklyó már ezentúl nem nyúgzi tán kezéd,
Megalvad mind a vas dalodnak új tüzétül,
De lásd: még ölelőn és sárgásan sötétül
Csuklódon egy aranylánc. S jaj, tűzből született!

Alattomos arany, forróbb a vad tüzeknél.
Lágyan csókolja csuklód, zsibbasztja izmaid,
Virágszemeivel szemed közé vakít.
Lásd: ez az a bilincs, amit te nem kerestél.

E láncsal vonna még az elhagyott világ:
A zárt ajtó, amelynek vérhulló-fű a nyitja,
A feneketlen árok, amelynek nincsen hídja,
S ijedt mesék susogják, mi rejlik odaát;

A testvér gyöngyvirágok, amikhez sose nyúltál,
Amik elől lezártad a pilláid korán,
És az az esti illat, mely rádsuhant puhán,
Ha néhanap szelíden ernyedtre alkonyultál.

De én nem akarom, hogy a szemed lezárd,
És én nem akarom, hogy most elalkonyodjál,
És hogy megállj pihenni a nehéz lótoszoknál.
Akarom, hogy felpattanj és a karod kitárd.

Akarom, hogy szabad légy. Talpad alá teperjed
A virágok varázsát. Hadd hulljon a szírom,
És illanjon az illat: virág légy, akarom,
De bontatlan maradjon titokszín csodakelyhed.

Lásd, titkos távolokból keményen szól az ének,
És nagyon és riasztón nagyot akarok én:
Úr légy, azt akarom, mosolygó és kemény,
Mert királynak születted s királyok mesterének.

Mérföldes mutatónak, oszlopnak hívtalak,
Magasraemelt karnak, előrenyújtott ujjnak,
Harsónának, amelytől vér és velő kigyúlnak,
És koszorúba gyűlnek a kóbor sugarak.

És hogyha sírna benned a haldokló virág még,
És ha a vállad roppan, ha csikordul a csont:
Kezed szorítsd öködbe, és lábdobbantva mondd:
„A holtaknak a holtat! Te, akarom, király légy!”

XXIII. A második születésről

Szűk ösvényen magamban járok.
Jobbról árok, balról is árok.

Ködben és porban, fázva, félve,
Járok, didergek sok-sok éve.

Világtalan vakon születtem,
De már tudtam, hogy látni lettem.

Amikor még csak félig voltam,
Az egész életet daloltam.

Sárban jártam, sivár sötétben,
Keserű könnycsepp volt az étkem.

Százszor elestem, százszor keltem,
Sótlan kenyerem sírva szeltem.

És didergőn, sírón, rekedten,
Én akkor is csak énekeltem.

Tudtam, hogy egyszer odaérek,
Hogy egyszer enyém lesz az Élet.

Elalszanak a csalfa lángok,
És megölelem a világot.

Hogy egyszer, egy hívatlan esten,
Megszületik bennem az Isten.

S azért az ösvényt végigjártam,
És meg nem álltam, sose álltam,

S ha rongyosan, ha megtiportan,
Mindig az Egészet daloltam,

Himnusza lettem tűznek, fénynek:
Éneklő tűz és tűzi ének.

XXIV. Az örömről

Minden rózsza szent legyen.
Minden bimbó kifeseljen,
Minden virág illatozzon.
Minden rózsza szent legyen.

Minden ember vigadozzon.
Dal nevensen mindenütt,
Nap nevensen mindenütt.
Minden ember vigadozzon.

Minden ember lelje meg
Minden vágya teljesültét,
Minden bimbó pattanását.
Minden ember lelje meg.

Minden lány legyen menyasszony,
Minden férfi vőlegény.
Piros legyen minden arc.
Minden lány legyen menyasszony.

S én mindenhol ott legyek.
Vígan minden vígadóval
Sírva minden könnyezővel,
Én mindenhol ott legyek.

Énnekem ne jusson semmi:
Én örüljek övelük,
Én daloljak övelük.
Énnekem ne jusson semmi.

Minden öröm örömöm.
Énnekem ne jusson semmi.
Csak a mások mosolygása.
Minden öröm örömöm.

XXV. Mennyegzős ének

Nem! Gyűlölöm a lemondás igéit,
Minden fél-élet átkozott legyen!
Nem kellene a félszemű hunyorgók:
Én óriásra nyitom a szemem,

Hogy beleférjen minden, ami fény,
És ami tűz, mind a lelkembe égjen.
Átkozott, aki lehunyja szemét
És megbújik penészes pincemélyen.

Nem! Ez a könny nem a letörtek könnye,
Akik siratnak pernyés perceket,
És nem a bágyadt bénák reszketése,
Akik nyögnek egy zárt ajtó megett.

Ama látóknak könnye ez a könny,
Akik a déli napfénybe nevetnek.
Ebben a könnyben arany arca ég
Álmatlan lángú mélységes tüzeknek.

És ez a dal nem az elfordulóké:
Táncos, tüzes, nevető nász dal ez,
Azoké, akik mélyről mosolyognak,
És akiknek az éj is énekes.

Megkoszorúzva égő homlokom,
Fehér köntösben, daloló szemekkel,
A menyegzőre szökdelve megyek
Ezekkel a halk nászi énekekkel.

Mert átkozott, aki a teli kelyhet
Csak félig issza. Törvény ez, kemény.
És halott, aki félig mer csak élni,
És aki sír a násznap reggelén.

Én a kelyhemet fenékgig iszom,
Mind a két karom ölelésre tárom.
Mindent, ami van, mindent, ami jön,
Mindenkit ideleln és odafönn:
Jegyajándékul nekem adja Párom.

Minden az enyém és bennem a Minden,
Összefog mindent ez a szerelem.
Testvérem mind, akinek szent az élet,
És ők a nevető nászi kíséret,
És ők dalolják a nász dalt velem.

Sírás és nevetés

Alkonyat a Balatonon

Csillog az alkony, ég a tó,
Szállj rajta, ringó halk hajó.

Szállj, halk hajó, halk sóhajom,
Hűvös habon, hangos habon.

Hangos habon suhog a szél.
Az éj lassan nyomomba ér.

Már bontogatja szárnyait,
Már suhogtatja árnyait.

Már hülnek lassan a habok.
Én nézem a húnyó napot.

Nézem a napot, míg lehet,
Míg ott úszik a hegy felett.

Míg hű hozzám hab és hajó,
Míg arany arccal ég a tó.

Míg szállhatok, míg hajthatom
Feszült inakkal csónakom,

A tűzben égő hegy felé,
A tűz felé, a nap felé.

Egy perc talán, egy pillanat:
De addig az enyém a nap.

Enyém a nap, enyém a fény,
A tó tündöklő tükörén.

Szállj lelkem, szállj te halk hajó.
Csillog az alkony, ég a tó.

Fehér mezők

Itt sárba fúl a fehérfátylú tél.
Itt rút lucsok les a hulló pihére.
Oda vágyom, ahol a hó fehér.

Fehér, fehér, minden, amerre látok.
Hököntösű, nagy, hallgató mezők.
Kóbor szelek járnak a hóvilágot.

Sok dudorászó, füttyös, fürge szél.
A nap szikrát vet a patak jegére.
Oda vágyom, ahol a hó fehér.

Hűsfényű, hideg, holdas éjszakákon
A föld egy néma, óriási alvó,
A hold egy fényes, ígéretes álom.

Minden halott, és mégis minden él.
Alvó világok. Csírázó világok.
Oda vágyom, ahol a hó fehér.

A hómezők nagy titkokról dalolnak.
Az ő daluk az erő és a szépség,
Az ő daluk a tegnap és a holnap.

A hómezőkön halkkal jár a tél,
Csendes dalokkal, hamiskás mosollyal,
Oda vágyom, ahol a hó fehér.

Olga húgom lefordította németre, és nagyon tetszett nekünk, a vers is, a fordítás is.

A beteg siránkozik

Mint egy letört faág, tövén a régi fának,
Hűlő halott füveknek hideg ravatalán,

Mint egy kis árva könnycsepp, amit egy régi bánat
Ejtett egy férfiszemből egy vak leány dalán,
És röstellkedve ejtett, pirulva is talán,
Bús, árva könny, amit hirtelen letörültek,

Mint néma csatatéren nehézkes sebesültek,
Nyögdelő nyomorultak, akik meghalni vágnak,

Gyűrött ravatalán az álomtalan ágynak
Úgy fekszem, nyomorultan, mint akit elvetettek.
S mint aki idegenben, nyomasztó éjjelen
Valami ismeretlen névtelen rémtől retteg,
Úgy reszket mindenem. És olyan a fejem,
Mint súlyos harcosokkal megrakott vártorony.
És csend van, csak a szívem zakatol szakadatlan.
És örli az időt.

És most ezt gondolom:

Milyen jó volna mostan megállni szótalan
Egy vén fűzfának dölve, partján egy tiszta tónak.
Körül az alkony égne. Köröskörül arany
És köröskörül bíbor. A tűzben búcsuzó nap
Szikrázó sugarakkal fürödne a vizekbe,
És messze benn a tóban zajtalanul lebegne
Aranyos evezőkkel egy karcsútestű csónak.
És benne piros arcok, kicsattanók, vigak,
Egy nagy piros napernyő és egy fehér kalap,
Amelyre vakítóan, szinte fájó-fehéren,
Sziporkázó ezüsttel szikrázna rá a nap.
S egy kisfiú dalolna.

Vagy künn a nyári réten,
A perzselő melegben a déli nap alatt,
Feküdni behunyt szemmel egy nagy kazal tövében.
Arcom körülcsókolná a sajgó sugarak
Mámoros illatára. És én magamba színám
Az ért vetésnek lelkét, a széna illatát,
Az érést és az áldást, az életet magát,
Az ősi életet minden eremmel innám,
És belerészegülnék.

Vagy csendes nyári éjjel,
Ezüstös köntösében a hűvös holdsugárnak
Az erdő friss fűvén kószálni szerte-széjjel,
És nézni tágult szemmel, hogy inganak az árnyak,
Az ösvény rezgő sávja hogy olvad lassan át
A nagy feketeségbe. És figyelni a fák
Méltóságos beszédét, a fű halk suttogását,
A zúgó éji erdő ezer pici szavát,
És félő, lassú léptem kis zajtalan zaját.
És halkán mondogatni az egész éjszakán át
Valami furcsa verset.

Mert most is vannak ajkak,
Pirosak és erősek, amik nevetni vágnak
És csattogón dalolják az ifjúság dalát.
És én a lelkét szívom a rámlobogó dalnak,
Fekvén ravatalán az álomtalan ágynak,
Némán és nyomorultan, mint egy szegény faág.

Tényleg valami influenza-félében feküdtem hosszabb ideig.

Mint gyenge harmat a napon

Mint gyenge harmat a napon,
Úgy halnak meg az álmok.
Oly kegyetlen a napsugár,
A dél oly álnok!

A fürge fecske elsuhan,
És ellibben a lepke.
Te nézed, és harmat, nehéz
Szökik szemedbe.

Ezt nagyon tiszteltem akkoriban. Nagyon boldog voltam, hogy ilyen egészen rövid dalokat tudok írni. Csak persze ezek mögött nincs igazi átélés.

Tavaszcsemettyűje

Most a csúf tél bosszusan
Zsörtölődve jár még,
És az égen elsuhan
Sok nagy álmos árnyék.
Én dalolva hangosan,
Szökdelőn és pajkosan
Messze-messze szállnék.

Szól a szél a hegyeken,
Szít repülni vágyat,
Már a hó a réteken
Olvadóra bágyad.
Siheder nap hívogat,
Áprilist és álmokat
Bizsereg a vágyad.

Hát, szeszélyes csacska szív,
Hol a téli bánat?
Dudorászó dala hív
Mese-muzsikának.
Erdő-mező csalogat,
Csalogató dalokat,
Küld a tó utánad.

Csintalan szél dalt fakaszt,
Táncütemre léptet.
Te hívod-e a tavaszt?
Vagy a tavasz téged?
Hó felett és tó felett
Már a fűzfaág hegyett
Barka pelyhe éled.

Most rügyedző ág alatt
Énekelni ülj le.
Fesse frissre arcodat
Víg dalok derűje.
Mert a dal ma rózsaszín,
S lásd, e sok bohóka rím:
Tavaszcsemettyűje.

A Zászlónk szellemének kicsendülése. Valaki észrevette, hogy Babits hatott rá. Valóban: a versformára.

Ballada a szépség szomorúságáról

(Radványi Kálmánnak)

Megmondom: Sokszor megcsodáltam
Egy tölgyet a park sűrűjén,
Hogy félig már halálra váltan,
Oly súlyos, komor és kemény.
De egyszer a vén fa tövén,
Korhadt kérgű gyökere mellett,
Kis gyöngyvirágot leltem én.
S akkor, jaj, akkor sírni kellett.

Megmondom: Tikkadt, tüzes nyárban,
A forró nap fojtó delén
Virágos szőnyeg réten jártam,
És harsogott a nap felém,
De ha a rőt nap estelén,
Szelíden, mint egy halk lehellet,
A hűs hold mosolygott elém:
Akkor, jaj, akkor sírni kellett.

Megmondom: Férfiút találtam,
Vérvesztő harcok mezején
Megállott mosolyogva, bátran.
És én ujjongtam erején.
De egyszer kacagón elém
Egy piros gyermekarc szökkellett,
Egy táncoló tavaszi fény.
S akkor, jaj, akkor sírni kellett.

Vedd kérlek: ím e versbe zárom
Szívem, mely búsán énekel.
Minden mosolygó rózsaszálon
Mindig, jaj, mindig sírni kell!

Ezt nagyon átéltem, Radványi-féle közös élmény volt. Ballada francia értelemben: a forma.

Az ősz dalol

Síró fuvalmak
Zörgőn kavarnak
Hús éjszakára
Port az avarnak
Hantja alól.
Halovány árnyak
Zokogni járnak
Ravatalára
Az ifjú nyárnak.
Az ősz dalol.

Sápadtra sárgul
S a szürke ágrul
A lomb lezördül
S egy volt világrul.
Mesét mesél.
Bús esti pírba
Bámulok sírva
S a könny úgy gördül
Szemembül, mint a
Halott levél.

Mert minden sír ma.
Holt szegfű szirma,
Halott szerelmek,
S mely dalaimra
Borul, a dér.
És sír a fény is,
A nap szemén is
Könny könnyre dermed
És sírok én is.
Mert minden él,
És minden elmegy.

Vízió a vonaton

Ez a bölcső. Oly jó feküdni benne.
A bölcső. Halk, selymes dalokkal,
Símogatókkal, puhalelkűekkel
Ringatja az édesanyám.

Ez a koporsó. Hideg és sötét.
Vas teste úgy körülölel,
Olyan puhán, oly halkán, oly szelíden,
Mint a bölcső, mint az anyánk.
És úgy viszik tán csendesen
Komor legények, hatan, halaványan,
Halálos csendesen,
Mint egy szentséget, baldachin alatt.

Fekete baldachin alatt,
Fekete ég alatt.
Sötét van. És az ablakot
Meg-megkoppantja reszketően a csend.

Lehunyt szemekkel fekszem mozdulatlan.
Az üléshez odalapulok
És hallgatok és hallgatok.
És nem tudom, hogy mi van és hogyan?
Tán nem is éltem sohasem.

Tán csak a vonat egy parányi része,
Tán csak egy szög feje vagyok.
Talán én vagyok a zakatolás,
A soha-megnemálló, a soha-elnehallgató.

Csak fekszem itt,
És vágat valami velem,
Valami törtet a vak végtelenbe.
Mintha mögöttünk járna valaki,
Egy szörnyű üldöző,
Kegyetlen, konok és könyörtelen.

És mi futunk lélegzet nélkül,
Mindig futunk, már örök-óta,
És mindig, mindig futni is fogunk,
Mert én vagyok az örök lihegés.
És bennem és köröttem és alattam,
Az óriás mezőnek éjjelében,
Ez az örök futás.

Dal

Bús lelkét rámlehelte
A síró alkonyat.
Lágy ajka esti szélnek
S egy selymes, édes ének
Csókolja arcomat.

Lelkemben most virágozik
Egy ifjú kék virág.
Mondd: mért oly bús az alkony?
Mért könnyek közt mosolygom
E halk melódiát?

A Verlaine-féle dallamos versek is erősen hatottak rám. Húsz évvel ezelőtt még el tudtam volna mondani azt a verset, amelynek dallama érződik ezen.

Fehér rózsák a Dunán

Jeges Dunán, zörgő Dunán
Esteli, fázó fény remeg.
Hidegen, némán, jönnek, jönnek,
A hült szívek, a holt szemek,
A megfagyott szép mosolyok.
Havas habok zuhogva hozzák.
Haj, hová halt melódiák,
Téli rózsák, hócsipkerózsák!

Jönnek a nagy hegyek közül,
Ahol a tél vak lelke sír,
Hol rettentő szirtek szívében
Tátong egy óriás sziklasír,
És benne fagyva fekszenek
Nyarak, álmok, mosolyok, nóták.
Mert semmi, semmi sem maradt:
Halott rózsák, hócsipkerózsák.

És úsznak, úsznak csendesen,
És mennek, mennek hangtalan.
Ott már a puszta lelke ásít,
Ott csúnya langyos szél fogan.
Langyos vizek, szennyes vizek
A jégszívet halottra mossák.
Hej, rút halál, vizes halál,
Szegény rózsák, hócsipkerózsák!

Elolvadni nyomtalanul
Ez lesz hát rendelt sorsotok!
A part jegén, az esti fényben,
Testvéri lelkem itt sajog.
És fáj veletek és örül,
Ó ti, a szürke tél folyóját
Megezüstöző koszorú,
Tél dalai, hócsipkerózsák!

Sokszoros élmény: a régi piarista ház a Dunaparton volt, és régen tisztességes telek voltak, amelyeken jégdarabok jártak a Dunán. Most egy pár éve nem járnak.

Regős ének

*Haj regő rejtem,
azt is megengedte
az a nagy Úristen*

Haj regő rejtem.
Régi szívem keltem,
Régi regém regölöm.
Ajkam amik hatják:
Búk néma lakatját,
Dallal én ma megtöröm.
Fájás ma ne fájjon,
Szívemre ma szálljon
Muzsikáló szent öröm.

Megjöttem, megjöttem,
Dalba öltözötten
Lám e csuda-estelen.
Régi szavam hallom,
Régi dalom dallom,
Régi magam meglelem.
Szent karácsony-esten
Az a nagy Úristen
Ezt mívelte énvelem.

Hej regő rejtem.
Zúgtanak elejbem
Nagy zimankós záporok.
Haj messze sok ország
Furcsa szerit-sorját,
Kiket vernek viharok,
Sok emberek útját
Érték, kitanulták
Énekmondó jámborok.

Sokat ott érték
Regösök szegények
Havas hegyek zugain.
Balgatagok búját
Fogas szelek fújják
Körmös télben odakinn.
De mostan szívünknek
Gyertyagyújtó ünnep
Fényes szép csillaga int.

Haj regő rejtem.
Régi-magam leltem
Új-magamnak fenekén.
Régi tüzek titkát
Új dalok felitták
Lelkem síró rejtekén.
Mondok azért mostan:
Újnak amit hoztam
Öreg mondást nektek én.

Kicsi Krisztuskának
Szép Szűz Máriának
Mostan igen örülünk.
Minden feleinknek,
Mind elleneinknek
Bő sok áldást regölünk.
Míg a világ világ,
Gondod legyen miránk,
Uram Isten, légy velünk!

Olga megzenésítette, és karácsonyeste ma is énekelni szoktuk az első és az utolsó versszakát.

Költemények (1916)

*Az Isten küld, testvéreim, tinéktek
Hogy sugarai eleven tüzét,
Amik Arcáról a szívembe égtek,
Sugározzam csendesen szerteszét
A testvéreknek, kik az éjben járnak.
Az Isten küldött, szentjánosbogárnak.*

„Az Isten küld...” Legtöbbet emlegetett soraim. Nem is költői, hanem papi élmény.

Harangszó a viharban

Énekszó a magasságból

Búcsút mondok a könnyes énekeknek,
Magasba szegzem immár homlokom.
Mint síró húrok lágyan keseregnek,
Törékeny lantom messze eldobom.
Sápadt dalát a finom keveseknek
Halkan dalolni többé nem fogom.
Dalom apró könny szürkére ne mossa:
Én nem vagyok a lágy szívek dalossa.

Édes a dal, ezüstös éjjelen,
Ha könnyező szív bánatát zokogja;
Csodás a dal, ha titkon, nesztelen,
A mélybe száll, rejtett lélekzugokba;
Ó mennyi szentség, mennyi rejtelem,
Mikor egy lélek törik halk dalokba!
Aprókká lettek e csodák nekem,
Törpélli őket férfiénekem.

Szememből immár a könnyek kiégtek,
Fölitták őket óriás tüzek.
Immár fülembé robbanó igéket
Magasságos nagy titkok zengenek.
Bennem idegen, égő messzeségek
Gyújtottak fáklyát, izzót, tüzeset.
Eljegyeztek a magasságok engem:
A végtelenség vőlegénye lettem.

Lenyúlt értem egy óriási Kar
A villámlásos messze magasokból,
Elragadott egy rohanó vihar
A földről és a kis földi dalokból.
És szólt egy hang: Most immár légy a dal,
Menj, és dalolj a messze látásokról.
És meghalt minden, ami régi volt,
S ajkamon immár új lélek dalolt.

Ama látások szerelmese lettem.
Ó látásoknak végtelen sora!
Égett előttem, bennem és fölöttem
Az Istenarc áttetsző fátyola,
Az ős titok, a kibeszélhetetlen,
Az elhivatás rettentő Ura.
Ó világfátyol! Mindent fénybe rejtő!
Minden titkokat egy titokba fejtő!

Az Arcnak titka mindent megmutat:
Földindulást, világok recsegését,
Estére hulló vén századokat,
Ifjú időknek hajnalbakelését,
Setéten ingó régi falakat,
És a Jövendő szárnya-rebbenését.
És a vajúdó világok megett:
Testvéarcokat, testvérszíveket.

Egy villanásban élémbe viharzott
A testvéarcok számtalanja mind.
Arcok, halvány és könnyörtelen arcok,
Mikről a halál sápadt jegye int.
S láttam, miket ástak keserű harcok,
Ránccá fagyott tengernyi néma kint.
És én kitártam karom, ajkam, lelkem,
És minden lelket magamhoz öleltem.

Lobbanj belém, szent emberi vihar,
Minden lelkeknek minden szenvedése,
Minden zokogás, minden zivatar,
Minden öröm és minden nap sütése.
Legyen a lelkek millióival
Egyé a lelkem. Magába igézzé
Minden szem titkát, minden szív tüzét,
Úgy zúgja szerte hangos énekét.

Búcsúzom immár töletek örökre,
Bús hárfa, lágy lant, mélasípu nád.
Szabadult lelkem szomjas az örökre,
Markom szorongat élő harsonát.
Új dal harsog le hozzám mennydörögve,
Új dalt riadok az omláson át:
Az eljövendők óriási harcát,
A testvéreket és az Isten arcát.

Ezt kifejezetten előszónak írtam. Sokkal hosszabb, mint kívánatos. A stanzát örömmel írtam.

Zrínyi harmadik éneke

(1912. november, török háború)
A mérég ég és ömlik mély sebére
S ő védtelen küzd egyedül.
Hatalmas, ó légy gyámja, légy vezére
Vagy itt az óra, s végveszélybe dül.
Kölcsey: Zrínyi második éneke

Magyarok, magyarok! Sztambulban temetnek.
 Fekete gyásza van vonagló Keletnek.

Irtó ítéletnek jött iszonyú napja.
 Mostan a próféta fiait siratja.
 Szaggatja szakállát keserű igékkel.
 Szultán Szulimán is most sírva veszékel.
 Mármara-tenger most hánykódva morajlik,
 Most fene Allektó rossz fajzata rajlik.
 Holtakat bűvösök hiába idéznek:
 Nyílik nyelő sírja az Elvégezésnek.
 Imígyen akarta a végezet Atyja:
 Az ottomán holdnak jöjjön borulatja.
 Írván vagyon írva, világ elejétül:
 Amit rátok küldött vétkek ostorának:
 Vesszejét eltörte Isten haragjának.
 Népek iramodnak, népek elenyésznek,
 Zúg tova ős árja az Elvégezésnek.
 Magyarok, magyarok, Sztambulban temetnek.
 Tetemlátni szólít siráma Keletnek.
 Meg tudtok-e állni a ravatal mellett?
 Ajkon iszonyattá nem fagy a lehellet?
 Állni, görnyedetlen, fejet-égnek-szegve,
 Nézni halott arcra, hült szörnyű szemekbe,
 Mondani: Eljöttünk, siratni halottat,
 Esettet erősek, nyomorultat jobbak,
 Gyenge bukott testvért az igazabb testvér –
 Tudtok-e így szólni a kiterítetttnél?

Vagy lekonyult fejjel (iszonyú, hogy úgy van!)
 Görnyedő gerinccel álltok, nyomorultan?
 Szót szólni se tudtok? Fölnézni se mertek?
 Álltok, gyaláztok, állotok, megvertetek?

Jaj minekünk immár, megnyomorult népnek,
Sok nagy erősek közt ötödik keréknek,
Hangosszavúaknak, nagytarajúaknak,
Szitkos kicsinyeknek, pártos nagyuraknak;
Ekére lomhának, kardra se deréknek,
Betűre keménynek, munkára heréknek;
Jaj minekünk immár, cifra köntösünknek,
Aranyos kápánknak, puha tenyerünknek,
Nagypipájúaknak, kisdohányúaknak,
Jaj minekünk immár, romlott magyaroknak!

Jaj, remeg a vén föld, birodalmak dőlnek,
Temető nagy torka tátva az Időnek.
Pallossal az angyal most a leget járja,
Hömpölyög a Végzés néma, nehéz árja,
Mind, ami megérett: ragadja, sodorja.
Jaj, ha mireánk jön az ítélet sorja!
Most a veres égen új tüzek lobognak.
Születik új rendje mostan a dolgoknak.
Ifjú népeknek barnállik az izma,
Új koronák fényén csillog az új krizma,
Jönnek az erősek, az ifjak, az újak!
Mit keresünk mink itt, régi nyomorultak?

Könyörülő Krisztus, mi kemény kőszálunk,
Mi egy bizodalunk, irgalmadra várunk.
Ki, mikor apáink elhívtelenültek,
Rájuk ama kontyost ostorodul küldted –
Most is, Uram, most is, alázattal kérünk:
Hogy friss iramattal ébredjen a vérünk,
Régi nemes kincsünk tovább ne veszítsük,
Kemény koponyánkat magasba feszítsük,
Hitványt, nyomorultat vessünk ki közülünk,
Kardot, ekét, tollat hogy megköszörüljünk,
Háromszor zuhintsuk bánattal a mellünk,
Higgyük nehéz hittel, hogy ez tán is kellünk,
Hogy értsük örömmel új idők új lelkét,
Lélekkel a lelkünk hogy újra beteljék,
Hogy ama nagy Tűzláng gyújtsa ki szemünket:
Könyörülő Krisztus, verj meg, Uram, minket!

Jeremiád

Magyarország 1993-ban

Siket füleknek, csüggeteg éjszakán,
Reménytelen dalt, árva-kietlenül,
Kékölt ajkon, jajongó szóval,
Énekelek, keserű kiáltó.

Ímhol, szeméten ül a beteg magyar,
Nyaldossa ebként üszkösödött sebét,
Vakarja lomhán, rossz cseréppel
Undok ezer nyavalyás fekélyét.

Boldog Teremtő, már mivelünk mi lesz?
Van-é csapás még a kerek ég alatt,
Van ostor még nehéz kezében,
Mely nem ütött nyomorult nyakunkba?

Minket marcangol véres, öreg madár:
A kettes Sasnak keserű karmai.
Vérben vonaglik tépett testünk,
Fuldokolunk dohos ősi dühtől.

Húsunkra éhes minden alélt-agyú
Gyors-hájra-hízott rossz jövevény kamasz.
Kövér földünk, mézes fűvünket
Vért csepegő fogaikra falnák.

A föld is immár mostoha lett nekünk:
Nem állja túrni únt falaink nyűgét,
Megindul átkozott-alattunk
S pornak omol paloták nagy orma.

Az elfordult ég bosszuja ránk ömöl:
Örök csatornák méhei zajlanak.
Negyven napon és negyven éjen
Zúg az özön nyomorult fejünkre.

Megfojtva gyászol szerte a vert vetés,
Rút, szürke árban úsznak a háztetők.
Zsúfolt hajókra száll a bús nép:
Messze Nyugat arany álma hívja.

Akik maradtunk: – Nézd, az agársereg,
Az ösztövért had, hogy tör a konc után;
Ádáz foggal, nyakig szemétben,
Marja mohón fenekedve társát.

A tisztos törvényt megköpi az erős,
Szennyes szitokkal görnyed a gyöngeség,
Gonosz közöny, pállott útálat
Jobbjaidat buta nyűgre fogja.

Írástudóid lelke lefonnyadott:
A szörnyű órán mond piciny éneket
Piciny búkról, kis mámorokról,
Vértelenül, elaszott velővel.

Sírj már, sikolts már egyszer, avítt magyar!
Ragadd meg mellen gémberegett magad,
Riadj egy szörnyűt, égredöngőt,
S szökj fel a vén evesült vacokról.

Nyújtózz ki egyszer, hajdani óriás,
Emeld meg immár zsibbadozó karod,
Üss szét hamar bunkós ököllel:
Hadd ne igyák kis ebek velődet!

Ó jaj, hiába! Megsiketült füled,
A verdeső dalt hallani lomha vagy.
Sötét az ég, sötét a Végzés.
Jaj megítélt nyomorult fejünknek!

Sírj, sírj, sötét szív, sírj, komorult szemem,
Sírván kiáltozz, kínbarekedt ajak.
Jajgass, lerongyolt, agg, beteg nép
Vacka fölött, elapadt virrasztó!

Akkor nagy elemi csapások voltak, úgyhogy ennek is reális élmény az alapja. (Jegyzet a 24. sorhoz: „a kecskeméti földrengés”; a 28.-hoz: „az 1913-i nagy áradások”.)

Egy magányos magyar

A rauhensteini várban, hol lábnyomát belepte
Vén századok porával sok roskadt régi fal,
Állott a hegy fokán, a vén torony hegyette,
Embertelen magasban egy magányos magyar.

Jött messze napnyugatról, hol idegen sugárban
Pirul szelíd gerezd mosolygó halmokon,
Hol nem testvér a szántó, ki izzad a határban,
Nem ismerős a vándor, s a munkás nem rokon.

Látott sok messze tájat, tündérek álma teltét;
Fenyvest, egekbe kúszót, halk álom-kék tavat,
És nagy szökellő sziklák kavargó, szilaj lelkét,
Rontó hegyi vizet, setét bércek alatt.

Látott sok fényes várost, ős kincsek palotáit,
Dicsekvő régi márványt, imádkozó követ,
Tudósok büszke székét, művészkezek csodáit,
S az ősök lengő lelkét a vén kövek felett.

Ment és fölívott mindent nagy keleti szemével,
Arcot, követ, virágot, várost, folyót, hegyet.
És rátorlott agyára ős és nehéz ködével
S lelkére ráteherlett a germán rengeteg.

Most állt, magasan, némán, nézte a messze tájat,
Hol zöld hegyek szívébe virágos út szaladt,
S letről, a völgy gyepéről, fülébe kalapáltak
Siket osztrák ajakról kemény német szavak.

Állott, és húnyt szemével a messzeségbe látott,
Bús homloka mögül kiszállt a gondolat.
Látott aranyló tengert, hullámzó rónaságot,
Kalászos életet sugárzó ég alatt.

Látott nagy, kék tavat, lankás, napos vidéket,
Tihany lándzsás fejét kéklő habok felett,
S a vén Csobánc felől dalolni agg regéket
Hallott komoly falombot és esti halk szelet.

És látta döntő daccal a magasokba rontó
Vén Lomnic homlokát az ősi ormokon,
A szelek harsonáját, a záporok zajongó
Hétmagyar-indulóját hallotta harsogón.

S szemébe hirtelen acélos fény verődött,
Mokány lovak dobogtak, kemény kürtszó riadt,
És daccal felrobogtak a farkasbőrös ősök,
A Mátyások, a Bélák meg a Rákócziak.

És fölszegte fejét és szemébe lobogva
Terhes, keménytüzű keleti láng csapott,
És fojtott Petur-hangon csendesen elmorogta
A német levegőbe az Eb ura fakó-t.

S a rauhensteini várban, hol lábnyomát belepte
Osztrák kövek porával sok roskadt régi fal,
Embertelen magasban, a vén torony hegyette
Nagyot dobbantott akkor egy magányos magyar.

Az első külföldi utam első tanári évem után.

Földindulás

Földindulás van, édes feleim.
Ropog a vén föld korhadt gyökerében.
Rőt lánggal ég körül a szemhatár
Véres villámok csattogó tüzében.
Mindenfelől döbbentő vad sikoltás
Bódult fülünkbe rettentőn riad.
Csitt feleim, én feleim:
A Kéz mozdult meg a talpunk alatt,

A Kéz mozdult meg, az örök Tenyér,
Amin eddig oly csendesen aludtunk;
Amin a föld, e vén üveggolyó,
Békés játékban futkosott alattunk;
Melynek a föld ezernyi hangya-népe
Izzadva nyütte nyüzsgő útjait.
Én feleim, nagy óra jött:
Amaz Erős megrázta ujjait.

Megrázta ujját. Így szól az Erős,
Vérrel, villámmal, irtó fergeteggel.
Szűnjék a nyüzsgés, álljon el a kéz,
Föl a magasba a szédült fejekkel!
Bömbölni, ágyúk, szűnjetek egy percre,
Láng megszakadj, népek némuljatok:
Ti nemzetek, a Kéz Erőse
Mondani akar valami nagyot.

A magvető

Jön.

Nagy, néma árnyék, óriás lovon.
A verejtékes, nehéz éjszakában
Úgy nyúlik el rettentő ködalakja,
Úgy ölel körül mindent hidegen,
Mint a szívet a halálfélelem.
Setét lovát a föld vetette ki,
Párolgó teste úgy szövődött össze
Vér párájából, könnycseppek ködéből.
Feje fölér a felhők tengerébe,
Nehéz felhők elátkozott vizén
Ott úszik két világtalan gödrével,
Amelyből iszony s örület villámlanak.
Ínyetlen arca onnan vigyorog le,
És onnan csillog fehér koponyája.
A régi rém az, a csonttestű Cézár,
A mindeneket meghajoltató.

Amerre megy,
Léptei alatt meghervad a föld,
És felnyög, hosszan, hosszan, súlyosan.
Amerre karja int:
Az őszült fákról pereg a levél,
A messzeségből véresen vonagló
Bukott lovak sikoltanak,
És megkonyulnak az emberfejek.
Amerre néz,
Az alvó mellre kísértetek ülnek,
A pislá mécs magasra csapkod rémesen,
És nagy kutyák üvöltenek az éjben.
Amerre elvonul: a lázas földnek ajkát
Sírok verik ki, sűrűn, sűrűn,
S a bolygó emberek szemében
Vad, sárga tűz lobog.

Így léptet el,
Így léptet el országok romjain,
Barázdát húz a dőlt világ fölött,
S inatlan ujjá új magot szór
A véren hízott régi föld ölébe:
Szegény fejekből pirkadó jövőt.
Az Isten magvetője ő,
Ifjú vetés kegyetlen édesapja,
Vénhedt anyagból új remek művésze,
Vén szolgája az ősi Akaratnak,
Élet követe: a Halál.

Egy kép alá írtam a Zászlónk-nak, ahol egy csontváz veti a magot.

Mi hárman

(Schütz Antalnak)

Bús téli dombon állok egyedül.
A völgyön tél halotti fátyla ül.

Csontig verő szél hófelhőt kavar,
Vadul örvénylik néma hóvihar.

Sehol egy ember. Sehol semmi nesz.
Minden a hó hideg fátylába vesz.

Amerre pillant könnyező szemem:
Fehérség, néma, holt, reménytelen.

Hótorlaszon túl, télviharon át
Egymást gyilkolja egy bódult világ.

Embervér áraszt földet, óceánt,
Égen-földön a sors ekéje szánt.

Vesztett viharban, örült tengeren,
Pici zöld sziget, ez az én helyem.

Itt vér, vihar elsimul hangtalan,
Mert szívemben Krisztus békéje van.

Ezen a dombon itt hárman vagyunk,
És egymás mellől el nem mozdulunk.

Az egyik én, ki ideküldetett
Felhők között mutatni kék eget.

A másik ő, a lelkem jobb fele.
Itt is velem jár, mint én övele.

A harmadik az Úr Jézus velünk,
Ki összefogta két meleg kezünk.

És örjönghetnek minden viharok,
Mi hármunk szeme szórtlan mosolyog

De nem kacagva: némán, csendesen,
Belülről, mélyről és rejtelmesen.

És e mosolyban meghal minden átok,
S belénk öleljük a szegény világot.

Jó nekem, Uram

Jó nekem, Uram, havas, téli tájon,
Jó nekem, hogy a szívem vérig fájjon,
Jó énnekem vadon-egyedül lennem,
Jó, hogy a lélek bűgva nyögjön bennem.

Jó nekem, hogy kezéd kitapogatta,
Hol roskad a szív legjobban alatta,
Hol a legfájóbb, legjobban hol reszket.
S odacsókoltad lángoló kereszted.

Jó nekem, hogy a kezéd rám nyújtottad,
Megragadtál, szegény ügyefogyottat,
És egy rántásra, minden gyökerestül
Kiszakítottál én drága földembül.

Jaj, hogy ropogott a szegény gyökérzet!
Minden kis ér vörös patakban vérzett.
A tépett test, hogy remegett kezédben,
Sok hosszú éjen zokogott imetten.

De Te, Uram, a jajra nem hallgattál,
Kitépvé, csonkán addig rázogattál,
Amíg lepergett száramról remegve
A legutolsó kis homokszemecske.

És most, Uram, most itt fekszem kezédben,
Tépetten, árván, fájón, megepedten,
Alázatosan hajlott homlokoddal,
Egyesegyedül teveled, Urammal.

De jó nekem a Te kezédbe esnem,
Soha ne engedj más helyet keresnem.
Most, most, Uram, most nincsen másom, látod:
Jöjj, melengsd föl halvány kis virágod!

A tábori lelkesedés első heteinek fő élménye volt.

Odysseia

Odysseus

A sziklapart fokán, a habtörés felett
Ott áll a nagy bolyongó, a Laertes fia.
Virágillatban fürdik körül Ogygia,
S elől setétvizű, kietlen tengerek.

Fehérkarú Kalypso sürgő nimfáival
Nektáros lakománál lágyan dalolva vár.
A haragos Poseidon odakünn zúgva jár
A zajló vizeken, s ott leskel a vihar.

De ő csak áll a parton s a messzeségbe néz
Oda, ahol a tenger az éggel egybevész,
Áll, mint egy kőszobor a templom csarnokán.

Amerre lelke szállott, mint egy fehér sirály:
A tiszta levegőben egy könnyű pára száll.
A kőszobor megrezzen... Ithaka füstje tán?

Ezek míves versek. Szerettem volna sokkal többet, de aztán meguntam.

Kalypso

Fut a hajó. Az árboc árnya
A kék habokban elmerül.
Kalypso néz, csak néz utána,
A puszta parton, egyedül.

És felsóhajt: „Megy, megy a balga,
Úzi a lelke, a kemény,
Sötét vizekre, vad viharba.
Vele megy szívem is szegény.

Nem kell neki halhatatlanság,
Nem házam, az illatlehellő.
Viszi, viszi az oktalan vágy!

Rettentők vagytok, égiek!”
A vásznat vitte vidám szellő.
S az istenasszony könnyezett.

Demodokos

Világtalan szemét lehúnyva mélyen
Dalol, dalol az öreg énekes.
A hősök kelnek harcos énekében,
Karcú hajók közt trósz szél lengedez.

Menekül Hector, Argos népe győz.
Sebes szekéren üldözésre kelve
Elől Achilles, a gyors lábú hős,
S a két Atrida, népek fejedelme.

Szemét lehúnyta, ősz fejét lehajtja,
Halvány sugár szelíden játszik rajta;
Úgy ül az agg s dalolja azt a dalt,

A cseleslelkű Odysseus harcát.
S leplébe rejtve könnylocsolta arcát,
Az ismeretlen vendég felsohajt.

Nausikaa

A nagyszívű Alkinoosnak
Leánya ott a part felett
S a hókarú leánysereg
Csengőn kacagva játszadoznak.

Nevet az ég s a tenger is.
Vígán keringve száll a labda.
Olyan a lány a víg csapatba,
Mint nimfái közt Artemis.

S a sűrű árnyú rejteken
A tengerhozta idegen
Így szól, ha majd álmából ébred:

„Ki házán ily bimbót nevelt fel,
Háromszor boldog az az ember,
És százszor boldog lesz a férjed.”

Penelope

A gögöslelkű kérők zajongnak a teremben,
Reszket belé az udvar s a szépművű tetők.
Elhagyva, kamrájában, nagy szövőszék előtt,
Ott ül Penelopeia, maga elé merengve.

Fehér karjára lassan fürtös fejét lehajtja,
A lelke arra gondol, ki messze-messze jár,
Kiráól nem tudni, él-e, vagy Hades rejti már.
És könnye könnyre perdül és sóhaja sóhajra.

S kedves fiára gondol és drága, dús lakára,
Amelyet kénytelen lesz elhagyni nemsokára,
S idegen vásznát szőni bús idegen helyen.

Hiába! Menni kell, ha Laertes leple kész lesz.
S a királyné sóhajtva lát hozzá szövetéhez,
S mit nappal szőtt, fölfejt a csendes éjjelen.

Ithaka

Csendes a tenger. Ring a habja lágyan,
Zsongó danája csendes, altató.
Suhanva száll nyugvó nap bíborában
A kék vizen a kékorru hajó.

Vígan feszül a szálló nagy vitorla,
Pallas küld néki kedvező szelet.
A fedélzeten, békén mosolyogva,
Odysseus nyugodtan szendereg.

Honnan húsz éve hadakozni szállott,
Álmában ott jár. – Evezős phaiákok
Hosszú lapáttal a vizet verik.

Száll, száll a nap az alkonyati égen.
S a messzeségben ködbeveszve, kéken,
Ithaka partja lassan feltűnik.

A bánya

(1912 április, Selmecbánya)

*Odalenn, odalenn,
Tátognak a tárnák.
Odalenn, odalenn,
A mélység méhe mélylik.
Mi zúg odalenn?
Mit titkol a vén föld
Odalenn, odalenn?
Bányászoknak
Isten adjon
Jó szerencsét!*

I. Leszállás

Most, most előre!
Most, most a mélyre!
Az akna ajka ásít,
Tátongva hív a nagy, hideg setétség.
A mell szorul, feszül a köntös,
A mélységek fölött hintázva leng
Két árva deszkaszál.
Bátran előre mostan! Jó szerencsét!

Én Istenem, hogy menekül a napfény!
Hogy nő az éj! Hogy nő az éj!
Maradj velünk, te vézna kis sugár,
Beteg kisleány Napanyánknak,
Élet utolsó búcsúzása,
Maradj velünk!
Most vége. Eltűnt. Fény, Isten veled!
Most már az éjnek lettem gyermekévé,
Most már hazám a mély, az űr, a sír.

Rettentő repülés,
Lefelé, lefelé!
Kopár falak sivár kietlenén
Mélységben élő vak vizek zuhognak,
Világtalan sötét vizek,
Világtalan sötét világ.

Csapzott hajunk élére borzad
 Meleg szelétől, dermesztő lehetőől
 Az alul való izzadt éjszakának.
 Az ezredek nagy sírja ez,
 Volt világok iszonyú temetője.
 Mostan belépünk súlyos csarnokába,
 És imádság születik ajkainkon.

Bányászoknak,
 Jámboroknak,
 Isten adjon
 Jó szerencsét!

II. A tárna

Ez itt a tárna.
 Setét falak nyomasztó labirintja,
 Nehézkes ívek néma végtelenje,
 Rettentő folyosó.
 Egymásra nézünk, bizonytalanul,
 Fázik a szemünk és reszket a térdünk.
 Komor falakon csillog a salétrom,
 S alattomosan mosolyog a kőben
 Hideg csilláma álnok kvarcsemeknek.
 Olyan meleg a tárnák távol szellele!
 És arcunkon hideg verejték gyöngyözik.

Vigyázz! Vigyázz!
 El ne veszítsék lábaid a pallót!
 Köröskörül alattomos vizek,
 Forrástalan források barna árja,
 Gonosz, gőzölgő víz leselkedik.
 Vigyázz, vigyázz!

Ej, semmi! Bátran! Föl a férfifejjel!
 Megyünk, amerre hív a messze mélység,
 Amerre húz a döngő félhomály.
 Úgy húz magához a nagy Ismeretlen!
 Előre csak. Mienk a messzeség,
 Mienk a barna titkok folyosója!
 Menjünk, testvérek! Magasra a mécses!

Ó drága mécs!
 Te pislogó világa éjszakánknak,
 Szegény utunknak reszkető reménye,
 Halvány világod, rezgő pici fényed
 Mosolyogd szét a rémek éjjelében.
 Ó védj meg, védj meg a kísértetektől!
 Nézd, nézd amerre sápadt lobogásod
 Bús sárgasága végigsimogatja

E szörnyű kripta hideg falait,
 Nézd: menekül az éjféli dermedése.
 Te tán a magasok nyugalma vagy.
 Maradj velünk. Itt minden oly nyomasztó,
 És odabenn, a rettentő sötétben,
 Ahol a sziklák jéghideg méhében
 A sápadt ércnek gyilkos erei
 Kígyóznak álnokul, kegyetlenül:
 Csalóka fénnel, öldöklő mosollyal,
 Szörnyű szakállal jár a bányarém.
 Nézd: nyújtózkodó árnyak imbolyognak,
 És megnő minden iszonyún.
 Tátong a tárnák óriási torka,
 Recseg a padló, megindul a föld,
 Zajlik a mélység, dőlnek a falak,
 Elnyel az éjféli! Drága mécs, segíts!
 Oly görcsösen szorítalak magamhoz
 Kétségbeesett, szilaj ujjaimmal,
 Mint haldokló az életet.

Bányászoknak,
 Jámboroknak,
 Éjben járó
 Vándoroknak,
 Isten adjon
 Jó szerencsét!

III. A bányász

Mi lobban ott az éjnek éjszakáján?
 Mi hírnök jó a tárna éjjeléből?

Egy messze mécs,
 Rezgő sugár egy idegen világból,
 Apró követe az alsó titoknak,
 Amitől máris megremeg az ajkunk
 Rettentő dolgok sejtése előtt.
 Vagy álom vagy csak, imbolygó világ,
 Lidérces álma tán a régi láznak,
 Mitől a vén föld beteg méhe izzik?

Jön, jön a mécs!
 Feketéllik a füstje.
 Már szürkülnek a kőfalak körül.
 Jön, jön a mécs. Már látszik, ott, fölötte
 Egy barna kéz. Egy nagy kemény ököl
 Markolja szárát elszánt markolással.
 Valaki jár a tárna éjjelén!

Jön, jön a mécs!
Hogy növekszik a markoló ököl!
Ni hogy kígyóznak, hogy vonaglanak
Sötét erek, nagy kúszó kék inak!
Közte hogy tátong szomorú ajakkal
Egy forradás, a sziklák szörnyű csókja,
Körötte szenny és alvadt vérvirág.

Jön, jön a mécs! Már látszik, hogy nyúlik föl
Sötétjéből a komorabb sötétbe
Szikáran, ösztövéren egy vézna, szürke kar.
Elväsott rongyban, megtépett darócban,
Egy fáradt-izmú, hosszú-hosszú kar.
És ott, ni, most, a vonagló sötétből
Bontakozik egy óriási árnyék,
Egy nagy fekete test.
Két szörnyű lába lépő két nagy oszlop,
Dereka szikla, dübörögve görgő,
Magasba vész és éjszakába olvad
Dermesztő réme szörnyű homlokának.
Én Istenem, mi lesz velünk?
Mi apró férgek, mi lesz mivelünk?
Megdermedünk a rettenet fagyától!
Már indul, jó az éjnek óriása,
És jaj nekünk, kis kukacoknak,
Kiket rettentő talpa összezúz!

Megállunk. Csend van, dermedt, iszonyú.
És szól egy hang az éjből:
„Jó szerencsét!”

Fakóra szürkült, verejtékes arcunk
Vörös rohammal önti el a vér,
És meglapult szívünkben kiszakad
Egy szabadító, nagy, bűgő sóhajlás:
„Jó szerencsét!”
Itt ember jár az éjben!
Ember, rokon, testvér, a vérünk vére,
Szeretni és szenvedni született,
Ember közelget, ember.

És jön a mécs. Kongón, nehézkesen
Dobban a pallón súlyos, tompa lépés.
Jön és megáll és a szemembe néz.
És megállok és a szemébe nézek,
És fenekéig megrezzen a lelkem.

Ó szem!
 Ó, éjben járó testvérem szeme!
 Mély szem, bányász-szem, sose-látott-bús szem,
 Minő titkoknak vagy te ablaka?
 Mért szúrja lelkem fénytelen világod?
 Mért sír a lelkem pillantásodon?
 Pillák, amiket nem csókol a hajnal,
 Szemek, amiket nem perzsel a dél,
 Nem simogat az alkony selymes ujja,
 Szemek, amik tüzelni nem tanultak,
 És nem tanultak látni mást,
 Csak a vigyorgó ércek rőt tüzét,
 A rontó rút aranykigyót,
 A feketés, vöröslő vaskigyót,
 És minden bányák vérszívó kigyóit!
 És minden bányák vérszívó kigyóit!
 Ó szomorú szemek! Ó bús áldozatok,
 Hadd csókolom rá hervadt pillátokra
 Testvérszívem olvasztó melegét!

Bányászoknak,
 Jámboroknak,
 Napra szomjas
 Bús vakoknak,
 Éjbe láncolt
 Sok raboknak,
 Isten adjon
 Jó szerencsét!

IV. Ereszkedés létrákon lejjebb

Most zúg a mélység a mélység alatt,
 És még alábbra hív.
 Itt újra elfogy láb alól a föld,
 És nyílás nyílik, húzó, nagy torok.
 Ne nézz alá: e létra lépcséjén,
 Hajlósra korhadt minden ó fokán
 Sikamló-testű rossz manók vihognak.
 Ne nézz alá: a mélység integet,
 Hosszú, hideg karokkal nyúlik érted,
 Magához húz, magába szív.
 Már indulunk, már a szemünk lehúnyjuk,
 Inogva lépünk a létra fokára
 És barna fáját markolja kezünk,
 Elszántan, búsán, görcsösen.
 Le, le, a mélyre, a legmélyre le!
 Hadd recsegjen a létra!
 Most ropoghat a szomjas asszu fa:
 Kik most tapossuk, száguldó erünkben
 A minden-látás szomjúsága ég.

Le, le! Hiába szűk a nyílás,
Hiába ér a könnyökünk falat.
Hadd szúrja lesből gyáva kő bokánkat,
Hadd hulljon főnkre porló törmelék,
Csúszhat a lábunk, szálka megsebezhet,
Előre csak: megállni nem lehet.
A mélység lelke húz!
A mélység lelke húz!

Egy létra, kettő, három, öt, kilenc.
Ez itt a létrák erdeje.
Egymás alatt, egymás alatt
Úgy húzódnak elnyúlva, lefelé,
Egyhangúan, sápadtan, mereven,
Mint tölthetetlen vágyak végtelenje.
Az örök vágy lett itten létrasorrá,
Az ismeretlen emésztő szerelme,
Az epedés a végtelen felé.

És minden véget ér.
A levegőtlen kútvilág
Csuszamlás és ereszkedés,
És véget ér a létrák végtelenje.
És újra tárnák, újra holt vizek,
És messze mécsék, naptalan szemek,
És újra aknák, nyílások és létrák.
És üveges, vak, súlyos levegő.
És semmi több.

Bányászoknak,
Jámboroknak,
Mélyre síró
Sóhajoknak,
Isten adjon
Jó szerencsét!

V. Fölszállás

De most, testvérek, levegőt!
Ki, ki a sírból! Föl a napvilágra!
Mi nem vagyunk az éjféli rajzata,
Minekünk méreg ez a vaksötét.
Már tikkadunk, már kábulunk,
Elfulladt a lélegzetünk,
Riadva lüktet forró homlokunk
És tiltakozva forró ereinkben
Lázadó tűzzel száguldoz a vér.
Testvéreim, nap fiai,
Ki, ki innen, ez idegen elemből!
Halljátok-e, szívünkben hogy sajog

Becéző szóval, otthonos igével
Édesanyánknak, a napnak hívása?

Hív, haza hív!
Halljuk a hangod, jó szülőanyánk,
Hozzád megyünk!

Már ring a deszka,
Már biztat a feszes kötél.
Fogadj öledbe, jó kosár,
Szálló utunknak hűségese hajója.
Előre, emberek!

Zizegő kötelek futnak a falakon,
Futnak a falakon suhanó árnyak.
Rezeg a kötelen libegő kosarunk,
Fogynak a fekete ködök, a rémek.
Emel a deszka és emel a levegő,
Rohanunk, repülünk, közeleg a fény!
Szürkül a félhomály. Szökdelő sugarak
Táncolva köszöntik testvéri szemünket.
Melegít, ölelget, csókolva simogat
Ezüstös, aranyos, szerelmes napfény,
Ezüstös, aranyos, szerelmes élet.

Hurrá! Ittfent vagyunk,
Ismét a napvilágon.
Mienk az élet,
Mienk a fény.
Karunk kitérve,
Szomjas szemünkkel,
Izzó szívünkkel,
Ezer erünkkel
Iszunk, szívunk, ölelünk, csókolunk,
Mi, anyánk, urunk, életünk:
Győzelmes napsugár!

Bányászoknak,
Testvéreknek,
Isten adjon
Jó szerencsét!
Isten adjon
Jó szerencsét!

A Zászlónk, ill. az Élet, amelynek akkor már Izsóf volt a szerkesztője én meg a segédszerkesztő-féléje, irodalmi estre ment Selmezbányára. Ott töltöttünk egy napot és rám igen nagy hatást tett, mikor lementünk a bányába. Akkor írtam ezt a verset. Persze itt is minden meg van nagyítva.

Bibliai képek

Az öldöklő angyal

Fekete éjjel, fojtó, vak, kietlen.
Egyiptom alszik békén, csendesen.
És száll az angyal, száll, száll nesztelen,
Kezében pallos, fénylő és mezetlen.

A pallos villan. Átreszket az éj.
Egy test zuhan. Fiatal vér sötétlik.
Órjöngő jajszó sikoltoz az égig.
Az angyal száll. A holtak álma mély.

Élő vetését a végzet aratja,
Megözvegyül minden ház virradatra.
Vérvörös égből tompán mennydörög.

– A bárány vére a küszöbre csordul
S Mózes a néppel Jehovához fordul
S bottal, sarúval, állva könyörög.

Jeremiás

Bétellett a harag kelyhe,
És eljött a bosszú napja.
Asszú porban sírván sírok,
Árva templom árva papja.
Feleletképp a romok közt
Sivatag szél bűgva repdes.
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Térj meg a te Istenedhez!

Hová lettél, Sion lánya!
Szép aranyszín be megromlott!
Porba torpad büszke szarvad,
Tűz emészti beteg csontod.
Lettél, mint a megriadt kos,
Futsz elapadt kútfejekhez.
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Térj meg a te Istenedhez!

Siránkozik Sion útja:
Ünneplő láb nem tiporja.
Ül a földön, zsákban, szőrben,
Tisztos vénnek néma sorja.
Ősz szakálluk szél cibálja,
Hamvas fejük földet verdes.
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Térj meg a te Istenedhez!

Tapsol minden ellenséged,
És süvítve tátja száját.
Nézd, fejüket hajtogatják,
„Eljött a nap!” – ezt kiáltják.
Hamisságot prófétálnak:
Látóidhoz nem menekhetsz!
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Térj meg a te Istenedhez!

Sírva jöttem a világra
És meghalni sírva vágyom.
Van-e bánat, mint az enyém,
Van-e bánat a világon?
Mondjátok, kik általmentek,
Van-e jajszó méltó ehhez?
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Térj meg a te Istenedhez!

Jajveszékeld, puszta város,
Ordíts kapu, kiálts bástya!
Elfordult az Isten tőled
És orcádat megalázta.
Mevonta rád bosszús ívét,
S vesszejétől sírva reszketsz!
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Térj meg a te Istenedhez!

Hisz tudjátok: hű az Isten,
Nem taszít el mindörökre.
Él az ige, áll a Kötés,
Áll apáink szent örökje.
Jelet látok a jövőben,
Amelyet még fátyol leplez.
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Térj meg a te Istenedhez!

Jelet látok a jövőben:
Bontakozik a nagy fátyol,
A Megígért fényessége
Villan elő homályából.
Virradati szelek szárnyán
Diadalmas ige repdes...!
Jeruzsálem, Jeruzsálem,
Térj meg a te Istenedhez!

A napkeleti bölcsek

Ama csillag után.

A holdsugaras hideg éjszakán,
Mint egy fehérló, csendes álom,
Úgy vonult el a komoly karaván.
És elől ment a három.

A sziklás föld mogorván és kopáron
Feküdt el lábaik alatt.
Méltóságos sora a száz tevének
A harmaton halkán haladt.
És mintha fehér árnyak lengenének,
Úgy vonult végig a fehér sereg
A völgyön, ahol nem nőttek virágok,
S a városon, ahol az emberek
Nem virrasztottak és nem énekeltek.
S ahol nem látta őket senkisem.

És így suhant el csendesen
Életre éledt vágya Napkeletnek
Az ezredéves éjszakán.

Ama csillag után.

Péter sírása

És lőn, hogy a kakas másodszor szólala.
A csarnokban nevettek a római vitézek,
Visszhangzott szavuktól a főpap udvara.
És megfordult az Úr s az ő szemébe nézett.

És akkor minden elmúlt és minden elmaradt,
És minden elmerült hideg nagy messzeségben,
A szolgák és vitézek, fegyverek és falak,
És nem volt semmi többé, csak az a szörnyű két szem.

Csak az a könnyes két szem. És nem volt semmi más:
Csak ő volt és a Krisztus. És az a villanás,
Melyen az örök titkok minden rejtelve rezgett,

Melynek zengő villáma szegény szívére hullt.
S lőn, hogy az oszlop mellett Péter megtántorult,
És eltakarta arcát és halkán sírni kezdett.

Jézus és a kereszt

Akkor fölemelék a keresztet a poroszlók,
És tompán megzördültek a hosszú nagy szegek.
Odalépett. Szemében két csillag remegett,
S az ostor izzó csókja szent vállain piroslott.

Vöröslő fény világolt a Koponyák-hegyén,
Az égen torladoztak fekete fellegek.
Már vijjogott a szél, a föld már reszketett,
És recsegett a kárpit a templom rejtekén.

A palota előtt kiáltozott rekedten
A hullámozó tömeg, kis, szegény emberek.
A lét örök forgása egy percre megmeredt,
S némán egymásra néztek: Krisztus és kereszt, ketten.

Nagy, ismeretlen tűzzel a lét új titka rezgett
Szemén és homlokán s a töviskoszorún.
És karjait kitarta, szelíden, szomorún,
És magához ölelte a rettentő keresztet.

Júdás

Keserű, dermedt könnyel sír a nap.
Csillagok buknak. Hegyek inganak.
Megvonaglik a vén föld dübörögve.
Száz hang üvölt: Átkozott, mindörökre!

És földrevágta sikoltva magát
És üvöltött az egész éjen át.
A harminc pénzt taposta két sarokkal,
Bomlott haját szaggatta két marokkal.

Az éles kőhöz verte vad fejét
És köntösét örülten tépte szét.
Mellén a húst véresre marcangolta
És fuldokolva roskadt le a porba.

És fönn az égen, messze, magasan,
Vakító villám lobbant fagyosan.
S egy hang mennydörgött át a dermedt légen:
Nincsen bocsánat sem földön, sem égen!

A költő később két versszakkal kiegészítette ezt a költeményt:

*Nem igaz! Júdás zárd el a füled!
Egy a valóság: áll a Feszület.
A Feszület, melyen a Megfeszített
Igazságot s irgalmat egyesített.*

*Júdás, Júdás, – a végső pillanat:
Tereád várnak a kereszt alatt.
„Barátom” – hív a Jézus csókja, – mit vársz?
Most lebben át a mennyországba Dizmász.*

Rózsakoszorú

Minden ige már betellett.
Az elgördült szikla mellett
Két fehér angyal lebeg.

És felelvén egy a másnak,
Énekelnek és hárfáznak
Szép angyali éneket.

„Jaj, hogy hullott drága vére
Gethsemáne friss fűvére!
Keresztények sírjátok!”

„Szél a felhőt szerte fújja.
Él a Krisztus! Allelúja!
Emberek! Feltámadott!”

„Véres ajkán ostoroknak
Izzó gyöngyszemek csorognak,
Forró vére földre hull.”

„Fényben fürdik fönn a Tábor,
Zeng az ég és zúg a távol:
Fényes felhőn száll az Úr.”

„Vérzi főjét ráfonódva
Sebző tüskék szörnyű csókja.
Szánjátok meg, emberek!”

„Szeretetét ránglehelte:
Ég a pünkösdi izzó Lelke,
Zúgnak élő nagy szelek.”

„Nézd a véres nagy keresztet!
Jaj, sebes két térde reszket,
Jaj, le kell roskadnia.”

„Rózsaszínű fellegekben
A mosolygó mennybe lebben
Asszonyunk szűz Mária.”

„Föld megindul, holt megéled.
Jaj, keresztben függ az élet!
Minden elvégeztetett.”

„Énekelnek allelúját,
Boldogasszony koszorúját
Szép angyali seregek.”

Így dalolt az angyalének,
És mindenek figyelének,
Fű, fa, virág hallgatott.
Minden hívek koszorúja
Énekelje: Allelúja!
Él az Úr! Feltámadott!

Tenger

(1913)

Költemény az Istenről

Σοί ἐνι πάντα μένει, σοι δ' ἄθροα πάντα θοάζει,
οὐ πάντων τέλος ἔσσι, καί εἰς καί πάντα καί οὐδέν,
οὐχ' ἐν ἐν ἔων, οὐ πάντα. Πανώνυμε, τί σε καλέσω
τόν μόνον ἀκληίστον;

Nazianzi Szent Gergely: Himnusz az Istenre

*Eredj föl és nézz a tenger felé.
(Királyok 3. könyve, 18,43)*

I. Vágy, vágy

Vágy, vágy, nehéz és néma vágy,
Halálos, végzetetlen,
Rám szállt hűvösen, hívatlanul.
Tenger! – mondotta a lelkem.

Tenger! – mondtam, – kék vizek,
Koszorús partok, pálmák,
Távol vizek, ti rejtitek
A lelkem régi álmát?

Tenger! – mondtam, – nagy vizek,
Feneketlen, mostoha mélység,
Zúgó vizek, ti rejtitek
A titkok ős pecsétjét?

Tenger, titok, mi húz feléd?
Porból, porban születtem:
Mért bújdosom az ős rögön
Idegenként, számkivetetten?

Tenger, titok, setét özön,
Örökös néma örvény:
Mit adsz nekem, ha végzetem
Lakatjait letörném?

Ha minden, minden kötelel
Hideg késsel levágok.
Adsz új világot, új hazát,
Új földet, új virágot?

Mit adsz nekem, sötét elem?
A dermedettek csendjét?

Vagy a mélységben rámnítja szemét
A szóló végtelenség?

Rám szállt nagy, terhes, néma vágy.
Idegen szelek kísérték.
Tenger! – daloltam szüntelen,
Tenger, meghalok érted.

Talán ez a legcsináltabb a lelkiéleti, vallási élmény körbe tartozó versek közül. Azok a hatások, amelyeket a Belülvalók mécsével kapcsolatban felsoroltam, itt is érvényre jutnak.

II. Szegény kagyló

Szegény kagyló: törékeny, árva jószág,
Mért nem tudom levenni rólad
Kifáradt két szemem?

És miért hajtom az asztalra főmet,
És miért könnyezem?

Boldog kagyló, a tenger zúg tebenned,
Alvó hullámok kéklő muzsikája,
És bőgő vízi háborúk.

Ó kagyló, kagyló: de engem mi kínoz,
Bennem mi zúg?

Minő sírás és milyen reszketés ez?
Rettegés? Álom? Ének? Örület?
Vágy? Szerelem?

Vagy tán a végzet égő ölelése?
A sajtó végtelen?

Talán a Tenger hívó muzsikája,
A végtelenség dajkagügyögése,
Mi szívemben sajog?

Azt sírja tán, hogy öbelőle lettem,
Hogy az övé vagyok?

Talán a sós part asszú fövényében
Kicsike, árva kagyló vagyok én is,
Tenger sugalmas ajaka?

Morajló lelkem lesz-e, aki hallja?
Vagy tán fölissza néma dermedtével
Vak, embertelen éjszaka?

III. Sebesen, sebesen

Sebesen, sebesen,
Röppenj, robogó komor éji vonat.
Ragadj, ragadj
Tova engemet és tova sóhajomat.

A szél, a szél
Rohanón dudorász égő dalokat.
A vágy, a vágy
Suhanni, rohanni, repülni ragad.
A láz, a láz
Szívemen zakatol. Kerekek zakatolnak.
Pirosan, pirosan,
Pirosan kel a hajnali habbul a holnap.
Amott, amott:
Testvéri vizek komoly ajka dalol.
A végtelenség
Iszonyú szeme éjlik az ős hab alól.

IV. Tenger, most itt vagyok

Tenger! Most itt vagyok,
Most itt állok a parton,
És most felelj nekem.

Most akarom, hogy megszólalj nekem.
Magadra és a mélységekre,
Az öröklétnek minden borzalmára:
Felelj nekem, én kényszerítelek!

V. Ember vagyok

Ember vagyok, a szürkület fia,
Félig pacsirta, félig denevér.
Fény és sötét közt hunyorogva szállok,
Szomjas a fényre és ittas az éjtől.
Szólít az éj, és irtózva futok;
Hívom a napot, s kinevet a köd.
Botorkálok a szűrő szürkületben
És két kísértet suhan a sarkamban.
Balról az egyik fázó bús fülemben
Hidegen súg dermesztő titkokat.
A másik hallgat; hallgatása rém,
És illetése iszony és halál.
És köztük, árva, botorkálok egyre,
Mint akinek a szemeit kiszúrták,
És megy, előre, kinyújtott kezével,
Markol mohón az űrben görcsös ujja,
Kő tépi talpát, ág vesszőzi arcát,
És ő csak megy, megy, mindig, makacsul,
Nem tudja merre, nem tudja, hova,
De hívja, húzza valami.

Tenger, te hívtál: itt vagyok, felelj!
Akarom tudni, mit akarsz velem?
Mi lesz velem? Akarom tudni! Szólj!

VI. Magamat, íme, elhoztam

Magamat, íme, elhoztam neked,
Hoztam kiáltó embersebeket.

Ember vagyok: a sár sápadt virága,
Ellentmondások esztelen világa.

Ajak vagyok, mely ég felé sikolt,
És sírva rágszál hervadt földi port.

A tűzi órán: ostoros próféta.
A pernye-órán: földnek nyomorékja.

Egyszer fehéren, karom-égretártan,
Elküldötten, tűzben és sugárban;

Máskor, könnyek keserűjében ázva,
Ennen kezemtől törpére csigázva.

Hét napot, hét éjt: égrezúgó dallal,
Világölelő, zengő diadallal.

Némult ajakkal a hetedik éjjel,
Szíven hamuval, fekete fekélyel.

De aléltan, de ronggyá repedezve:
Mégis a lelkem a te szavad leste.

Te zúgtál benne, téged áhított,
Érted volt minden, ó Tenger, Titok,

A könny, az ének, a vér és a bánat:
Mind tetőled volt, éretted, utánad.

Most itt vagyok és feleletet várok.
Most akarom, hogy nyíljanak a záruk.

Most akarom, hogy szóljon a titok.
Akarom tudni, Tenger, ki vagyok.

És akarom, hogy mélyed feltakarjad,
Ó Tenger, Tenger, tégedet akarlak!

VII. A kiáltás

A kiáltás végigsikoltja
A tornyos, omló tengeréjét.
Földübörögnek siketen
Lenn, lenn az ordas ősi mélyek
Harsány hullám fölcsap az égre,
Üvölt a szél, a part remeg.
Az arcra fagy nehéz veríték,
Dermednek a kevély szemek.
Minden hajszál élére rémül
És minden-minden elsötétül
S egy óriás rengésbe vesz.
És mindent szörnyű csend fedez.

S a forrongó fekete mélyből
Iszonyú hang sugalma kél föl.
Az éjszakából, – vagy talán
A sivatag belső magány
Kietlenéből szól velem.
Ó érzem, érzem, te szólsz hozzám,
Ó Tenger, Tenger, Tengerem!

VIII. Akarsz, kis ember?

Akarsz, kis ember, góggel, szilajon?
Ezen a parton nincsen a k a r o m .

Ki vagyok, ki vagy, – tudni akarod?
Ezen a parton nincsen é n v a g y o k .

Itt Én vagyok, egyedül és egyetlen,
Megfoghatatlan és elérhetetlen.

Te: árnyék, amit elképzelsz az éj,
Az ösvízen türemlő habtaréj,

Bitang sárfolt kietlen partomon,
Ezredes sziklán mozgó hangyanyom,

Szegény ködkép, egy perc szeszélyes álma,
Halvány gondolat kölcsön-éltű árnya.

Lidérc, por, féreg, rossz játékszerem:
Farkasszemet te nézel-e velem?

Te állsz-e talpon én orcám előtt?
Belém akarsz? – magadba nézz előbb.

A Tenger titkát fogni akarod?
Hisz szétomolsz, ha magad nem fogod.

Sikamló ködkép, omló portömeg:
A magad titkát markold, árva, meg.

Magad morajló tengerébe szállj,
Ott forr-e, – azt hívd! – az örök dagály!

Feneket nem ér, aki mélyre száll:
De aki keres, egyszer rám talál.

IX. Negyven nap, negyven éjjel

És kiszáradt az ajkamon a szó,
És negyven napon, negyven súlyos éjen
Állottam ott, kábult szomjúhozó.

És zúgtak lenn, a tiltó messze mélyen
A hullámok, a tenger harsogott.
És engem tépett tenger-szenvedélyem.

Komor magányban, éjben álltam ott,
A kőfokon, komoran, megkövülten.
Csapzott hajamba vívó szél kapott.

Szederjes ajkkal, szirtté merevülten
Állottam ott a sajtó semmiben,
A mindenben: magamban elmerülten.

X. Búvár

És jöttek, jöttek, örült éjjelek.
Rengett a part és őrjöngött a mélység,
És ordítottak kárhozott szelek.

Bögött, üvöltött a vak éjbe roppant
Torkán a Tenger; méhe meghasadt,
S fekete habja homlokomra dobbant.

Végigkorbácsolt tajtékostorával.
S én álltam, álltam. Kívül: néma kő;
Belül: viharok vijjogó dalával.

Én messze jártam, hallgatag búvár,
Nehézkesen, dermedt mélységeimben,
Hová fölülről nem hat el sugár,

És küszöbén meghal a földi álom.
Ottan fehér nagy árnyak lengenek,
Nagy, néma réten, sápadt holdsugáron.

Arcuk titok, nézésük rejtelem.
És meg nem állnak, szódra nem felelnek,
Csak az ezredik éjjelen.

XI. Óriások

És jöttek csendes, rózsás reggelek.
Dalolt a Tenger és dalolt az ég,
Mosolygó ég, mosolygó víz felett.

A hullámokon táncos szép szivárvány
Szikrázva szökdelt. Minden kacagott.
Csak én tusáztam sziklák súlyos árnyán.

Én ott jártam, a belső néma mélynek
Sápadt tájain, a hegyek között,
Hol barlangokban óriások élnek.

Mély barlangokból szemedbe ragyog
A szent arany – jövődök messze kincse, –
És már kinyújtod két mohó kezéd:

És marconán előtted termenek
Vén óriások, rettentő marokkal,
S meg kell velük a kincsért küzdened.

És öltre kapnak s a sziklára vágnak,
Összeroppantják gyenge csontodat
És odavetnek véres nagy kutyáknak.

Hiába minden: nincsen hatalom
A vén legények buzogánya ellen,
Csak az ezredik hajnalon.

XII. És jöttek a napok

És jöttek a napok és a Tengerbe hulltak.
És jöttek éjszakák és a Tengerbe fúltak.
És jött a napsugár és a Tengerbe szállt.
És jött a beteg holdfény, sírt ő is ott talált.
És jöttek a szelek és arcán elcsitultak,
És viharok őrjöngtek és keblén elsimultak.
Habok megcsendesedtek, hullámok eljuháztak,
És minden ősvizek egy hangon zsolozsmáztak:
Annak, ki mindig ugyanaz és mindig újra más,
És mindig egy és óriás,
Egy önmagával és a végtelennel:
Urunk, szerelmünk, mindenünk: a Tenger.

És én csak egyre jártam a belső mélyeket.
És tízével, százával egyre múltak
És harsogva az óceánba hulltak
A napok és az éjjelek.

S lassan derengett a vizek felett.

XIII. Járok a tengeren

Hajnalodik. Rózsás aranyban égnek
A méltóságos messze tengerek.
És jel támad a nagy vizek felett.

Onnan, ahol a hajnal ifjú csókja
Végiglehel a tenger tükörén:
Valaki jön a vizeken felém.

Lépte alá a habok elsimulnak
És úgy gügyögnek lábai körül,
Mint kisdédének anyja ha örül.

Ismerem jól: a Názáreti Jézus.
Jön, az ünneplő nagyságos vizen.
Minden titok a szemében pihen.

Jön és megáll és felém nyújtja karját:
Nyújtsd a kezedet és gondold nagyot.
Ne légy kishitű. Bízzál: én vagyok.

És én lelépek zord kőtalpaimról,
– Sodorja lelkem omló fergeteg –
Megragadom a kinyújtott kezét.

Elindulok. A kezem a kezében.
Ó emberek! Járok a Tengeren!
Testvéreim, járok a Tengeren!

Alattam zúg a mélység messze titka,
De mosolyognak hajnali habok,
Jézus vezet: a mélység szólni fog.

Jézus vezet. Olyan egyszerű minden.
Látok, látok: a mélység szólni fog,
És enyém lesz az örvénylő Titok.

Allelúja, enyém lesz a Titok!

Víziók

Hamvazás

Álltam akkor ablakomban, mozdulatlan, éberem,
 Ott a néma éjszakában, húshagyókedd-éjjelen.
 S mint a szél és mint a felhő, mint a terhes éji pára:
 Szállt a ködlő messzeségbe, szállt a vén komor Dunára
 Révedezve, nyughatatlan, álmatlan tekintetem.
 Álltam ottan súlyos csendben, és magamban elmerengtem
 Embersorson, életen.

Úgy tetszett, hogy messze-messze, tán az ősz Gellért mögött,
 Dermesztő, halk döbbenettel a föld méhe felnyögött.
 Ijesztőre feketítve partot, sziklát és hegyormot,
 A Gellért-hegy vén fejére nagy fekete felleg omlott.
 Megdőbönt a szikla szíve, rengett a körengeteg.
 Visszadöngött rá a messze. És a püspök nagy keresztje
 Közéjében reszketett.

És a püspök nagy keresztjét megemelte magasan,
 És a püspök felkiáltott bűgő szóval, hangosan.
 Szét az alvó házsorok közt szállt a hangja szerte-szerte,
 Száz nehéz fal befogadta, ezer tető visszaverte,
 Százszorosan zúgta vissza lenn Budán sok messze bérc:
 Szétmorajlott, mint a tenger: „Emlékezzél: por vagy, ember,
 És a porba visszatérsz!”

És a város megvonaglott és az éjfél megriadt.
 Minden ember talpra állott, titkos döbbenés miatt.
 Utcák, terek ébredtek, magas tornyok sírni kezdtek,
 Megkondultak a harangok, bólogattak a kereszttek,
 Ablak, ajtó tárva-tárult, házak szíve puszta lett,
 Minden ember, mint a bódult, mind az éjszakába tódult,
 Mintha föld indulna meg.

Mintha most a néma város rejtett méhe nyílna meg,
 Minden utcák-, szűk zugokból omlott, zúdult a tömeg.
 Megindult az ember-árvíz, mint a tenger, egybefolyva,
 Mintha titkos, néma törvény hívta volna, húzta volna,
 Sűrű sorban, át a hídon a sötétlő víz felett,
 Feketén és morajatlan ment a végeláthatatlan
 Óriási körmenet.

Fönt a Gellért oldalában várta már a vén barát,
 Két szeméből két nehéz láng szórta súlyos sugarát,
 Földre szállt a kőtalapról és a magas kőrakáson
 Jobbkezén a nagy keresztel állt előttük óriáson.

Vén bozontos ősz szakállát zúgó szél zilálta meg.
S hajtva főt és hajtva térdet, a vonagló kőre térdelt
Mind a néma rengeteg.

Szól az egyik: „Éjszakában szép a máglya bíbora.
Jaj! de rút és jaj! de fojtó hamuhodva húlt pora!”
Szól a másik: „Élet! Élet! Ajkam ajkad hogy kereste!
Hull a rózsza. Elfáradtam. Hajnalfénynél szebb az este!”
És lerakja tört virágát mind a kettő csöndesen.
Áll a püspök megzokogva, és a hervadt homlokokra
Hinti hamvát könnyesen.

„Hintsd fejemre szürke hamvad – mond a másik – szentatyám!
Kolduséltem terhe-mocska megkönnyebbül tőle tán.”
„Püspök! Püspök! – újra másik – irgalom! Add vissza lelkem!
Vedd el ezt a szörnyű terhet: negyven éven át viseltem!”
Ez lerakja kincse zsákját, az kemény koldusbotot.
S míg a hamu pereg rájuk, egybesóhajt bús imájuk:
Egyenlőképp koldusok.

Jönnék, jönnék hosszú sorban, tisztos őszek, gyermekek.
Könyv emennél, kard amannál, és a térdük reszketeg.
Húrjapattant rossz hegedű itt egy kézben sírva zördül;
Sárga ott amannak arca, mintha már a sírgödörbül.
Karja közt egy sápadt asszony holt leánykát kelteget,
Őrült láng szemében ennek. Jönnék, jönnék, egyre jönnék,
És meghajtják fejüket.

Jönnék, jönnék, egyre jönnék. Árva hangjuk összefoly,
S kél sötéten szörnyű ének, mintha mélyen föld alól.
Összebúg közel és távol; búg a földben, vízben, kőben,
Jéghidegen, halott-halkan, iszonyúan, dermesztően:
„Minket itt más meg nem illet, porcsírázta férgeket:
Megkonyulni, hamvazkodni, alázattal elsusogni:
Por vagyok és por leszek.”

Jönnék, jönnék, egyre jönnék. Kő helyén ma nem marad!
Minden porszem lábra kelt ma, minden árva kődarab.
Fölszakadt a föld setétje és az embert egyre hányja,
Feketéllik mindenünnen nyüzsgő hangyák óceánja.
És fölöttük áll a püspök, óriásin, rémesen.
Kőcsuklyáját szél kavarja. S hullt fejekre szörnyű karja
Hinti hamvát csendesen.

Maga az élmény valóban a Gellért-szobor: azt vettem egyszer észre, és kiugrott bennem ilyen óriássá. Forma:
Poe Hollója.

Erdő

Élő sátor, barna bükkök ága,
Ó takarj el engemet,
Csendes erdő hangos némasága,
Szívd magadba lelkemet.
Hadd maradjon el megettem
Minden, minden. Mindent elfeledtem.
Erdő, a tied vagyok.

Szép kövér fű drága bársonyára
Hadd nyugoszzam homlokom.
Meleg napfény jó selyem sugára
Átsuhan a lombokon,
Simogatva nyúl hajamba,
S önfeledten szívok fel magamba
Minden édes életet.

Fű között a fürge gyík sikamlík.
Fönn a vadgalamb mereng.
Túl amottan sebes nyúl iramlík,
Bús kakukk szól messze bent.
Itt sűrög sok sürge hangya,
Egynek sincsen a jövőre gondja,
Mégis él mind és örül.

A tisztáson gyermekek keringnek,
„Bújj, bújj, zöldág!” – játszanak.
Piros arca, kék a szeme mindnek,
Mint a menny szép nyári nap.
Szökdicselnék és dalolnak,
Örülnek a mának és mosolynak,
Frissek, szépek, boldogok.

Túl a réten, az erdei úton,
Egy anyóka lépeget,
Görnyedt hátán súlyos, teli puttony,
Hervadt arcán: múlt telek.
Jön, rám néz egy pillanatra
És tovább megy. Minden mozdulatja
Biztonság és békesség.

S mindez, amit magam körül látok,
Oly csodálatos nekem!
Nézem őket, mint egy más világot.
Ó, de szép és idegen!
S míg így fekszem egymagamban,
Kergetőzik pihenő agyamban
Ezer izzó gondolat.

Fürgén, bizton megy az útján minden.
Fölkel és leszáll a nap.
Áll a sín és zökkenője nincsen:
Minden küllők forganak.
Meg van írva, mérve minden,
Mégis, mégis, bárhol is tekintem,
Minden oly csodálatos.

Amibe a gondolatom öltöm,
Minden porszem kinevet.
Csoda leskel e parányi földön
Minden kis fűszál megett.
Némán fekvé itt a fák közt:
Én vagyok a mosolygó csodák közt
A legfurcsábbik csoda.

Én, ki itten fekszem mozdulatlan,
Pázsitpárnán, csendesen,
És szellőben, fülemiledalban
Erdők békéjét lesem;
És a dolgok, ha rám néznek,
Mind áttetsző fátylakká enyésznek,
S rám a titkok szeme néz.

Szent örömét érzem a titoknak.
A kakukkszót hallgatom.
Bújj, bújj, zöld ág! – a kicsik dalolnak,
Én is velük suttogom.
Megcsókolok egy kis ágat,
És szeretném az egész világot
Átölelni csendesen.

Etelka nagynéném színésznő volt, aztán mint magántanítónő a galántai cukorgyár magániskolájában tanított. Egyszer meglátogattam, ott töltöttem néhány napot. Onnan kirándultunk egy erdőbe, arról szól a vers. Még kispap voltam.

Hegyek

I. Kék hegyek

Mese-tüzében alkonyi sugárnak
Kéklő hegyormok halkan muzsikálnak.

Lelkedbe lopják arcuk hűvösét,
És zsongva hív a kéklő messzeség.

Szívedre hullnak, mint az enyhe harmat,
Hívó, mosolygó messze halk hatalmak.

És lelkedet kitárod csendesen
És elindulsz a kék ösvényeken.

Nézel, komolyan, hittel mosolyogva
A fátylasarcú esti hegyfokokra.

És mégy és mégy. Ki tudja, merre mégy?
Ki tudja, meddig zeng a messzeség?

Minő titkóktól terhesül a távol?
A hegyek arcán hétszeres a fátyol.

De megállanod soha nem lehet,
Mert rádlehettek egyszer a hegyek.

II. Fekete hegyek

Mire odaérsz: kietlenül állnak
Elátkozott, nagy, kopasz kőtitánok;

Rettegve megbújt vézna völgy felett:
Súlyos, siket, vén fekete hegyek.

Szemed az éjben fölfelé leselget,
És összeborzad fázva, félve lelked.

Kékülő ajkad szótlan megremeg,
És szól az éjhez megvakult szemed:

Setét hegyek, nehézkes óriások,
Mi rettentő sors dermedt reátok?

Micsoda irtó fekete harag
Átkát sötétlik a hideg falak?

Holt arcotokra mik rámerevedtek:
Mi rontó titkok, mily ölő keservek?

Siket, nagy, fázó csend a felelet.
Vijjog a szél a vén ormok felett.

III. Rózsaszínű hegyek

Menj, meg ne állj a meredek sötétnél:
Fut a borzalom, menekül az éjfél.

Nézd, máglya lángol az orom megett,
Nézd, rózsaszínben égnek új hegyek.

Kelő sugarak kacagva dalolnak:
Ezüst csengőkkel csilingel a holnap.

Tán álmod arca csillog ott elő.
Ó rózsás álom, ó kelő jövő!

Tán új szíveket csókol ottan új nap.
Ott minden öklök ölelni simulnak.

Ott fölcsókolnak minden könnyeket,
És énekelnek mind az emberek.

Ott van talán, mit veled annyin várnak:
Az álmodott, a szentséges Vasárnap.

Szegd a magasba álmodó fejed:
Már rózsás tűzben égnek a hegyek.

Stílusgyakorlat.

A folyó

Testvéreimnek ezt az éneket,
 Akik velem együtt nézték sokszor a siető vizet
 És forgatagába bele nem szédültek
 És nem feledte el szemük a mosolyt.

Házunk előtt folyik el a szürke folyó,
 És ágyból és álomból
 Hallgatag éjszaka halljuk a hangját.

Hajnalban,
 Amikor pirosan, pirosan tüzel az ég,
 Hajnalban dalol a víz.
 És fölkelünk és kimegyünk hajnalban a partra,
 És nézzük a túlsó partot, a piros, fiatal eget,
 És a halvány hegyeket a zengő messzeségben.
 A legnagyobb hegyről – mindennap látjuk! – egy idegen integet.

(Csillag a szeme és virág az arca és köntöse hó)
 És szállani, szállani szeretnének hozzá.
 Bele kell szökni a vízbe és szelni a szürke habot!
 A napfényben barnállnak ifjú izmaink,
 Csattogva verik a hullám rengetegét.
 És körülöttünk ezüstösen izzik a víz,
 Szikrázó csillagok tánca tüzel a szemünkbe,
 Aranyhalacskák cikáznak előttünk,
 Lágyan csókolja, simogatja testünk selymes, hűvös hullám.
 És jól esik játszani vízben és napsugárban.
 És futnak az órák és messziről, messziről valaki integet némán.

Verejtékes déli órán megállunk komolyan a parton.
 Sárosan, szürkén, alattomosan folyik alattunk a folyó.
 És emberfejek buknak föl a mélyből.
 Csapzott hajukról szomorúan csurog a szennyes fekete víz,
 Dermedt tíz ujjuk görcsösen mered a magasba,
 Fulladó torkukból rekedten hördül az iszonyat hangja:
 Segítség, Isten szent nevében!
 És néha jönnek elszabadult kicsike bölcsők,
 És kisdedek alszanak bennük és álmukban mosolyognak,
 És viszi őket a gyilkos, fekete víz.
 És teknők úsznak alá, és gyermekek bennök mulatozva kacagnak;

És hidakat és háztetőket sodor a közönyös ár.
 Tenger a munka és a nyomorúság és tenger a menteni való!
 És körülöttünk senki sehol.
 Szilajjan vetjük a vízbe magunkat, nyomorultak, menteni gyengék!
 És sírva küzdünk két szegény karunkkal,
 Küzdünk kábult fuldoklók örületével,

Halálosan szorongató, kövült, hideg karokkal,
Ütéssel, gúnnyal, habbal és halállal,
Csüggedéssel és tehetetlenséggel és kétségbeeséssel.
És partra vonszolunk egyet kínlódva, és ezer tovavész!
Halálos fáradtan ájulva rogyunk melléjük magunk is a földre,
És futnak az órák, és messziről, messziről valaki integet némán.

Alkonyatkor

Remegő térddel, kimerülten a partra jövünk.
Sárgult koronás fa alatt puha gyepre ülünk egyedül.
Hömpölyög odalenn halkan mormolva a víz.
Dala csöndes, komoly, öreges ének:
A másik partról, ahova mindig készültünk és ahol sohase jártunk;
Virágokról, amik messze, tüzes tavaszokban bíborlanak és illatuk csoda és álom,
Virágokról, amik sohasem éltek;
Hegyekről, amik messze-messze távolokban kéklenek;
Hőstettekről, amiket végbevihettünk volna, de nem volt érkezésünk;

Kincsekről, országokról, királykisasszonyokról,
És hős magunkról, akik sohasem voltunk.
Mi álmodozva húnyjuk le szemünket,
Mert fáradt és nem tud belenézni az alkonyati napba,
És elsírunk egy könnyet, befelé, magunkba, némán,
És azt mondjuk magunkban csendesen:

„Szép volt a folyó, és ezüstös és édes a hajnali fürdés.
Mély volt és néma könnytől csillogott a kimentett fiú szeme hajdan.
És jó pihenni fáradtan a parton.”
Ezt mondjuk akkor. S húnyt szemünkön át is látjuk jól a messzeség hegyét,
És látjuk a néma idegent, aki integet értünk.
És ülünk némán az innenső parton
És húnyt szemünkön át szelíden, szomorúan egyre mosolygunk.

Talán az első nagy szabadversem. Persze azért olyan magamféle: dallamos.

Szonett

Feküdt az erdő őszült avarán.
Egy fáradt rózsza haldokolt kezében.
És jött az álom rózsaszín ködében,
Fátyolos arccal, jött a kék leány.

„Ez a Boldogság!” – kacagott szegény,
S levonta fátylát. Kezei remegtek,
S csalódva mondta: „Most ismertelek meg.
Ismerlek, ó lány: Te vagy a Remény.”

És hozzá hajlott a kéklő kísértet
És megcsókolta. S ő mindent megértett,
És sírva mondta: „Ó Emlékezet!”

Remegő fák közt árva szél didergett.
Az alkony könnye az avarra pergett.
És minden fázó fűszál könnyezett.

Sokaknak nagyon tetszett. Szintén Maeterlinck-hatás.

Hangulatok

Esti dal

Alszik a kert, eljött az este,
Az ég fehér és bánatos.
Az égből bús, magányos álmok
Aranyló méze harmatoz.

A házból, zsongó lombon át,
Halk zongoraszó kilopózik.
A zene zengő vizein
A lelkem némán ringatózik.

Víg dallam, csengő kacagás.
Hallgatom, némán, komolyan.
Csak tíz lépés! és – boldog Isten!
Mindez oly messze, messze van!

Egy ember jön a ház előtt,
Az ajkán pajkos, könnyű nóta.
Istenem! mintha jönne már
Hosszú, nagy, terhes évek óta.

Jön, hosszú terhes évek óta,
És én oly rég, oly rég lesem.
Jön felém, amióta élek,
És el nem érhet sohasem.

Oly messze-messze minden, minden!
Az éjszaka ölel körül.
És én fölállok, egyenesen,
A súlyos éjben, egyedül.

A ház előtti pad esti élménye.

Gyöngyvirág

Be szép vagy, édes gyöngyvirág,
Fiatal és fehér.
Vigyázz, vigyázz, simogató kezem:
Hozzá ne érij!

Nincs szebb öröm a föld színén,
És nincsen édesebb:
Nézni egy bimbót, messziről,
Amely nem a tied.

Ez is a dalok közül való, amelyeket szerettem. A vonaton, Selmezbányáról hazafelé velünk volt Berzeviczy Mária énekesnő az Operaház tagja. Nagyon szépen énekelt, nagyon csinos volt, láttam, mennyire csodálták a társaim, és akkor írtam ezt.

Csengettyűszó

Csilingiling, az alvó nóta éled,
Csilingiling, tavasz csengője szól.
Csilingiling, mozdul a lomha lélek.
A tél deres sok álma elfoszol.
Csilingiling, ezüst csengő csilingel,
Száz Hófehérke: száz kis gyöngyvirág.
Ej, félre most dohos kétségeinkkel,
Pokolba minddel!
Csilingiling, te bús bolond világ,
Csilingiling, bolond világ!

Csilingiling, az öreg Duna mormog,
Szürkén ballagnak a durcás habok,
De piros fényben nevetnek az ormok,
A vén Gellért csendesen mosolyog.
Táncol a kürtők füstje fűrge szélben,
Egy kis inas szaladva énekel.
Csilingiling, most egyszerre megértem:
Nincs üdv a télben:
Mosolyogni kell és dalolni kell,
Csilingiling, dalolni kell!

Ez konkrétabb, mint a Tavasz csengettyűje.

Szél

Kövek felett, romok felett
Dalolnak füttyös friss szelek.

Fiatal szél hajnalba szól:
Föl emberek, a hegy dalol.

Föl emberek, az új nap ég,
Száz titkot rejt a messzeség.

Ott fönn az élet oly csodás,
Ott vár a boldog látomás.

Ott nyílt az ég, s az Úr közel.
Föl emberek, a nap tüzel.

A dél langyos szellője szól:
Ki fáradtál, most nyughatol.

Most tedd le békén terhedet,
Töröld le veritékedet.

Izzadtan ízlik a falat
Az Isten kék ege alatt.

Ő adja étked, italod
És szelíden rád mosolyog.

Az esti szél halkan dalol:
Most elpihensz és álmodol.

Ezüstfehér az éjszaka,
Csillog az álmok harmata.

A hűsen kéklő víz alól
A vízi sellők dala szól.

Fehér az ég a víz felett,
Mint tiszta lelkiösmeret.

Ezer tücsök mond halk mesét,
És halkan mondod: békesség.

És elnyugosznak a szelek.
Úr virraszt a föld felett.

Testvérek

Van-e szebb, testvér?

Egy testvér jött, a tűzszeműek egyike,
És szólt:
Magasban állni tisztos szirtek ó fokán,
Riadni kürtön messzehangú éneket:
Van-e szebb, testvér, van-e szebb?
A földeken fölnéznek mind az emberek,
Csillag gyullad ki a testvérek homlokán,
S a lomha föld könnyebbnek érzi vén magát.
Van-e szebb, testvér, van-e szebb?

A testvérnek szemébe néztem csendesen
És szóltam:
– Emberek élnek, s arcukon árnyék remeg,
S az út szélén kinyújtják lankadt karjukat.
Mégfogni csendben egy kinyújtott bús kezét:
Van-e szebb, testvér, van-e szebb?
Hervadt szemekben néha néma könny rezeg,
S az úton sokszor gyermekek sóhajtanak.
Szívben maradt szók néma nyelvén érteni:
Van-e szebb, testvér, van-e szebb?

Jani

Mily különös, hogy oly fényes az utca,
És oly vidámak mind az emberek.
– Édes Istenem! a Jani beteg!

Jönnek, mennek, beszélnek, mosolyognak,
Frissek, erősek és kegyetlenek.
Ingerkedő kirakatok ragyognak:
Korcsolyák, labdák, könyvek, füzetek.
– Istenem! és a Jani oly beteg!

Te lomha villamos, siess jobban velem,
Sötét este lesz, mire meglelem.
Egy szűk utcában, csúf, nagy barna házban,
Előtte halvány, rongyos gyermekek
Golyóznak piszkos házfalak tövében:
Ott lakik ő, egy szűk lépcső megett,
Ott fekszik egy kis házmesterlakásban.
Én Istenem! Negyvenfokos lázban!

Ott fekszik most, csíkos párnák között
Gyámoltalanul, szegény kicsi jószág,
Tízéves testét cibálja a láz,
És arcán gyúlnak gonosz esti rózsák,
Ujjai gyűrött paplanát szorítják,
Nagy vizes kendő izzadt homlokán,
S paplana alatt egy csúf kígyó kúszik,
Nagy, nyálkás kígyó, hidegen, simán.
Térdére csúszik és mellére siklik,
Nyakára gyilkos hurkokat szorít:
És körülfonja undok öleléssel
Borzongó bőrét, gyenge csontjait.
És nincsen hangja, nincsen levegője,
És körülötte senki, senki, senki!
Egyesegyedül fekszik itt bénultan,
Egyedül kell itt szomjan elepedni.
Nagy, komoly bátyja, puhakezű anyja,
Most mind elhagyták, maga van, maga!
Egyedül jár magas toronytetőkön,
És köröskörül fagyos éjszaka.

Ugrani kell! Jaj, öt emelet is tán!
Úgy-úgy szorítja a hideg keresztet.
Hiába. Kell. Most! Szörnyű zuhanás.
A feje zúg és minden izma reszket.
Tovább! Csak menni! Ez itt a liget.
Barlangvasút. A mozis kiabál.
Nyikorog a körhinta muzsikája,

És ott a parton, az a régi vár.
És most, ni, lám! megindulnak a bástyák,
Jönnek a tornyok, egyenest neki!
Az egyik bástyán a számtantanár úr!
És jön a vár és jaj! most mindjárt ráhull
És súlyos romja sírba temeti.
Hamar!... Hogy is?... a tökéletes bánat!...
Ez már a sír. És így lesz mindörökké.
Ez azért van, mert jobban kell tanulni.
Mértanórán sem beszélgetne többé.

A könyveit a szomszédjának hagyja,
A ceruzákat pedig ossza szét,
A lóversenyt hadd vigye el a Karcsi.
És a tanár úr mondjon szentmisét...
Siess, siess, te villamos velem.
S te légy velem most, édes Mesterem.

Adj szókat, szókat, drága, puha szókat,
Amik csak a te ajkadon születnek,
Amiktől fut a láz gyilkos hatalma,
Amiktől minden dermedés fölenged.
Szót, puha bársonyt, meleg pehelypárnát,
Amely simogat, hűsít és melenget,
Szót, édes tejet, szép csurgatott mézet,
Amely megnyugtat és álomba renget.
Szót, lágy esőt, szót, langyos harmatot,
Szót, mely titkosan ott fogantatott,
Ahol a dolgok nagy titka fogamzik,
Ahol halál és élet született,
S hol mindörökre átölelte egymást
Örök végzés és örök szeretet.

Szót adj, Uram, amelyből élet árad,
És tedd puhává csontos két kezem,
És adj szememnek meleg, szép mosolygást,
Ha majd az ágyhoz lépek csendesen,
Hogy megismerjen és rám mosolyogva
Izzadt kezével a kezem megfogja.
És adj e kézbe, amely téged érint,
Mely tested tartja minden reggelen,
Ez egyszer, most, te nevedért, Uram,
Erőt, erőt adj, erős Mesterem.
Kenettel kenett ujjaimon által
E gyötrött testbe hadd lobbanjon által
Minden örvénylő, nehéz szeretet,
Amit lelkembe ujjad elvetett,
És amitől – gyönyörű, szent titok!
(Uram! nyomorult kis szolgád vagyok!) –
Amitől most borzongva reszketek.

Most adj erőt, Krisztus, erős királyom,
Most jöjj velem, szerelmem, most szeress:
A te csókod csókoljam homlokára.

Rossz villamos, rossz villamos, siess!

Csőre János nevű tanítványom. Akkor voltam az első osztályban Pesten osztályfőnök. Úgy mondja el a vers, ahogy megtörtént. Jani azután elvégezte az iskolát, nem érettségizett, mert rossz tanuló volt, de hozzám eljött még egynéhányszor.

Jöjj, szegény fiú!

Jöjj, sírjunk együtt, te szegény fiú!
Régen, tudod, mi sokat sírtunk együtt
És sokat is neveltünk. – Istenem!
Emlékszel-e még a fiókos ágyra?
Én fönt aludtam, a háló mögött,
Te a fiókban. – És karácsony éjjel
A kis tollabdát spárgára kötöttem,
Úgy dobtam rád, és nem tudtad, mi bánt?
Emlékszel még? A hajad szőke volt,
És gömbölyű és piros volt az arcod.
És egyszer, tudod, nem kaptam ebédet,
És akkor vigasztaltál és nem ettél te sem!
A játszóhelyen három hinta volt.
Bogyót szedni a kerítésre másztunk
És nagy botokkal harcoltunk a réten.

Emlékszel-e még a két kis számárra,
És az istálló szálkás tetejére,
Ahol a vár volt s ahonnan kötélén
Fáskosárban eresztettük le egymást?
Én Istenem!... mikor a ház mögött
A fal tövében kővel gödröt ástunk,
És le akartunk szállni a mélységbe,
A földalatti rejtelmes világba,
És küzdeni ott lenn a gonoszokkal,
És sárkányokkal és kísértetekkel!

Én Istenem!... és a kísértetek
Már ott aludtak szegény kis szívünkben,
S a rossz sárkány, a huszonnégy fejű,
(Amelynek, hogyha egy fejét levágod,
Sötét véreből három nő helyébe),
Ott nőtt már bennünk alattomosan.

Én Istenem, de rég volt! És hogy elmúlt!
Egy szél csapott ránk, sorvasztó vihar,
Egy gyilkos szél, s beléd kapaszkodott
És elsodort, szegénykém, elsodort.
Én megdermedve bámultam utánad,
Kábult iszonyat fagyott a szemembe,
És feléd tártam remegő karom,
Görcsös kezekkel öleltelek volna.
Öleltem a sivatag levegőt,
S a szél, a szél kajánul kacagott.

Most máshol jársz, vigasztalan világban.
 Egy máglya ég szomorú éjszakádban,
 Izzón, vöröslőn pompázik szemedbe,
 És mégy feléje, szegény alvajáró,
 Elszántan, büszkén, égő nagy szemekkel,
 Mégy feléje és soha el nem éred,
 És soha nem fogsz melegedni nála.
 A füst tied csak, fekete, fanyar füst,
 És a korom, mely lelkedre ülepszik.
 A tűz, a tűz, az más világ tüze,
 Bíboros lánggal izzik és igéz,
 De melegedni nem adatott nála.

Most messze jársz, magad. S a régi sárkány
 Fáradt szívedben bögve hánykolódik.
 Arcod rózsáit faldossa mohón,
 Hervasztó tüzet lobbant szemeidben,
 Csorgatja egyre undok sárga nyálát.
 S te kábultan nyújtod a csorgatagnak
 Remegő kézzel tikkadt serleget.
 És űz előre, pihenéstelen,
 S te tántorogva botorkálsz előtte:
 Sodor, sodor a forró fürgeteg.

Én sírva nézem haláltáncodat,
 Nézlek messziről. Ösztövére szememben
 Rég kiapadt a könnyek kútfeje.
 Csak nézlek, nézlek, tehetetlenül,
 És lelkem tépi, marja szüntelen
 Kétségbeesett, béna keserűség.
 A szemem előtt szédülsz a halálba!
 Én itt vagyok, és nem segíthetek!
 Irtóztató, irtóztató tudat!
 Lábaid elé hogy vetném magam,
 Hogy kulcsolnám át sírva térdeid,
 Hogy állj meg, állj meg, én szegény fiam!
 De hasztalan! Te engem meg se látnál,
 Te elnéznél roskadt fejem fölött
 És átlépnél elomlott testemen.

Imádkoztam is, mennyit imádkoztam!
 Az édes Istent sírva, sírva kértem,
 Sújtson eléd villáma ostorával,
 Hogy megdöbbenj és nézz magadba egyszer,
 És légy magadé újra s a miénk.
 De mind hiába! Nem jól imádkoztam,
 Vagy nem eleget. Még nincs itt a nap.
 Én nyomorult, tehetetlenül állok,
 S te járod, járod gyilkos utadat.

Nézd, sírva kérlek: fordulnál meg egyszer,
Egy percre csak, és vetnéd rám szemed.
Csak egyszer nézz rám, csak egy pillanatra,
Akkor, tudom jól, akkor eljössz hozzám,
És ráborulsz testvéri vállaimra
S én átölelek és egy régi csókkal
Rácsókolom letikkadt homlokodra
A messze múltak ifjú illatát,
A messze lángok édes melegét,
S az élő Isten végtelen szerelmét,
Amely vigasztal, gyógyít és ölel.
És éreznéd, hogy élni nagyszerű,
És éreznéd, hogy óriás lehetsz,
És tenni hív a boldog végtelenség.
És együtt sírnánk hosszan, boldogan,
Az újulás teremtő könnyeit.
Jöjj, sírjunk együtt, te szegény fiú,
Jöjj, sírjunk együtt, én szegény fiam!

Novemberi utazás

November van, hajnal borong, nedves, ködös, didergő.
Templom magaslik messziről, sötéten, elmosódón.
Hárman botorkálunk felé, lelket átjáró ködben;
Csonttá fagyott földön megyünk, térdig fekete hóban!
Olajlámpánk pislog búsan és harcol a homállyal.
Mindent benyel a lomha köd, csak a messze templom áll.

Mellettem balra kisfiú szökdécsel könnyű lábbal,
Körmébe néha fázva fúj és belenevet a lángba.
Nagyokat csúszik a havon és talpraszökken újra
Kacagva kél, ha elbukott s nevetve megy tovább.

Mellettem jobbra hófehér vak aggastyán botorkál,
Görcsös boton kinnal dökög, meg-megrogyó inakkal.
Szakála közt rút zúzmara, fogai összeverődnek.
Lassan lép és nehézkesen, botját kinyújtja hosszan,
Úgy tapogatja, hova lép, az utat óvatosan.

És én közöttük harmadik, bizonytalan léptekkel,
Fázom, félek, fáradt vagyok és ismeretlen erre.
Azt súgja mégis a szívem, hogy jó helyt járok itt.

Megyünk, megyünk, el is jutunk a templom ajtajához,
És mindhárman fölme gyünk a három márványlépcsőn
És háromszor bezörgetünk a lakatos vasajtón.
Benn bűg az édes orgona és biztat az édes ének,
És piros fény szűrődik át az ajtó hasadékán,
És tömjénfűstnek illata szűrö nközik felénk.

Mi letelepszünk csendesen egymás mellett a lépcsőn,
Egymáshoz közelebb bújunk és keresztet vetünk,
És várakozunk a kapu előtt.

Stílusgyakorlat.

Fáklya

Ülök az országúton, az árva útfelen,
Fáklyát lobogtat jobbkezem,
És mindeneknek, akik általmennek,
Szólok csendesen:

Testvéreim, megálljatok és üljetek le mellém.
Mert íme, mondom néktek:
Erre fog jönni, akit ti kerestek,
Erre fog jönni, akire
Oly igen nagyon nagy a ti szükségtek.
Engemet ő küld a vak idegenbe,
Hol szél sóhajt és úttalanok járnak,
És ő adta a fáklyát a kezembe,
És fényét ő gyújtotta meg,
Hogy mindnyájatokat, kiknek hajában harmat didereg,
És arcán reszkető, fázó cseppek verődnek:
A fáklya köré ide gyűjtselek,
Mert itt egy kicsi körben száraz van és meleg.
Jertek, üljünk le békén s várjuk a mi időnket,
Míg eljön, akit várnak mindenek.

S aki elküldött fáklyafénynek lennem,
Imádkozom, hogy adja:
Amíg el nem jön az ígéret napja,
Füstöt ne vessen és el ne aludjon
S meg ne hűljön az élő fáklya bennem.

A váci időből való, amikor a Maeterlinck-Verhaeren-Verlaine, szóval a nyugati féligmeddig vallásos költők hatása érvényesült.

Követek

Amikor mentem az országúton
És citera volt a kezemben,
És ajkamon zsongott a zsoltár:
Körülvettek az emberek,
Szitkozódtak és kiabáltak,
És te Uram, te messze voltál.

Körülvettek az emberek,
Mohó, nagy csattogó fogakkal,
Ebfalka módra, csapatostól.
Bólingattak, az öklük rázták,
És hátulról a fejemen
Végigvágott egy szennyes ostor.

Elhalt a dal, megtántorodtam,
Homlokomon vörösen égett
A széles nagy szégyenbarázda.
Lehúnytam mind a két szemem,
Méltóságos, nehéz harag
Az öklömet ütésre rázta.

Fölpattant két szilaj szemem:
S a messze-messze-messzeségben,
Megláttam a Te sápadt arcod.
És megütött a két szemed,
És ökleim széjjelsimultak,
Vérem zaja elzivatározott.

És tudtam már: A szidalomszó
Ugyanaz, amely a tornácon
Feléd zúdult ama nagy este.
Tudtam: az ostor ugyanaz,
Mely a te gyenge vállaid
Vérezte akkor tűz-veresre.

Tudtam: Te küldted őket is:
Apró hazugok, akaratlan
Terólad szólnak valamennyen.
Szegény, szegény bódult kicsik
A Te csókod hozzák felém
Ostorokon, szitkon és szennyen.

Látom: Dühöngő szemeik
A te szerelmes szemeidnek
Édes melegét mosolyogják.
S ráncos, haragos homlokukra
Gyönyörűséggel csókolnám rá
A hála és szeretet csókját.

Súlyos vers és egészen konkrét témája van. A katolikus tanítóegyesület lapjában egy egészen csúnya támadás jelent meg ellenem. Panteista vagyok, szabadszerelmet hirdetek: ez volt a két legfeltűnőbb vád. Amikor utóbb a Magyar Kultúrában két számra terjedő hatalmas tanulmány jelent meg a költészetemről Várdai Béla tollából, akkor P. Bangha, a szerkesztő kifejezetten személyesen megmondta nekem, hogy az expiació akar lenni azért a tanítók lapjabeli támadásért. Ezt a szót használta: expiació.

Meditációk

(1915)

I. A lélek a lélek titkairól

A lelkem partján állsz és mosolyogva hívsz:
„Jöjj, jöjj, ez a tó: a régi ismerős.
Húséges hullámaiban már egyszer megmerültél
És csodákra találtál.
Mért mentél messze tájra? Jöjj, vár a régi tó.”

Ó édesem,
Miérthogy messze mentem oktalan?
Ismerem jól ez édes, régi szép vizet.
Annyi titkot rejteget a csillogó csendes tükör,
Amennyi csillagot szikrázik rá a déli nap tüze.
Annyi csodára leltem benne régen,
Ahány hulláma fáradt testemet
Anyaszelíden végigsimogatta.

Ó, édes volt a víz keblére bízni rá magám,
S nem nézni másfelé, csak lefelé,
A csillanó ezüstlepel takarta mélységek felé,
És nem hallgatni mást,
Csak az alsó örvény titokzatos moraját.
És látni húnym szemekkel lenni a tófenék
Százaranyajtajú kristálypalotáját,
S ezer termét és ezer kincsét,
És mindenik teremben más és másszínű
És más és más szépségű vízitündért,
És hallgatni az ezer tündér ezerhangú énekét;
Olvasni a falakra írt nehéz rovásokat,
Melyek minden betűje súlyos ablakot szakít fel
És látást nyújt a Vének hallgatag karára,
Kik zárt ajakkal, zárt szemekkel, lengő nagy fehér szakállal ülnek
És őrzik minden titkait a tónak.
Édes volt akkor a hullámokat karolni boldog némaságban
És otthon lenni minden rejtelem közt.

S Te akkor is ott állottál a parton, édesem,
És mosolyogtál akkor is.
Mosolyod úgy siklott el a boldog hullámokon,
Mint csendes éjszakán aranyló holdsugár,
De mintha meleg holdsugár.
Ott álltál akkor is, mint mostan állsz
És hívsz.
Ó édesem, kábulat vakja voltam!
Megyek, sietek! Suttogó, mély, mély habok:
Krisztus-mosolyban daloló lelkem tava,
Merítsd magadba megtért gyermeked.

Hát akkor még elmélkedtem is néha. Abban az értelemben, hogy akkor tudtam, most már nem. Akkor még nem tudtam, hogy nem tudok.

II. A csendességről

Ülj mellém, Uram, jöjj és fogd meg csendesen
Türelmetlen, ideges két kezem.
Szűnjenek egyszer fogni, motozni, írni, alakítani.
Kulcsolódjanak nyugalomra békén,
Legyenek egyszer magukért és érted.
Jöjj, csókold meg a szememet, hadd szűnjék egyszer nézni és kutatni,
Csukódjék nézni békén befelé,
Látni magát és téged.

Sokáig jártam sokfelé és Márta-módra sokban szorgoskodtam.
Kopogtattam a dolgokon és megmaradtak tompa némaságban.
Visszhangot adtak mások, de nem nekem valót,
Nem a te hangodat.
És mind a dolgok, amiket mohó és munkás ujjaim illettek,
Elnyeltek egy-egy darabkát belőlem.
El-elhagytam magamból mindenfelé az útfelen,
A lelkelem jó, nekedvaló, érőnek termett darabkáit.
Azt hittem: elhozom neked, amit lelek, és örömdre lesz,
Pedig ők emésztettek engemet,
És megmaradtak: rossz kőnek a kő, és ólomnak az ólom,
Mert nem volt ujjaimban az élet szent hatalma még,
Mert nem csókoltál még belém magadból eleget:
Én voltam még nagyon, a régi termés-durva én;
Termés-arany, mert kezedből került ki,
És csillogó, mert fényed fénylik róla szertesztét,
De szétfolyó, puha, erőtlen csillogás,
És nem született meg belőle még a drága Magisterium,
Mely amit ér, arannyá nemesít.
És mindhiába volt a jámbor járás sokfelé:
Egy-, egyfelé kell menni makacsul.

Jöjj, Uram, visszajöttem,
Jöjj és keverj belém acélt a lágy aranyba,
Fogj meg s taníts meg magamat megfogni,
És kezedet el nem bocsátani,
Akkor sem, mikor másért nyúl karom.
Vízbefúlót félkézzel menteni és téged fogni erősen a mással;
Törni követ félkézzel meredek szirtek szélén,
S kapaszkodni a másikkal kezedbe;
Könyvet lapozni, húst aprítani,
Kezet szorítani és kardot köszörülni,
Félkézzel mind: a másikat hagyni nyugodtan a te szent kezedben;
Szólni az emberekkel, hogy rólad szóljon és neked a szó;
Írni taníts betűt, hogy képedet képezze titkosan;
És lenni én, hogy légy Te én helyettem,
És hozni mást magamhoz, hogy hozzád hozzam őket,
És adni magamat, hogy téged adjalak.

Taníts, Uram, taníts, a lábadohoz ülök,
Magamra és magadra, semmi másra.

III. A végtelenségről

Végtelenség, a te szemed rettenetes tükör!
Belenézek szemedbe: és összegörnyedek.

Belédvesz a szemem. Nagyvultod oly irtóztató!
Fut benned, fut, fut a tekintetem: és utóléri önmagát,
De téged el nem ér.
És minő szép vagy! Iszonyúan szép vagy!
Amint köröttem mindenütt fakadsz
És formálsz, alkotsz szüntelen
Parányokat, világokat és én-eket.
S fönntartasz mindent élő színeden,
Engem is. És egyre énekelsz
És mosolyogsz örök-egy mosolyoddal,
Mindenre és reám. És én olyan nyomorult vagyok;
Ösztövére ázalag, akit feldob egy percre
Az örök hab szeszélye,
És azalatt is rosszra, csúfra tör,
Beszennyezi létével a habot.
Ó minő vakmerőség: lennem, szemedbe nézнем!
Taposs el, ó taposs el, óriás! Míg el nem morzszolsz,
Önmagam gyötrelme és undora vagyok.

Végtelenség, a te szemed édes, meleg tükör.
Belenézek szemedbe: s kiegyenesedem.

Minő csoda! Te feneketlen mélység,
Te határtalan messzeség, te bolttalan magasság:
Te mindenestül elférsz az én hitvány szememben.
Összeszorulsz az én szívembe, egy kétes kicsi zugba:
És mégis, nem kisebbedel.
Hullámaidat gyűszűbe szorítod:
És mégis, nem sekélyedel;
És bennem-léteddel fénné és dallá bővölöd
Bensőm szégyenletes titokzatát.
Mi vagyok én, hogy a csodák kelyhénévé lettem,
A mindenséget foglaló keretté?
Hogy nincs gondolatom, mely végtelen ne volna,
Hogy nincsen bennem érzés, amely határt ismerne,
Hogy még magam is elférek magamban!

Ó mily csodálatos tükör a te szemed,
Ó végtelenség!

IV. A testről

Rossz bódé ez, Uram, amelyben lakni kényszerítesz.
Rozzant deszkák szorítanak köröskörül;
Amerre nézek, minden ócska, rossz falat
Repedezett, pókhálólepte vén tükör borít.
Amerre nézek: mindenütt ugyanaz az unalmas-egy,
Halálig unt arc néz velem farkasszemet.
Futni, futni szeretnék tőle már,
Kitörni innen elszánt bús ököllel
Ledöntött vén korhadt deszkákon át,
Ki innen, messze. Járnai, boldogan
Harmatos, édes, illatos mezőkön,
Magas hegyeknek homlokáról nézni, nézni messze el
Nagy délibábos pusztaságokon,
És véghetetlen tengereknek titkain,
És látni, látni ismeretlen arcokat,
Szemükbe nézni, szemtől-szembe, látón,
Nem így, a rossz tükörből.
Ó emberek, testvéreim, segítsetek,
Hogy elétek futhassak.
Oly szép lehet a szemetekbe nézni!

Segíts, szerelmem, jóságos Uram,
Jöjj, vessük szét e rozzant viskó rossz börtönfalát.
És zúzzuk szét ezer darabra már
Ez átkozott-egy tükör végtelenjét,
Ha meg is vérez sok álnok szilánkjára.
Elég e roskadt pajta vén dohából,
Megfojt a pállott levegő –
Tied akarok lenni és övém.

V. A régi testvérekről

Ó valóban, minket nagyon szeretted!
Jobban, mint régi nagy testvéreinket.

Mózeset a hegyre fölvezetted és megmutattad neki az Országot.
Ott állt, lengő szakállal, rezgő ajakkal, némán, mozdulatlanul,
És lent a Jordán szent hulláma rólad énekelt,
S az ő szemében könnyesepp reszketett: nem látta arcodat.

Dávid, mikor hajnalra serkent, hozzád szólt magas, kövér hegyen,
Tetőled várt segílyt, mikor fejére támadt ellenség s hűtlen barát,
És pásztorának szólított és vendéglátó gazdájának,
Dallal és tánccal ünnepelt előtted,
És szentek-szentjét épített neked:
S te szóltál hozzá mennydörgős szavában és szálltál szélnek szárnyain,
Arcod körül zimankó járt, izzó paráztűz villogott szemedben,
És adtál neki templomot és kerubinos szekrényt állítottál,
Jó voltál hozzá és kegyes, szeretted, – mégsem látta arcodat.
Izaiásnak ajkait izzó parázzsal égetted tüzessé,
Mint soha máshoz, szóltál hozzá, mennydörögve, súlyosan;
Állott, emelt nehéz kezével állt a nemzetek fölött,
Állt és harsogta minden népek terheit
És messze-messze végezések titkait;
Minden szavában egy-egy átok borzadt,
És végigömlött rettentő ígéinek emésztő láva-titka a világon;
És felhőn át és fátyolon reszketve látta fényleni maga felé
Ellebbenő árnyékát nagymessze fölfehérlő köntösödnek.
De őneki sem adtad látni arcodat.

Mi vagyok én, Uram,
(Kártékony apró féreg ez óriások döntő lépte mentén)
Mi vagyok én, hogy nekem megjelensz?
Hogy arcot öltesz értem, fehérét és puhát,
És hogy kezet nyújtasz felém, simogatót, édesanya-kezet,
És mosolyogsz, mint emberek mosolyganak,
És szólsz szelíden, mint egy édes jó barát,
S akarod, hogy ne féljek tőled, hanem leüljek bátran lábaidhoz
És engeded, hogy megcsókoljam a kezéd
(Magdolnának a kertben nem engedted!)
És azt mondd – csodás titok! – hogy gyönyörűség énvelem időznöd!

Én édes, édes jó Uram,
Hogyan lehet? Honnan van ez nekem?

VI. Az Isten kezéről

De most már megfogom a kezedet.

Járni akartam – kisgyerek – magam,
És elindultam. Istenem, de szép volna elmenni egyedül
Amoda messze!
De nagy kövek vannak az útban, nagyobbak nálam, hegyesek, kemények.
Minden lépésnél elbotlottam és megütöttem magamat.
És ott ültem a földön,
S ijedten néztem szét magam körül a nagy komor szobában.
Te meg néztél utánam, szelíden mosolyogva.
Tudtad, hogy ügyetlen vagyok és nem bír még el a lábam,
Hogy majd a földön csúszom vissza hozzád
S ijedt szemekkel nyúlok újra majd
Erős kezéd után.

Most lám, itt vagyok újra és akarok járni tanulni,
És nagyon szépen kérlek: Fogd meg a kezem újra,
Még egyszer fogd meg: soha-soha többé
El nem eresztlek.

Ha fogom a kezéd,
Nem félek a nagy kietlen szobában,
Sem kint a tágas, tágas messze-messze udvaron,
Sem a végtelen hosszú-hosszú utcán,
Még tán a nagy, beláthatatlan mezőre is ki merek veled menni.
Pedig ott egy nagy kutya van, aki förtelmesen ugat
És ijesztően vicsorítja a fogát.
És már gyakorta futottam előle.
De hogyha Te velem vagy, nem tudok félni tőle.
A kutya is, ha rád néz, csóválni kezdi farkát
És boldogan morogva térdedhez dörgölődzik.

Maradék magyarok (1919)

Ének minden emberhez

(1916)

Testvéreim, maradék magyarok,
S ti más testvérek, messze milliók,
Akik értetlen ámuló szemekkel
Hajtjátok a rettentő kereket,
A tébolyult Sors óriási gépét,
Amely pokolnak csépli, ami mag,
És csak a polyvát hagyja meg a földnek –
Öngyilkos hősök, ártatlan bakók,
És ti szegény esettek, éhesek
És rongyosok, fosztott-félszű anyák,
És gyermekek, kik gyötremre lettek. –
Mind, mind velem, szegény, bús emberek:
Testvérek, sírjunk!

Viselős az idő! –
Meg kell születni már, meg akar már születni
A förtelmek esztendejének
Pokolméhében a nagy szabadító:
A könny! A közös, szent, emberi könny!
Sírjunk, mind, mind együtt! Soha még
Így nem éreztük, hogy egyek vagyunk.
Egy szó szaggatja mellünk,
Egy bélyeg ég a homlokunkon,
És Duna, Szajna, Boszporusz fölött
Egy hallgatás, egy téboly, egy gyalázat.

Testvérek, merjünk hősök lenni már,
És merjük már megmondani magunknak,
Hogy sebet kapni fáj,
És sebet adni fáj,
És minden fájás fáj mindenkinek.
Testvérek, merjünk hősök lenni már,
Acélozzuk karunkat ölelésre,
És merjük már elsírni azt a könnyet,
Embervoltunk, embernagyságunk könnyét!

Sirassuk immár siralommal
Szegény magunkat.
Mind, mind, mind bűnösök vagyunk!
Kik örült kézzel újra összezúztuk
Emberségünk királyi Babelét,
Kik gyilkossá gyaláztuk a tudást
S a szűz erőt hóherrá aljasítottuk,
Szentségeinket akik megtapostuk
És nemet mondtunk minden régi jónkra.

Sirassuk immár árva fiainkat,
Akiknek vérben virradt föl a reggel,
S az első, amit láttak, förtelem volt;
Kiknek nem nézhet apjuk a szemükbe,
És akiknek újra kell kezdeni
Előlről mindent.
Sirassuk véres Krisztusunkat,
Kinek melléről a szelíd tanítványt
Felrántottuk és a csodálkozó
Kisdedeket térdéről felcibáltuk;
Kit megtagadtunk mind a gyilkosért.

És sirassuk az Istent,
Akinek dús kezéből kicsavartuk
Az áldás mannájának kosarát,
És szabadságunk setét erejével
Kényszerítettük: legyen az ítélet
Rettentő Istene.

Sírjunk, testvérek!
Kik a teremtés ember-koszorúját
Szennybe tapostuk: nincsen más remény
A bukott földnek mása nem maradt.
Ez tán még felhat a fekete Égre,
Megharmatozza fertezett szívünket,
És lehetünk még egyszer emberek!

A költő háborús imádsága

Míg emberhúson hízik a föld,
És Káin őrjöng és üvölt,
És forr az óriás sátánkatlan:
Nézek, némán és mozdulatlan.

Hallgatok. És hallgatni jó,
Mikor a szitkoké a szó,
S rekedt himnuszok harsonálnak
A gyűlöletnek, a halálnak.

Hallgatok. És hallgatni jó.
Hagyj hallgatnom, Mindenható!
Ne hagyd kitörni, könyörű ég,
Komorult szívem keserűjét!

Csak egyet kérek, Istenem:
Átkot ne engedj ejtenem,
Fojtson meg inkább néma mérge,
De meg ne mártsam ajkam vérbe.

Sírókkal sírni tanulj, szívem,
És várni, várni csendesen.
Halkan, dalom, halkan imádkozz.
Átkozott legyen, aki átkoz!

(Őszi fecske kötetben.)

Tavaszi kórus

(1917 május)

A föld:

Harmat nevet kövér haraszton,
Simogató nap kelteget.
Én elkínzott, fáradt nagyasszony,
Télből és vérből ébredek.
Tavasz van. Új csírák mozognak,
Méhem új élettől remeg.
És, egyformán mindnyájatoknak,
Kitárom telt emlőimet.

Az ég:

Legyen a föld szép Isten-asztal,
Rá langyos esőt hullatok,
És mosolygok meleg malaszttal,
S adok Krisztust és dús napot.
Békélten borul fölībéték
Békélten borul fölībéték
Kék ölelésem, boldogan.
Legyetek boldogok és szépek,
Hadd lássam bennetek magam.

Az ember:

És én a földet összetúrom,
Méhébe ásom poklomat,
S az ég meleg szívébe fúrom
Tűzhullató vak szárnyamat.
Nem kell a Krisztus! Legyen átok,
Sötét és Sátán: akarom!
Véres szememmel amit látok,
Marcangolom, marcangolom!

Az Isten:

„Látván pedig Isten, hogy nagy az emberek
gonoszsága a földön, és a szívnek minden
gondolata gonoszra figyel minden időben,
megbáná, hogy embert teremtett a földön.”

(Mózes első könyve, hatodik
fejezet, ötödik és hatodik vers.)

A hatvanéves Prohászknak

(1918. október 10.)

A véres sár üvöltő tengerében
Egetkérő kolosszus módra állsz.
A századnak kiáltó Jele vagy,
Fáklyája te az evangéliumnak,
Amelyet Isten élő ujjá gyűjtött,
Hogy lomhanyíltú, kishitű szemünk
A titkok Arcát lássa mély tüzednél.

Széles és mély az evangélium
És véghetetlen gazdag rejtekű,
Mint élet és teremtés, mint az Isten.
És szól egyenlőn minden századokhoz
És mindenknek egy Igét beszél,
S elébük szórja roppant kincseit.
És jó a század tágranyílt szemével,
Jön, jön feléje félőn, csendesen,
Szegény keblébe rettegőn takarva
Önizzadtának árva kincseit,
Hódító kézzel amit elcsikart
A Természettől és a Rejtelemtől,
S az ismeretlen evangéliumra
Idegenül és aggva, félve néz.

De férfi támad az Isten kezéből
Önnön keblében a szomjas világnak,
Ki önnyelvén beszél az Igét,
És úgy beszél, hogy a Krisztus beszél,
S a század lelke sír föl szózatán,
És benne zúgnak az örök szavak
És ónak, újnak emberkincsei
Ó fogyhatatlan sokszavú Igazság!
Ó drága, szép, nekünkvaló beszéd!

Görög ajakkal Athén piacán
Pál prédikál a bősavú görögnek,
S a sziklaszívű Róma harcosához
A sziklává lett Aggastyán siet.
Ágostonok, Ferencek és Tamások
És annyan a legnagyobb nagyok:
A győzedelmes Krisztus kürtjei,
Az Istenszónak emberajkai,
Győző és győztető nagy Életek,
Ég s föld között világló büszke Tények,
Akikben újra s újra egybezengett
Az Akkornak az Isten és az ember.

Mánknak eleven Evangéliumja,
Tiprott szívünket hadd hozzuk neked!
Kisajtott lelkünk maradék javával
Hadd köszöntünk e szívnyitó napon.
Ó mindnyájunkért bűgő s vérező szív,
Te legjobban tudod, hogy kínzatunk,
Hogy gyötrelem magyarnak lenni most,
S embernek lenni szégyen és csömör:
Keresztények ha mostan nem lehetnének,
A borzalom közt nem látnánk sugárt.
Egyetlen csillag az öngyilkos éjben,
Mosolyogj ránk és maradj itt velünk!
Egyetlen dallam a pokoli zúrben,
Szólj, szólj nekünk és énekeld belénk
Az élő Jézust s zengő lelkedet.

Voltaképpen inkább értekezés, mint költemény, de átélt.

Csend (1924)

Csend

(1924)

Tépett világok, tépett emberek
Bódult zúrben kerengnek.
Jöjj drága testvér, add a kezedet:
Mondjunk ma csendet.

Az édes Isten nagy meleg kezén
Mebú két árva lélek:
És elcsitul és orgonálni kezd
A zúrös élet.

Tépett világok (Őszi fecske kötetben) – a mottó már a kötethez készült. Ennek a kötetnek jó része Balatonlellén született. Nagyon beteg volt a torkom, az orvos egy hónapi teljes hallgatást rendelt. Édesanyámmal lementem Lellére, meg is gyógyultam és bőven írtam a verseket.

Búzavirág

Jó volna lenni búzavirág-módra:
Ülni tövemen csendességgel,
És napra, rétre, aratókra
Rámosolyogni halkán, kéken,
Békességgel.

Ne lenne közöm semmi, semmi
Tevés-vevéssel, hangossággal:
Csak lenni, szépen, csendben, lenni,
És dicsérni a boldog Istent
Boldogsággal.

(Őszi fecske kötetben.) Ez meg az *Akácvirágzás* még gödöllőiek.

Orgonaillat

A hold ezüstös csónaka
Az ég vizén evez.
Oly tiszta, szép az éjszaka!
A föld oly fűszeres!
Az álmodó nagy orgonák
Az ifjú kerten át
Mintha dalolva ontanak
A május illatát.

Hull, hull a zsongó halk lepel,
Az illat fátyola.
Az éjszakában ünnepel
A teltség mámora.
Illattal, csenddel telve mind,
A tó, a föld, a fény,
Oly csordulásig telve, mint
A jó Istennel én.

(Őszi fecske kötetben.) Ez meg az *Akácvirágzás* még gödöllőiek.

Csendes tavaszi dal

Gyöngyvirágos szép tavasznap,
Testvérül ma elfogadj,
Kisgyereknek, szép-igaznak,
Önmagamnak visszaadj.
Fürge szellő, lég suhanca,
Légy te most a mesterem.
Míg szökellve szétsuhansz a
Friss fűvön, jer, játssz velem!
Új tavasz, legyünk ma egyek!
Add, ma mindent elfeledjek,
Ami nem dal, nem derű,
Nem győzelmes-egyszerű.

Félre tőlem, téli rontás,
Zúzmarázó kételyek,
Sziromrázó részrebontás,
Gondok, árnyak, éjjelek.
Drága köntös, egyszerűség,
Tiszta tóga, légy ruhám;
Kék-fehér tükröd, derűs ég,
Arcom nézze vissza rám.
Zaj ha bennem, elcsituljon,
Csendnek ujjá rám simuljon.
Angyalujjú rejtelem,
Tiszta béke, légy velem!

Ákácvirágzás

Este van, nyár van, mosolyog a csend.
Szellő, madár és ember elpihent.

Valami titokterhes boldogságtul
Ákácok könnye: nagy, fehér virág hull.

Oly frissen, könnyen megyünk egymás mellett,
Mint eső után gyöngyviráglehellet.

Fehér virág közt szótlán lépdelünk,
És a Jóisten szembejön velünk.

(Őszi fecske kötetben.)

Lombzúgás

Keresztelőt imádkozott
A zöld kórus felettem,
Szívére vont a rengeteg:
Az erdő gyermeke lettem.
    Oly messze-messze innen
    Falu és város és minden.
    Csendes mély ereimben
    Az erdő vére ver.

Ha táncol az édes harmaton
A rózsalábú reggel,
Galambbúgásra serkenek
A serkenő füvekkel.
    Vén tölgyfa lombja ásít,
    De meglegyint a másik,
    S a harmatos, csilla pázsit
    Táncolni, futni hív.

Fekszem hűvös, kakukkfüves,
Verbénás réti páston,
S szellők után, felhők után
A lelkemet elbocsájtom.
    A lomb közt lassan átoson,
    Felhő-barik közt futkosom,
    Míg zizzen élő vánkösöm,
    S rám néz egy karcsú gyík.

Egy ember ballag az úton amott,
Hol a nyírfák törzse tarkáll.
Elnézem, én meg egy vén rigó,
S elhallgat fönn egy harkály.
    Megy és dalol. Szavában
    Egy idegen világ van!
    Csak hallgatjuk mi hárman
    És összenevetünk.

Mikor az erdőn fellobog
Az éjszaka tűzkoszorúja,
S édes szemét a harangvirág
Csendes álomra hűnyja,
Az alvó mindenségben
Csak három szív van ébren:
A Miatyánk az égben,
A csalogány, meg én.

Egyszer, még a húszas években Károlyi J. gróf erdejében táboroztunk a Bakonyban, egy fölséges szép tisztáson, ahol egy forrás is volt. Megszerettem a helyet s megkértem, maradhassak még néhány hétig egy erdészházban. Onnan való ez a vers.

Március

Nézd: földben, szélben, ereken
Hogy lüktet a tavaszi láz!
A mélység ritmusa rebben,
Szíven, rügyön az furulyáz.
Friss szélben, bíboros érben
Megzendül a tártölű távol,
A lélek lobban a vérben,
És szállani, szállani vágyol.

Szökelleni, szállani vágyom
A szűz föld szíve felett,
Én, én a gyerek-rügy az ágon,
Én, én a kelő kikelet.
Mosolyomtól serken a pázsit,
És rezzen a tavalyi dudva
S bűvó pici szarvacskáit
Félénken a napra kidugja.

Rám nyisson most, aki kóró,
Rám nézzen most, aki vak:
Énbennem az életszóró,
Ibolyáslehu tavaszi Nap.
Bontsátok mind meg a kelyhet
Szürcsölni a jó melegecskét,
Holtszirmú, télbeli lelkek,
Testvérek, árva rügyecskék.

Balatoni csend

Májusi béke mosolyog az égen,
Arcán angyalka-felhők könnyökölnek.
Fehér-kék árnyak hangtalan suhannak
Komoly színén a hallgató tükörnek.

Szellő se rebben, fűz ága se rezzen,
Boldogan, némán mosolyog a csend,
Hullám hullámra bodorodik mégis:
Valami nagy szív dobog odalent!

Egy szívverésből szívja dallamát
Zsongó lelkem s a zsongó tiszta mélység.
Elsóhajtom a tómorajba lelkem
És hallgatom az Isten pihegését.

(Őszi fecske kötetben.)

Eső

Lomb közt a langyos permeteg
Lomhán hegedül.
Hallgatom, fázó kisgyerek,
Egyedül, egyedül.

Túl, túl a lompos víz falán
Ki tudja, mi van?
Ember van-e más is, vagy talán
Csak én magam?

Elzsibbad a föld, szétolvad az ég,
És minden rám nehezül,
És öntudat csak bennem ég
Egyedül, egyedül!

Herkulesfürdői emlék

Ünnepnek írd ez óra csendjét,
A Cserna hűvös alkonyát,
Szíved csengői visszacsengjék
A szívtelen múláson át.

A hegy fölött fehérke felleg.
Szökő sziklák zúgói mellett
M megbújt a zsongó vízesés.
Habok az esti dalt tanulták.
Szent hallgatásba finomult át
Szó, álom és emlékezés.
A lélek bontott néma szárnyat,
Ledobta az únt szóruhát.
Dalom, a daltalan magánynak
Őrizd ez órák illatát.

Ünnepnek írd: Nehéz hegyek közt,
Szökő vizek közt, szűz egek közt
Öreg batár döcög tova.
Mosolygó felhő néz utánad.
A szónak mély zengése támad,
Mint messze mélyek sóhaja.
Szó szóra szikraként sugárzik,
És szemedben a sors rezeg,
S ajkadon lassan kivirágzik
Egész magányos életed.

Ünnepnek írd ez óra csendjét,
A Cserna zengő alkonyát,
Szíved csengői visszacsengjék
A szívtelen múláson át.

Emögött egy nyári utazás van a háború alatt. De eléggé csinált vers ez.

Szonett egy palack forrásvízre

Egy tört fenyőág és egy kis üveg,
És benne víz van, színtelen és szürke:
Egy kéz a forrást e palackba szűrte!
Üzent a forrás és a nagy hegyek.

Ó bús vendég, ki némán őrized
Élő források messze muzsikáját:
Holt mélyeden a múltak álma fáj át:
Hegyekből omló zengő mélyvizek.

Míg alvó, bús tengerszemedbe nézek,
Tengerre lát riadt tekintetem:
Mélységek gyöngye, mélyeim idézed.

S rám néz – szivárvány szürke fellegen –
Egy vízcseppből a messze vízesések,
Egy emlékből az életem.

Ez is azzal függ össze. Herkulesfürdői vendéglátóm küldött később egy kis üveget forrásvízzel.

Almafavirágzás

Körül-körül virágban áll
És harmatban a kert,
Fölé az édes napsugár
Arany mosolyt lehelt.
Mint koszorús menyasszonyok,
Körül az almafák,
Dús pártájuk halkan suhog.
Virágzik a világ.

A földre lággy fehér eső,
Virágeső perreg.
A föld szívéből forr elő
A májusi meleg.
A föld szívére szállani
Szirom, virág eped.
A föld szívére szállani
Elküldöm lelkemet.

A föld szívébe lelkemet
Halkan sóhajtom át.
Érzem, amint forr és remeg,
Az élet mély dalát,
Az örök mézzel áradó
Kövér erek tejét.
Szívom az el nem száradó
Életfa kútfejét.

Tártmarkú kéz minden fa itt
Gyümölcsöt ontani.
Földből az áldás karjait
Az Isten nyújtja ki.
Szívedből mély illat remeg,
Szívemből mély ima:
Leheld az égbe lelkemet
Szerelmes földanya!

Imádságos dal holdfénynél

Hegy megett az esti nap
Most pihen el épen.
Bodros felhők játszanak
Jóságos tűzében.
Lágy-fehéren tiszta hold
S egy kis csillag int mosolyt
Boldogságos égen.

Bennem is békén virraszt
Boldog mély imádság,
Rám is hármassá hű malaszt
Hinti fénypalástját:
Mélyemen az Úr mosolyg,
Anyám arca drága hold,
Csillag a barátság.

Áldás

Költemény az Istenről és lélekről (1921)

I. Kisgyerek

Amikor kicsi voltam,
Amikor ajkam mondani tanulta
Az első szót esetlenül,
És amikor merészke lábam
Először indult lépni botladozva,
És gyermek voltam, meleg homlokú,
Akarattermő és igent kiáltó,
Búgó visszhangja minden messzeségnek:
Akkor jöttél elé.

Hozzám jöttél és jó voltál velem.
Felém nyújtottad lágy, erős kezéd
S hívtál öledbe, hogy tipegni merjek,
És járnai tanítottál.
És mondtál szót előttem
És türelemmel százszor újra mondtad,
És utánad dadogtam és beszélni tanultam.
És a kezeden nőttem, egyre nőttem.

Atyát ha mondtam, atya voltál
S komolyan, bölcsen, vezető-keményen
Jártál fiad előtt.
Anyát ha mondtam, puha kisgyerek,
Öledbe vettél, simogattál
És nyugtalan szememre
Álomhozó meleg csókot leheltél.
Falánk fiúnak, bőven adtál lágy fehér karajt
És bögreszám meleg kövér tejet,
És mézet adtál nyalakodni sokszor.
Ostorkát fontál és sípot faragtál,
És mindent-mindent megmondtál nekem:
Nem volt előttem kulcstalan fiókod.
És hogyha kértem, adtál titkokat,
És boldogságot belsejükbe látnom.
És engedtéi ujjongva játszanom
Színes kövekkel és kagylókkal egy nap,
Máskor Magaddal és a Rejtelemmel.
És enyém voltál mindig, szüntelen,
Egyetlenül, elevenül,
És láttalak és tapintottalak.

Szép sorokat is tartalmazó, de csinált vers. Egy van közte, amelyik nagyon mélyről jött és nagyon állandó: az utolsó. Jogos, hogy sokat idézik, mert valóban központi gondolatot fejez ki.

II. Fogócska

És tapsikoltam, énekeltem:
Jó nekem! Jó nekem!
Fogócska-játék, fiúcska-játék
Az életem!

Nevetve fut az Úr előlem,
Jaj de jó! Jaj de jó!
Mert én lettem kiszámoláskor
A fogó.

És nevetünk és meg nem állunk
Egy percre sem, percre sem.
Hopp, megfoglak, szaladj előlem,
Édesem!

S gyakran, mikor gyerek-türelmem
Elfogyott:
Hamar megáll, magát megadja,
És újra mindig elfogatja.
És mosolyog, mosolyog.

III. Cseresnyefa

Májusra leperdül a cseresnye virága,
S éretlen zöldben meredez a törzs.
Májusra kifeslik az emberke-palánta,
S kimered fanyaron a nyurga fiú.

Nap méze aranylik dús rét füve selymén;
S báránnyal a farkas cicázik anyásan,
Ahova néz a gyerek:
Ködök komorodnak, titkok dübörögnek,
És semmi, de semmi egymásba nem illik,
Ahova néz a fiú.

Élet anyacsókja piroslik a kisgyerek ajkán,
Karácsonyi csengőcske csilingel kis szája szaván.
Összeharapja kemény ajkát a fiú makacsul,
És hallgatásán ismeretlen kataklizmák morajlanak.

IV. Beszélgetés

Játék után a pázsiton
Egymás mellett csendben leültünk.
Komoly szép nyári alkonyat
Kékllett és hallgatott körülünk.

És láttam jól: a szemedben
Bújó, nagy könnycseppek tolulnak.
És mondtad, hogy már nagy vagyok,
És mondtad, hogy az évek múlnak.

Hogy figyeljek s legyek okos,
Mert komolyan kell már beszélni.
És mondtad, hogy már nem lehet
Sokáig így kettesben élni.

Ám én azt mondtam: De igen,
Én így akarok élni mindég.
S te megcsóváltad a fejed,
És azt mondtad, hogy nem lehet
Mebontani a dolgok rendét.

És mondtad, hogy nem is lehet
Az életem mindig csak játék,
És hogy vár rám sok szép öröm
És vár sok szép szomorúság még.

Hogy el kell mennem messzire,
És magamnak kell oda mennem,
Kell állni tudnom egymagam,
És erősnek, férfinak lennem.

Kell látnom messzi tájakat,
Az Alpesekeket és a tengert,
Országokat és népeket,
És kell ismerni sok-sok embert.

Várnak sokan rám, sokfelé,
És kell, hogy őket felkeressem,
És sok mindent mondjak nekik,
És mindüket nagyon szeressem.

Lesznek majd jók és rosszak is.
És engem is sok fog szeretni,
És mégis valamennyinél
Tégedet kell jobban szeretni.

És sok-sok súlyos gondolat
Fog a szívemben megszületni,
És félni tőlük nem szabad:
Gondolni kell mindnyájukat,
És mégis téged nem feledni.

A játékból így lesz komoly,
Így friss valóság minden álmom,
És át a tarka minden
Tégedet így kell megtalálnom.

Ezt mondtad s még mondtál sokat,
És fáztak a szavaid bennem.
És mondtam, hogy nem akarom,
Hogy jobb nekem teveled lennem.

Ám te csak mondogattad egyre,
Hogy megnőnek a gyermekek.
De nem mertél szemembe nézni,
És a hangod is remegett.

V. Búcsúzás

Mint anya, hogyha útra készül,
Ha messze-messze útra készül
És mindörökre máshova.

Háló megett, kékgombos ágyban
Alszik a gyermek mosolyogva
És angyalokkal álmodik.

És utazó nehéz köpenyben
Melléje roskad édesanyja
És lázas ujjal simogatja
Fodor fehérke fürteit,

És hangos szíve-dobbanással
Asszú ajakkal megcsókolja
Álomkoszorús homlokát

S magába szívja még utólszor
A szunnyadó gyerek-virág-arc
Melegét, színét, illatát,

Aztán elindul, vissza-arccal,
És a küszöbről visszafordul
S fojtott sikolytól fuldokolva
– Szegény kísértet – elsuhan,

A kisgyerek meg alszik, alszik,
És csillogó, könnyű ajakkal

Kacag álmában boldogan,
És nem tudja, hogy maga van.

Így tűntél el mellőlem akkor,
És így maradtam egymagam.

VI. Az ablakból

De odakint már mosolyogtál
És benéztél az ablakon.

Azt gondoltad: Aludj, virágom,
Eljön úgyis az ébredés!

Fölébredsz és fölülpsz az ágyban
És sírni fogsz soká, soká,

És hívni fogsz és megharagszol,
És megrázod a rácsoakat.

Dél lesz, és meggyötör az éhség
És este lesz, és félni fogsz,

És a paplant fejedre húzod
És dideregve alszol el,

És három nap és három éjjel
Kiáltozod a nevemet,

És három nap és három éjjel
Csak sírni, sírni, sírni fogsz.

Aztán eljön a negyedik nap,
És fel fogsz kelni éhesen.

Aztán kifutsz a déli napra
És a szemed káprázni fog.

És nem látsz mást a déli napban:
Csak éjszakát és éjszakát,

És nem hallasz, csak némaságot
És siketítő zűrzavart,

És éjjel-nappal egyet érzel:
Az érthetetlen életet.

És akkor megmozdul a véred
És minden izmod megfeszül,

És a kezed ökölbe roppan
És a lelked megtornyosul,

És dobbantasz egy messze-döngőt
És nekiindulsz hirtelen,

Mert vár az út és vár a minden,
És minden út hozzám vezet.

Ezt gondoltad és mosolyogtál,
És elmentél, és éj maradt.

VII. Áldás

És a hegyen még egyszer visszanéztél
És megálltál és magasra emelted
Malasztos dús kezed.

És szólottál: Útravalónak
Szeges ostornak, örök ösztökének
Áldást hagyok neked:

Bélyeget írok nyugtalan szemedre,
Hogy bármit nézel, nézvén meg ne állhass,
Amíg a látás hozzámig nem ér.

És törvényt írok szomjazó fülednek
Hogy semmi hanggal meg ne békélj,
Míg ki nem hallod, hogy rólam beszél.

Futó lábadnak rendelést vetek,
Hogy menjen, menjen szerte-széjjel,
Föld ezer útján nappal-éjjel
Pihenhetetlen szenvedéllyel,
Míg el nem ér hozzám megint.

És két kezedre jelet égetek,
Hogy olthatatlan fájva fájjon
És mindig-mindig mélyebb mélyre vájjon,
Míg engemet ki nem tapint.

És szíveden élő parazsat gyújtok
Gyötrő és győzelmes jelül:
Legyen a lelked minden kinccsel terhes,
De tenmagadra addig rá ne lelhess,
Míg énbőlőlem nem lesz újra teljes,
És tengerembe vissza nem merül.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Testvérek

Falusi reggel

Eresz alatt a fecske már cikázik.
Tereli népét már a kis kanász
És siket tülkén boldogan danáz.
Eperfalomb közt friss szél furulyázik.

A háztetőn egy álmos macska ásít,
Kézfogva nézi két apró gyerek,
Pufók az arcuk, kék szemük kerek,
Kontyos az egyik, süveges a másik.

Misére kondul harmadik harangszó.
A pap siet. Vékonyka, messzehangzó
Dicsértessékek kórusban kísérik.

S megbillentvén öreg kalapja szélit,
Dicsérjük! – dörmög egy szavafukar,
Barázdásképű, ballagó magyar.

Ezt a verset, azt hiszem, Szemesen írtam, ahol egyik kedves tanítványom családjának volt, talán még most is van, nyaralója és vitorlása. Ott is táboroztunk a cserkészekkel.

Alszik a sátor

A vén hegyoldalon dörmögve bólogattak
A százados fenyőfák. Jóságos este volt.
A Garam mormogott. A sátor szűk nyílásán
Széles, nagy huncut arccal benevetett a hold.

Az erdőn még dalolt egy elkésett rigó
És frissen dudorászott víg éji szél körültem.
A jóillatú szénán fölültem csendesen,
A könyömyem ledobtam s a könnyökömre dültem.

Körül a ponyva mentén álomrőzsállta képpel
(Pirosló aranyalmák) fekszenek a fiúk.
Végigsimul közöttük simogatón, fehérén
Az édes holdsugár, mint egy szelíd tejút.

Az alvó sátoron, – virágos kertemen,
Úristen drága kertjén – a hold fehér nyomában
Halkan végigsuhan könnyű tekintetem
S a pihegő fiúkat végigcsókolja lágyan.

És éber két szemem virrasztó szeretettel
Szemük zárt ablakán kopogtat nesztelen.
S a zárt szemek beszélnek, a lelkek ajka nyílik,
És áhítat fog el, szentséges félelem.

Még itt lebeg felettük a fészek illata,
Az édesanya-csóktól melegek még az ajkak,
De lenn a foghatatlan lélek-világ ölén
A termő mély melegben ki tudja, hogy mi sarjad?

Álmukban most a játék izgalma üzi őket,
A szálló fürge labda s a könnyű métabot,
De tán csíráznak már a szem-nem-látta mélyen
Nehéz, komoly csírák, végzethozó magok.

Verejtékes napon és éber éjszakán
Imádkozó szívem amin annyit virrasztott:
A gyenge szép gyökérből ki mondja meg, mi lesz,
Ha esőt ad az Isten, kövér, meleg malasztot!

Ó drága szép palánták, szívem szerelmeskertje,
Jövendő éjszakáján ki tudja, hogy mi vár?
Itt, – itt a jó meleg, a sátor és a szívem,
De kinn, kinn dúvadak sorvasztó mérge jár!

És szívemben a messze magányos éjszakában
Felénk fohászoló anyák mély szíve dobban,
Keresztbe kulcsolódnak maguktól ujjaim,
S remegő lelkemen imádság mécse lobban.

Kertem jóságos Atyja, ki nékem adtad őket,
Szeresd, végig szeresd az én plántáimat!
Engedd, hogy úgy vihessem örök szívedre őket,
Hogy tiszta szép szemükben megismerhesd magad!

(Őszi fecske kötetben.) A Garam partján is táboroztunk, eléggé fiatal koromban. Ez a vers rengeteg élményből tevődik össze.

Isten láncza

Nem, nem engedlek, fogom a kezed:
Az Isten láncza vagyok én neked.

Kötlek, magadhoz, élő kötelekkel,
Komoly, virrasztó, nehéz szeretettel.

A ködlő múltat, akarom, feledd,
S állj meg hajnalló mélyeid felett.

És nézz magadba boldog félelemmel:
Isten szemével és az én szememmel.

És tépd el mind a félig-fátylakat.
Akarom: láss és megszeresd magad.

Hogy lásd magad: ifjúnak és igaznak,
Erősségnek és mosolygó vigasznak.

Lásd, hogy világol a boldog titok:
A zengő porta, mit Isten nyitott.

Akarom: keljen új életre benned
Alvó dala az építő igennek.

És mosolyogd rám, édes jó barát,
Az erős Isten élő mosolyát.

Ez egy gyónómnak, ill. egy gyónómról szól.

Dal három húron

Havas, csikorgó téli szürkület.
A gyűrött égen bús hold didereg.

Járván havat és ordas hideget,
Meleg szememből boldog nap nevet.

A napot hordom belső kápolnámban,
Mint Mária a hegyes tartományban.

S elküldöm búcsút jární lelkemet
A szellővel, mely dél felé remeg.

Délnek, ahol most ketten, kéz-a-kézben,
Testvérek, járnak ama napsütésben.

És rám gondolnak mostan mindaketten,
Mert egy a Krisztus minden szeretetben,

És egy Krisztusban egy a szeretet.
És egybefog minden testvérkezet.

Hogy három húron egy dalt énekeljünk
S három-egy szívből egy tömjént leheljünk.

Ének egy rút arcról

Forgatag utcák nyüzsgése között,
Az emberarcok rengeteg erdejében
Valami a szemembe villant:
Egy szem, gyűlölködő,
Alattomos, didergető,
Akár a meztelen gyilok.
Rám néz egy arc,
Rút arc, kaján, sötét, gonosz.
Mint nyirkos ujjak illetése:
Borzongat és taszít.

Szegény arc!
Kegyetlen fátyol! Mi lehet mögötted?
Ez a szegény szem mennyi rútat láthatott,
Míg ennyi rútság ivakodta át!
E fül, e száj, ez orr
Ó mennyi rontó mérget szíhatott,
Hogy ennyi ártót tud fecselni szét!
Hány durva kéznek hány ökölcsapása
Szaggatta szét e boldogtalan arcon
Az Isten arca mását,
Míg ennyi vadság, ennyi gyűlölet
És ennyi sárga undor ülte meg!

Rettentő lajstrom ez az arc:
Annyi embernek annyi bűneit
Kiáltja ég felé!
Testvér, megállj! Hadd fogjam át
Melengető testvérkezemmel
Verejtékes, magányos ujjaid.
Én szólni akarok veled:
Akarom hallani keserű titkodat!
A szó kegyetlen zúzmarája
Kimondva: boldogan megoldvad ajkadon.

Zord rejtvény, tán a kulcsod én vagyok.
Vert életed kietlen sok n e m -ére
Tán ajkamon rügyellik az i g e n .
Jöjj, fáradt bújdosó:
Tán írva van, hogy bennem lelj hazát!
Testvér, a kezedet!

Nincsen, sehol! Az arcok óceánja
Összesodort és újra szétkavart.
Egy pillanatra villant csak felém,
Mint hulló csillag lobbanása,
Mint denevér az éjszakában:
Csak meglegyint és elsuhan.
Csak siket arcok, értetlen szemek,
És én csak nézek, nézek, valamit, ami nincs,
Ezer testvér közt egyedül.

(Őszi fecske kötetben.)

Sajó

Ketten ülünk a parti köveken
Édes napfényen, a Sajó meg én.
Gügyög a Balaton gyermeten.

Elmondhatatlan mély mosoly az égen,
És édes-kéken tükrözik a tóban,
És bennem, és az állat mély szemében.

Halk szellő rebben, néma felhők szállnak.
Árnyak a vízen. Lelkem megremeg,
Riadtan lobban szeme a kutyának.

És gondolatom Istenhez suhan.
Nagyságos csendben ünnepel a tó,
S a kutya rámnéz, hosszan, komolyan.

Csigabiga

Csigabigácska, jaj de nem-okos vagy!
Miért másztál az útra? Eltaposnak!
Fejetlen jár itt annyi tompa láb.
Csigabiga, menj tovább!

Akinek szeme nincs, az mind kegyetlen.
Mi lesz belőled, csigabiga lelkem?
Mit ér neked, hogy hátadon a ház,
Ha egy patkó elgyaláz?

Jöjj, szépen lassan tenyeremre veszek.
Ne félj, ne bújj: meleg pázsitra teszek.
Ez szarvacskáid kihizelkedi:
Csigabiga, gyere ki!

Az Úristennek sok a gondja, látod,
Mosolyán melegesznek a világok;
Mégis lelkecském: az Isten szeme
Érted könnyet ejtene.

(Őszi fecske kötetben.) A csigabigával Fehérvárcsurgón találkoztam a Károlyi J. féle parkban, amikor ott jártunk megbeszélni a táborozásunkat. Egy napot ott töltöttem, és a parkban szó szerint megtörtént ez az esemény.

Kis csibék

Kis csibék,
Puha-pelyhes, sárga-bolyhos
Pici nép.
Anyja mellett szökdicsélve,
Csipogatva, csipegélve,
Húsz kerek piciny személyke
Félve lép.
Március kicsalta őket:
Életosztó, rügyfakasztó,
Télszalasztó, héjszakasztó
Édes ég.
Zugolyán a vén teleknek,
Mennek, mennek, lépegetnek,
Melegednek, élegetnek
Kis csibék.

Kis pulyák,
Furcsa pelyhes, sárga-kelyhet
Primulák!
Értetek foszolt a tél el,
Értetek borul be széjjel
Fűvel, rüggyel, lágy levéllel
A világ.
Mert ti vagytok, élhetetlen
Kis buták, az érthetetlen
Diadalmas és egyetlen
Ifjúság.
Most a föld a kicsiké lett,
Most nekünk áll minden élet,
Szökdicséljünk kis testvérek,
Kis pulyák.

(Őszi fecske kötetben.) Nagykanizsai rendtársaimnak tartottam lelkigyakorlatot, s közben legtöbbször a kertben sétáltam. Annak folytatása volt a gazdasági udvar: ott spacíroztak el a tyúkanyóval ezek a kis csibék.

Harangvirág

Harangvirág az erdő közepén,
Az ünnepélyes hűvösön
Simító szellőn meghajol felém
És rámköszön:

Megálljatok, kik halkan jártok itt,
A fák alatt, ti kedvesek.
Kik értitek az erdő titkait,
Rám nézzetek.

Párommal én az erdő ünnepén,
Szentséges édes alkonyon,
Csendben, harmatban, lilán és üdén
Harangozom.

A kelyhünk színig boldog áhítat,
Harangozunk, két kis virág,
Páros harang a templomív alatt,
Halk estimát.

Hogy jó az erdő, s szépnek lenni jó,
És jó az Isten és szeret
Harangvirágot és harangozó
Emberszívet.

S jó nektek, hogy mi, kis virágszívek
Lilák és boldogok vagyunk,
És értetek mi is, ti kedvesek,
Imádkozunk.

(Őszi fecske kötetben.)

Útféli bokor

Az árok árva szélén,
Hol a tehén tipor,
M megbúvik egy haszontalan
Szegény akácbokor.
Lombját a kecske, birka
Félig lemarta már,
Betegre szíta színeit
A gyilkos napsugár.

Csendben leültem egyszer
Véznácska hűvösén
És simogattam ágait:
Testvér, szeretlek én!
Ki tudja, honnan hullatott
A szélbe tétova
Atyád, az ismeretlen,
A titkos messze fa?

Ki tudja, itt miért vagy,
Mi van megírva rád:
Megnő-e itt az útfelen
Virágod, koronád,
Vagy minden porcikáddal
A csordát hízlalod, –
Ma még csak meggyalázva,
Holnap talán halott?

S ki tudja, tudni üdvös-e?
Küldöttek, és vagyunk.
Törvényünk egy Kéz írta meg
S egy Kézbe lankadunk!
Ajkamról így peregtek
Halk harmatként a szók.
S hozzám simultak lombjai,
Mint lágy gyerekkacsók.

(Őszi fecske kötetben.)

Tűzvész

*Messis multa, operarii pauci.
(Máté 9, 39.)*

Csak most, Uram, csak most legyen siket!
Ne halljam ezt a százhangú sikolyt,
Ne lássam véresen kinyúlni százfelől
Felém, felém a görcsös ujjakat.

Te adtad ezt a házat házamal,
És most a ház lobogva ég.
Hull, hull a szikra záporozva rám,
Szomjas gerendák üszke közt a láng
Sziszegve futja győzelmes futását
S hamusörényes, vérszín homlokával
Az éjszakába vad kacajt lobog.
És tárva minden ablak kétfelé
És tömve minden ablak emberekkel,
Búgó, sikoltó, vijjogó fejekkel,
Emberszemekkel, fuldokló szemekkel
És iszonyattal. Mert a szikra hull,
A mennyezet már hajlik és ropog,
Az ágynemű lobogva ég körül,
S fejük felett az izzó pernye száll.

Szívek, szívek, ne nézzetek reám,
Testvérszívek, ne rám sikoltsatok!
Jövök, futok, létrámat itt hozom,
Itt, itt a cső, a drága vízsugár
Csorogva kúszik már kezem között,
De irgalom, szegény szívek, nekem:
Én egy vagyok csak, és ti rengeteg!
Mefogok egyet, vinném lefelé,
A létra recsen, de sikolt a másik:
Ezt is hamar! Sikolt a harmadik,
A negyedik. A negyediket is!
De jaj, ki nyúlhat négy-öt-százfelé?
Itt is kicsúszik egy a kéz közül,
Emitt is egy, jaj, és a mélybe hull;
Amott is egy sikolt, felé kapok:
Megint kettő lehull a láng közé.
Ezer kezet ha adnál, Istenem!

Fogd be, Uram, fogd be a szememet,
Hogy egyet, egyet fogjak meg keményen,
Ne lássak aztán semmit és ne halljak,
Míg azt az egyet elveszem a lángtól,
Megsimogatom, megmelengetem,

Verejtékét, vérét lecsókolom,
S egészen, épen elhozom neked.
Aztán hadd kúszom újra másikért.
Ezt a vakságot add nekem, Uram!
Add, hogy legyek szentül könnyörtelen.
Erőt, Uram és makacsságot adj:
Amit megfogtam, hogy el ne bocsássam,
Amit megfogtam, hogy enyém legyen,
Amit megfogtam, hogy tiéd legyen!
Csak egyet, egyet, ó de azt egészen,
Csak egyet, egyet adj megmentenem!

Ennek két ihletője van. Az egyik maga a tény a téma. Sokat gyóntattam akkoriban, és sok nehéz esetem volt. A másik élmény egy tényleges tűzvész emléke. Egy kirándulásunkon a Nagykevélyen szálltunk meg, késő este nagyon messziről valami tüzet vettünk észre. Gyerünk oltani. Szentendrén égett egy faház, mikor odaértünk, a tulajdonos meg a lakója veszekedett, melyik a felelős, kinek kell oltania. Úgy rájuk rivalltam, hogy elszégyellték magukat. Cserkészeim addigra hozzáfogtak az oltáshoz, magam is fölmásztam a háztetőre, együtt csináltuk. Életmentő kitüntetést is kaptam ezért. Ez adta hát a képet.

Angyal

Angyal, jóságos útitárs,
 Ki mellettem komoly szelíd nagytestvér módra jársz,
 És ujjad illeteése könnyű, mint sóhajtás a boldog ember ajakán
 S mosolyod édes, mint egy kisdéd álma karácsony éjszakán:
 Esengve kérlek drága szép barát,
 (Hernyónak hogyha kérni pillangót szabad)
 Lebbentsd föl egyszer boldog arcod fátyolát,
 Mutasd meg arcodat!

Mert olyanok vagyunk mi lásd,
 Árnyékokban bolygó emberek, akár az oktalan
 Karonülő kicsik: ha látunk csillogást,
 Kapunk mohón utána rögtön esztelen,
 Mindegy nekünk, ha fénylik: rossz üveg vagy vert arany.
 És embert hogyha látunk, akinek arcán fény rezeget,
 (És minden emberarcnak fénye van)
 Hozzámegyünk azonnal testvéri szóval, nyájasan,
 S amerre járunk földnek útján szertesét,
 Kezünkbe fognánk sok felénk nyújtott kezét,
 Mert jó embernek fogni más ember kezét!
 Pedig kicsinyek mind az emberek,
 És bús világuk egy-arasznyi szűk,
 És minden ember-illetés a földre szegzi két szemed,
 És földhöz von nehéz, meleg kezük.

Jöjj, jöjj, királyi testvér, jöjj, emeld meg arcodat
 E sürgő hangyanép fölébe fényesen,
 Magasodj föl előttünk királyi termeteddel
 És napszemekkel nézz ránk csendesen,
 Hogy átöleljünk boldog döbbenettel,
 És lepattanjon rólunk minden földi kéz,
 S ne lássunk mást csak tégedet, nagy tündöklő, fehér alak,
 És benned Azt, akinek fényessége vagy.

Mert lásd, fényesség gyermeke,
 A jó közös Szülőnek elsőbb szülöttje te:
 Mi sejtjük sokszor (és a szívünk dobban),
 Hogy testvérek vagyunk veled.
 Mikor a szemed a szemünkbe lobban,
 Érezzük benne messze-messze más világ
 Nekünk a földnél otthonabb világ tüzét.
 Hangod mikor megsimogat, meleg hullám borzong szívünkön át,

S érezzük: ez a földi szónál jobban
 Nekünk való beszéd.
 Taníts anyai szóra, taníts hazai dalra.
 Nyisd meg nehézkes emberi fülünket,

Hogy halljuk a mindenség zengő kórusát,
Amint az Úrnak nagyságát rivallja
S az édes Jézust áldja s a drága szép Szűz Máriát.
Taníts, testvér, odasimulni minket,
Ahol te lengesz gyémánt fuvoláddal.
És hegedűs és hárfás angyalok,
És mind a többi énekes karok,
Mind, aminek megadatott dalolnia:
Szegény kis Szent Ferenc és Szent Cecília,
A vadgalamb és fülemile búja,
A kis füvek harmatos kórusa,
A tölgyek izmos barna himnusza
S a nagy hegyeknek zengő koszorúja,
S a gyöngyvirág, a fehér csengetyű:
És úgy vigyük oda szegény kis életünket,
Hogy észrevétlen köztük megsimuljon
És halkan, halkan pengeni tanuljon,
Mint egy szerény kis gyerekhegedű.

Farkas Edit kapott ajándékba egy gyönyörű gobelint, amely egy angyalt ábrázol: az ihlette a verset.

Fiúk

Sarumegoldó templomi tisztelet
Halk himnuszával félve köszöntelek,
Isten tövén költ kis-világok:
Fürge fiúk, eleven virágok.

Már az apák, lássátok megarattak
És letették a megrozsdált kaszát.
Munkájukon nem érett Istenáldás,
Barázdájukból nem sarjadt kenyér.
A zsellérföldön rosszul forgolódtak,
Mételyes kézzel vonták az ekét:
Vétkek üszögje vert ki a kalászon,
És nem fakadt szem puffadt szárain.
Rossz munka volt. S míg sírván emlegették
A régi szép fehér magyar cipót,
Hét-szük-időben nagy-dohogva nyelték
A méregbélű idegen karajt.
És jött a jég és jöttek zúzmarák,
Földindulások és halottas évek:
És áll a tarlott, elcsigált telek
És vár: lélekre, karra és ekére.
És ülnek, ülnek a rokkant apák,
Sovány pipával, rozzant ház tövében:
Fáradt szemükben a ti arcotok,
Égett szívükben a ti kacagástok.
Tirátok néznek, éledő virágok,
Hogy mozduljatok és feseljetelek,
Tűzi pipacsok, szúzi margaréták,
Lobogjatok és fehérkedjetelek:
Hogy a magyar föld új tövet csirázzon,
És új tavaszt emtessen emlején,
S az ős barázdán mélyebbről fakadjon
Nemesebb bűn és emberebb erény.
Egy lüktető, nagy, nyugtalan dal árad:
Halljátok ég-föld egy-sugallatát!?
A kínzott föld imádkozik felétek
S az önmaguktól megcsömölt apák.
S akinek bennünk kedve oly kevés telt,
Isten szeme is rajtatok virraszt:
Fiúk, köszöntöm boldog áhitattal
A tűzszemű tavaszt!

Sarumegoldó templomi tisztelet
Halk himnuszával félve köszöntelek,
Isten tövén költ kis-világok,
Fürge fiúk, eleven virágok.

A szegedi gimnáziumunk kétszáz éves fennállásának jubileumára írtam.

Két imádság

I. Gyónás után

Áldd lelkem, áldd, fennen magasztald
Uradat, aki megvigasztalt.
Jézust, jóságos pásztorod,
Ki érted messze vándorolt,
Ölébe vissza sírva hitt,
Aklába vállán visszavitt.
Mert szenny közt, gaz közt görnyedeztél,
Sertések étkén töltekeztél,
Arcod ten öklöd tépte-marta,
Angyalod arcát eltakarta.
Ki vétkeid vértettje volt:
Jézus tehozzád lehajolt,
Magához némán fölemelt,
Szegény lélekre, rádlehelt.
És engedett a durva kéreg,
Felujjongott a lelkem: Élek!
Szívem aszályos sivatagja
Új élet kútfőit buzogja.
Mélyből lobog föl új meleg,
És ébrednek énekek.
Pattanj fel ajkam néma zára
A szabadultak új dalára!
Egekbe hass, te meglelt ének:
A szabadítás Istenének.
Uram, kinek omló malasztja
Mi vétkeinket túlvirrasztja,
Ki előtt bünnél több a bánat,
Ítéletnél a bő bocsánat,
Ó fogyhatatlan Irgalom,
Tiéd a szívem és dalom.
Engedd, előtted híven járjak,
Akaratodra rátaláljak,
És ne vétkezzem soha többé,
Áldjalak Téged mindörökké.

II. Áldozás előtt

Jöjj el, édes Jézusom!
Szomjazom, szomjazom:
Asszú rét a harmatot,
Haldokló a holnapot.
Nincsen erre enyhület
Élő Serleg, kívüled.
Undor ennek földi bor:

Tűzből kelt és tűzre forr.
Élő tűzre szomjazom:
Jöjj el, édes Jézusom!
Minden, minden benned ég:
Boldogság és békeség.
Lázzal tágult életem
Elnyugosztom kebleden.
Benned: termő hallgatás,
Hallgatásban újulás.
Mámor benned, mély malaszt,
Minden forrást fölfakaszt.
Szállni mertet szárnyakat,
Titkok-titkát tárogat.
Jaj be jó ott, jaj be jó!
Földi álmataltató,
Mennyet szívnek megnyitó,
Jaj be jó, jaj be jó!
Én meg, én meg: jaj be rút!
Hogy bezártam a kaput!
Féreg, vér és fertezet
Szentélyembe érkezett.
Tört oltárom lépcséjén
Tépett koldus várlak én.
Jézus, jaj hová legyek?
Így elédbe hogy megyek?
Jaj, lábadoz hadd esem!
Jaj, taposs el, édesem!
Jaj, szemed ha rám tekint!
Csak ruhád ha meglegyint!
Olyan, olyan rossz vagyok!
Úgy nem, úgy nem a z vagyok!
Mégis, mégis: szomjazom!
Jöjj el, édes Jézusom!
Tűszemed ha rám veted,
Hátha még megéledek.
Köszívemre rálehelj:
Hátha benne mag fesel.
Fogd meg ezt a rossz kezét,
Nélküled mert elveszek.
Szomjazom, szomjazom,
Jöjj el, édes Jézusom!

Igazán nem tudom, miért éppen ezt írtam meg. Többször gondoltam, hogy meg kellene a testvéreiket is írni, de hát nem kerülközött.

Sarlósboldogasszony (1928)

Sarlósboldogasszony

Nyár és hajnal. Sarlósboldogasszony.
Most indul az aratók eleven koszorúja a táblán.

Arany húrját a domb mögött hangolja már
A nyár nagyasszony napja:
Már benne párállik a pirkadati szélben
A csurranó nyárdéli tűz,
De az orgonalombon még reszket a harmat,
S acél-ifjan csillannak a kaszák.

Már bontja barna falanxát
Az aratók komoly karéja.
Hajlongnak utánuk a marokszedő lányok,
Kendők vadvirág-bokrétája táncol.

Csend.
Egy fenkő csisszen a pengén.
Messziről egy kis csikó csengője csilingel.
Egy riadt pacsirta fúrja fölöttem
(Daloló nyílvesző) az égbe magát.
És testem-lelkem minden pórúsán át
Érzem, hogy árad bennem ég felé
A föld felomló, mély dala.

(Kettős végtelen kötetben.) A kötetcímet Schütz Antal ihlette. Mondtam neki, hogy valami olyat szeretnék címnek, ami kifejezi az élet delét. Ő mindjárt erre a szép ünnepre figyelmeztetett. Nagyon kedvemre volt, s a szóhoz, a címhez írtam a verset.

Nyári zsongás

Zsong a nyári rengeteg,
Zeng a napsugár.
Sárga búza megremeg,
Sarlajára vár.
Napraforgó napba néz,
Lepke mondja: rózsaméz,
Búza mondja: nyár.

Rád szakadt a nyár, szivem,
Forrón, gazdagon.
Búzafürtös földeken
Érik asztagom.
Bókol már a telt kalász,
Közeleg az aratás:
Delet ért napom.

Csorduló nyaram delén
Fönn a hegyfokon,
Szerteszét merengek én
Völgyön, partokon.
Mostan mindent értek én,
Most ez élő földtekén
Minden fű rokon.

Lelkem, élő lant-ideg,
Most be jó neked!
Minden, minden a tied:
Földek és egek!
Zsongd az ég-föld-szív zenét,
Emberét és Istenét:
Zsongd ki mélyedet.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Voltaképpen ez az alapgondolata ennek a kötetnek.

Hullámmoraj

Szürke tenger és szürke ég.
Ó véghetetlen szürkeség!
Jajongva száll a sok sirály.
A lágy eső halkan szitál.
Vonagló, méla vízmoraj,
Örök-egyhangú mélyi dal.
És mégse, mégse szomorú.
Ó szürke, szép, komoly ború!

Ti szürke tenger-távolok,
Lám én is, én is itt vagyok!
Az a hatalmas, furcsa szél,
Amely nem tudni merre kél,
Eddig sodorta csónakom,
S most ülve szürke partokon
Fontolgom, elmélgetem
Harminchatéves életem.

Mily különös, hogy itt vagyok,
Hogy hallom az örök habot
A véghetetlen ég alatt.
Hogy annyi minden elmaradt,
Hogy annyi volt és annyi van,
És el fog ülni nyomtalan:
Mint harsogó hullámhadak
A fövényen elomlanak.

Mily különös: Ma itt vagyok,
És holnap tán már új habok
És friss szelek ölelik át
Életem ingó csónakát,
Új tengerek és új egek,
Új szürkeségek intenek:
S holnapután új partokon
A régi zúgást hallgatom.

Mondd, mondd, te gazdag szürkeség:
Mi jöhet új élémbe még?
Amit a szív tud sejteni,
Ami emberi s isteni
Engedtett a Föld színén:
Mindent megértem, éltem én.
Már minden volt. Hogy élhetem
Még gazdagabbá életem?

Ha jönne most az alkonyat,
Amely bezárja utamat,

Úgy hagynám itt a szép nyarat:
Békétlen vágyam nem maradt.
Úgy hajtanám le arcom én
A hívó Isten kebelén,
Mosolygón, érten, gazdagon,
Halk Tedeummal ajkamon.

De hogyha élnem méretett,
Ha zúgnak még a tengerek,
És ismeretlen partokon
Kell még kikötni csónakom:
Kedves nekem az Akarat,
Melytől vitorlám megdagad,
S amely hajóznom rendelé
A láthatatlan part felé.

Csak zúgjakok, örök habok:
Én is egy kis hullám vagyok.
Testvér nekem a mélyi dal,
S a lelkem rá rímet sugall.
Ó édes ülni köztetek,
Hullámok, rímek, életek,
S hallgatni szívem halk dalát:
Az öröklét mély dallamát.

(Viareggio, 1925.)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Akkor egy évet Olaszországban töltöttem s annak húsvétjára utánam hozták Harangi Lacit. Visszafelé meghűlt, Firenzéből a tengerpartra kellett kivinni. Így töltöttünk egy hetet Viareggióban s ott írtam ezt a verset.

Antenna

I.

Vedd a kezedbe az eleven csodakagylót,
 Fűzd a fejedre a zengő koszorút.
 Úgy, úgy. Hadd ülök most szembe veled.
 Nem, tedd el amaszt, – nem kell:
 Az én kagylóm mélyebbről muzsikál.
 Az én lámpám a te csillogó szemed most,
 Az én kagylóm a te két tüzelő orcád,
 Az én vezetékem lélekvezeték.

Én antenna vagyok magam is!
 Nem látod, hogy feszülök a lelkek tarka-szürke városa fölött,
 Szomjas-rezgő szál-idegekkel!
 Hogy reszket, hogy sirallik rajtam át
 Az emberhangok rejtelmes rengetegéből
 Minden lelkek minden hullámozása!
 Millió ajakam ha volna,
 Millió ritmus ha omlana számon,
 Akkor sem tudnám fölzenélni mind
 A bennem omló embermuzsikát.

II.

Ki szólhat most? Ki ülhet
 A zengő pók lelkes acél-fülénél?

Talán egy sápadt, vérszegény poéta,
 Egy háború-előtti dekadens.
 Lankadt fején csapzott, nehéz csigák,
 Távolba révedő beteg szeme:
 Álmos reggel vonagló utcavillany.
 Roskadtan ül, sok gyöngybetűs papírral,
 És halkan zenget árva rímeket,
 Vértől vágyról és sajgó pihegésről,
 A ríkató, a villanó,
 Illethetetlen illanó
 Élet után.

Talán egy karcsú fiatal leány,
 Egy énekesnő áll a gép előtt
 A zongorás, bokrétás pódiumon.
 Fehér vállán és hűs gyémántjain
 A csillárfény csillanva lejt.
 Tán kezdő még. Egyik szeme
 Aggódo anyját keresi suhanva,
 A másik (már felülről) összefogja

A félhomály forró ködéből
Felélövellő szemeket.
Félénken nyíló csengős ajakán
Félig boldog és félig remegő
És mégis biztos ösztönös-rózsás mosoly.
S míg lágyan elsimulva ringatózik
Bimbócska lelke Gretchen áriáján,
Fél-álmodott, fél-vágyott tarka képek
Szivárvány-íve játszik lelke mélyén:
Siker, dicsőség, pénz és ragyogás,
És szerelem.

Most, most talán egy kopott muzsikus,
Egy vén, fogatlan, ráncos zongorás
Nyaggatja reszketőn a zengő csontokat.
Rongyos-cipős, félig vak is talán,
Akit csak irgalomból tartanak,
Hogy egy-egy fáradt félórát kitöltsön,
Mikor talán nem hallja senki sem.
Görnyedten ül a billentyűk előtt,
Erőtlen omlik fénytelen szemére
A kóccá szürkült hajdani sörény,
Jár, illeg hosszú bütykös ujja tíze,
S amíg a bűvös Pastorale bűg:
Kísértetes életfilm-töredékek
Surrannak végig vézna lelke vásznán...
Egy holdas éj... egy csók a park ölén...
Egy régi otthon... egy karácsonyest,
Gyertyácskafényes, gyerekcacagásos...
Opera... fény... karmester-dobogó,
Tapsorkán-mámor... pezsgős vacsorák...
Félisten-álmok új kották felett...
Aztán koporsók... apró kis koporsó...
És nagy koporsó... hantok zuhogása...
Fojtó november, végtelen szitaló...
Hideg lakás... töpörtyű-vacsorák...
Egy külvárosi mozi zongorája...
Beethoven... kuplék... cselédcacagás...

Zúg, zúg a rezgő drót a háztetőn,
Zúg a rejtelmes rádió,
A titokzatos élet és halál...

III.

Falusi ház fölött zenél a drót.
Falusi ház, ősz-óta-zárt kis ablakú,
Tikkadtra fült, nehézszagú.
A gazda félretolja csendesen
A most faragott vasvillanyelet,
Aztán leveszi lassan a kagylót
Az új muzsikáról, amit a német fűrt esze kigondolt
És méltóságos kíváncsisággal,
És mégis fél-gyanakvón
És egy szemernyi megvetéssel is
Ráfonja verejtes, mélybarázdás homlokára.

Pirosaplanos ágyban
Viháncolnak a gyerekek.
Az asszonyok csörömpölnek a konyhán.
Az álmosan kérődző istálló trágyapárás melegében
Megzörren egy-egy légycsapó tehénfarok.
Kutya vonít, szekér zörög, gebe nyerít,
Locsog az utcán harmadheti sár,
Sivalkodik a póre nyárfaerdő,
A kürtőben káromkodik a szél,
S a csizmás, lajbis, kostökös magyarnak
Rejtelmes-néma mély szemében
Ki tudja honnan-csillagos szemében,
Ki tudja hova-néző-mély szemében,
Ezredes-ős örvényeket kavargat
Az érthetetlen messzeségből
Beléje búgó Máté-Passió.

IV.

Most lelkem a láthatatlan hullámparipára szökell
És levegőben, estében, szélben,
Muzsikás hangok zivatarában
Szétszáll a mérhetetlen-egy világon:
Búgó szívek vonják ezer felé.
És zeng a csodálatos Passió.

Fiatal francia tiszték a garnizonban.
Cigarettafüst. Lärmás étkező.
Csillogó szemek, harcias bajuszkák,
Zörrenő kardok a fogason
Az asztalon likőrös poharak
És egy gyűrődött Action,
És középen a titokzatos Tölcsér.

Rengő kajüt az óriás Óceánon.
Dohogva száll az eleven Acélház
A kincses-éhes Indiák felé.
Ó Brit Felsége lobogója csattog
A trópusi szélben az árboc tetején.
Méhében milliók könnyeitől,
Verejtékétől, reményeitől
Remeg a roppant rakomány.
Kajütje mélyén a vén kapitány
Fiókba gyűri térképei titkát,
És végigdől az ágyon,
És felcsatolja kagylós drótját.

Berlin. Külváros. Kocsma. Különszoba.
Sörtelen asztal: komoly és kemény
Arcok az asztal mellett: proletárok.
Két sápadt, csontos, szakálltalan arcú
Fiatalember szólott. Szenvtelen,
Monoton hangon Spinózáról az egyik,
A másik füstje-fojtott fáklya-szemmel
Világstrájkáról rakétaszókat.
Szomjas vita szikrái röpdöstek a légben,
S a végtelenbe tágult horizonton
Fantasztikus szivárvánnyá fonódott
Gyermekhit és számító jégvelő,
És véres, gyilkos világszerelem.
De most a vita véget ért,
És megszólal az áhitatos csöndben
A Hullámok rejtelmes harsonája.

Búg, búg a csodálatos Passió.
Hallgatja fellegszántó palotája mélyén
A milliárdos markú trösztkirály.
Hallgatja kis szobája laboratóriumi csendjén
A világjáró kis japán professzor.
Hallgatja Trockij, Chamberlain és Mussolini,
A csattos lateráni kanonok,
És a didergő kanadai farmer,
A duzzadt fokvárosi szerecsen,
És az atádi tanítókisasszony.
Hallgatja, hallgatja százezer füllel
És százezer szívvel,
Dobogó, remegő, lihegő százezer-egy szívvel
Az Ember, az Ember, az Ember!

V.

És látok! Látok a légen át,
Légen és zűrön és sötétségen át,
Káprázatokon és minden sokféleségen át,
És felcsatolja kagylós drótjait.
És minden örültségen át:
Látom, látom: az öklök szétsimulnak,
Szemkarikák, ajakráncok homlokbarázdák elsimulnak
Minden tisztátalan nem-ember hangok elcsitulnak:
Lám a Zengő Kagyló koszorúja alatt
Olyan testvér-egyforma minden arc!
Olyan szerelmes-egy zenébe öleli mind a milliósoregyet
A véghetetlen édes messzeségből
Belénk hullámozó Evangélium!

Amikor először éltem át a rádió nagy élményét. Még akkor fülhallgató készülékről volt szó.

Éjjel a tengeren

A tengeren a holdfény selyme zizzen,
Virraszt az ég ezernyi csillaga.
Örül a tenger és az éjszaka.

Fenn a födélen állok egymagamban,
És átremeg a vizek illata.
Ölel a tenger és az éjszaka.
Fanyar csókjával meglegyint a szellő,
Idegen mámor reszket rajtam át.
Érzem a tengert és az éjszakát.

Földtől, hajótól, valóság porától
Lebbenő lelkem eltépte magát:
Szívom a tengert és az éjszakát.

Belesóhajtom lelkemet az éjbe,
Tengeranyám lágy hullámaiba,
Én, és a tenger és az éjszaka!

Belefürdöm a tengeréj szelébe,
És összebúg a hármass mély szava:
Én és a tenger és az éjszaka.

(A tengeren, Nápoly és Palermo közt)

(Kettős végtelen kötetben.) Nápolyból mentem Szicíliába a 4. osztályon, utazó katonák közt, a tengeri hajó legalsó emeletén.

A kis gomba dicsérete

Az erdő szempilláin dús cseppek ezre ül.
Egy kicsi gomba kandikál a nedves fű közül.

Mellette zúgva tombol el havasok patakja,
Nehéz sziklákat ostoroz türelmetlen haragja.
Fenn bújdosó sötét szelek vad titkot trombitálnak
A végtelenbe szökkenő imás fenyősudárnak.
Villámmal vemhes fellegek, vén ördögflotta-gályák
Az ég vizét kormánytalan, cél nélkül úszdogálják.
Alattomos, bűvó ködök lelesnek a tetőrül,
Sziklán a sas fészkebe bú, a völgy kutyája szűkül.

De itt a vén fenyő tövén a kicsi gomba áll,
A fű közül a fára fel nevetve kandikál.
Olyan picinyke, rózsaszín és puha és kerek:
Barázdás férfi oldalán így néz a kisgyerek.

Mohos gyökér közt megsimul páfrányos rejteken,
Bizalmasan és csendesen és engedelmesen.
Fenn végtelenbe zajlanak a szirti orgiák:
Itt csend van, illat és meleg: egy kis, kerek világ.

Meleg sugár hasítja szét a morgó felleget,
S egy kandikáló gomba-szem az égre fölnevet.

(Tömös)

A szociális testvérek Tömösön szoktak nyaralni: sokan, az útkaparó házában. Egyszer nekem is szereztek ott nyári lakhelyet: benn az erdőben, egy kis vízialom épületében. Több versem való onnan.

A fenyőfa éneke

Állok cseres hegyoldalon,
Magasba szúr örök dalom:
Föl, föl, föl, fölfelé!

Nem kell a völgyi szép meleg,
A tölgyek, bükkök és cserek:
Föl, föl, föl, fölfelé!

Hulljatok alsó ágaim,
Ne vonjátok le vágyaim.
Föl, föl, föl, fölfelé!

Fussatok szét gyökereim,
Teljetek élő ereim.
Föl, föl, föl, fölfelé!

Keményedjél hű derekam.
Tartani bírd templom-magam.
Föl, föl, föl, fölfelé!

Te lombosodjál koronám,
Vidd a magasba mély imám,
Föl, föl, föl, fölfelé!

Évente új-új adorál
Zöldecske hármassal
Föl, föl, föl, fölfelé!

A kúszó templom egyre szebb,
Ez az imádság teljesebb.
Föl, föl, föl, fölfelé!

És egyre több karcsul elő
Iker-templom: testvér fenyő,
Föl, föl, föl, fölfelé!

Ahol az élet idegen,
Aszályra perzselt köveken,
Föl, föl, föl, fölfelé!

Templomi zölddel fonjuk át
Pogány hegyormok homlokát,
Föl, föl, föl, fölfelé!

S megnyitja vén szemét a bérc.
És rajtunk át az égre néz,
Föl, föl, föl, fölfelé!

S az égnek úgy sikoltja át
A föld sóvárgó mély dalát,
Föl, föl, föl, fölfelé!

Árvák

(Prohászka halálára, 1927. április 2.)

Testvéreim, akik árván maradtunk,
Bújjunk ma össze az üres lakásban,
Próbáljuk most nagyon szeretni egymást,
Mert nagyon-nagyon egyedül vagyunk.
Fogjuk meg egymás reszkető kezét,
Úgy nézzünk, nézzünk, még amíg lehet,
Nézzünk utána nagyságos Napunknak,
Amint száll, száll, mély bíborában égve,
A véghetetlen Óceán szívére.

Csodálatos, királyi alkonyat!
Hogy állt fölöttünk, óriás torony,
Hogy állt, mindvégig! Zengett a harang,
Nagy szívének kegyelmes nagyharangja,
És zengte, bongta mégegyszer belénk
Sikongó mély anyamadár-szerelmét,
S az Istenség öröklő titkait!
Hogy csengett rá föl boldog rezzeléssel
Aprócska ember-csengettyű szívének!
Hogy állt fölöttünk, ég és föld között!
Nem is tudtuk, hogy a setét Követtel
Bírkózza harcát tűzhányó agyában.
S amíg a lángok végső harca forrt,
A kráter izzó mélységeiből
Új tűzigéket ragadott ki még.
És szórta, szórta lélek-pattanásig,
Csak szórta ránk a lángoló malasztot,
Míg egy utolsó áldásul ledőlt
Az Isten óriási tornya – szépen,
Estében is töretlenül.

Ki méri meg a szörnyű szakadékot,
Amellyel fölszakadt a Tölgy kidőltén
És égre tátong a magyar sivány!
Ki nem veszített benne véreset?
Hol itt a szív, akit meg nem simított?
Hol ember-könny, amelyre csókja nem volt?
E bús magyar föld élő golfja volt ő:
Mind, mind melegsünk szíve melegén,
Ő van! Miénk is! Ismeretlenül is!” –
Hánynak adott e gondolat az éjben
Embernek lenni, élni új erőt!
Ő itt az ihlet zengő ajkakon,
A gondolat az elmék tűzhelyén,
Fiatalkor duzzadó zenéje,

Gyermekszemekben szűz mosoly dala,
És a magyar százezrek méhe mélyén
A fölvonagló lélek-öntudat.
Mint a Michelangelo Istene
Kinyújtott ujjal a nehéz napot:
A magyar lélek alvó glóbuszának
Ő rázta meg teremtő tengelyét,
Belőle forr itt, minden, ami élet,
Úgy szívjuk őt, akár a levegőt.

Jóságos Isten, mi lesz ezután?
Te visszavetted a kegyes Napot:
Ki fog nekünk a télre fűteni?
Ó, Istenem, ha minden árva tudná,
Hogy árva lett, – ha mind az unokák
Megsejtenék, hogy mért lobog setét
Keserű láng a vert apák szemében,
Amíg a Tűzfogatra fölsajognak,
Melyen a Pátriárka égre szállt:
Ó milyen sírás bűgna föl e földön,
Milyen fekete felhőfakadásos,
Jajszó-villámos, lélekszakadásos,
Országgraszoló magunksiratás!

Még ők nem értik – ó be jó nekik!
Még ők nem értik – ó milyen szegények!
Ó jertek, jertek, szegény gyermekek,
Akik értetlen, nagy, riadt szemekkel
Meredtek most az elnémult nagyok
Hervadt képére, elapadt szemére,
És félve jártok és lábujjhegyen
Kerülitek a halottas szobát –
Ó jertek, jertek, bújjunk össze mind
A szétzilált, a gazdátlan lakásban,
Hiszen ma mind, mind gyermekek vagyunk,
Megvert, elárvult koldusgyerekek!
Ó jertek, bújjunk össze melegen:
Bocsássuk le az ablak függönyét,
És oltsuk el a lármás lámpafényt!
Ne nézzen most szemünkbe, csak a mécs,
Amit még tegnap ő gyújtott nekünk.
A mécs, a mécs, az Isten-küldte mécs,
Amelybe mennyből lángot ő hozott,
A drága mécs, mely mindenünk maradt,
Amelyben ő is, ő is ittmaradt!

Testvérek, óvjuk, óvjuk ezt a mécsset,
Örökségünket, altató szelektől,
Lehellettől is, magunktól is óvjuk:
Nincs fény egyéb hetedhét éjszakában,

Nincs, nincs e hülő, dermedő világban
Kivüle láng, lélekmelengető.
Itt gyertyát gyújthat minden, aki fél.
Erről a tűzről, Isten úgy akarja,
Tüzet vehet még éji őr kanóca,
Oltári mécses, drótos bányaláng,
Városi villany, tengerparti fárosz:
Itt szomjat olthat, ami fényre sír!

S mi, boldog árvák, választott virrasztók,
Kiknek kezére bízott a mécs:
Csak nézzünk, nézzünk álmatlan tüzébe,
Végzet-nehéz nézéssel egyre nézzünk,
Amíg lángot vet szívünkön, szemünkön,
És fölkelvén, fölizzik homlokunkon
A Jel, és szétlobogjuk a tüzet
Szomjúhozó szegény testvéreinknek.

Hó a hegyeken

A nyár, a szénaitlatos még itt aludt az este.
Reggelre már a hegyeket az őszi hó megeste.

„Hát ez a nyár is elrepült!” – hallom anyám szavát,
S rezzelve látom homlokán az élet-ősz havát.

Ő rámnéz, s látom ajkain: imádkozik magában.
És dérbehajló homlokom végigsimítja lágyan.

(Tírol)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Angelus

Erdő fűvén fekszem hanyatt.
Jó lábhegyen az alkonyat.
Zsong, zsong a csend mély mámora.
Lebben az Isten fátyola.

A csend az ő szivén terem.
A csend az örök Szerelem,
A Lélek a vizek felett:
Egyetlen, áldott Felelet.

Ó mindent, mindent értek én,
Mióta ez a csend enyém.
Szívet nyit rám minden titok,
És mindenek nyelvén tudok.

Azóta hozzám szólanak
A füvek, fák és madarak.
Barátaim az állatok,
Zengnek a színek, illatok.

És mind oly boldogok vagyunk,
Hogy testvér-szóval szólhatunk.
Ó érteni, megérteni:
Mily édes, milyen isteni!

Megrezzen most egy vén csalán
Távol harangszó mély dalán,
Mely messze zsongja lombon át
Az esteli Úrangyalát.

Elhallgat minden itt körül,
Megáll a gyík, a szél elül,
És – mindnyájunkért egymagán –
Ávéba kezd a csalogány.

(A kettős végtelen kötetben.) Ez bakonyi vers.

Beethoven

Az első akkord bűg a zongorán.
A húrok rejtett szíve szól...

Egy kezet érzek vállamon,
Bozontosan, kéken, parancsolón
Egy szempár mélyed a szemembe.
Szólít a Mester.

Mint távol emlék elfutó köde,
Úgy foszlik el köröttem
A szürke most... a szűk szoba...
Az álmos, tompa tengve-élet törpesége...
Itt állsz előttem Óriás!,
Föld méhéig gyökérlő kőzet-lábaiddal,
Ércderékkal felbirkózkodol,
Tetőn, ködön, felhőkön át,
A gyötrelmes, teremtő végtelenbe.
Ó látom, látom a felhők közül
Előcsillanni véres ihletésben
Verejtékes, vajúdó homlokod,
Látom kinyúlni két titán karod:
A hangokat, a minden-hangokat,
A Zengő Mindent vágyol összefogni
Egy markolással, egy isten-marokkal.

Hallom, hallom: az erdő, a rét!...
Szellő-zilálta,
Madárka-szállta
Ember-nem-járta lombvilág.
Tél tovatűntén
Álmai szűntén
Ébred a tündér gyöngyvirág.

Csillog a harmat a páston,
Ríkatja a szöghajú pásztor
A csacska tilinkót.
Te hallod a lombot, a lángot, a sípot:
És mind magadba hívod
Szívedre szívod,
Bűgő mélyedbe zuhintod.
Dübörög a föld,
Börtönök éjén csörren a lánc.
Öklök nyomakodnak előre. Üvöltés.
Arcok, sipkák, lobogók, lobogók!
Részeg szuronyok sziszegik pirosodva: Szabadság!
Pirosan kel az égen a nap.
Fiatalság, mámor, erő!

Ifjak, katonák, milliók pattannak elő
Méhéből az ifjú világnak.
Dagadó izmok riadó dala közt
Fölkent szuronyok csillámtüze közt:
Kel a Hős, a Vezér; a Remény, a Jövő...
Hozsánna, Szabadság!
Hozsánna; Erő!

És csendet hallok, súlyos csendet,
A vérző ember-éjszakát.
Fagyasztó ködben sóhajok kerengnek.
A föld szívéen egy ismeretlen
Múlhatatlan, mérhetetlen
Sikoly nyög át.
Valami sír az ólom-ég alatt:
A maga-marcangoló akarat,
A vak Látó: az értelem,
Az örökéző, magatépő szerelem,
A múlhatatlan és élhetetlen,

Érthetetlen gyötrelem:
Az Édenéből számkiűzött,
Ég-föld között karóra tűzött
Vijjogó, vérző, keserű
Királyi keselyű:
Az Ember sír a lét fölött.
És minden jaj benned süvölt.

És az éjek elsimulnak,
Hajnal ébred, új-vidám.
Friss rögén a pernye múltnak
Áll a torzonborz titán.
Visszazsongul minden átok,
Minden lázadó sikoly,
Zúr-szivééből új világok
Szúzi lángja csillagol.

Zeng a titkos istenóra,
Törve minden ős pecsét.
Szenvedőre, lázadóra
Rásimul a békeség.
Mámor-álmok tornyosulnak
Túl a tompa föld-körön,
Áldva légy, Elysiumnak
Szűz leánya, szent Öröm!

Beléd, beléd
Omolva zeng a lét,
A minden hangok küzdenek feléd.
Ó hallom, hallom én is rajtad át
A milliószor-egy emberzenét!

Alm

A havasok, mint dóm-pillérek állnak.
Alkony rózsállik az Ahorn-tetőn.
Lejebb borókabokrok, térdelőn,
És fenyvesek fölnyúltan adorálnak.

Körötte vén fenyőgerenda-háznak
Busa-homlokú, nehéz tehének
Kövér gyepen némán kérődzének.
S a vajverő legények dudolásznak.

Fehérfogú, bajuszos ajkukon
Tájszó vadméze csurran vastagon,
Amíg a forró tejlepényre várnak.

A fáradt nap, amint a mélybe tűnik,
Még megcsókolja ájtatos betűit
A kormos Gáspár-Menyhért-Boldizsárnak.

(Tírol)

(A kettős végtelen kötetben.)

Gyerekek az utcán

Szennyes falak, csatakos utca,
Március vége, kültelek.
A járda szélén víg zsvivajjal
Rongyból spárgált ökölnyi göngyöt
Izzadtan rugdos egy sereg
Botlábú, vézna kisgyerek.

Bádogkürtök és tűzfalak közt
Átsurran egy-egy pillanatra
Egy útjavesztett napsugár,
Szökdécselő aszfaltbogárcák
Rajára le-lekandikál,
S egy más világról muzsikál.

Muzsikál szöcskés réti fűről,
Szamócás erdőt emleget,
Ribizskés, almás kerteket,
Csengős csikót, bocit, báránykát,
És kislibák és kiskutyák közt
Sok barna boldog gyermeket.

Ó mennyi futkos pilleűző,
Métás, pilinckés víg gyerek!
És birkózik és hempereg.
Meztláb járnak puha fűben,
Fehér szalonnát falatoznak
És kakastejes kenyeret.

Zeng, zeng a jövevény sugárka,
Életpirosan, melegen.
De ők lihegve kiabálnak,
Rongyoska lábuk rugdalózik.
A szennykimarta köveken:
Nekik a nóta idegen.

A járdán túl egy kapumélyben
A Jézus Krisztus áll fehérben.
Az egyik szeme mosolyog,
A másik sírva nézi őket,
S testén megindul mind az öt seb.
S a kőre könny és vér csorog.

(Őszi fecske kötetben.) Egy sokszor ismétlődő pesti élmény.

Könnyek

Mit tudtok ti a könnyről, könnyesszavú testvérek,
Mit tudtok fájdalomról, szegény testvéreim,
Kik halk panasszal jártok az est ösvényein,
És sápadt ajkatokról mindegyre sír az élet.

Jártok a fájó ködben, a síró víz fölött,
Úttalan elbúsultak, szegény árvák, kivertek.
S törekeny, lágy rímekkel, halk szóval énekeltek
Vért, vágyat és halált és keserű ködöt.

És mindig egy az ének, ami a halk húron szól,
Unt könnyek csurranása a lankadt, nyűtt dalon:
Apróka magatokról, apróka fájdalom.
Mit tudtok ti, testvérek, ama szent Fájdalomról!

A diadalmas könnyről, a tüzzel lobogó
Ujjongó fájdalomról, mely úgy száll homlokodra,
Mint győztes csatatéren haldokló harcosokra
Izzó és néma csókkal a győztes lobogó!

Daloltátok-e már ama nehéz tüzeknek
Mélyében Dániel hármának himnusát?
A csontig-égő tűzben, mely a velőkbe vág,
Az élő tűz tavában, hol a lelkek születnek?

Mert bizony mondom nektek: ott, ama tűz megett,
Ott kezdődik az Ember. S ha nem jártuk a lángot:
Maradunk egytől-egyig csúf, éhes kis falánkok,
Nyafogó és játékos és durcás gyermekek.

Sírunk, mert megégettük gyámoltalan kezünket,
Mikor a tűzbe kaptunk (mert fényes és piros),
Mert kést csentünk a polcról, és azt mondták: tilos!
Mert a szigorú Mester az ujjunkra legyintett.

És toporzékolunk és keserűn, magunk,
Kiszaladunk a kertbe, vagy a sarokba állunk,
És megvetjük az ételt, szólongatjuk halálunk,
S azt hisszük: üldözött félistenek vagyunk.

Ott, messze, túlsó partján a súlyos tűzözönnek,
Az édes és halálos káprázatok megett,
Ahol látjuk magunkat, s látjuk a lelkeket:
Ott mélyekből születnek forró, szent férfikönnyek.

Ott, ott sirathatod az élő holtakat,
Az elbukott teremtést, a lelkek zuhogását.
Ott, ott hullathatod a Krisztus könnye mását,
Aki érted szorong az Olajfák alatt.

Ez sokkal korábbi a kötetben szereplő többi versnél. Majdhogynem a korai, retorikus zsengek közül való.

Bűbáj

I.

Fekszem hanyatt az élő szőnyegen,
A tölgyek áldott barna hűvösén,
És rám borul az erdei varázs.
Eperlevél-ágy megsimul alám,
Fölém hajol karcsú harangvirág,
S a szomszéd tisztás lelkemig lehell
Kakukfűves, verbénás illatát.
Zsongó szellő megtölti lelkemet
A rengeteg dús, férfias lehével,
Nyílt ajkaim isszák a bűvölést.
Lombon, virágon, ágon, illaton:
Zsong, árad, omlik ős emlékezés.
Ó értékek, értékek minden ős mesét!
Testvéreim az ősi istenek!
Mi surran ott a roppanó galyak közt?
Riadtká gyík rezzent iramlani?
Vagy tán a kecskelábú sipos isten
Illeg felém baráti szökdeléssel?
Mi csillog ott a sűrűből fehéren?
Nyír karcsú törzse? vagy pajkos, kecses
Fehérlábú driádok lejtének
Erdei táncot csókos zöld sugáron?
Ó hallom, hallom a Pán-síp dalát!
Szívom az erdő boldog mámorát!

II.

Övé vagyok, az erdőé vagyok!
Csak heverek az élő szőnyegen,
Csak heverek, én, virágos faág.
Érzem, hogy nyúlik szét az anyaföld
Meleg szívébe dús gyökérszemem.
A termő jó sötétbe száz eremmel
Hogy ágazok, hogy mélyedek belé!
Jaj! lenni, lenni, gyökerezni jó!
Jaj, nőni, nőni, sarjadozni édes!
Hogy árad bennem zamatos erővel
Az élő nedvek boldog kördala!
Dús ágaim melegen szétölelnek,
Trillázva zöldel minden levelecském.
Úgy állok itt, én, tölgyfa, boldogan,
Karcsún, keményen, szálegyenesen.
Föl, fölfelé, az ég felé török,
Mely kék mosollyal énekel fölöttem,
S ad lágy napot és ad kövér esőt.

És körülöttem boldog simulással
Testvér-ezernyi lombos társaim,
És általjár s csókjával egybecsókol
A magasság szellőlehellete.
És ágak, erek, szárok ezrein,
És bűgő lombok tenger-orgonáján
A Földanya sugallja ég felé
A Hatnap mély, rejtelmes énekét.

(Bakonysárkány)

Ennek kalandos sorsa van. A Csend című kötetben kellett volna megjelennie, mert ez is a bakonyi versek közül való, de az egyházi cenzor kihagyatta velem, mert pantheizmust vélt felcsillanni benne. A következő kötet kiadásakor újra próbálkoztam vele, s akkor már engedték. A pantheizmus és a panentheizmus művészi megjelenésében annyira hasonló, hogy egy versben nem is lehet megkülönböztetni, a költő egész életművében igen.

Lámpák

Fanyar ködben, december éjszakában
Szaporáztam fázó léptemet.
S valahol egy ötödik emelet
Esőtől csapzott apró ablakában
Kigyúlt a sárga villany hirtelen,
(Lélek, akit az éjfél élni oldott.)
És halkan, halkan utánam sikoltott:
Testvér, ne menj el! Maradj itt velem!

Megállok. Rozzant kisember-kaszárnya,
Lomhán előttem felnyújtózkodik.
És most egy lámpa, immár második,
Aztán megint egy, mintha engem várna,
Kigyullad és a szívemen kopog.
S míg sír a köd, és sír a járda mocska,
A három árva lámpás ablakocska
Zsongó szívemben félénk dalba fog.

És szálló lelkem föl, hozzájuk, érez.
Padláskamra. Szegényszag. Félhomály.
A lepedőtlen ág a zugban áll.
Egy csíkos párna, verejtékes, véres,
És egy kiszolgált, vén bakaköpeny,
Két bütykös lábfej, egy kísértet arca,
És sípol szörnyű köhögése karca,
S dörömböl fojtogatva mellemen.

Ó jaj! Tovább! A másik kamra hí most.
Kis ágynál látok fiatal anyát.
Az éji szekrény hangos villanyát
Halkítja kékre gondos, lány papiros.
Az ágyon egy kis gömbölyű gyerek,
Arcán nevet az angyalok aranyja,
S oly máriás mosollyal nézi anyja,
Hogy engem is elönt a jó meleg.

Tovább! Harmadik ablak mélye tágul.
Bozontos fej, halom papír felett,
Szemében láz, szájában cigaretta.
Tovább! Csilláros szalon ablakából
Szakállas férfi néz a semmibe.
Tovább, tovább! Egy kisírt szemű lányka
Tükör előtt. A szesz boszorkalángja
Mellette alattomosan libeg.

S látom, hogy lobban százezernyi villany.
Kigyúlnak, élnek mind az ablakok.
És minden ablak új sorsot sajog,
S mögüle más-más élet titka csillan.
Minden lámpácska egy-egy zárt világ.
Forog a föld a zordon éjszakában:
És petty-egymáson, mégis mind magában,
Millió fénycsepp ég felé kiált.

Égő lámpások, szívek fölsajognak
A csillagokhoz, s csillagokon át
Ahhoz, aki az éjre napot ad,
És szívet tár az ezeregy titoknak.
S villanyos szívem, véres-mély rokon
Minden lámpával, felgyúl zsongadozva,
S az ezerhangú emberszív-zsologsma
Egy hangba reszket élő húromon.

Szobor

Szoborra kalapálom, tiszta márvány
Érzéketlen testévé titkotok,
Ti forró könnyek, – kővé fagyjatok!
Ó Teremtés megváltó láza, szállj rám!

Szobor legyen belőlük, néma bálvány,
Melynek szívében élet nem dobog,
De mély szeméből a nagy csarnokot
Befényli titkos drágakő-szivárvány.

Itt állj, szobor, fájdalmam templom-árnyán,
Itt állj, szonett, sugárzó, tiszta márvány,
S lettednek izzó titkát elfedezd.

Ne hallja senki és ne tudja senki:
Mikor a csarnok mélyén éjjelenként
Az árva márvány halkán sírni kezd.

Mondtam magamban

Mondtam magamban – s megfagyott
Meleg futtába vérem,
S a verejték végigcsapott
Az arcomon fehéren –

Mondtam magamban: jaj, be jaj
Ember kezébe esni,
Emberszeszély, csúf törpe-faj
Szemöldökére lesni.

Be szomorú, be keserű,
Úgy lenni, mint a labda:
Gyerek kezére kényszerű
Játékul odadobva.

És mondtam rögtön, – s melegen
Új dalra kelt a vérem –:
Ó én szegény bolond szívem,
Nem mersz-e nézni mélyen?

Hát ki parancsol teneked?
Rossz emberkék-e vajjon?
Ki küld angyalt és férgeket,
Hogy tégedet sugalljon?

A mécsesed most hol marad?
Vagy hitvány kósza láng-é?
Hát van-e itten akarat
Más, mint a Miatyánké?

Emberkék, furcsa kis-nagyok,
Fontoskodó pojácák:
Akaratát (akaratod!)
Az ő jelére játsszák.

Szeles fiú, bolond szívem,
Csitulj hát bölcsen, szépen,
Simulj meg engedelmesen
Atyád meleg kezében.

(Őszi fecske kötetben.) Rómában írtam. A piaristák vizitátora és maga az egyetemes rendfőnök fölvetették azt a gondolatot, hogy maradjak Rómában a generális titkáráként. Megrémültem ettől, megkérdezték szívesen maradnék-e, s nemet mondtam. Akkor már sokminden fűzött Pesthez: környezetem, hivatásom, lelki összeköttetések. Édesanyámat sem szerettem volna öregkorában messze tudni. Belátták, s nem erőltették a dolgot.

Havasi pihenő

Alpesi kunyhó, kövi fészek.
Megpihenek és visszaneztek.
A völgyön könnyű ködlepel.
Ma reggel onnan jöttem el.

A házikók a völgy szívében,
Akár egy távoli mesében,
A ködön át piroslanak,
És fel-felcsillog a patak.

Amott a völgy apró vasútja
Kis pályáját sikítva futja.
Elnézem, és azt gondolom:
Játékvasút kis asztalon.

Csak nézem, nézem félig-ébren,
És hallgatom a déli szélben
Hozzámmosódó völgy dalát,
A felcsengő Úrangyalát.

És hallom, hogy sóhajt utánam
Déli harangszó bánatában,
Ó hallom (és hallgatni fáj)
A templom és a völgyi táj.

Szép völgyi táj, amerre jöttem,
Hogy elmaradsz te is mögöttem!
Piros tetők és zöld torony:
Gyerekkorom, ifjúkorom.

Játszottam és dalolva régen
Gyepes, gyümölcsös völgyi réten.
Száll, mint a szél az ifjúság!...
Hegyeket hágjon férfiláb!

Serkenj szívem, ernyeszt az álom!
Pilledt pilláim tágra tárom.
A hókendős Gerlost lesem:
Magasba nézzen férfiszem!

Már hallom, hallom talpig-ébren
A gleccser-fúttá fenti szélben
A fenyves gót hajóin át
A havasok harangszavát.

(Tiro)

(A kettős végtelen kötetben.)

Kilenc gödör

Ez itt a csatatér.
Kilenc apró gödör. Csak annyi,
Hogy egy embertest belefér,
Megy egy kifáradt puskacső.
Amott a gránáttölcsér holt tava.
Testvéreim, ez a hely temető.
Itt vér omolt és emberek omoltak,
És fölöttük a szabadult pokolnak
Ördögei jártak parázna táncot.

Testvérek, mondjunk el egy miatyánkot.

Kilenc gödörben kilenc fácska ül,
Kilenc kis cserfasarj. Fiatalon
Mosolyognak a hant és fű közül.
Olyan üdék és olyan szomorúk!
Porló szíveken élő koszorúk.
Fűben és fában suhog a halál.
De virraszt az örökzöld becsület,
És csorognak az örök kútfejek.

(A kettős végtelen kötetben.) Tömös: Kilenc valóságos sírgödör.

Hová rohantok?

(Horatius VII. epodosa)

Hová rohantok, jaj hová, gonosztevők?
Mért vontok újra kardokat?
Latin vérből hát most se folyt ki még elég
Mezőkön és a tengeren?
Ó nem hogy tűzzel vesse szét latin erő
Kaján Karthágó tornyait,
Nem, hogy meghajtsa végre a nyakas britannt
Láncok között a Szent Úton:
Tennen hazátok ellen, mint a pártusok
Emeltek öngyilkos kezét!
Oroszlánok közt, tigrisek közt sincsen ez:
Önnön fájára egy se bős.
Mi ez? Órültség? Vakság? Vagy felsőbb erő?
Vagy bűnötök? Feleljetek!
Hallgatnak. Arcukon halotti sápadás,
A rémült lélek dermedez.
Keserű végzés űzi jaj! a rómaid:
A testvérgyilkos ősi bűn.
E földet Remus tiszta vére verte meg,
Rajtunk a vérnek átka ül.

(Budapest, 1921. október 23, éjjel)

A dátum megmondja a keletkezés alkalmát: a budaörsi csata éjjelén írtam.

A pátriárka

(Zimányi Gyula ezüstmiséjére)

Mikor a régi pátriárka
Súlyos karját az égre tárta
S a füstölgő oltárra lépett,
Hogy áldozzon az Úr előtt:
Eljöttek mind a vére-népek,
A messze-messze legelők
Kövér juhait terelők,
A fiak és az unokák,
Harmadik ízig és tovább,
S úgy álltak ott az ősz körül,
Imádkozván egy-emberül:
Az égiek hogy elfogadják
A pátriárka áldozatját.

Így sereglünk mi is elébed,
Szívedről széledt tarka néped,
Felnőtt fiak és unokák.
Jövünk szentséges áhítatban:
Köszönteni az áldozatban
A törzs atyját és látnokát,
Ki Mózesként mutat föl egyre
A törvény-termő Sina hegyre,
Kinek szemétől szíven illet
A Lélek-adta régi ihlet,
S az oltártűzhöz visszahúz,
Ahol szikráin tűz-igédnek
Kigyúlt nekünk a nagy szövétnek:
Az élő Kalazancius.

Kigyúlt a láng és tündököl,
Virraszt fölöttünk messziről.
Ösvény ha kétes, út ha sáros,
Ha tán botorkán lép a láb:
Ragyog a tiszta, régi fárosz,
Az igazító fénynyaláb.
Te állsz a küzdő Rend felett,
Mint élő lelkiösmeret.
A Rendnek érverése vagy,
Mely a nagy testet élni rázza:
A bíbor ösztön áradása,
A sajtó szív, az éber agy, –
S amely belénk lángot vetett:
A mindhalálig tenni készítő,
A mindnyájunkért elemésztő
Megnyughatatlan szeretet,

A keltő, tartó, szentelő,
Centrumbahúzó szent erő.

S most, ünnepén a szent kehelynek,
Koronád alá seregelnek
Töved lemetszett vesszei:
Belőled ojtott lombjuk ágát,
Dús életed élő virágát
Mohos tövedbe hinteni.
És imádkozni egybezengó
Hittel az oltár rejtekén,
Hogy sarjadjon arany jövő
Szántásod mély verejtekén.
Lássa fejünkön látnok elméd
Az örvendő Isten kegyelmét
Végigcsorogni melegen,
A kegyelmes kezek csodáit,
S unokáidnak unokáit
A kalazanti kerteken.

Zimányi Gyula: nélküle vagy pap nem volnék, vagy költő.

A Ziller litániája

I.

Ziller, szilaj gleccserfolyó, vad szürke ár.
Szitről szakadt kövek között zuhanva jár,
És jéghideg litániákat intonál.

Hány kis patak futkos feléje gyermekül!
Lohol a Ziller, míg az Innben elmerül,
Zuhog az Inn, amíg a vén Dunába dül,
És hömpölyögve tengerekbe semmisül.

Mogorva, vén hegyek falkája fölmered,
Izzadtan másznak hátizsákos emberek,
És visszamásznak és a földbe fekszenek.
Nyújtózkodnak hideg-szürkén a gleccserek,
Ásít a hegy és ácsorog és didereg.

Kövön ülök s a szürke habba hallgatok.
S te sóhajtasz, ki balga versem olvasod.
Kerengenek kegyetlenül a kis napok,
És unokád forgatja egykor e lapot,
És más poéta hallgat akkor új habot,
És minden hegyek állanak
És minden vizek szállanak
És serken és leszáll a nap:
Halálos-ikrek mindörökké a tegnapok és holnapok.

II.

Ilyen sötét litániát
Morzsolt a Ziller morcosan
Egy ködös délutánon át.
De jött a napfény pajkosan,
És minden fojtó felhőtörtelot
Silány rongyokra szaggatott.

És ugyan mit gondolhatott
A fürge pizstráng,
Mely ott szökell a víz alatt?
És az a kislány,
Aki a réten sikongva szalad?
(A hajában piros szalag!)
És az a kékszemű legény,
Aki kaszával jön felém
És mosolyogva rámköszön?
És az a férfi odafönn
A meredek Gerlos-kövön?

Most rakta meg tüzét a sziklaháton
És összefont karokkal áll,
És eltekint a hangyaboly világon,
Mint egy király.

(Tiro)

(A kettős végtelen kötetben.)

Roma aeterna

(Róma, Anno Santo)

Kábultan állok ájtatos-magamban
A Péter-egyház roppant homlokán.
Körül a város barokk szarkofágja,
S nagyságos romjait élémbe tárja
Az ősi Urbs, az alvó szent pogány.

Magam vagyok. Rám száll a déli csend,
Ezredes szellő lobban homlokomra,
Körül a márvány csillog és remeg.
S valami vonja, vonja lelkemet
A fejedelmi Capitoliumra.

Érctől, aranytól szikrázik a Szent Út,
Triumphe! – zúg százezrek ajakán.
A kő is zeng az úrság mámorától.
Koszorús fejjel Caesar Imperator
Vasban és gőgben áll a quadrigán.

Jönnek a győző gallus légiók,
Négy világ kincse, vége-láthatatlan,
Foglyok, numidák, svévek, pártusok...
S Caesar fülébe zord licitor susog:
Eszedbe jusson: nem vagy halhatatlan!

Porfátyol lebben. Szürke szemfedője
Besírja a Forum szentélyeit.
Kövén kérődzik birkák bamba nyája,
S a szőrös barbár harci paripája
Templomok roskadt lépcssein nyerít.

És jönnek, jönnek négy széltáj felől:
Ijjak és zászlók, kardok és keresztek,
Gallok, germánok, mórok, spanyolok,
Ostor Attilák, kegyes Károlyok:
Minden nagy álom Róma felé reszket.

És jönnek, jönnek a szellem-királyok,
Szomjuhozván az egy harmóniát.
E köveket tán Zrínyi sarka érte,
És elmerengvén kéklő tenger-égre
Itt látta Goethe Iphigeniát.

Énekszó kél. A térre villanok:
Mint szív felé a nagy test fürge vére,
Zarándok ezrek sűrű raja húz
Az óriás tér márványkoszorús,
Négy öleléssel ölelő szívére.

És hallom együtt a csizmás magyarral
Az autós angolt, göndör szerecsent,
Egy ajka-szíve németnek, japánnak:
A világok egyetlen Krisztusának
Örök dalában minden egybezeng.

És én tudom: a két Amerikán
Új Róma-vágyók lépnek most hajóra,
S Grönland haván s a sárga fal megett
A Város nyelvén áldoz serleget
És idesóhajt százszor minden óra.

Rómába hajlik mindig minden ösvény.
Itt, itt a régi „világ-köldöke”,
Itt, itt a minden-istenek lakása,
Itt mozdul új-új kinyilatkozásra
Az Istenség örök szemöldöke.

A Dioskurok temploma

(Róma, Fórum)

Az ezredek tiporta köveken,
A Fórum vadvirágos közepén,
Juturna loncos márványkútja mellett
Elmondhatatlan szomorú szépséggel
Emeli égnek koszorús fejét,
Márványkoszorús szűz görög fejét,
A Dioskurok porló templomának
Örökéletű három oszlopa.

Körül a Fórum tiszteletes arcán
A múlás halk szépsége ünnepel.
Cézár lépcsőin hervadt koszorúk.
Ódákat ír az alkonyati napfény
Nagy Konstantin roppant kőboltjain.
A Vesta-szüzek fehér udvarán
Piros tűzrózsák hangosan feselnek.
Egy szöghajú olasz színészeány
Lobbanó szemmel, dallamos kezekkel,
A régi Rostrán új verset szaval.
A Basilica Julia tövében,
A praetorok kijárta tömbökön
Piros sipkás kislányok kergetőznek.
S a Palatinus márványlabirintján,
A rózsás-véres Cézár-orgiáknak
Egymásbaomlott falai fölött
Citrom-, narancsfa-, kaktusz-, pálmakertek
Lehelik égnek boldog ifjúságban
Az új tenyészet ujjongó dalát.

És napsugár és zendülés között
Mereven, némán áll a három oszlop.
Nincsen köze a lármás környezettel,
Nincsen köze a mozgó, friss jelennel,
Csak áll s emeli – három csendes Atlas, –
A régi szépség ittszakadt darabját,
A karcsú fríz görög virágait.
Virág nem éled nap-aszalt tövében,
Magas lábán nem kúszik új tavasz:
Mint hulló Cézár Brutus töre láttán
Tógája leplét vont a homlokára:
A három oszlop koronás fejével
Oly néma göggel burkolózik el
Szépséges és magányos bánatába.

És ez a bánat mégsem szomorú.
Messziról-jött, simogató szememnek,
Fenn a magasban, könnyű, mély mosollyal
A három oszlop halkán énekel:

Templom vagyok és szentség és örök.
Félisteneknek emberkéz emelt,
És emberkézzel Isten írt ide,
Hogy az időben bizonyosság legyek
Mindenről, ami gondolat és szépség
És végtelen és örökkévaló.
És én itt állok hármassal,
És nemet mondok a futó időnek,
Vétőt vetek a porhanyó halálnak,
S a lábamnál hangyálló kicsinyek közt,
Az örök-egy élet-zajgáson át:
Az ezredeknek éneklek a Szépség
Örökkévaló hellén himnuszát.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) A pirosbóbitás kislányok Várady professzor lányai, akik feleségével együtt szintén ott voltak.

Miserere

Róma, Szent Péter, Nagypéntek. Palestrina Misereréje.

I.

Könyörülj rajtam Isten, a Te nagy irgalmasságod szerint

Könyörülj rajtam, könyörülő Isten,
Könyörülj, könyörülj!
Sikolt, sikolt az ének,
Beláthatatlan mélyről,
Feneketlen, kibírhatatlan
Mélyről sikolt,
Én elcsigázott életemnek
Korhadt fejfákkal tuskés,
Jószándék-magzatok hulláival betemetett
Feneketlenségéből,
Bűneim tűzhányó temetőjéből.
Könyörülj, könyörülj!
Nem látok mást, ha visszanezdek életemre,
Csak a pusztulás utálatosságát
Állani a szent helyen:
Szentségeiddel ékesített
Szerelmes véred harmatával,
Kegyelmeid kifogyhatatlan
Csodáival dédelgetett,
Kezemre-bízott templomodnak
Megmarcangolt oltárait.

Könyörülj, könyörülj!
Mit mondjak érőt?
Kérjek? Kéretlenül is adtál,
És visszalöktem annyiszor kezed!
Imádjalak? Nem vétek-é,
Ha illetem csúf ajkammal neved?
Meaculpázzak? verjem a mellem?
Itt döngenek még roskadt boltozatján
A megcsúfolt, mehtagadott
És elfelejtett régi mellverések.

Nincsen szóm immár semmi más:
Odaroskadva mindenestül
Megmorzsoló, mindenható,
Intézkedő akaratodnak
Irgalmasságos zsámolyára,
Ami él bennem, egy-sikoly:
Könyörületességednek sokasága szerint
Könyörülj, könyörülj, könyörülj!

II.*Te ellened vétkeztem egyedül*

Te ellened vétkeztem egyedül.
 Te ellened, más senki ellen. Szemrehányás
 Egy marcangolja lelkemet:
 A te halál-ig-véres Krisztus-arcod
 Megöklözött szerelmes Istenem.
 Mit tudják azt az emberek!
 Eljönnek és azt mondják: jó vagyok.
 És igen, igen, jó vagyok nekik,
 Mert áldást hullatsz lépteim nyomán,
 És édes ujjak, szók, szemek
 Simogatnak és hálálkodnak
 És zsolozsmáznak körülöttem.
 És jó, hogy így van, jó nekik,
 Mert minden szó, tekintet és imádság,
 Amit mint egyház perselyébe
 Hullat belém meleg kezük,
 Eléd jut és érettük csörg imát.
 Én nem vétettem ellenük:
 Ügyefogyott szegény kutamból
 Inniuk adtam szívesen.
 Te ellened, jóságos Isten,
 Te ellened vétkeztem egyedül.
 Mit tudja más, hogy minden árva jóm,
 Imádság, szándék, irgalom, áldozat,
 Minden, ami jó bennem kivirágzott,
 Mind, mind fölkel ma ellenem,
 S bizonyosságot tesz: bűneimmel
 Testvér vádat tesz ellenem.
 Minden gyümölcsöm, jó gyümölcsöm,
 Panaszt virít és élő szemrehányást:
 Hogy akart volna lenni jobb,
 És lehetett volna igazabb,
 És igazabban az enyém.
 Mert oly kevés és oly szegény,
 És olyan nyomorultul én
 Mindvalamennyi jóm!
 Ó rajtad termett minden jó gyümölcs:
 Ami az enyém igazán,
 Vad és fanyar mérges-bogyó.

És vétkeim fekete záporának
 Setét vizétől lucskosan
 Állok és didergek előtted,
 Előtted egyedül.

III.

*Hints meg izsóppal s megtisztulok,
moss meg, és hónál hóbb fehér leszek*

Kétségbeesett szomjúsággal
Szomjuhozom az egész-tisztaságot.
Én, aki láttam születni a hajnalt
S voltam heroldja hófehér ruhában,
És énekeltem virágos ajakkal
Az ébredő nap szűzpiros dalát,
És mégis alattomos ujjaimmal
Önnön gyertyáim oltogattam el.
De hidrává lett szívemben a hajnal,
Szűz homlokával újra-éledő
Minden halál után:
Mert nem halottak a halottak,
És minden áldott éjszakán
Koporsó-szívem tetszhalott öléről
Kísérteni sírásuk visszajár.

És én, üvöltő Tantalus,
Ajakig állván a fekete vízben
Az égre föltárogok szomjjasan,
S minden inammal fölfelé feszülve
Harapni tudnám a fehér eget,
A tiszta levegőt,
A szűz napot.

Hints meg és moss meg, Isten engem,
Adj lelket újra szálegyeneset,
Egyenesítsd meg újra
Én tiszta-könnyű szép magamba,
Régi magamba visszasajgó,
Hozzádfehérlő lelkemet!

IV.

És nyisd meg Isten ajkamat

És nyisd meg Isten ajkamat.
Kit szólni küldtél és énekelni,
Megfojt a dermedt hallgatás.
És lelkem élő orgonáján
Csak akkor úr sugalmas ujjaim,
Ha minden billentyűm fehér.
Hét színben ég az én tüzem,
És minden élet-szín és élet-árnyék
Egymásba vibrál zengő lángjain:
De szivárványom hétszeres malasztja
Eggyé akar győzelmesedni
És lenni gazdag-egy: fehér.

Sugalló lélek, nyisd meg ajkamat:
Elrobbanásig dús mögöttem
A visszafojtott forró, tiszta szó.
Akarok szólni, mindenkhez,
Sokan várják szegény szavam!
Testvér-igével megmutatni
A sivatag vad mélyeket,
Amiken végigvászorogtam
Úgy megszagatta, megkoptatta
Szép emberségem köntösét.
Szólni akarok: véreimnek
Ösvényes ujjat nyújtani,
Az útfelekre jelnek állani,
Kiáltani, kiáltani.
Az nem lehet, jaj nem szabad,
Hogy labirintos, kazamatás
Bürökvirágos útjaimnak
Ők is végigverejtékezzék,
Végigvérezzék
Gyilkoshegyes sok lábleső követ.
Az nem lehet, nem, nem lehet,
Hogy meg ne lássa más,
Mindenki testvér meg ne lássa,
Amiket énnekem mutattál,
A lángoló látásokat,
A boldog, boldog titkokat!
Ó, lehetetlen, lehetetlen,
Hogy el ne riadjam, el ne sírjam,
El ne ujjongjam
A bennem búgó végtelent!

Nyisd, nyisd meg, Lélek, ajkamat,
Hogy szétkiáltsam mindenem,
Övök lehessen mindenem!
Hadd hozzam őket templomomba,
Ifjan, fehérén, boldogan.
Isten-tükör szemük tüzéből
Kelő tavasz töretlen arca
Hadd mosolyogjon ég felé.
S legyen előtted drága lelkük,
Oltárfehérre mosdott két kezemből,
Az épen-égő áldozat.

A római holdhoz

Róma felett kék-tenger éj,
Aranyhajó, a holdkaréj.
Állok didergős éjidőn
A síma, néma háztetőn.
Körülhóg nagy köpenyem,
Nemes birétum fejemen,
Kezemen zörgő olvasó,
Az ajkamon zsolozsmaszó.
De most a hold varázsa von,
S a holdat így szólom:

Te méla mécs imám felett,
Öreg barát, köszöntelek.
Két szarvad kétfelé mutat,
S én követem a két utat.
Az egyik ég felé suhint:
Ó, minden, minden arra int.
Tán odalel kis árva szóm,
Meleg még tőle olvasóm.
De most a másik szarvodon
Az éjszakot találgatom.

Fenn, éjszokon most zúg a szél,
Mutatja már fogát a tél.
De jó fészek a kicsi ház:
A kályhában piros parázs,
A tea lágyan duruzsol,
Sült krumpli hív a hamuból.
Az izzadt két ablak közül
Kövér szalonna is kerül.
(A Mária néni ölt minap:
„Mondok, jó lesz az úrfinak!”)

S asztalhoz ülnek csendesen,
Az én négy szép legédesem.
S az első jó falat körül
A szó mindjárt reám kerül.
És meg se hűlt a tea még,
Előkerül a könyv, a kép,
S fölé hajolva követik
Távoli lábam lépteit.
Aztán nyílik a zongora
És fölremeg Solvejg dala.
Zsong, zsong a gazdag, mély zene,
Mintha idáig zengene!

Ó, mintha most is hallanám
És melegedném dallamán.
Míg Róma holdját zengetem,
Lám szívem így melengetem!
S egy drága napra gondolok,
(Siettesétek angyalok!)
Amikor kisgyerek-fejem
Anyám ölébe ejthetem,
És elkezdem mesélni majd
(Mint vén hajós a régi bajt)
Hogy melegedtem egyszer én
Rómának őszi éjjelén
Szent Pantaleon tetején.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) A Szent Pantaleonnak, római anyaházunknak tetején.
Szerettem oda följárni: Róma tetői fölött elnézhetett az ember, látta a Szent Pétert, a legszebb dolgokat.

Tengerparti ének

A véghetetlen kék tükör
Komoly-nyugodtan tündököl.
Lelkem, a régi nyugtalan,
Rejtelmes arca tiszta kékén
Végigsuhan simulva, békén,
Határtalan, határtalan.

Nem állja röptét semmi gát,
Kibontja könnyű fény-magát.
Ezüst habokon bűg elém
A végtelenség szűz zenéje,
S én szállok boldogan feléje
Az alkony szárnyas szekerén.

Nincs már nyugat és nincs kelet:
Határtalan vizek felett
Suhan a súlytalan fogat.
S miknek csak vágya játszik vélem:
Egy pillantás alatt elérem
A messze horizontokat.

Egy lebbenés és ott vagyok
Ahol a honni csillagok
Suttognak meghitten velem,
S lelkem elé szivárványozzák
Édeseim szerelmes arcát,
Akácvirágos estelen.

Tovább, tovább. És mély, komoly
Alattam a hullámmosoly,
Alul az örvény bűg, dagad.
Aratásom delére látok:
Férfiakat, sok hű barátot,
Verejtékes szép harcokat.

Tovább, tovább. Új kép remeg,
Köröskörül csillagszemek,
Örök-mécs-lángok gyúlanak.
Titkos zsolozsmák hangja reszket
S egy óriás fehér keresztet
Imádnak rejtett sugarak.

És fönn és lenn kigyullad a
Csillagszolozmás éjszaka,
S a boldog mélyből feldereng
Nagy kórusa a tengermélynek:
A titokzatos szféra-ének,
A véghetetlen tiszta csend.

(Taormina)

Szicília. Két nagy élmény fűződik hozzá: az Etna és Taormina.

Alagút

Erőlködik és liheg a vonat
A hosszú-hosszú alagút alatt.
Belül sötétség, aggó éjszaka;
A szén, a füst, az izzadság szaga
Átjár, lever, szorít és fojtogat.
És fölöttünk a szörnyű boltozat:
Kő, kő, kő, kő... ki tudja mekkora?
Szívtelen kövek végtelen sora.
S a levegőtlen, gyilkos éjszakában,
Vacogva, bújva, didergő-magában,
A kis vonat csak kínlódik tova.

Ülvén a kúszó hernyó vonaton,
Emberférgecske, ezt gondolgom:
Lám, így futunk neki a semminek,
És így nyel el a néma hegytömeg.
És így fut lám a néma hegytömeg,
És minden földek és minden vizek,
S az anyaföld is így fut, így kering
Az ősanya nap üteme szerint,
És a nagy nap is lejteti örül
Egy még anyább Nap ős szíve körül:
A mindenség millió kis szívében,
Minden mozgások, minden ütemében
Egy ősi Dallam mély törvénye ül.

S míg verejtékem kormosan csorog,
Én egyre a Dallamra gondolok.
Mert hasztalan a siket mély setét:
Hallom, hallom a dolgok ütemét!
Hallom a dalt és látom a kezet,
Mely a sötétbe kinyúl és vezet,
Hegy ölén sínylő kicsi vonatot,
Földet, napot és még nagyobb napot,
Érzem a napok középponti Napját,
Melyből a dolgok a Dallamot kapják,
S melyből én is egy kis szilánk vagyok.

(A kettős végtelen kötetben.) Amikor Rómából Firenzébe jöttem vissza vonaton.

Régimódi vers az isaszegi országútról

Fut, fut velem a római vonat
Az éjben ködlő bús hegyek alatt.
Köröskörülem lágy-sebes zene,
Olasz beszéd mosolygó üteme.
S míg dalolnak a zengő kerekek,
Emlékek lágy esője rámpereg.
Míg az országút nyújtózkodva, restül,
A dombokon velünk bicegve fut,
Emlékeken a lelkem szállni rezdül,
Országokon suhan a vágy keresztül:
S előttem áll az isaszegi út.

Oly tiszta, élő szívemben a kép.
A hold ezüstje ömlik rajta szét,
És minden él és minden integet:
Látom a lankás bolgár-kerteket,
A fűszagú hullámos dombokat,
A messze-édes akáclombokat,
Emitt a tűnő pesti vonat illan
És szór a rétre csillagkoszorút,
Amott hét csillag: hét kis messze villany.
Ó, minden, minden a lelkembe villan,
Ó látlak, édes isaszegi út!

Csak robogjatok, hűvös kerekek:
Fognak, fognak a régi gyökerek.
Bokám ölelik élő fonalak,
És visszahívnak, visszavonzanak.
A világ körül keríthetsz övet:
Az anyarög sajkása elkövet.
Ó boldogok mi, kik ha menni szállunk,
A révbe gályánk mindig visszafut.
Nincs máshol életünk és nincs halálunk:
Élve vagy halva mindig visszajárunk
Öreg szívedre, isaszegi út.

Zörren az ablak, száguld a vonat,
Nekiszorítom halántékomat.
Szemem az éjben szertekóborol.
És messze-messze-messze valahol
Elomló halmok homlokára fent
Valami rózsás fényesség dereng.
Nem is tudom: Tán egy toszkáni város
Kerít az éjre villanykoszorút,
Vagy Pest lámpái fénye oly sugáros?
Vagy csak lelkemben ég a régi fárosz,
S te fénylesz benne, isaszegi út?...

(A kettős végtelen kötetben.)

Fekete kenyér (1931)

Kenyérszegés

Egy karéj fekete kenyeret

Egy karéj fekete kenyeret
Szelnék elétek emberek.
Valamit adnék,
Valami meleget mutatnék:
Egy ember föltakart szívét.
Embernek ember: Úgy veszed a versem,
Ahogy született, suta-nyersen:
A szívemből most bújt ki éppen,
Azon puhán és melegében,
Mint ért tojásból vaksi kis csibék.

Embernek ember. Mit tegyek? –:
Húrosan született a lelkem,
És nem lehet nem énekelnem,
S már nem tudok más éneket.

Egykor kiálltam házam kapujába
S a lobogó látásokat,
Amiket láttam az égboltra írtan
És szürke szívem hamujába,
Világ elé ujjongtam, sírtam,
És ittam boldogan a testvérhangokat:
Velem örültek, sírtak ezerek:
Szép, drága, testvér, választott sereg!
De hol a többi testvér milliom?
Az én versem nem gyémántbillikom,
De forrásvízzel csorduló tenyér.
Nem úri ínyeket csiklandni jöttem:
A szó, amit szólni születtem,
Mindenki-falatja, fekete kenyér.

De ki ügyel a dalra,
Aki a kor zakatát hallja?
És ének és ige mire jó,
Ha meg nem hallja a millió,
És nem lesz tőle különb a világ?
Mire itt, jámbor, a te muzsikád?

Szirtfokon állok,
Fölöttem mozdulatlan ideálok,
Átnapsugárzók századokon,
Mellettem egy marék rokon, –
És messze lenn
Eszeveszett atléta gyanánt
Rohan a világ új fények iránt.
És nincs a futásban értelem.

Mégis, mégis: amíg a lelkem jajdul,
A szívem, a szívem utánuk sajdul.
Mégis, mégis: szép ez az örült vágta
Az ismeretlen, égő pusztaságba.
Mégis: hús, hús közük valami:
Akarok utánuk kiáltani.
De boldog Isten, mit mondjak nekik?
Az ígét, ígémet kinevetik!
És mégis, enyém is ez az iramat!
Akarom, akarom: halljanak!
A szó lángnyelve kizúg belőlem,
Elperzseli az ajakamat.

Hát egyet mondok: magamat.
Nem mondok igent, nem mondok nemet:
Öletekbe dobom a szívemet.
Nincs benne semmi, csak szeretet,
Egyszerű, csendes, szürke szeretet.

Embernek ember szel itt kenyeret.
Kis szürke morzsák, kenyérszín szavak,
Csak menjetek,
Ne kérdezzetek, csak feleljetek!
Ne nézzétek, kit, csak öleljetek!
Ki tudja, szív még hány akad,
Aki megrebben a testvéri szóra,
S egy félénk visszhang benne fölfakad,
És ráébred az örökkévalóra.

Az első néhány vers bevezetésnek született a kötethez. A többi közül sokat egy Imst nevű tiroli faluban írtam.

Ember

Embernek lenni!
Csak-embernek, semmi egyébnek,
De annak egésznek, épnek,
Föld-szülte földnek
És Isten-lehelte szépnek!

Lerázom magamról a port,
Amit a századok ajka rámlehelte,
Ledobom a palástot,
Amit a Hivatal rámtekert,
És az apostol köntösét is szétnyitom,
Amit szent ujjak fűztek össze vállamon:
Nézzétek, itt vagyok.

Lepletlenül, akár egy fiatal fűz a márciusi szélben,
Amit a földanya megformált a mélyben,
Amint elgondolt az Isten öröktől való villanatában,
Fogantatásom titokzatos pillanatában:
Én, ember, egy a millióból.

Ne várjatok éntőlem prédikációt
És ódát és okoskodást ne várjatok:
Én azt beszélem, ami vagyok.
Apró vagyok, és nincsen bennem semmi jó:
És mégis, a gondolat, amely tagjaimat összetartja,
Öröktől való.
Nyomorult vagyok: nincs magamtól semmim
Ami több lenne a pornál,
És mégis, úgy akarta az, aki formált:
Ami vagyok, örökkévaló.
Semmi vagyok, egy milliomod,
De minden, mert mindnyájatok.
Nézzétek, ezek az erek milyen kékek:
Akár a ti eretek!
És piros bennük és meleg a vér,
Mint bennetek.
Nézzétek ezt a száját:
Kenyérre és csókra és szóra született,
Mint a tietek.
Ez a két szem nézni és nevetni szeret,
És látni tanult és sírni szokott,
Mint a ti szemetek,
És álmélkodik reggeltől estig,
Mint ti és Plátó és a kisgyerekek.
Halljátok, a szívem hogy piheg?
Hallgassátok és megértitek,
Hiszen ő is, mint a ti szívetek,

Kilenc hónapon át pihegett
Egy édes anyának szíve megett,
És visszatér, mint ti visszatértetek,
A földbe, amelyből vétetett.

És ez a lélek, érzitek-é,
Hogy lüktet és ölel a lelketek felé?
Ó nézzetek belé!
Magát mutatja, egyet mutat:
De ebben az egyben a ti arcotokat.
Tükör módjára tükrözi hűn:
Benne az erény és benne a bűn,
És minden érzés benne van,
Ami csak bennetek megfogán,
S kimerhetetlen mélyébe lenn
Piheg a mindennapi rejtelem:
A közös, a közös Végtelen.

Megértettem, hogy kenyérnek születtem

Van aki toronynak születik, és van aki remetének,
Van aki őrlő száznak, és van aki csemegének:
Engem magnak vetett a Magvető,
És kenyérnek, annak is feketének.

Mintha csak játszani, bújtam elő
Meleg mélyedből, drága földem,
Kíváncsian, szelesen, zölden.
Babusgattak öreg barázdák,
Hízalgattak kövér májusi pászták,
Éreztem a jó napsugarak csókját,
Míg körülöm pitypalatty furulyáz,
És borzas szelek játszanak fogócskát.
Így nő ki nyurgán fiú és kalász.

És éreztem, amint a fürtös száron
Az Isten ujja végigsimogat,
S rámtelt a törvény: minden búzaszálon
Csak egy kalász marad.
És itt a pecsét is a szívemen:
A Szűz Mária áldott képét
Viseli minden búzaszem.

Aztán levágtak, a szérűbe hordtak,
Verejtes nyárban csépen meghadartak,
Malomba vittek örletők,
Két kő között megtörtek ők,
Azután sötét kamrába kerültem,
És megsüppedtem (puha liszt), és magamba merültem.

Aztán egy koporsószerű
Mély tekenőbe dobtak,
Két bütykös nagy tenyér belémmerült,
És nekifogtak:
És addig téptek, szaggattak, tepertek,
Öreg kovással úgy-úgy elkeverték,
Hogy sírtam, és a könnyeim cupogtak.
De addig nyúzott a két hadaró,
Míg elmúlt bennem minden savanyúság,
S nem állta görcsel rossz csomó
Tésztámnak tiszta belehúsát,
S igaz kenyér törvényeként
Színig dagadtam az edényt.

Úgy majd aztán a kemencébe raknak,
Míg porhanyó leszek és szép piros,
Meleg cipó, kívánatos.
Mert kínban kel meg a kenyér
Emberfalatnak.

Hát itt van, testvér

Hát itt van, testvér, olvasd és szeresd,
Ha pihegni érzed a szó megett
A szívemet, a szívedet.
Olvasd, és ne keresd,
Hogy mi is ez a zengő mozaik.

Minő magból fogantatik
A vers, ki tudná azt megmondani?
Mondjuk, mert mondja bennünk valami.
Az énekelő énekel,
Mert ez a Kell.
A magot Mások vetik el.
És amikor az új bimbó kifeslett,
Csak néz, néz és álmélkodik az ember
Áhítattal és félelemmel,
Hogy amit érlelt anyaszerelemmel:
Ímhol, ez lett!

Hát itt van, nesztek.

Talán egy dalba menekült regény,
Talán egy tépett lap történelem.
Talán egy üvegszilánkon a fény,
Egy vízcseppben a tenger,
Egy parányban a Kettős Végtelen:
Az Isten és az ember.

Első könyv: Mag és kalász

Első rész: Édes Gödöllő

Diákszakas

Ákáclobon, orgonákon,
Messze-kandi hintafákon,
Táncos mozdonyfüstön át:
Tornya tarka fejdíszében
Int a régi ház elébem
Híjja, húzza kisfiát.

Dér a kerten, csíp a reggel.
Táskarázó víg kezekkel
Indul két apró kamasz.
Dohog, prüsszöl a vonat már:
Várja őket, mint a kaptár,
Zümmögő diákszakas.

Frissen azt az árva leckét!
Nosza, könyvek, füzetecskék,
Tollak, körzők, léniák!
Latin, magyar, mértan, számtan:
Szedi begyre nekiszántan
Két mohó jeles diák.

Ül a tisztos iskolában,
Szűk tudomány karámjában
Két alvégi friss csikó.
A tudomány nincsen ingyen!
De a tarka tudás-kincsben
Mégis markolászni jó!

Hej de hogyha délre kondul,
És a szürke szorgalombul
Szét a falka, merre lát:
Megy a gőzös Gödöllőre,
– Gödölyék a legelőre! –
Minekünk áll a világ!

Gödöllő

Édes Gödöllő! Tágas végtelenség!
 Ti drága dombok, lombok, rétek, erdők,
 Nyulas mezők, agancsos vadasok,
 Királyi parkok, csordás majorok,
 Kákabocikás, fűzfabús Malomtó,
 Nefelejcses Rákos a kert alatt,
 Gyíkos Fácános, titkos t i l o s o k ,
 Kastély, kápolna, koronás főoltár
 („Nulli Sanctorum, Domino Sanctorum”)
 Pirosgalléros ministráns-fíúk,
 Vasárnap reggel: víg harangozás,
 Gizella-fürdő, Önkéntes Tűzoltók
 Szentistvánnapi vándor muzsikája,
 Rabló-pandúr, méták, verekedések,
 Gerely-duellum, csúzlik, nyíl-csaták,
 Kavicsháborúk, úszóversenyek!
 Ezüstérem! A j u n i o r b a n nyertem!

Fejes vagy rúgás jobb-e startoláshoz?
 De most lessük, lélegzetvisszafojtva,
 Hogy karol már tizedszer oda-vissza
 Hosszan elnyúló csillanó testével
 A világbajnok Halmay!

Gyerünk kocsizni! Hol a kis fogat?
 Előre, jámbor Linda, lusta Sári,
 Két vedlettszörű, pislogó csacsi!
 Gyerünk! No, igazán, indítsatok!
 Ne bolondozz! Én hajtok! Nem adom!
 Hajrá! Gyerünk!

A gyerekek kacagnak,
 Még a kis Miklós is a Terka karján!
 Jaj! Most! Vigyázz! jól fogd a szíjjakat!
 Itt az erdőben vadkanok tanyáznak!
 A télen is megugrasztotta egy
 A Pista bácsit (Ő maga mesélte!)
 Jaj! Linda! Most!... Kifordulunk!...

S az árokban, egymáson, össze-vissza,
 Az öt testvér kacagva hempereg.

Az országúton, csak egy nénivel,
 Maga sétál a feketenapernyős,
 Feketeruhás, kalapos királyné.
 Olyan vékony és olyan szomorú!
 Az ember szinte sírna, hogyha látja!

A Felső-parkban vagy egy citrom-allé:
Nagy zöld kádakban furcsafürtű fák.
Azt mondják, a királyné itt szeret.
Én jobban szerettem a hattyúkat,
Amint úszkáltak a halastavon,
Karcsú, fehér, méltóságos nyakukkal.
De ez már rég volt: a halastavat
Kiszárították. Ó, hogy is teheték!

Az öreg király zöld vadászruhában
Ül a kocsin egy másik öregúrral.
(A toszkánai nagyherceg lehet:
Jóbarátom, a csendőr azt beszéli.)
De lám, mindjárt a második kocsin
Ott ül az öreg doktor: Thegze bácsi!
(Ugyan volna-e most is a zsebében
Aranypapíros lágy szaloncukor?)
Jaj, idenéz a Király! Int nekünk!
Haptákba állunk, úgy kiáltjuk: Éljen!

Majd este elfutunk az állomásra,
És megnézzük a sok szarvast meg őzet,
Amiket lőttek: és majd ott hevernek
Véres homlokkal, olyan szomorúan!

Kirándulunk. Az isaszegi erdő.
A régi lomb Kossuth-nótát zsibong.
Minden bokor egy-egy csákós huszár.
Már megettük a vajaskenyérünket,
S hallgatjuk némán, kis hazafiak,
Hogy András bácsi, vén juhász, hogyan
Magyarázgatja, mint egy szép mesét:
„Amarrul gyűtt Damjánovics!”

(Csak otthon veszem észre, hogy a töröm,
A drága, cifrán kifaragott töröm,
Odamaradt az isaszegi fűben,
És meg nem kerül soha-soha többé!
Hét nap, hét éjjel sírok egyhuzamban,
Olyan nagyon szerencsétlen vagyok!)

Fiúk, holnap csatánk lesz! Igazi
A Pestiek, a nyaraló-fiúk,
Elkergettek a métázó helyünkről.
Pedig ők még csak métázni se tudnak,
Csak rugdalóznak: valami bolond
Üres bőrlabdát rúgnak a bolondok!
De nem engedjük! Az a mi helyünk!
Azért, hogy ők urak és pestiek,

Mi meg jobban csak mesztélábasok,
Azért az Alvég mégis a mienk!
Itt játszottunk már pendelyes korunkban!
Kotródjanak, ha jót akarnak, innen!
Megüzentem nekik a háborút.
Fiúk, két zsebbel gyűjtsünk kavicsot,
És csúzlival és nyíllal is lehet!
Az új fokost is kipróbálom holnap.
Hurrá! Ez egyszer igazi csatánk lesz!
Aki el nem jön, gyáva áruló!
És másnap egy kő gombócot dagasztott
A fejemen, és győztek az urak,
Mert a mamákat hívták ellenünk.
És megfutott az alvégi sereg,
És most csak nézzük búsan, messziről,
Hogy játszanak a matrózblúzosok.

Besnyői búcsú. Sok mézeskalács
És tarka bot. Komoly proceciók,
Templomi zászlók, tarka bucsusok,
(Jönnek, dalolva, tegnap óta, Vácról!)
Olvasós nénik, nagy-pápaszemes
Előénekes jámbor öregek,
Legények, lányok, lacipecsenyék,
A Neszvedánál vaj, szalámi, szóda,
Zöld dinnyehéj a szekerek alatt.
Estére szét a templom oldalában
Ezer kis csillag-gyertya fénye gyullad,
S a Grassalkovich-kriptaköveken
Titokzatosan bűg ezernyi szájon
Az éjszakában: Egek ékessége!...

Öt szomjas érzék néz a végtelenbe,
A gödöllői dajka végtelenbe,
És szívja, szívja, feneketlen szomjjal,
És test és lélek minden pórásával
Hangok, illatok, színek miriádját.
És gombolyítja: gondolatnak,
És fonogatja: képzeletnek,
Szabdálja: tettnek, mindennek, világnak.
S már szülemlik a titokzatos Én,
És csírázik a csodálatos ritmus,
Fogantatik a kettős végtelen.

Nagymama

Ott látom ülni csipkés ablakában.
Édes sültalma-illat lengi át
A kályháról a tiszta kis szobát.
Táncol kezén öt karcsú tű vidáman.
Nagy ókulája kifelé tekint,
Mert a kertajtó csattan odakint:
S nekipirulva hógolyó-csatában,
(Lármás kutyuskák, egy a más nyomában),
Jönnek a lesett unokák.

Apám

Apám. Két szikra szem. Nagy, tiszta homlok.
Úgy áll előttem, mint egy óriás:
Egyszerre vonz és apróvá aláz,
Néhanap szinte lába elé omlok.

Úgy néz, akár egy római szenátor.
És én tudom: ha megaláztatik
Az igazság, ő nem lesz második,
És haláláig verekedni bátor.

Haragos hangon diktál a segédnek.
Most cikket ír. Borzongva hallgatom
A sok latin szót és büszkén tudom:
Holnap a nagyok mind erről beszélnek.

Rettegve nézek csillogó szemébe.
Tudom: ő védi a szegényeket,
És hátamögött sok nagy úr nevet,
De hízeleg mindenki a szemébe.

És néha, csendes őszi este, ketten
Sétálgatunk a kerti fák között,
Beszélgetünk, és érzem, hogy nőök,
És hogy tágul a mindenség köröttem.

Elment. A tornyos ház is másoké lett.
De sokszor hallom, hogyha egymagam
Ott járok olykor este: „Kisfiam,
Az igazság erősebb, mint az élet.”

(Őszi fecske kötetben.)

Anyukám

A sárkányfejes régi lámpa
Kigyúlt a nagy asztal felett.
Anyám fáradt kezébe varrás,
Elöttem kusza füzetek.

Anyukám, én valamit kérdezek,
Most, hogy alusznak mind a gyerekek.
Én már nagy vagyok, ők még kicsinyek.
Tudom, árvák és szegények vagyunk,
Ilyen nagy házban nem is lakhatunk,
És sorban, lassan mindent eladunk.
Tudom, másképp lesz minden ezután.
Hogy is lesz most már, édes anyukám?

– Majd megsegít az Isten, kisfiam!

Tél van. A kis-házban lakunk.
Kint megfagy az emberlehellet.
Megjött anyám. Ketten vagyunk.
Úgy didereg a kályha mellett!

Tudom, bátor vagy és erős, anyám:
Ó, emlékszem, hány nehéz éjszakán
Virrasztottál az ágyam oldalán,
És néha csodát teszel, és varázst,
S majdnem megverted egyszer a vadászt,
Mikor a Miklóst bántotta, – de lásd,
Azért így mégis csak nem élhetünk!
Minekünk megvan mindig mindenünk,
Te meg napestig, – Isten tudja, hol? –
Csak lótsz és futsz és egyre dolgozol,
És egyre sápadsz és soványodol.
Hová jutunk így anyukám, hová?
Itt hagysz te is, ha így megy ez soká!

– Majd megsegít az Isten, kisfiam!

Járunk az Isaszegi úton,
Szénát lehel a levegő.
Mögöttünk mosolyog a múlt,
Elöttem dalol a jövő.

Anyuka, meglásd, én költő leszek,
Nagy költő, mint a régi váteszek!
Akarok tudni, tanulni, sokat,
Segíteni az elhagyottakat,
Dolgozni, mint te, éjszakákon át:
Dicsővé tenni a magyar hazát.
És hogy engem is mind szeressenek,
Mint téged, anyukám, az emberek,
És úgy elmondják minden bajukat.
Mondd, anyukám, melyik a hasznosabb:
Az író, vagy az ügyvéd, vagy a pap?
Melyik kell jobban Hazánknak manap?
Tanítani is szeretnék nagyon,
És játszani, igazi színpadon!
De költő, mégis, az legszebb talán!
Mi legyek, mondd meg, édes anyukám!

– Majd megsegít az Isten kisfiam!

Második rész: A fiú

Zsibongás

A kispap-kert szőlőszegélyes útjain
Látom a nyurga fiút.
Talár béklyózza ugra-bugra lábait
S bölcs kezek írta szabály.
Szent Miklós tornya messze kongja mély dalát,
Víg teke döng amodább,
A szabad-órát éli a kispapsereg.
Ő maga jár föl-alá,
Sietve jár, meg-megszökellve hirtelen,
Lelkében zúr, akár a Hatnap hajnalán,
Még ama Légyen előtt,
Nagy, zengő-bongó, tánckerengő tömkeleg:
Régi meg új muzsikák.
Anyá-imádság, furcsa dajka-zümmögés,
Gyerekkacaj, iskolatréfa, bodzasíp,
Görög strófák, latin szabály, kurucdalok,
Recitált zsoltár, kiszámoló rigmusok,
Duhaj nóták és rejtelmes gregórián:
Összefoly, egybezsibog.
És kél a nóta, kölcsön-versek dallamán:
Mint a gyerek, kiabál,
És félig-férfi nagyhiszemben harsonál:

Rapszódia

Állok magasan, egyedül, a hegyormon,
Pitymallat előtt.
A völgyön és a világon
Nagy, lomha szürkület,
Nyálkás, buta ködgomolyok.

Szememnek nyugtalan íjja
Átfúrja nyilát a ködön,
És lát, mert látni akar.

És lát: Csatatér a világ.
Kardok villannak a ködfalon át:
Óceántól Óceánig,
Barlangoktól és Bábelektől
A véres máig: mindenestől
Két tábor a föld.
Az egyik: mint az éj.
A másik: mint a nap.
Az egyik: a Sátán fekete falanxa.
A másik: a kardos Arkangyalnak
Fehérpalástú légiója.

Fekete zászlók lengenek ott,
És lebbenésük gyűlölet,
És káromlás az indulójuk.
Emitt labárumok keresztje csillan
És himnuszok galambja lebben
A felhős égre hófehéren,
És aranyos küllők énekelnek
Nagy harci szekerek alatt.

Az egyik nagy fehér bigán
Napzsámolyú Nagyasszony áll
Könyvvel, kereszttel és kehellyel.
És tövisből font jegyeskoszorúján
Krisztus-vér írta tűzírás:
E c c l e s i a .

A másikon: kettős-keresztes
Nagy címerpajzson írva áll:
É d e s H a z a é s E z e r é v .
És farkas-bőrrel, fringiával
Kurucok ülnek a bakon.

A harmadik a Tudományé.
Bivalyok vontak nagy szekér,
Recsegésig tornyozva könyvvel
És Plátókkal és Ideákkal,
S minden ülője égre néz.

De én nem látok arcokat:
Csak a fehér tömeget látom,
Az Angyalt és a lobogót.
És hallom, hallom a harci dalt,
A dalt, a dalt! Hisz az én dalom!
Én csak a harcot, a harcot várom,
Hisz ez a harc is az enyém!
Én csak a napot, a Napot várom,
Amely a harcra jelt lobog,
Hisz a nap is az én napom!
Az én dalomra kél ki tűzzel
A győzedelmes hegyfokon!
Én érzem már minden eremmel,
A vérem égő bizonyával:
Látom, látom a nagy Napot!
Hogy mit látok? Ne kérdezzétek!
Én nem tudom, csak azt tudom,
Hogy látok. Ó testvéreim,
Higgyétek el piros dalomnak:
Én látok, látok! Kél a Nap!

E két utóbbi csinált vers, amit a műfaj kívánt.

Intermezzo

De szép, de édes a fiatal álom!
Ikarus-szárnyon száll a gondolat,
S ha megcsuklik a végzetes Határon:
Észrevétlenül, pillanat alatt
Helyébe szökken az úr képzelet,
S játszani kezd a szakadék felett.

Színes kockákat festeget magának,
És illesztgeti a kedves lomot,
Míg engedelmes tarka rendbe állnak;
Épít belőlük magas templomot,
S a kész művecske festett homlokára
Ráírja büszkén: Ideák Hazája.

Ez voltaképpen a Köldöknézőből való.

A prefektus

(Zimányi Gyulának, az atyának és testvérnek.)

A folyosó végén, a hosszú, keskeny
Prefektus-cella könyvei felett
Két szem virraszt, két fényes és meleg szem.

Próféta-súlyos és anya-meleg.
Teremtő fénnel zsong felém belőle
Értés, erő, segítség, tisztelet.

Építő nyugtalanság ihletője,
És mégis termő békét simogat.
Csendesen épít utakat előre.

Mélyeket sejtet, gyomot irtogat,
És hittel óvja tél s tavasz fagyától
A sarjadzó művészet-magvakat.

Mikor beszél – tűzajkú prédikátor –
Bennem sugárzó sejtelem fakad
Lélekről, Igéről és hivatásról.

Második könyv: Kel a tészta

Első rész: A tudomány méze

Kupolaterem

Egyetem. Dél van. Kupolaterem.
Nagy vén padok lépcsőzetes karéja,
Diákfejekkel tarka kisvilág.
Bozontos dús fejek, kopasz fejek,
Piros arcok és koplaló fehérek,
Égő szemek és virrasztó hunyorgók,
Könyves fiúk, sok-irkás lányok,
És itt is, ott is komoly kispapok.

Amott vita az új Horatiusról,
Amit megtalált Némethy professzor.
Emitt Adyt imádja egy bozontos,
S egy kis kövér paródiát szaval rá.
A pad szélén két izgatott fiú
A jövőheti zárthelyit beszéli.
A sarokban két lány, három fiú.
Nevetve tervez egy kirándulást.
Mögöttük egy szorgalmas magoló
Csóválja nagy, szemüveges fejét.
Legfelül egy arany mellűs fiú
(Balkeze zsebben, lába a padon)
Magyarazza vidám, nagy gesztusokkal
A vasárnapi futballmérkőzést.

Egyszerre csend lesz. Mindenki feláll.
Megszakad vita, magolás, kacaj.
És a katedra hűvös magasából
Végigjártatja rajtunk csendesen
Szépségbe-fáradt, finom, mély szemét,
S hosszú, ideges ujjait emelve,
Elegáns, zengő, hosszú mondatokban
Szólni kezd Beőthy Zsolt.

Akkor még nem sejtettem, hogy egyszer én is előadok majd ott. A dráma történetéről és a regényről. Az Élet szerkesztette azt a sorozatot, kijárták, hogy ott lehessen. Pénzért volt, egy ciklus tíz vagy húsz előadás. Azért vállaltam ezeket, mert anyámat kellett eltartanom.

A professzor

(Riedl Frigyes emlékének)

Két óra közt. Állok a folyosón.
Szembe jön rám egy villogó szemű,
Borzolt hajú és bozontos szakállú,
Rosszul-gombolt-kabátú, nyugtalan,
Mosolygó-ráncos fáradt arcú férfi.

Még bennem reszket szava szökkenése
Az órájáról. Apró cédulái
Még szemem előtt röpdösnek zizegve.
Még látom, ahogy görnyed a katedrán,
Oldalt fordulva, könyökére dőlve;
Nyugtalan ujja gyér hajába jár,
Két szenvedő, nagy, lobogó szeme
Fejünk felett az űrben tévedez
És ajkain sercegve gyúl ki ránk
A művészet sorvasztó mély szerelme,
Az ihlet fénye, lobbanó lidércláng:
A lélek omló, láttató tüze.

Jön, hozzámlép, karonfog, elkísér.
Mit olvasok? Mit írok? Mit szeretnék?
Kérdez, felel, tanácsol, hív magához,
Könyveket ígér. És csak hozzam el,
Amiket írok. Oly sűrűn kopog
Szava zápora szívem ablakán,
Mint a tavaszi termő lágy eső,
A nőttető májusi permeteg,
Mely zöld mosolyba és selyembe vonja
A boldog ifjú földeket.

Mámor

Hamar, tanuljunk! Oly rövid az élet,
És oly hosszú és olyan érdekes
És nagyszerű a tudomány!
Neki bátran a habzó telijének!
Ex fontibus! Hisz mire jó a könyvtár,
És múzeum és szeminárium!
Kódexeket és monografiákat
És disszertációkat! Ezret is
Kínál a lipcei antikvárius!
Szövegeket, princeps editióban,
És jegyzetet és szövegkritikát.
Ó milyen szép a filológia!
(De mégis, Cicero kitaposott
Fórumánál mennyivel izgatóbb
A fekete-piros spanyol-keresztény
Prudentius Hamartigeniája!)
És milyen kár, hogy nem lehet tanulni,
Mert készülni kell: kollokviumok
És vizsgák jönnek, és majd a szigorlat!
S Catullus és Symposion helyett
Magolsz Ókori Topografiát.
Mindegy, az is szép! És a többi, mind:
A Nyelvhasználat, a furcsa finn,
És minden! Csábít minden tudomány,
Hogy mindenestül elmerülj belé.
De neked nem szabad! Vigyázz, vigyázz!
Poétának küldettél, nem tudósnak,
Neked tanulnod kell, nagyon sokat,
Hogy sokat élhess, és sokat szeress:
Nihil humani a te alienum!
Neked látnod kell és magadba élned
Minden szépet és minden életet:
Görög márványt és német misztikát,
Francia élt és római erőt,
És mindent! Ó fiatal szomjúság!
Könyvek, betűk nehéz asszúborra!
Ó tudomány tavaszi mámore!

A két isteni Nővér

Legszebb mégis a két isteni Nővér:
Filozófia, teológia!
Állni a rejtelmes Mélység felett,
És áhítattal megmerülni benne,
S meg nem békülni koldus félúton,
Leszállani a Végső Elvekig,
Szent részegséggel, csorduló gyönyörrel
Szemlélni azt, ami szemlélhetetlen,
Véges karral a végtelent ölelni,
És fölsuhanni kettős szárnycsapással
Észnek és szívnek ikerritmusán
A levések és látszatok fölé,
És egy teremtő villanás tüzénél
Átnyúlni a mozgáson szellemujjal
A P r ó t o n K i n u n A k i n é t o n i g !
Ó eszme boldog elragadtatása!
Ó látás izzó paradicsoma!

A mester

(Schütz Antalnak, a mesternek és barátinak)

A katedrán egy Férfi ül.
A két szeme úgy szúr belém,
Akár az Írás kettesélű kardja.
Úgy átjár, mint a szűz acél,
És mégis meleg, mint a mécs:
A hűvös eszmén átizzik a Lélek.

Beszél. Az Ige szól az ajkán,
És minden szava, mint a mérleg,
Amelyen minden egyensúlyban áll:
A fogalom, a sejtelem,
Az ihlet és az értelem,
A véges és a végtelen,
Tudás, tapintás, reveláció.

Néz és beszél. Van és vezet.
Érzem a végzetes Kezet,
Amely lenyúl és kényszerít megállni
A húsos földön, mint a fát,
És felnyúlni felhőkön át,
És hallani a harsonát:
„Deum docet et a Deo docetur.”

Második rész: A pusztában kiáltók

Verseket írok

Verseket írok. Minden nap. Sokat.
Az ének láza szinte fojtogat.
De olyan furcsák ezek a dalok:
Nem, érzem, ez még nem az igazi.
Valami mást akarok mondani,
De nem tudom, mit akarok.

Csak egyet tudok: én valamit látok,
Valami nagy-nagy-nagy világosságot,
Amit talán nem látott senkisé.
Arról, arról akarok énekelni,
Amiről nem énekelt soha senki.
És meghalok, ha nem énekelem ki.
A dallam, a dallam szétveti szívem.

Nem kellene a tisztos régi versek,
Amiket úgy szerettem valaha.
Nem kell a régi muzsika!
Nem vérezik benne az a valami,
Amit még meg sem tudok mondani,
De véres-biztosan tudom,
Hogy meg kell mondanom.
Nem kellene a régi verseim,
Valami mást, valami mást,
Valami csontig-újat akarok!
A szót, a szót, a szót add meg, Uram,
Vagy meghalok!

Új ének

Itt is, ott is, a fojtó csendbe
Új énekszó hasít fülembe.

Lobogó, részeg, vad dalok,
De újak és fiatalok.

Lázforrók vagy hideglelősek.
Úgy szeretném szeretni őket!

A testvér lázt hallom belőlük,
És mégis, mégis fázom tőlük.

Nem, ez a dal nem az enyém!
Nekem szentség a költemény.

Nekem nem kell a dal, ha nincsen
Hullámai fölött az Isten.

Én nem vagyok síró, se rokkant,
Az én gerincem meg nem roppant.

Nem kellenek a kis nyögések.
Én akarom a szent Egészet,

A szűz erőt, a harci frisset!
Nem lehetek magamnál kisebb.

Én a magamét akarom,
Az én bontatlan mélyemből szülemelőt,
Eget és földet megigenlőt!
Jöjj már, siess már, én dalom!

A zászlónk

Regnum. Templom mögött nagy, széles udvar,
Az udvaron kacagó gyerekek,
A gyerekek közt labdázó atyák,
És hátul, az udvar sarkában: bújó,
Földszintes épület.

Innen szalad szét húszezer felé
Az országba a Zászlónk. Itt ülünk,
Hetven vagy nyolcan, húszéves fiúk,
És úgy érezzük, hogy a Jövendőség,
A Nemzet Lelke itt virraszt velünk.

Az asztal mellett ül a Kiadó.
Nagy gyerekarca mindig mosolyog.
Szent komolysággal, ihletsebesen
(Akárha Caesar parancsait írná)
Kelnek ujjain a címszalagok.

Mellette a sápadt Historikus.
Egyik nagyapja, tán a hatodik,
Tábornok volt még Rákóczi alatt.
És ő, mécs-szemmel, sípoló tüdővel,
Magyar múlttól, jövőről álmodik.

A Literátor beszédes, szelíd
Szemüveges szemével ránkragyog:
Goethét, Ibsent és filozófiát
Hajít közénk, és forró vita pezsdül
(Húszévesek vagyunk és magyarok!)

Nyugtalan ujjá levegőbe rajzol,
Haja, szakálla: bozontos vihar, –
Így kezd a Piktör egy-egy furcsa szót.
S a Munkástitkár közénk csattan olykor
Kurta és józan mondataival.

De fölmered a Filozóf,
Kinyújtja csontos, ceruzás kezét,
S míg válláról lecsusszan a köpeny,
Omló képekben, tarka döccenőkkel
Megered ajkán a színes beszéd.

És mind a hat egyszerre magyaráz
Mind egyet gondol és mind mást beszél.
De ajtó nyílik, s betoppan közénk
Nevetve, frissen és fiatalon,
A Szerkesztő, a lobogó Vezér.

Játék tüzel még kopasz homlokán
És szikrás, apró két szeme alatt,
De ajakáról robban már közénk
A csírarázó léleknyugtalanóság:
A forradalmas Krisztus-gondolat.

Beszél. És minket meglegyint a Lélek.
És szava: mint a bíbor hajnalég.
Hurrá, pusztában kiáltó csapat!
Mibennünk forr a Krisztus-öntudat,
S megmozdítjuk a magyar földtekét!

A Püspök

Láttam a Püspököt!
A Hegyet láttam égbefürdeni
A lármás Liliput fölött,
És homlokán a sugárzó ködöt.
Hát lehet ember ilyen isteni?

Ez nem a nagyobb, ez a Más!
Ez a kinyilatkoztatás!
Ez a Sínai, ez a Tábor!
Ez a vércsepp a Krisztus oldalából!
Ó én boldog, hívő Tamás!

Ő van! Ó egyetlen jótétemény!
Loholhatok, botolhatok,
De álmomban is érzem a felém,
Nekem is fénylő felleposzlopot,
Mint a zsidók a puszta éjjelén.

Ő van! Nem kell hát énnekem se gyáván
Kicsinnyé lennem a Nagyért!
Hát van egy isteni Fehér,
Amelyben az egész ember-szivárvány,
Egy diadalmas össze-fénybe fér!

Ő van! Ó áldás: én is lehetek!
Lehetek én, szabadon és merészen!
Nem rontom ketté Isten-adta részem:
Az élő életet,
Istent és embert akarom egészen.

Századom élő Evangéliomja,
Esdj rám kegyelmet, Isten Szentje,
Hogy énbennem is magát megjelentse
Az Isten telje-szomja,
És belőlem is eszközét teremtse!

(Őszi fecske kötetben.)

Apró lelkecskék

És a Küllő jár. Komolyabb kalásznak
Váltja mély csendjét fiatal vetésem.
Gyermekkönnyű fém olajok titkától
Hajlani látom.

Sas fehér útját magasok haván át
Féktelen dallal, gyerekes gyönyörrel,
Ember-súly nélkül ki kacagva jártam,
Szárny-nekibontva:

Most öreg klastrom folyosói húsén
A jövődönék fiatal reményét,
Óvatos kézzel eleven virágú
Sarjakat oltok.

Élesztem lángját tüzemen tüzellő
Apró lelkecskék puha szép szemének,
Apró szívecskék erein tapintom
Titkaid, élet.

Harmadik rész: Isten érkezése

Káté

Első B osztály. Hittanóra. Káté.
Az apró népnek magyarázatom
A nagy Homályokat: Isten, teremtés,
Háromság, lélek, bűn, halál, malaszt.
Szédül a fejem, és a vakmerő nyelv
Dadog az óriási szók alatt.
De ők: csak lesik boldogan a szót
És mosolyognak: Legszebb tárgy a hittan!
A legkönnyebb és a legérdekesebb!
Ezt tudják mind. Ők mindent értenek.

Egy Laci felel: „Mi végre vagyunk
A világon?” – „Hogy megismerjük Istent,
Szeressük és szolgáljuk”. Nevető
És önérzetes nagy barna szemével
Úgy néz a szóhoz, mintha mondaná:
„Hát ez már csak világos!”

Kisfiam,

Ha téged nézlek, nekem is világos.
Olyan egyszerű megismerni Istent
Szemed tükröcskéjében! Olyan édes
És olyan könnyű szeretni is Őt,
Hogy megismertem arcát bennetek,
Egyben is a legkisebbek közül.
Ó én boldog szolgálatom!

Fiúk!

Megyünk tovább: Második Ágazat.

Dolgozatírás

Dolgozatírás. „Mi szeretnék lenni?”

Nagy nyári csend. Egy-egy toll serceg olykor,
 (Még több rágódik szájakban laposra.)
 Egy szőke fej rágöndörül egészen
 Az írkalapra. (Csak kis poca rajta,
 Az is csak mert a szomszéd fészkelődik!)

Másik hirtelen fölkapja fejét
 És fölmosolyog huncutul felém.
 (Ki tudja, milyen furcsaságot írt le,
 Vagy micsoda bolond őszinteséget!)

Mert törvény: írni csak olyat szabad,
 Amit maga lát, gondol, hall az ember.)
 Meg másik (vérszegény jeles-diák),
 Ül mozdulatlan, karbafont kezekkel;
 Hanyagul biztos arcvonásain
 Felírva (titkon lesi: látom-e?)
 „Már kész vagyok, nekem ez kis dolog.”
 Megint másik (egy szuszogó kövérke)
 Olyan nehezen töri a fejét,
 Hogy a két arcán csorog a verejték.

Mert nagy dolog az, hogy kiből mi lesz:
 Orvos? pilóta? mérnök? utazó?
 Ó, tudja mind, hogy mi szeretne lenni,
 (Tízéves korban tudja még az ember)
 És le is írja mind, szerelmesen,
 Hogy akkor, majd ha! – milyen nagyszerű lesz!
 Csak itt-ott kel egy-egy nehéz sóhajtás:
 Tudom biztosan: ez most arra gondol,
 Hogy még odáig milyen messze van.
 De akkor, akkor, – akkor lesz csak élet.

Csak írjatok, kis népem, szabadon,
 Szökelljen bátran szárnyas vágyatok,
 Ne halljátok az Olló csattogását,
 Amely lenyesni szárnyatokra vár.
 Ne tudjátok meg még nagyon sokáig,
 Embernek lenni hogy milyen nehéz!

S hogy még annál is nehezebb talán
 Jó embernek, és boldognak (e kettő
 Csak egy emberben fér meg, és azért
 Oly ritka mind a kettő).

Jaj, kicsik,
Hogy oszthatnám el annyivá magam,
Ahányan vagytok, hogy kemény magamból
Verhetnék minden buksi fej fölé
Védőtetőt, – nap ellen, zápor ellen,
Ragadozó ellen, rossz ember ellen,
A csendes mélyből majd-majd felmocsárló
Szegény csúf rossz-magatok ellen!

Nagy fiúk

Öreg diákok. A padok alatt
Sportlap, tükör, illatos hajkenőcs,
Szivarkatárca, tankönyvből lapok
(Irattáskába így jobban befér:
Amilyet az ügyvédek hordanak),
Fotografiák (kártya is talán),
A hátulsó padban egy pillanatra
Elfojtott és gazdátlan suttogás.
(Hiába, mégis akad, akit untat
A felelés, én penitenciám!)

„Maga nem tudja, mivel tartozik
Egyik úriember a másikának,
Ha az hozzá beszél?”
Halotti csend.

De ebből ennyi. Magyarázat.
Olvasom Zrínyit.

A szemek kigyúlnak
És rámlobognak, mint megannyi égő
És nyugtalan és szomjasfényű csillag.
De én már nem is látom a fiúkat,
Én már nem látom, csak az Óriást,
Akinek boldog és alázatos
Kis apostola lettem, akinek
Igéit hirdetem a kicsinyeknek,
És szépségét, amelytől mámoros vagyok,
Próbálom megértetni nyomorult
Kis szavaimmal. Ó gyönyörűség:
Szolgálni a Nagyot! Tolmácsa lenni
A szónak, amit a Géniusz ajkán
Mond az embernek Isten!

Ó fiúk!
Imádjuk együtt a megfoghatatlant
A Költeményben, az égő bokorban,
És adjuk át magunkat áhitattal,
Saru-megoldva a titoknak:
Hogy ily magas és ilyen mély az Ember.

Isten érkezése

S egyszer, mint a tiszta hold a vizen,
Mélyeimnek mormoló vizéből
Fölmerült az Élő Isten arca.

Hírnököt nem járatott előre,
Fullajtár sem harsonázta jöttét:
Nem mehettem hódolón elébe.

Még csak nem is kopogott az ajtón,
Még sem rezzent léptein a padló,
Meg sem lobbant mécssem lángja tőle.

Halkan, halkan, mint beteg fiúnak
Ágya mellé simul édesanyja,
Úgy az Isten: csak hogy egyszer itt volt.

Ráismertem: ez a dajka két szem
Kísérgette kisgyerek koromban
Pilleúzó tarka futkosásom.

Ráismertem: lobbanó szemétől
Gyulladoztak hajnal-ifjúságom
Fellegjáró büszke víziói.

Ő nézett rám kisfiú-szemekből,
Szívüknek ha kátét nyitogattam,
És ha mondtam pillangó meséket.

Mintha mindig itt lett volna nálam,
Mintha most már itt maradna mindig!
Mintha most már itt maradna mindig!

(Őszi fecske kötetben.)

Primicia

Megérintettem a csodát.

Eljött a perc, a boldog:
A csengő felsikoltott,
Mellig bókkoltak a fejek,
És a csillogó paténa felett
A Kenyér-Isten megmutatkozott.

És akkor hirtelen minden megváltozott.
Még éppen csak hogy elvillanni láttam
A márvány angyalok sikamló testén
A gyertyafényt, mint rezgő csillagot,
Aztán eltűnt egy tündöklő homályban
Kehely és tányér és gyertya és szekrény,
Becsukódott a két szemem magától,
És máshol voltam, mint az álomlátó.

Egy kebelén
Nyugodott a fejem,
Mondhatatlanul melegen,
És édességgel csordulásig telten,
Akár a csecsemő az anyamellen.
Ringatva vitt egy nagy-nagy-nagy folyó,
Parttalan víz és határtalan égbolt,
És mind a kettő mondhatatlan kék volt,
És elmerült a mérhetetlen csöndben.
És tudtam, hogy rendben van minden,
És minden jó.

Most áll az illanó
Idő.
Nem is voltak az öklelő
Problémák, gondok, szenvedések.
Itt a fészek,
Puha és meleg és enyém.
Fekszem a Fészek-Isten kebelén,
S az üdvösség illata rajtam.
Egyetlen vágytól mámoros az ajkam:
Így, így maradni végeszakadatlan,
Meghalni most, a Kebelén,
Mint a harmat a levelen,
A végtelenbe most ivódni át,
A Valóságba most ömölni át,
Az Egyetlenbe lényegülni át,
Most, amikor tapintom a csodát
És ölelem.

Suttogó hangot hallok hirtelen:
„Folytatni kellene a szentmisét!”

Valaki mondta később, hogy ő valóban hallotta a biztatást a manuduktortól. Így keletkeznek a legendák. Nyilván annyira beleélte magát a versbe, hogy visszavetítette a valóságba. Én egy kicsit hűvösen nézem ezt a verset, mert magasabb hangon szól, mint az élmény. Nem azt akarom mondani, hogy nem igaz, de misztikusabb a valóságos élménynél. Én nem vagyok misztikus.

Dunapart és cella

És ha száll a délután,
Utak magánya hívogatja lábam.
Füzes őszi partokon
Futó Dunának ballagok nyomában.
Fejlehajtva ballagok,
S ismeretlen dallamok
Mély orgonái zsongadoznak
Én ismeretlen énem csarnokában.

Árva cellám négyfala,
Nincs másom a világon,
És a deszkás ablakon
Egy zöld cserép virágom,
S lombon át és üvegen
Egy parányi kék egem:
De térdrehúzó ámulattal
Az újszülött kis Végtelent imádom.

Vác. Van egy korzó a Dunaparton, ahol hétköznap senki sem jár, ott szoktam sétálni.

Negyedik rész: A köldöknéző

A köldöknéző

S lettem a néma barlangmélyi ember,
Kihez nem ér el a Pán-sípos élet,
Aki mohó, kíváncsi szerelemmel
Csak érthetetlen önmagába mélyed.
Pilláimon, mint mesebeli mákony,
Maga-marcangló végzet nehezül.
S mint Buddha szobra mozdulatlan ül
Álmokban élő messze Indiákon,
Hol sejtelemben zsibbad el a lét,
S holtizmú lábát maga alá vonva,
Tétlenre termett ujját összefonva,
Csak nézi, nézi önnön köldökét:
Így ülök én is, mélyem-rabja bálvány,
Bús köldöknéző, a titokra várván.

Ez az arc! Mindig, mindig ez az arc!
Hát soha mást, én szegény szemeim?
Mint mozgójáték furcsa képein
Ha nézed kézből, mindig egy a rajz,
Húsz képen hússzor újra egy alak,
És minden képen mégis változás:
Egy érthetetlen, furcsa mozdulat,
Együtt ha nézed, mindig újra más,
És mégis mindig ugyanaz marad:
Nincs benne értelem és nincsen újulás!

Halálosan unalmas ez a kép!
Ó arc! Láttalak ezerféleképp!
Úgy nézel rám e vén, ravasz tükörből,
Mintha nevetnél most is engemet,
A gúny nyilától ajkad ijja görbül.
Nem bánom! Jó. Nézzünk farkasszemet!
Nem értelek és tőled mégse félek!
Mit énnekem e szűrő nagy szemek,
Melyek alatt az évek és az éjek
Rejtelmes árnyékai kéklenek!
Mit mond nekem a vonagló szemöldök,
És fölötte a homlok mozgó ránca,
Ez összevissza kígyózó barázda,
S a szüntelen szülemlő-múló gödrök,
Pillák, erek, inak tünékeny tánca?
Egy megriadt fény rajtam átsajog:
Én nem tudom, hogy ki vagyok!

Vagyok, és lenni! – mondd meg, hogy mi az?
 Itt, itt az örvény, itt a labirintok!
 Hol válik el a látszó és igaz?
 Az-é való, amit érzek, tapintok,
 Amit ideges ujjammal fogok,
 Amit szemeim látni boldogok?
 Vagy amit rajzol nyughatatlan elme,
 S mint bizonytalan messze csillagot,
 Reszketve sejt a végtelen szerelme?
 És honnan ez a sajgó sejtelem?
 Mint drágagyöngy sugalmas tengerekbe,
 A titkok kulcsa ebbe van temetve?

Futnak az órák, megint oda egy nap,
 Az omló évek szállanak.
 És én ülök, lomhán, ma is, mint tegnap,
 És bennem is, mint ottkint, alkonyat.
 Ülök, mint máskor ültem, ünt magamban,
 És várok, várok, egyre, mindig:
 Valamit, ami ismeretlen,
 Ami új legyen és egyetlen,
 Ami fölraz és útnak indít.
 És nem jön semmi. Csak hideg, kegyetlen
 Percek peregnek halálos iramban.
 Ők nem várnak. És én csak itt ülök,
 Előtted, meghitt, vén, szomorú asztal,
 Elperzselt percek pernyéje fölött,
 Bús, szürke árnyék, akit itt marasztal
 Valami súlyos lánc, amit nem értek,
 Csak terhét érzem, szúrón, hidegen.
 És csörgetem: szegény láncos kísértet,
 Magamnak is örökre idegen.
 Hiába minden, meddő minden óra,
 S az alkony vár a tétlen álmodóra.
 A percek futnak. Mi marad mögöttem,
 Hogy megjelölje: egyszer én is éltem?
 Vagy eltűnjek a sivatag setétben,
 Jeltelen árnyék, nyomom-kiveszetten?
 Nem, nem! Lobogva lázadoz a vérem:
 A milliókból mégis nem vagyok!
 A teremtésből részemet kikérem,
 Akarok tenni valami nagyot.

Akarok? Én szegény boldogtalan!
 Ez éppen az, ami nem adatott!
 Az akaratnak rögös útja van,
 És én nem jártam ott!
 Ebből a kincsből nekem nem jutott,
 Az én soványka mesgyém mérve van:
 Én csak s z e r e t n é k , többet nem tudok,

A k a r o k nem az én szavam.
Mint vak leányka pengő bús gitáron
Sose-látott napfényről énekel:
Lelkemben tetek égő napja kel,
És ernyedt izmú karjaim kitárom,
Döbbentő álom szívemben dalol,
Agyamban szent építő vágyak égnek,
Titkokat túrni föl a föld alól
És Bábeltornyát fúrni föl az égnek.
És lázban, tűzben izzik a dolog,
És három napig muzsikál a munka,
És negyednapra hülve, halva, únva
Sok csonka torz fal égfelé zokog.
És minden reggel új öröm, új kezdet,
És minden este többen meredeznek:
Új szégyen, új csonk, új tett-töredék.
Egy minden kezdet, egy a vég.

V a l a m i m e g f o g , h o g y h a f ö l k e l e k ,
Rám tekerődzik valami, ha mennék,
Mint láthatatlan szellem-kötelek,
Egy titkos hang minthogyha súgna: „N e m m é g !”
A tetek izmos, fürgeröptű szárnya,
Én árva lelkem, nem termett nekünk.
A mi világunk: a sejtések árnya,
A nehéz nézés a mi életünk.
Cselekvés? Istenem, ha nem lehet!
Az csak világos: hogyha tenni vágnál,
Meg kell előbb gondolni, hogy minek?
És száz oknál – megannyi rossz talánynál –
Csak meg kell állni, hogy mélyükre láss,
És szét kell szedni ízeikre bátran.
És itt a bökkenő: Ha rátaláltam
A gyökerekre, ott sincs állomás.
Egyet ha megfogsz, szólít már a másik,
Minden gyökérrel száz fonódik össze,
S ameddig látsz: elédbe messze-messze
Gúnyos gyökerek útvesztője ásít,
Kétségbeejtő, buta labirint!
A nyílásnál, napfényen, odakint
Mint búcsúzó nap őszi alkonyatkor,
A messze cél: a tett még búsan int,
De hol van már a vágy acéla akkor!
És hol van már a tűz a hamv alatt!
A mozdulás csak mindig elmarad.

Ó m i l y e n á r v a , n é m a r a b v a g y o k !
Lobognak bennem nagy, szabad dalok,
Lelkemben élő tengerek zenélnek,
És viharok repeső dala reszket,

De holtak a dalok, mire ajkamig érnek,
 És mind a gyöngyök széjjeltöredeznek,
 Ha rontó ujjaimmal illetem.
 Ennenmagamból nem jut más nekem:
 Hideg lárvái régi dallamoknak,
 Szürkére száradt könnyek, égetők.
 Mély templomomban orgonák zokognak,
 S én virrasztok a vasajtó előtt.
 A dal vágyától cserepes az ajkam,
 És lakatmód ül néma végzet rajtam.
 Úgy omlanának számra büszke szók,
 A titkok zárát vágnám törni szóval,
 Magamba vetni a mélységvonót,
 Búvárharanggal, mélyre-szomjazóval,
 Leszállni minden irigy mélyre bátran,
 És látni mindent a szók üvegén, –
 És látom: semmit, semmit sem találtam,
 Rossz üvegyöngyök vak bűvara én.
 Hazug a szó: nem amit én akartam,
 Nekem se azt, – ki tudja, mit mond másnak!
 Hát erre lettem: bús komédiásnak?
 Hogy valami rossz szereptől sugalltan,
 Deklamáljak egy ócska színpadon,
 Föstött seben valódi könnyet ejtsek,
 S míg enszavammal magam gyilkolom,
 Elhervadjon bennem a Sugalom,
 Mint ablakdeszkán árva nefelejcssek?

Én Istenem! Hisz amióta élek
 És amióta nyelvem oldva van,
 Mást sem teszek, mint magamról beszélek,
 És minden, minden hasztalan:
 Idegen szó minden szavam.
 Hiába vágy, hiába akarat!
 Minden, de minden mondatlan marad.

A szó, a szó, minő silány egy jószág!
 Zörgő dióhéj, száraz babhüvely.
 Rég elhullt magva: az édes valóság,
 S marad a héj siket zörgésivel.
 Rejtett világ a valóság nekünk,
 Kivetjük rája csáklyaként a szókat,
 De semmit, semmit el nem érhetünk:
 Cserben hagy minden, bús kapaszkodókat,
 Nem markolunk mást, csak a híg leget.
 Ha titkotokat illetni akarja
 Az emberszó paraszti, durva marka,
 Elsiklik rajtatok, szent Lényegek!
 Ó ész, minő idétlen korcsszülötted,
 Minő csenevész fattyad is a szó!

Egy másvilág forr benned és körötted
És nincsen róla reveláció!

Ez egy nagy filozófiai versnek indult, de aztán nem tudtam megcsinálni, hát a meglevő részeket összeállítottam, s egy néhányat máshol alkalmaztam. Azt gondolom, Rilke-hatás.

Harmadik könyv: Kemencében

Első rész: Írott betű

Szerkesztőség

Szerkesztőség. Nagy asztalnál ülök,
Előttem versek, kusza garmadában,
Kéziratok, novellák, kritikák,
Klisék, fejlécek, angol magazinok, –
Írók, írók, kezdő rimánkodók
És leereszkedő beérkezettek,
Eszmék, viccek és cigarettafüst,
Rovatok és előlegek.

És köztük, árván, fázó ihletünkkel,
Izzó másvoltunk lappangó tűzében,
Hárman, töretlen, fiatal szívek,
Lélekhözók, gyanútlan akarók,
Nagyot, gyönyörút mozgatni merészek:
Betűkövekből templom-álmodók!
Még nem tudtuk, hogy senkinek se kellünk,
Hogy szószékünkön egyedül vagyunk
A mennyezeti Szentlélek-galambbal:
A hívőknek (ha vannak) kedvesebb
A zsinórpádlás dörgő-masinája,
Az utcasarki verkliszó-zene,
S a templomban az ásítás nyugalma
Szundikálós litánián.

Írók asztala

Kávéház. Nyüzsgés. Írók asztala.
Findzsák, likőrök, vizespoharak,
Könyvek, írott papírok, hamutartók,
Sebes pincérek, belső munkatársak,
Pletykák, szerelmek, botrányok, krokik,
„Mester!” – „Van egy témám.” – „A kötetem!”
„Levágom.” – „Két sort!” – „Tehetségtelen!”
„Kíírta magát.” – „Ezt olvassa el!”
„Szabadjegy.” – „Korrektúra.” – „Elsejéig!”

Egy lélek, melynek éber mélyén
A gödöllői erdők csendje hallgat,
Csak szívja, szívja, gőgös szomjúsággal,
A füstös, súlyos élet-hangzavart.

Főpróba

Színház. Főpróba. Félhomályos földszint.
Üres páholysor. Álmos délelőtt.
Csupa ismerős és közömbös arc.
A szerző elbújt egy páholy-sötétbe.
Csak én vagyok itt magánosabb nála.
Egy támlásszéken meghúzódva hátul,
A szétcsapódó függönyön szemem,
S köszöntöm ernyedetlen áhitattal
A Művészet viseltes istenét.
És nem látom az erkély bársonyát,
A kritikusok cvikkeres hadát,
Festett papírt és festett arcokat,
Azt sem tudom, hogy kritikus vagyok,
És amit látok, meg kell írni holnap:
Egy zengő szó, egy élő mozdulat,
Egy csepp igazság már elég nekem,
Művész-szívek maguk-se-tudta mélyén
Az embert látom, és a Titkot érzem:
A sugaras Szépség lobog felém.

Könyvek, sereggel

Könyvek, sereggel, légió titán:
Hajdani szentek, mai óriások,
Nehéz orosz és skandináv próféták,
Könnyű gallok, keserű angolok,
Sophokles, Nietzsche, Shakespeare, Kölcsey,
Móricz, Verlaine, Hebbel, Li-tai-pe, Pázmány,
Pálinka, pezsgő, must és arany óbor,
Az ember négyezredes Szent-hegyének
Mindvalamennyi mámornedvei,
Dal és rikoltás, síp és orgona:
Csodálatos, vad, zengő tömkeleg.

És jöttek, jöttek kábító özönben,
Költők, ikertestvérek, maiak.
Halk fuvolások és beteg rajongók,
Káromkodók és mellüket verők,
Térdepelők, tántorgók és bohócok,
És közepettük, erőszakosan
És egyedül, a mindszeinti Sikoltó.

És én: Először a fülem bedugtam,
És apagét kiáltottam haraggal.
Aztán: hallgattam némán szánalommal
Dalban vonagló véres szíveket.
Utóbb: velőig hasgatott belém
Az össze-vissza-új ének siráma,
S akkordjaikban zsongó húrvilágom
Önzengzetének lelte meg riadva
Alsó s felső testvér-akkordjait.

A felderengő mélyben elmerültem,
S fölöttem összecsaptak altatón
A zűr Jelen zsibbasztó ársjai.

Razzia

Angyalföld. Éjjel. Razzia.
Megyünk: urak, rendőrök, írók.
Sápadt csend. Össze-visszafirkált,
Vakolathagyta tűzfalak.

Egy-szoba-konyha. Písla mécs.
Penészes, pállott levegő.
Szegénybűz, fojtó. (Hullaszag?)
Párnátlan ágyon, csikos, szennyes
Hasadt dunnával eltemetve
Négy félig-ingű kisgyerek
Halottas arccal hentereg.
Az anyjuk ül, kiaszott mellén
Az ötödikkel. Rámmered:
Két nagy, üres, csodálkozó szem
És két hegyes vad arci csont.

Szoba. Füsttől, bacillusoktól
Fekete és savanyú légben,
Nagy zsírpecsétetes asztal mellett
Tizenkét ember: öregasszony,
Két fiatal pár, hét gyerek.
Tizenkét sípoló tüdő,
Tizenkét kínnal köhögő,
Tizenkét véresen vonító
Halál-kutyája. Ülnek együtt
S halálraítélt ujjakkal
Cukrász uraknak csomagolnak
Ezüstpapírba cukrokat.

Pincelakás. Matrac a földön,
Sűrűn, sorban, és emberek,
Kiéhezett, agyongyötört,
Halálig hajszolt emberek,
Lihegő, pilledt emberek,
Melegre-sajgó emberek,
Férj, asszony, lány, legény, gyerek,
Vad, össze-vissza gombolyag,
Vad ember-kígyó forgatag.
Szobák, pincék, zugok, lyukak...
Az Inferno setét csodája
Szakadt fel lábaim alatt!
Véres fonákja a villamos világnak!
Jaj, hát ez is van a világon!
Jaj, sok-sok élet, amely nem-élet,
Tengernyi ember, aki nem-ember!
Velem-egy-lélek emberek,

Tenyésznek és ténfergenek,
Fetrengek és penészlenek,
És rám merednek, mind rám merednek:
Átok-szemek! vérvád-szemek!

Minden szentek, segítetek!
Ki láttam ezt a látni poklot,
Hogy éljek evvel? Mit tegyek?

Második rész: Véres utca

Miért?

Én ha ledőlök fáradt vánkosomra,
Isten nevében békén nyugosom.
Ők felriadnak rothadt vackukon,
Ha razziára rendőr zörget ajtót.
Miért?

Én hétszer mosom a kezem naponta,
És vár a fürdő, szappan, tiszta gyolcs.
Őket alattomos, rekedt kacajjal
Csókdossa szájon a tuberkulózis.
Miért?

Hozzám beszél évezrek bölcsessége,
És lélek és természet énekel.
Az ő szegény szemük csak láb alá néz:
Szemellenzős igásló így üget!
Miért?

Énbennem bűg a szférák orgonája,
És minden reggel Istennel beszélek.
Nekik szegényeknek üres az ég,
És Názárettől milyen messze járnak!
Miért?

Enyém a mély, a magas és a minden,
A végtelent lehellem levegőmül.
Ők, mint a ló a taposó-malomban,
Élnek dolgozni és dolgoznak élni.
Miért?

Jól van ez így?

Jól van ez így? Istenes így?
Szabad-e nekem így élnem tovább?

Mikor a csengő hív a refektóriumba,
És a kereszt alatt a leves párolog,
Azt gondolom: Nem kell elfutnom innen
Járdánülő kubikosok közé,
Megosztani a kenyeret velük
Meg a targoncatolást?

Amikor várnak villamos teremben
Melegszerű, jólfészült gyerekek,
Hogy magyarázzak consecutiót
És olvassak nekik Zalán Futását,
Egy kérdés rajtam átnyilall:
Nem úzne el, ha látna, innen
Jóságos mesterem,
A Trastevere Kalazanciusa,
Napfénytelen utcák közé,
Sápadtka rongyosoknak vinni Kátét
És Ábécét és embermeleget?

És amikor ülök az asztalomnál
És bongatom az édes rímeket,
És amikor márványos oltár
Lépcsőin állok aranyos palástban,
Valaki mintha hína:
Talán a Krisztus?
Az angyalföldi szükségkápolnának
Szegényes Krisztusa? —:
Ide kell a halász,
Szennyes vizeire a külvárosi ködnek!
A kérgeseknek kell a szó:
Az össze-visszarugdosott
Mostoha bárányoknak
Serege sír vagy sírni se tud már
Pásztor után!...

Össze-vissza

De hallanák-e szómat értük?

És értenék-e szómat ők?

És érteném-e őket én,

Aki nem értek semmit immár

Ezen az össze-vissza zűr-világon,

És azt a furcsa idegent sem értem,

Aki azt mondja bennem: Én...

Vér az utcán

Hirtelen erőszakos zörrenéssel megtorpan a villamos.
Az emberek egymásnak esnek, a kocsivezető káromkodik.
Mi történt?

A mellékutcákból fekete-vörös áradat gomolyog elő:
Emberek, eltorzult arcok, hadonázó karok és botok,
Vörös virágok és vörös cédulák, és egy vörös kendő egy törött boton
Szemérmetlenül táncol a levegőben.
Balra nézek: egy kancsal ember valamit rekedten ordít.
Jobbra nézek: egy zöldköpönyeges ember a könyökével törtet a többi elé.
Egy kopasz és egy vöröshajú karonfogva topog és egymásra nevet.
Kiabáló embertesthullám körülözönli a villamost.
Mi történt?

Sztrájk! Munkások! Tüntetés! Ki az utcára! és Jogot a népnek!
És egyre nagyobb és egyre sötétebb tömegek áradnak a Parlament felől.
Megálljunk!

A villamos menni akarna. Nem szabad! Zörren az ablak,
Az üvegcserepek hullnak, és az emberek lebuknak a pad mögé. Verekedés.
Le a kocsiról! Fussunk! De merre? hová?
Kődarabok surrannak a levegőben. Kirakatok vasfüggönye recsegve gördül alá.
Zörren az utcai lámpa üvegje.
Lábak dobogása. Üvöltő jelszavak, szitok és zuhanás.
Segítség!

Egyszerre végigvonaglik a tömegen egy dacos és keserű nyögés:
Jönnék a rendőrök! Attak! Fussunk!
Jönnék!
Nagy keményhúsú lovakon, magasraemelt karddal,
Összeszorított szájjal, jönnek, ügetve, némán,
Nagy, széles, dobogó sorban.
Villognak fekete fénnel a kardok, a szerszám, a sisakok harci taréja.
Fussunk! Fussunk! Itt emberhalál lesz!

De hova fussak? És miért? Én nem vagyok a tüntetőkből!
És nem vagyok a kardosokból!
Vagy mind a kettő én vagyok?
Irgalmas Isten! Mind a kettő én vagyok?!

Fussunk! Szikrázva csattognak a patkók.
Most! Lecsap egy bukdácsoló sárgakabátos fejére a kard.
Elesik. Véres a homloka. Rohan az attak hullámrengése tovább,
Vér!
Messziről puskák ropogása kattog. Lőnek! Emberekre!
Vér!

Állok magamban egy kapubolt alatt,
Pihegek a falnak dőlve és kétségbeesetten
Próbálom egymáshoz illeszteni a gondolatokat.

Ó jaj, szegény futók!
Vér és verejték csorog az arcotokon,
És vért kiáltotok és dinamitot és hullást és örületet,
És hány tudja köztetek, miért?
Ó, hogy szánlak, szánlak benneteket!

És jaj, ti szegény rendőrök!
Csizmába, sisakba bújtatott szegény parasztfiúk,
Kiknek kardot kell vonnotok,
Akikre száll kő és káromkodás,
És markotokon csurran a vér,
Míg odahaza tán sír a kisgyereketek és templomban reszketve könyörög értetek az
asszony.
Ó, hát titeket hogy szánlak, jó testvérek!

És ti szegény, szegény nagyok,
Kapitányok, grófok, miniszterek,
Kiknek fejére zúdul minden átok,
És lelketeket égeti a vér,
Titeket is, nyomorult testvérek, ó mennyire, mennyire szánlak!

Mind, mind, mind szánlak és értlek és szeretlek,
Szegény testvérek, igavonó vakok,
Vak gyilkosok és vak öngyilkosok!
Betegséget betegebb orvossággal orvosoló balgák!
Ó jaj, sírjunk mind, sirassuk magunkat és egymást,
És próbáljuk meg gyűlölni a gyűlöletet,
És könyörölni nyomorult magunkon:
Hátha talán még megkönyörül rajtunk
A meggyalázott Isten!

Prédikáció

És miután bezárt ajtókat megett
Feltúrtam mind a könyveket,
És megtanultam, mit beszélnek
A bölcsek és a lázadók,
Egymásra-zendült szívem két felének
Imígy tartottam prédikációt:

Credo quia absurdum

Sírhatsz! Hiába! Lángol a vad Szüret.
Vér-gálicokkal csorgadozó nyesett
Fürtökre vár a Tiprató Kád,
Várnak a vad taposó legények.

Két ősi tipró, két iszonyú iker:
A Bűn az egyik, másik a Balgaság.
Sivalkodó kis szív-szemeknek
Mustja zuhog feketén alattuk.

Hiába lángol háborodó szemed,
Üres szemgödrük rád vigyorog bután:
A Krisztus tűzszemét se látják,
Hát a te pislá picinyke mécsed!

Hány zengő lélek sírta siralmadat,
Ó hány acélszív ökle dörömbözött
Mellük bozontos boltozatján:
S tombol a tánc, fut a vér a Kádban.

Nincsen reménység: hinni tanulj, szívem,
A nincsent hinni, hinni a képtelent:
Az érthetetlen Értelemnek
Hinni tanuld i g e n – es malasztját.

Az érthetlent Értelem életi,
Rothadt szemből is bort fanyarul a must.
Övé a szőlő: és a Gazda
Tudja, miért, hogyan és mi végre!

Tenni, tenni

Haj be vénes bölcsesség ez,
Ifjú szívem, haj be bús!
Könyves ész ha erre végez,
Sajgó szívnek csak kevés ez,
Ki tövissel koszorús!

Nem születtem eszme-ágyon
Elheverni álmodón:
Tenni, tenni, tenni vágyom!
Élni mért e bús világon,
Hogyha meg nem mozgatom?

Kenet

Csitt, nyugtalan szív, légy szerény!
Öröködet te magad választottad:
A legkisebbet és a legnagyobbat
A föld színén.

Te választottál: jó neked!
Jól járt fölötted sorsvető-fonálad:
Hát simogasd, ahol előtalálad,
A lelkeket.

Nézd, nézd, fönt, lent: özönlének!
Szívükön száz seb láthatatlan lángol.
Kell, hogy te lásd: azért kaptál a Lángtól
Lámpás szemet!

Lámpás szemet, orvos kezet,
Szívet, mely ég, mint Mózes csipkebokra:
Eredj és légy ütődött homlokokra
Zsongó kenet!

Harmadik rész: Szolgálat

Földindulás

Földindulás! Földindulás!
A Kéz mozdult meg lábaink alatt!

Úgy jártunk rajta eddig
Akár az alvajárók,
Akár a játszó gyermekek,
Azt hittük: így, szilárdan áll,
És minden mindörökre így lesz,
És így kell lennie.

Hogy van egy pápa, százéves, Leó,
És van egy örökéletű öreg Király,
És hatvanhét és negyvennyolc a zászló,
Packáz és rubrikáz a hivatal,
A Vármegye hajdús kocsin parádéz,
A munkás népgyűléseken szaval,
A nemzetiségi izgatók hazudnak,
És emeletes szép Cunard-hajókon
Amerikába szállnak bús parasztok,
És ezer éve kél és száll a nap,
Gyémántküllőkön forog a világ.
De megmozdult a Kéz,
A mindenség megreccsent legbelül,
És minden össze-vissza tántorog.
Máról-holnapra meghalt a bizonyosság.
A holnap, a holnap vérvörös
És borzadály-setét!

Valami lesz. Valami jön!
A láthatatlan, sejthetetlen Elme,
Amely mozgatja a tartó Kezet,
Valamit gondol!
Virrasszunk és imádkozzunk:
Isten valamit mondani akar.

Dalt, dalt!

Dalt, dalt riadjon hangos ajkunk!
Sírtunk, susogtunk eleget!
Sípogó, szürke verebektől
Tanultunk nyálas éneket.
Ritmust immár hadd adjon egyszer
A mennykő és a fergeteg.

Barakk

Vén katonák közt pap vagyok.
Szürke mellemen keskeny stólám
Egy-egy sóhajtól megsajog:
– „Húsz éve gyóntam!” – „Harminc éve gyóntam.”

Bűzös barakk, levegőtlen sarok.
Penészes szalmazsákon görnyedek.
Közöttem és a kártyázók között
Egy felakasztott sáros köpenyeg.
Harapni lehet füstöt és ködöt.
Este van. Tél van. Hideg van. Sötét van.
Ülök, zsibbadtan, félnap óta egyben,
És hallgatom a félhomályban, félaléltn,
Barázdás arcokon a könnyek hogy görögnek,
Deres bajusz alól amint elődöcögnek
Nehéz szavak, szégyenlősen, rekedten:
– „Hát volt az is!” – „Bizony, a nélkül nincsen!”

Odahaza most duruzsol a kályha,
Itt is, ott is, akiket szeretek,
Már készülődnek éjszakára.
Az egyik: sóhajt, ahogy ágyba tér,
S fia életét Istennek ajánlja.
A másik helyre rakja könyveit
S a Matutinumot anticipálja.
A harmadik, negyedik, ötödik
Már megtanulta a holnapi leckét
És most készíti kis füzeteit.

A szomszédban emitt
A két hadnagy-lakótárs is lerakta
Sártól nehéz, nagy bőrlábszárait.
Az egyik ír és állományt jelent,
Másik feledi a gyertyás jelent
És sárgatáblás regényébe mélyed.
Itt is, csak túl a köpenyegfalon,
Szalmazsák-széken, láda-asztalon,
Röhög, kártyázik és füstöl az élet.
Én meg csak ülök a barakk zugában,
És nem is érzem, hogy fagyos a lábam,
Észre sem veszem, hogy a könnyem
Hideg fonálban csordogál,
Mikor egy-egy öreg magyarnak
Kemény melléből fölzihál:
„Jaj, lelkiatyám, nagyon-igen bánom.”

Amikor minden visszájára fordul

Amikor tetszik, hogy próbára vess,
Mikor mindent kegyetlen köd fedez,
Amikor lelkünk elszürkül a portul,
Amikor minden visszájára fordul,
És megfakul a földi szeretet,
És úgy állunk a Minden közepett
Egyesegyedül, s már-már görnyedünk:
Kegyelmes Isten, angyalt küldj nekünk!

Testvérek vagyunk!

Sok-sok millió testvérszív sajogtát,
Haragos Isten, hadd hozzuk eléd.
Szüntesd az Ostor rettentő suhogtát,
Mondd, mondd, Uram, már, ó mondd, hogy elég!
Egy anyaföld sír száz sebben alattunk,
Millió szívek egy vágyra virradtunk,
Egy szó szaggatja mellünk és agyunk.
Soha-soha még így rá nem riadtunk,
Hogy milyen nagyon testvérek vagyunk!

Szolgálat

Ferencvárosi teherpályaudvar,
Nagy marhaszállító vagón.
A padlatára hintett szalma közt
Fáradtan fekszünk, tíz cserkészfiú.
Ma éjjel mi vagyunk inspekciósok.
Negyedórája, hogy elcammogott
A legutolsó menekült-vonat.
Elszállítottuk sebesültjeinket,
Az éheseket megetettük,
A szomjasokat megittattuk,
Az állatokat elláttuk alommal,
Megfutottuk a megbízásokat,
Most két órát pihenhetünk:
Hajnalig nem jeleztek vonatot.

Fekszem, hanyatt a ritkás szalma közt,
Egymagam ébren, nem tudok aludni,
Kemény a padló és a szalma szúr.
Keményebben szorítja mellemet
Fásult kérdések durva markolása.
Élesebb tőrrel szúrdal szívemen
Keserűség alattomos nyílzápora.

Fekszel, lihegve, lázas-éberem,
Penészes szalma-vackon, és körötte
Az eszelős emberiség
Ágyúzenére, zörgő csontzenére
Haláltáncot kereng!

A föld szívébe véres árkok ásnak
Pokol-csatorna-hálót,
Vérnek, halálnak, bűnnek, kárhozatnak.
Tűzontó gyilkos szekerekbe fogják
A boronáló, békés barmokat,
Jámbor parasztok gyilkolni dühödnek,
Templom szívét, Isten harangját,
Gyilkolni küldi a győzelmes ördög,
S a Két Kőtábla mind a tíz bűnét
Törvény avatja káromló erényé.

Nyugat síkjai, Kelet hegyei,
Észak mocsara, Dél kőszikla-pokla
Magyar testekből vonnak takarót.
Magyar véren részegszik a világ.
A véres orkán örült forгатagja
Szétfújja ezt a kismaroknyi fajt.
E magaontó, bűnös, drága vért,

Mely eddig vétkes cseppenként szivárgott,
Öngyilkos késen, most téboly-toron
Akószám issza semmivé a föld.
Jaj, elfogyunk, jaj, meghalunk!
Magyarság árva mécsse, jaj neked!
Kitárva rád két iszonyú torok:
Vad ellenség és óriás barát.
Olyan mindegy, hogy melyik fújja el
Szegény, sápadt, halódó mécsbeled.

A hóhér Sátán vágószéke tárva.
A levegőben láthatatlan Ostor
Csattogva hajtja négy égtáj felől
Falánk torkába, vége-nincsen árban,
Az édes szép virágos életet:
Pufók fiúk, karcsú fiatalok,
Fontolt férfiak, ingóléptű vének,
Bekötött szemmel, egymáson tiporva
Tülekszenek az égő Híd felé.
Veres kórusban sír a föld utánuk:
Igavonó, nehézkes asszonyok,
Riadtszemű, vérszegény gyermekek,
Szántatlan föld és születetlen élet,
Eltemetett múlt és halott jövő.

Miért? Miért? Ki tette ezt?
Kinek agyában kelt a gondolat?
Ki forgatja a szörnyű Kereket?
Ki áll a Gépnél? Milyen iszonyú
Generális gyilkos pálcája jár
A fekete-vörös térkép fölött?
Mi ez? Miért? Mi végre?

Jaj, nem tudom! Jaj, semmit sem tudok!
Csak azt tudom, hogy nem tudhatja senki,
És hogy hazudik, aki mást beszél!
Csak azt tudom, hogy van egy Gondolat,
Mindenestül nem-ember-gondolat,
És abban egy a kezdet és a vég,
A Honnan? és a Hogyan? és a Mért?
És ami nekem őrzítő setétség,
Abban a gondolatban napvilág.
Csak azt tudom, hogy van egy Akarat,
Ő akar mindent, ami akarás,
Ő akar mindent, ami akaratlan,
És ez az Akarat a K e l l !
És ez az Akarat az Í g y j ó !
És ez az Akarat az A m e n .
És én akarom, amit Ő akar.

Fiúk, hajnal van! Kondul a harang.
Itt az új vonat, új nyomorultakkal!
Sebesülthordók, küldöncök, üdítők,
Sorakozó! Szolgálatban vagyunk!

Isten forrása

nyári vasárnap reggelek!
Ó fecskék friss zenéje!
Anyámmal a kastélykerten át
Megyünk misére.

Kezében öregszemű olvasó
S egy nyűtt Elmélkedések.
És minden ember ismerős,
Amerre nézek.

És minden ember ránk mosolyog
És ránk köszön utcahosszat.
Mindenki kapott már tőle jót,
És senki rosszat.

Ha írni kell idegen levelet,
A jótanács ha drága,
Ha elfogyott a liszt, a zsír:
„Majd ad a Sík-naccsága!”

Kis árvákért ki tudja más,
Lábát térdig lejárni?
Beteget más virrasztni ki fog,
S halott szemét lezárni?

Házak és szívek titkai
Előtted nyitva régen.
De mit tudják az emberek,
Mi vagy te nékem!

Mit tudják azt az emberek,
És el hogy is beszéljem,
Hogy anya és testvér és barát
Vagy egy személyben.

Hogy a szememből olvasod,
Mit volna szeszélyem ennem,
De ragyogsz, ha kigyúl a gondolat
Szikrája bennem.

Hogy testem lágy párnája vagy,
És lelkem ihletője,
Isten forrása: életet
Iszom belőle.

Az egyetlen kéz

Kezed, mely most akár egy kisgyerek-kéz,
 Olyan soványka, takaró kezem
 Körülkulcsolja félénk öleléssel,
 És áhítattal teljesen.
 És a nagy csendben gyöngyöző szemed
 És buggyanó szavad lesem.

Ó, hogy látom a gyér szavak nyomán...
 Flórika... rózsaszínruhás, tizenhatéves,
 Táncol, valcert a bolondos fiúkkal,
 És elfelejti, szegényke, hogy éhes.
 Flórika táncol... Oly vidám, oly édes...
 Elnézi egy bozontos, morc legény is
 Égő szemmel a szoba szegletéből...
 Szakadt a gombja, és felső zsebéből
 Kikandikál a Magyar Themis...

Tornyos ház. Ősz van. Téglás konyhapince.
 Vörösen fornak a nagy katlanok,
 Zubog a két nagy üst. Nehéz az illat.
 Szilvalekvárt főznek az asszonyok.
 Anyuka ott ül a középén,
 És ki nem fogy a kötés a kezében
 S uralkodik, akár egy királyasszony.
 De száguldozva, mint a vihar,
 Rohanunk le a lépcsőn Bandival.
 A latin leckén összemarakodtunk:
 Futunk anyushoz, hogy igazat osszon.
 Én vagyok bűnös, kikapok,
 És az anyuka szomorú!
 És zokogva szívére borulok
 (Ha az anyuka szomorú,
 Az élet oly borzasztó és kietlen!)
 És úgy kiáltom kétségbeesetten:
 „Jaj, verjen meg anyukám, csak szeressen!”

Karácsonyeste délutánja,
 Ereszkedik az alkonyat.
 A Ház a gyerekeket várja.
 Ilma néni a nagy szatyorral
 Sajtért és almáért szalad,
 Anyus a harmadik szobában
 Most szeleteli a halat,
 A dióspatkót húlni rakja,
 És ablak közé a vajat.
 Fát vet a kályha parazsára,
 (Lacika, ne légy láb alatt!)

S a kis kapuból ki-kipillant,
Nem füstöl-e még a vonat?
A karácsonyfa készülődik
Az abroszlepte zongorán,
A páasztordal akkordja bújkál
A váró billentyűk során.
Fenyőfaillat lengi át
A kis szobát,
És jézuskás meleg mosollyal
A szürkületbe szétdalolja
A karácsonyfa dallamát.
És mindenhol visszacsókol
Ami az égi s földi jóból
Itt egy helyen ütött tanyát:
Az anyamell, az anyafészek,
Az első, legemberebb pihegések,
Élet, otthonban és melegben:
Szemetekben és szívetekben
Ti drága, drága két anyák.

Ó, fogom édes, egyetlen kezéd!
Érezd te is a kezemet,
Mely most a tieden remeg:
Hiszen a tied ez a kéz,
A te húsod és a te véred.
Hogy öleli a lelkedet!
Hisz a te lelkedből lobbant életre hajdan:
Fényedből fény lett,
És szeretetedből szeretet.
Így fog egymásba mindvégig pihenni
Kézben a kéz, és lélekben a lélek,
Míg majd egyszer egy ünnepélyes
Pillanatában a kegyelemnek
Az egyik kéz egy gondolatnyira enged
És belesimul boldog-csendesen
Az Isten nagy anyakezébe
És benne egy percig pihegve pihen.
Aztán a következő pillanatban
Kinyúlik újra néma áhítatban
A másikért, amellyel egy,
És el nem bocsátja soha többé,
Míg elsimul majd egyszer mind a kettő
Egymásban és Istenben mindörökké...

Rám járt az ünnepélyes pillanat.
Az Egyetlen Kéz eleresztett.
És én szorongatom a kis keresztet
A zörgő olvasón.
És eltörik a szóm...

(Valami eltört, összeforraszthatatlanul...)

(Őszi fecske kötetben.)

Sibyllák éneke

(Az Advent c. oratóriumból)

Sibyllák kara:

Imádunk téged, ismeretlen Isten,
Imádunk téged, titokzatos Úr,
Akinek neve homlokunkra írva,
Akinek nevét a vajúdó verejtéke sírja,
Akinek neve kísér a záruló sírba,
Láthatatlanul, olthatatlanul,
Kimondhatatlanul.
Imádunk téged, ismeretlen Isten,
Imádunk téged, titokzatos Úr!

I. Sibylla:

Illatban, harmatban, csillagdalos éjjelen:
Tavasszal bimbó boldogan így terem.
(KAR: Csupa illat! Csupa illat!)
Nyögés, sikoly, verejték, vér és gyötrelem:
Az emberfia így terem.
(KAR: Csupa sírás! Csupa sírás!)
És mégis öröm! És mégis öröm!
Ember született a világra!
(KAR: Ember született a világra!)
Ki mondja meg, mi várja?
Boldog lesz-e, vagy boldogtalan?
(KAR: A végzet, a végzet írva van.)
Áldás lesz-e, vagy átok?
Poklot hoz-e, vagy mennyországot?
Kérdeni, kutatni hasztalan.
(KAR: Sirassátok, sirassátok!)
A végzet, a végzet írva van.
A végzet írva, a végzet örök,
Nem ismeri más, csak aki fenn dörög,
És írja az írást, olvashatatlanul.
(KAR: Imádunk téged, ismeretlen Isten,
Végzet írója, érthetetlen Úr!)

II. Sibylla:

Szöcsketáncos hajnali réten, harmatmámoros éjjelen:
Így kezdődik a szerelem.
(KAR: Csupa illat! Csupa illat!)
Cukros vér és beteg holdfény, fürtelem és gyötrelem:
Ezzé lesz a szerelem.
(KAR: Csupa sírás! Csupa sírás!)

Mégis gyönyörű! Mégis gyönyörű!
 Kéz kézbe sóvárog örökre!
 (KAR: Kéz kézbe sóvárog örökre!)
 Hol a kéz, amely egybekötözzé?
 A kéz, a kéz, a mennyei kéz?
 (KAR: A kettő csonka, az egy az egész!)

Az egy az áldás, a kettő az átok!
 Ki látta, ki látta a boldogságot?
 Magánál többre ki merész?
 (KAR: Találgassátok, imádkozzátok:
 A kettő csonka, az egy az egész.)

Hiába feszülnek a földi karok:
 Csak egy az egység: aki fenn mosolyog,
 Örök-egybe a kettő csak benne borul.
 (KAR: Imádunk téged, ismeretlen Isten,
 Oldhatatlan egység, foghatatlan Úr!)

III. Sibylla:

Isten az ember! Az ész meg a kéz
 Olympra veri a várat.
 De pattan az ér, de feccsen a vér:
 És tetem az ember, és dög az ember,
 Akár az esztelen állat.
 (KAR: Az ítélet fejünkre írva áll,
 A tagló fejünkre mérve már.
 A máglya rakva, az urna vár:
 Halál, halál, halál!)

Minden édes vége rút,
 Minden ösvény egybefut,
 Minden lábnak egy az út:
 (KAR: A sír, a sír, a sír.)

Minden érzés ebbe fagy
 Ebbe dermed istenagy
 Mind a szent és mind a nagy:
 (KAR: A sár, a sár, a sár.)

De aztán!
 A test el-asztán!
 Mi jön aztán, mi jön aztán?
 Félek, félek, félek, –
 Mégis, borzongva remélek:
 A lélek, a lélek, a lélek!
 Mi jön aztán? Mi jön aztán?
 (KAR: A Semmi! A Semmi! A Semmi!)

Nem, nem, nem! A szívem mondja:
 Vagyok valaki gondja!
 A rontást egy rontó rontja!
 Aki alkot, tudja mért!
 Aki széttör, tudja mért!
 A testem mondja: a lelke mért!

A lelkem mondja:

Vagyok valaki gondja,

A vég a kezdet pontja.

A minden mondja:

Múlás, szülés, szakadatlanul.

(KAR: Imádunk téged, ismeretlen Isten.

Kezdeten, végen egyetlen Úr.)

És jönnek hozzám

És jönnek hozzám emberek,
Férfi és asszony és gyerek.

Az egyik mondja: Testvér itt vagyok,
Segíts!
Ha nem segítesz, összeroskadok.
Halálos csend idáig kergetett.
Elég!
Mégfulladok, ha nem beszélhetek.

A másik mondja: Minden össze-vissza!
Vad labirint
Köröskörül az életem fölissza.
Két hang-iker verekszik vérre bennem:
A N e m igen ma, holnap az I g e n nem.
És mind a ketten énbőlőlem vannak.
Testvér, segíts!
Ints rendet és magyarázz meg magamnak!

Én vétkeim! – kiált a harmadik,
Burjánzanak, pokoli bürkök,
És vigyorog rám kaszával az ördög.
Testvér, téged a Krisztus küldött!
Mondd, mond hogy minden megbocsáttatik!

És jönnek, négyen, nyolcan, tízen,
Véres flotta fekete vízen,
Reggel és este és minden órán
Csókolni szegény viola stólám.
Lihegve mind elém omol
A vérző, mély embernyomor:
Koldulni hullott kényes régi princek,
Apadt szemek és roskadó gerincek,
Pogányok, akiket bálványaik megöltek,
És véresmosolyú mártírok,
A siket törvény kerekébe törtek.
Eleven múmiák, emberi lárvák,
Kikből a lélek tovaszállt,
Kik virrasztanak halott ideált,
Aszott magányosok, keserű árvák,
És keserűbb, aszottabb, árva párok,
Kiknek a vére cseppenként szivárog, –
Ezer sikoly és százezer fekély:
Emberköny- és vér-óceán, amely ajkamig ér!

(Őszi fecske kötetben.)

Szabadíts meg a gonosztól!

És hányszor nem lehet segíteni!

Egy vérző pár. Két egymásnak való
Szép, igaz ember. „Milyen boldogok,
Milyen igazán boldogok lehetnek!” –
Örülnék nekik, messziről ha nézem:
Közelről jajszó, sikoltás, pokol.
Jó és szép minden, csak egy kicsi pont van,
Egy szabad szemmel meg sem látható
Picike pont, és abban egy fulánk,
És a fulánk szúr, a megszúrt sikolt,
A sikoltás a fulánkosba szúr,
S kétszerte maróbb és kétszerte mélyebb
A második döfés, kétszerte tépőbb
A második sikoly, s a harmadik
Megint halálosabb és gyilkosabb.

Könyörögnél az egyiknek: „Barátom,
Csak egyszer törd el a fulánk hegyét,
Egyetlen egyszer legyen, hogy ne bánts:
Másképp lesz minden!” Sírsz a másikának:
„Egyetlen egyszer túrd el a sebet
Sikoltás nélkül, csak egyetlen egyszer
Maradj mosolygó, és örökre győző!”
Hiába minden: „De hát mért gyötör?” –
Zokog fel görcsös-keserűn az egyik.
„De ha ő rámsikolt!” – kiált a másik, –
„Mint egy gonosztevőre!”

Nincs tovább:

A sudaras, nagy, lombos drága fát
Tühegynyí résen megöli a szú.
És nem lehet rajtuk segíteni!
Ó hogy az ember milyen tehetetlen!

Fiatalférfi, okos és derék.
A lelke sudár, mint egy szép fenyő,
És mégis egyre vállbahúzott nyakkal
Görnyedve jár, mintha mindenkitől
Bocsánatot kérne, hogy élni mer,
Mintha szégyellné lelke kincseit,
Szinte szánalom nézni rá. Miért?
Mert azt hiszi magáról, hogy kicsi,
És retteg, hogy ha kiegyenesíti.
A derekát, meglátják, mekkora,
És gúnyosan találnak nézni rá,
Vagy, ami sokkal szörnyűbb, szánalommal.
Hát inkább összecsuklik önmagától,

És azt mondja magában: „Ostobák,
Azt hiszik rólam, hogy kicsiny vagyok,
Pedig én tudom, hogy nagyobb vagyok
Valamennyiüknél, csak úgy tesztek,
Mintha kicsiny lennék, mert mulatok
Az embereken, hogy olyan kicsik!”

És mondom neki: „Testvér, föl a fejjel!
Hisz olyan szép vagy és olyan sudár!
Hadd nézzünk föl rád! És örülj magadnak!
Mindnyájunk kincse vagy, csak egyenes légy!”

Rám néz, és megszorítja a kezem,
Szemében könny, azt súgja: „Köszönöm.”
És magában azt mondja: „Szán ez is!”
És elmegy és még jobban összegörnyed.
Ó hogy az ember olyan tehetetlen!

Azt mondja bosszúsan a harmadik
(És egyszer sír hozzá, és másszor ásít):
„Én nem tudom, mért élek a világon!
Egyedül vagyok. Megvan mindenem,
Okos vagyok, egészséges vagyok,
Nem izgat semmi és nem érdekel
Semmi, de semmi, minden oly unalmas!
Reggel fölkelni, lefeküdni este,
Napjában négyszer enni, hírlapot
Olvasni, délelőtt a hivatalt
Lemorzsolni, egy ostoba libának
Rúzsát csókolni, és négyszer hetenkint
Borotválkozni: Hát ennyi az élet?
Buta komédia! Előbb-utóbb,
De meg kell unni, s pontot tenni rá!”

„Felebarát, keress egy célt magadnak,
Egy eszmét, egy ügyet, egy ideált,
Aminek élj, és feláldozd magad.
Csak attól lesz az élet érdemes,
Ha odaadjuk. Mindegy, hogy minek:
Ha odaadtad, akkor megtalálod,
Ha feláldozod, akkor a tied!”
– „Mit erőlködjem? Hol van olyan eszme,
Amely megérné, hogy egy napra is
Föláldozzam a kényelmemet érte?”

„Szeress valakit! Egy lelket keress,
Akihez jó légy! Oszd ketté magad,
Csak aki ad, csak az kap igazán!
Nem jó egyedül! Szeretni születünk!”
– „Kit szeressek? Engem se szeret senki!”

Ej, mégis más bolondja nem leszek!”

„Gondolj Istenre! Krisztus! Másvilág!

Ego sum via veritas et vita!”

– „Az Isten majd csak meglesz nélkülem!”

Nem, nem lehet rajtuk segíteni!

Az embervolt keserű csődje ez!

Sírjunk, sírjunk, elesett emberek,

És kiáltozzunk mind, emberen túlra:

„Jöjj, szabadíts meg minket a gonosztól!”

Csillag

Ez a világ az ördögé!
Már csak belátod?

Jaj nagyon is belátom,
De mit tegyek: mégis az én világom!
Csak szeretem ezt a szegény világot!

Eh, rúgj belé!
Maga kereste! Pusztuljon magába!
Te félreállj!

Hiszen már rúgnám rég, – de fáj!
Nekem jobban fáj! Mindhiába:
Csak az enyém, és csak az Istené!

Ej, romban régen, ami isteni!
Bolond, aki a romokon veszékel!
Evvel az élve-rothadt nemzedékkel
Már nincs mit kezdeni!

Jaj mérgezetek a kutak!
Az Isten hidege megvesz!
De indulhatnak új utak!
A Csillag Istállót mutat:
Bocsássatok a kisdedekhez!

Azt hiszem, ez fontos vers.

Negyedik könyv: Meleg cipó

Első rész: Koszorú

Életem útja közepén

Életem útja közepén
– Ó ezt az édes utat hogy szerettem! –
Akit az Isten küldött, hogy akarjon helyettem:
Új utat írt elém.

Még nem is értem, hogy kerülközött.
Csak tapogatom magam a talárban,
Akár az egyszeri szabó a bálban,
Mint Saul a próféták között.

Vonogatom a vállam,
És hümgetem, furcsállom a fejemben:
Hány ember volna boldog a helyemben!
Hány volna hétszer külön ide nálam!

Én nem kerestem, Isten látja lelkem!
Nekem jobb volt a gyerekek közt
– Verebecskének verebek közt –
Bukfenceznem és csiripelnem.

Itt komolyan kell szóljak komolyoknak:
Ülök egy nagy magas katedrán,
Sok várakozó szem mered rám,
És óraszám sem mosolyognak.

Az öreg Házat csak-csak visszasírom,
A gyökereim ott eredtek,
Ott szerettem és ott szerettek.
Ott, ott magától szólt a sípom.

Ez más világ!
Más életek másképp zenélnek!
Sok eső kell átültetett gyökérnek,
Míg forran új csírákat.

Ej, ahogyan van, úgy a jó!
Durcás gyerekképp mit ficánkolódom!
Aki átplántált ilyen kurta módon,
Legjobban tudja, mi nekem való.

Ami dolog, majd csak eligazítom:
Tudok úgy, mint más, a kaszához én is,
Amilyen másé, lesz az én képém is,
És kebelemben itt a régi sípom.

És lesz a lelkekben is otthonom!
Jó ember itt is van elég,
Aki a szívét tárja ki eléd,
S csak megérik, hogy a szívem hozom.

Hát vállalom, amit a sorsom ad,
Csak kettőért könyörgök Istenemnek:
Uram, csak szívem maradjon gyermek,
És el ne vedd a sípomat!

(Szeged)

Koszorú

(Gyermekeimnek)

Életem koszorúja, drága lelkek,
Élő virágok, Isten szépei,
Kiket egyenként úgy adott nekem
Játékos kedvvel, ingyen kegyelemből,
Hadd teszek most le csendes áhítattal
A lépcsőre a Legszentebb elé.
Hadd nézlek boldog meditációban:
Legyetek ma is mint olyannyiszor,
Lompos lelkeknek exercicium.
Akik annyiszor gyóntatok nekem,
Most nektek gyónok én. Nem bűnöket,
(Atyjáról gyermek föl nem éri ésszel,
Hogy lehet rossz is, aki neki oly jó)
Én a csodákat gyónom, a csodákat,
Amiket általatok ad nekem
Mindennap Isten, amiket ti adtok,
Amik ti vagytok énnekem.

Ti vagytok nekem a hús és a vér:
Az életet tapintom rajtatok.
Barlangban ül a Plátó embere
Hátával fordul a világ felé
És csak a szájnál égő tűzön át
Barlangfalára ingó árnyakat:
Ködképeit szemléli a Valónak.
Hozzám, barlangom áldott hűvösébe
Nem árnyak lengnek: eljött a Valóság.
Ti, mint a sorsos Szentiván-tüzén,
A félős lángon átszökdöstetek,
És elvetvén az árnyak fátyolát,
Megmutattátok hús-vér lelketek:
Élő, pihegő, véres életet.

Milyen gazdag vagy, élő koszorúm!
Ebben a csendes kis virágcsaládban
(Nem ember keze válogatta egybe!)
Az embererdő minden színe itt van:
Férfi és asszony, gyermek és öreg,
Pap és ifjú és özvegy és apáca.
Ó én parányi univerzumom!
Ti vagytok az én eleven könyvtáram,
Pszichológiám, pasztorálisom,
Laboratóriumom, klinikám,
Csillagvizsgálóm, világkábelem:
Az emberiség idegrendszerében

Nincs rezzenés, mely át ne futna rajtam
Szívembekapcsolt ereiteken.

S ti vagytok nekem a Negyedik Szentség:
Lelki-tükör és erős-fogadás.
Ó hogy érzem az égő parazsat,
Amit csüggedt fejemre gyűjtötök!
Jöttök hozzám és m e a c u l p á t mondtok:
És én ülök a Székben görnyedezve
S adok bűnökre abszolúciót,
Amik feketén ülnek rajtam is.
Jöttök, tanácsért, járatos atyához:
És én levájok agyamba, szívembe,
És a fenékről hozom fel a választ,
Véremmel írtat, amit annyiszor
Kellett volna már mondanom magamnak,
Ha mertem volna kérdést tenni arról,
Amit vérig szánt szavatok ekéje.

És jöttök, jöttök kézcsókkal köszönni
A jót, amit kezemből kaptatok,
Együtt örülni jöttök boldogan
A szépségen, amely kannám nyomán
Kinyílni serkent belső kertetekben.
És én már szívnam az új illatot
Alázatos önérzet örömével,
És már hangolnám a himnuszra lelkem,
De hirtelen csak enmagamra hull
Tekintetem, és látom megriadva
Én öntözetlen, össze-visszagázolt
Hernyók-kikezdte gyümölcsösömet:
És fönnakad a nyelvemen a szó,
És szaladok a szerszám-kamarába
Kertészollóért, kannáért, kapáért,
Mert nincsen óráim, veszteni való:
Hogy mehetek a menyegzőre majd,
Ahol az én háznépem lesz a násznép,
Ha valamennyi között egyedül
Énnekem nincsen menyegzős ruhám!

Aki meg nem jön, aki elkerül,
És nagy távolból szégyenkezve-formán
Csak lopva néz felém, hogy elkerülje
A szememet, – ó nem is sejti tán,
Hogy pillantása éles nyíl nekem,
Mérgezett nyíl, a lelki-furdalás
Veséig égő vad savába mártott.
Miért hogy elkerül? Hogy nincs bizalma?
Fáradt? Vagy megriadt? Vagy megcsalódott?
Föltéptem tán egy forradó sebét?

Vagy nem volt elég az elmélkedés:
 Az orvosság a bajhoz nem talált?
 Vagy türelmetlen voltam a beteghez,
 Akire visszajárt a régi láz,
 És most úgy érzi, hogy úgylát hiába?
 Azt hiszi tán, hogy közömbös nekem?
 Nyilván nem szólt a szeretet belőlem,
 Vagy dadogott. Korán fáradtam el!
 Nem voltam állhatatos az imában
 S a virrasztásban érte! Menni kell,
 Utána menni, vissza-hazahozni!
 Vagy várjam csendben, míg megjön magától,
 És kezdekem előlről?

Akkor is,
 Ti akkor is mellettem állotok.
 Amikor Mózes állott a hegyen
 S imádkozott kiterjesztett karokkal:
 Az ő népének állt a győzelem.
 De amely percben karja elhanyaglott,
 Fordult a harc, és Izrael futott.
 És akkor eljött Hur és Józsué,
 Aláfeszültek a fáradt karoknak,
 Megtámasztották a csüggedt imát,
 És Mózes végig, naplementig
 Állhatatos volt, és győzött a nép.
 Így állított az Isten minket is
 A harc fölé, a szédítő oromra
 Hamar hanyatló, hűtlen karjainkkal,
 Szegény, kicsiny, félig-se-szenteket.
 Ó ti tudjátok, mennyit küzdenek
 A ránk-fonódó Isten adta lelkek,
 Milyen kétes és milyen messze sokszor
 A győzelem, hányszor aláhanyatlak
 A küzdő karja, s hányszor belezsibbad
 A kislelkű nem-Mózes az imába!
 De köztetek, ti drága szent-család,
 Akad egy mindig, aki odalibben
 És megtámasztja lankadó karom
 És megsegít együztimádkozással
 Embererőnél állhatatosabbra,
 U s q u e i n f i n e m, lélekszakadásig.

Ó majd ha üt a végzetterhes óra,
 S oda kell lépni vonakodhatatlan
 Az Utolsó Gyóntatószék elé,
 És kérdi majd a Bíró: Mit hozok? –
 Énnekem nem lesz fölmutatni másom,
 Csupasz kezemben kis kettőt viszek:
 Egy repedezett gyerek-bodzasípot,

És ezt a drága emberkoszorút,
Amit még csak nem is magam kötöttem,
Csak óvtam, csak ápoltam, csak szerettem,
És semmi másom! – Ó, úgyis tudom
Mit mond erre az igaz Gyóntató:
A sípot a magad kedvére fűjtad:
Ebben elvetted a jutalmadat.
A virágokat én adtam kezédbe,
S illatuk széppé tette életed:
Ezért az érdem őket illeti.
Ha mégis mostan jobb oldalra léphetsz,
(Ó mégis, hátha hozzáadja ezt is!)
Nem teszi más: egy leheletnyi illat,
Mely róluk érted föllehelt az égbe,
S amely megérezik most is lelkedén:
Mert aki mindig virágokat ápol,
Csak megmarad az ujjai hegyén
Egy leheletnyi ismeretlen illat,
S a mennyország legalsó lépcséjéig
Ez az egy csöpp illat is fölemel.

S. O. S.

(Alszeghy Zsoltnak)

Azt mondod, testvér, hogy nem érdemes!
Kihalt faluban minek a harangszó?
Minek az ének rokkant regimentnek,
Ahol dezentor a java legénység,
A többi kullog, bélyeges tudattal,
És nincs egyébre vágya, mint aludni
És enni, és nem-lenni katona.
Ahol a zászlót kapcára metélték,
És nem ismernek egyéb muzsikát,
Mint duhaj nótát s vénasszonysipítást.
Húzódjunk félre (mondod) már az útból,
Köveknek kántáló apostolok.
Jöjjenek azok, akiket kívánnak;
Ébresztők helyett a gyűjtogatók,
És gyűjtsanak, pusztuljon, ami rothadt,
Úgyse kár érte! És ha beleég
A nagy tűzvészbe az is, ami Szentség,
Legalább veleégünk, legalább
Ha nagyszerű nem is lesz a halálunk,
De mégsem kell megvetni minmagunkat.
Mondod keserűn. De a két szemed
Ellenemond a keserű ajaknak.
Az életed, amelyet odaadtál
Amaz Oltárra égő áldozatnak,
A két karod, mely most is érte fárad,
Míg a tagadás vérzi ajkadat:
Hangosan tagadják a tagadást.
Ezt a n e m e t nem lázadás üvölti:
Ezt a szeretet sírja, nem a sértett,
De a szerelme tárgyáért jajongó,
A vérrel verejtékes szeretet.

Ó szeressük is, testvér, ezt az árva
Kitaszított szegény Hamupipókéét!
Ha még mi is, öten-hatan, utolsók,
Átesküszünk a két gonosz leányhoz,
Szegény kicsi végképp szemétre jut.
A nagyok, kik öngyilkos jóhiszemmel
Heverésznek a gőg vak nyoszolyáján,
Vagy jóra való restség kerevetjén,
Meg sem látják szegénykét a suton
És inaszakadtak leszállni hozzá,
(Az egyetlenhez, aki még talán
Tud adni jó szót holnap is nekik
Közélgő koldusságuk éjszakáján!)

A kicsinyek meg... Ó elvész a nép,
Amelyik tudomány nélkül való,
Ha meg nem fogjuk ártatlan kezét,
És el nem visszük a forráshoz őket,
Hogy iganak, hiszen még azt se tudják,
Hogy szomjúság az, ami gyötri őket.

Elhagyott templom papjai vagyunk.
A nép, amelyhez fiatalon küldtek,
Idegen istenekhez tántorult,
Csak egy öklömnyi ministránsgyerek
Maradt eljátszani a csengetyűvel.
Ó de mi csak meghúzzuk a harangot
És felöltjük a súlyos kazulát,
Régi királynék ujja-hímzetét,
És bemegyünk és mondjuk a misét,
És cselekedjük emlékezetét
Mindennap Annak, aki rendelé.
Nem ember dolga, Isten dolga ez!
Ha más nem hallja senki, hallja Ő.
Ha nincsen ember, aki térdre hulljon,
Angyalszárnyaknak érezzük suhogtát
Magunk fölött az Úrfölmutatáskor.
Ha nem mondja Dominus vobiscum ra
Senki az Et cum spiritu tuo-t:
A mi lelkünkkel csak itt van az Isten
S utána jár az ő lelküknek is.
Ha nevetik is, övék a misénk,
Ha átkozzák is, áldást hoz nekik.
Ó mondjuk, testvér, mondjuk a misét,
Van miért mondjuk! Van, aki velünk van
Minden napon, világ végezetéig.

Hisz tudod testvér (ej, magunk között
Minek tagadjuk!): süllyed a hajó.
Ez a rozzant, vén Európa-bárka
Addig irtotta legénysége színét,
Addig gyilkolta kapitányait,
Addig baltázta önnön padozatját,
Addig aludtak a kormányosok:
Léket kapott eltömhetetlenül.
Árad a szennyes sósvíz. Hasztalan
Gép és szivattyú: süllyedünk! De hagyján,
Nem nagy kár érte! Ami drága volt
A rakományban, régen kidobálta,
És ez a rozzant vén jószág sokáig
Már úgy se bírná a kalózkodást:
Ifjabb hajók járták az óceánt.

Hát Isten neki, egyszer halni kell!
Hallod testvér, hogy csendesedik ott lenn
A szalónban a rekedt grammofon?
Hallod, milyen halálos lett a csend?
És odatúl a csónakok felől
Hallod az őrjöngő tülekedést?
Azelőtt régen, kemény kapitányok,
Erős hadnagyok revolverrel álltak
És tartották a rendet. A legénység
Értő parancsra dolgozott halálig,
És a parányi mentőcsónakokban
Megmenekült az utasok java.
Most rég legyilkolták a tiszteket,
Nincsen vezényszó, nincsen céltudat.
Pálinkáshordók üresen görögnek,
A fedélzet a vértől sikamós,
Egymást gázolja őrjöngő tömeg,
Egymás után merülnek el sikoltva
Az örült módra túltölt csónakok.

Nincsen segítség! Nincsen józan ember
Rajtunk kívül az elítélt hajón!
Testvér, magunk állunk a rádiónál
És szórjuk szét a négy égtáj felé
Végső szavát egy süllyedő világnak,
A csupasz lelkek hördülő imáját.
Ki törődik a süllyedő hajón
A veszendő lelkekkel kívülünk!
Mink, mink, kik soha mással nem törődtünk
A lelken kívül, most ez a mi percünk!
Ezért a percért volt szükség reánk,
Ezért a végső, egyetlen dalért!
Mert ez a dallam örökkévaló.

Amikor ember és hajó
Régen korhad a moszatok között,
Ez a dallam még élni, szállni fog,
Óceánok és jéghegyek fölött,
És átüvölt a viharok zenéjén
És átharsog az ezredek zúgásán
Világokon és világsírokon,
Úgy sírja fel az égiek felé
A hulló ember végső sóhaját,
A csodaváró meztelen imát:
Mentsétek meg lelkeinket!
Mentsétek meg lelkeinket!

Alszeghynek írtam: nagyon búskomor lélek, nagyon sötéten látott mindig.

Testvér

(Balanyi Györgynek)

Vasútról jövök, késő este van.
A pihenő ház setét, hangtalan.
De a folyosó végén enyhe vékony
Fényecske néz rám ajtóhasadékon.

Valaki vár ott, nyílt ajtó mögött,
Valaki, aki tudja, hogy jövök,
És tudja, hogy bár haza éjfél vetne,
Az első utam csak hozzá vezetne.

Most ül a sárga lámpa-kör felett,
Sasszeme Giotto képére mered,
Hol a Hatszárnyú Férfi a sugárral
A Poverellót most szegezi által.

Forgatja súlyos fóliánsait
És édes Umbriáról álmodik,
Hol Leó testvér, Isten barikája,
San Damianóban zörget éjszakára.

Belépek. Lámpaellenző mögül
A Dante-orr az ajtónak szegül,
És a belépőt pattogón fogadja
Zsémbes kötődés tréfás zuhatagja.

Ó, milyen kedves ez a hang nekem!
Egy negyedszázad óta szeretem.
És kél a válasz, testvér nóta-nembe:
Két összeszokott iker szablya-penge.

Aztán, hol jártam? elmondogatom.
Mi volt Gödöllőn, meg a vonaton?
Ő meg, hogy valamit ki ne feledjek,
Minden századik szavamra szól egyet.

De üt az óra; az éjfél közel.
Gyerünk, gyerünk, anticipálni kell!
Búcsúzom is már, csendes éjszakára,
Hiszen a hajnal oltárnál találja.

Ó, be jól esik gondolni reád,
Te igaz ember és igaz barát,
Maurinus elme, szent Ferenc szívével!
Az Isten áldjon mind a két kezével!

Íme mily édes és gyönyörűséges...

A legfelső emeleten
Van egy fehér folyosó,
Fiatalok kacajától
Olykor visszahangozó,
Másszor ifjú medítálók
Halk sorával koszorús:
Ott egy igénytelen ajtón
Huszonkettes numerus.

Benn a négy fal szűk körében
Csontroppantó fapadok,
Nagy kereszt, s a Sanctus Pater
Gyerekek közt mosolyog.
Ablakon át integetnek
Lombfüzéres szép hegyek,
Benn virágos férfiszívek
Mosolyognak melegeket.

Itt, mikor a munka fogytán
Békés este alkonyul,
Jóbarátok kis csapatja
Meghitt körben megvonul.
Itt is három, ott is négy-öt
Üldögél a fapadon,
És az érzés és a szellem
Szétcikázik szabadon.

Most az égi Gondolatnak
Bontakoznak szárnyai;
Egy-egy szóra hallgatás kel,
És a csendet hallani.
Másszor fönncsapong a jókedv,
És a lélek fölzenél,
Nóta cseng és élc patakzik,
És a serleg sem henyél.

Szóba jár az ország dolga,
És a Kaptár gondjai,
Méhesének zsenge mézét
Kiki dúsan ontja ki.
Egyik itt a másikának
Sok hibát szemébe mond,
És az együtt-hallgatásban
Elsimul a durva gond.

Ó, mert szívben régen egy már
Ez a kis testvér-csoport:

Súlyos évek próbalángján
Véridőkben egybeforrt.
Kéz a kézben, szív a szívvel
Álltunk itt e szent helyen!
Ujjainkat összefűzi
Egy darab történelem.

Ó, legjobb imádba foglald
Ezt az áldott drága kört!
Ennyi k a l o s - k a g a t h o s n a k
Hol veti mását a föld?
És a zsoltár méze csurran
Áhítattal ajkamon:
Ecce fratres habitare
Quam iucundum et bonum!

Rendi körökben sokszor idézik. Schütz és Zimányi körül volt egy kisebb csoport, amelyik összegyűlt rekreációra. Nagyobb terem nem volt, ahol mindenki együtt lehetett volna.

Kéz kézben

Tudod, mióta árvák lettünk,
És köd előttünk, köd megettünk,
Te maradtál magad nekem:
A föld azóta idegen.

Azóta e világi élet
Egy árnyalattal feketébb lett,
És hűvös minden arc nekem,
Csak te maradtál melegen.

Tudod, hogy így maradtunk ketten;
A többi szerteszéledetten
Éli a maga életét:
Csak itt nálad nincsen setét.

Ha együtt így kéz-kézben ülünk,
Még alig is ment el közülünk:
Még melegsünk a melegén.
Ó maradjunk így, te meg én.

Hisz mintha most is hína minket,
És összefogná kis kezünket,
Mint annyi boldog éven át,
Hogy mondjuk az Úrangyalát.

Így, így maradjunk mindig ketten,
Szent árnyékától meglepetten,
Amilyeneknek Ő szeret:
Két szép, imádkozó gyerek.

Ilminek.

Kézszerítés

Milyen szóval szeresselek?
Az atyafiság nemcsak vér közöttünk:
Isten előtt atya és fiú lettünk,
Mert lélek szerint én nemzettelek.

Emlékszel a kis vézna fiúra?
Pici voltál és fázó és beteg,
Mikor anyád a tenyeremre tett:
A n i m u l a b l a n d u l a v a g u l a .

És most – ó talán meg sem ismernélek,
De napról-napra láttam a csodát:
A gyám karókat hogy sudárlod át
A test háncsain hogy nő túl a lélek.

Lebéklyózottan, béna kötelek közt,
Szép szabad lélek, épeknél egészségesebb
Derült homlokkal hordozod a részed,
Felnőtt ember a sok rokkant gyerek közt.

Két emberrésznyit túrsz és dolgozol,
És hallgatsz és gondolkodol és értesz,
És egyengeted, ami érdes,
És vigasztalsz és nem panaszkodol.

Így állsz előttem: két botorka lábon
Súlyos férfiszív, kemény férfiagy.
Betegen is gyengék ereje vagy.
Nekem is az vagy: leghívebb barátom.

Nekem is az vagy, több mint vérrokon:
Oltártestvér és néma bátorítás.
Vedd ezt a verset, mint egy kézszerítést,
Mint férficsókot férfihomlokon.

Harangi Lacinak.

Gregórián

Hallod a mély harangokat?
A negyvenes évnep vesperása zeng felénk,
Komoly derűvel, ünnepélyesen.
Édes volt felérni kézfogva a hegyre,
De most ülünk le pihenni a gyepre,
És nézzünk vissza szépen, csendesen.

Emlékszel-e még? Szép volt odalenn!
Édes játék volt a küzdelem,
S oly mérhetetlen a szép világ!
Hogy hívott minden harsonaszó,
Hogy mentünk táncos lábbal a harcra,
Mint játszótérre fürge diák!
És fekete volt a hajunk,
És a homlokunk ráncatlan fehér.
Emlékszel-e még? Szép volt odalenn!
És a szívünkön harangvirág!

Ó, szép a virágos völgy alatt,
De idefenn a lég tisztább, igazabb,
És közelebb van az ég.
Dúsabb, ha idáig elér, a harangszó.
Hallgassuk: nagyharang-e, vagy lélekharang,
Vagy odalenn Úrfelmutatás van épp?
Vagy egyet hallunk mind a ketten,
És minden harangszót ebben az egyben
(Dúsabb, ha idáig elér, a harangszó!):
Egy más harangozó szívét?

Miért merengénénk a völgybe vissza?
Itt közelebb az ég.
Haragnak, életnek, halálnak
Most, most érezzük igaz-mély ízét!
S szürkés hajunkkal, árkos homlokunkkal
Hallgatva fogjuk egymás jó kezét.

Ó, édes itt csendben pihengélni! – de menjünk,
Menjünk tovább, a szívünk ezt dobogja,
Föl, föl, harangszó, szálló szél után.
Ó, tudom én testvér, hogy a szívünk
Ósdallama gregórián!
Menjünk, menjünk a dallam után!
A zengő mély harangmámorban ó hogy érzem:
A láthatatlan hullám-ölelésben
Hogy húz, hogy szí bennünket vissza önmagába
A titokzatos isten-óceán.

Frida néninek szól. Mindig azt hittük, én vagyok az idősebb, egyszer aztán kiderült, hogy néhány héttel ő.
Egy alkalommal együtt ünnepeltük a születésnapunkat.

Második rész. Hegyen ülő ember gondolatásai

Egyszerű titok

Nézőn naphosszat emberek szemébe,
És este ülven egymagamban,
Nehéz könyvek között,
Egyszerre valahonnan kicsapott
És elém lobbant mindörökre
Az egyszerű Titok.

És elfoszlott a nagy Illúzió.
Messzelátóm megfordult hirtelen,
Az életnyüzsgés olyan messze volt,
És úgy álltam fölötte szent magányban,
Mint egy alpesi szirtorom fején,
Narfényes, istencsókos, friss magasban,
A mozdulatlan ég-mosoly alatt.

Lenn, lenn sűrögnek apró hangyabolykák,
Apró faluk, és apró városok,
Pici Besnyők és pici Londonok,
És gombostűfej emberkéek közöttük,
Ici-pici nagy bottal, nagy tasakkal,
Nagy pápaszemmel, nagy szakállal,
És ici-pici nagy-nagy akarással.

Ni, ott egy gazda, jár az ekenyomban
És veti, veti a magot
A barázdába: nyílt istenmarokba.
Amott egy furcsa kis kalmár lohol
A Börze autós ajtaja felé,
Percentes agyú, asztmás kis öreg,
Forgatni zsebnyi játék tantuszát:
S nem látja, hogy a kattogó kerék
Forgatószíjja a nagy Mozzgató
Láthatatlan kezére tekerőzik.
Amott kis napfény csillan pajkosan
Játékkatonák új sisakjain:
Állítgatják őket felnöttes arccal,
Farsangi, cifra, csillagos ruhákban,
Bajuszos, furcsa, szögletes fiúk:
Vezeti kezüket egy öreg szolga,
Az alázatos szolga, a Szerencse,
Akit dolgoztat a Parancsoló.

Milyen érdekes ez a nyüzsges játék!
Hogy látom apró agyvelőiket kigyúlni
(Papírmásé-váracskák pici körte-fénye!)
És látom bennük a gondolatot
(Plakát-betűsen, hangos, nagy színekben!)
Mind azt hiszi, hogy lép, mozog, cselekszik,
S fontoska énje intéz, hat, teremt,
És nem érzi az Egyetlen Erőt,
A minden mozdulásnak Mozgatóját,
A minden gondolatnak Gondolóját,
Az okozások egy Okát.

Ó én akarom az Akaratot!
Én szabad szívvel és gyermek-repesve
Az Áramkörbe kapcsolom magam,
Kis, szürke szívem hadd izzítsa fénné!
Én akarom: akarjon általam,
És hasson, és építsen, és teremtsen.
Akarok lenni szerszám a kezében,
Toll és eke és mécs és rádió:
Kis életem, hadd nőjön által így
A szabad légen át a végtelenbe.
Ó akarat, szabad szolgád vagyok,
Hűbéres úr e rabszolga világon:
Szolgám minden, mert én szolgád vagyok,
Enyém minden, mert én Tied vagyok!

Nehéz poggyászu katonák vagyunk

Nehéz poggyászu katonák vagyunk.
A vállunkon mázsányi zsákkal
Görnyedt háttal
Bandukolunk.

Bukdácsolunk a bűneink alatt.
Ó milyen unott egy teher!
Hogy hajítanánk az első gödörbe,
De jaj, egybe van benne gyömöszölve
Golyó és gyertya és élelmiszer.

Szólt a parancs, az ellenség közel,
A pergőtűz szítál,
És minden árok ránk tüzel:
Mindig, mindig sietni kell.
Nincs mód ügyelni zsákra, szíjjra,
Ahogy elő van írva!
Eh, össze gyorsan, ami kézre áll,
Örüljön, aki él!
Ki szólhat ott, ahol a két Nagyúr beszél:
Az Élet és Halál.

S most, este, rejtett borszeszláng körül,
Mikor a zsák előkerül,
S éhes kezed könyökig belevájnád,
Csak félve, babrálgatva oldozod ki
A szennyes borjú vércserzette száját
És belenézni csak remegve,
Pislogva mersz:
Mert e tapadós, mocskos göngyölegben
Már magad sem ismered magadat ki,
Magad sem tudod, benne mire lelsz,
És álmosan találgatod,
(Rettegve a keserves holnapot)
Hogy amihez borzongó kezed ér:
Ázott puskapor-e vagy ragacsos kenyér?

Akkoriban ilyen pszichológiai-morális témákkal voltam tele.

A bűneimmel egyedül

A bűneimmel egyedül vagyok.
A szó lebotlik ajakamról,
Mint elesett, fölvérzett kisgyereknek:
Kiáltana, de csak szepegni tud,
És poros arcán két sáros barázdán
Nagy tehetetlen könnyek cseperegnek.

Ó, hogy ismertem jót és rosszat egykor!
Néven neveztem a bűnt és erényt,
Mint Ádám a paradicsomban
A rámosolygó teremtményeket.
De most: egy néma rengeteget látok
Egy ismeretlen, névtelen világot
Az önmagát sem értő szó megett.

Oly kétségbeesetten egyszerű
A szó, a név, a számozott szabály!
A tett is olyan: megtapinthatod.
A m á s o k tette olyan egyszerű!
De az én tettem? Ki értheti azt,
Mikor magam sem értem,
Amikor már az anyaméhben
Hét fátyollal fogantatott.

Ki mondja meg, mi vagyok benne én?
Mi az apám, és mi a nagyapám,
Mi ház, föld, víz, nap, amely érlelé?
Meddig Plutarchos, meddig Mózes,
Meddig Jókai, meddig Szent Ferenc,
Meddig a kenyér és meddig a perc,
És mekkora része az Istené?

Én azt sem tudom, tettem-é? nem-é?
Én cselekedtem, vagy csak úgy esett?
Vagy az egész csak képzelet?
Ó, vak sebészlet gyóntatónak lenni,
De gyónni, – patakot tenyérbe merni,
Kottába venni a forgószelet!

Jaj, így vagyok a bűneimmel!
Megvert, fölvérzett, maszatos gyerek,
Még sírni is csak szepegve merek.
De Egyvalaki hozzám térdel,
Ölébe vesz, semmit sem kérdez,
Csak megcsókolja vérző homlokom.
És én meleg mellére bújva,
Szabadító sírásba fúlva
Az egyetlen szót dadogom:
Atyám!

Férfiak

Mint óramutató a számlapon
Számától számig, éjtől a délig,
Mi férfiak
Úgy járunk közöttetek, asszonyok,
Anyaméhtől az Anyamélyig.

Férfi testvérem, ó hogy szánlak én,
Ki úgy lebegsz el a titkok színén,
Mint fecske vízen, nyomtalan!
Vagy a kertben, amely illattal áldott,
Ugrándoazol, mint butuska gyerek
És verded és rázod a virágot,
És balga örömed abban talárod,
Hogy a fehér szirom pereg.
És üresen maradsz és egyedül,
És leszel egy a sok közül,
Aki a napon didereg.

És hát még téged, boldogtalan testvér,
Ki magad és mást marcangolni lettél,
Ki póre szemmel, mardosó körömmel,
Nessus-vértől vonaglani születted.
Kiben a szép a jónak gyilkosa.
Ki tenmagadig el nem jutsz soha,
S találkozásod nem lesz az örömmel,
Mert jaj ízinkint taglózod a testért
Mostoha lelked, és a csend ölén
Neked fakadt Isten-tükör virágot,
Mely téged tükröz kelyhe tükörén
És Isten-arccá emberíti arcod:
Vak sirokkó, letarlod.

Ó boldog férfi, aki feltalálja
Isten mintázta mását ideleenn!
Lepattan Éden vétekte zára,
Ha rámosolyog Méltó Szerelem.
Örökmécsnek lesz kápolnája sátra,
Hol véges lángban ég a végtelen.
Hol (csak a szeme vaksággá ne váljon)
Szebb az ébrenlét, mint a hajnalálom.

De énnekem, (mert esnek ily csodák:
Méltatlanabbnak nem juthat nagyobb)
Az Isten mást adott.

Az én mutatóm szüntelen forog,
És minden számot végigmosolyog,
De soha meg nem áll,
És minden számnál muzsikál.
Ó, lányok, asszonyok,
Virágok, fák, kik mellett életem
Apró patakja elcsobog,
Fölkavaratlan, melegen:
Egy sincsen köztetek számomra idegen.

Asszonykezek párnázták életem,
Mióta bölcsőm pelyhe átölelt.
Anyák, testvérek, drága jó barátok,
Ó mily hálával nézek vissza rátok!
Ti adtátok nekem,
Hogy megtartottam hitemet a Nőben.
Énnekem minden asszonykéz adott,
És tudtam mindnek én is adni bőven
Amit az Isten meghagyott belőlem,
Aki régtől magának követelt,
S aki valami ős Kellés szerint
Rám ily törvényt szabott:
Elvette mind és nekem adta mind.

Asszonyok

Mint félreeső állomás lakója az egyetlen vonat után,
– Ó lehetőségek, álmok, életek! –
Úgy mozdul némán a férfi után
Asszonyok, lányok, meleg szemetek.
S mint hajszolt utas vonat ablakából
Melegfényű csöpp messze házra bámul,
– Ó csend, melegség, tiszta fészek? –
Asszonyok,
A férfiszem úgy melegszik felétek.

Ti vagytok a párna, ti vagytok a pólya,
Kisfiúnak, nagyfiúnak,
Gügyögője, ringatója.
Álommézes ajkatok,
Orvosság a csókotok,
Ti a puha mély kebel,
Ti a csorgó tiszta tej!
És ti a forró délsarki delej.
Úgy ömlötök el a képzeleten,
Mint zsarnoki számum tikkadt Keleten.
Úgy harsogjátok az ereken át
Az el nem alvó tűz dalát,
Az olthatatlan idegekét,
Akár a Szfinx károgt a mesében
Vérszomjas énekét.
És mennek, mennek az ének után:
Fiatalok a vénék után,
Csetelve, botolva, tolongva, sután,
Bénának sánta nyújt kezét,
Világtalan vakot vezet,
Úgy hullnak előre szegény bolondok,
Amerre ti cikáztok és csapongtok,
És csillogtok, akár a vér,
S elpállik az élet és pattan az ér,
De nincs megállás!

És ti vagytok a Háziáldás
Fehérre meszelt kis falon.
Szegett kenyér az abroszon.
Ti a kútvíz a harmatos pohárba,
Duruzsoló, jóságos kályha,
Szekrényben illatos, puha,
Tündöklő, hófehér ruha,
Ti vagytok az olajmécs, mely álmatlan lobog
S imádkozik, míg mások alszanak.
A hervadtan is illatos csokor
A fészület alatt.

Én meg, húgaim, az vagyok,
Aki nem akar semmit tőletek.
Aki úgy néz rátok,
Ahogy nézni szokás a virágot,
Meg a kisgyereket, meg a napsugarat,
Ahogy rámosolyog a fűjecskefiókra
A barázdában az, aki arat.
Nem férfi szeme néz rátok itt:
Emberszem.
Komoly és mélyről mosolyog ez,
Akár a tengerszem.
Komoly és mély és rengéstelen,
Mert örvénye van, de a mélybe lenn,
És ez az örvény a végtelen.
Így néz ez a szem csendességgel rátok,
Átjárja lengő, nevető ruhátok,
De meg nem áll a testnél:
Mélyebbre mélyed ez:
Ahol a lélek piheg és epedez,
A lélek, amely egymaga van
A nagy Közös Kín karmaiban
(Mely az asszonyt kétszerte vérzi)
Nem húgaim, ez nem a Férfi:
Ez az Ember, a Testvér.

(Őszi fecske kötetben.) Ezek tudatosan a Fekete kenyér koncepciójába születtek bele.

Bölcsek

Szeretem a bölcseket,
 Az Ismeretlennel birkózó Jákobokat,
 Tengersizem-mélyek hallgatag búvárait,
 Akiknek a Gondolat izzó izgalma ismerős,
 És akiknek keresni kedves,
 És látni élet,
 És akiknek értelem és gyönyörűség
 A szemlélet cél- és ok nélküli csendje.

A félig-bölcseket is
 A szegény álbölcseket is szeretem:
 Amint nekítaszítják izzadt-homlokú nagy fejüket
 A problémák mohos kőtömbjeinek
 És dagadtra verik makacsul magukat.
 Amint csábítja őket az alattomos fekete szénben
 Az igazság fel-felrémlő kvarc szem-csillogása,
 És a megpillantott szemcse szerelmével
 Hempergetik maguk előtt az idomtalan fekete tömböt.

Szeretem őket, az igazságnak e sánta marathóni futóit,
 Oktalanságukban és félségükben és furcsaságukban is szeretem őket,
 Az ő bolondos szenvedélyükért:
 Testvér erőlködésükért:
 Az Egyetlen felé hasító
 Reménytelen szerelmükért.

És szeretem a szögletesfejúeket is,
 A nagyképűeket,
 A kómikus gógbe puffadt labdaarcokat,
 Akik a pult mellett a laboratóriumban,
 Vagy a boncolóasztal kései közt,
 Vagy a lexikon és a német Handbuch vastag sánca mögött
 Elégedetten tapogatják – mi tudósok! – tudományuk gömbölyödő pocakját,
 És önelmelte katedrájuk mérhetetlen magasából
 Szánalommal nézik le az árva mi-fajták
 Fogyhatatlan csodálkozását,
 S szép gesztusokkal értekeznek mindenről, ami tudható,
 És még egynémely egyébről.
 Szeretem őket és szánom kimondhatatlanul,
 Mert kénytelenek kifelé nézni
 A belső úr kegyetlen kényszeréből,
 És kénytelenek szavalni színészmódra szüntelen,
 Mert nem bírják a csendet,
 És nem tudnak nem-ágaskodni görcsösen,
 Mert az E c c e n o s ! bamba koturnusa nélkül
 Oly aprócskák szegények,
 Hogy föl nem érik az ember-kicsiséget.

És szeretem az egyszerű embereket,
Akik nem tudnak az eszmék poharáról,
És tenyérrrel isszák a forrás vizét.
Akiknek a szó csak önmagát mondja,
És kurta beszédük igen és nem.
Akik nappal dolgoznak izzadással,
És éjjel egyhuzamban, álom nélkül alszanak,
És nincsen mellékíze fekete kenyérüknek,
És nincsen mérge ajkukon a csóknak.
Sohasem láttak szillogizmust
És Pantheont és Parszivált,
De látják nőni a fűvet,
És néven szólítják a nyájban a bárányt.
Vasárnap énekes misére mennek
És délután harmonikáznak a kis padon a ház előtt.
Süveget gyúrnek a fergeteg elé,
És mosolyognak a májusi esőnek,
Harisnyaszárba gyűjtik a garast,
Szebben halnak meg Sokratesnél,
És emberbimbót úgy teremnek,
Akár a kiskert orgonát.

Hivők és hitetlenek

Szeretem a hívőket.
 Amikor mennek a körmenetben
 A méltóságos baldachin után,
 És férfi, asszony, lány, gyerek
 A tavaszi ég alatt egy szívvel éneklí a himnuszot:
 „Föltámadt Krisztus e napon!”
 És a kisfiú megrázza a csengőt
 És minden fej egyszerre lehajlik
 A titokzatos Szentkenyér előtt.
 És köztük, köztük az Isten.

És szeretem a hitetleneket:
 Amint szegény kisiklott életüknek
 Arcuk verejtékével gyötrelődnek
 Kőműveskedni filozófiát,
 És erőlködnek úgy tagadni,
 Hogy nem-hitükben hinni tudjanak,
 És tagadásukkal imádják az Istent.

És a kételkedőket,
 A becsületes inaszakadtakat,
 Akik sem hinni, sem nem-hinni nem elég erősek,
 És félszeg áhítattal tátongnak a Krisztus után,
 És életük egy imádság:
 „Uram, hiszek, segíts hitetlenségemen!”
 És akiket, ó, jól tudom, előbb-utóbb
 Vállán viszen aklába az Igaz Juhász,
 És akikhez engem is küldött.

Ó, mind, mind szeretem őket,
 Csak egy van, akit gyűlölök:
 A cinikus, a röhögő.
 Akinek nem szent az igazság,
 És nem legnagyobb a szeretet,
 Aki nem sajdul a szépség után,
 És nem tiszteli az életet.
 Aki a minden-mindegy hullamérgét
 Oltja miazmás ördögmosolyával
 Az édes élet organizmusába.
 Az ilyen előtt zárva kilincsem,
 Az ilyen neve ne is említettessék
 Házam népe közt, (mint szentekhez illik).
 Az ilyenek alkottatott
 Világnak kezdetétől a Pokol:
 Az ilyen, az ilyen (h a v a n i l y e n !)
 Legyen örökre átkozott!

Gonosz emberek

Nem, nem, nincsenek gonosz emberek!
Disznó a sárban azért hempereg,
Mert jónak érzi.
Ember azért jár szennyes utakat,
Mert az ösztönnek húsába szakadt
Tövisé vérzi.

Mindig a jó, a szép után lohol
Akkor is, mikor sírva fuldokol
Hináros árban,
Facsarja szívét a fehér Örök,
Akkor is, mikor rekedten röhög
Vad bacchanálban.

Bús szívének igazság kellene,
De el nem bírja bedagadt szeme,
Földes vakondnak.
Erényre sólymász és a bűnbe lép:
Gáncs és tör neki a rút és a szép,
Szegény bolondnak.

A lompos földön nem leli helyét,
Az ismeretlen neki az elég,
Csak menne, törne,
Míg falba zúzza lüktető fejét,
És marcangolja önnön kebelét
Vak vágya körme.

A tűzbe nyújtja gémbert ujjait,
És bosszús jajja nem fogyatkozik,
Hogy ímhol: éget!
Lustán kifűjja Krisztus mécsesét,
Aztán siratja, mint távol mesét,
A fényességet.

Minden léptén csak bajt és jajt csinál,
Aztán duzzogva a sarokba áll,
Vagy dül jajongva.
Nem, nem, nincsenek gonosz emberek:
Az ember, mint a kényes kisgyerek,
Csak oktalanka!

Gyalogjáró ember éneke

I.

Az országúton ballagok.
Holdfény-ezüstös fellegek közt aranybogárka csillagok.
Tücsök muzsikál, csak úgy magának,
Alvó fűszálak harmathűvös rejtekén.
Bóbiskoló barackfalomb mögött,
Egy láthatatlan pajta melegén,
Hosszan, békésen, álmosan, elbődül egy tehén.

De hirtelen rezzen és mozdul mögöttem az út,
Dobogó, durva távoli lárma zúg.
Fény szúr elő, mint éles, hosszú nyíl,
És ide-oda táncol és nő és közelít
És egy vakító pillanatig
Gógös-sebesen, titok-sötéten
Dübörög el mellettem a vonagló éjben
Az automobil.

Félrehúzódva, jókor, gyalog ember, az útból,
És a szememen a kezem:
Az árokpartról,
A mozdulatlan csillagok alól,
Nézek utána csendesen.

II.

Vajjon ki lehet,
Aki bent ül az üvegfal megett?
Hárító bőröket pajzsol a fülére,
Hideg üveget hord a szemén.
Ugyan ki lehet szegény?
Végigszáguld az éjszakán,
Villanysebesen, gép-magán,
És nem is nézi meg talán
A kedves, furcsa freskót a templomunk falán,
A szentjánoskák mécsét meg se látja,
Nem sajdul a szívébe a tücsök szerenádja,
Nem állítják meg az emberek,
Akik itt élnek a gyertyás ablakok megett,
Nem mond neki semmit a báránykák kolompja,
Még fel sem nézett tán a csillagokba!
Tán nem is érzi az élő éjtszakát!
És elgázolja az ör kutyát.

III.

Így dübörög el a dolgok mellett,
Az éj és az országút közepén:
Bőrpáncél van a füle mellett,
Acél üveg két halszemén.
Csak átvillan a dolgokon:
Nem, mint az esti szellő,
Mely minden bokorral, bogárral rokon,
Csak mint a villany, a reflektor sápadt északi fénye,
Úgy csillan végig az úton, a dombon, a réten, metszőn, hűsen,
És meg sem melegszik tőle a fű sem.
Meddő sugár: nem simogat, csak villan és vakít,
És aki belenéz, eltakarja védőn
A szemeit.
Csak ellohol a dolgok mellett,
Buta percek alatt,
És ahogy elcikázott,
Utána semmi sem marad,
És a millió pici mindenségből
A minden aprók melegéből
Neki szegénynek semmi sem marad.

IV.

Ő csak dübörög. Hová?
Egy pillanat: még itt kaszál
Körülöttem a sárga sugár.
Egy pillanat, egy surranat:
S már a falun túl gyullad fel a táj.
Két pillanat: és már oson,
Lassít az alattomos gép a városon,
Ahol bárókban zakatol a jazz,
És a bestiáról foszlik a mez.
Három villanat: Budapest, és Bécs és Páris.
Egy nagy házban egy generális
Virraszt nagy térképek fölött.
Az örült gép tovább zörög:
Pálinkabűzös sztrájtanyák,
(Almukban nyöszörögnek az édesanyák)
És még egy utolsó villanás,
Egy fénysikoly robban az égnek:
A mechanikus a rozzant gépet,
A hullát várja a hullaház.

V.

Ó Istenem, milyen szegény!
Pedig ember ő is, akárcsak én!
És akár az a vándorló legény,

Aki ott ül a híd peremén,
Szivarkát sodor víg füttyszó-ütemre
És visszamosolyog az Adjistenemre.
Hiszen őt is az Isten keze gyúrta,
Mint ezt a kis kutyát,
Amely az úton most fut át
És felém kaffant barátságosan,
Mintha mondaná: Szervusz, pajtás,
Úgy-e bizony szép este van!
És ezt a lekaszált édes lóherét,
Amelyen most elnyújtózkodom
A lelkem gyökeréig telten
Békességgel és illatokkal.
És föltekintek, és összemosolygunk
A csillagokkal.

Az autó éneke

Hívtok, fiúk?
Az autó remeg és zihál,
Mintha már a repülés izgalma rázná.
Szinte látom, hogy tágulnak az orrcimpái,
Hogy remeg a vékonya,
Mint egy karcsú paripáé,
Amint az oldó dörrenetre vár.
Hát itt vagyok. Gyerünk.

Úgy, én majd ideülök előre, melléd.
Nem, a volánhoz nem vagyok való:
Nem illik a kormányra kezem,
Csak emberkezet ért szorítani,
Te fond az acélküllőkre fiatal kezed,
Én majd gyönyörködöm
Benned és a repülésben:
Repülök veletek.
Átzuhog rajtam minden fiatalság,
Minden repülés az enyém!

Hajrá! Előre!
Lehullt a fonál, a pálya szabad.
Szökken az útnak a gép, alig-alig fékezve magát,
Mint menyasszonyi táncra fürgebokájú lány.
Most, most odavetve a gyeplő,
A számlapon hetvenet füttyent a nyíl.
Szilaj, nevetőfogú szél arcomba harapdál:
Nem is harapás ez: valami fanyarfriss vadízű csók.
A levegő szinte paskol:
Tán nem is levegő ez, hanem szín-oxigén!
Érdes, robogó ritmusban kanyarog alánk az út,
És félighunyt szememen át
Messziről, messziről elénk lobog a nap.
Nem is nap talán:
Valami ingerkedő Integetés
Valami bujócskázó, ki-kibukkanó Nagyszerűség.
Talán a mesebeli Akastyán-hegy,
Amely magához húzza a hajóst.
Talán a Kacsalábon Forgó Várkastély,
Ahol az elátkozott királykisasszonyt őrzi a sárkány.
Talán a Sohasemvolt, a Mindighajszolt,
A Titok, a Teljesülés!
Hajrá, repülünk feléje!
Százszorta él, aki száguld!

Ó pedig nehéz embernek lenni!
Nézzétek, hány mezítlás ember gyalogol az úton!
(Bizony, ezerre ha egy autó esik!)
Hány fitorítja ránk az arcát!
(Bizony, a benzín elnyeli a széna édes illatát!)
De semmi az, fiúk!
Másképpen lesz maholnap!
Ennyi kerék és ennyi motor és ennyi csavar
És ennyi szárny
Csak megmozdítja mégis egyszer
A nagy tehetetlent, az Embert,
És megremeg a nagy mihaszna Massza,
És ami áll ki-tudja-óta,
Földrengető mozgásba kezd.
Hej fiúk, az lesz a pillanat!

Ó de mi szálljunk addig is, fiúk!
Velünk repül a fecske,
Velünk a szél, velünk a nap,
És sóhajjai a millióknak,
Akiknek szárnyat nem adott a sors,
De a szívdobogásuk szállani sír.
A választottak mind velünk!
Ha behunyom a két szemem,
És úgy nézek mögém az útra vissza,
Megborzongok az ámulattól és az áhítattól:
Annyian és oly szépek vagyunk!
Elsőnek egy teherautó zakatol,
Kenyerekkel rakva színig:
Robog az éhes emberekhez.
A másikon öreg pap medítál fehér karingben:
Haldoklónak visz Szakramentumot.
A harmadik, negyedik, ötödik
Téglát, vasat, szerszámokat cipel:
Amoda készül a hegyre a karaván,
Ott épül a csillagvizsgáló torony,
Amelyen égbe néz majd a tudós,
És a felhő kezéből kicsavarni tanulja
A villám nyilait.
Az az óriás, otromba gép
Afrikába visz expedíciót,
És, és, talán, ha nem csalódik ájtatos szemem,
Nem gépfegyvereket visz, hanem patikát és bibliát,
És rádióállomást állít sivatagban.
És lesz, amikor a Szahara szívében
Háromféle színű ember ül együtt
És hallgatja Beethoven zenéjét,
És Szentpéter harangszavát.
És ki tudja, talán egyszerre csak
Belekapcsolja magát a körbe,

Az Ismeretlen Hullámhosszú Állomás,
És egy lélegzetelállító pillanatban
Meggzólal az Isten.

(Őszi fecske kötetben.) Az előző ellendarabja: nem akartam a technikai fejlődés ellenségének látszani.
Egyébként konkrét alkalom szülte: volt diákjaim hívtak autókirándulásra.

Ribiszke

Honnan a rügy?

Úgy pattant ki egy április éjszakán
Dagadó kebelén egy gyenge ágnak,
Fiatal-édes forradalomban.

Én is onnan! Én is onnan!

Honnan a gyenge ág?

Sivatag télben szakadott barnán
Egy barna gyökérről,
Fekete földben, fekete gondban.

Én is onnan! Én is onnan!

Honnan a barna gyökér?

Ki tudja, honnan?
Mag hullott melegen,
Ijedt és idegen,
Kézből-e, szélből-e, égből-e?
Ki tudja, honnan?
Máshonnan, messziről, felülről,
Egy küldő küldötte valahonnan.

Én is onnan! Én is onnan!

Mi lesz a rügyből?

Fürtös, gyenge virág.
Gyerekek járnak: szemükbe akad,
Leszakítják, megszagolják, elhajítják.
Ha nem bántják is: ott marad,
Elszárad a szemetes sövény alatt.
Jó rügynek lenni mégis!

Akarok én is! Akarok én is!

Mi lesz az elszáradt virágból?

Ribiszke lesz, fanyar gyümölcs,
Picike bogyóka, piroska, kerek,
Habzsolva lefosztja mohó gyerek.
Édes gyümölcsnek lenni mégis!

Akarok én is! Akarok én is!

Mi lesz a megevett gyümölcsből?

Fekete-piros, fanyar-édes
Zubogó vér lesz.
Szeleburdi gyerek kacagás,
Lánycsilingelés, anyakéz-simogatás,
Ajándékozó férfimozdulat,
Piros dallam ölelő ég alatt.
Szemben tűzpiros mosoly,
Teremtő titkok üszke:
Az lesz, ha meghal, a csepp ribiszke.
Meghalni, gyümölcsnek, gyönyörű mégis!

Így akarok én is! Így akarok én is!

Ez is lelki gyakorlatos vers, mint a Kis csibék. A váci rendház kertjében húzódott a kerítés mellett egy sor ribizlibokor.

Bocsánatkérés

Testvérek, kérlek benneteket:
Bocsássátok meg ezt az éneket.

Ó tudom én, hogy zivatar van,
És hogy nem kiált a viharban
Csak az eszelős!
Mikor a mennykövek szakadnak,
Ki hallja hangját remegő ajaknak?
Ó tudom én, hogy fáj az ének annak,
Aki ordító kínnal viselős.

Ó tudom én, hogy fáj ma lennetek,
És mint szegény rákos beteg
Nem fordulhat úgy a pállatag ágyon,
Hogy még jobban ne fájjon:
Úgy tekerődzik sajtó lelketek.
És itt egy boldog ember hangol halk éneket.

Mégis, hallgassátok meg muzsikámat:
A nagy, keserű világbanat
Simogató kis énekemtül
Talán-talán egy sóhajtásnyit enyhül.
Hisz többnek úgyse gondolom:
A láztól gyöngyös homlokon
Egy hűvös illetésű kéz.
Egy gyufaszál a betegszoba éjén,
A keserű pohárnak szélén
Egy cseppnyi méz.

Mégis, tán elgondolni jó,
Hogy a boldogság csak bújdosó,
De nem szállt el végképp a földről.
Hogy mint a fa, mely törten is kizöldül,
Van ember is,
Akit ha vessző megver is,
Ha nyögve is, ha megteperthen,
De mindig újra talpra serken,
S bár fojtogassa a Világsalak
És maga bűne, verítéke,
De el nem apad belsején a béke,
Mert mécs aranylik éjjelébe:
A szabadító Akarat,
Amelytől otthon lesz a földi börtön.

Hogy a boldogság virraszt még a földön,
És hogyha virraszt, várhatod,
Akár ma is még feltalálhatod,
És úgy lehet: ha ráakadnál,
Nagyobbá lennél tenmagadnál,
Mert ami meleg, másnak is meleg.

Ezért hadd kérjelek,
Mint jó testvért és édes húgomat:
Vedd testvérszívvvel ezt az éneket,
És bocsásd meg a boldogságomat.

Magányos virrasztó (1936)

Virrasztó

Virrasztó

I.

Mint éjszakai castruma kőfalán
Az éjbe néző légionárius,
Lesvén a pártus és a géta
Lopva ölé nyila zizzenését,

A szőrös barbárt, aki nem ismeri
Az élő Város isteneit, borát,
Egyforma mind, akár a farkas,
S rája veres fogain halált hoz:

Így áll a költő. Dermedező szívét
Egy szó nyilazza, és ez a szó halál,
Egy barbár szó: Poéta, némulj,
Nincs ki szegény szavadat kívánná.

A Törvény reccsen, bújnak a csillagok,
A tiprott földből idegen istenek
Nehézkes nemzedéke támad,
Daltalan és merev és gyanakvó,

Mogorva Múzsák ujja emelkedik,
Dobszóra dobban s kurjog a falka-tánc:
A szót, a vérből s végtelenből
Felpihegő pici szót, ki értse?

II.

Ha én elnémulok?

Ki lesz, aki szól
Ajakatlan titkairól
A Végtelennek?
Ki érzi meg a csendet?
Ki hallja meg a rög alatt
A fűszál és a gondolat növését,
Pehely-szirmon pihegő bogarat
És a szívetek zümmögését?
Mikor a szenvedély rikolt,

Karcosan, mint a vércse,
Ki lesz helyettem, aki értse.
És kihallja belőle a sikolyt?

Ki szűr nektek, ha megepedtek,
Mérges kövekből tiszta cseppet?

Ha sírhatnátok, ki mondja meg, hol fáj?
Ki fog együtt-sírni veletek?
Ki mondja nektek, hogy örüljeteK,
Mert többek vagytok magatoknál, –
És sírjatok, mert kevesebbek!

Ha én elhallgatok,
Elalusznak a csillagok,
A piros hajnal szederjesre kékül,
Elapadnak a föllegek,
És a megalvadt tengerek színérül
Az Úrnak lelke visszalebeg:

III.

Nem, – amit mondtam, ne higgyétek:
Kiáltó száj rég nem vagyok én!
Már nem vagyok csak két szegény
Rémült kar, amely kiremeg felétek.

Két árva kar,
Amely tíz görcsös ujjal sírja: Jertek!
Mert ölelni akar,
Mert lesorvad, ha nem ölelhet.

Ha szó vagyok is: nem kiáltás,
Csak suttogás, csak pihegés.
Amit mondok is, oly kevés:
Egy csendes áldás.

És ha még így sem kellenék,
Ha reménykedő énekemre,
Odalehelt kis életemre
Még egy ámen sem tellenék,

Ha visszaúztök, megdobáltok,
Mint bosszúságig hű ebet,
Mely megrugdosva is követ:
Akkor is utánatok sántikálok.

Úgy mint az eb, úgy mint az árnyék,
Úgy mint a lelkifürdalás:
Semmi nem ijeszt, nem aláz,
Mert küldetésem szörnyű perce vár még:

Ha majd csontig ég a pokol-marás,
Ha ellobogtok, mint az üszkők,
Ha feketére fagy a láz,
És a nagy sírban elfeküsztek:

Kísértetlátó kutya-mód
Vánszorgok el a sírotokra,
És a keserű csillagokra
Felüvöltöm a siratót.

Ezt a verset nagyon korhoz illőnek gondoltam akkor, s ma is azt hiszem, igazam volt. A kötetnek csak azért nem lett egyszerűen „Virrasztó” a címe, mert akkoriban megjelent más szerzőtől egy ilyen című kötet.

Az acélember

(Ének a sürgőnyóznáról)

Áll, egyenesen, egymagán
Az acélember a hegy homlokán.

Széttárva karesú, hosszú karjai,
A kábelek kígyóit tartani.

Nem görnyedez és nem erőlködik:
Áll és feszül és hordja terheit.

De hűvös feje túl a drótokon
Hosszan elnéz a nyúlós utakon.

Lát, embereket és országokat,
Bolond és keserű látásokat:

Az éhes ember néma ráncait,
Dokkok penészes árusáncait,
Országhatárok inga-táncait,

És hall, hazug és gyilkos hangokat:
Borhősöket, barátokat, bankokat,
És népgyűléseket és tankokat.

Az eszme önmagára-lázadását,
A forradalmak bárgyú körfutását,
Az örülések örök újulását.

A földgömb reng és ég a szemhatár.
Az acélember néz és konstatál.

Áll és szóttalan ég felé feszül:
Hordja a kábelt rendületlenül.

S ha olykor egy-egy holdas éjszakán
Ráül terhével a szörnyű magány,

S a látomások emlékeitől
Dereka már-már megroppanni dől:

Ilyenkor elég egy szempillantás:
A szomszéd hegyen másik óriás,

A harmadik ormon a harmadik
Hordozza látomása titkait.

Egy pillanat, egy közös rezzenés:
A három acélember összenéz.

Testvér – mondja az acélpillanat –
Tudom: gyengének lenni nem szabad.

Tudom, a mi törvényünk állani:
Mi vagyunk a Vezeték várai.

Nem tudjuk honnan, nem tudjuk kinek,
De rajtunk megyen át az Üzenet.

Az ismeretlen Igét hordja vállunk.
Bennünket ideállítottak. Állunk.

Háromszor találkoztam vele: Belgiumban, Ausztriában s végül valahol Pomáz táján. Próbálták azonosítani, kikre gondoltam. Nem vettem célba névszerint egyet-egyét, minden pap, minden író, minden másokért felelős ember.

Telihold

Ma telihold, mondja a gazdám,
Tán megfordul az idő mégis,
Reggelre tán kisüt a nap!
Hiszen már olyan nagyon régen
Zuhog az eső szakadatlan,
És a fekete szél harap.

Ma telihold. Hajnalra kelve
Gyűrhetőnek az aratók,
Surroghatnak a kerekek,
Sütkérezhet a jó napocskán
A vén ember, a szárnyas jószág,
Meg a csipogó gyerekek.

Telihold van. Az idő fordul,
Kitárhatjuk az ablakunkat,
Szellő, illat és napmeleg!
Fölszáradnak a pocsolyák is,
Meg a vérfoltok, meg a könnyek,
És a mocsár: a gyűlölet!

Telihold van! Holnapra kelve
Újra látjuk a kék eget,
S a nap csodája ránköszön,
Ó még talán fordulhat úgy is,
Hogy újra ember lesz az ember,
És nem lesz vízözön!

(A kettős végtelen kötetben.)

Imádság a Kolosszus előtt

Agyaglábú Kolosszus!
 Kit istenné tömjéneznék fölénk
 Élelmes boncok s bódult milliók,
 S országokat állítanak oltárodul,
 És áldozatul kaszálnak eléd
 Aki egy fejjel több a többinél:
 Hallgass rám, Tömegisten,
 Hallgasd meg ezt káromló imát.
 Amaz ezerek szólnak ajakammal,
 Akiket meg nem számolhatni számmal,
 És nem mérhetni, csak a végtelennel.

Nem, ó Bálvány, mi nem bálványozunk.
 A monoton litániából,
 Mellyel hozzád hunyásznak híveid,
 Egeket vívó diszharmóniával
 Harsan ki férfiénekünk.
 Nekünk nem kell a megrágott falat,
 Belénk dalolt dal, előírt imádság:
 Ajakunkon a szív bősége szól
 S szívből a Lélek, aki ott fuvall,
 Ahol akar és ahogyan akar,
 És szívünkéből szakadt imánk Ahhoz kiált,
 Kinek titokzatos betűje ott lobog
 Olthatatlanul minden élő homlokon,
 A tieiden is, ó Millófejú!

Mi ott voltunk, amikor Socratesnek
 Kezébe adtad a bürökkehelyt,
 Álltunk a részeg gijjotin tövében,
 Ott borzongtunk Pilátus udvarában,
 Amikor egy ajakkal üvöltötted
 A B a r r a b á s -t és a F e s z í t s d - m e g -et,
 És láttuk a Kálváriáról,
 Vérből, hamuból, oltár üszke közül
 Örökké újrakelni a Jelet,
 Az Egyetlenét. Mi övé vagyunk
 És ellened mondunk az Ő nevében.

Ó mert mi ismerünk, agyatlan álarc!
 Tudjuk: ha leszakítanók
 Érinthetetlen csillámköpenyed,
 Ha szétvernők testvázad óriás
 Aranydongáit, ó szegény Kolosszus,
 Istenségedből nem maradna más,
 Csak a sok hentergő emberbogár!
 Az összezárt fejetlen milliók,

Akiket egyszer egy kéz leborított
Az istenek gazdátlan köpenyével,
S arany kolosszust építvén följük
Isten-neveket írt a homlokára.

Nem, faragott istenség, nem imádlak,
Nem udvarollak: szánlak és szeretlek,
Mint ember embert, gyöngét az erős.
Nem jövök kérni: nem adhatsz nekem,
Nincs, amit adhass! Én ezért jövök,
Hogy én adjak neked, a legnagyobbat,
Amim csak van: töretlen magamat.
Azért jövök, mert tabuid mögül
Felém, felénk hallom kiáltani
A megváltatlan bálvány jajszavát,
Tömjént nem osztó egyistenhívók felé.

Hát itt vagyok, hát elhozom neked
Az éneket. A gondolatomat,
A félelmet, az idegent, a pártütőt,
És nem engedem elcsonkítani,
Mert nincsen jód a csonka gondolatból,
S nincs más reményed, mint a gondolat,
A nagy, az egész, az egyemberi.
És hozom neked gazdag szívemet,
Érzései örvénylő tengerével,
Nyugtalanító, lázadó tüzekkel,
És nem engedek oltót közelembe,
Mert életed és sorsod és jövőd
Ebből a termő lángból születik.
Hozom egész szent különségemet,
Hogy neked adjam. Fejjel magasabb
Akarok lenni nálad, ó Kolosszus,
Hogy le tudjak hajolni hozzád,
Ölelhesselek, nőtethesselek:
A megváltás a magasból való.
Így, így adom magamat mindenestül,
Hogy ahány holt atomodat a lelkem
Megilleti, annyiszor megszülessél
Egyekké, egészekké, emberekké!
Igyál föl engem, szegény Millió!

Sóhajtás a felhők után

Hegyek hátán járdogálok,
Üldögélek, meditálok.
A világból kiszakadtam,
Kék fölöttem, zöld alattam.
Bár közéje illeném!

Csupa lanka fenyvest látok,
Tengertáncos hegyvilágot.
Csupa hullám, csupa dallam!
Ami nincs is, belehallom,
Ami fáj is, muzsikál.

Fürge könnyű fellegárnyak
Erre jönnek, tovaszállnak.
Hej de volna szállni kedvem!
Nézem őket irigykedve,
Mint a sárga repceföld.

Ó hogy int a tarka távol:
El a bűnös, buta mából!
Zsibbadt lelkem ó hogy lendül,
Föl a kötőfék jelenbül,
Mely kemény húsomba vág!

Felszökellni, köteletlen,
Merre zsong az ismeretlen,
Szállni, nőni, föl a fö l b e ,
Elsimulni amaz Ölbe,
Amely egyre hívogat!

Ott, az Ölben elpihenni!
Aztán újra visszalenni,
S mindenkinek, kéretetlen,
Odatárni meleg mellem,
Mint a jóságos hegyek!

Homoki felhők

Gránit hegyek alkonyatában
Némán hullámszik a tó.
Ez a mohos fal, ez a lándzsás erdő,
Ez az acél víz olyan ríkató!
Gondolataim szöcske ballonát
Erőszakos kezekkel visszatartom:
Nem, nem, itt nem akarok sírni,
Ha nem sírtam otthon, a Tisza-parton.

Elhessegetek mindent, ami fájó.
Szállj rám, szelíd szél, gombaillatú!
Nem akarom, hogy az eszembe jusson
A Csorba-tó, meg a Szent Anna-tó.
Az édes Balatonra gondolok,
A Rákos-menti fűzeket sóhajtom
És a legszebbet, a legszomorúbbat:
A felhőket, a zsongó Tisza-parton.

Aranypárás alföldi alkonyok,
Felhősodáló mély tanyai csendek,
Rózsaillesztés, almaillesztés szellők,
Homoki felhők, hozzátok esengek.
Felétek fájdt ez a néma tó
És ez a mozdulatlan gránit alkony.
Gomolyogni, lengeni akarok,
Mint a könnyű felhők a Tisza-parton.

Alföldi felhők, gyönyörű csodák,
Színesebbek a gazdag délibábnál,
De jól el lehet veszni bennetek,
Mikor az emlék, amikor a vágy fáj!
A kérgestalpú ácsorgó magyar,
Kinek a földön nincs ügyére pardon,
Az égből kap bennetek enyhülést,
Ha elhever a forró Tisza-parton.

Ti jóságosan játszotok vele,
Jóllakatjátok szegény szeme-száját,
Mutattok neki tündérszépeket,
Átilla kincsét, Mátyás palotáját.
Írtok aranyat, akár az igazság,
Rózsát, akár a boldog-ember-arcon:
Mindent, ami szép, mindent, ami nincs,
Álmodhatunk az álmos Tisza-parton.

Lesz még szőlő és lesz még lágy kenyér!
Mehalt a Krisztus az esettekért is!
Akár a dacos felhők odafent,
Úgy tornyosodik bennünk az azértis!
Az aranyos jövőt a sima ég
Elébünk bontja, mint egy tiszta karton;
Teleírjuk arannyal: tetteinkkel.
Hősök vagyunk a felhős Tisza-parton.

Felhők, akik az Arber-csúcs felett
Most álmatag bíborban megjelentek,
Az otthoniak küldenek talán,
Hogy elhozzátok a tiszai csendet?
Hogy a könnyet, amely az idegenben
Olyan régóta szorongatja torkom,
Elsírjam meghitt árnyatok alatt,
Otthonosan, akár a Tisza-parton?

(A Bajor Erdőben)

Óda a várhoz

(Budavár visszafoglalásának emlékünnepe)

Budai vár! a napszerette síkon,
Mit száz faj egyszín vére öntözött,
A szent Természet a történelemmel
Épített téged Isten-akarattal,
Kiáltó jelnek, oltárnak: Középnek
A szertehúzó széltájak között.

Szent ez a szikla, ez a nagy Keresztkút,
Ahol életre mosdott a Kelet,
Hol egy teremő Jobbkéz jogarának
Atyai árnyán törvényre juházott
Farkas ösztönök foga-csattogása,
Nagyúri kény és szolga-gyűlölet.

Szent ez a bástya, mely eleven húsán
Fogott fel lándzsát és gyújtó nyilat,
Míg a család szerencsései híztak
És építhették tornyaikat évig,
S toportyánként üvöltve járt a pusztán
A pusztulás a vérző vár alatt.

Szent volt, amikor hét ország szívéből
Zúdult falára harcos áhitat.
Nem volt ily sereg Jeruzsálem óta!
Magára eszmélt a szent Európa:
A végzetpallóst eltörő imádság
Utolszor égbe akkor lelt utat.

Egy percig mintha meghalt volna Babel!
A Város búgta szét a szózatot,
Buda nevét himbálták a harangok,
S e névben újra egy lett, ami egy volt:
Egy imádság és egy csatakiáltás,
És a pogányság visszaronatott.

Ó gyönyörű nap, testvérség csodája!
És mint a villám, oly kilobbanó!
Csak feketébb a nyirkos éj utána,
És iszonyúbb a gyilkos mába nézni
És érezni, hogy kísértetek járnak,
És dől a ház, és süllyed a hajó.

Az éjszakából csak az öldököltek
Halálos hördülését hallani,
A mártírmáglyák vértarajos füstje
Köröskörül a horizont harapja,
S a fél világ mennyboltját eltakarják
A barbárság fekete tornyai.

Ki hallja még a nagy közös harangot,
Az Ember Vára vészharangszavát?
Az oroszlánok visszafarkasodtak
S egymás vérétől részegen, maguktól
Feküsznek a vigyorgó Szörny elébe:
Az Ember elárulta önmagát!

Ó Vár, hasíts az éjbe ünnepeddel,
Mint harsogó próféta-villanat:
Jelek vannak a napban és a holdban,
Az óranyelv tizenkettőre kondul,
A csontok kelni mozdulnak a mélyben:
Ember, a legutolsó pillanat!

Máglyafüst

(Spanyol polgárháború)

Egy jajnyira villámlanak fejedtől
A vérebarcú mongol szárnyai,
A máglyafüst egekre hányja szennyét,
Hajtóvadászat hajráz véreidre,
S Istennek tetszót cselekedni vélnek,
Akik köveznek és rostélyra vonnak.
A mécses, melynek olajához adtad
Kis életed soványka csöppjeit,
Egy fél világ esküdt eloltani.
A tűzokádó antikrisztusok
Világtusáján, elzárt otthonodnak
Ziháltatóra ritkult légkörében
Mi vár reád, én ember-árva énem?
A Káinok kifent baltái közt,
Homlokodon az Ábelek jegyével:
Mi lesz veled, te máshonnan-való?

Világölelő ifjú napjaidban
Hányszor álmodtál bizonyágtevő
Mártírhalálról! Most eljött az óra,
A gyilkos Néró már elnyújtja karját
A lángtengerbe roskadó világon,
S még kormos ujja téged ad halálnak.
Készülj, a lictor már ajtódon áll!

Ó gyönyörű is volna a halál
A megfeszített Isten jobbjá mellett!
Kiáltani még egyszer, hangosan
A küldetés szavát, mit életemmel
Nehézkesen csak eldadogni tudtam.

De így, de most! Bűnhődni bűnökért,
Amelyeket mások követtek el,
Amelyektől fanyar a falatod!
Azok kezétől esni, akikért
Hogy kenyerük és Krisztusuk legyen,
Mindennap hétszer adnád életed!
De hogy mehess velük: a dómokat
Porló kövekké visszadöntögetni
S az életet a darabban-maradtak
Emberalázó egyszintjére nyesni!
És hogy szegülhess szívvel ellenük
A káromlóknak, ha a feszület
Tövébe rejtik el a vámosok
Izzadt arannyal hízott zsákjukat,

S a Cézár önnön istenszobrai!

Rettentő sors! Az egyik fél világ
Fölfalni készül a fél másikat:
Testvéreid egyformán mind a ketten,
És egyképp ellenük kell mondanod,
Mert a Krisztust feszítik mind a ketten.
Te mind a két pogánynak idegen!

Parányi vagy, picinyke fénybogár
A vaksötétben, mégis ama Lángból
Pattant ki szikrád, mely jelül vagyon,
Jelül, melynek ellene mondatik:
Hát ellened is hogyan mondanának,
Ki tűznek is csak félig vagy tüzes,
S égő igéid kormos füstuszályán
Bénán szállongnak pernye tetteid!

Ez jönne hát, egy félig-vértanúság?
Amit szomjaztál teljes életedben,
A színigtelt, a vér-egész i g e n t
Ki ne kiálthasd a kereszt alatt sem?
Meg se lobbantsa véglegelleted
A Lélek húnyó parazsát?
Még véreddel se ázzék nemesebbre
Az ember-csúfja föld?

Te balga szív, mit oktalankodol?
Bűnbánat illet: bűnös szolga vagy:
Felét sem érte langy szolgálatod
A munkának, mely tellett volna tőled!
Csak verd a melled! Kényes puhaságod,
A tenger jó, amit mohó gyerek
Módjára gondolatban elfogadtál,
S a tengerebb jó, amit adni, tenni
Kényelmes voltál: egy-egy fáklya mind
A gyújtogatók végzetes kezében:
Vállald a bűnt és vállald sorsodat!
Ki mondja meg: a máglya merre lobban,
S mivé szivárog a bárdverte vér?
Nem tudod-e, hogy aki életét
É r e t t e veszti, megtalálja azt?
Ha Isten úgy akarja, megtalálsz
A boldogtalan gyilkos életét is.
A nagy Krisztus-keresztnek rádeső
Részecskéjét, az élő passiónak
Most teljesülő rejtelmes darabját
Vállalni szívvel: ennyi a tiéd!
Ha élet: élet! Gyenge vállaidra
Nem rak nagyobb az atyai végzet,

Mint amit elbírsz! Jobban tudja nálad,
Milyen kicsiny vagy, milyen elpuhult,
A koszorúra milyen gyáva-hitvány!
Ha meg halál: majd ad hozzá erőt
Ki hőssé tette a bimbócska Ágneszt
És hitvallóvá kétszívű Tamást.

Nem, kishitű, ne bánd a holnapot:
A rendelés a forró mába küldött.
A rőt aszálytól pattogzik a föld,
Tátong feléd a lelkek szomjúsága,
Tőled esengnek élő harmatot,
A munka ég: rabló lennél, ha most
Az izzó percet kis magadra szánád!
Egyetlen egy a szükséges: szeress!
És tégy, amint az Isten adta tenned.
Mindenkié vagy, mert mindenkihez
Küldött szeretni, aki a szerelmes
Keresztről a világot átölelte.
Egy szó tied csak, áldott életednek
Értelme, célja, foglalatja: Testvér!
Ezt, ezt az egyet, ezt mondd, ezt imádkozd
Életeddel és haláloddal.

A többit hagyd az Úristen kezére!

Megjelent akkor egy forradalmi jellegű antológia, amelyet Radnóti Miklós szerkesztett, abban jött a Máglyafüst. Aztán a második kiadásra is sor került, s szomorúan jött Miklós mondani, hogy ezt a verset nem engedik, vagy nemigen engednék. Kicseréltük a Rudolf Czinegével.

Világítótorony

I.

Földön túl, tengeren innen
Áll a torony.

Jobbra, balra, előre, hátra
Veti a lángot.

Emberek, odakint a fekete vizen,
Ne féljeteK, állok.

Hajósok a fergeteg éjben,
Szélmarta vitorlák, rokkant evezők,
Ide hozzám:
Emelem a lángot.

II.

Sajgó sugár,
Sem a földé, sem a vízé:
Ki vagy te, levegőbeli láng?

Jobbra, balra, előre, hátra
Örökegy ütemben
Ingó unalom!
Lélek nélküli kupolád mélyén
Közönyös vezeték,
Embertelen űrben
Halotti láng
Honnan a fényed?

III.

Kő vagyok, tompa és kemény,
Szülötte a fekete földnek.
Remegő árnyék,
Állok az alaktalan árban.

De agyamban izzik a villám,
Villám a magasból.

Örökegy ütemem lobogó nyugalom:
Forgok, forgok:
Az örökkévalóság ütemét járom.

Mert makacs a víz, és konok az árny,
De forog a torony, és örök az ütem:
Virraszt a láng.

A testem föld,
De sötétben áll:
Senki meg se lássa!

A lelkem, a lelkem
Alszik-e, sír-e, halott-e rég,
Ne bánja senki:
A fáklya nem ő!

Én éj az éjben:
Ne lássatok engem,
Csak énem égő magja mécsét,
Csak a lángot, a lángot!

(A kettős végtelen kötetben.) A lindai világítótorony. Mellette egy oroszlán áll a vízben.

Kórusok

Óda az Értelmez

E barbár korban, amely meztad,
 És bálványoknak ver oltárokat,
 És kegyeikért embert öldököl;
 Mikor főisten az inas ököl,
 És a cselló és az orgona hangját
 A boncok dobverői túrikongják,
 És ellened mond minden idele:
 Mi téged vallunk Isten-örökünknek
 S feltömjénezzük hozzád énekünket,
 Ó Értelmez!

Terólad vall, Isten-lehelte fény,
 A medve-ember barlangrejteken
 Az első tűz, az első tiszta szó:
 Te vagy az ember-alkotó.
 Téged lehelte a gyúró Isten ajka
 Hatod napon a szétmálló agyagba,
 Hogy általad az ember úr legyen,
 Belőled ömlött Sionon a zsolttár,
 A próféták ajakán te rivalltál,
 És Hozzád szólott Krisztus a hegyen.

Te fogtad hámba a villámokat,
 Ó napbarontó Phaeton-fogat.
 Űstökön kapja szárnyad a szelet,
 S a csillagokba fúrod föl fejed.
 Kihallgatod a Földanya ígét,
 Alácutatsz az Óceán szívéig,
 És kottára fogod a Végtelent.
 Ha imádkozol, Istent lát a látó:
 Dante és Rembrandt, Bolyai és Plátó
 A semmiből világokat teremt.

Eget és földet, új naprendeket:
 Elbonthatod és megteremtheted,
 Mert csak általad alkot az Erő.
 Mert ama Lángból lobbantál elő,
 Amely izzott az örök Atya mélyén
 És fellobbant a kezdet kaos-éjén,
 Aki által lett minden, ami él:
 Akit dadogunk L e g y e n -nek, I g é -nek,
 Elsőszülöttje Isten életének:
 A Második Személy.

Nagy származásod égette beléd
A nyugtalanság isteni jelét:
Mint dús anyára feslő hajadon,
Fény-ujjaddal túlmutatsz magadon.
Mint selyemhernyó, ha kibontja szárnyát,
Hit lesz belőled és szálló imádság,
Ha ledobod az érzékek mezét.
De így sem férsz el hűvös templomodba,
Oltáraidról lelépsz mosolyogva
És megfogod a Szeretet kezét.

Óda az Egyházzól

Anyánkat énekeljük,
Akinek kebeléről le nem téphet semmi,
Akinek csókja fogadott a földön,
Akinek kebelén akarunk elpihenni.

I.

Ó édes otthon!
Mindenkinek való!
Hány beteg árnyék oldalog körülted;
Minden fél-ember elkerülget,
De tárt karokkal lelkendez feléd
Minden, ami életre való.
A törpe-torz, a darabban-maradt
Holtig keresi benned a helyét;
Aki épségnél horgasabbra nőtt,
Gerendáiba veri a fejét.
Ám aki épp embernyi ember,
Azt két arkangyal vezeti feléd:
Emberöszön és emberértelem;
S zörgetnie sem kell, mert a kegyelem
Feltárja előtte az otthon küszöbét.
Az otthonét,
Amelyben gyerekek gyönyörűség lenni,
Amelyért küzdeni férfinak érdemes,
Amelynek kebelén édes elpihenni.

II.

Anyánkat énekeljük,
A szomorú édesanyát,
Akinek szívét szüntelen
Hétszer-hét tör veri át.
Ó nézzétek a vérrel-festett,
Tejtől és szeretettől áradó anyatestet,
Hogy omlik pirosan belőle,
Ahol átjárja fiai töre,
Annyi eleven vérpatak!
Ó jaj, miattunk omlanak!
Ismeritek a töröket?
Evvel a törrel azok verik át,
Akik nem ismerik benne az édesanyát!
Ez a másik tör még elevenebbre szaggat:
Akik anyamelléről elszakadtak.
Amannak millió döfése:
A minden ember minden szenvedése.
A betegség, a nyomor, az éhség

Elállítja nagy szíve pihegését.
Mikor az ember emberre támad,
Sikoltva szakad zuhogni vére
Az egyetlen anyának.
Mikor a milliók kenyeret kérnek,
És nincs kenyér,
Kataraktái lepik el a vérnek,
S égre kiált az anyavér.
De leggyötrőbb gyötrelmei,
Kétélú kardok, fűrészfogú török
(Darabokban szakad ki szíve tőlök!)
Az édes fiak vétkei.
Leghóhérai mi vagyunk:
Feltűzött lámpák, akik pislogunk;
Kik kenyér helyett, kérő véreinknek,
Kövekkel irgalmaskodunk;
Magunk előtt kürtöltető imádkozók,
Mosdottkezű, mosdatlanszívű áldozók,
Mamont udvarló léviták,
Cézár-lakája Áronok,
Maguk-bálványa Mózesek:
Ó fogyhatatlan szent sebek!
Ó vérrel csorgó drága Test,
Titokzatos és isteni,
Mely végignyúlsz a téren és időn
Világ végezetéig vérezni!

III.

Anyánkat énekeljük,
Az Isten Országának Asszonyát,
És az Országot, mely bennünk vagyon,
A Krisztus vére csíráztatta Fát.
Énekeljük Szenteknek Egyességét:
Mert minden a mienk:
Ott fenn és idelent.
A nap alatt, a föld felett
Örökségünk a Nyugat és Kelet.

A Földön vannak kunyhók és vannak paloták,
De mi vagyunk a Ház.
Vannak mecsetek, vannak pagodák,
De mi vagyunk a Templom.
Múlnak a múltak, a jövődők jönnek:
Mi vagyunk az időtlen Élet
Vannak fehérek, feketék, együgyűek és bölcssek,
De mi vagyunk az Ember.
Forrásból iszik a folyó,
De a folyó célja a tenger.
Forrásnak felhő ad vizet,

De a felhőnek a tenger.
Folyó a földön sok csobog,
Itt is csapong, ott is csacsog:
De mi vagyunk a Tenger.

Jubileum van, világforduló.
A titokzatos kapsok ereszkednek,
Az óceán színe alatt
Ismeretlen vulkánok berzenkednek,
Süllyedő kontinensek inganak.
De itt is, ott is fölfehérlenek
A mélyből már új koráll-szigetek:
A Tenger új életet ringat,
S a kibukkanó szirtek szűz fején
Már kelni látjuk ifjan és üdén
Oszlopainkat.

Üdvözlégy, új emberiség!
Testvéri szívek köszönnek eléd.
Már bontja csorgó emlejét
A nagy Közös Édesanya,
Egyetlen anyja a jövődőségnek,
Akinek csókja emberré avat,
S aki felnyújtja csókra arcodat
Az Istenségnek.

Hiszek

Hallják meg hívők és hitetlenek
Élet-halálra szóló eskümet!
A szív bősége zúg fel ajkamon,
Az kényszerít a Krisztus vallanom.
Hallják meg rokkant, vén aposztaták
S a vétekben vajúdó új-világ,
A forradalom, a vak Leviáthán,
És hallja meg a settenkedő Sátán:
Isten nevében vallomást teszek:
Hiszek.

Hiszek, és hitem súlyos és kemény.
Nem tünde tan, nem pille vélemény.
Nincs benne így-úgy, bárcsak és talán:
Igen és nem, kereken, magyarán.
Semmi csűrés és semmi csavarás,
Ínyeskedés és köntörfalazás:
Hiszem és vallom, szeretem és élem,
Amit az Egyház hinni ad elébem.
Ebben a hitben élek és halok:
Katolikus vagyok.

Hiszek egy Istent, ki három személy,
Az élő Istent, aki bennem él,
S akiben élek, mozgok és vagyok,
Kinek tenyerén megsimulhatok.
Akinek rám is éber gondja van,
És cselekszik bennem és általam.
Aki mozdítja minden mozdulásom,
S én jóban-rosszban boldogan imádom
Intéző édes mély akaratát.
Hiszek Istenben, hiszem az Atyát.

Égnek és földnek testté vált frigyét:
Hiszem a Krisztust, hiszem az Igét.
Akit az Atya örök óta szül,
És akiben szépséggé lesz a zűr.
Kinek emberré tetszett válnia,
Hogy Isten legyen az ember fia.
Ki hogy minden nap eljöhessen hozzánk,
Ízlelnünk adta a rejtelmes Ostyát.
Benne az élet és benne az út.
Hiszek Istenben, hiszem a Fiút.

Hiszem a Krisztus gyújtotta tüzet:
A Szellemet, aki a Szeretet.
Aki Szent Péter ajakán rivall,
Hegyeket bont, szíveket áthidal,
És hét csatornán csorgatja beléd
Az élesztő kegyelem kútfejét.
Ki tüzet gyújt az embergondolatnak,
Kiből fölébe nőhetsz tenmagadnak
És mosolyoghatsz, alkothatsz, ölelhetsz.
Hiszek Istenben, hiszem a Szentlelket.

Hiszek, és tudom, honnan a hitem.
Házamat én kőszirtre építem.
Négy élőlény az erős alapok:
ember, oroslán, sas, tulok.
Hallottam a piacon szólani Pált,
Hallottam Ágostont és Ottokárt,
Látom a szirten Péter kulcsait,
S bennem a mélyben, hallom döbbenettel:
Kimondhatatlan gerjedeésekkel
A Szentlélek sóhajtozik.
Ó tudom kinek, ó tudom kinek:
Én az eleven Istennek hiszek.

Élő hitemmel vagyok én szabad.
Mankó helyett kötöttem szárnyakat.
Ami akad a földön emberi,
Gazdag szívem testvérnek ismeri.
És ami túl az emberkörökön,
A végtelenség: ígért örököm.
És mikor üt a boldogságos óra,
Hogy befogadjon koporsóm gubója:
Hitem gyertyája utolsót remeg,
És Istennek ajánlom lelkemet.

(Őszi fecske kötetben.)

Lelkecskék

Lelkecskék

I.

A toronysisak hűvös magasából,
Kihajolván a mellvédő felett,
Nézem a vasárnapi főteret.

A dobogón recseg a banda.
Kifent bajsszal zörög a dob.
A cintányér kövéren rácsörömpöl,
S a trombiták bő nyárspolgári torkán
Az induló zuhog.

Köröskörül a székeken,
Fejek, pocakok, lábak és karok,
És körülöttük savanyú cigarettafüst kavargó.
A fák mögött az ingyen publikum
Szorong, hullámszik, mormol és pipál,
A térzenén haránt recseg a rádió.
Két-három pár, akit az utca egybesodrott,
Összetapad, és vonaglik a foxtrott.

Mi ez a kétes, fortyogó tömeg?
Ezek az összevisszahányt tagok,
Ezek az ismeretlen áram sodrán
Vonagló furcsa emberdarabok?

Akár a nyüzsgő cserebogarak!
Gyerek-koromban, május derekán,
A kerti fákról zápor-módra ráztuk
És hordtuk a hordóba kannaszám:
Ott, a sikamlós fekete lucsokban
Izgett a sok-sok fuldokló bogár,
És mi ott lestük libabőrös háttal
A mozgó lábakat és pajzsokat,
Míg el nem halt a furcsa cincogás,
És undor émelyített és bűnös borzadály.

II.

S mint a reflektort, hirtelen
Beléjük fúrom a jobbik szemem.

Pocakos polgár, izzadt, nagybajuszos:
Két kidülledt vizes szem rám mered.
S én nem látom, csak ezt a két szemet:

„Ó milyen jó ez a vasárnap este,
Egy kis muzsika, egy kis feledés!
A fiam meghalt. Rosszak az idők.
Az üzlet áll és hízik az adósság.
A fiam meghalt. Nem tudok aludni.
Rám hasonlított. Egyetlen fiam.
Be fogok zárni. Meghalt. Minek is!
Oly jó ez a kis muzsika. Hisz érted!”

Csirkefogó az utcaszögleten.
Inget nem ismer rossz kabátja rongya,
Cipője orrán kinéz a nagyujj,
Az arca sárga bőr és szálka csont.
Fölnéz, köp egyet, aztán mondja:

„Hát igen, testvér, vasmunkás vagyok,
De nincsen munka és nincsen kenyér
És nincsen Isten. Két esztendeje.
Lopjak, azt mondják. A másik, hogy öljek.
A moziban is láttam. Ej, hisz én
Robbantánék is, csak tudnám, hogyan.
Hát így van testvér. Ezt a kis zenét
Ne sajnáld tőlem. Addig jó, ameddig...”

Már villanok tovább. Nagy barna lány.
Most hagyta ott a táncot. Ajakán
Ordít a festék. Lengő selymein
Ordít az utca. Még hevült a tánctól,
Még egy kis percig boldogan piheg,
Mint játékból kiállott kisgyerek.
Egy percig, aztán visszaül szemébe
A valóság mosolygó undora.

És rámnéz, ő is, és mondja magát,
Suttogva mondja. Én nem mondom el,
Amit beszélt, és amitől a vért
Fagyos utálat állta bennem el,
És átperzselte lelkemet a szégyen
Férfi-voltomért, ember-voltomért.

III.

És hirtelen behúnytam a szemem,
És kinyitottam a még-másikat,
Az igazlátót.

Elfoszolt a tér,
Csak egy áttetsző kékes köd maradt,
És benne kis bizonytalan körök;
Egyforma mind: emberfejek!
És mindenik felett
Egy-egy félénk lángocska libegett,
S vékonyka hangon, halkán, monoton
Akár az óvodás gyerek,
Minden pici lángocska énekelt:

„Lelkecskék vagyunk.
Minekünk nem jó,
De mi jót akarunk.

Itt nincsen jó tanyánk.
Nyirkos és homályos a házunk.
Hideg van. Fázunk.
Mondjátok, merre van a Láng?

Itt nem jó lenni.
Mi nem vagyunk idevalók.
Haza akarunk menni.

Valaki jöjjön,
Fogja meg tapadós kezünket,
És mondjon egyszerű szavakat,
És vezessen haza bennünket”.

Így énekeltek a picike lángok,
És megkondult fölöttem a harang,
A százesztendős óriás.
És olyan közel voltam, szinte benne,
Hogy általjárt és fölívott:
A mindenségben nem volt semmi más,
Csak ez az egyetlen, mámoros, óriás
Harang, harang, harang.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Antwerpenben kapott meg a téma, útközben írtam meg, de nem voltam megelégedve vele, kivéve azt a négy strófás kis betétet, amelyet egyik legjobb versemnek érzek, és a szószékről is nemegyszer felolvastam.

Kaszálók

Kövér aranyat izzad a nap,
 Illattal, mézzel csordultig a széna.
 A mezőn hajlong az is, aki béna.
 A suhogó rendek hullanak.
 Dalolnak a marokszedő lányok,
 Az ember nekidől a kaszának,
 Az asszony a kenyeret bontja,
 Pöttönke porontya
 Kapkod a pille után.

Az országúton vastag, csúnya por
 Lomhán kevereg,
 Köpködik, kavarják löcsös szekerek,
 Olajos gumik, tankos seregek.
 Mennek, mennek, sereglenek,
 Sírnak és szemtelenek,
 Életek, halálok menetelnek.
 A menendők mennek, a maradandók állnak.
 Az ember nekidől a kaszának,
 Az asszony a kenyeret bontja,
 Pöttönke porontya
 Kapkod a pille után.

A barátszékfű meg a zsálya
 Boldogan nyújtja fejét a kaszára.
 Ád a jó tehén szagos fű helyett
 Habzó csuporba párolgó tejet.
 Forró tejből lesz meleg vér patakja:
 Ember élete, Isten gondolatja.
 Az ember, akár a mezők virága,
 Rámosolyog az illatos világra,
 Holnap hajnalra kasza éle várja,
 Porából kinó a szekfű, a zsálya.
 A múlandók múlnak, az állandók állnak.
 Az ember nekidől a kaszának.
 Az asszony a kenyeret bontja,
 Pöttönke porontya
 Kapkod a pille után.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Itt van a legmerészebb formai ötlet: az ötsoros refrén.

Kecsképasztorkák

Ugrabugráló alpesi kecskék
(Szegény embernek jó tehenecskék)
Zamatos lejtőn szerteszt
Ropogatják a zöld csemegét.

Ahol lankát vet a köves oldal:
Kis tarisznyával, nagy szöges bottal
Vigyázza őket két kis legény;
Az arca piros, a talpa kemény.

Míg a mekegő nyáj legelészget,
Vernek a partba maguknak fészket.
Hordja görnyedve a két kicsi hát:
Iromba kövekből védő kalibát.

Liheg és izzad a két pici műves,
Pedig a hegyről húz le a hűvös.
Nagy suta felhők ólmos egen:
Torlik a zápor, az ár odafenn.

Verdesi máris az erdei sűrűt,
Formak a vizen fekete gyűrűk.
Játszani másszor kéne, fiúk!
Most vihar ellen kell nézni odút!

Kis negyedóra, annyit se vélek,
És nyakatokba ver az ítélet,
Zúdítja nektek a vad patakot,
Tépi magával félig-falatok.

Unszolom őket váltig ijedten.
Egy szót se szólnak szavamra ketten,
Csak tiszta szemük nagy kékje nevet
S cipelik szaporán tovább a követ.

Jön, jön a romlás, nincs hova bújni,
A világ készül tűzbe-vízbe borulni:
Kisfiúk, ketten, öklömnyiek,
Akár az Isten, csak építenek.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Lány, kötéssel

Szürkeruhás nem-fiatal lány
Ül a családi asztal alján.
Ujjain kötötük peregnek:
Kabátka lesz a gyerekeknek.

Kabátka lesz, meleg kabátka.
A család a testvér családjá,
A gyerekek a másokéi.
De jó így köztük üldögelni.

Kisanyaként ügyelni rájuk,
Megfoldozgatni ruhácskájuk,
Amíg az anyjuk messze fárad,
(Harminchat-órás a szolgálat.)

Mesél nekik és dudolászgat,
Plajbászt hegyez az iskolásnak,
A durcáson kifog türelme,
Száz kérdésre százszor felelne.

Míg a kis párnát rázogatja,
Nem jár máshol a gondolatja?
Elég neki ez a kevéske?
Ád meleget a mások fészke?

A kis borzasok elpihentek.
Ó hogy szereti ezt a csendet!
Elül a rácsos ágynak szélén
És eltűnődik mindenfélén.

Szorongva néz a jövődőnek,
Mikor az aprók nagyra nőnek.
Lesznek-e vajjon boldogabbak,
Mint akik bennük felolvadtak?

A széken hírlapok hevernek,
Forradalmak, szabadszerelmek,
Születések korlátozása,
Isten megrendszabályozása.

De ő nem bánja a betűket,
Fogja a meghitt kötötűket,
Gyűretlen ujjai remegnek, –
Kabátka lesz a gyerekeknek.

Ez Olga húgom.

Szomorú kisfiú

Itt egy fiúcska, ott egy kisleány,
Szép fiatal mamájuk oldalán,
Illedelmesen, szép fehéren,
Sétálgatnak a sétatéren.

A fiú karján sétapálca lóg,
Mosolyogva nézik a nyaralók.
Olyan kimosdott, olyan ápolts:
Egyenesen a skatulyából.

Iparkodnak a pici lábak:
A felnőttek sebesen járnak,
Hosszú a lábuk és mindig sietnek,
Hármat kell lépni, míg amazok egyet.

Az aprók kérdenek, gagyognak,
Mosolyogni kell a nagyoknak.
Vetnek is egy-egy kurta választ,
De gyerekcsacsogás kifáraszt.

Söröskorsó és kávé mellett
A felnőttek órái gyorsan telnek.
De ő már fészkelődik régen
A lába-le-nem-érős széken.

Éhesen néz újra meg újra
A kerti kerítésen túlra,
Ahol a négy egyforma gyermek
Egy nagy labdát kacagva kerget.

Úgy eljátszanak, hancúroznak négyen,
Mint pajkos gödölyék a réten,
S ha magukat kiverkedték,
Összezsivognak, mint a fecskék.

Nézi őket őzike-szemmel.
A négy testvér hívná is, de ő nem mer.
Neki tilos: baja ne essék!
Olyan könnyen jön a betegség.

Neki vigyázni kell magára,
Szülei szeme-sugarára.
Ha Isten-ments! valami érné,
Anyuka soha túl nem élné.

Így él, mind okos emberek közt,
Szép villamos játékszerek közt,
Előkelő egyhangúságban,
Míg lefürdetik a csipkés kiságyba.

S ha beszökik hozzá az álom,
Vele-játszó testvérke, három,
Az ablakon át torzan rávigyorog
A meddő, sárga hold.

Apácák

Ahol járok a hegyoldalakon,
Körül egy különös uradalom:
Akik a rögöt kaszálják, kapálják,
Fekete-fehér fejkötős apácák.

Szentolvasóra szokott kezeik
A gőzölgő trágyát egyengetik.
Nagy bakancsukon csomósan ragadnak
Göröngyei a felhígult agyagnak.

Lenn egy nővér az istállók mögött
Két-csacsi-vonta vén kordén döcög.
Másik a nyitott pajtában keresgél:
Harmincöt éve van a teheneknél.

Az iskola kertjéből nóta cseng,
A nővér körül apró nép kereng.
A főnöknő benn ül az irodában:
Levelet diktál Délamerikába.

De szól az Angelus harangszava,
És elpihen írógép és kapa,
Oly messze már a hitvány földi munka:
Sietnek mind a szent officiumra.

S míg munkájuk imába olvad át,
Már nem látom a kápolna falát,
Csak őket látom, százszorosan őket,
Csupa kemény és fehér fejkötőket.

Milliónyi fehérítő bóbítát,
Tarka tőlük a fekete világ:
Délövi hóben, alaszakai hóban,
Máglyák között, vérengző Mexikóban.

A kelevények sajgó púpjait
Elsimogatják hűvös ujjaik.
Hol emberésznek nincsen már bejárta,
Ott megjelenik Mária és Márta.

A föld sebére ők a jó kenet.
A nagy sötétben ők fehérленek.
Mint milliónyi öröklámpa, égnek
Dőlt oltárain az emberiségnek.

És Isten, aki tíz igaz miatt
Kettétöri a büntető nyilat,
Miattuk, akik érettük elégnek,
Kegyelmez a kárhozott nemzedéknek.

Az Isteni Szeretet Leányainak nem messze Máriacelltól volt egy nagy mintagazdaságuk. Azon a nyáron ott volt a húgom, én is ott töltöttem vagy két hetet.

Angolok

Havasi szálló. Köd csüng a világon.
A morcos nap ki tudja hol barangol!
Nincsen kilátás. Egy maréknyi angol
Végigsétál a jól fűtött szobákon.

Csak megjelennek, és övük a színtér.
Otthonná lesz a földnyi föld alattok:
A szobatennisz ütőkéje csattog,
És öt fogással fut nekik a pincér.

Vadrózsaképű misszecskek suhannak,
Kacagva lejt a tánc. Egyedül vannak,
Nincs más a nagyvilágon. Angolok.

Betöltik a világot, mint a termet.
Királyi faj, földet-igázni termett!
(Elfojt a könny. Egy népre gondolok.)

Ibolyák

Az áprilisi réten
Gyerekszem-kéken
Ibolyák, ibolyák, ibolyák.
Bujócska-félve,
Mint a tavasz a télre,
De mégis diadalmas-kéken,
Mint a lebegő kék fátyol az égen,
Ibolyák, ibolyák, ibolyák.
Kék tőlük a part meg az árok:
Amerre járok,
Csupa kék, csupa kék, csupa kék a világ!

Nem téplek el innét,
Ó réti picinykék,
Ibolyák, ibolyák, ibolyák.
Csak egy ami aggat:
Lesz tán aki durva, leszaggat,
Aki nem simogatja pihétek,
Nem vágy lesimulni közétek,
Mint én, öcsikék, ibolyák,
Csepp szirmaitokkal összeremegve
Nem sír föl a boldog egekbe:
Csupa kék, csupa kék, csupa kék a világ!

(Őszi fecske kötetben.) Régibb a többiekénél. Bécs mellett nyaraltunk Ilmi húgommal, s divatos volt akkor egy sláger, valami giccses ibolya-nóta. A húgom sokat dúdolta. Egyszer fölértünk egy olyan fennsíkra, amely telisteli volt ibolyával. „No, mondtam, most fújhatod!”

Tojás

Az ablak alatt, a fűskamránál
Házfelverő kodácsolás van.
Négy tyúkanyó billeg és kárál
Sopánkodó fontoskodásban.
Kotkodács,
Itt van, itt van, megszületett,
Tiszta, fehér, nem is pettyegetett,
Kerek és nehéz, a legszebb fajta.
Érdemes lesz kotlani rajta!
Kotkodács,
Mily csodás!
Megszületett, megszületett:
Egy tojás.

Elhallgatom az ablakon át
A zenebonát
És elnézem a négy anyát,
Milyen lázasan harsonáz
A pelyhes csöpp vacok felett,
Hogy megszületett
Az értelem, a folytatás,
Az új tojás.

Egy tyúktojás!
Pedig mi lesz belőle más:
Egy kotló-botló bóbitás,
Új búbosokkal összebújva
A régi kotkodács,
S a régi szalma közt megint csak újra:
Mindennap egy tojás!

És ahogy éppen kérdeném magam,
Meghatódjam-e, vagy nevessem,
Fölkacsint félig csúfondárosan,
Félig begyessen
Az egyik bóbitás anyó:
„Jó, jó!
Szép az okoskodás,
De meg fogod tán vallani,
Hogy ez mégis csak valami:
Egy igazi
Tojás!”

(Őszi fecske kötetben.) Kedves eset fűződik hozzá. A Mátyás templomban kellett prédikálnom, közvetítette a rádió. Szegedről a hajnali gyorssal akartam fölutazni, de elromlott a vekkerem, elaludtam, taxival kellett megtennem az utat, nagy izgalomban, fölérék-e. Mire beértem a sekrestyébe, már olvasták az evangéliumot.

A sekrestyésfiú meg öltöztetés közben fölnézett rám: „Tisztelendő úr írta azt a tojás-verset? Mert az kérem egy jó vers”. Így indultam a szószékre.

Cserfa a fenyvesben

Alpesi erdő néma hűsén,
Ahol a napfény lábhegyen oson,
Aszkéta fenyvek kórusában
Egyetlen cserfa áll magányosan.

Olyan más, olyan messziről-jött,
Olyan vidámzöld, olyan csupa-lomb.
Melegebb táj sóhaját hallom,
Ahogy a bűvó szélnek visszazsong.

De lám, mohos törzsén derékig
Csupa korcs levél, csupa satnya ág.
Csak fönn, a lélegzős magasban
Bonthatta szét szemérmes sátorát.

Hibátlan oszlop karcsú teste,
Homloka csertelen magasba nőtt,
Új idomok vernek ki rajta: –
A cserfaszál formázza a fenyőt!

Mondd, te magányos koszorús,
Minő sors ez: fenyvek közt árva csernek?
Befogadnak maguk közé
Ezek a titokzatos fejedelmek?

Elfogadnak testvérökül?
Néma lényüknek megosztják-e titkát?
A hallgatás misztériumát
Lassult ereid már magukba itták?

Már benned is otthon a csend?
Mikor az erdőn esti szél dorombol,
Nem jönnek el kísérteni
Napos tisztások, langyszellőjű dombok?

Vagy választott vagy, és az ég
Mindkét áldást fejedre harmatozta:
Lettél a rengetegek mosolya,
Anyaföldedért felszökő zsolozsma?

Azt gondolják róla, hogy szimbólum. Azzá lett, de valóban láttam.

Szénailat

Októberi rózsák

Pirosnak az októberi rózsák,
Széltől, madártól zsongnak a fakó fák,
A szökőkút csorog, akár a jószág.
Bennem is, bennem is, félénk dallamok
Borzolgatják a lomha őszi prózát.

Elálldogálok egy árvácska-ágynál.
Mondd, árva szívem, merre, mire vágynál?
Mi az a dallam, ami benned vájkál?
Messze van, messze van, minden messze van,
Az is ami volt, az is amit várnál.

Nézel az égre? Az a piros felleg
Immár csak emlék: nap-vissza-lehellet!
Új meg a békés szomorúfűz mellett.
Békesség, békesség, békés öregek
Bölcsök mosolya, immáron az illet.

Pereg a levél és pereg az óra.
Jön a november, a dér meg a bóra.
Jobb lesz, gondolj a decemberi hóra.
Neked is, neked is, holnap, úgy lehet,
Neked is fúvatnak takarodóra.

Hadd fúvassanak! Tudom, az is szép lesz!
Érett szíromnak lelengeni édes.
De míg bennem a dal fecskéje fészkes,
Hadd szálljon, – hadd fájjon: a tearózsát
Idesimítom ajkam melegéhez.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Szeged, Újszeged, liget. Ott volt akkoriban egy nagyon szép rózsáskert, a legszebb hely Szegeden, sűrűn jártam oda.

Ojtovány

A percet, amikor megláttad
A boldogságot,
A szíved közepébe plántáld,
Mint egy mennyei ojtoványkát,
S virrasztva ápold.

Húsodból hasíts neki háncsot,
Hisz oly parányi!
Ójad széltől, heves sugártól:
Kényes hajtás, nem tud akárhol
Otthont találni.

Ha nem akarna megeredni,
Ne sírj utána.
Tudd meg, úgyis hiába várnád:
Tévedtél, nem a te palántád,
Más ég leánya.

De hogyha látod, hajtáskái
Hogy telnek, élnek:
Szájadban hordd a cseppet rája:
Ez az a zöld, amelyik állja
Fagyát a télnek.

Borongás naplementekor

Közelebb hozzám a vég, mint a kezdet.
Még dús gerezdek
Hintálnak izmos száramon.
A szüretelők fiatalja, vénje
Sikongva jár még mézes venyigémre,
Még idecsalja illatom.

Még szeretem az ablakom kitárni,
Hegyeket járni
Hajlós bokám nem lomha még.
Megkönnyezem az eldobott virágot,
S ha két szerelmest összenézni látok,
Még mindig áldást mondanék.

De néha nincsen íze a gyümölcsnek.
Már néha bölcsnek
És hűvösnek érzem magam.
Sokszor messzének látom már a messzét,
S mint nesztelen fecske a ház eresszét,
Valami olykor megsuhan.

Hajamban több a szürke, mint a barna.
Az évek karma
Belém-belémkap vérzetőn.
Meg-meglegyint a túlnani sötétség,
Mikor az esti nap legördülését
Lesem a hülő hegytetőn.

Nézem a gyorsan eltűnő korongot,
És elborongok,
De sohasem a múltakon:
Még nem tanultam visszanézni mélán,
A pezsgő pír az esti ég acélán
Nekem még hívó sugalom.

Megyek, megyek az alkonyati fényben,
Piros reményben,
Előretárva két karom.
Mit bánom én, ha nő az árnyék!
Mindent, mindent, ami rendelve vár még:
Fiatal szívvel, akarom.

(Őszi fecske kötetben.)

Nyári eső

Megjött az eső valahára!
Hull, hull kövéren, akár az olaj.
A tikkadt földből felszakad a pára,
Mint egy megkönnyebbült sohaj.
A bújócskázó nap sugára
Durcás-nevető, szürke-zöld.
Az ágon az alma pufókra ázik.
Hogy szürcsöl a pázsit,
Hogy csemcseg a föld!

Állok az almafa tövében
S a pajkos esőt hallgatom,
Amint susogó zeneképpen
Végigcsikland a lombokon.
Arcomon is széles kedvében
Egy huncut csepp végigcsorog.
Kacagva nyalom meg utána a számat:
A földnek, a fának
Testvére vagyok!

Hullámverés

Szélcsend a tavon.
Fenn és a vízen ráncatlan az ég.
Egyszerre megzajdul a hullám,
Cserepekre hull szét a tükör,
Nyújtózkodik a tófenék.

A hullámhad rohamra dobol,
Tajtéket hány, mint a harag.
Egymásba torló száz vad vonalon
Rohan az örült hullám szilajon
S a reszkető parti fövénybe harap.

Két perc az egész. És újra csend.
A tó mosolyra nyitja újra önfeledt szemét.
Csak a megmart parton hever szanaszét
Kivert kavics, kihányt szemét,
Apró, szegény, halott halak.

Mi volt ez?
Honnan ez a kétperces örület?
Hirtelen szél a víz felett?
De hova lett?
A tó olyan anyásan szendereg,
Akár a bölcsőben a kisgyerek.

Valami nagy hajó
Ment el valahol feneket kapálván?
Sehol egy kémény,
Sehol egy folt a mennybolt kékén,
Ég, föld mosolyog, mozdulatlan, békén,
Mint alvó lányka szénapárnán.

Ó nyughatatlan buborék,
Sejted-e, mitől remeg a Fenék?
Pici hullám örök tavaddal:
Áradj te is az áradattal,
Ragad, ragad az ósdagály.
Hunyd le a szemed áhítattal,
Hadd játszadozzon tarajaddal
Tüzes csodát a napsugár.

Szürke dal

Csupa szépség és csupa szomorúság
Ez a vidék.
Fekete kő és barna lomb fölött
Az ég is szürke-kék.
Szürke utak és szürke háztetők
És szürke nagy cicák.
És dorombolni kezd a szívemen
A szép szomorúság.

Itt élni sem, itt halni sem,
Csak álmodozni jó.
Csak üldögelni csendesen,
Mint békés vén apó,
Öreg paraszt, elüldögél
A padkán és pipál,
És a fülébe duruzsol
A ringa félhomály.

Csak üldögélek csendesen
A zsongó völgy felett.
És minden olyan messze van:
A völgy, az emberek.
Oly messze élet és halál,
És én is, én magam,
Lelkem, a régi lüktető,
Az is oly messze van.

Ki voltam én? Mi voltam én?
Ki mondja meg nekem?
Valami kötél elszakadt:
Elment az életem.
Elszabadult és nyomtalan
Az ūrben elbolyong,
Mint a nehéz köd-ég mögött
A néma napkorong.

(Belgium, Ardennek)

Az Ardennek szürke, vasszínú hegyek. Nyomasztó érzés jární köztük.

Ezüst híd

Csilla könnyű párafátyol
Koszorú az ormokon.
Ring a vízen, ring magától,
Hintatestű csónakom.

Álmodozva, ringadozva
Kél a hold a hegytetőn,
Színezüstjét szétporozza
Vízre, partra reszketőn.

Rám, eléem, hajóm alá foly
Hüsen izzó láncezüst:
Híd remeg a holdi távol
És a csónak orra közt.

Muzsikálva mosogatja
Ringatózó láncait.
Éji lelkem bontogatja
Gúzsbadermedt vágyait.

Menni, menni! – sugdogálja –
Jönnek érted álmaid.
Menni, menni, messzi tájra,
Más világba: vár a híd!

Mindig fényre, földre vágytál,
Kész a palló: nosza, menj!
Odafenn – ki tudja! – rád vár
Csodaföld és csodamenny.

Szállni, mint a tiszta szellő,
Ez volt mindig sóhajod,
Rá-se-lépő, úgy-szökellő
Lábbal, mint az angyalok.

Könnyen, mint a kisdéd-álom,
Mint a nem-kérő ima:
Most suhanhatsz holdsugáron,
Itt az égiek nyoma!

És ha felhő száll a habra,
És a fényhíd elborul,
És a hold – az égi labda –
Ha előtted elgurul:

Semmi, szállj csak, útfeledten:
Szállni, menni, lengeni,
Önfeledten; véghetetlen,
Föl, föl, ez az isteni!

Encián

De jó itt lenni, ilyen mese-távol
A velem-egy, az untig-egy világtól,
De jó itt, túl az óperencián!
Ahol nem tudja, ki vagyok,
Csak a szellő, mely fülembe gagyog,
És lábamnál a kékszem encián.

A csigaházból ó be jó kibújni,
Amelyben örökszomjú énem ujjnyi
Megnyomorított csiga-torza él.
Már nem is vagyok más talán:
Csak tiszta test, akár az encián,
És lélek, mint a fenyvesormi szél.

Radnóti Miklós szerette. Idézi is az ötvenéves születésnapomra írt versében.

Ünnep

Borongó fenyőfák alatt
A nyirkos erdőn végigsimogatnak
Legszéléről a lángoló nyugatnak
A legutolsó sugarak.
És fölgyúlnak a kérges sudarak,
Mohette kövek, zörgő tobozok,
A haldokló füvek is földeregnének.
Oly ünnepélyes ez az óra,
Mint mikor egy haldokló szentnek
Homloka felett föllobog
A glorióla.

Sirály

Szálló sirály,
Ki hangtalan lebegsz a mérhetetlen kék felett,
Fehéren, mint szentáldozás utáni lelkiismeret,
Hadd nézzelek,
Amint suhansz a langy szellőn a kis hajóval,
Kitárt szeplőtelen kétszárnyú lobogóddal:
Láttodra bennem felgügyög egy lélekaltató dal.

Ó meg ne szólalj!
Ne halljam karmos károghatásodat:
Ó hadd maradjon messze még a harc, a vágy, a gondolat,
Hadd ringatózom még, ezüstbe kék mennybolt alatt,
Ezüstbe-zölden zsongó tengerágy felett,
Akár a bölcsőben a kisgyerek,
Ki boldog-boldog-öntudatlan szendereg

És álmában is mosolyog és gőgicsél.
Ó hagyjatok, hagyjatok engem
Szálló sirály módjára lengnem,
Hadd ringasson a boldog végtelenben
Az óceáni szél!

Teleki Pállal jöttünk haza Stockholmból, és ezt a tengeren írtam Dánia és Németország között.

Hanyatló hold

A hold az égen úszik.
Szemem utána kúszik.
A csillagokat számolom,
Számolom tízig, húszig.

A völgyre lomha pára
Ülepszik éjszakára.
Nyirkos szaga idáig ér,
Belep tán nemsokára.

A hold hanyatlik egyre.
Kúszik a köd a hegyre.
Hűlő holdvilág életem
Mikor és merre megy le?

Hold, állj meg a hegyélnél!
Köd, hátha el sem érnél?
Most mondom még a vesperát,
Még messze van az éjfél.

Még fiatal az este,
Még harmatát hadd esse,
Hadd sírja el szép könnyeit:
Holnap, ki tudja, lesz-e?

Báránfelhők

Pacsirta szól.
Szivarom füstje száll.
A domb alól
Bukdácsol a barika-nyáj.
Csilingel a táj,
Barigyapjas az égbolt.
De rég, de rég volt!
De visszafáj!

Pacsirta szólj,
Bodorodj, szivarom füstje!
Hűlő hamuból
Foszló emlékek ezüstje.
Bari-nyáj, muzsikálj,
Zsongj, zsongj, puha égbolt.
De szép, de szép volt!
Ne bánd, ha fáj!

(Őszi fecske kötetben.) Ez is pontos kép egy látványról. Kétszer tartottam hallgatóimmal esztétikai teszteket az egyetemen, az egyikén ez volt az irodalmi példa.

Kakasszó

Kukorikú, a kakas trombitál,
A sarkantyús ébresztőt intonálja.
A függöny sarkát futri szél cibálja,
És incselkedve be-bekandikál
Fitoska napsugár.

Kukorikú, kukorikú:
Bizonykodik a bolondos kakas.
De amikor az álom oly nyakas,
Édes és furcsa és tejillatú,
Akár egy kisfű!

Egy pendelyes rózsás gyerek:
A paplanodra hentereg,
Bohó játékos úz veled,
S te fekszel, lomhán, édesen és fájón,
Tűröd, paskoljon és cibáljon,
Csak el ne szálljon!

Egy jámbor kakas a társszerző.

Havasok

Sütkérezem a Pfänder-ormon,
Ezer méter a föld felett.
Komolyan hullámszik elébem
A fenyves, lomha zöld kelet.
Túlhan a nyugat pára-kéken,
S ezüstösen a magasok,
És messze-messze megcsillannak
A háromezres havasok.

Bizsereg a tó gyenge bőre,
A lány nap olyan ringató.
A langyos szellő elbabusgat,
Hintál a lelkem, mint a tó.
A három ország létszivajja,
Mire idáig felszüröng,
Akár a dajka zümmögése:
Még mélyebb tőle fenn a csönd.

Erdőmorajba, szélbe, vízbe
A lelkemet szétoldozom.
Visszasimul a mindenségbe
Mámoros mikrokozmoszom.
Az én tragikus érverése
Egy pillanatra nem sajog.
De minden meredélyek túlján
Virrasztanak a havasok.

Mint bölcs kutya a küszöbön

Nyárdélutáni lankadat.
Heverni vágy a lomha tag,
Nyújtózkodik a lélek is,
Eresztékei oldanak.

Szunyókálgatni, egyedül,
A fekvőszékbe beledül
A test. A csend bizsergető
Hallgató-nótát hegedül.

Mint bölcs kutya a küszöbön,
Félig hunyt szemmel fekszőm.
Nem is tudom, hogy én vagyok:
Csak érzek és tükrözöm.

Szívom a dajka meleget,
S a dunna-lágy felhők megett
Visszahunyorgom huncutul
A kandikáló kék eget.

Húsen és aranyon

Lebeg a hold húsen és aranyon
Három véznácska törpe-nyárfa lombján.
Így ül a lelkem, húsen elborongván,
Halovány múltakon.
A holdvilági csend szívembe zsongván
A holdvilágos végtelenbe fájok.
És fönn és benn, húsen és aranyon
Derengenek a névtelen homályok.

Pirongató

Meglendül a tárcsa,
Elmordul a gép.
Sirály rikácsa
Szívembe tép:
Rekedtre kiáltja:
Eljár, ami szép.

Mit írtok a habra,
Ti tétova felhők?
Mért zúgtok a napra,
Ti alkonyi erdők?
Ügyelj magadra,
Ne sírj, te felnőtt!

A másik esztétikai kísérlet és tárgya.

Szénaillat

A mézillattól mámoros mezőt,
Méhikék, pillék zsongó kánaánját,
Tegnap hajnal előtt
Hosszú haldokló rendekbe kaszálták.
Se baj! Ne sajnáld! Így a jó:
Így születik a szénaillat,
S a szénaillat örökkévaló!

A Paradicsom illata
Játszadozott a kábult emberekkel
Egy nap, egy éjszaka.
Aztán behordták zörgő szekerekkel.
Mezők virága, egy napig nyíló!
De minden szépet visszaillatoztat:
A szénaillat örökkévaló!

Ha lépteden majd csikorog a tél
És didereg az esthajnali csillag:
Akkor is él,
Akkor is melegít a régi illat.
Fű, mámor, élet: illanó,
De illata az Istené:
A szénaillat örökkévaló!

Bregenz fölött a hegyoldalon keletkezett.

Túl a borókán

Túl a borókán

Fönt, fönt a hegygerincen
Túl már a lombok s a boróka övéen,
Se baj! Ne sajnáld! Így a jó:
Borzongatón közel a csúcshoz,
Ahonnan már jólesik visszamerengeni
Messziről még integető melegére a völgynek,
De a szem már idegesen tapogatja a sziklaéleket:
Szakadékok alattomos fenekedését
És gleccserek néma csuszamlásait sejtven;
Itt, hol különös harsogó szelek
(Amelyek mintha lenről sodornának fölfelé)
Újra, meg újra föltekinteni kényszerítenek
Az anyagtalan kék magasba,
Ahol a szemnek nincsen megpihenni pont,
De visszasiklani mégse tud:
Itt, most, hadd állok egy pillanatra meg,
Fölgondolni és megköszönni
Cicomátlan énekem áhítatával,
Teneked, aki hívtál,
Hogy elhívtál idáig.

A hegyi szabadságot köszönöm:
Hogy lendületteddel nekisegítettél
Átszökkenni a téren és időn.
Hogy nem vagyok kénytelen szőrös hernyó módjára megtapadni
A szem-fül tények ragacos porában.
Hogy el nem tömte fülem királyi szomját
Emberszabású gépek kattogása
És gépvelejű emberkék csacsogása.
Hogy el nem kábít szivárványos fényreklám villitánca
Felhőkarcolók tornyai felett
És eszme-fellegvárak ormain.
Hogy kikapaszzkodhattam az Isten levegőjére,
Tudós és tudatlan babonák kazamatái közül,
Osztályok, pártok, iskolák ablaktalan páncéltermeiből;
Átbújhattam a filozófia világborító hálójának
Gordiusi bogszemei közt,
S itt nyújtózhatnak lelkem zsibbadt izmai
Áttetsző kékje alatt az értelmes csodának!

Ó látomás!
Boldog szabadsága a nyughatatlan hatolásnak,
Boldog teljessége az akadálytalan ölelésnek!

Ó végtelenen szabadult énem!
Milyen alázattal érzem idefönn
Testvérvoltodat a szuverén nappal,
Amely a látszatokon túli magasságból
Jónak és rossznak pókháló szőttesén át
Az ember-egyed látja.

Harmat vagy, gyöngyöző, eső vagy, öntöző, lágyhideg hópaplan, melengető,
Szépnek és rútnek, kicsinek és nagyoknak, fehérnek, feketének:
Érlelő, éltető, nőttető.
Mit neked, áradó életnek, kicsi és nagy, fekete, fehér!
Egyet akarsz és egyet munkálsz:
Érjen és nőjön minden, ami mag,
Érjen, túl a borókán.

És szél vagy, könnyű és komoly.
Rigmusod a vonuló nehéz hegyvonalak ritmusait bújja,
És törtető csúcsok dallamától csattogó.
Komoly is vagy, terhes felhők fekete közelétől,
És a havason csillanó napfény mosolyától könnyű.
Ez az életed: lengeni, zengeni,
Havasi szél, alulról fölfelé,
Völgyeken át, hegyeken át, mindeneken át,
Annak, aki a minden,
Aki – mint felnőtt ember a visszhang üregéből –
Gyermekmosollyal figyel belőled
A szót, amit beléd-kiáltott.

(Őszi fecske kötetben.) Ezt a verset akkor nagyon szerettem.

Imádság a hegyen

Itt a hegyen, ahol minden levők:
Menny-kupola, hétágú-gyertya fák,
Kakukkfű-tömjén, hangyakörmenet,
Szóló madárdal és szellő-karének
Egy zsolozsmába olvad fel Tehozzád –
Hozzád, kit megnevezni nem tudok,
De a Te neved minden szó a számon;
Akit keresni hiábavaló,
Mert nem vagy ember-érhető helyen,
De kereslek, mert megtaláltalak,
És aki keres, az is csak Te vagy;
Akinek halló füle nincs szavamra,
De minden szómat visszahangozod,
Gondolatomat, a vérem verését,
És minden szómat Te vagy aki mondod:
Hadd tárom Hozzád én is mindenestül
Veled csordultig-édes lelkemet.

Első szavam a néma bámulat,
Az alázatos mámor: a csodán,
Hogy az útszéli csöpp üvegszilánknak
Engedtetett tükrözni a Napot.
Hogy aki nem is tudom biztosan még,
Vagyok-e hát, és mi az, hogy vagyok:
Tudom és érzem, élhetem a v a n -t,
A tudhatatlant, átérezhetetlent.
Hogy életem – e gyújtó-villanás,
Megpillantanom alig elegendő
Mind a sok mozgó, fényes furcsaságot,
Ami hozzám ér kívül és belül –
Ez a sikolynyi pillanat: elég
Meglátnom az egyetlen Látomást:
Láthatatlan, időtlen Arcodat.
Hogy tapogató, vaksi ujjaim,
Amelyek még magamig el sem értek,
Fogják, szorítják a Megfoghatatlant
És ölelik és érzik ölelését.
Hogy bennem, ki magamnak szűk vagyok,
Elfér a Fértelen, a Végtelen.
Hogy imádkozhatom: hogy én, a semmi,
Tegezhetem a Mindent és Atyának
Szólongathatom és szerethetem
És kéréseket gügyöghetek Hozzá:

Add meg a mindennapi kenyeret,
És add meg a mindennapi kegyelmet,
Hogy jó lehessenek, hogy ember lehessenek,

És el ne rontsam a Harmóniát.
 A mindennapi szépséget is add meg,
 Hogy legyen mindig lehelnem belőle
 És szétlehelnem a testvér világnak.
 És add meg, add meg ugyanezeket
 Minden embernek és minden nap. Amen.

Amen, amen. Ládd, nem tudok én kérni!
 Ó pedig mennyit volna kérni még!
 Mindennapi bűnök-bocsánatát,
 Bűnbánatot és különb holnapot,
 Hogy jobb legyek, mindennap tiedebb,
 És szeressem az embereket jobban,
 S az emberek is jobbak legyenek
 És okosabbak már és emberebbek.
 Ó annyiért kellene könyörögnöm,
 Nagy dolgokért! – de ládd, én nem tudok.
 Nincsen szavam: én Téged láttalak,
 S oly kicsi minden, ott, ahol Te vagy!
 Olyan nem-fontos, ami nem Te vagy!
 Elvesztegetett minden szó nekem,
 Mely nem egyedül Tégedet dicsér!
 Ó engedd, engedd csak azt mondanom,
 Amivel lelkem színültig tele:
 Az egyetlenegy boldog dadogást:
 Hogy v a g y , v a g y , v a g y , ó milyen nagyszerű!
 Hogy é n n e k e m v a g y ! milyen édes, édes!
 Hogy T e v a g y , nagy vagy, szép vagy, jó vagy, szent vagy!

A szégyen és a fájdalom vesékiig
 Hasít belém, hogy másra is fecséltem
 Szép életem felséges perceit
 És el nem óvtam fukar-boldogan
 Teneked és nagyságod énekének.

Ó engedd legalább már ezután
 Összefognom egyetlen markolással
 Parányi létem minden pillanatját,
 Az áhitat, az ihlet illanatját:
 Eggyé szorítani széthulló magam,
 Oly földetlenné, olyan súlytalanná,
 Hogy visszasóhajts, föllehelj magadba,
 Belesóhajts, elhaló dallamot,
 Az Örök Zengés egységébe. Amen.

(Őszi fecske kötetben.)

A magányosság toronyablakából

Őt, aki túl képzeletem heroikus mennykupoláján
És gondolatom illattalan úrén
Ül a Centrum mozdulatlan trónusán
Egyetlenül,
Soha még ilyen fogható nappali fényben,
Ilyen érzett-élőn meg nem láttam,
Mint amióta meglegyintett engem is a jéglehelletű szél
A magányosság tragikus toronyablakában,
Ahová felverekedtem magamat vakmerőségemben,
És ahol most lihegek és borzongok, ülvén
Egyedül, emberül.

Hiszen ismertem addig is én és szólogattam naponta hétszer
Testvér sokakkal, mesterpálca ütemére:
Édes volt litániázni milliókkal egy imát,
Egy-emberül.
De tudtam, mindig tudtam, hogy kevés ez,
Hogy valami nincs még benne velük-dalomban,
Egy új dallamnak kell születnie még:
Amit éntőlem akar az Isten,
Magamtól, egyedül.

Megvan a dallam. Nehezen született csecsemőként
Dadogni tud csak és sírni szegényke.
Meg nem érti senki más a csepp idomtalant,
Csak ő egyedül.
Aki a néma halat is érti,
Akinek dallam a vicsori orkán,
Ő engem is ért, és én is értem őt,
Akkor is, amikor mennydörög emberevő elemek torkán
És dadog a törvény keserű dobszavába nyelve:
Vérembe zúgja szavát és vesémbe,
Félreérthetetlenül.

Ó pedig azóta kegyetleneket követel rajtam!
Meredek a torony és kísérteti szélben ide-oda hajlong.
Embertelen, fojtogató emberkének idefenn
Szál-egyedül.
Melegebb és otthonosabb volt ott, ahol a többi,
Úgy, ahogy a többi:
Törvénytudóktól tanulni a törvényt,
Nem lenni felelősnek,
Kerülni az ugrást, a külön, a kalandot,
Hasonlítani, emberül.

Most a határtalan horizon figyelő mozdulásom,
Még a lélegzetem is visszhangot ver a végtelenben,
De válasz nem jó szómra, ítéleti csend
Borzong körül.
A magányos Igazság arca előtt állok
Magányos igazammal,
Meztelen mellel,
Ám ő, egyedülvalóságának iszonyú távolából,
Meghitten néz a szemembe,
Egyedül, emberül.

Ezek azok a versek, amelyekben megpróbáltam megfogalmazni azt, amiben azt hiszem, hogy saját vallásos
élményem különbözik a másokétól.

Vízválasztó

(1936. júl. 12.)

Úgy állok itt, Uram,
Örömben és szomorún:
Se aranyom, se tömjénfüstöm,
Se kenetem, se koszorúm,
Még csak egy árva gerlém sincsen,
Hogy felajánlám, mint tőlemvalót.
Könyörgök: végy el így, amint vagyok.

Ó, nem indultam így!
Feltarisznyáztál pazarul:
Csak dobbantottam, s ami kellett,
Előtermett a föld alul,
Virág közt jártam, friss vetés közt,
A dús határ mind nekem állt,
Huszonöt termő boldog éven át.

Szürcsöltem, mint a bort:
Amivel test és szellem itatott,
Szépség harmatát, jóság mézét,
És nektárt is: áhitatot.
Ittasultam a kegyelemtől,
S a szárnyas szó magam fölé ragadt.
És minden elfolyt, mint a zuhatag..

A hét bőév után
Most rámborul egy óriási csend.
Ami hang volt az életemben,
A tűnő árral velement.
Kiáltanék, tapogatóznék,
Keresném: mi maradt velem,
Keresném magamat, és nem lelem.

Most már nagyon tudom:
A sok jóból semmi se volt enyém.
Csak átzizzent rajtam a szépség,
Mint a szellő a jegenyén,
Csak átsuhant rajtam az élet,
Mint a dróton az üzenet,
Rostán a víz, árnyék a föld felett.

Vízválasztó vagyok:
Jobbról-balról a sok forrás lefolyt,
S én száraz kőnek itt maradtam,
Színtelen, mint az égi bolt.
Szép, jó köröttem most is minden,
Csak én se szép, se rút, se jó, se rossz:
Alaktalan, akár az ős kaosz.

Nincs bennem annyi én,
Hogy elszégyellném szürkeségemet:
Tehetetlen vagyok a jóra,
És lázadni is ellened.
Ágaskodva sem érem el, hogy
A bűn sarkát érinteném:
Még a bűneim, még ők sem enyém.

Ez és csak ez vagyok:
A végső, a tátongó semmiség.
Ó milyen jó idáig lennem:
Így, így vagyok csak a tiéd!
Most mindenestül rád maradtam,
A mindenre a semmiség.
Van-e, ami így összeillenek!

A tompa kő remeg,
Sötét méhében mozdul valami,
A mélységből elmondhatatlan
Pihegéseket hallani!
A világosság és az élet
Foganni akar odalent:
Uram, a kaosz utánad eseng.

Vajúdik és kiált:
Szomjúhozom a második L e g y e n t,
Amely a közönyös anyagból
Új istenalkotást teremt.
A szót, amelyből megszületve
Új embert hozhatok eléd,
Aki én legyek és aki Te légy!

Ez is ilyen. Van ezekben egy nagyon távoli Kierkegaard-hatás. Az az alapbeállítás, hogy Isten minden, és az ember semmi. Persze nálam nem egészen ugyanaz, de ha nem olvasom Kierkegaardot, akkor aligha ebben a formában születik meg.

Közelebb a kékhez

Kidőlt-bedőlt kápolna áll mohverte kő fején,
Ködben sunyító völgy felett.
Fekszem hanyatt a hegytető gyíkszöld gyepén,
Fölöttem elsikamló fellegek.
Leintenek hozzám és prédikálnak:
Előre! nincs itt állandó lakásunk!
A szerzetes fenyőfák orgonálnak:
Föl, föl, föl, nincs ideleenn maradásunk!
A patak olvasója rám-imádkoz,
És a havasok áhítatja töltöz.
Ó, közelebb vagyok a kékhez, mint a zöldhöz,
Valóságnál az örökkévalósághoz.

Köröskörül kemény hegyek kicsorduló-zöld oldalán
Hordják a szénát.
Így hordja, hordja hegyi ember, hegyi lány
Egész kis életén át.
Lent a falucska: jámbor emberek
Százestendős tempóban élegetnek.
Túl a hegyen a város sistereg,
Habszennyes katlana buborék életeknek.
Fölötte sajtó drótokon az őrjöngő történelem kiáltoz:
Gyilkol kés, ágyú, gáz; pénz, csók, dal, eszme mérgez.
– Én nem vagyok itt! Én messze vagyok! Közel csak az éghez, az éghez,
Az örökkévalósághoz.

Megálljatok zarándok fellegek:
Tudjátok-e merre szálltok?
Ti zöldkámzsás fenyősereg,
Kinek a zsolozsmátok?
Mitől zümmögtök, édes életek,
Legények, lányok, méhek és virágok?
Honnan a tüzes ostor bennetek,
Tébolyult népek, kizökkent világok?
Kérdezzetek, ha nem tudjátok, engem,
A titokoldó Egység mámorosát:
Itt, itt dorombol parányi szívemben,
A valóság, az Örökkévalóság.

Város a hegyről

Hegyen állok, völgybe nézek.
Lenn a város: hangyafészek;
Utak, sínek labirintja,
Mely kígyózva szétszalad:
Egy kitépelt lap papíron
Odafirkált vonalak.
Földek, házak: tarka pontok.
És a nagy, sürgő bolondok,

A kéz-lábas emberek:
Nem is aprók: nincsenek.
Fejcsóválva eltűnődöm:
Ilyen hát a hegytetőkön?
Hát az eszme, hát az érzés,
Hát a munka mámora,
Mind az egész handabanda
Rúgkapálás: ekkora!?
Hát ha nézném még föllebbről,
Fellegekből, fény-egekből!
És ha lenne még tovább!
Ó ember-parányiség!

Hát viszont ha mélyre buknék,
Válni hogyha cseppre tudnék,
Mint a hernyó, mint a hangya,
Mint az apró ázalék?
Hogyha az embervilágra
Alulról leselgenék?
Vajjon akkor újra másnak,
Borzadalmas óriásnak,
Kitől futni sincs remény,
Istenségnek sejteném?

Ilyen hát az emberérték?
Itt is, ott is más a mérték?
Futó féreg az úton,
Vagy az Isten óriása,
Képe-mása? Nem tudom.
Ez tán épp az emberérdem:
Mind a kettőt érzem, értem:
Minden összefér velem,
Semmiség és végtelen.

Az ég

Az ég, az ég, amerre látsz,
Ameddig érsz, amerre vágyol:
Az ég, az ég, a kerek ég,
Körülkarol és elhatárol.
Amerre nézel, visszanéz;
Nem oszlik el a négy elembe,
Csak néz, és tükrözi magát,
Tengerben, kútban, emberszemben.
Felhők fölött, szelek fölött,
Csak mosolyog és mosolyog,
Kék és kerek és érthetetlen.

Amikor úgy jön: mennyezet,
Fehér és puha, mint a bárány,
Csecsemők álmai felett
És gázba-fúlt népek halálán.
Máskor fekete és vörös,
És véres villámmal tekézzget,
Viharba fojt Kálváriát
És széthulló pacsirtafészket.
Zöld legelőn, zöld temetőn
Felhozza napját mosolyogva,
És esőt ad és harmatot
A jókra és a gonoszokra.

Mi ez a kék egyformaság,
Ez érzéketlen bura csöndje?
Nincs a felhők közt indulat?
Nincsen a létnek lentje-föntje?
Mi ez az ég? Vagy nincs is ég,
Csak én látom a fellegekbe,
Embert, értelmet akaró
Magamba és a mindenekbe?
Vagy túl a kékség közönyén,
Túl a csillagok tündököltén,
Túl ember-ész-ítéleten:
Ott virraszt a Központi Törvény?

Köd a Pilátuson

Ködben állok a Pilátus ormán.
Lomha tenger, szürke, mozdulatlan,
Nincs se part, se csillagok, se kormány:
Óriási alvilági katlan.

Rámborong a mindenség borúja.
Nincs a szemnek még irányt se lelni:
Hol kezdődik a menny domborúja
S hol a mély, a harmadfélezernyi.

Fel-felcsukló zokogásként reszket
Fel a mélyből egy tehén kolompja.
A magasban egy irányavesztett
Szírti sas rekedt jaját sikongja.

Bent a házban, egy halomba zárva,
Egy vonatnyi borzoltkedvű vendég.
Ki morogva, ki fecsegve várja
A szökött nap hátha-visszatűntét.

Esznek, isznak, nem is látnak engem,
A világgöd fenségét se látják,
A borongó másvilági csendben
Meksuhamló Istenarca fátylát.

Nem hallják a végtelenbe ködlő
Óriási szárnyak néma röptét,
Megborzongva, mint az árva költő,
Akit ujjal illet az öröklét.

Hetes fogat

Azt mondod, hogy én jó vagyok,
És könnyű nekem, mondja hozzá sóhajod.
Hogy én vagyok a szerencsés kivétel,
A fekete hollók közt a fehér,
Hogy jól jártak a csillagok fölöttem,
Amikor megszülettem,
És ezért nekem érthetetlen
A keserűség, a bukás, a kétely,
A rossz, a bűn, az ádáz, a kegyetlen
Szenvedély.

Tudod, mit hoztam?
A részességet minden rosszban:
A hét főbűn és hétszer-hét egyéb
Mellékbűnöcskék mind bennem tanyáznak
Az első óra óta otthonosan,
Hogy megízleltem kegyetlen kegyét
A boldogtalan ésszel-akarásnak.
Tudod, mit hoztam
Az ismeretlen örökségeként?
Idegszálakból épült kényes ént,
Nem is egyet, nem is kettőt, de százat.
Egy részük szundikál és baljós arccal ásít,
De hánykolódik és morog a másik,
Mint a kitörni készülő rabok.
És jönnek sirokkós napok,
Hogy ordít valamennyi s a börtönrácsra lázad
És fenyegeti csóvával a házat.

És én egy vagyok minddel.
Ha lelkembe tekintel,
Magadra köztük hamar rátalálsz,
És a többi kavargó én között,
Amelyeken szemed fölütkezött.
Amik neked különség és kivétel,
Magára lelne kutató szemével,
Visszatükrözött életével
Vagy hét-embernyi más.

Hát én ne értenék?
Amikor ez az egy a küldetésem,
Hogy az embereket megértsem,
Hogy legyek a kristályszem tófenék,
A hét forrásból gyöngyöző,
Eget és embert visszatükröző!

Hétszerhét-színű szivárvány vagyok,
 De ez a sok szín úgy-úgy összekavarog,
 Hogy messziről: egy és fehér.
 Te jónak hívsz ezért?
 Fehér összhang, harmónia:
 Attól fehér – úgy gondolod – a lelkem.
 Nyugodt egyensúly, megbillenthetetlen,
 Ez volna bennem. – Ó elérhetetlen
 Isteni összhang, ki lakol egekben,
 Bírhat-e téged az emberfia?
 Én nem tudom. De akik itt a földön
 Viselik ezt az angyali ruhát,
 Azok fehérét én már fel nem öltöm:
 A kisgyerekek és nagy ostobák.
 Az együgyűek, szentek és nem-szentek,
 A még-nem és a már-nem emberek.
 De akiben forr ész és képzelet
 És zsong a vér és borzong az ima
 Az nem ismer zajgás-nélküli csendet.

Tudod, mi az emberharmónia?
 Megmondom a magam harmóniáját.
 Képzeld el vaskaput, melynek kívül, belül
 Két mindenképp egyforma erejű
 Haragos ember nekiveti vállát,
 És úgy feszítik, úgy megráncigálják,
 Hogy majd megpattan izom és halántok.
 Egy pillanatnyi pillanatra
 Engedjen egyik konok akaratja:
 Pattan a zár és szakadnak a pántok,
 És zuhanás lesz és emberhalál.
 Ez a kapu az én harmóniám,
 És most képzeld el a két oldalán
 Kötélnyi izmú óriásokat,
 Nem is kettőt: két vállközös hadat, –
 Jaj, ha az egyik lankadni talál!

De te azt mondod: minek a verejték?
 Ez a konok vívódás mire jó?
 Aki erős, hadd fújja el a gyengét,
 Pusztuljon, ami pusztulni való.
 Mért nehezíteni az életet?
 Aki egyszer i g e n r e született,
 Az meg se lássa a n e m e t ,
 És akinek tagad a vére:
 A mindenség merev szemére.
 Daccal nézzen farkaszemet.

Ó, milyen édes volna menni,
Amerre szívem mondaná: eredj!
Előre, bátran, mint a kisgyerek,
Amerre húz a napmeleg,
Amerre a madár csereg,
Amerre a szellő futos,
És lenni jó vagy lenni rossz,
De lenni e g y !

Kicsorduló kedv és fitos szeszély
És pillanat amit beszél,
Amit rendel korbácsos szenvedély,
És amiért vonít a vér:
Ártatlanul azt tenni csak,
Szép kisgyereknek lenni csak,
Csorgó gyümölcsöt enni csak,
És minden másra lenni vak!

Vagy lenni, mint a puszták remetéi,
Vadakkal hálni, gyökerekkel élni;
Ciliciummal, szeges ostorokkal
Harcolni testtel, rontó démonokkal,
Virrasztó bőjttel, imával előlni
Mindent ami test, mindent ami földi,
A szeretetnek tüzeiben elégni:
Élni csak annak, ami bennem égi!

Kemény beszéd?
Megborzongatja az ember szívét?
Mégis, még az is könnyebb lenne annál,
Mint kisebbé konyulnom enmagamnál.
Oly gyenge, olyan nyomorult vagyok,
A magam súlya nehezétől
Majdcsakhogy összeroskadok,
És mégis: elejétől
Egy töméntelen törvény virraszt bennem:
Nekem nem szabad és én nem tudok
Csak e g y i k e m n e k lennem.

Lásd,
Nekem ezt a hét szilaj óriást
Kell egy igába vennem.
Én nem tudom, van-e a földön jóság,
És harmónia van-e ideleenn,
De a szépség és az erő: valóság
És gyönyörűség: ez a küzdelem!
Fönnterمني a hetes fogaton,
Amikor szilaj hét-sörénye-rázva
Már-már rohanna széjjel a világba,
Megállani fönn, a kemény bakon,

Csuklód körött a gyeplők csókja forrva
Belevágni a pataverte porba,
Izzó küllőn, tajtékos zabolával,
Ostoraid fennvijjogó dalával
Szállni, amerre lelked vágya lendül,
És érezni, hogy új erők ragadnak
És átadni magadat a végtelenbül
A végtelenbe sodró Akaratnak.

Nem szokás ennyire mélyen magába ásnia egy poétának. Ezek a nagyobb terjedelmű és igényű istenversek egy mondanivalónak ábrázolásai. Majd minden évben van egy.

Az Isten fiatal (1940)

Cinege

Cinege

Kertünk bokrán cinege, cinege.
Szobámba behallik éneke.

Asztalom mellett olvasok,
Asztalomon könyvek, hírlapok.

Értelek, pajtás, cinege, cinege!
Azt füttyörészed: „Minek-e? Minek-e?”

Tisztes a munkád, szereted, szereted,
Az ágyad fejénél feszület, feszület,

Nem elég ennyi? Mire több? Mire több?
A többire hékám füttyülök, füttyülök!”

Igazad van, pajtás, cinege, cinege,
Egy fütty az ember élete.

Egy picit fütty az életem,
Elég az gondnak, hogy szép legyen!

Elég az gondnak, hogy jó legyek.
Mindenkinek, amíg lehetek.

Mire nekem bánnom, – igaz-e! –
Bolond-e más vagy gonosz-e?

Ember öröme, panasza
Úgyis az Úristen igaza.

Feneketlen a világ feneke,
Igaz-e, pajtás, cinege, cinege!

Egy az igazság, kicsikém,
Egy az okosság, tudom én, tudom én:

Vagyok-e Isten gyereke,
Mint te kicsi testvér, cinege, cinege.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Egyszer sétán az előttem haladók énekelték azt a múdalt.

Csitt!

Ring a tó és reng a tón
Álmodón a bárka.
Kinn a parton ríkatón
Cserreg egy madárka.

Ring a lelkem, mint a tó,
Dajka-ujjú szellőn.
Minden olyan biztató,
Békesség-lehellő.

Csitt te, csitt te bús madár
Odakint az éjben!
Most az Isten muzsikál
Ily halálos szépen.

A dalok közül való, ezeket nagyon szeretem.

Felhők, felhők!

Felhők, felhők,
Suhanó felhők,
Alkonyi-komolyak, esti-lilák!
Szállnék veletek!
Vigyetek, vigyetek!
Felhők, felhők,
Rossz a világ!

Felhők, felhők,
Nyugtalan felhők,
Zivatar-kékek, szélbe-zilák!
Úgy-e máshol,
Szélel nyugováskor,
Még más, úgy-e más,
Úgy-e szép a világ!

Csemete-ákác lombon át

I.

Csemete-ákác lombon át
Felhő-pihék.
Felhőske-hasítékon át
A kondor ég.
Mi van a dombor ég fölött?
A semmi úr.
És mi van a semmiség fölött,
És még azon fölül?

II.

Legyez a lombos pillanat,
Mély-kék a csend.
Mi sír a lombos szín alatt,
Ha elpihent?
Mi sír a lompos szív alatt,
És azon is belül?
Hallod, hogy nő a mély dagály,
Amelyben élet és halál
Cseppenként elmerül?

(A kettős végtelen kötetben.) A Bodeni-tó partján született.

Pocsolya

Csendes eső csordogál,
Köves úton folydogál.
Szomjas utat az angyalok
Locsolják.
Ahol eddig keréknyom volt,
Csupa pici pocsolyák.

Morogják a szekerek:
Süppedt kerék nyekereg.
De sikongva járnak rá a
Gyerekek,
Pocsolgatnak, locsolgatnak
Maszatoska tenyerek.

Dörmögnek a bácsikák:
Csupa mocsok a világ!
Verebecskék teleisszák
Magukat,
Becsípetten billegetik
Kettéálló farkukat.

Hűvös tócsavíz felett
Bólogató este lett.
Tócsavízben ezer csillag
Hunyorog.
Keréknyomból ezer szemmel
Nevetnek az angyalok.

(Őszi fecske kötetben.) Dél-Tirolban egy magányos szállodában voltam akkor.

Tiszavirág

Szint' áll a folyó libegése,
Hullámot alig vet a mély,
Alig érzik a szél pihegése,
Az ég is, a föld is alél.
Mondd már, tétova szívem,
Mért borzol e csókpuha szél?

Engedd el a rúdat, a csónak
Járását ismeri már!
Nem tudsz-e örülni a jónak,
Míg lángol a dél meg a nyár?
Nézd, hogy táncol a vízen
A sok pici percnyi bogár!

(Őszi fecske kötetben.) Ez végre szegedi vers.

Felhőgomolygás

Alabástrom felhők körmenetje
Húzódik a kék egen keletre.
Közepettük fátyla ezüst selymén
Átragyog az arany nap, a Szentség.

Ájtatosan, némán úszdogálnak,
Nem is felhők: kincses karavánok.
Legközépen, ringó teveháton,
Királylányt rejt mennyezetes sátor.

Látom is a sátor nyilatán át
Kivillanni habos pici lábát.
Olyan fehér és olyan parányi:
A dromedár letérdel imádni.

Lompos állat, nem is dromedár tán:
Réztarajú háromfejű sárkány.
Veres toroka mint a pince tátong,
Most falja be a szép napvilágot.

Ahol elnyúlt, gyöngyös puha páston
Selyemsubás, aranyhajú pásztor
Teregeti bari borzas nyáját.
A karámnál kis angyalok várják.

Kis angyalok, fürtösek és furcsák,
Fitos arcuk egymás fölé fúrják,
S résein a foszló felhőrácsnak
Hempergőzve ki-kikukucskálnak.

Farkaszemet néznek a felhővel,
Mely a hegyen morgolódva jó fel.
Mondanak egy Miatyánkot érte:
Hogy a földet semmi baj ne érje.

(Őszi fecske kötetben.)

Fakereszt

Kékre mázolt deszkabódé,
Benne durva feszület,
Adj ma is, mint annyi másszor,
Áhítatot, ihletet.
Kontár ujjak faragdáltak,
De nem kontár áhítat,
Mely az erdőmélybe plántált
És örökre itt maradt.

Ózikek rátarti népe
Hajnalonta erre húz.
Rigó surran, harkály koppan,
Hogyha szól az Angelus.
Reggel-este jó a hangya,
(Fürge kolduló-barát)
És lerakja lábaidnál
Izzadása zálogát.

Üldögélek elmerülve
A csöpp deszkaszámolyon,
Míg a hegyi legelőkről
A kolompszó rámborong.
S a rigóval, a kakukkal
Egyetértve, mint iker,
Dúdolom a dallamocskát,
Mely szívemben csiripel.

Ó ha versbe kottázhatnám
Ezt a szóitalan imát,
A térdeplő természetnek
Ős gregóriánumát.
Bár ezt búgná béna szívem
Akkor is, ha meghalok,
Mint a nyíló felhők szélén
Felkönyöklő angyalok.

(Őszi fecske kötetben.) Ez is Fieből való, ott az erdő közepén laktam.

Mint a fű a szélben

Könnyű felhők fenn az égen,
Mondjátok meg,
Merre volna mehetnékem?

Báránfelhők, aprószentek,
Mondjátok meg,
Honnan jöttök, hova mentek?

Jődögéltek, mendégéltek.
Mondjátok meg,
Mért, hogy annyit kérdegek?

Mért nem tudok ülni szépen,
Lengedezni
Szótlanul, mint fű a szélben?

Erre hintál, arra hintál,
Sorsán túlra
Kerekedni nem kalimpál.

Szőkepihés csepp fűszálam,
Ó be szép vagy,
Ó be nagyon bölcsebb nálam!

Rikkant a rigó

Csodaszép reggel! Rikkant a rigó.
Érik a dinnye, élni jó!
Érik a dinnye, csorog a méz.
Ki amit szeret, arra néz.

Csűrre a gazda, sarjúra ökre;
Szegény, aki éhes, dinnyére, tökre;
Pántlikás lány után nyalka legény.
Hát, Uramisten, mit szeretek én?

Mindent, amit elnyílt két szemem lát:
A napot, a lombot, a lomha Tiszát,
Kemény munkát és lágy kenyeret.
Mindent, mindent, mindent szeretek.

Egyebet magamnak nincs is mit kérjek:
Csak tiszta lehessen test és lélek,
Legyen kít szeretnem, legyen mit ennem,
És el ne fogyjon a nóta bennem.

(Őszi fecske kötetben.) Szegedi. Mikor ötvenedik születésnapomat ünnepelték a Dugonics-társaságban, akkor olvastam föl, mint legfrissebbet, amely akkor reggel született.

Lila virág

Fut a kocsi, zörög a kerékagy.
Árokparti lila virág, de szép vagy!
Nem ereszti bokrod szememet,
Pedig azt sem tudom, mi neved.

Lábad alatt unottan tovajár
Lélektelen autó, buta nyáj.
Kelyheid a poresó befolyja
Te csak nézed lilakék mosollyal.

Mosolyogva, lilácska, fehérke,
Te csak nézel a földre, az égre,
Poron át is utánam fehérlesz.
Aki lát is, tudom, hogy szebbé lesz.

Őszelő

Rozsdabarna őszi lombok
Hulló pelyhe közt bolyongok
És a hullást hallgatom.
Rozsdabarna bú a fákon,
Barna bánat, őszi mákony
Édessége ajkamon.

Régi módon andalogni:
El-elnézek egy maroknyi
Késve nyíló kankalint.
Zördül lelkem mély avarja,
Hogy az őszi szél fanyarja
Hűvösével megsuhint.

És a zörge rőt avarból
Fölkacsint egy elcsavargó
Elmaradt arany sugár.
S fák közül egy ritka vendég:
El sem könnyezett növendék
Ifjú énem kandikál.

Nézem, nézem nedvesülő
Szemmel, mint egy ágon ülő
Szárnyalibbentő rigót.
Csak a már-már rebbenőnek
Súgom el, hogy őszelőmnek
Ez legelső könnye volt.

(Őszi fecske kötetben.)

Csak eltűnődöl csendesen

Tűzben a vonat, tűzben a mező,
Zengő zsarát hull.
Már nem is tudod, merre az elől,
Merre a hátul.

Már nem is érzed: igent vagy nemet
Dobol a véred.
Már nem is érted: meddig a halál,
Meddig az élet.

Csak azt tudod, hogy már nem is tudod,
Azt, amit régen.
Csak eltűnődöl csendesen
A mindenségen.

Találgatod, hogy merre van
Eleje, vége.
Egy ismeretlen mozifilm
Kiszakadt töredéke.

Megy a hajó a tavon

Megy a hajó a tavon.
Bizsereg a Balaton.
Fel-felszusszan álmos habja,
Esti szellő borzolatja.

Megy a hajó a tavon.
Zümmögését hallgatom.
Selymes-bolyhos dajkaszóval
Ringat, mint egy altatódal.

Megy a hajó a tavon.
Sugárzik a Badacsony.
Feje búbján arany fáklya.
Vagy tán Isten szeme lángja?

Ez belekerült Keresztúry Dezső balatoni antológiájába.

Hegyorom és fátyolfű

Körülöttem szeszélyes kőtitánok:
Izzó szürkén a Dolomitok állnak.
A Sella óriási orgonája
Fölénekel az ég felé.
Körülzummög a vadszegfű arája:
Egy igénytelen picci méh.

A gleccserek sugárzó fénymezői
Messziről hívnak: menni, menni, nőni.
A fátyolfű sugalmas erdejében
Úgy zsong az élet, úgy nyüzsög;
Majd szíve szakad igyekezetében,
Úgy zöng egy szerelmes tücsök.

Ó Istenem, ha volna százezernyi
Karom, ezt a szépséget átölelni!
Vagy mint szeráfnak, énekelni hangom,
Bezengni ég-föld közt a tért!
Fejem ringó fűszál tövébe hajtom
S megcsókolok egy pipitért.

(A kettős végtelen kötetben.) Egyike azoknak, amelyeket Radnóti Miklós nagyon szeretett.

Ribiszkegallyak, piszkebokrok

*Jöjj Ilmikém, e csúnya Pestre
Lomhán leszáll a téli este,
Jöjj, hagyjuk Pert sarát!
(Húgomnak. 1909.)*

Jöjj Ilmikém, fülembé zummog
Egy harmincéves nótaszó:
Patakcsőrej, akácfalombok
S napfény, a kerepesi dombok
Erdeit megaranyozó.

A kút mellől hatan vigyáztuk,
(Minket az áldott Hetedik),
És hintáztunk és hahotáztunk
S kötényből, zsebből kotorásztunk
Keményre főzött tengerit.

Olyanok voltunk, mint köröttünk
A dús ribiszke gyöngyei:
Fanyar-piros fürtjét ha szedtük
És marokszám magunkba ettük,
Nem győztünk rá csettinteni.

Olyanok lettünk, mint az udvar
Mélyén a kettős hintafa:
A puszta két ág most is ott van,
De kiket szállatott sikongva,
A víg gyereknép, odavan.

Olyanok lettünk, mint a kertben
A vén akácfa lombjai:
Hogy az emlék szellője lebben,
Kezdünk illatos bűvöletben
Egymás felé bólongani.

Ribiszkegallyak, piszkebokrok,
S ti, répa, krumpli és retek,
Kik alattuk megkaporodtok,
Egy furcsa szép nyárvégi csokrot
De kötnék már belőletek!

Kiskert-szagú csokrot csinálnék
Egy áldott régi kép alá,
Mely mint az eltűnt nap után még
Visszasugárzó fényes árnyék,
Ott reszket most lelkünk falán.

Ákácillat legyen e dallam,
Amit ma szívem szűrt neked.
Mézet és meleget sugalljon:
Őszülgető akácfa-gallyon
Lelsz néha forró fűrtöket.

Gyanta

Se múlt, se jövő, se jelen,
Se harc, se végzet:
A csöppnyi részt sem ismerem,
Hát az egészet!
Már bújhat tőlem a titok,
Nem loholok, nem kutatok,
Csak nézek.

Már elpihen a gondolat
Unalmas érverése.
Kék mámorával átitat
A Végtelen vad-íze.
S úgy gyűlik bennem az áhitat,
Mint a fenyőfa-háncs alatt
A gyanta méze.

(A kettős végtelen kötetben.)

Ezen az áldott estelen

Ezen az áldott estelen,
Mikor a hold aranyja
Végigcsókolja nesztelen,
Mint csecsemőt az anyja,
Végigsuhanja csendesen
Az álmodó világot,
Húnyt szemmel én emlékezem:
Édes gondolni rátok,
Sok messzi messzi kedvesem,
Ti szép, komoly barátok.

Cirnos felhőn nyújtózkodik
A bolyhos, álmos égbolt.
Már botladozva bújdosik
A lomb között a kék hold:
Elnyúlok én is. Oly nehéz,
Lebillenős a pillám.
Félálom önt el, mint a méz,
És hintál, mint a hullám.
Kialszik az emlékezés,
Mint ablakon a csillám.

Jó így, anyaszült egyedül!
Így, álmos, így pihenj el.
Pislogass össze gyerekül
A szép anyuska mennyel.
Valami így is egybefon
Én minden édesemmel,
Mi lehet az, találgatom
Bóbiskoló szívemmel, –
Lágy, mint a langyos fuvalom,
És mézes, mint a szender.

Vakáció

Otthonomtól messze járok,
Mint a madár, szabadon.
Hegyek vállán napot várok,
Erdők csendjét hallgatom.
Újságlapot fel se bontok,
Nem olvasok levelet:
Kimondom a kontrabontot
Évköznapi, ellened.
Minden gondom elátkozom,
Mókusokkal barátkozom.
Nem parancsol a bíró!
Éljen a vakáció!

Három hétig fittyed hányom,
Bölcsesség és tudomány.
Eprészés a tudományom,
Bölcselóm a csalogány.
Ha a tóra kievezek
Csillaghűvös estelen,
Bizony minden úgynevezett
Okosságom restelem.
Berzenkedő tekintélyem
Rövid úton elintézem:
Ki vet nálam, gyerekek,
Különb cigánykereket?

Ám ha audienciára
Járulnom a Múza int,
Vált az arcom egy szavára
Fehéret és rózsaszínt.
Füleimbe furulyáznak
Neveletlen rigmusok,
Rímgolyókkal gurigáznak,
Igen-nagyon pajkosok.
Erre tépnek, arra húznak,
Ihletemnek szárnya duzzad,
Zsebeimet lehúzzák
A megvadult ceruzák.

Elfogyott a toll, a töltő,
Kész az újdon versezet.
Erdőben a cserkész költő
Publikumra szert tehet.
Minden állat idefülel,
Fű, fa csupa áhitat,
Galagonya, fülemüle,
Szamócák és nyúlfiak.
Kellőn koppant rímet rája
Harkály mester pálcikája.
Hangom is majmolja már
Egy bolond Mátyásmadár.

Így élem biz én világom,
Három hétig úr vagyok.
Mind a jót kimuzsikálom,
Ami szívemben gagyog.
Rosszat is, ha benne serceg,
Rímszellőbe kifújom.
Gyűlnek a mihaszna versek
Ősz fejemre, mint a gyom.
S mire kész a paksaméta,
Már szegény szezón-poéta
Penzióba iszkola:
Kezdődik az iskola.

Ezt Rudnokon írtam, Jászó mellett. Ott látogatott meg minket Mécs László. Húgommal voltam ott, neki akkor nagy bánata volt.

Cserdülj ostor!

Hull az eső makacson,
Nincs elállhatnékja.
A fölázott ragacson
Ül egy puffadt béka.

A két szeme kocsonya,
A potroha mocskos.
Az unalom démona
Ez a vén varacskos.

Undok szemét rám veti
Szint' elér a nyála.
Azt hiszi, elveheti
A kedvemet mára.

Szeretné, hogy szétvessen
Májkaparó méreg,
Csak azt tudjam, érezzem,
Hogy hiába élek.

De nem addig, béka bá!
Győzöm ám én szusszal,
Engem nem nyomsz víz alá
Hókusszal-pókusszal!.

Esőd is ha csordogál,
Kedvem el nem ázik:
Ördög ellen Szent Mihály
Mellettem csatázik.

Ördög ellen Szent Mihály,
Béka ellen bárány:
Versek (borzas bari-nyáj)
Vidám népe vár rám.

Cserdülj ostor, fura rím,
Butus barik őre,
Hátha eső, béka, rém
Eloldalog tőle!

Huszonöt vers

Huszonöt vers egy hónap alatt!
Bolond Pegazus, de nekiszaladt!
Sok is lesz tán már, derék csikó,
Az a nagy sietség sose volt jó!

Bizony, hogy pányvára kerítlek én.
Agg szó: ha ballag, úgy szép a legény.
Szapora portéka gyanús eleve:
Olcsó húsnak híg a leve.

– Hányhatod a pányvát, míg engem elér!
Nem született még arra kötél!
Már ha kicsaptál: Legelj, okos állat, –
Ez egyszer én leszek okosabb nálad.

Doromb

Kavarják mások a szeleket szárnyon,
Búgó zenéjük csillagokig szálljon:
Én a susogó szénamezőt járom,
Pille a párom.

Hadd fújja más a csatahívó kürtöt,
Tartson a népnek bünt vallani tükröt:
Én csak a ménták fehebúbját lássam.
Tücsök a társam.

Sirasd te látó, sarkcsillagok hulltát,
Zúgd el a földnek üstökös indultát:
Én a magam kis bíbelőit dallom.
Isten a hallóm.

Isten a halló, s ő az, aki mondja,
Én csak az Isten fura kis dorombja.
Bong a kis ember öröme és bújja,
S Ő aki fújja.

Hátha egy éjjel felkönyökölsz rája:
Versre, tücsökre, szellőmuzsikára!
Hátha kihallod, hátha meg is érted:
Ő üzen érted.

Azt gondolom, ebben van valami abból, hogy elkülönítem magamat Mécs Lacitól.

Virrasszatok

Süss fel nap!

Süss fel nap!
Jöjj fel nap!
A kert alatt egy kis bárány majd megfagy.
Csúnya tavasz, csúzos eső csepereg,
Szegény bari csak botorkál, didereg.
Azt a konok fene felhőt hussogasd el,
Szegény barit melengesd fel, simogasd fel,
Élhessen, bégessen,
Csemegézzzen édesen,
Kicsi gyapja gyarapodjon selymesen.

Süss fel nap!
Jöjj fel nap!
Ez a szegény bolond világ majd megfagy.
Háza-tüzét eloltotta ridegen,
Majd megveszi az Úristen hidege.
Elkoppantott, ha mit elért, gyertyát, mécset,
Lehellete csillagokat elemésztett.
Langyos nap, éleszd fel,
Szíve fagyát égesd fel,
Hátha talán ember lehet még egyszer!

Süss fel nap!
Jöjj fel nap!
Az Úristen, ha lenéz ránk, majd megfagy.
Le se nézhet: az eget is elállja
Rosszaságunk fellegező párája.
Maga művét, gyönyörűjét úgy se lelné,
Csak az ember, csak a kontár keze szennyét.
Süss fel nap! Föld és ég:
Te utánad egy éhség.
Mosolyogtasd meg az Isten fölségét!

(Őszi fecske kötetben.)

Rudolf Czinege

A Sella és a Marmolata közt,
Ahol a szikla rózsa és ezüst,
(A vért felitta rég a hó s idő)
A hegyoldalban meghúzódik
Egy parányi katonatemető.

Az óriási templom-dolomit
Alján feketén elővillanik
Az ócska vasrács négyszöge.
Egy sírkőről, nehéz osztrák nevek közt,
Egy név szalutál: Rudolf Czinege.

Császárvadász. A büszke régi ezred
Neve leporlott. A csorbult keresztet
Bokrétázza egy picic lobogó.
Három színét megszitta rég a napfény,
Vagy tán a szív, a tövén álmodó.

Nincsen szó arra, ami elfogott.
Cirógattam az ócska szalagot
És sírva mondogattam: Czinege.
S havasi szélként elkapott magával
A süppedt sír tragikus éneke.

Császárvadászok. Mitha látnám:
Böfög a tűz a Col di Lanán,
Felundorult a poklok fenéke.
Kaverna mélyén, csukaszürke arccal,
Ül a Becsület: Rudolf Czinege.

Rudolf és Péter, János és Mihály,
És mind-mind, ami bennetek zihál,
Ó Czinegék, ó drága Czinegék!
Ki mondja el a szalmahéjas fészkek
Sótalan, cukortalan életét!

Ki mondja el a füsttelen tanyákat,
A szikkadtmellű, fásult nem-anyákat,
S a szörnyű mánál iszonyúbb jövőt,
A fenekestül felborult világot,
S a nagy kérdést, a rátok meredőt:

Lesz-e vagy nem lesz bukott Magyarország? –
Az ítéletet, Isten-írta sorsát,
Ti mondjátok ki, fáradt Czinegék.
A tar sziklák közt üvölteni hallom
A kétségek hiénaseregét.

Feleljetek, ti nagyszerű halottak!
Meghalni nálunk csodaszépen tudtak
Mindig a hősök, halni másokért:
De élni, élni, élni magatoknak:
Ez az, mit most a végzet-óra kér.

Az élet és a szétomlás határán
Horkanj meg immár, történelmi bárány,
És mutasd meg, hogy mire vagy erős!
Jámbor Czinegék, tudtok-e tar-ölyvvé,
Kesellyé válni, mint a mesehős?

A mesebeli legkisebb legény,
Ki átbukik a fejetetején
És azzá válik, amivé akar?
Mindenné kell ma válnod egymagadnak,
Czinege Rudolf, utolsó magyar!

Egyetlen magyar a kereszt alatt,
Mozdulj, felelj hát, felszólítalak,
Kényszerítetek: van-e még remény?
Van-e még benned sír-szétrúgni élet?
Vagy jól pihensz a német kő tövén?

Mély csend. Czinege Rudolf nem beszél.
A Sellárol lejött az esti szél,
Ismeretlen dallamot suttogott.
Hogy visszánéztem: a szélben, a síron,
A lobogócska lobogott.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Fiéből hazajövet a Dolomitok közt mentünk végig autóbusszal. Egy turistahotelban szálltunk meg, reggel korán fölébredtem, kimentem, s ott volt egy katonatemető.

Az Isten fiatal

Angyalt, ördögöt látok verekedni,
Szodoma kénköveit kerekedni,
Ég-föld omlani készül,
És mégis, nem tudok megfélemedni!

Dús gyümölcs érik szélsavarta ágon.
Kalapom szélét a szememre vágom:
Még elvégzi magáét
Ötvenesztendős jó fiatalágom!

Te is anyácskám, ráncos Magyarország,
De kinövöd még mái magad torzát!
Érzem, érzem, újul már
Ezeresztendős szép fiatal orcád!

Az Isten fiatal, senki se féljen!
Nyissuk az égre szívünk szenvedéllyel:
Isten-kézben a villám,
Nem téveszt össze feketét fehérrel!

Akkor már kezdett sötétedni a világ fölött az égbolt.

Fogfájós rímek

Egy bamba fog.
Sajog.
– Ej, vannak ennél súlyosabb bajok!

De fáj!
Ne kiabálj,
Egy picit dagért ekkora dagály!

Mégsem arány:
Parány
Kínért nyafogni, mint egy kisleány!

Hát mit teszek majd százéves koromban,
Mikor a vénség ravaszdi, goromba
Vésője vájkál minden kis tagomba!
Miképpen fogadom, ha
Békés, meleg lakomba
Bezúg a bamba bomba,
Égetni romba,
Mindent, amit
Szentnek tanít
Tudás, becsület és a hit,
S ami, amíg
Mozogtak ifjú izmaid,
Ha untad itt
Az élet bányáságait,
Az Isten országába vitt!

Ne hidd,
Hogy mert egy kis fog a velődbe szaggat,
Megérted már a legrosszabbat,
S az éjszakáid most a leghosszabbak!
Ó, lesz az még ebből is,
Fájsz még feketébb sebből is!

Végy hát morált most ebből is:
Ha fáj fogad, szíveld meg
A bölcs, a régi elvet,
S tartsd szépen rajt a nyelved.
Csak meg ne add elméd derűjét:
Csörgesd a rímek csörgetyűjét,
És mondogasd makacs szeszéllyel:
Ha jó: a más, a csúnya széllel,
Ember maradsz és szembe nézel.

Mentsd meg lelkedet!

*„Mi egysége Krisztusnak Béliállal?
És miképp egyezik meg Isten temploma a bálványokkal?”
A Korinthusiakhoz írt II. levél 6,16.*

Vágd el a kötelet,
Ha másként nem lehet!
Taszítsd a csónakot,
Siess, nem tudhatod,
Még meddig engedik
A kannibálok szennyes karmai!
Ott, ott, a szűz magány
Klastromi csónakán,
A tiszta tengeren
Lelked szeplőtelen
Szellők melengetik,
S a mélységet hallod morajlani.

Siess, ne bánd a partot!
Hisz ami visszatartott,
Amit elhagyni fájnál,
A tiszta régi táj már:
A szentséges, harangos
Templomi tájék, nincs sehol.
Szerelmes csarnokod ma,
Mint kikötői kocsmá
Ivója, bamba, részeg,
Bicskázó tengerészek
Rekedt zajától hangos,
S a Szentség benne sírva haldokol.

Közöttünk dülva jár
Egy aljas új ragály.
Ó, látni, hallani
Hitványan hullani
A legjobbak sorát!
Orcájukon fekély, setét!
Mint őserdőn tenyész
Alattomos penész
És hősi koronás
Szálfákat elgyaláz,
Erükbe lopva át
Egy nemtelen törzs vérkeringetét.

Úgy, úgy, sirasd el őket,
Aztán – az evezőket!
Hajód míg mélyre rántod,
Mondj el egy Miatyánkot
Szegényekért, de aztán:
Előre, mentsd meg lelkedet!
Ha szálmagad maradnál,
Téged a mély ragad már,
Hív a temérdek tenger:
Jőjj, jőjj, maradjon ember
Legalább egy, de szabadon, de tisztán,
Kiben az Istenség lakást vehet.

Eső, eső, eső

Eső, eső, eső,
Végasztalan és végtelen.
Elömlő ólom odafönn,
Elömlő posvány ideleenn.

Eső, eső, eső.
Mi lehet odafönn?
Csak egy van ilyen el nem fáradó:
Fosztott anyák szemén a könny.

Eső, eső, eső,
Te tán az Isten könnye vagy:
Kicsalt a szívekből felborzadó
Sarkéji fagy.

Eső, eső, eső.
Talán a türelem
Végtére odafönn is elfogyott,
És most már nem lesz másként sohasem!

Állj meg, fölemelt kéz

I.

Kemény és karcos légy ma, ének,
Légy szikladarab,
Hogy odahajíthassalak
Vérszennyes küllői közé
A század undok páncélszekeérének.

Porszemnyi vagy, útját elállnom,
Tudom, eltemet,
Mégis, szikrázó lelkemet,
– Hátha megzökken rajt a szörny! –
Kovameddedbe belekalapálom.

Tücsökciripp, orgonabongás
Hiába sajog:
Elhalnak imák és sóhajok,
Amíg a gépszíj nyöszörög,
És fojt a horgas keselyűvisongás.

Keményedjél és keseredjél,
Dal, csepp lövedék,
S ha elmorzsol a lánckerék,
Ha rádtipornak milliók:
Tiportasd el magad az Egyért.

Amaz Egyért, amely a minden,
És nélküle nincs
Csak vér és vakság és bilincs,
És neve: lélek, – neve: én, –
A neve: testvér, – és a neve: Isten.

II.

Állj meg, fölemelt kéz, feleúton, állj még!
Karcoló kavicsom, keserű dal, várj még!

Mint a regés pártus a halálos nyílra,
Mielőtt ellőtte, a nevét ráírta,

Hadd tudja ütője nevét a haló még:
Valamit a kőbe én is belerónék.

Üzenetet annak, utolsó igémül,
Ki a siket börtön páncéla mögén ül.

Hisz ember ül ott is, szív a cudar gépnek,
Ember, kit félelmek, habozások tépnek,

Kiért gyerek, asszony, üreg szüle retteg,
Akiért a Krisztus hordta a keresztet.

Ember, felebarát, aki ott benn rothad,
Bendőjében ama gyilkos Behemótnak,

S igazítja lelke örök jussa árán,
Nem állati hóhér: áldozati bárány.

Ember, ki ha bánt is, ha veszteni jár rád,
Ha kész is a kezén ellened a gránát;

Rívó szeme mélyén olvasod a jelet:
Nem követ vár tőled: kenyeret, kenyeret!

Követ hiszen úgyis hiába ragadtál:
Nem mondhat az ének egyebet magadnál.

Sebeket nem ütni, orvoslani lettél.
Hajítsd el a követ, kenyérnek születté!

Hajítsd el a fegyvert, állj ki szabad mellel,
Nézz szembe a Szörnyel: Őneki is kellel.

Mosolyogj fel bátran a Gép emberéhez:
Kenyerem van, testvér, egyen aki éhes!

Ha úgy kell, ha úgy jó, ám vonagolj által
Élő tetememen Sátán-boronáddal,

Csak ezt az utolsó szívembeli hangot,
Mit az acélküllők közül kisugallok,

Titokzatos nevét ama Egyetlennek,
Ki után a lélek sorvadozik benned,

Sóhajtsuk el együtt, hátha ma sem késő,
Aztán, – jöjjön amit rendel az Intéző!

Ez gondolom már a spanyol polgárháború idejére esik: nagy történelmi élmény.

Szegedi óda

Látlak már messziről integetni újra
Fogadalmi Templom két felnyújtott ujja,
Szentegyház a homokon.
Szeged, híres város, nekem édes város,
Tápéval, tanyával, éggel is határos,
Köszöntelek, otthonom!

A füstös, az álmos izzadó vonaton,
Csak az én hunyorgó parázs gondolatom
Viaskodik egyedül.
Kétértelmű ködben, kétarcú estében,
Hol kicsapó szikra, hol meg elestében
Szálló füstként visszahül.

Szellőcske reménység röppentgeti szárnyán:
Szellőcske reményem, leskelvén, cibálván
A kegyetlen kárpitot,
Melynek odatúlján az a magyar Másnap,
Mit lihegő szívvel ifjú daliásnak,
Óriásnak áhítok.

M o s t akarom annak, most annak alítom.
Most vagyunk, most vagyunk a lebegő-hídon,
Most az egyszer, tán merünk!...
Sose volt még bennünk ennyi fiatalság,
Ennyi magaérző, akaró magyarság:
Tán az Isten is velünk!

Ama titokzatos, ama válogató
Nagyon erős Isten, ki nem marad adós
Az istenes népeknek.
De ki magával nincs, az a nép nincs vele:
Pozsgás-piros Isten, egyedül Istene
Lábon álló épeknek.

Lábon, mint a vetés, amiből kenyér lesz,
Lábon, egymás mellett, gyökér a gyökérhez,
Mint szép fák a tölgyesen.
Lábon, egymás mellett, ölelő egyszinten,
Mint az áldott Alföld: gögös hegye nincsen,
Alázatos völgye sem.

Hátha minálunk is a gyom, a tömérdek
Ártó butaság és kancsalszem önérdék
Pusztulna már pokolba,
S a szép mag, a dús szem kelne ki délszínre,
Kinek üszögös ma szép legjava színe,
Betaposva, romolva.

Jött ideje immár a nagy fordításnak,
Csak ember akadjon ekésnek, kapásnak,
(Áldott szép fekete föld!)
Csak a rossz helyébe jöjjön a jó váltás,
Lesz még Átokházán duplaszemű áldás,
Kit a magunk napja költ.

Süss fel nap, jöjj fel nap, pusztai zarándok,
Melegítsen össze napkeleti lángod
Csírabontó melege!
Tőled eloszol tán az a nehéz árnyék,
Mit vet az Alföldre a nyugati szárnyék
Feketéllő fellege.

Jöjj fel, – ama lángnak sosetűnő mása,
Mely most oly ígérő tűzzel koronázza
A dómcsúcsi keresztet,
Azt a szép, egyenes, szívünkbeli párost!
Uram, ezt a földet, Uram, ezt a várost,
Ezt a napot szeresd meg!

(A kettős végtelen kötetben.)

Szentkirály szolngatása

Eljöttünk, eljöttünk
Szent István szolgái,
Kézen hozván szívünket.
Udvarlunk országul
Szent István szolgái
Istápunknak, szentünknek.

Dicsőséged miközöttünk
Kilenc százados,
Mégis néped körülötted
Sírván darvadoz.
Lerongyollott örökséged,
Héja, holló beletépett,
Sajog, hervadoz.
Régi javunk idézgetjük,
Régi urunk keltegetjük,
Jójj el, vigasztalj!
Emberíts meg élő karddal,
Élőbb malaszttal.

„Népemnek sírását
Hallom én hívását,
Fejérvári rög alul.
Idő kemény kezét,
Napjai nehezét
Síromba is, régi pásztor,
Érzem ostorul.
Fiaim, halljátok
Virrasztó királytok,
Régi szava szívetekben
Légyen örök-új.

Gázoltatok sokszor sajtó sírom hantján,
Idegen istennek térdeteket hajtván,
Napnyugatnak, keletnek.
Hitefogyott népem, ellenemre járván
Hányszor felemelted a ledöntött bálványt,
Mint a pogány, eretnek.
Bűnbánatos mellet háromszor verjenek,
Mind akik magyarok, mind akik engemet
Hívnak, szeretnek.

Nem szólok én szókkal,
Széllé szállandókkal
Magyarjaim tinéktek.
Kardemelő karom,
Keresztelő karom
Temetetlen hagyom rátok:
Megtiszteljétek!
Őrizzétek épen
Testamentumképpen,
Törvénytevő akaratom
Abból értsétek”.

Édesapánk, elfeledtünk magagyilkos ésszel:
Meg is verjük a mellünket pironkodva hétszer.
Mind a hazát mossa végig vezekelő bánat,
Úgy kiáltunk, újhodottan, te utánad.

Édesapánk, országunkat tenyeredre tesszük,
Országosan Isten előtt esküszük az esküt:
Aki nekünk törvényt tettél ezer esztendőre:
Mefogadjuk, meg is álljuk ezer esztendőre.

Alkalmi vers. A váci székesegyházzal szemben volt egy nagy, országos Szent István ünnepség, Hóman mondott beszédet, én ezt a verset olvastam föl.

Virrasszatok!

A Szegedi Fiataloknak

Fiatalok,
Kikkel a tea józan illatában,
A tiszta munka testvér mámorában
Most összehajolok,
Mint bor fölött és honfibu alatt
Másszori magyarok!

Barátaim,
Setét az égbolt, jégmorcos tetőjén
Még vendégképp sem villan a verőfény.
Ily nap ki járna kinn!
A kutya-macska is ina összebú
Szélvédte vackain.

Hát hogyne mink,
Kikben a szépség boldog némasága
És az igazság zendülő vágya
Közös ritmusra ring,
S kiknek egy tűzből lobbannak elő
Virrasztó lángjaink.

Virrasszatok!
Ha barlang lesz is és ha katakomba
A fészek, ahol megbújtok szorongva,
S a cirkusz-állatok
Bógése rontja is ma semmivé
Szép álmatok.

Az álmokat,
Miket megélni boldog rendeléstek
S miket – bár vétót mondjon rá a végzet,
És vért a szolgahad –
Akinek Isten megnyilatkozott,
Míg él, meg nem tagad.

Elmondanám
Hisz a féltéstől a szívem kicsordul:
Ne féljete a lélekhagyta kortul,
Amelynek piacán
A bölcsét túlrikoltja a vasas
Bárgyú pretórián.

Elmondanám,
Érzem a kort, melynek bírái lesztek,
Látom, látom az újszülött keresztet
Egy templom homlokán
Felfényleni az elzörömbölő
Szennyes vihar után.

Egy templomén,
Melyben ti lesztek a pillér, az oszlop,
Kik nem görnyedtek és nem ingadoztok
Bálványok küszöbén.
Már hallom a búcsúsok énekét! –
De még sem mondom én.

Hallgatni jobb.
Hiszen akármi szépet mondanék is,
Tudjátok, mondatlan maradna mégis
A fő, a legnagyobb,
A szent, ami most összevillanó
Szemünkön felragyog.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Jó testvéri szóval

A szívemet jártatom

Városról városra
Madárként szálldosva
A szívemet jártatom.
Nyájas völgyek, ormok
Szeme közé kormot
Fú fekete vonatom.

Gyakorta de vágnék
– Ellibegő árnyék –
Megállani valahol,
Ám már a tűnékeny
Gép messze vidéken
Kacarász és zakatol.

Itt is, ott is mécses,
Csöpp emberi fészek
Meleg szeme hunyorog.
Szuszogó gyerekek,
Gyökerek, gyökerek,
Békességes otthonok!

Volt nekem is egykor!
Gyönyörű gyerekkor!
Ó anyaszem mosolya!
Volt nekem is, kettő!
Ó drága Gödöllő!
Ó szép Kegyes Iskola!

Az egyik lebontva,
Másika számomra
Temetővé változott.
Oda már – madárka
Letörött faágra –
Csak sírni ha szálldosok.

Görögj hát karikám,
Fekete paripám,
Hegyen, völgyön, temetőn,
Ostoros négy szelek,
Érzelek, érzelek,
Bokám-bizseregdetőn.

Minek tétovázzunk.
Maradandó házunk
Úgy sincsen a nap alatt.
Mért volna kímélned:
Elvillan az élet,
Ha botorkál, ha szalad.

Szakadt gyökereid
Síró csöpp ereit
Szárogasd fel vigyázva
S széjjeltergetve
Tájakba, szívekbe
Küldd el őket világba.

Teljenek, éljenek,
Lelkekhez férjenek,
Emberekhez, egyenként.
Szívvel ha felfogod,
Így lehet otthonod
Mind az egész mindenség.

Ez mintegy magyarázata annak, hogy utazások közben írtam verseket.

Mit láttam!

Mit láttam! Mit láttam!

Kisfiút rózsaszín ruhában
Szaladni egy autó nyomában.

Az autó piros volt, robogott,
A gyerek pici volt, kacagott,
Lihegett az autó nyomában,
Nevető rózsaszín ruhában.

Mit láttam! Mit láttam!

Nénike könnyökölt magában
Félhajas ablaka zugában.
Nézte a loholó gyereket,
Nézte, nézte, és nem nevetett.
Valamit mormolt magában,
Tafota fekete ruhában.

Mit láttam! Mit láttam!

Szó szerint ezt láttam, és sikerült néhány sorban rögzítenem. Úgy érzem, élet és halál benne van.

Elkésett hold

Ragyog a nyári reggel.
Ezüst harmatszemekkel
Virágzik a haraszt.
Kék-arany égnek aljám
Elkésetten a halvány
Halottas hold virraszt.

Úgy bújik, oly parányi!
Még a szemét se látni:
Lehunyta szégyene.
Mint egy kinézett vendég,
Ki, hogy időzni mer még,
Elnézést esdene.

Mint egy kivénült herceg,
Kit várából kivertek
Ifjabb hatalmasok,
S most érzi tehetetlen,
Hogy visszajöhetetlen
A szép kor elsuhog.

Mint egy nagyságos eszme,
Amely, varázsa veszve,
Nem rombol, nem terem,
Már nem vérszínű zászló.
Csak kékesen parázsló
Szelíd történelem.

Oly némán foszladozgat,
Mint egy hamvába roskadt
Szerelmes szenvedély.
Már megmozdulni sem mer:
Mint egy százéves ember,
Csak ül és üldögél.

Hold, hold, öreg barátom,
Ej, légy legény a gáton,
Ne hagyd el így magad!
Hol lesz ma még e jöttment
Világ, mely most elömleng
Körötted s kitagad!

A kamaszfényű hajnal,
A zsbivásári zajjal
Rikongó nappalok,
S a festett arcú vénlány,
Az alkonyat, oly mélán
Hiába andalog.

Akármi fennre héjáz:
Az est, a zordon íjász,
Vesszője már suhog,
S a nap máglyája üszkén
Feléd bókolva, büszkén
Kelnek a csillagok.

A hű testőri gárda,
És koszorúba állva
Kísér a trónra fel,
És ég-föld összezsengve
Egy hűvös, tiszta csendbe
Meváltást ünnepel.

Csak néz reám az árva,
És arca mint a lárva,
Már nem is szenvedő,
Amíg elömli végkép
Hideg halotti képét
A szürke szemfedő.

(Őszi fecske kötetben.) Ezt nagyon szerettem. Elég soká dolgoztam rajta, és a Rudolf Czinege-féle állomásról lefelé jövet a Dolomitok közt lefelé robogó buszon fejeztem be.

Szikrazápor

Fehér a hold és vágat a vonat,
A szikra pattog.
Zajgó kerekek és sajgó szívem
Vadul versengve kattog.
Egy sírhalom és egy világ
Múlt el mögöttem:
Tegnap még fogtam egy kezét,
És ma temettem.

A szikrazápor vissza-visszahúz
A temetőre.
De zúg a gép, de menni, menni kell,
De törtetünk előre.
Bújhat a hold, a füst eláll,
De bárhogyan essék,
Te mégy! te mégy, előre: hív
A kötelesség.

Ő már megérkezett. Virrasztani
Nincsen miért őt.
De kattognak kerekek és szívek:
Várnak az élők!
Nézd mennyi kéz eseng feléd:
Húznak, cibálnak,
Neki az éjnek és az új
Sírok sokának.

Ó, hányszor kell még drága sírokon
Hangtalan rínod!
Ó még hányszor kiújul véresen
Búcsúzni kínod!
Nem a tiéd az életed,
Nem a halálod.
Csak verjen a szikra, csak hajtson a hold,
Amíg a boldog Stációt
Meg nem találod.

Harangi Laci temetése.

Embernek lenni

Bosszúsan, mint a bibliában
A morgó Isten-embere,
Húzódok e bokor tövébe,
És keserű daccal tele.
És fájdalommal, hisz a lelkem
Még most is érettük remeg:
Én jót akartam, én jót akartam,
Miért hogy mégsem értenek!

Szellőcske surran át. Fölöttem
Az orgonafa lombjai
Bizalmasan egymáshoz bújva
Kezdenek összezsongani.
Úgy együtt vannak! Lomb a lombot
Olyan meghitten fogja át.
Lehet-e, hogy levél ne értse
A szomszédos levél szavát?

Por az úton. A legelőről
Megtérőben a birkanyáj:
Összetorló gyapjas fejekből
Kondorodó tengerdagály.
A szél egyhangú bégetésnek
Foszlányait hozza felém.
Ha báránynak születtem volna,
Bizonyhogy én is érteném!

A ház előtt a gyér homokban
Sikongatnak a gyerekek,
Kavicskáznak és hempergőznek,
Hányják a cigánykereket.
Kettőn közülük csipkegallér,
Mezítláboska két gyerek,
De egy almának négy gerezdje
Nem lehet náluk ikerebb.

Olyan irigyen nézem őket:
Hogy értik egymást mindezek!
Ó én is, én is, minden embert,
Csak engem ők nem értenek.
Az egyiknek csak a tanár úr,
A másiknak író vagyok,
Ez csak a férfit érzi bennem,
A negyedik csak a papot.

Durva szemünk hát csak a felszín,
A tarka köntöst látja meg?
Az emberöszön meg nem érzi
Azt ami ember, ami egy?
A buta bari bölcsebb nálunk,
És emberebb a kisgyerek.
Embernek lenni emberek közt
Mi nem tudunk csak, emberek?

Fonnyadó búzavirág

Fürjes, pipacsos dűlőn járok.
Kereszt tövében búzavirágok,
Búzavirágok fáradt, fonnyadt
Levelei szomorúan haldokolnak.

Ki lehet a jámbor, aki odatűzte?
Áhítatának piros-e még üszke?
Vagy olyan halódó kéken világol,
Mint e szegény kis búzavirágok?

Szívtelenül tán elhagyta szegénykét
Bíbor öröm és rózsza reménység.
Vígaszul, világul nem maradt mása:
A mécses imádság kék lobogása?

Jézus, ki hordtad hóhér kereszted,
S hozzánkig húzott hármass elested,
Úgy-e, te érted, hogy a szíve tiszta,
Bár olaja gyér és kanóca pislá.

Úgy-e, te értesz, hallasz a fáról,
Magadénak ismersz szívünk szaváról,
És aki halódik tövében fádnak,
Befogod szemét a búzavirágnak.

Négy fiú a tóparton

Három fiú, a negyedik az atyjuk,
Dobog és döng a partfövény alattuk.
Napitta bőr, napszítta kis trikó:
Négy kiszabadult fekete csikó.

Birkózzunk! Már is mind egymásnak esnek,
Gomolyognak az izmos barna testek.
Egy-egy inas lábszár az ég felé.
Ki mondja meg, hogy melyik melyiké?

Hurrá, a vízbe! Pallódeszka reccsen.
Egymás nyakába! Műugrási verseny.
Prüszkölő arcok és csapzott hajak.
Ki nyomja víz alá a másikat?!

A csöpp halak közt rémült riadó van:
Négy pajzán pisztráng ficánkol a tóban!
Fiúk, halásszunk, az ám jó dolog!
Egy gombostút! Már kész is a horog.

Lesvén rándultát pálca zsinégének,
Megülnek mozdulatlan, mint a vének.
Komoly halászok, nincs egy locska hang,
Míg delet kondít egy távol harang.

A hátizsákban sok jó falat fér el:
Fehér szalonna fekete kenyérrel,
Hozzá a csemegék legjobbika:
Fejenként három szép zöld paprika.

Fűzfa tövében vígan eddegélnek.
De el nem állnak a tarka beszédek.
Egy-egy szép szóra egy-egy jó falat.
Négy pár szemből az élet kacag.

Az élet íze, a legédesebb kor.
Ó, így kacagott belőlem is egykor,
A komoly út aranyos elején.
Lesz-e belőlük, ami lettem én?

Ha elfogy egyszer az arany verőfény,
S nagyobb erő kell az izomerőnél,
Ha ötven felé siklik a hajó:
Futja-e majd a könnyű tréfaszó?

Ha megmozdul belülről a setéség,
Lesz-e szívük, hogy igéit elértsék?
Lesz-e erejük ott, hol egyremegy
Világatléta vagy szopós gyerek?

Megettek. Egymást átölelve ülnek.
Az apa egy hallgató nótát zümmög.
S mint akinek a lelke messze van,
Maguk elé merednek szóttalan.

Fiei emlék: megtörtént, amint meg van írva.

Apja fia

Kicsi hajó, tele van a fedélzet.
Enyelegnek, iszogatnak, zenélnek.
Táncolnak is, vasárnapi vidám nép.
Szinte bizony énmagam is beállnék.

Nézelődni mégis jobban szeretek.
Megpillantok egy öklömnyi gyereket.
Apja-anyja ünneplőben üldögél,
Apja karján pislogat a kis kövér.

Hurkalábú flegmatikus angyalka.
Nekidülledt halszeme is kancsalka.
Arca gömböc, sonka-rózsás a bőre:
Kinézem a jövő hentest belőle.

Apja fia, igaz mása kicsiben,
Aki itt ül asszonyostul, szélesen,
Mosolyogva, mint egy szelíd Behemót,
S órák óta ki nem ejt egy árva szót.

A kis hentes erős karján a nagynak
Piskótáján álmosokat harapgat.
Félóránként a korláton kihajol
S elmotyogja örvendezve: Ni, hajó!

A nagy ember gyönyörködve mosolyog:
Tetszik neki, hogy a gyerek oly okos.
Az asszonnal összekacsint suttyomban
S a kicsire egy nagy csókot rácuppant.

Az ő fia, az esze is reá vall!
...Ez is így fog asszonyával, fiával
Kirándulni Visegrádra pünkösdkor,
Kosarában rántottcsirke, vörösbor.

Kisfiára ez is éppily büszke lesz,
Így bújik majd az is apja mellihez,
Ilyen szép lesz, ilyen okos, ilyen nagy.
Ilyen fickó nem terem ám mindennap!

A kis kölyök, mintha bizony értené,
Úgy kacag, hogy rózsás húsa reng belé.
Két kis lábát széjjelveti: kiskirály,
Tudja, hogy az egész világ neki áll.

Szórul szóra így történt.

Jó testvéri szóval

Hadd el a pityergést,
Drága cimbora!
Régi nóta már ez,
Ócska csimpolya!
Ezt nyúvi örökké
Minden vén gyerek.
Hát persze hogy rosszak
Mind az emberek.

Rosszak bíz ők ahhoz,
Aki rossz nekik.
Aki élhetetlen,
Láb alá szegik.
Már ez ellen nincsen
Felfolyamodás.
Hogyne nyavalyogna,
Aki nyavalyás!

De hogyha a szíved,
Fejed is helyén,
– Kettő lesz belőle –
Egyet mondok én.
Nézz egyszer szemébe
Annak, aki bánt:
Mi lobog belőle
Rosszaság gyanánt?

Mondjam? Keserűség
Esett életén,
Bár maga se tudja,
Mije fáj, szegény.
Az fáj, ami nincsen,
Ami nem elég,
Mi ha volt is, elment,
S hült helye is ég.

Mondjam-e Irígység.
Benned jót ha lát,
Neki jószerencséd
Pörkölő zsarát,
Tüske a szívében,
Mint a tű, hegyes.
Azt hiszi, kihúzza,
Ha visszasebez.

Csoda-e, ha kéreg
Heged a szíven?
Ha mi belül kérges,
Kívül is kemény.
Jó testvéri szóval
Lágyogasd fel őt,
Dobd vissza kenyérrel
Szegény kövezőt.

(Őszi fecske kötetben.)

Az Isten ölében

Légy csendességben!

Légy csendességben: Isten hogyha hív,
Halkan szólít, mint pásztorhangu síp.
Kelj fel, és indulj engedelmesen,
Kutyuska-vígan, bárány-csendesen.

Ha futni verne vesszős szenvedély,
Ne gondoldj vele: menj és mendegélj.
Ha futva hágy el bárki, meg se nézd:
Csak el ne vétsed a csilingelést.

Ne nézz se jobbfelé, se balfelé:
Csak az egyenes út az Istené.
Hátad mögött ha mennydörög, se bánd,
Te csak sűrödj a hívó síp iránt.

Ha éjbe vész is előtted az út,
Megersimogasd a síró kisfiút,
Ha sívó örvény örvénynek kiált,
Te kikerüld a szepegő csigát.

A hangos ember érőt nem teremt;
Az erőszaknál erősebb a csend.
Ha szeges-öv, ha véres máglyaláng:
Te mosolyogj, és mondd, hogy Miatyánk.

S ha tán a hang a véres Hegyre vitt,
Hol elveszik a világ bűneit,
Szelíden lépj a szegezők elé:
A nyíró béres is a Pásztoré.

A messze húzott zivatar nyomában

A messze húzott zivatar nyomában
A mámorosra töltözött
Sikongó fű között
Részegen lép a lábam.

A fiatalra fürdött nyugaton
Lobog a nap a párás kék alatt:
Rám tűz. A súlyos tűz-fejék alatt
Meghajlik homlokom.

Elfogadom, Uram, elfogadom.

(Őszi fecske kötetben.)

A három csúcs

(Misurina, Dolomitok)

Hármas tornyoddal, alpesormi Templom,
Úgy nézel el országnyi talpaid
Mohája közt bújkáló életünk
Féreg-sürögtén, lázas cirpelésén,
Mint egykor Isten elboronghatott
A megteremtett milliárdnyi élet
Első mozdultakor.

A fellegek fölött lakol.
Oltárodon gyulad ki hajnalonta
A mindenség olajmécse, a nap.
Meghitt mosollyal nézed estelig
Keringni testvér homlokod körül,
S ha borzogatva rádborul az éj,
Az élő csillagokkal társalogsz.
Látod születni a lángos vihart,
S csendes magadban mormolón nevetsz:
Előre látod, hogy juházik el.
A dörrenő villámok ott fogannak
Szemed előtt, és ott lobbannak el,
S utánuk mélyebb lesz a hallgatás,
Némább az ormi csend.

A végtelent
Érzed magad körül hullámszani.
A múlóság törékeny évei
Elmorzsolódnak térdeid körül.
A mindenségben állsz, időtlenül,
Elmélkedvén az örök dolgokon,
Mert gondolataidnak idegen
Ami nem örökkévaló.

Mégis, fogadd el fölkívánkozó
Alázatos imáját sóhajomnak.
Fogadj el engem, rózsaszín Fehérség,
Fogadjátok be és izzátok át
Tihozzátok esengő lelkemet
Kemény és hűvös sugárzásotokkal,
Beláthatatlan élő kupolák.
Az életosztón ostoroz felétek,
A lélek-lélegzés kiirthatatlan
Ember-igénye és az éber undor:
El innen, el, ez iszonyú lapályról,
Még mielőtt végképpen ráborul
Az öldöklő vízszín üvegharang,

Amely alól millió masinák
Szivattyúzzák el Isten levegőjét:
A Szellem máris egyre ritkulóbb,
Már mozdulni is alighogy elég
Fáradt lehelletét.

Magasságbeli remeték,
Kőszáli szentek, hozzátok kiáltok,
Segítsetek! Ó jaj, nem is tudom
Halljátok-é a fuldokló sikolyt,
Mellyel a lelkem szakad ki felétek?
Nem is tudom: feljuthat-é halandó
Emberentúli másvilágotokba?
Azt sem tudom, jaj még azt sem tudom,
Kik vagytok, és mi lakik bennetek,
Ti hallgatag titánok!

És mégis, mégis szállani kívánok,
Fel, fel, közétek, fel, akárhogyan!
Egyet tudok, kitephetetlenül
Erős bizomnyal a lelkemben égőt:
Én is, én is onnan való vagyok.
Onnan jöttem és oda tartozom,
És meghalok, ha meghal a remény,
Hogy odaérek egykoron.

Ó Háromarcú Hegyorom,
Ha nincs lenyúlni értem ölelő kar,
Ha nincs utat jelezni hangotok,
Szakadjon hát ki templom-melletekből
Testvértékért a hangtalan imádság,
Ahhoz, ki nálatok is magasabb
És énnálam is mélyebb, és aki
Betölthetetlen vágyakat teremt
S nyugtalanokat magához ölel.

Rátok a Mindenség figyel:
Három Hegycsúcs, imádkozzatok értem!

Te vagy a jó

Én Uram, Istenem, velem mit tettél!
Már újra megintcsak megszegyenítettél.
Századszor is újra Te vagy a jó,
Én a rossz kisgyerek, vesszőzni való.

Ficánkoltam megint lábbal, kézzel,
Játszottam megint a kifent késsel,
S amikor az ujjam majd megvágtam,
Jóságod kézen legyintett lágyan.

De még le se zörrent a földre a penge,
Már mosolygott is szemed a szemembe,
Mintha mondta volna: Légy szófogadó,
Gyerek kezébe kés nem való!

Csak arra volt jó vihar és villám,
Hogy megrebbenjen aluszékony pillám,
Hogy éberséggel látni tanuljak,
Meglátni messziről felemelt ujjad.

Ó látom, Uram, hogy is ne látnám.
Szívembe maradjon vésve e látvány,
Bár el ne mosódnék onnan soha,
Ne lennék többé se vak, se puha.

Csak benned, Uram, s csak egy a reményem:
Csak annyit engedj kérni szerényen,
Hogy amit most némán súgok eléd,
Álljam becsülettel, legalább feléd!

Ments meg Uram!

A virágtalan, gyümölcstelen ágtól,
A meddőségtől, lanyhaságtól,
A naptalan és esőtelen égtől:
Ments meg Uram a szürkeségtől!

Édes az ifjak méntás koszorúja,
Fehér öregek aranyos borúja,
Virága van tavasznak, télnek:
Ne engedj Uram, koravénnek!

Csak attól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzek se előre, se hátra.
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne túrd, Uram, hogy bezáruljak!

Ne hagyj Uram, megülednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.
Ne túrj megállni az ostoba v a n -nál,
S nem vágyini többre kis mái magamnál.

Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megzökkenne vágyam mutatója,
Kezem kezében ha kezdene hülni,
Más örömén ha nem tudnék örülni,

Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden mozgást érezni ha szünném,
Az a nap, Uram, hadd legyen a végső:
Szabadíts meg a szürkeségtől!

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Elomlott testtel

Elomlott testtel, a műtét végén,
Szinte még füstöl a késtől a gégém,
Fekszem a forró lepedőn fázón,
És csendesen litániázom.

Lesem a fájdalom álnok szisszenését:
Hol leli fogának legelőbb részét.
Várom, konokul: jöjjön akármi.
Akarom a részemet fájni!

Mennyit sírt már bennem a lélek!
Számodra is immár szűnjék a kimélet,
Sajogj már egyszer, égj te is, testem,
Szóljon hozzám így is az Isten!

Amikor kivették a mandulámat.

Fülemile a hegyek közt

Jól hallok-e vajjon?
Mogorva hegyaljon
Gleccserek alól
Törpe bokor-erdőn,
Ríkatni kesergőn,
Fülemile szól.

Csak képzelem is tán, –
Olyan csodatisztán
Ér szíven e hang,
Mint ormokon ér a
Ködmélyből a méla
Déleesti harang.

Való-e vagy álom,
Nem is nagyon bánom,
Fejem se töröm.
Most nekem e lágy szó
Könnyekebe virágzó
Egyetlen öröm.

Mondd, kis csalogányom,
Mondd, amire vágyom:
Azt, azt keresem!
Pillám lecsukódik,
S ölelve fonódik
Imára kezem.

Szólongassuk együtt,
Két hangra szeressük
A Minden-adót:
Dalt a szomorúnak,
S a sziklaodúnak
Fülemileszót.

Mindörökké fiatal

Levelet kaptam. Vers-olvasni kérnek,
Fiatalokkal, elsőül, vezérnek,
„Mint idősebb írói nemzedék.”
Nézem az írást meglepetten:
Lám, hát csak én is bácsi lettem!
Hát ide jutunk mindenféleképp!

Egy szót se mondhatok reája:
A kegyelet hív és a hála;
Énrajtam nőttek, mondja a levél.
Én mégis mélán meg nem illetődöm:
Az estharangot kongató betűkön
Felzöndült lelkem mélyebbről zenél.

Soha bizony még eszembe nem ötlött
Kérdőre vonni magamban a költőt:
Öreg vagy-e vagy fiatal.
Mély mámorán a zuhatag jelennek,
– Szuverénnek, időtlennek –
Csordult el ajkamon a dal

De most, hogy kötik rám a rangot,
Ünneplő óriás harangok
Töltik be lelkem csarnokát.
Ó rejtelem! most, most tudom már:
Évezrek óta hordozom már
Az emberszó ajándokát.

Vén vagyok én, akár e bolygó,
Vén, vén, akár a ránkmosolygó
Éjszakabontó csillagok.
Ádám apánk ajkán neveket mondtam,
És a legelső afrikai gongban
Én köszöntöttem a napot.

A szép Adoniszt én sirattam,
A vérengző Saul én miattam
Verte a falba gerelyét.
Ami Jánosnak, Mennydörgés Fiának,
Szóban adott emberentúli szárnyat,
Az vonja izzó ajkam delejét.

Vén vagyok én, mint a teremtés.
Igém a Hatnap óta zeng és
A végnapon is zengni fog.
Fiatalok ti, akik énekeltek,
Apátoktól tanulni jertek
Az egyetlen, amit tudok.

Ó testvérek, csak ez az ének!
A kerubok testvéri zengzetének
Mély én fogamzik ez a dal.
A Szentlélek sóhajai kísérik,
Öröktől fogan és örökkön érik,
És mindörökké fiatal.

(Őszi fecske kötetben.)

Az Isten ölében

Már nem is kutatlak.
Se lakatos ajtó, se függönyös ablak,
Se tilalmas torony már nem csalogatnak,
Nem is riogatnak.

Erdő kanyar árnyán
Nem viszket a talpam, hogy mélyire járnám.
Ha távol a tölgyek, a picike páfrány
Töve is jó párnám.

Gyenge moha-sarjon,
Zúzó kavics-élen: egy a derekaljom.
Fűszál puha zizzén, lomb-messze-morajjon
Csak az e g y e t hallom.

Csak az egyet érzem:
Takaró mennyboltom és heverő fészke,
Szívó levegőm és szívvér-pihegése,
Általjár egészen.

Ugyan merre mennék?
Ugyan hova lenne moccannom is innét,
Ahol ilyen édes-odahaza lennék,
Nem tétova vendég!

Itt jó nekem éppen.
Futkosásba fáradt kicsi-fiúképpen
Apró lábaimmal megsimulok szépen
Az Isten ölében.

Ez a lényegen kívül érdekes próbálkozás a négyes rím modernizálására.

Présház

Elszállt a forró kánikula-évszak,
Mint elmúltak a tavaszi fagyok.
Arany napfény, te már a szüreté vagy.
A hegygerincen némán ballagok.
És megállok a présház ajtajában,
Ujjam motoz a rozsdás reteszen.
Rég jártam itt. Vajh nem volt-e hiában
Sok izzadásom? – el-elkérdzem.

Ha majd a tőke zamata lefosztva,
S elé ürülnek a tölt puttonyok,
Mit fog szólni a terméshez a gazda,
Kinél szegődött vincellér vagyok!
Lesz-e elég, s ha lesz is, lesz-e o l y a n,
Érzik-e rajta a hegy őshevét?
Hogy gyenge mustom meg ne hazudtolja
A hegyközség királyi hírnevét.

Megérte vajjon napszámát a munka,
A fűrt, amit kádjába hullatok?
Nem hívott volna pendelyes koromban,
Ha nem vár tőlem valami nagyot.
Nem tart húsos szalonnán, lágy kenyéren,
Paplanos ágyon hálni nem feket,
Ha félmunkával tudja, hogy beérem
S elszundikálom kétszer a delet.

Elszundikálom, el is füttyörészem,
Ó jaj, bizony el is báméskodom,
De hányszor, amint egy-egy parti fészken
Fecsegni kezd egy csöpp madár-rokon.
Lélegzetem az aggódás elállja.
Tudom, nem üdvös elgondolni ezt,
Ám Isten hogyha úgy akarja: hátha
Madárfüttytől is érik a gerezd!

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Ez szimbólum, nem igazi présházról van szó.

Új versek (1941)

Újévi reménykedés

Hóval jöttél, fiatal esztendő,
Csupa fehér vagy, szép-, jóra kelendő.
Napos és fehér, – ó ha az is volnál,
Naposabb, fehérebb a fekete ónál!

Szép hó, fényes, hűvös és metsző,
(Az üdvös értelem rokonának tetsző)
Jó melegítő, tiszta fehérség,
Borítsd be a rossz föld keserű kérégt!

Borítsd be, borítsd be, burkold el, öleld meg,
Holt-eleven szíve hátha fölenged.
Kripta-ürén a kifagyott mélynek
Hátha még pihegő magok is élnek.

Hisz felszakad egyszer a becstelen tél is!
Vérben és mocsokban ha százszor vetél is,
Egyszercsak, mégiscsak megjön a jövőendő.
Hátha te lennél az, fiatal esztendő?

Hátha te lennél az, aki elbontod
Fejünk felől a fekete boltot,
Butaság fekete fellegei gátját,
S eget érhet újra az igaz imádság.

Kiálts, ne hallgass, igazak imája,
Hallja az Isten, hallja, kívánja!
Visszalengő hózivatar, pelyhezd az égre,
Zizegjed, zúgjad: szeretet, béke!

Nektek is, népek gyilkosai, balgák,
Kíérzi az Isten szívetek hangját.
Amit kimondani magatok se mertek,
A szegény nyomorult, vacogó lelket.

Bélpoklos hazugság üvöltésén által
A pőre szív az, mit az Isten áthall:
„Ments meg, ó ments meg magunktól minket,
S átkozott magunktól szegény mieinket!”

Ó hallom, hallom az ember hangját,
Élők és hullák sírják, sikongják:
„Kit ember-okosság beteg ördöggé tett,
Mentsd meg önmagától az emberiséget!”

Fekete földön újévi fehérség:
Zsibbadt szívünkben csecsemő reménység.
Isten, éveket, szíveket teremtő,
Teremtsen újjá ez az újesztendő!

Ez már a háború.

Ó milyen szabaddá...

Ó milyen szabaddá oldottál engemet, Isten,
Ebben az esztendőben,
Melyet átadtál a sötétség hatalmainak,
Hogy az ő órájuk is üssön
És próbára vessék az igazakat.

Már elég is, Uram!
Már meg se mutasd a lángokádó légiókat
S a tornyosuló tetemeket,
Bélyeget már ne süttess homlokomra,
Ne kényszeríts
Éhen aszulni látnom enyéimet! –
Nagyobbat éltem én már:

Éjfélben a főpap tornáca előtt
A kakas egyet vijjogott.
De másodikat már nem kiált:
Köröskörül sziszeg, huhog
Ádáz szitok:
Mind, mind az egyetlen Péteren kívül
Rémülten tagadozzák
Az ember Fiát

Ó szörnyű hallani ezt!
De iszonyúbb, amit látni értem,
Elfordult szentek színe fonákját;
A Főpap elfedi képét
S a Római bronz arccal mossa kezét,
Talpig fehérben.

Én mindezt láttam és megéltem:
Élek, élek, de már nem én,
Nem az az én, aki voltam.
Belül, belül,
Valamik elszakadtak észrevétlenül,
Amikről nem is tudtam.
Lihegő ajkamon felcsuklik a zsoltár:
Hála, hála,
Hogy ettől a beste világtól,
Parázna pompájától,
Haramja-ígéreteitől
Megszabadítottál!

(A kettős végtelen kötetben.) Ez a magyar fasizmus visszhangja.

Gyónás nélkül

Mondok nektek valamit, emberek.
Hangosan szólni róla nem merek,
Csak suttogok, mint aki gyónni térdel.
Félig bűnbánat, félig félelem,
Kissé magam előtt is szégyelem,
És mindenestül én magam sem értem.

Azt akarom mondani, emberek,
Hogy mostanig nagyon szerettelek,
S most, – mint a hal melyet szárazra löktek,
Mint ki tengerentúlról hazatér,
S hová repesve szállt: övéinél
Rekedt szavú idegenekre hőkken.

Jobb is lesz el se mondanom talán,
Nem is tudom, hogy kinek mondanám:
Jöhet-e attól vétkem oldozása,
Ki maga volt elestem fő oka!
Ki szeretettel nem vétett soha,
Hogy várjam attól, hogy bűnöm belássa.
Jobb lesz, ha csak Istennek súgom el,
Mint aki áldozásra térdepel,
Mert nem akadt pap, ki megértse nyelvét,
És földet, embert, mindent elfeled,
Úgy veri mellét s minden kötelet,
Mely bűneihez bilincselte, eltép.

Így igazul meg az igaz. – De én,
Én hogy tágítsak vétkem kötelén,
Ki azt sem tudom, hogy mi is a bűnöm?
A szeretetből válhatik-e bűn?
Vagy az a véték, hogyha keserűn
S inaszakadtan szeretni se szűnöm?

Nem mondok nektek semmit, emberek,
Nem fogadkozom, mellet sem verek:
Egyetlen szóm az Istenhez kiáltom.
Uram, Uram, tégy egy piciny csodát,
Hogy bűn nélkül szerethessem tovább
Az embert, én boldogtalan családom!

Jó emberek

Most, amikor a fehér Arkangyal
Birkózik a fekete Varanggyal,
Az igazak öletnek vagy ölnek,
Isten szemén elfagynak a könnyek,
S pattogzanak szívekről a húrok:
Jó emberek,
Melegedni melletekre bújok.

Amikor a házak ereszerül
A madár is dermedve leszédül,
S könnyezik a kutya szeme fázón,
Könnyes szemmel én is azt vigyázom:
Füstpántlikát hol lenget a kémény.
Tudom ottan
Tinálatok fölmelegedném én.

Fehér búbos mellett a jó padkán,
Tudom, ott még magam megvonhatnám.
A szegénynek, ki bekopog félve,
Tányér levest adtok a kezébe.
Ott még otthon a mennyekre méltó
Három szentség:
Jóakarát, meleg mosoly, szép szó.

Itt is, ott is a veszett világon
Ablakotok mécse kivilágol.
Felmosolyog pici rózsás foltja
A virrasztó örök csillagokra.
Bederengi a fekete földet:
Így az égre
Valahogy csak visszatündökölhét.

Hiába hogy az emberi állat
Irtástokra seregeket állat:
Most, mikor a karonülő kiseded
Hebegése már tagadja Istent,
S a próféták szava is gyalázza:
Ti vagytok még
Az Úristen önigazolása.

Víz, víz, víz...

Esik az eső, mintha öntenék.
Odafönn tán már nincs is ég,
Csak víz, víz, víz!

Mennydörgés mennydörgést követ,
Záporzanak a mennykövek.
És víz, víz, víz!

Harangvirág most hova bú?
Hol didereg a pici nyúl?
Hol vacognak a cinegék?
Van-e számukra menedék?

Hát aki ottkinn csavarog:
A vézna, pőre vándorok!
Ágyúkon, árkon-bokron át
A szótlan ázó katonák!
Akinek nincsen födele,
Hova lesz most szegény feje!

Eldúl mindent a mocskos ár,
Bölcsőt anyától elcibál,
Testet és lelket elgyaláz,
Patkánygödörre lesz a ház,
Kocsonyává a szép gerinc.

Hát akinek Istene sincs!

(Őszi fecske kötetben.)

Szellősuttogás

Fejem fölött bükkfasátor,
Fejem alatt pehely mohok.
Bükkfalomb közt álmhozó
Puha szellő suhog, suhog.

Ringass, dúdolj, puha szellő:
Ne hallanám, ne is látnám,
Ne is tudnám, ami túl van
A kojsói havas hátán.

Anyás szellő suttogása,
Felkukkanó pötty szamócák,
Csupa illat, csupa jóság...!
Ennyi legyen a valóság!

Erdély, Marosfő. Ezt kevésbé kedvelem.

Légoltalom

Az ég a fák válláig ér,
Félénk eső szömörccikél.
Ballagdállok az ázott erdőn,
Fejem fölött kopott esernyőm.

Ülvén egy zsámoly törzsökön,
A rím taplóját dörzsölöm:
Ha tudnék tán belőle holmi
Dallamka-szikrát kicsiholni.

Így udvarollak Múza, lásd,
Hogy lépteid hozzám alázd.
Erre jutott a kényes költő.
Ó tönkreázott emberöltő!

A pajzán Pegazus helyett:
E csúzos apostol-pejek.
Hol lant zenélt olimpi fülnek,
Csepegő tollak szöszmötölnek.

És (mellyel együtt könnyezek)
Ez az esernyő-mennyezet!
Bíz ez a mennyhez nem hasonló,
Nem hordott ilyet szent Apolló!

Hát ez lett most a címerem!
Szent megadással viselem.
Hja, más idő, más nóta, más nép!
Így van bíz ez, és nincsen másképp!

De hisz ha jól felgondolom:
Elkél ma e légoltalom!
Lepereg róla hó is, víz is.
Ó védő boltom: szent poézis!

Mikor a század lázbeteg,
És lelket öl a fürgeteg,
Alattad mintha megfoganna
Az istenek termő nyugalma.

Rudnokon született. Ilmi húgommal sok szociális nővér is nyaralt ott. Egyikük eltörte a lábát, nagy nehezen Kassára vittem be.

Ne aludj, Uram!

Exsurge, quare obdormis Domine!

Ne aludj, Uram már sokáig!
Az utakon a vér bokáig,
A hullapára köldökig,
S a bűn, a bűn:
Fojt szinte már szemöldökig!

Ha még soká késik a reggel:
Uram, mi lesz az emberekkel?
A jókkal! – olyan kevesek!
Belőlük is
Hiéna lesz és tigrisek?

Mi lesz a néma kisdedekkel,
Kik néznek ránk döbbszemekkel,
S akiknek ajkán tej helyett
Az ördögök
Nektárja csurran: gyűlölet!

És mi lesz, Uram, – jaj, ne vedd el!
Világunk emelő kezeddél?
Mert káromlunk és megvetünk,
Uram, Uram,
Meghalsz-e végképp minekünk?

S ha meg: a kárhozat e földjén,
Hol megpattant a szív, a Törvény:
Kérdezni is alig merem:
Mi lesz, mi lesz
Gyámoltalannal, énvelem!

Csöpp szívemmel, mely gémberegetten
Piheg elhúzó tenyeredben,
S mint egy fészkből kiesett
Fecskefiók,
Szorong szegény és didereg.

Tudod, Uram, hisz Te teremtél,
Nincs több szívem ennél az egynél,
És ez – pusztuljon bár bele –
Ha mérge is,
A föld ízével van tele.

Nem tudok ember lenni máshol!
Vízözönben, földinduláskor,
A végítélet-napkor is:
Nincs más hazám,
Belé fogódzom akkor is.

Míg kezéd melegén nyöszörgök,
Most is, Uram, azért könyörgök:
Lüktessen áldott tenyered
Szívembe még
Egy dobbanásnyi meleget.

Add meg nekem, ó meleg Isten,
Szívem rajtad fölmelegítsem:
Hátha utóbb hozzám melenget
A bújdosó
Igazak közül még kilencet!

(Őszi fecske kötetben.)

Hadd essen az árnyék!

*„Mondá Izaiás: Ez legyen jel az Úrtól: Akarod, hogy fölmenjen az árnyék tíz vonallal, vagy hogy visszatérjen annyi fokkal? És mondá Ezékiás: Könnyű az árnyéknak növekedni tíz vonallal; nem akarom, hogy ez legyen, hanem, hogy hátra térjen tíz fokkal.”
(Királyok 4. könyve, 20. feje.)*

Mint ama bibliás királyi emberhez,
Prófétáddal, Uram, hozzánk is üzengess.
Jelt a jövődre kívánva kívánnék.
Legyen a jel most is: hadd essen az árnyék!

Könnyű az árnyéknak szállni meredekre,
Mikor a nap zuhan holtra nehezedeve,
Amikor az éjnek kísértete mozdul.
(Őrizzen az Isten a nem-ismert rossztul!)

Ha a napnak, Uram, vagy egy szót üzennél:
„Engedelmes szolgám, eleget pihentél.
Mától más a parancs: keltegető, kelj fel!”
És szállna az árnyék egy pici hüvelykkel!

Istenem! az első rózsaszírom-vékony
Keleti ég alján kiderengő csíkon
Szedres szánkából milyen lihegés szakadna!
A pincebogár nép hogy szökne szabadba!

Látnád, az öröm hogy piheg át a földön!
Csicsegő kisgyerek a harsanó zöldön
Bundás pulijával hogy kacag, hempereg.
Meglátnád, mit tudnak n a p p a l az emberek!

Hány az igaz ember, mennyi a jó szándok!
Úti kereszt alján mennyi Miatyánkok!
Hány kéz szelne cipót a rá kövezőnek!
Tarkállik a jóság, mint a virágszőnyeg.

Tarkállik a rét, ha meleg eső éri,
Virágzik az ember, ha engedik élni.
Csak érhessük egyszer árnyék megaléltát!
Küldd el, Uram, küldd el hamar a prófétát!

Szabad ember éneke

Olyan szabadon akarok ma Neked énekelni,
Amilyen szabadon piheg itt e rigó,
Mely a villámhárító hegyére szállt,
És nincsen köze több a földdel,
Mint az a pont,
Melyből karmos kis lába kinő.

Mint ennek a rigónak a rúdon,
Egyetlen pont még közöm a világgal:
Ezen a ponton át
Még hallom a templomi orgonát,
Még érzem a napcsókolta búzatáblák
Langyos-édes illatát,
Még visszavágyom símogatni gyermekarcot,
És bajtárs-kézzel parolázni harc előtt, –
De már nem úgy, mint azelőtt.

Ízes még puha ínyemnek az öröm,
De a fájdalom itthonabb érzi magát nálam.
S ha egyikük megkoppantja kilincsem,
Összetévesztem léptük nesztét:
Csak annyit tudok, hogy Te küldted el hozzám
Valamelyik kis mindeneseid,
Békességet köszönteni.

Mint valamikor, a tavaszi napokban,
Úgy ég eremben ma is a munka láza,
De amit nem ismertem régen:
Símogató a pihenés.
És amikor ágyamba térek este,
Mosolyogva mondogatom magamban:
De jó,
Hogy ügyefogyott munkánkra nem szorulsz!

Soha még ilyen melegen nem ölelt
Az igaz emberek édessége.
Soha nem éreztem ilyen mámorítónak
Szépség, igazság illatát.
Minden szóban: valami vibrál.
Minden szemből: valami rám néz,
Minden ismertnél emberibb,
És mindennél kimondhatatlanabb.

Imádkozni szeretnék:
De nem jó ajakamra szó.
Gondolni Rólad, okosan:
És gondolatom eláll.
Mégis érzem:
Most minden pillanatom ének.
Ó hallom, hallom velem-pihegését
A Mindenségnek!

(Őszi fecske kötetben.)

Nem én, Uram!

Megintcsak billenős a mérleg.
Én Uramisten, arra kérlek:
Most is, mint máskor, csendesen
Fogd le szépen a két kezem.

Egyért imádkozom, csak egyért:
Ne én, Uram, Te cselekedjél.
Én ne billentsem ujjamat.
Teljék rajtam az Akarat.

Ha úgy akarja, még ma este
Lábam elé simul a beste,
Lábbal lépek a tengeren,
És a kígyó is emberem.

Ha meg úgy látja (s úgy leszen jó!)
Képemre mászhat ronda hernyó,
S ólmos-szíz tépte vállamon
Krisztus bíborát hordhatom.

Mi róva áll, teljék be főmön.
Fontos csak egy: beléje nőm,
Ha nap növel, ha szél kaszál,
Mint forradt törzsű tölgyfaszál.

Az emberek, borzongva nézem:
Egy koncon, egy támlás-ülésen,
Mint a csibék a kukacon!
Én a jobbik részt akarom.

Keresztbe sem egy szalmaszálát!
Én megülök, Uram, tenálad.
Téged akarlak részemül,
És magamat, töretlenül.

Esztétikai tanszéket szerveztek Pesten, és egy professzor buzdított, hogy azt én pályázzam meg. Ez lett a veszte az Esztétikámnak, mert akik attól féltek, hogy csakugyan én találok odakerülni, kivitték, hogy egy-két lerántáson kívül nem írtak róla. Csak egy tárgyilagos bírálatot kapott: Halasy Nagy Józsefét.

Júniusi körte

Mint a koraérő júniusi körte:
Incseleg a lomb közt ígéretes zöldje,
De ha leszakítod, savanyú is, fás is,
Képmutató zamatába ínyed belevásik:

Látod, Uram, látod, ilyen vagyok én is.
Ahhoz, ami lennék, fiatal is, vén is.
Fiatal is: hamar-lángú, hamarosan hülő,
Vénecske is: sápirozó, suton ülő.

Hiába hernyózol virrasztó kézzel,
Hasztalan öntözöl mindennap mézzel,
Haszontalan porhanyítod köröttem a földet:
Maradok én, Uram, a te hálátlan zölded!

Akiért annyi verítéket ontál,
Csak ilyen, Uram, ez a félszeg kontár.
Igéid ellen kéreg a bőre.
Jótét helyébe jót ne várj tőle.

Jóakarát, hiszen, volna elég benne,
Csak az akarattól akarás is telne!
Egy akarás sarkába szegődne a másik,
Futná a vetéstől egész aratásig!

Ilyen ütődött, Uram, szegény szolgád!
Maga módján hiszen tevegeti dolgát,
Kantározni, nekimenni nem is akad párja,
Csak a dolog derekát már a jó égtől várja.

De hisz, édes Uram, te vagy az az ég is.
Te tudod, hogy akármilyen, tied vagyok mégis.
Hozzád futok akkor is, ha a lelkem vádol.
Langymeleget, Uramisten, ki ne vess a szádból!

(Őszi fecske kötetben.)

Felhős ég dicsérete

Eldicsérték már a boldog delet,
Rózsá-arany nap zengő nyugta-keltét,
Az ifjúságot, mely játszik s szeret,
Írigy ajakkal hányszor énekelték!
Borongó ég a barna föld felett,
Omló derengés, mélyebb titkú jelkép,
Valami más on elfutó lepel,
Sejtő lelkem ma téged ünnepel.

Az esős hajnal áttetsző ködét,
Melynek palástja égen-földön elleng,
Még nem világos és már nem sötét,
Nem füst a földön, az égen se felleg,
Csak imbolyog és kúszik szerteszt,
Elfogja szíved és megtölti melled,
Sírni nem enged, kacagni se tűr,
Melenget mégis észrevétlenül.

Ó szürke szépség, meleg-szomorú
Nehéz vidámság, enyém vagy egészen!
Te szentséges, tartalmas, szép ború,
Mely egy sóhajra már esőzni készen;
De északról ha friss szellőcske fú,
Mosolya villan sok furácska résen,
Fehér nincs rajta, nincs fekete foltja,
De a szivárványt szíve alatt hordja.

Lelkem is így borong az ég-színén.
A menny sírása összesűrül benne,
S lassan gyűlik, gyülemlik belsején
Az emberlét kigőzölgési szennye.
Nagyon is sűrű, majdnem hogy kemény,
Semhogy sírásban könnyülése lenne,
Úgy el van fanyarodva, nehezedve,
Hát még hogy lenne mosolyogni kedve.

Fanyar és még sem fázó szürkeség:
Csak ez maradt belőlem mindenestül.
Nyiss engem ketté, ó kegyelmes ég,
S villantsd fel fátyol énemen keresztül
Az ólomtenger bujdosó szívét:
A szép napot megváltó melegestül!
S ha nem lehet még ama napra nyílnom,
Engedd legalább tengerem kisírnom.

Eső után

Eső után,
A néma bükkök gondterhelten állnak.
A nyirkos délután
Úgy csüng az erdőn, mint szíven a bánat.

Az ösztövért
Rőt avaron vizet fakaszt a lépés.
A moh a bükk tövén
Nedves-puha, mint új seben a tépés.

Föl-fölremeg
A lankadt lombok álmatag szemöldje,
Nehéz eső-szemek
Zörrennek olykor fázósan a földre.

Olyan nehéz
Olyik csepp, mintha csak vívódva jönne.
Esőverés után az ember visszanéz,
És nem is érzi, hogy meghalt a könnye.

Maros vize

Maros vize fut a fűzes part alatt,
Hullámai a Tiszának tartanak.
Tisza-Duna a tengernek tartogat,
Keresi a mesebeli partokat.

Hát te szívem, poros parton bolygó
Ide-oda kerengélő golyhó?
Esteledik, már inad is bágyad,
Ide s tova vetik már az ágyad,
Mégse tudod, merre vagy menendő?
Mégse tudod, hol az elegendő?
Csak keresgélsz, – semmire se kellő
Gizen-gazon botorkáló szellő!

Szentjánosbogárkák

Esti erdő. Lomha tuskók
Utamat elállják.
Hát ti csöppek, nem alusztok,
Szentjánosbogárkák?

Zöldaranyos lámpáskátok
Az erdőt belengi.
A dezentor holdvilágot
Nem sajnálja senki.

Vad bozót közt lengedeztek,
Élő biztatásképp.
Hát te, szegény útjavesztett,
Nem tudnál-e másképp?

Piros reggel

Piros reggel. Harangoznak Mindszenteen.
Bólogat a búzavirág,
Harangoz az egész világ szívemben.

Ki húzhatja? Egész világ aluszik,
Csak a gatyás pici Gergő
Komandéroz egy tekergő kis bocit.

Teljes a csend, nincs egy fia szellő se.
Az égen is csupa pici
Álmos-gyerek, lusta-boci felhőcske.

Káprázik is tán a fülem tisztára:
Nem is harang, amit hallok,
Csak a lelkem felhajnallott tisztája.

Minden baját kidalolta, kirázta,
S mint a tejszín égi mező,
Nevet rá az ébredező világra.

A tej himnusza

Asztalomon piros abrosz
Minden reggel,
Karaj kenyér, mázas csupor,
Kövér tejjel, jó meleggel.

Béke bennem, most jövök a
Szentmiséről,
Szinte buzog még a malaszt
Szívem forrás fenekéről.

Ottan ittam Tállya borát:
Isten vérét.
Itt is iszom Isten-adta
Békességnek szép fehérét.

Ahogy iszom, azon habos
Melegében:
A jó széna szagát szívom
Amelyen a boci tapos.

Szinte érzem istállónak
Langy homályán
Tehén-anya lomha-meleg
Boldogságát bocikáján.

Szinte hallom tejes csöbör
Csurrogását,
Tejesorrú tarka boci
Farka bojtja surrogását.

Gyermekkorom... Szomszédéknál
Bocát fejnek!
Ajkam szélén érzem ízét
Gyöngyözgető anyatejnek.

Csoda-lágyát símogató
Anyakéznek.
Ó be jó ez! Ez az emlő!
Ez a bölcső! Ez a fészek!

Emlékezés illatában,
Szagos tejen:
De jól esik lehajtani
Két karomra zsongó fejem.

Így maradni, mint a szép tej,
Elömölve:
Visszafolyni, visszabújni,
Anyáölbe, Isten-ölbe!

(Őszi fecske kötetben.)

Óda egy nyúlhoz

Láttam egy nyulat. Kövér volt a rét,
Óvatosan eszegetett az árva,
Közben mozgatta két hosszú fülét
Előre-hátra.
Egy-egy harapás, egy-egy fülelés.
Olyan furcsa volt ez a jelenés,
Kacagnom kellett ökelmém.

Aztán megláttam a szemét,
És megfagyott a nevetésem.

Ó az a két szem!
Az a két sárga, rab-sunyi
Szemecske, mit fáradt-bután
Minden falás után
Meg-meghunyít!
Egyet harap
A két felálló periszkóp alatt,
És míg habzsol szegény, félig-se-rágva:
Silbakolva előre-hátra,
A két fül körbe les.

Szegény füles!
Mi fojtogatja kis szíved?
A farkas körmét retteged?
Vadász csövét? ebek fogát?
Vagy mely az égen vijjog át:
A csőrehorgas vércsefajt?
Vagy a rezzentő gyíkrobajt?
Minden gyanús! Minden gyanús!
Ha szöcske szökken, csiga híz,
Fűszál tövén is tör leseng,
Alattomos maga a csend.
Halált hozhat a víz, a szél:
Ellenség minden, ami él.

Hiába katonás fülek,
Hiába láb, szél módra gyors:
Gyorsabb a Sors,
És éberebb a rémület.

Emberek, emberek,
Az Isten legyen irgalmas nekünk!

(Őszi fecske kötetben.) A legsötétebb fasizmus napjaiban volt ez.

Láthatatlan őzikek

Zöld bársony hegyi rét,
Nyugalmas, mint egy falusi vasárnap.
Mondják: az őzikek
Minden hajnalban inni idejárnak.

Kabóca és a gyík,
Nyúl, meg a mókus régi jó barátom:
Ha addig élek is,
Meg kell a szomjas őzikeket látnom!

És mentem is le már.
Zenélő hajnal, tiszta csoda-kék menny.
Csillámló napsugár
A patakon. Minden, csak őzikek nem.

Késő! – Másnap korán
Szökött el borzas szememről az álom.
A nap is vánkosán
Nyújtózkodott még, túl a szemhatáron.

Fehérkésen, üdén
Szellőzködött új napra már a mennybolt,
A rét ezüst fűvén
Pillék mosdottak. Ám őzike nem volt.

Túlságosan korán
Jöttem ma ki! Milyen mohó az ember!
Még alszanak talán.
Sebaj! Megvárom. Vártam türelemmel.

A nap ragyogva kelt,
Lankadtak már a tikkadó virágok.
És kúszott és delelt.
Soha még ilyen őztelen világot!

Ti csalfa őzikek,
Hol csúfolódtok? Vagytok-e valóban?
Kérdeztem szerteszt,
A malomban, a hegyi fogadóban.

Ki látta nyomotok?
A malmosnak a nagyapja mesélte,
Hogy oda szoktatok
Éjjel kijönni, táncolni a rétre.

Az erdőkerülő
Megesküszik, hogy most is odajártok.
Látott-e? Még nem – ő,
De beszélt már olyannal, aki látott.

És jön a csepp Kata,
Nagy szeme-párja szent-komolyan kékell.
Ő minden éjszaka
Bújócskát játszik a kis őzikekkel.

Szép piros a fejük,
A kezét nyalják, az ölébe ülnek,
Beszélget is velük.
És szárnyuk is van és azzal repülnek.

(Őszi fecske kötetben.)

Zakar

Egy nagy darab lengyel legény,
Vastag bajusz, nagy kék szemek,
Noszogatja az erdőszélen,
A lusta három tehenet.

Szórtalanul, lesütött szemmel,
A barom után eltopog,
Húzván maga után a földön
Mindkét kezén egy-egy botot.

Nézzén a porban elmerülten
Bódult szemmel, ki tudja mit,
Míg ajkán olykor-olykor egy-egy
Félig-mosoly átsurranik.

A tehenek, tilosban többet
Kalévolván, mint egyebütt,
Megállanak a vén fa mellett,
Melyen a Szentantalka függ.

Jól tudja már az okos állat,
Hogy a legény hová akar,
Magától híz mindennap arra.
Megáll a kép előtt Zakar.

Kinyitja szeme kék virágát,
A bizodalmas szent felé.
A juhászkutyák szeme ilyen,
Meg a szelíd szláv szenteké.

Csak áll és néz és ajka reszket,
Soká-soká. Imádkozik?
Vagy éppen csak elsúgdogálja
A jóbarátnak titkait?

Megsúgta már nekem is egyszer,
Ki az a kis bányász-leány,
Akinél esze jár Zakarnak,
Míg ballag a barom után.

Ki szavafösvény bátyja útján
Egyszer egy olyan szót üzent,
Hogy Zakar attól elfelejtett
Ködös múltat, rongyos jelent.

Hogy pénze nincs, sem ép ruhája,
Mindent-mindent felejt szegény,
Hogy nincsen „születőlevél” sem,
Nincs semmi, csak egy vén legény,

Meg annak egy bolond, felejtős
Mámoros szíve, – meg a Szent,
A drága szentecskék az égben,
Meg az a kislány idelent.

De tudja minden jó keresztény,
Hogy a jámbort, ha ügye fogy,
Tizennégy szentek megsegítik,
Hát ez is csak lesz valahogy!

Így medítál Zakar az erdőn,
Ő bolondos szíve szerint.
Szentantalka a Jézuskáról
Hozzá fordítja szemeit.

Ugyan mi az, aminek láttán
Ily mosolygós kedvét leli?
A jószagú együgyűség-e,
Vagy a tátott csizma hegyébe
Kikandikáló bütykei?

Galambok

Fekszel a párnán: letörött faág,
Válladon ül a bűgő némaság.
Kezes vadgalamb, a füledbe súg:
Ami tegnap volt, édes-szomorút.

Hessentenéd, – de jó, hogy nem megy el.
Nem akarnál, de mégis könnyezel.
Visszhangot sír benned a tubaszó,
S ujjad közt meg-megáll az olvasó.

De felszálló szelíd-galamb imád
Elhagyja már a vadmadár nyomát
S tollain erdő-illatot vivén,
Csőrével zörget Isten küszöbén.

Rudnokon írtam Augusztia nővérnek, aki azon a nyáron eltörte a lábát.

Váltott gyerek

Csipkésen a lomb közt dorombol a fény.
Emberfejű törzsek a gally sűrűjén.
Uszályos árnyakkal a mély teli.
Ez a gyerek-erdő, a mesebeli!

Ember ha jönne most szembe, talán
Szinte bizony hogy furcsállanám.
Szinte hogy várom a kibukkanó
Táltos paripát vagy vén manót.

Galagonyák közt valaki jár.
Jaj, nem a szürke hétsingnyi szakáll?
Csörrennek a mérges fekete bogyók:
Jaj, ez a Hétszünű Kapanyányimonyók!

De hiszen csak jöjjön a szörnyű legény,
Tudom a titkát, nem félek én.
De bizony, bátran mondanám:
Jó estét, édes öregapám.

Rajtam ki nem fogsz, ravaszdi manó.
Én sem vagyok ám a m o d a való.
Ahonnan te jöttél – váltott gyerek én –
Jöttem a Göncöl táltos szekerén.

Hogy emberek közt lett a helyem,
Csak átbuszkáztam a fejemen,
Így lett belőlem éfi legény.
Bolonddá tartok mindenkit én.

Ha megint kedvem kerekedik,
Kapom magam egyszer, – nemsoká pedig! –
S nagyot rikkantva, bukfencet hányva,
Visszakarikázok meseházámba.

Rudnokon az erdőben volt egy csodálatos faképződmény, amely messziről olyan volt, mint egy öreg varázsló, ez a régi Panci-Manci mesét juttatta eszembe. De azért a versen rajta van a fasiszta idők hatása is.

Velük, helyettük, értük!

Most megcitállak lelkem, jól vigyázz!
Elég a zsörtölődés, elég a lázadás.
Csak rozsdá ez, falánk, mely izmaidba vág,
És nem lesz tőle külön a világ.

Nem leszel tőle gazdagabb te sem!
Mit ér elbújni békén a templom-hívesen
És mormolva misézni egymagadnak,
Míg kint az izzadt aratók ezrei elhaladnak!

Hisz mosolyogva érzed, mily messze még az óra,
Hogy zsémbes bácsi légy, múltak magasztalója.
Odáig még nem értél, hogy meg ne értenéd
A zölden-édes ifjúság bolondos énekét.

A napbanéző friss csikó-erőt
Ki vette húrra harminc év előtt?
A tiszta vér, mely lépteikbe dobban:
Tekints magad köré: kiben tüzelne jobban?

Ha nem is tejfeles immár a szájad,
Megvallhatod: ma is otthonabb nálad
A tejfel, mint a burnót vagy a szelídke pépek,
A lábaid még táncütemre lépnek.

Megelégedni avval úgy se tudnál,
Hogy érted őket, jobban önmaguknál.
Sem hogy nem bántanak, mint hasznos véneket.
Kell, hogy melléjük állj! Akard, hogy értsenek!

Ne viszolyogjon kényes gusztusod,
Mert néha nagyon is robusztusok,
Mert fürdetlenek olykor és zöldeket beszélnek.
Honnan vegyenek különbet szegények!

Hiába, mostan így mérik a fontot.
El kell a hússal fogadni a csontot.
Sok köztük a lator? Mihelyt hozzájuk lépel,
Júdás egy hanggal csendesebb, és hangosabb lesz Péter.

Különben, hasztalan vonogatod fejed:
Fiatal vagy: az ifjak közt helyed.
Csak közöttük maradhatsz magadé.
Avagy az öregek közt – mondd! – otthonosabb vagy-é?

Csak bátran állj oda. Ne félj: megérik rajtad,
Hogy onnan jössz, ahova ők óhajtnak.
Hogy mit előlük elfog a menetelő lárma,
Az melegít belőled: a csendes v o x h u m a n a .

Nem is tudják, mikor páncélban dübörögnek,
Hogy alva is utánunk nyöszörögnek:
Kiknek kezén gránátok nem teremnek,
De tudjuk titkát az örök Ütemnek.

És ha nem ismernek föl, ha kinéznék: Ebadta,
Te munkálsz, mint Isten munkálnod adta,
Velük, helyettük, értük, – majd elválnak,
Melyikünk marad a legény haláláig!

Dalolj, ne félj!

(Reményik Sándornak)

„Egy új világ van születőben!” – mondják,
Kik felkötötték az Idők kolompját.
A vének, kiknek szája fél-sírásra:
Megérett a világ a pusztulásra!”
Ne higgy nekik, magadnak higgy te, lelkem!
Én egy órával mások előtt keltem,
De fáradt nem vagyok,
És bizalmasaim a csillagok.

Én nem hiszek a tele-szájas Újban.
Az Új csendben jön és oldott sarúban,
Vagy a magasból angyalpille szárnyal
A szívbe, mit az Istenség megárnyal.
És akiben Igéjét megfogantja,
Az szánva néz a kérkedő Kalandra,
Amely ma szertesztét
Elfojtja a szemérmes Új nesztét.

Én hiszek benne, mind a világ ellen.
Órá esküdtem ifjú életemmel,
S azóta minden évszakújulásom
Még-még újabbnak, ifiabbnak látom.
És örökebbnek. Ó hogy issza fényét,
Hogy zsendül rajta új sarj, új reménység,
Mely örököt akar!
Csak ami örök, az a fiatal!

Ne higgy, én lelkem, csak makacs magadnak.
Megy a karaván, kiskutyák ugatnak.
Vénhedt ebek vonítanak a holdra:
A hold csak hinti harmatát mosolygva.
Eredj, én lelkem, elrendelt utadnak,
Szolgálatodra: keletről nyugatnak,
Előre, mint a nap.
A Pillérek erősen állanak.

Meleg a nap és hűvös szellők fújnak:
Ki mondja őket réginek vagy újnak?
Csorog a forrás, szüntelen szülemelő:
Embernek, őznek örök anyaemlő:
Vedlik és újul az emberi öltő,
Meleg a nap, és énekel a költő.
Lelkem, dalolj s ne félj,
Te napsugár, forrásvíz, enyhe szél!

(Őszi fecske kötetben.) Reményik S. nagyon kedvelte. Igen-igen szomorú ember volt.

Az égő bokor

I.

A Végtelenség Kristálycsarnokában
Embertelen magában áll az ember.
Áll és kiált.
Van-e Fül a Mindenben, figyelő,
Hangunkra, hangzó emberhangra halló?

Kiálts a szélhez, mondd, hogy üljön el, –
Kérd a villámot: sújtson másfelé, –
A hunyó napot, hogy ne hagyjon árván, –
A déli hőt, hogy ki ne szívja kinnal
Sziklába körmölt ciszternád vizét:
Hallgatnak-é könnyörgésedre vajon?
A tűz elé hiába térdepelsz,
Hogy fel ne falja büntelen tanyád:
Ha ésszel, kézzel torkon nem fogod,
Úgy elemészt, hogy egy csipet korom
Marad belőled s együgyű imádból.
Behúzza-é a megehült oroslán
Szavadra szikrahányó körmeit?
Az áspiskígyó tiszteli-e szód?
És mondd a marta sebnek, hogy ne fájjon!
Magányos hang az ember hangja, meddő
S rokotalan, csak a könnyörtelen
Szél vihog rá beteg visszhangokat;
Magányos hang az ember: mondatik
Valakinek, és nincsen, aki hallja;
Páratlan rím: a zengő ráütést
Szólítja zengve és elhal magában.
Kiáltozol, hisz amióta eszmélsz,
Egyebet sem tudsz, mint kiáltani.
Kiáltás, égresíró csepp sikoly
Jelentette a Minden közönyének,
Hogy megszülettel; egy hörgő sikoltás
Jelenti majd a siketnéma pornak,
Hogy közönyös méhébe visszatérsz;
S a kettő közt: minden kis pillanat,
Minden lehellet: egy-egy elhaló
Esengő sóhaj, vagy szomjú kiáltás
Valakihez, szilaj dörömbözés
A záranincs roppant páncélkapun
Vagy hízelgő szelíd esenkedés
Egy kívánt kulcslyukon, – a kulcs belülről,
És benn a házban senki sincs.

Ó jaj, dehogy nincs! Zárt ajtók mögött
Páncélok mögött, fellegek mögött
Világok mögött, ezredek mögött
Virraszt egy alaktalan Óriás,
Egy siketnéma és vak Óriás,
Egy vigasztalan Óriás: a Törvény.
Nem látom őt; nincs ember-arculatja
És teste nincsen: nem tapinthatom.
De hallom óriási lépteit
A Mindenség visszhangos csarnokában
Meg-megdörrenni s végigorgonálni
A láthatatlan kupolák alatt.
Egy dörrenés: s szökell a szolga nap;
Más dörrenés: a nap pihenni száll.
Egy rezzenés: ím felgurul a hold
És csalfa hévvel gömbölyödni kezd;
Más rezzenés: csorbítja sarlaját
És elemészti vézna tetemét.
Egy mozdulás: és serken a dagály,
Az Óceán hetesfogatja bög;
Más mozdulás: és visszahull a hullám
S alázatos-gügyögve megvonul.
Egy dobbanás: és emberszív alatt
Emberszív éled emberszenvedésre;
Más dobbanás: az ember odafekszik
Az anyaföld bizalmas kebelére
Virágnak trágya, féregnek falat,
Szellőnek játék, unokának emlék,
Történelemnek halvány hagyomány.
Robban: világ bukkan a semmiből.
Robban: világ bukik a semmibe.
Napok kerengnek, tejutak derengnek,
Naprendszerek párává porlanak,
Kattog a Küllő, csattogat az Üllő,
Lobog a, dobog a, robog a Ritmus,
Egy, kettő, száz, millió, billió;
Valahol, valahogyan, valaki, –
Egy Mester veri a taktust!
Egy Mester, egy Karmester-óriás.
Siket-é, vak-é? Bárgyú kis szavak!
Ki látott többet, ki hallott nagyobbat
A vak Miltonnál, siket Beethovennél!
Ó Mester, Mester, ó vigasztaló
Látó és halló Ritmus Óriás!

Verem a taktust, kezemmel, szívemmel.
Verem a taktust: kezemmel, szívemmel.
Minden eremmel testemben tapintom
a Mestert.
Ó drága Ritmus, meghitt jóbarát,

Én lélegzetem, mindenem, de jó,
 Hogy te lettél a Törvény, hogy a Mester
 Benned lélegzik és benned üzen!
 Bár térdepelve illeti csak ujjam
 Rejtelmes ráncú köntösöd szegélyét,
 T e g e d ismerlek, jobban enmagamnál.
 Ahol te szólsz, ott én otthon vagyok.
 A mindenségből te pihegsz felém,
 A mindenségben hát otthon vagyok.
 Aki tebenned él, testvér nekem:
 A Mester benned lélegzik körülem,
 A Mesterben hát testvér vesz körül.
 Aki ritmusra szól, az énekel,
 S aki énekel, nem lehet, ne halljon.
 Énekel: hallom. Énekelek: hallja.
 Ébredj én lelkem!
 Ébredj, citera, hárfa!
 Dalommal a hajnalt pirkadni keltem,
 Dalommal az Istent dalolni keltem.

II.

De meddig ér a hang?
 És meddig ér a szem?
 És meddig ér a gondolat?

* * *

Vak-sima fal a síkos Végtelenség:
 Nekigyürkőzik izzadságos elméd
 S nehézkesen úgy csusszan vissza róla,
 Mint makacsul erőlködő fiú
 Felül-koronás bükkfa derekáról.
 Hiába küldöd fölfelé szemed
 Lencsés sugarát; falra fal tolul,
 Végtelen torlik új-új végtelenbe.
 Az éther érthetetlen óceánján
 Szigetet hol lel megvethetni lábát
 Embergondolat és emberkiáltás?
 És mégis, mégis erősebb tenálad
 A tölthetetlen kényszer, hogy kiálts.
 Keresned kell, hívnod, kiáltanod
 A Halló Végtelent.

Hallod a Hangot,
 De olyan messze, messze, messze van!
 Hallja-e hangod,
 Hisz olyan messze, messze, messze van!

* * *

A Leviátán hömpölyög előttem,
Tengerek szörnye, Leviátán,
Aki dagályban, apályban dorombol,
Aki bömböl a jeges zivatarban,
S az égütő viharban hánykolódik.
A Leviátán hömpölyög előttem,
Előttem-é? alattam-é? fölöttem-é?
A Mindenség parttalan tengerében
Valami hömpölyög. Képzetelem
Vele hömpölyög s szédülten dadogja:
Leviátán!

Amikor millió és millió
Évezredenként egy-egy pillanatra
Fölbukkan a világtalan özönből,
Farka hegyének lomha billenése
Megrengeti a feneketlen árt
S felloccsant egy parányi buborékot.
Az újszülött tajték-gömböcske hintál
Hullámhegyeken, hullámvölgyeken,
És rengnek benne kisdud óceánok,
Csecsemő kontinensek domborodnak
És most elválasztott naprendszerek
Keringnek benne, mint bűgőcsigák
S pajkosan pergetik maguk körül
A csillagok parányi pörgettyűit,
És minden csillag újabb tengerekkel
És szárazakkal és új csillagokkal
Fiadzik újra, s az új Óceán
Új Leviátánokkal viselős.
Mígnem egyszer a milliomodik
Unoka Leviátán uszonyán
Megcsillan és vígan himbálni kezd
Egy vízparány, egy icipici gömb,
És forog és az esztendőök kerengnek,
És tengerek csatáznak tengerekkel
Az új golyóban, és ahol a tenger
Legmélye nyílik, áll egy Óriás,
(Irdatlan Óriások tömegében
Egy ici-pici gyermek Óriás),
És félkeze feltartott tenyerén
Kacagva gurigázza azt a csöpp
Játékvilágot, melyet durva nyelven
Napnak nevez, melynek alázatos
És engedelmes szolgálóleánya
A Föld, az én anyám.

Hol vagyok én!
És hol van tőlem az Óriásgyermek!
Az Óriástól hol a Leviátán!

És attól még az Első Leviátán!
Hogy jutna hozzá hangom cirpelése!
Hogyan törődnék porszem életemmel,
Hogy lenne füle hitvány hangjaimra!
Egy hangyaláb a Libanonra dobban,
Egy lepke rálehel az Óceánra:
Világok harsogása mind a kettő
Az én szavam neszéhez, míg eléri
A mindenségen át a Kezdetet!

Megállj, bolond paripa, képzelet!
Hová csatangolsz? Gyepelőt a szilajnak!
Ha ballon elméd kötelét eloldod,
A semmi kékben nincs előtte gát,
Repülhet és csaponghat kedvedként,
És teremthet, ha jól esik, magának
Világokat és mindenségeket:
Te állj és vedd meg élő lábaid
Két talpas, körmös oszlopát a földön,
Ösztöneid szívós gyökérzetével
A föld szívéig indázd el magad,
Hadd zsongja által földszakadta tested
A fogható, az éltető valóság:
A föld dobogta, ég lobogta Ritmus.
A Ritmus, ó a Ritmus nem szeszély,
Nem képzelet, nem csilló buborék,
Nem Leviátán: a Ritmus a Rend,
Az eszme és az ének: a teremtés,
Tennen magadnak képére teremtés.

Ugyan gondold el magadnak az Istent,
Amint kimondta a végső Legyen-t,
S fáradt ujjakkal megpörgette már
A Gömbök Gömbjét első indulásra,
Aztán elmondja: „Jól van úgy, amint van,
Forog immár, nincs többé forgatóra
Szükség, élél már örökké, maga
Emberségéből – amen és aludjunk!” –
És elterül a kék világmező
Csillagvirágos dagadó gyepén,
Szeméig húzza felhőpaplanát,
És nem törődik többé semmivel,
Aluszik, aluszik álmatlanul.

Ó milyen lusta mesterember Isten!
Ó milyen nyárspolgári gondolat!
Hol a mester, ki árván hagyni képes
A Művet, Művét, szíve magzatát!
És hol a mű, mely nem sír este-reggel
A simogató mesterkéz után?

Emlőt akar és ringatást a mű
És bölcsődalt és anyaörömet:
És nem anya, ki elaludni képes,
Míg csöpp pulyája emlőt nem kapott.
Vehet-e akkora lélegzetet
Szobrász, ha áll az óriás kolosszus,
Hogy életnél-halálnál izgatóbb
Ne maradjon néki: gyermeke testén
A fénynek-árnyak tánca hogy libeg!
A legjobb mester pálcájára bízta
Művét a fáradt muzsikus, – de mégis
Még álmából is iszonyattal költi
A gondolat, hogy tán egy eldugott
Helyen, ahol más meg sem hallaná,
Egy másodperccel el találja vétnei
Csilingelését a triangulum.
Tégedet is, idétlent, legutolsót
Énekesek, húrosok seregében
Nem költ-e olykor mint villámcsapás
Almodból egy-egy régi verssorod!
Nem, nem a művész hűséges! A mű
Több életnél, halálnál: egy magával.
Szeretet szülte, szeretetre szülte,
És nincs is benne más, mint szeretet.

Örülj, én lelkem, boldog énekes,
És énekelj, mert nemcsak énekes vagy,
De ének is, és aki énekel,
Szeretetből énekel tégedet,
S aki szeret, annak mi gondja más,
Mint hogy szeressen és hogy őt szeresse,
Akit szeret.

Örülj és énekelj,
Én boldog lelkem: érted ég az Élő
Szerelem lángja, melynek lobogása
Életre lángolt téged is. Örülj
S lángod indáját bíborosra szítsd.
Minden parázs halandó, csak e láng,
A Dallam lángja, a Szerelem lángja
A mindörökkön égő s el nem égő
Rózsának lángja nem ismer halált.

III.

Fülemről immár lepattant a sár,
Mint szememről a hályog és agyamról
Az emberszem bilincse. Szabadon
Úszom a zengő dallam-óceánban,
Amelynek nem volt és nem lesz határa,
Eleje nincsen, vége nincsen: él.

Mert minden ütem a Te pihenésed:
Testekben, színekben és vonalakban
Remeg és kúszik, tündököl és táncol
És ölelkezik, lankad és alél
És újra él és újra mosolyog,
És minden szín és vonal és idom
És mozdulat: a Dallam köntöse,
Szerelmed dallamáé.

Köszöntöm a közös háztűz Napot:
Tudom, hogy minden csepp sugárszilánkját
Énnekem gyűjtöttad fel egymagamnak,
S hajnaltól estig minden pillanatban
Új üzenetet integet felém
Kettőnk közös titkáról.
Jó meleg titok, beleburkolózom,
Mint egy jó bunda bolyhos melegébe,
És dudolászva járok a december
Haván-sarján és jéglehelletű
Rossz-emberek s didergő kicsinyek közt,
És odatárom nekik a felét.

Az Esthajnal Csillagot köszöntöm,
Rajtam virrasztó szemed hűvösét,
S ingó ösvényem hozzád igazítom.
Pirosítani hajtom oda képem
A táncrahívó szeleburdi szélnek;
A nagy hegyeket nézem áhítattal
És gerincük élő hullámain
Rajta látom még éppen hogy kihülten
Mintázó meleg ujjaid nyomát.
A nyár felhőin rózsaszín palástban
Libegsz tova, hópelyhekben csilingelsz
És a kérődző, bús tehén kolompján.
Fűszál hegyén cseppé szűröngözöl,
Fenyősudárban ég felé mutatsz,
S égből a földre sóvárogsz alá:
Susogló eső fátyolszálain.
Illatnak ülsz a gyöngyvirágkehelybe,
Meleg életnek sárga rozskalászba;
Harangvirágnak lila csókot adsz,
Kisgyermek ajkára rózsapírt,
Kukoricának kisleány-hajat,
Költő szívébe gyerekgyűgyögést,
Tudósnak eszmét, aggastyánnak álmot.
Jóságod édessége csordogál
Mézben, gyantában, édesanyatejben;
Teremtésed játéka mosolyog
Önnönmagán, mikor a kisgyerek
A jó homokban házakat emel.

Pajzán mosollyal vezeted a felnőtt
 Nagyemberkéék szalagfutó kezét,
 Alvajáró költőket, piktorok
 Esetlen ecsetét és filozófok
 És csepürágók kötéláncait,
 És úgy lesed, kíváncsi szeretettel:
 Mire még velük? – mit lehetne tenni még,
 Hogy még tarkább és még zengőbb legyen
 A létezőség.

Nyári éjszakában,
 A zengő csendben ablakom alatt
 Hallom suhanni lépteid neszt.
 Figyellek árva tücsökciripelésben,
 Holdat vonító nagy komondorok
 Borzongásában és a méla békák
 Állhatatos szerzeteskórusában.
 És hallak hajmeredve messziről
 Örjögő ágyúszóban és a szárnyas
 Halálszerszámok istentagadó
 Zuhatarában és gyermeksikolyban,
 Halálhörgésben, – káromló igék
 Fagyasztják szívem: *gyilkolj! és gyűlölj!*
Tipord el! és: Feszítsd meg!
 És meg nem érthetem, ha tudom is,
 A lehetetlent: hogy ezekben is
 Te mennydörögysz és magaddal beszélsz!
 Mily borzalom! De minden borzalomnál
 Borzalmasabb, hogy én is te vagyok.
 Kinyújtom a sötétben a kezem:
 S érzem, hogy kezed tapogat körül.
 Lépek: de érzem, hogy mozdulsz felém.
 Nézek kifelé: s néző két szememmel,
 Te nézel, ó kettős világtükör,
 Melyben belsővé finomul a külső,
 És ami belső, külsővé nehézül.
 Lélegzetem a te lélegzeted,
 Agyamban villódzol, véremlen áradsz,
 Szívemben sírsz, dobogsz és dübörögsz,
 Ha hánykolódik bennem szenvedély.
 Ha mozdulok, a mindenség megindul.
 Igét ha mondok, reveláció
 Harsog belőle: a Törvény beszél.
 Gondoljak rosszat: a Törvényt töröm,
 S megroppan a Mindenség tengelye.
 A Boltozat gyámköve lett a vállam,
 Markomban fordul az Örök Kerék,
 És sóhajomtól billeg és kihagy.

Néha meg olyan puhán és pihegve
 Húzódom meg a szívem fenekén,

Mint egy butuska, éppenhogy kibújt
 Fecskefiók a széthullt héj között.
 Hangod nesze is olykor annyi csak, mint
 Bölcsőben szundikáló csecsemő
 Lehellete, mikor keresztelő után
 Legelőszőr álmodik angyalokkal.
 Ittlétéről csak annyi hoz jelentést,
 Mint a virágzó szőlők illata.
 Megérik az ismerős illatot
 Nyirkos pincék mélyén a vén borok,
 S pókháló lepté hordaik szívében
 Boldog kerengés forradalma pezsdül.
 Érezlek én is: boldog ámulat
 Nyilallik át pókhálós lelkemen,
 És mozdulok és pezsdülök és forrok,
 Átallobog a forró fiatalság:
 Legelső lépés, első gügyögés,
 Első imádság, első költemény,
 Az első *legyen* visszhangzik belőlem,
 Az első Nap, a világfakadás.

Hol van már tőlem szenvedés, halál!
 Mit énnekem esendő birodalmak,
 Elomló Alpok, futó kontinensek,
 Szétporladó naprendszerek! –
 Minden Te vagy és benned minden él.
 A csöpp halál: a múlhatatlan élet
 Szemrebbenése.
 Nincsen, ami rossz. Te vagy egyedül.
 Minden te vagy. És minden én vagyok:
 Homlokodon az össze-vissza ránc,
 Szemeid szívárványa, tenyered
 Fehér lapján a kusza vonalak,
 Orcádon a pír, szívedben a gondok,
 És ajkadon a szűnhetetlen ének,
 Mely önmagáról és önmagáért,
 És önmagának, időtlen időktől
 És időtlen időkig orgonálja,
 Hogy *Szent, szent, szent!* és *ámen!* és *hozsánna!*

IV.

Én lelkem, aki hang vagy mindenestül
 És a Hangra hangoltan visszazenged
 A mindenségnek minden hangjait,
 Milyen bizalmas, otthonos világ
 Orkesztrumából zeng elő szavad!
 Amerre fordulsz, minden hangra hang,
 Meghitt, meleg, testvéri hang felel,
 És mindnek egy a lelke: mind Belőle

Benne és Érte és Hozzá vagyunk.

Atyámfiak, akik szerettek engem,
 És akiket szeretni úgy akarlak,
 Ahogyan enmagamat szeretem, –
 Atyámfiak, akik gyűlöltek engem,
 És akiket szeretni úgy akarlak,
 Ahogyan enmagamat szeretem,
 Atyámfiak a minden messzeségben,
 A szomszéd házban, szomszéd tartományban,
 Más világrészben, más csillagvilágban,
 Ismerősök és ismeretlenek,
 Régvoltak és majd egykor születendők:
 Kis munkatermünk túlsó szegletéből
 Összörnyek leste barlangok zugából
 Évezredek és eön milliárdok
 Fagyan keresztül is: rám nézzetek,
 És lássatok egy leheletnyi fényt,
 Egy szikra-pontot, amely csakhogy éppen
Van, de reszket és forró remegése
 Tifelétek, hozzátok kíváncsozik.
 Egy szemet, melyben tükröződni tudtok,
 Egy hangot, amely alig hallhatóan
 De mégis veletek és értetek
 Él és remeg, zeng és imádkozik.

Testvérek vagyunk! – milyen egy sugárzó
 És melegítő szó ez! Mind a földön,
 Földön és égen, égen és az űrben,
 Ahányan vagyunk: testvérek vagyunk.
 Most értem én a meleg kis barit
 (Ó, milyen rég volt!) hogy mi húzta hozzám,
 Ha éhes volt, ha fázott, hogyha félt.
 Azt a meleget érezte belőlem,
 Amit az anyja emlős puha teste,
 Becéző nyelve, bolyhos bundaselyme
 Lehelt, ölelt, csorgott felé
 Szopókorában.

Ó, most értem én
 A bozontos, bizalmas jóbarátot,
 A jóságos, a hűséges pulit!
 Hogy leste, milyen állhatatosan
 Akaratom! Egy fél szemvillanásra
 Kelt és indult és szolgált és loholt.
 Ezer lépésről megmorogta értem
 Az alattomos éjjeli veszélyt.
 S ha kimerülten visszakullogott
 Lábam elé az értem-állt csatából,
 S megsimogattam elkínzott fejét,
 Úgy nézett rám, mint hogyha mondaná:

„Köszönöm, én boldog vagyok!”
 Mit látott bennem ez a lelkes állat,
 És mit szeretett, hogyha nem az Istent,
 Akitől küldetett, hogy legyen élő,
 És legyen kutya és jó és enyém!

Köszönöm, puli testvér, hogy velem vagy!
 Köszönöm, közös Atya, köszönöm,
 Hogy adtál őrzőt és adtál barátot,
 Okos kutyát,
 Jámbor tehenet, mérföldlépő lovat, játékos cicát,
 Csorgó méhecskét és harsány vadat,
 Mezőmre tücsköt, ereszemre fecskét,
 Pillangót a szememnek, éjszakámba
 Fülemülét, harsány kakast a hajnal
 Fullajtárául és mindent.

Atyám,

Hogy értem ezt a tarka, szép családot,
 És hogy szeretem! Immár soha többé
 Egy sem lehet számomra idegen!
 Értem az undok férget is, az ocsmány
 Kövér gilisztát és a láb alatt
 Haladó hernyót, a düllelt szemű
 Varangyot és a mérges darazsat.
 Viaskodván erőmfelettiekkel:
 Feladattal és bűnnel, butasággal
 És ennenmagam nyomorú-felével
 De sokszor voltam hozzájuk hasonló,
 A férgekhez és hullókhöz, az Isten
 Elátkozott népéhez, a vonagló
 És lappangók fertelmes fajzatához!

Köszöntelek, bizsergő hangyafaj!
 Testvér vagyunk: a vágyam egy veled,
 Szolgálni és sürögni a közért,
 S vállalni terhet, szürke kis magamnál
 Tízszer nagyobbat. Ti vagytok a jobbak,
 Az igazabbak, de ikrek vagyunk!
 Testvérszóval köszöntlek téged is
 Nílus idomtalanja, víziló,
 És titeket is, rőfögő kocák,
 Sár hempergői: ó a sár, a lomha
 Pocsolyavíz, a lélekaltató,
 Volt pillanat már, hogy szép volt nekem!
 Én értelek és szánlak és szeretlek.

Madarak, ragadozók, fönkerengők,
 Mikor visztek már magatokkal egyszer? –
 Fülemülék, pacsirták, cinegék,
 Rigó testvérek, ó tanítsatok

A közös anyanyelvre: énekelni
Szívből-szakadtan, szívünk-szakadásig!
Oroszlánok, tigrisek, farkasok,
Ne kísértsetek: vért szagoltam én is
Veletek olykor, és a bömbölés,
A szenvedély sivár és elemésztő
Bestia-üvöltése, jaj, nagyon
Rokon nekem, irgalmazzon az Isten!
Mindnyájatokkal egy testvér vagyok,
Mint egy a szép szelíd háznéppel is,
Kiket az Isten élő kötelekkel
A föld meleg mellére kötözött:
Fák és virágok, füvek és bogáncsok!

Derekamban érzem a karcsú nyárfák
Sudár szökését, ájtatos fenyők
Imája bennem; mint a tölgyfalomb,
Sóhajtok néha; lelke szirmain
Ibolyaillat és az széna lelke
Illan meg olykor, és az emberek
Oly óvatosan és szemérmesen
Tapogatóznak éh csáppal felém,
Mint buzgó méhek a ti kelyhetekre,
Réti virágok, kis nővéreim.

Elheverek az otthonos gyepen,
Egy hűvös kortyot feliszom magamba
Szél öcsém kiborított serlegéből,
És megbillenti békés lelkemet
A meghitt mámor. Már ott ringatózom
Hármas ütemre a fenyőfaormon,
A patakban locsogok a kövekkel,
Fogócskát játszom futri fellegekkel,
Egy libbenő levélen negyedórát
Marakodom a szellő-kutyusokkal,
Kaszapengéssel, gilicebúgással,
Omló kövekkel, pizstráng-hallgatással,
Síró gyerekekkel egy kórusba ringok,
És zengek, mint a hárfa, mint az erdő,
A távol és a tenger és a mennybolt,
És mint a minden.

Mind egyek vagyunk:

A Centrumtól egyforma messze és
Egymáshoz egyformán közel. A Szem
Mindnyájunkon egyformán rajt pihen,
A Szív egyformán mindnyájunk felé
És mindnyájunkkal egyformán piheg.
Azonos-egy a titkos száz elem,
Amelyből testvér testünk összeáll.
Azonos-egy a hármasszenvedély,

Mely olajozza kerekeink szíját:
Eszünk, szeretünk, szolgálunk azonképp.
És egy a titok, a váltság, a cél:
Mint a vízből kifogott halacska,
Tátogatunk az Anyavíz után,
Amelybe jöttünk, amelybe sovárgunk,
Bölcsen az egyik tudatlan a másik,
De mind sajogva s énekelve mind.
Elmondhatatlan sóhajtozásokkal
Fohászkodol bennünk egymagad után
Te mindnyájunkban egy és mindnyájunkban más,
Mindennél több, mégis mindennel egy,
Te, aki én vagy és mi és ti és ők,
Mindenben én és mindenben nem-én,
Mindenben mink és mindenben magad,
Akinek emberek és csillagok
És minden lelkes és lelketlen állat
Egy hangra sírja: Nyugtalan a szívünk,
Míg el nem nyugszik benned, Istenem.

Győzöd-e még (1945)

Családfa

A csőcselék e csúf korában,
Mikor az ember egymagában
Csak számnak kezd számítani,
S hogy mégis érőt érni bírjon,
Eget ver (bélyeges papíron)
Az ősvadászó hallali,
Múzsám, jövel ma, vallani.

Mert minket sem a golya költött:
Vagy egy-két-harminc emberöltőt
Megértünk mink is, legalább.
Jöjj, fessük meg közös erővel
(Szemétdombról az égre nő fel)
A pókhálós családi fát.
Oly tarka, mint a délibáb!

A gyökere egy vén csavargó:
Az ágostai hétmagyartól
Magzott nevetlen ivadék.
Sátor alól sátorra járva
Tengette kobozán az árva
Vitézek-csúfja életét,
Nótázva népe végzetét.

Nem fényesebb az asszonyág sem,
Nem kényesek az ősanyák sem:
Egy kis cseléd az ükanyám.
Nótázó ajka friss fuvalmát
– Ahogy örlette kicsi malmát
Úr kenyerének úr-tanyán –
Püspökök lesték hajdanán.

Bizony a vér se szín turáni:
Kerülközött egy-egy Gvadányi,
Pázmány neméből németek,
Egy Zrínyi is, ki hősi horvát
Rögön emelte daca tornyát,
Volt rác is, tót is, egy sereg,
Mint ama Petrovics-gyerek.

Volt közte hős, volt áruló is,
Akadt egy-két cigány zsidó is,
Börtönt is ült nem egy üköm.
Nyugtalan nép! ki tehet róla!
Enyéim, s Isten a tudója:
E sokgöcsörtű dús tövön
Bútt napvilágra csepp gyököm.

S ha tudakolnád nagyapámat,
Ki megnyitotta szóra számát,
S ha kérdeznéd apámuram:
Amaz Mihály, a nagy Merengő,
A sasok útját túlkerengő,
S az apám János, színarany,
A pecsétgyűrűm tőle van.

Ím a családom, ím a vérem.
Szavam elállja a szemérem,
Hogy így kiadtam mindenem,
De mindent rajtuk át öleltem,
Lelkükből lelkezett a lelkem,
És Istenük az Istenem.
Más ősoimet nem ismerem.

(1939. december)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Fázó csillag

Halovány csillagok zizegnek az Oltban,
Már jeleket látok a napban, a holdban.
Nagy hegyek árnyában hosszú fenyő-ujjal:
Mutogatva-formán a magasba nyúlnak.

Emelkedő ujjad látom Uram immár,
Nincsen nyugodalmam régi sátraimnál.
Ne is legyen egyhamar ezen a világon:
A setétség órájában virrasztani vágyom.

Még tokba-nyugosztott kíméletes karddal
De hétszer zörgött már ajtómon az Angyal.
Hétszer hasított már szívembe a végzet:
Akarom is alázattal Uram az egészet.

Haszontalan úgyis hunyogatni pillám,
Mikor a határban gyújtogat a villám,
Minden este vérbe zuhan teteme a napnak,
S a jövődök várásától népek elapadnak.

Hogyne sírnék-rínék, ha akarom, ha nem,
Hogyne zökkenne meg ajkamon az amen,
Mikor álmomból is virrasztani rínak,
Akiknek a magaménál jobban ver a kínjuk.

Virrasszak is Uram, addig legyek éber,
Míg lehetek gyertya még a nagy feketében.
Csorduló cseppjeim ameddig leküzdöm,
Lángomnál míg hosszabb nem lesz keseredő füstöm.

Jót nekem Uram már oly sokat osztottál,
Kösziklából forrást annyit fakasztottál:
Többet a jövőtől nem akarok várni:
Elfogadom kezedből, hadd jöjjön akármi.

Ha hideg jön, nem baj; ha fagy is jön, hagyján,
Csak a rossz kanócnak égnivalót adjál.
Ha kormosan, ha reszketőn, de csak világoljak,
Mint a kicsi fázó csillag köve közt az Oltnak.

(1941. július)

Van itt egymás után vagy húsz vers, amiről egyszerűen azt lehetne mondani, hogy a történelem tükrözései.
Nem kívánok olyan kifejezést használni, hogy antifasiszta, de lehetne.

Vízözön előtt

Hullámzó hegyeken
Elküldöm kóborolni lelkemet.
Szabad, játékos hadd legyen
Egy percre még, –
Szállanék, szállanék,
Mielőtt a sötétség eltemet.

Már zúg a vízözön,
De én még nem akarom hallani.
Az oktalan erőkkel nincs közöm.
Törvényt teszek
Magamra: míg leszek,
A Szentséget akarom dallani.

Hallgató hegyeket,
A kakukkfű szemérmes illatát,
Kicsorduló szirmok megett
A méhikét.
Hadd hívom égre még
A béke betlehemi csillagát.

A Játék és a Csend
Utolsó hitvallója hadd legyek.
Hadd lássa Isten odafent:
Mikor a föld
A Nagy Hazug előtt
Feküdt is el: az illat élt és álltak a hegyek.

Ragyogja még fejük
Az alkony szivárványos sugarát.
Hozzád imádkozom velük:
Uram, ha tán
A vízözön után
Fölemelhetné fejét Ararát!

(1941. augusztus)

(Őszi fecske kötetben.)

Egy fiatal német katonához

Almaképu kis német katona,
Olyan fiatal, szinte még gyerek.
Mögötte a vasúti kocsira
Szerelt sötétlő páncélszekerek.
A pihegő vagónnak nekidől,
Talpáig harcias zöldbe szorítva
És rám mosolyog; kék szemeiből
A fiatalság meleg hajnalpírja
Nevet és a szívemet elszorítja.

Háta mögött a tömött kocsirol
Kurjogató legény harmonikáz.
Lelkem előtt az édes-zöld Tirol,...
Havasi lejtők, szénasuhogás...
Vasárnap-est a völgyi csepp falun,
(Utolsó nyár elköltöző anyámmal)
A főtérről, százados hárs alul
Idecsattog – a fiatalság járja –
A talpverős tánc hetyke muzsikája.

Nézem a fiút, belemélyedek
Mélykék szemének pihenő tavába.
Kedves fiú, lásd, ez való neked,
A tánc, az ének, az otthon világa,
Ma még a játék és a szerelem,
Holnap a munka izzó férfi-napja,
A könyv, a gép, a kutató-terem:
Apáid hívnak, szellemáldozatra.
Ki az, ki veled őket elhagyatja?

Mi az az irtó, siketvak erő,
Ami elkapott, szép felebarát,
Hogy nem hallod, csizmás menetelő,
A Kantok és a Schillerek szavát,
A Két Kőtáblát a világ felett,
Csak az egyetlen iszonyú Szirénát,
Mely kiszúrt szemű farkasként terel
A meggázolt Európa tetemén át.
Fölötted dögsasok, lépted nyomán hiénák.

Nem érzed-e szegény arcod körül,
Boldogtalan, a dermesztő szelet,
Amely a föld fojtott ereiből
Kúszik feléd sárgán: a gyűlölet.
A szabadság elfúlt párája ez,
Mely arcod körül méreggé fagyott.
Ó, látom és a szívem dermedez:
A jeges égre hull a csillagok
Írják a szörnyű ultimátumot.

Már mozdul is a jóllakott vonat.
Tompán zördülnek a fekete tankok.
Te mégy, hogy eltörj új országokat, –
Mégy, mégy és én már hallom a harangot:
Ítéletet kongat iszonyú nyelve,
A sírásó a pitvarban kopog.
Indultok az öngyilkos győzelemre,
És én siratlak, szép ártatlanok.
A Kőtáblák mozdíthatatlanok.

(1941. július)

(A kettős végtelen kötetben.) Marosfőn. Mi még nem voltunk benn a háborúban, de a német katonavonatok ott haladtak át. A szociális testvérek háza a sínek mellett volt, ha kiléptem a kápolnából, láttam őket.

Groteszk

Farkas-barkas jaj de szép!
(Ha nincs különb nála!)
Nyulam-bulam jaj de rút!
(Ha fáj fogad rája.)

Kilenc ördög marakodik
A fekete szérún,
Veri, vágja, öli egymást,
Potyogtatja a miegymást
Lucsok-eső-sűrűn.

Kukorica körömfalat,
Ha üres a bendő,
Mikor száraz a gége,
Langy víz is kelendő.
Kilenc bika bolhászkodik,
Kérődzene békén:
Kilenc kuvasz kapaszkodik,
Kilenc kullancs ragaszkodik
Furkós farkuk végén.

Megkukult a szabadság,
Leesett a fárul.
Sógoréknál disznót ölnek,
Kéredzkezdj be náluk.
Kilenc majom röhög rajtam,
Mikor verset írok,
Házibolond vagyok nálok,
Találd ki, most mit csinállok,
Nevetek vagy sírok?

(1941. július)

„Kraft durch Freude”

Szól a tölcseren a menetelő.
Szűk mélyéből az óriási busznak
Jelvényes mellet a napfényre kúsznak.
Virít a zászló hátul és elől.

Mennek, sorban, a rendelt hely felé.
A jól kiosztott kocsmasztaloknál
Kentes kenyéreké közt vígan buzog már
A söröskancsó és az almalé.

Nótáznak, esznek, tárgyalják mohón:
Hol jártak eddig, még ma meddig érnek?
És ki-kihallom néha suttogón

Üdvös nevét a végzetes Vezérnek,
Ki a falon függ, barnán, izgatón.
(Faust sír szívemben és a rheimsi Dóm.)

(Feldberg, 1939. augusztus)

(A kettős végtelen kötetben.) Egy óriási arányú sportszervezet volt, nyilvánvaló háborús célzatú. A vers abból az évből való, amelyben utoljára kinn voltam Németországban.

Felhők háromfelől

Felhők, háromfelől
Elfekszik az eget.
Ólomfalak megett
Föl-fölbukik a nap,
Már-már erőre kap,
Meg újra visszadól.

Hová lett aranya?
Hová a melege?
A szép aranyteke
Lapos lett és sovány,
Átlátszó halovány,
Mint egy beteg anya.

Borzong és didereg
Mind ami tőle él:
Ágon a falevél,
Száron a sok virág:
Oly zöldek és lilák
Mint éh koldusgyerek.

A pöre lombokon
Gazdátlan szél fut át.
Vinnyoznak a kutyák,
S a korhadt cser tövén
Egy fáradt ösztövért
Hangyácska haldokol.

A páncél hegyeken
Új tábor ront elő:
Káromló, bömbölő
Tüzes felhő-stukák.
Meadta már magát
A világegyetem!

Fogy már a levegő
Az omló ég alatt.
De a vak boltozat
Szűrőjén átszorong
Egy csöpp ezüstke pont,
Egy pont, egy tiszta pont.
Egy pont, mely egyre nő!

(1941. augusztus)

Egy fenyőfa tetején hintázó rigóhoz

Könnyű rigó,
Fenyőfa keresztje hegyén,
Úgy-e de jó,
(Mi tudjuk csak, te meg én!)
Szél csókján ide-oda lengve,
Fönn, fönn, ahol ne hallja senki,
Belehintázni, belecsicseregni
A végtelenbe!

Fád odalenn
Fűrészli talán már fekete kan.
Túl a hegyen
Gyürkőzik a szél alattomosan.
Döntő fejszét is amott neki fennek:
Így vagy amúgy, ránk döntik a házunk.
De mi ne bánjuk, mi csak furulyázzunk
Az Úristennek!

Regulánk ez, énekeseknek,
Kikkel az Isten kontraktust kötött:
Hogy amikor majd eltöretnek
A világbíró ördögök,
Az embertelen egykori tájon
A dallam, a dallam mécse derengjen,
Hogy a sivatag-csendben
Az Angyal idetaláljon.

(1942. július)

Ázott kövön

Feketén gubbasztok a Fekete Rézen,
Villámjárta fenyők feketéjét nézem.
Szemfedő nagy szürke ködtenger alattam,
Köztem meg azok közt, amiket elhagytam.
Rideg betonarcát felhőfedezéssel
Tornyolja előlem a közönyös ég el.
Egyetlen egyedül mind a két világon,
Ázott kövön üldögélek
S emberségem savanyú zaboláját rágom.

Mint véres homokján a meztelen matróz,
Kit a szél játéka sodort ki a parthoz,
Amikor a tenger befalta hajóját,
Rágja tehetetlen utolsó bagóját,
Marcangolja vérző, sómarta fogakkal,
Kiköpi végül is egy rekedt szitokkal:
Rágogatom én is keserű bagómat,
Idetolom, odalököm,
Köpném is szemébe a mostanvalónak.

Köpnék, káromkodnék, – de hogyan csináljam?
Átokra, szitokra sose állt a szájam.
Se ráncosodóban, se legénykoromban
Soha még levőre nemet én nem mondtam.
Kehely ha nyújtatott, – ha öröm, ha óbor
Részemet megittam az emberi jóból.
S most, mikor a végső álorca leoldott,
S tizenkettőt üt az óra:
Most a legutólján mondjam fel a zsoldot?

Úgy bizony, én lelke, nincs még ki a napszám!
Rozsdát kap odalenn az elárvult szerszám.
Nem ülhetsz itt estig, csak le kell már menni,
A zshivány ködökön erőszakot venni.
Egy jótét lélek sincs ott lenn a barázdán,
A vettetett magot föleszi a Sátán.
Ki látja el érted az Úristen dolgát?
Vedd elő a kaszakövet:
Jószántodból szegődtél, jókedvvel szolgálj!

(1942. július)

Egy kicsit hosszú. Három nyarat töltöttem Marosfőn.

Győződ-e még?

Cudar felhők gomolyognak,
Elkormozzák az eget.
Jeges eső fenyeget.
Eszteim komolyodnak.

Komolyodnak, feketednek,
Fogy a piros, fogy a kék,
Öreg legény, van-e még
Olajod a kerekeknek?

Győződ-e még ezt a beste,
Ördöghasból kivágott
Haramia világot
Megáldani minden este!

Meddig győződ egymagadban:
Emberesre mosdani
Képedet a mostani
Szennyektől a csepp patakban,

Az imádság patakában!
Az sem a szép régi már:
Zavaros is, el-eláll,
(Dögöt görget mostanában).

Meddig győződ türelemmel
Az Úristen türelmét?
Futja-e még kis elméd,
Hogy az ember mégis ember!

Hinnél-e a Hitetőnek?
Avagy állod: az a jó,
Amit az Isten kiró
Akkordmunkát az időnek?

Érted-e még, hogy nem érted
Ami nem is értelem, –
De ami van ideleln,
Mégsincs másért, csak teérted!

(1942. augusztus)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Éjszaka 1943-ban

Jól eltömött redőny mögött
Hársfalevelet főzök.
A föld felett griffmadarak,
Halállal viselősök.
A klinikán sírnak a gyerekek,
A sírokban nyögnek az ősök.

A holtaknak jó már odalent:
Éltek, ameddig győzték,
A csontokkal a gondokat is
Szépen elszemfedőzték.
Könnyű teher a hazai rög,
Nehéz a felelősség!

Könnyű a gyerekeknek is:
Még ők fejére nőnek
S elszaggathatják tőreit
A nagy Emberevőnek,
És írhatnak törvényeket
Istenesebb időnek.

De mit tegyen a férfiú,
Kinek törvénye: tenni,
Ki prófétálni küldetett,
És nem hallgatja senki,
És két halál feni rá fogát,
A kinti és a benti!

Kívül az ordas légiók,
Az emberhús-veszítők.
Benn a megőrült háza-nép,
A Krisztust újrafeszítők.
Cseppenkint vérezteti el
A százgyökérű szív őt.

Mit tegyek? Némán kavarom
Az elszűrt hársfalombot.
Kéken illannak ég felé
A gőzök és a gondok.
Kik végig-forrón fogynak el,
Bölcsek-e vagy bolondok?

(1943. március)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Szeged, a gyerekklinika mellett. Ezt nagyon szerettem a verseim közül.

Beszélgetés

Csodálkozol, te értő jó barát,
Hogy a rádiót nem hallgatom?
Nincs érkezésem: fontosabbakat
Sürget hites szolgálatom.

De hát a hírek! Élet vagy halál
Függ azon, amiket beszél.
Az sem érdekel?
– Úgy tanultam,
Hogy örökké senki sem él.

De hiszen még írál, örülnél,
Még gyújt az ég, még fűt a föld!
– Akkor küldi el a Pallér a munkást,
Mikor a napszáma kitölt.

Tud a halálnál rosszabbakat is:
Gyalázatot, gyötrelmeket,
Ördögi agy!
– Ki az, ki termetéhez
Egy hüvelyknyit hozzátehet?

Egy szóval: minden jól van, és örüljünk
Hogy ím még ma is élhetünk?
– Igen, igen, – csak azokat ne bántsák,
Akiket szeretünk!

(1943. február)

(Kettős végtelen kötetben.)

Pilóta

Könyv a kezemben, himnuszok.
A dombon valami zuhog,
Valami döng, valami kattog:
Géppuskák jégesője pattog.
Katonák lőnek odatúl,
Halál-előgyakorlatul.

Újoncok! – mondom csöndesen,
S a tollat, a tollat felveszem.
Vetem magam, boldog pilóta,
Belőhetetlen régióba.
Szemem szögezem odatúl,
Halál-előgyakorlatul.

(1943. július)

(A kettős végtelen kötetben.) Marosfőn fordítottam egy sereg himnuszt, akkor két hónapot töltöttem ott.

Kiáltás a pusztába

Róma első bombázásának hírére

Isten, ki a világ felett
Nem-rezgő karral emeled
A Rend virrasztó vesszejét:
Legyen úgy, amint rendeléd.

De vajjon híreddel van-é,
Hogy zuhannak a Bál elé
Kiket Igéd felszoptatott,
A népek, vért-itt állatok?

Nézd Uram: disznókkal etet
Meváltott embertesteket
És mindent ami kegyelem,
A tékozló Történelem!

Tudom, nincs ez se Nélküled,
Tudom, hogy áll a Feszület,
Amíg vonaglik és üvölt
Az embervér-gyalázta föld.

Tudom, hogy nincsen messze már
A szabadító napsugár,
És a bűnbánó tengeren
A szép szivárvány megjelen.

De mi lesz Uram reggelig,
Ha addig szertenégyelik
A legutolsó csecsszopót
A heródesi vérkopók?

Úgy-e Uram csak titkolod:
Van egy dajka Egyiptomod,
Ahol jóságod rejteget
Egy betlehemi Gyermeket,

Kin nem fogott a gyűlölet,
Ki tejet szopott vér helyett,
Ki a pusztából kél elő!
Kiálts immár Keresztelő!

(A kettős végtelen kötetben.)

Köszönjük meg a mái kenyerünket

Parancsot vettek az őrangyalok:
Hagyják el ezt a sápadt csillagot,
Mely föl sem tudja inni már a vért,
S az ítéletre hétszer is megért.

Bocsássuk le szépen a függönyünket;
Köszönjük meg a mái kenyerünket.

Adtál egy meg nem érdemelt napot:
Engedj, Uram, ne rosszabb holnapot.

Lélegzetet a lelkiismeretnek.
Szeresd azokat, akik nem szeretnek.

(1943. július)

(A kettős végtelen kötetben.)

Messze nézzen, aki élni akar

Nyüzsgő, visongó csöpp sereg,
Hároméves kis-emberek.
Táncol a vízen a friss evező,
Hintázva hív a kék hullámmező.
Hozom, hozom a csónakot!
– Felejtsük el a tegnapot!

Temessük el magunk megett
A véres bombaszőnyeget,
Amely alól előnyüzsögtetek,
Szegény kis bódult fölöslegések,
Amely alatt ott hagyatok
Apát, anyát, a tegnapot.

Felejtsük el, s vele a mát,
A szegény eszelős hazát.
Messze, maradjon el a bectelen,
Az ordíttató, őrzítő jelen,
Minden, amit megátkozott
Fejünk megeste ránk hozott.

Felejtsük el, felejtsük el!
Csak émelet okoz a közel,
Gyomrot kever, kétségbeesést kavar,
Messze nézzen aki élni akar!
Nem holnap, nem holnapután:
Szálljunk a szálló nap után.

A mélyre menjünk, mosdani,
Ahol nincs ember, mostani,
S kéklő ég alatt, kéklő víz felett
Csak a nemes sirályok lengenek,
S a napsütésben hallgatag
Sütkéreznek a bölcs halak.

Jóságos, csendes, tiszta nép,
Még önfajtájának se vét...
Lám, ilyen bolondokat álmodom,
Ülvén a villás evezőpadon
S forgatván a lapátokat,
Mint egy leláncolt gályarab.

Ki álmatlan láztól nehéz
Piros szemével messze néz
S már-már hiszi, hogy el fog jönni még
Egy emberhez hasonló nemzedék
És megadatik látnia,
Hogy eldöglik a bestia.

Hogy lesznek újra emberek,
Igazak, mint a kisgyerek
És jobbak és bölcsebbek nálatok,
Ti fák, füvek és lelkes állatok,
És szépek, mint az egykori
Ember emberek fiai.

(Balatonzamárdi, 1944. augusztus)

Balatonzamárdi: a fővárosi egyházközségek a bombázások elől vitték oda a gyerekeket.

Fecskét látok

*Fecskét látok,
Szeplőt hányok.*

Magasan, feketén, nesztelen,
Fecske suhan a meztelen
Csatamarta mezőn.
Magasan, feketén, nesztelen,
Valószínűtlenül előkelőn.

De régen, de régen, de régen
Láttam fecskét az égen!
Egy esztendeje már,
Egy világéve, hogy nem járt felém
Ez a meghitt madár.

Egy világéve merre járhatott,
Milyen szörnyűségeket láthatott
Keleten, délen, északon,
Hogy visszatért és itt akar hazát
E temetői tájakon!

Talán nem is jött vissza másért,
Úgy hozta el csak tisztesség okáért
Ünnepi fekete mezét:
Megérezte, mi folyik nálunk:
Egy hétországra szóló temetés.

Vagy tán most is a régi hozza
Gémberedett földünkre vissza:
Az örök tavasz-sejtelem?
Valamit lát a magasságból,
Ami nem látszik ideleln?

Talán lesz itt valami, – valami,
Amit nem lehet füllel hallani,
Mozdulás, foganás, jövő...
Fészekrakásra új eresz,
Új maggal új vető!

Akarom hinni ami képtelen:
Ha elrohadt a szép jelen,
Rothadtan ad kalászt a mag.
Fecskeköszöntő gyerekekkel
Gyerekeknek érzem magamat.

„Fecskét látok, szeplőt hányok” –
Ti holnapi gyerekek, lányok,
Hányjuk a szeplőt sebesen,
Ne maradjon a makulának
Ifjú szívünkön nyoma sem!

Csak a napfény, csak ami égi,
Csak az maradjon bennünk régi,
A többi minden új legyen!
Akarok hinni. Felhajítom
A levegőbe süvegem.

(1945. március)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) A háború után jöttem föl másodszor Szegedről Pestre. Ez a vers utazás közben íródott.

Borvízforrás

Borvízforrás csörög a lábaimnál,
A déli szél fenyőfabojtot himbál.
Körülöttem a dús csíki hegyek
Hullámozzák felém az Isten képét.
Uram, én Uram, ennyi szépért
Méltó hálaszót hol vegyek?

Amarra túl hörög az ágyú:
Kenyérre és virágra vágyó
Emberek vonaglanak ott.
Irtják, irtják az Isten képét!
Életemért, a máig épért,
Hol vegyek áldó dallamot?

Zizegj, fürtös füvecske szála,
Ne gondoljatok a halálra,
Folyjatok, áldott kútfejek.
Kérlek szépen, réti virágok,
Az embereknek megbocsátánátok:
Nem tudják mit cselekszenek!

(1941. július)

A Hargitán

Bolyongok a Hargita gerincén.
Köröttem az élet megint szép.
Nevet rám a zöld hegykoszorú,
Alszik bennem ami szomorú.

Állok, mint az Isten fenyője,
Nem gondolok múltra, jövőre.
Elcsituló kisgyerek szívemmel
Békességet kötök a jelennel.

Fejem fölött sasmadár kerengél.
Te madár, ha értem lejönnél!
Megtanítnál szárnyat bontani!
Most kellene ament mondani.

(1941. július)

Az Oltárkő alatt

Mert forrást adtál s patakot,
Áldom Uram neved.
De hogy földrázó haragod,
Még az is csupa szépet szagatott
A sziklából: hogyan dicsérjelek!

Mert enciánt intesz elő
És szamócát a kőből,
Imádlak alkotó Erő.
De szebben áld a szálfenyő,
Mely a sziklák fejére nő
És az egekbe épül.

Letérdelek hallgatagon
Az Oltár lépcséjén,
S mint szemérmes szélfuvalom,
Esenkedik fel sóhajom:
Ha legalább olyan nagyon,
Mint egy kis szúrós szürke gyom,
De ide illeném!

(1941. július)

A Fekete Rez

Az izzadt völgyön végigköpi kormát
A Kígyó feje: a vasúti mozdony:
Nincs menekülni más, csak fölfelé.
A Fekete Rez hívón hajtogatja
Borókapártás homlokát felénk,
A fenti szél bizalmasan köszönt,
Gyerünk – jobb odafönt!

Egyet iramodom, –
Már elmaradt a vonat és a völgy,
Kettéreccsent a görbe gond igája:
A hegy tövén úgy ráztuk el magunktól,
Mint a kalapot, a nehéz köpenyt.
Hadd verjen a nap, vesszőzzön a szél!
Meztelen arccal, meztelen karokkal,
S meztelen szívvel: ne vigyük magunkkal
Csak ami odaillik mindenestül,
Ahol a szeplőtelen illatok
S ahol az Isten földi melle dombja
Lélegzését tapinthatod.

Még egy kapaszkodás, –
Úgy nézem már a lenti kisvilágot,
Hogy minden ráncát elmosta a fény,
Betölti mind a gáncsos gödröket,
S a nyomorék púpokat elsimítja.
Oly frissen fekszik el a völgy alattunk,
Oly kimosdottan és lepletlenül,
Mint fürdetés után a kisgyerek,
Akire még nem húzták rá az inget.

Amint a szürcsölő tekintet
Lassan egyenkint végigsímogat
Dombokat, erdőt, irtást és mezőt,
Körülem halkán zsörtölődni kezd
A lelkeket csiklandó napsugár:
„Böstörködő, látod-e már,
Milyen a világ? Mit tud az Úristen!
Kezded-e már gyanítani,
Te kurtalátó: mi az, ami van?
Érzed-e már, hogy vesszőt érdemelsz?”

Tovább, följebb! Érzem, amint emelsz,
Sarkaló szellő, szöktető magasság.
Olyan könnyűnek érzem most magam,
Mintha nem is én lennék, aki még
Egy kis órája odalent lihegtem

A jármos ökrök botlós útjain.
 ÉN – ez az én, ez olyan fiatal,
 Rugós és magabiztos és erős:
 Éppen csak hogy még kezdi bontogatni
 A fényre duzzadó érzékeit.
 Én, én, én, – Istenem, csak most tudom,
 Hogy nekem áll még az egész világ,
 Úgy vár, oly türelmetlen-boldogan,
 Mint kiskoromban én a végtelen
 Éjszaka után azt a pici csíkot,
 Amely a zsalugáter sárga részén
 Fütttyentett be és felcibált az ágyról,
 Mert itt az új nap, lehet újra már
 Játszani – tenni!

Fölrértünk. Leülünk pihenni.
 Célnál vagyunk. Nincsen tovább.
 Hanyattvetem magam és elmerülök
 A körülöttem eltengeredő
 Csodavilágba. Kerek és szabályos
 És beláthatatlan és izgató.
 Körül a dombok, völgyek, újra dombok,
 Hátrább magas hegyek vonulnak még tovább,
 Még-még magasabbak, a legutolsók
 Elsimulnak a párába vesző
 Felhő-Alpesek láncai közé.
 Mögöttük már csak sejteni tudom.
 Felhőknél is átlátszóbb rétegek
 Még tornyosabb lépcsőit, és azontúl
 A láthatatlan légoltárokat.
 És ami még az oltárok fölött:
   A végtelenség!
 A végtelenség, kék és mozdulatlan,
 Szeplőtlen, problémátlan és egyetlen!

Itt jó nekünk nagyon, itt, itt maradjunk!
 Itt építsünk magunknak hajlokot.
 Innen elmenni is csak annyi lesz majd,
 Mint mikor aki napvédőüveggel
 Járt a világban, leesik szeméről
 Az üvegfátyol és minden marad
 Az, ami volt,
 És mégis más, nagyon-nagyon-nagyon más, –
 És mint az újszülött a vánkoson,
 Csak felsikolt.

(1941. szeptember)

A Csíki Székházban

A Csíki Székház ambitusán
Fecskefióka csicsereg.
Vagy újszülött pici gyerek?
Három órakor éjszaka
(Hála legyen a jó Istennek!)
Megszületett a kisbaba.

Túl a vajúdó városon
Nyirkosan, kövéren oson
Az olaj fekete vonata.

A Csíki Székház ambitusán
Fehérkötényes ápolókisasszony
Mossa szeméit, hogy tovább virrasszon
S rámosolyog kis pólyásaira.
Még ma (ha Isten úgy akarja!)
Megérkezik a második baba.

Túl a remegő havason
Tovadübörög alattomosan
Az ágyúk fekete vonata.

A Csíki Székház emeletén
Barázdás doktor mos kezét.
Halálos harcból érkezett,
De bárha ég, föld összeomlana,
Istennek hála, moshatja kezét:
Életben kisdéd és anya.

Keresztül földeken és testeken
Némán kúszik végtelen síneken
A halál fekete-vonata.

A szomszédban, a Csíki Szűz előtt
Most csengetyűz egy kicsi gyermek
A fölemelkedő Kehelynek.
A szentély kitérdelt kockáira
Most borulnak a mellverő barátok
S a Szürke Nővérek piciny kara.

Most veri neki az esett világnak
A vak Sátán kisiklott vonatát.
„Uram, ha csak egy szóval mondanád!”

(1941.július)

Csíksomlyón a barátok mellett volt egy szülőotthon, a szociális testvérek tartották fenn, ott töltöttem egy éjszakát. A megyeházát alakították át szülőotthonná, s annak ott Székház a neve.

A Maros forrása mellől

Szegedi barátaimmal

Szürcsömnyi forrás! Milyen különös:
Egy szökkenet, s már patak lesz belőle,
Aztán folyó, aranyhíres Maros,
És Tisza anyánk lesz a temetője.

Ha a csillanó kavicsok fölött
Eleresztenék egy papírhajócskát,
Hány kandi hallal, hány csupasz gyerek
Apró kezével játszana fogócskát!

Ha el nem akad szűrős köveken,
Sellők száján ha rongyokra se mállik,
Eléri tán az áldott földeket
És ellebeg az otthonos Tiszáig.

Hátha egy könnyet ejtenék belé,
(Ha szülejére gondol, ilyen téved
Szemébe annak, aki messze jár)
Elérné vajjon a tápai révet?

Bolondos játék! Ha oda is ér,
Arrafelé játszani rá nem érnek!
Könnyet meg, – csepp vizet a sok közé?
Ej, egy szerényke sóhajtással érd meg!

Hátha a kedves hargitai szél
Ölébe kapja s elhordja odáig,
Ahol pirul már a zöldpaprika
És ahol most a Tisza is virágzik.

Vagy nem is játék? Bölcsődet anyád
Nem ott ringatta, nem ő-vel tanított
Kenyeret kérni, – mi után esengsz?
Bolondos szíved minek szomorítod?

Mit tudom én, hogy mit is akarok:
Úgy kapnám el a percet, hogy marasszam,
És mégis fel-felütöm a fejem
És hazafelé nézegetek lassan.

Alkonyatkor a gyergyói egen
Felhőkből a Dóm kettős tornya épül,
És hallom a Tiszát. Mit tudom én,
Talán, hogy ittam a Tisza vizébül.

(1941. augusztus)

(A kettős végtelen kötetben.)

Reggel a szálláson

Tejszín párában úszik Kelet,
Most kél a nap a Hagymás felett.
Ide melegít a nyirkos aljig.
Innen is, onnan is kolompszó hallik,
Meleg kolomp, tehénke-szó.
Ébren lenni de jó, de jó!

Csúnya füstben a domb alatt
Kapaszkodó tehervonat,
Az oldala kormos, a tengelye sáros,
Sürgeti, húzza a messzi város,
Nyögeti, nyúzza a kaptató.
Helyben maradni de jó, de jó!

Ébrednek a házak, az emberek,
Csirke csipog és kisgyerek.
Valahol szisszen egy kaszán a fentő.
Amott az úton egy piros kendő.
Indul az ökör, a robotoló.
Felülről nézni de jó, de jó!

Jönni látok egy kisfiút:
Boér Sándorka kint aludt
A szálláson a bocinál,
Most tejbe-laskával kínál.
Jó étel ez, nekünk való.
Embernek lenni de jó, de jó!

(1941. augusztus)

Székely pap

Az arca ráncos, mint a csíki dombok.
A szeme, mint az erdőn az eperszem:
Melegít is és mosolyog is ejszen,
Ha a levelek húséből kibontod,

De a homloka verejtékben ázik,
Mert harisnyásan, mint a többi székely,
A kurta nyárban ő is arat, csépel,
Szénát csinál látástól vakulásig.

Századok óta kullog fenekedve
Faluja körül a farkas, a medve,
De pásztor virraszt a plébánián:

Bástyaövezte kicsi templomának
Báránya közt még nem esett hiány,
Hála legyen a csíki Máriának!

(1941. augusztus)

A csíkszentdomokosi plébános, akivel jóban voltunk.

Valaki a hegyen kiált

Valaki a hegyen kiált.
Vajjon ki lehet, mit akarhat?
Kaszáló székely a fiát?
Lányra legényke kurjogat?
Vagy egy fiú kajtatja váltig
Az elkalézolt pár lovat?

A hang most másodszor kiált
S a sziklafalon odaáltal
Dagadra veri homlokát.
Hányat kell még kiáltani?
Meghallja-e, akinek szólna:
Lovak, lány, gyermek – valaki?

A hang most harmadszor kiált,
Végigzarándokol a völgyön
És végsőt sóhajt ideát.
Javuljatok meg istenek,
Hogy minden emberi kiáltás,
Akit keres, találja meg.

(1942. augusztus)

(Őszi fecske kötetben.) Ez ott gyakori. Egyszer csak hallatszik valakinek a neve: „...jőjjön haza, mert beteg a felesége”.

Lajtorjás szekér

Csíkszenttamási lajtorjás szekéren
 Az országúton lassan zörgölődtünk.
 Ránkjárt az este, zúgott a Geréces,
 És az Egyeskö silbakolt előttünk.
 Ketten ültük a deszkaszál-bakot.
 „Mikor érünk be?” – kérdeztem. A gazda
 Előbb egy nagyot-nagyot hallgatott.
 Aztán felelt:
 „Majd amikor az Úristen akarja.”

Elnémult és szívemre ült az este.
 Szénaillat közt halódtak a rétek.
 Szemem az elvesző utat kereste,
 De nem találta, csak az egy sötétet.
 A felelőtlen szél is ellohadt
 A hangtalanul lebbenő sóhajra,
 Mely elhagyta gazdátlan ajkamat:
 „Hová megyünk?”
 „Majd ahová az Úristen akarja,” –

Ezt zsolozsmázta valami fülembé;
 Nem is tudom, a gazda szolt-e újra,
 Sóhajomnak ez éj-előtti csendben,
 Ha füllel nem, tán szívével tanúja,
 Vagy enszívemből hajtott gyökeret,
 Honnan a sóhaj sajjó réti sarja:
 „Hová megyünk, gazdátlan szekerek,
 Mi emberek?”
 Majd ahová az Úristen akarja?

Emberek, emberiség, útjavesztett
 Gazdátlan szekér, merre visz a rúdad?
 Elfordulnak az útféli kereszték,
 És ingoványba sirülnek az utak,
 Forgácsá pattannak a kerekek,
 Ördögmarokban jár a tengely sarka.
 Jaj szentek, anyák, apró gyerekek,
 Sivalkodjatok, –
 Hátha mégsem az Úristen akarja!

(1942. július)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) A történet is, a mondás is hiteles.

Az Egyeskö

A Hagymás üzen az Öcsémnek,
Az Öcsém felel a Hagymásnak.
Mit üzenhetnek egymásnak?

Közepettük a négyágú
Kőkoronával ékes fő:
Egyedül áll az Egyeskö.

A Hagymást utak ölelik,
Az Öcsémhez ösvényke fut.
Az Egyesköre nincsen út.

A Hagymás Gyergyóra könyököl,
Az Öcsém Csíkországba néz.
Az Egyeskö csak az égbe föl.

A Hagymás szénáért könyörög,
Az Öcsém az emberekért.
Az Egyeskö semmit se kér.

A Hagymás könyörög: Légy velem!
Az Öcsém biztat: Kegyelem.
Az Egyeskö semmit se mond:
Feje körül az Úr Lelke borong.

(1942. augusztus)

Ezt Voinovich nagyon szerette. Fölvoltam a Kisfaludy Társaságban.

Lelki beszélgetés a fenyőfákkal

Ti zöldpalástú fenyvek, ti erdők papjai,
Templomotokba jöttem vallani,
Amire harminc éve, hogy egyre készülődök:
Nincsen nálam őszintébb tisztelőtök.

Nincs ami lelkemet tisztábban intené
Nyílegyenesen föl, csak fölfelé,
Mint az az egyre zengőbb három-négy-ötös akkord,
Mellyel ti egyre följebb tornyosodtok.

Állotok egyedül, mindegyik egymaga:
Köröskörül a párzó éjszaka,
S a sürgő népű nappal, mely izzad és viháncol, –
Ti nem vesztek tudomást a világról.

Mint régi oszlopos szent, ki mit se kér, se vár,
Tinektek nem kell csak a napsugár,
Az eső meg a szél, amit a biztos ég küld.
Vagytok, ember és föld kegyelme nélkül.

Honnan van bennetek ez a szent nyugalom,
Ez az örökzöld bizalom,
Hogy így zöldelltek ingyen, télen-nyáron, betöltvén,
Amelyre küldtek, a fenyői törvényt?

Ki annyit tékozolt a semmi emberért,
Egyszer talán hozzátok is beszélt.
Tán még a Hatodik Nap fel sem hasadt a földre,
És veletek már Igéjét közölte.

Tán láttatok és láttok valami látomást,
Valami ős kinyilatkoztatást,
Amit a csillagok, amit az óceánok,
Mit emberrel közölni nem kívántok.

Amit én nem tudok, a titkot is, talán
Tudjátok régen s úgy néztek reám,
Mint – szemmel simogatva, szakállukba nevetve –
Jóságos nagyapók csacsogó kisgyerekre.

(1943. július)

Egy borjú sír

A szomszédasszony udvarán
Egy borjú sír az anyja után.

Tegnap még itt volt, ma nincsen itt.
A boci sír és sejt valamit.

Hogy talán nem is látja már,
Elment az anyja, mint a nyár,

A gyenge tej, a zsenge fű
És minden ami gyönyörű,

Minden amit a szív szeret:
Nem szopik többet langy tejet;

Ha álmából fel-felpiheg,
Nem lesz már ott a jó meleg,

Amihez odadörzsöli
Busa fejét a kis boci,

Bögölyt sem rezzent róla el
Virrasztó farkavégivel.

Nem tudja még, de sejti tán:
Másképp lesz minden ezután,

Égen, földön és udvaron:
Sovány sarjú, száraz alom,

Hosszú nap, kurta éjszaka,
Fejetlehúzó vasiga,

Görnyedt fej és görbült gerinc,
És munka, munka, munka mind,

Rabszolgasors, rabszolgalét,
S a végén bús kerek szemét

Behúzza vérpiros homály,
Érthetetlen, kábult halál.

Csak áll és néz boci-bután
És bőg az elment jók után.

(1943. augusztus)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

A havason

A havason, a havason
Leesett a hó.
Jeges-éles a levegő,
Harapni való.
Elapadt a hetes eső,
Felszakadt az ég.
A késkemény havasélen,
A haragos friss fehérén
Szürke lett a kék.

A havasról, a havasról
Szelet fúj a hó.
Hangja úgy ver át a völgyön,
Mint takarodó.
Valahol egy tompa döngés
Kél és ellapul.
Tán a fájó fül csapódik?
Mint amikor becsapódik
Egy nehéz kapu.

A havasra, a havasra
Fölbólintanak
Teli tógyú tehének és
Fickándó lovak.
Majd elnéznek mélabúsan
A kihúlt mezőn,
Nagy szemükben fájdalommal
Küzdölődik még a lomha
Másnap közöny.

Föl a hegyre, föl a hóra
Házunk szegletén
Ketten nézünk s egyet érzünk,
Egy fenyő meg én.
Ha elmúlik ez a nyár is,
S élnünk kell tovább,
Hadd maradjon ilyen élő,
Ilyen havasi fehérítő
Bennünk legalább.

(1941. szeptember)

Azon a nyáron augusztus utolsó hetében lelkigyakorlatot tartottam és utána még visszamentem egy hétre.
Akkor leesett a hó a havason. Szerettem ezt a verset, talán a zenéje miatt.

Máriaszem

A sárgarigónak,
A mámorítónak,
A nyárnapjónak
Add át a szíved.

Bölcs állati ésszel
Némán heveréssz el
A fübe, s ha nézel,
Hát nézd az eget:

Ami onnan túlról
A titkos azúrból,
Onnan-hazulról
Integet, immár integet.

Oda ha ellát,
Már hunyd le a pillád
És mondj egy ament csöndesen.

Csokorba ha kötték,
Szirmai kék pöttyét
Így hunyja le önként
A Máriaszem.

(1941. július)

(Őszi fecske kötetben.) Máriaszemnek hívnak egy encián-fajta kék virágot; hegyvidéken terem; ha leszakítják, összecukódik.

Rutafa

*Magas a rutafa,
Ága elágazik,
Még a tengeren is
Általhajladozik.*

Rutafa, rutafa, Isten fája,
Igaz-e, hogy elágazol tenger tájra?
Virágzol-e vigaszt a tenger fájra,
Rutafa, rutafa, Isten fája!

Legyezed, öleled az árva embert,
Akit a fekete rontás megvert?
Ágazol-e, igézel-e áldást rája,
Áldott gyökér te, Isten fája?

Ágazz el, rutafa, ölelj el újra
Tengeren innenre, tengeren túlra.
Embernek ember orvosló párja:
Öleld őket egybe, Isten fája!

(1941. július)

Ősi népdal, valószínűleg messze honfoglalás előtti időből. A rutát istenfának is nevezik.

Sütkérezés a hangyával

Sütkérezik a picike hangya
Tán egy percig nincsen semmi gondja.
Rakományát maga mellé ejti,
Tán bogárka-voltát is felejtí.

Sütkérezem illatos irtáson,
Nehéz fejem moha közé ásom,
Nehéz gondom a patakba ejtem,
Nehéz ember-voltom is felejtém.

Gondjaimat, sebes patak, vidd el
Messze innen görgő köveiddel,
Mosd el őket kerek kövecsekké.
Így akarok maradni örökké.

(1941. augusztus)

Ez lehet, hogy egy József Attila versnek – nem hatása –, de emléke alatt született.

Csonka fűszálak

Járogatom a lekaszált rétet.
Fogadjatok engem közibétek,
Beszélgetni hozzátok hadd üljek,
Megcsonkított pici sajtó füvek.

Bizony mondom, szenvedő fűszálak,
Mái naptól tiközétek állok.
Kívánkozom olyan lenni, mint ti,
A Teremtő kis kedve szerinti.

Nem gondoltok sarlóra, kaszára,
Csak a napra, Isten harmatára;
Teljen, nőjön a csecsemő sarjú...
Egyebeket hordjon el a varjú!

(1941. augusztus)

Úrfelmutatás

Még a lusta csillagok.
Fáradt fénye fenn sajog.

Alszanak az emberek,
Még a forrás sem csereg.

Nyújtózkodnak az utak.
Csak egy kakas kurjogat.

Hetyke kakas, jaj de friss
Fölkunéroz engem is.

Fölkapintom a fejem,
Nézem ezt a kék tejet,

Melyben a világ körül
Mesemódra elmerül.

Fönn a domb is ráncselyem,
Mint a pille a tejen.

De kihaladt a köcsög,
És a színtej szétföcsög.

Erre-arra elcsorog,
Hegyen-völgyön imbolyog.

Mígnem a kibökkenő
Csatarendű sok fenyő

Csipkezászlós ágai
Lándzsájával elveri.

Álmélkodva föltekintsz:
Rózsás már a hegygerinc.

Angyalbárány föllegek
Gyapja rajta föllebeg,

Az ég velük eltelik.
Csöpp legénykék terelik,

Szinte hallod hangjukat,
A kutyájuk rád ugat.

Aztán csend lesz, ima-csend,
Idelent és odafent.

Aztán egyszer valami
Hallhatatlant hallani.

A hegyek meghajlanak:
Homlokuk felett a nap,

Tűzaranyoltárkehely.
A természet térdepel,

S elkezdődik a csodás
Hajnali Úrfelmutatás.

(1941. augusztus)

(Őszi fecske kötetben.)

Csúrdöngölő

Bokor alatt komázok a bogarakkal,
Bököd a nap túlevelű sugarakkal.
Ciróka, maróka,
Csiklandoz a boróka.

Körülöttem, mint egy mese-fogadóban,
Szakadásig hegedül a tücsök-nóta.
Húzzad, füstös!
Veled fújom én is, öcskös.

Odamesszebb citerálva lengedező
Szellők alatt zsong a mező, ring a mező.
Kendómódra rázogatja fürtje selymét.
Volna kivel, énmagam is tánkra kelnék.

Pedig váltig mondogatják a hegyen kint,
Most is farkas jár a nyáj közt éjjelenkint,
Hátha bizony kurtán-furcsán
Rám viczorogna egy kimustrált vén toportyán!

Ahogy most van, biz én egyet kacsintanék,
Az ujjammal egy hamisat pattintanék,
Átkapnám a vén betörőt,
Tücsökszóra úgy járnánk a csúrdöngölőt.

(1941. szeptember)

Katicabogár

Piros pöttyös kicsi vendég,
Katicabogár,
Sütkérezni csiklándozó
Tenyerembe jár,
Tenyerembe jár.
Akármilyen nagy volt a tél,
Mégis itt a nyár,
Mégis itt a nyár!

Szároгатja szárnyacskáit,
Illegeti szét.
Fejünk fölött szivárvánnyal
Pántlikás az ég,
Pántlikás az ég.
Ha az ördög szánt is rajtunk,
Csak megvagyunk még,
Csak megvagyunk még!

Káromkodós jégesőben
Káromkodni kár.
Pokolgyomrú felhőkön is
Az Úristen jár,
Az Úristen jár.
Ő tudja, hogy mire végzi,
Majd megleszünk már,
Majd megleszünk már!

(1942. július)

(Őszi fecske kötetben.) Ebben együtt van a történelem is meg a nyár is.

Mókus

Cserlomb alatt, elsőfű szénán
A nyári szender rámlepett.
Hát cimborás szemmel ki néz rám,
Ahogy magamhoz ébredek:
Egy bolondos mókus az ágon,
Az néz velem farkasszemet.

Kunkor a farkincája vége,
Akár egy csörfös krampuszé.
Mancsocskáját mellére téve
Lóbálja, mint gyerek kezét.
Bizony, hogy gesztus ez, beszédes!
Kérem szépen, vagy szervusz-é?

Jaj, valahogy el ne ijesszem
A magasból jött cimborát!
Lélegzetvisszafojtva fekszem,
És félighunyt pillámon át
Magafeledt gyönyörűséggel
Lesegetem a kis komát.

S ahogy így fekszem, félig ébren,
Félig tán most is álmodom,
Megcsúfolja már az idétlen
Valóságot gondolatom:
Hátha egy elvarázsolt lélek
Ez az én kicsi mókusom?

Lélek, kit ez állati testtel
Kötözött gúzsba valami
Gyűlölködő boszorkamester
Akinek átka: ártani, –
És most hozzám húzza a sejtés:
Nekem kell őt megváltani!

(1942. augusztus)

Országúton lányok mennek

Országúton lányok mennek
Kézen fogva, párban.
Énekelnek, bolondoznak,
Csilingelnek. Nyár van.

Rozzant szekér megy utánuk.
Emeletes szénán
Pipázgató öreg apó
Nézi őket némán.

Cammog a két öreg ökör,
De mégis előz már.
Fönt a hegyen, lábujjhegyen,
Ideles az ősz már.

(1942. augusztus)

(Őszi fecske kötetben.)

Tizenkét bükkfa

Ez a tizenkét bükkfa temploma.
A lombok mélyén bong az orgona,
Zöld billentyűit napalkonyodáskor
Alig illeti a szemérmes kántor.

Világunk kántor az esteli szél:
Beszökött s csak úgy magának zenél.
Nem is cifrázza, mint szokta vasárnap,
Csak ahogy éppen az ujjai járnak.

Nekem is így illegnek ujjaim
Az akaratlan zene húrjain,
Csak ahogy éppen nekiandalodnak,
Csak úgy magamnak meg az angyaloknak.

Az angyaloknak, akik nesztelen
Gyülekeznek itt ilyen estelen
És fűvel, fával együttlécitálják
A zöldkaringes Mária vesperáját.

(1945. augusztus)

A Fekete Rez oldalában volt egy ilyen bükkfaliget egy kicsit följebb attól a nyaralótól amelyikben laktam.
Szentgyörgyi Albert is ott nyaralt akkor, annyira megszerette azt a telket, hogy aztán megvette.

Februári napsugár

Az ablak sarkán nézd ezt a tenyényi
Csiklandozó napsugarat.
Hogy fészkelődik: hol tudna beférni
A fekete papír alatt.

Oly félénken próbálkozik szegényke,
Olyan szemérmes, oly riadt
És büntudatos: bocsánatot kérne
A hosszú, hosszú tél miatt.

Jöjj, kicsikém, nézd, két sarkig kitárom
Ölelésedre ablakom.
Ezen a dermedt városi kopáron
Melegecskédet szomjazom.

Jöjj, testvérkém, te nem vagy bűnös benne,
És én is ártatlan vagyok!
Jaj, ez a rossz föld paradicsom lenne...
Engedjétek be a napot!

(1943. február)

A Tisza-hídon

Tavaszkodik.
Feszeng a föld, még abrosztalan asztal.
Kutyuska szellő tavalyi haraszttal
Marakodik.

Zörgő kocsik
Vigan kocognak, gőzölög a trágya.
Egy nyiszlett veréb a jó sorsot áldva
Nyalakodik.

A Tisza-híd
Elzsibbadott köveit mártogatja
És tükrében tótágast táncoltatja
Pilléreit.

Elandalít
A sugarak bizsergő citerája.
Feledteti a mai nap csodája
A tegnapit.

A tegnapit...
S a holnapot, mely Isten tudja, lesz-e?
A gyárak füstje messze, messze, messze
Az ég felé kívánczik.

(1943. február)

A magam módján

Hát ilyenformán élek én:
Fura, félnótás vén legény,
Lézengő, morcos, vérszegény,
Alighogy enni kér szegény.

Máskor a szíjjat megeresztem,
Sokat ízlelek a kevesben,
Zúza és máj fő a levesben:
Úgy élek, mint Marci Hevesben.

Máma csak így-úgy csellegek,
Csak ballagok és billegek,
Kóválygok mint fellegek,
Csak éppen ti nem kellettök.

Holnap: hatlovas régi gazdag,
Kaput tárok jónak, pimasznak,
Öntöm magam, bornak, vigasznak,
Vedeljenek, akik szomjaznak!

A magam módján ballagok,
Bolond szellőket vallatok,
Egy makkopáncsban ellakok,
És fázom, mint a csillagok.

Máskor, megint a magam módján,
Csillagsátoros nyár utóján
Elhintázom a Göncöl rúdján,
S a furulyám rekedtre fújnám.

Bizonyhogy balgán élek én,
Csak egy nótányit érek én.
Ha besötétül, félek én,
Szegény szorongó lélek én.

De néha, mint ki félni restell,
Fölállok libabőrös testtel,
S markomban egy picit keresztel
Farkaszemet nézek az esttel.

Farkaszemet, emberszemet.
Van aki szeret engemet,
Még akkor is, ha eltemet.
Annak viszem a lelketem.

Ahhoz szepeg immár a gondom,
Ki ismeri az én kalandom,
S amikor a végsőt szorongom
Csak ennyit mond: No, kis bolondom!

(1943. június)

(Őszi fecske kötetben.) Újabb kísérlet a négyes rímmel. De itt ez a rejtett humor fátyola. Pesten írtam.

Bölcsődal a bükkfa alatt

Dajkál a bükkfa sátra.
Mondd, mondd, mi van még hátra?

Bölcső a szénafészek.
A lelkem szinte részeg,

A fejem szinte szédül
A fenyvek fúttá széltül.

Zummog a méh serényen.
Te bújj meg itt szerényen!

Egy pille parolát ad.
Fordíts a múltnak hátat.

A holnapot se nézzed:
Messzebről int a részed.

Csak legyen hova bújni:
Helyből elég egy ujjnyi.

Időből annyi sem kell,
Amíg sóhajt az ember.

Csak ennyi kell, csak ennyi:
Ember módjára lenni,

Míg egy dalt ellehelnél.
Tehetsz-e többet ennél?

Kaphatsz-e többet ennél?

(1943. július)

(Őszi fecske kötetben.)

A hegy derekán

Megállj,
A hegyoldalban hűsen fűjdogál,
Köpenyt kavar és fülbe gögicsél
A puha szél:

Alább
Simábban, melegebben lép a láb.
Fenyőgaly-tűz marasztja meg alatt
A nyugtalant.

Fölül
Az ormokon a csend felhője ül,
Alatta elsuny a szennyes, bizarr
Világi zaj.

Vigyázz:
Veszedelmes szó, amit fuvoláz.
Nemcsak melenget, kormot is sűrűz
A lenti tűz.

Zsibong
És izzad lenn az ösztön és a gond.
Csúf már ez annak, kit úrúl a csend
Krizmája kent.

Különb
A békességes alkony idefönt.
De magányos és dideregtető
A hegytető.

Setét
Sziklák rettentik ott a remetét,
És csorgót nem lel köztük innia
Ember fia.

Ne bánd
Ma este még a végső tudományt:
Az őszi lankán éregetni még
Legyen elég.

Maradj,
Míg Istent tükröz még a szív, az agy
S csendes tüzével embert melegít,
Maradj meg itt.

Suhanj

Végig a völgyön, mint az estarany.

Olyan légy, mint a jóságos, a bölcs

Érett gyümölcs.

(1942. augusztus)

Ezt szürkének érzem. Nem hódította meg a szívemet.

Szénaboglya

A lekaszált hegyoldal közepén,
Szabad fenyők gárdája közrefogja,
Fürtös kúpjával, méltóságosan,
Mint egy korona, áll a szénaboglya.

Még olyan zsenge, még egy napja sincs,
Hogy a serény vasvilla idehordta.
Azóta mást se tesz: emlékezik
Az illatos, a menyegzős napokra.

Mikor mézzel viselős kelyheit
Reggeltől estig önfelédve járták
Szépségétől mámoros méhikék
És bolyhos testű bumfordi bogárkák.

Emlékeiben vissza-visszajár
Csillanó kasza, csurranó veríték,
És valami különös és meleg
Sejtésnek érzi ismeretlen ízét.

Fejére száll a pákosztos veréb,
És ő szelíden illatozza: tessék!
És békességgel várja a napot,
Hogy a tehénke jászolába vessék.

(1942. augusztus)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Ez is a Rez oldalában játszódik.

Öreg táltos

Már csak amolyan zötyögősen baktat
Hámbakopott derese az avitt fogatnak.
Okos gazdák ilyet már mentire hagynak.

Vágta, előzés legényes szomja
Pókos inát már ingyen se vonja,
De igen a jászol jó meleg alomja.

Minden fordulóra, minden ismert kőre
Szedi öreg lábát, ahogy telik tőle,
Hazafelé, hazafelé vidám ügetőre.

Ám olyik éjjel, ha felsüt a csillag,
Bizsereg a bőre, nagy szeme villog,
Homlokán serken sugaras billog.

Feje körül szellő, mesebeli, szálldos,
Vérében emlék, királyi, kiáltoz:
Szélanya ellette paripa, táltos.

Már bomlik a szárnya, már oldik a nyelve,
Maradna is még, tova is szökellne!
Jaj, ha kiröppen hajnalra kelve!

Kerecsen két nagy szárnya szele csattog,
Árnyékos a Tejút ezüstje alattok.
Emberkék, de nagyon szegények maradtok!

(1942. július)

Mit mondanál?

Ha ablakodat megkoccantaná
A Hűvös Angyal,
S avval a csöpp lélekharanggal
Becsengettyűzne födeled alá,
Amelyet mások meg sem hallanak,
Csak akiket immár szólítanak, –
Lelkem, mit mondanál?

Mondanád: Így jó!?! mondanád: Elég!?!
Ajtód kitárnád?
Vagy fejedre vonnád a párnát
És dideregve suttognád: Ne még,
Legyetek türelemmel angyalok,
Még lenni és zümmögni akarok? –
Semmit sem mondanék.

El sem köszönnék, mint egy átfutó
Nyáréji vendég.
Még kalapot se vennék,
Mint aki csak a szomszédban lakó.
Szökellenék, mint lomha tél után
A nap, a fű, a fürge szél után
A mámoros csikó.

(1941. augusztus)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Ez a házsongárdi temetőből való.

Embortelenül ember

Akarod tudni?

Nos az állatok
Megeszik egymást. Azért állatok.
Az állathúsból állathús leszen,
És hizlal és növel
Fenevadat és emberállatot.

Akarod tudni?

A szép angyalok
Eljönnek hozzánk és magukat osztják
Eledelünkül. Azért angyalok.
S az angyaleledel
Ördögfiókat angyallá teszen.

Akarod mégis?

Nos, az emberek...
Ne szóljunk róluk! Azért emberek...

Most hát tudod.

Most hát felelj: ki vagy te?
Ki földet eszel és felhőt iszol.
Állat már nem lehetsz, angyalnak nem születted,
És ember, ember, ember hogy lehess,
Te, ki a vérnek égre bűzhődő
Holttengerében még most sem tudod
Kit sajnálj jobban: Ábelt a halottat,
Vagy a gyilkost, a bélyegest!

Ne szólj!

A bíró egykor majd fejedre is
Szentenciát mond. Addig: légy magad,
Úgysem lehetsz más: költő és keresztény,
Embortelenül ember. Úgy legyen!

(1942. július)

(A kettős végtelen kötetben.) Hát az az embortelenség idején íródott.

Fűzfa az árvízben

Úgy jött az árvíz, mint egy régi tolvaj:
Az éjjel és a sorssal egybefolytan.

Csak dúdolászott messziről sokáig,
Aztán közelebb, azután bokáig,

Azután térdig, mára már derékig:
Egy-szürke minden, a földtől az égig.

Itt állunk benne tajtéktól lepetten,
Bólongó fűzek, egy tő sarja ketten.

A többiek? Voltak-e többi fák?
Gyökerestül szakadt ki a világ.

Imitt-amott szájalmasan kereng a
Szennyes hab közt egy-egy hasadt gerenda,

Sövénykarók és össze-visszamocskolt
Állati testek és emberi rongyok.

Egy-egy fagyott szem bukik föl a mélyből,
Volt ember szeme, – semmi ami élő,

Magunk ezen a keskeny hordalékon,
Két legutolsó, makacs és rugékony

Hajlós fűzág, amely a zuhatag
Verésben hajlong, de ki nem szakad.

Birkózik széllel, vízzel és zilált
Leveleivel életet kiált.

És ha a szél egy percre meglapul,
Nekifeszül a víznek konokul,

S kettős dereka azt ropogja: nem!
És nem néznek immár sehova sem,

Csak egymást kell hogy mindig újra lássák,
És önnön arcuk vízi tiszta mását.

Míg árad bennük élő-melegen
Át a közös hajszálgyökereken

Mi az ár ellen őket megmarasztja,
Az elrejtőzött istenek malasztja.

(1941. szeptember)

Szegeden volt akkor olyan nagy víz: a Tisza bolondult meg.

Kétélű kard

Ó én nagyon-nagyon nem-ember Istenem,
Szótlan szólítalak,
Hiszek Uram, segíts hitetlenségemen!

Tudom, itt vagy velem, majd szinte hallani
Vélem lépésedet:
Hát mért hogy messze vagy, te nagyon-távoli!

Ajtóm szemöldökét neveddel jelölöm:
Valahogy el ne vétsd
Lábadtól fényesre koptatott küszöböm.

Leslek a kapuban, mikor ráncsír az éj,
És kényszerítelek,
Kétélű karddal is, hogy hajlékomba térj.

Kardom: neved. De, jaj, kétélű fegyver ez:
Amíg hadakozom,
A markolatja-nincs acél vérig sebez.

Így, azon véresen, állom el utad én.
Kopogtass szívemen:
Olyan nagyon puha és olyan kőkemény!

(1942. július)

Jávorfa

Nézel az alkonyi távolba.
A domb alatt egy jávorfa.
Már sárgul a lombja,
A homlokod ősz,
Fürtjébe zibongva
Beleborzol az ősz.

A hegyorom aranyat füstöl még,
Lenn barnul az esteli hűvösség.
Meggíhen a táncos
Ide-oda fény
A fácska ráncos
Remegő levelén.

Hulló levelek közt milyen szép
Ez a méltóságos fényesség!
Lám, benned is érik
A lombi törvény:
Lehullani, – végig
Tündökölvén.

(1942. augusztus)

Tavalyi fű

Ungorkodnak a bőjti szelek.
Mozdonyfüst száll a töltés felett.

Füst is, szél is fanyar-keserű.
Árokiparton tavaly-őszi fű.

Elmaradt fű sorsa de nehéz!
Szélnek, füstnek mind utánanéz.

Füst is, szél is, mint a gondolat,
Fel-fellibben s újra ellohad.

Szállna ő is, szállna szívesen,
Nem öröm itt lenni neki sem.

De ha nincsen a helyébe más!
Sehol egy idei fakadás!

Fűnek mégis, fűnek lenni kell:
Mi takargatná a földet el?

Hol van, ami árkot borogat?
Jeltelen, céltalan sírokat...

Lesz-e füves év még, leveles?
Az ő dolga egy és egyenes:

Lenni, amíg tartják tövei,
Amíg rá nem nő az idei.

Csak megmozdul egyszer, ha akar,
Szebb is lesz és jobb is, fiatal.

Csak kibukkan egyszer melegen,
Tavalyőszi málló füveken.

(1941. március)

(A kettős végtelen kötetben.) Ezt szerettem. A Balaton mellett írtam, az utolsó KLOSZ-kurzuson voltam ott, talán húsvéti szünetben volt.

A Kék Forrás

Nézzétek ezt az összenőtt
Százados bükköt és fenyőt,
Hogy áll a hűvös aljban!
S a kettes emlő dús tejét,
A forrás csorgó kútfejét,
Hogy libeg kék fonalban.

Jön egy mezitlábás gyerek,
Virradat óta ténfereg
A dombokon a nyájjal.
Baribecéző tenyerét
Meggömbölyíti és merít
S szürcsöl csepegő szájjal.

Aztán feláll és égre néz.
A szeme mondja: Jó a víz
És jó a parti pázsit!
Heverni biztat bársonya,
S a fű között az áfonya
Kék gyöngye bújócskázik.

A csermelyen a napsugár
Azt sziporkázza: szép a nyár
S édes az élet nyárban,
Nyaral a nyáj a havason,
S gyerek és puli szabadon
Kószál a dús határban.

Édes az élet nyárszaka.
Ha jó a farkas éjszaka
Az alvó esztenára,
A virrasztó fehér kutyák
Hamar ellátják a baját:
Nappal mi gondja rája!

Édes az élet nyárszaka,
A most kaszált sarjú szaga
Keblem betölti mézzel.
Ha jönnek is a farkasok,
Ma még a Kék Forrás buzog,
S felhőtlen égre nézel.

Holnap a nyáj is hazatér,
Szalad a nyár és jön a tél,
És háromszorta hosszabb.
A Forrás virraszt télen is.
Nem próbálnál, szívem, te is
Ne lenni nála rosszabb!

(1943. augusztus)

Ott volt, ahová fürdeni jártunk, nagyon kedves hely volt. Szerettem ezt a verset.

Mindazonáltal

Egyik kezében skorpió sziszeg,
Hóhéri ostor.
Másikkal, Uram, egyre simogatsz
És kegyelmeket osztol.

Ma kibocsátol minden ördögöt,
Kedvére rontson,
Holnap felgyújtod oltármécsedet
A meggyalázott roncson.

Ma elrúgod magadtól a bitang
Gazdátlan földet,
S a kisdetek jajára megkövül
Intézkedő szemölded;

Holnap sértetlen engedsz párducok
S kígyók közt járnunk,
Csendet parancsolsz a tücsöknek is,
Hogy ne zavarja álmunk.

Mint sebes tűzláng, üldöz utamon
Értetlen átok,
S csodát értem csodára halmozol,
Amerre járok.

Villámmal nyilazol körül, de csak
A szelük érint.
Bizony hogy a Te gondolataid
Nem a miéink!

Imhol törvényt ül a bárány felett
Vérbűzös ordas,
S a bűn sárkánya mind a hét fején
Szentelt koronát hordoz.

Végképp benyelte az édes napot
A gyászos éjjel,
S a szótalán csecsemők lágy fejét
A sziklán verik széjjel.

Nem értelek, Uram, nem értelek,
De ne is értsek:
Honnan venném az irdatlan erőt,
Viselni Végezésed!

Hogy élhetnék szívemen ütve át
A Rejtelemmel:
Meghal, mond az Írás, ki az Urat
Meglátja földi szemmel.

Csak annyit engedj alázatosan
Uram, kívánni:
Otthonom hadd maradjon reggelig
A Getsemáni.

Hadd maradhassak egyszerűen egy
Te rettentő imáddal:
Hogy legyen meg a te akaratod
Mindazonáltal.

(1944. július)

(A kettős végtelen kötetben.) Ez egyik fő verse ennek az időnek.

Elmegyek, elmegyek...

Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek.
Nem atyafiságom varjak és verebek,

Nyugtalan fecskének vagyok én testvére.
Udvarlom a holdat estérül estére,

De csak fogyatkozik, haloványul egyre,
Csillagevő ködök kúsznak a hegyekre,

Szeptemberi könnyek ülnek a harasztom,
Marasztom a nyarat, hasztalan marasztom.

Marasztom a csendet, kérlelem a békét:
Várja meg legalább az imádság végét.

Nincsen maradásom, megyek immár úgyis,
Nagy fekete felhő fenyeget is, hűz is.

Ne sivalkodj gőzös, megyek immár, megyek,
Hosszú út porából köpönyeget veszek,

Hosszú út porából, masina gőzéből.
Rőzse lesz az ágból, korom a rőzséből.

Hát a mezők méze, a mézarany emlék,
Illatos kasomban ami felgyülemlék,

Keseredés nélkül kitart-e az újig?
Bújdosik a bús hold, erdő mögé bújik.

Bújdosik a bús szél az ég erdejében,
Csillagokat fürdet a felhők tejében.

Fürdöss meg engem is, nyughatatlan társam,
Felhő-fehérségben, csillagragyogásban.

Fújd el, jó szél, fújd el, hosszú útnak porát,
Hadd nézzem amott is az egek sátorát,

Ne a fogyó holdat, ne a bukó napot,
Csak a sarkcsillagot, – csak a sarkcsillagot!

(1943. augusztus)

A bernáthegyi

Mint egy jószívú, jólnevelt kutya
Fülét hegyezi, ha nevét kiáltják
S százszor elhozza szájában a pálcát,
Ha százszor hívja incselgő ura;

Vonakodást nem ismer; semmi gondja,
Vízbefúló ember-e, kit kiment
Szolgálatával, vagy csak egy pihent
Kényúr szeszélyének lesz jóbolondja:

Isten idomította örvös eb,
Így ugrom én is, nem ismerve morgást,
(A Küldetés erősebb, mint a korbács,
És tenyérből-cukornál édesebb!)

Szolgállok én is; ha játék, se bánom,
Ha ingyenség, ha ugrató szeszély.
Egy füttyentéstek ha fülemhez ér,
Cipelem fürgén minden tudományom.

Hátha van a hívók közt olyan is,
Ki már kedvét a földön nem találja,
Meghasonlott az emberrel halálra
S már csak az állat húségébe hisz.

Volt már olyan is, akinek e pálcá,
Melyet a hú eb vérző szája hord,
A föld utolsó üzenete volt,
Melyen magát a mélyből visszarántja.

Van ember tán, kinek e remegő
Élet-halálra zengő furcsa játék:
Végső kegyelem, utolsó ajándék,
Kenyér és víz, napfény és levegő.

Ó nem vagyok én puli, sem komondor,
Munkás békesség boldog őrei:
Vagyok virrasztó, vén Bernáthegyi,
Mely a halálos hómezőn barangol.

Örvén az élet: megy segíteni,
Csepp pont az egybebomló négy elembe,
De több mint állat: már-már félig ember,
S szemén kigyúl valami isteni.

Kékült arcát ha forró nyelve nyalja,
A jégfalából visszarebbenő
Felsír álmából mint a csecsemő,
Mikor a mellhez gömbölyödik ajka.

(1944. július)

(Őszi fecske kötetben.)

Őszi kertben

Őszi kertben
Őszi lombok zúgdogálnak.
Őszi kedvem
Sóhajai, furcsa felhők,
Őszi égen úszdogálnak.
Mondd, Uram, mit akarsz tőlem?

Sárga bundás sebes mókus
Fölszalad a görcsös ágon.
Merre szaladt el az én világom?
Úgy elment, itt se volt a nyár,
Hogy reszket a lomb közt a napsugár!
Mézes, napos, egynapos ősz.
Mit zörmöl a tél, amit megelőz?
Uram, mit tartogatsz?

Verik a diófát, zörög a dió.
Egy kérdés zörög a számon:
Van-e még, van-e még, gyümölcs a fámon,
Ajkakát édesíteni jó?
Zizzen a sárga levél:
Jelenti magát a tél.
Mondjátok, mondjátok, rőt levelek,
Van-e még bennem egy gyújtatnyi meleg,
Egy lábasnyi levest megfőzni tüzemnél?
– Uram, ha üzennél!
Mire tartogatsz?

(1945. október)

Erdő szélén estvéledtem

Erdő szélén estvéledtem,
Porlepetten, gondlepetten.
Ordas nagy út sír megettem.
Kenyerem javát megettem.

Kenyér javát, ember rosszát,
Bor mézét és zavarosságát,
Soknál több volt, úgy rámhozták
Nevezetlen égi posták.

Isten sípja rítt a számon.
Kinek kell a tudományom?
Tenger tükrén gyermek-lábnyom!
Mondjam-e, hogy szánom-bánom?

Én aludni telepedtem,
Subám fejem alá tettem.
Édes Gazdám, ott felettem,
Majd elleszünk immár ketten.

Összeteszem két kezemet,
Angyalaid hadd jöjjenek.
Hadd fogják be két szememet:
Csak Teveled töltszenek.

Reggelt úgyis ha megérnek,
Csak-csak visszánézégnének,
Kezdődik a régi ének,
Szíveknek-e vagy a szélnek?

Amíg győzöm, addig éljek.

(1945. október)

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Tizenkét csillagú korona (1947)

A marcali Szűzmária

I.

A városból, ahonnan egyre mennék,
Ahol az földet nem öleli ég,
És nincs ahol az angyal megjelenék,
S a Szűzmária árván ácsorog
A kórház előtt, kőbe kötözötte,
Onnan jövök, – és nem hiába jöttem:
Rátok bukkantam, Mennyei Karok.

Most itt vagyok, ahova egyre jönnek,
Itt hallgatom ezernyi hangotok,
Fűben-fában zenélő angyalok,
Akik a búza templommélyi csöndjét
S a szőlőfürtök csurranó delét
Zsoltárütemre hangoljátok egybe,
– Itt hangolgattok, a marcali hegyben.

Járom a szőlőt, amerre a bönge
Kakukkfüves lankája elgyűrűz,
És a dülőben szembejön a Szűz.
Körüldongják tücsöknyi angyalok,
Kapa a vállán, fején tarka kendő,
És kék szeméből a Megszületendő
Csillaga mosolyog.

II.

Mi Asszonyunk, te itt lakol!
Az a jó meleg trágyapárás:
A betlehemi csöpp akol.

A félhajas tető alatt,
Ahol harsog a gyaluforgács,
A názáreti Ács farag.

A boglyas Tábor integet
Felhőivel a vizen túlról,
Mint Badacsony és Szigliget.

S a nagy tó: a Tibériás.
A fővényen hálót egyenget
Tizenkét hallgatag halász.

Ez az a föld, ez az a táj,
Ahol az ég-föld összeérnek,
Ahol az Angyal föl-lejár.

Ez az az áldott levegő,
Ahol elfelejt zakatolni
És fenekedni az idő.

Itt fák és lelkes állatok
Imádkoznak, s az ember: ember,
Teremtetett s megváltatott.

Itt édes bort ad innia
S kenyeret tör az embereknek
A Krisztus, az Ember Fia.

És téli estén, fonogatván
Az asszonyok közt ül a padkán
Asszonyunk Szűzmária.

III.

Most itt a dombon megtaláltam,
Ötven év bújócskáin át
Az igazi Szűzmáriát,

Kit mostanáig eltakartak
Kontárok és kereskedők,
S a legnagyobb kontár, a gög.

Ismertem jól gyermekkoromban:
Ez ő, ez ő, ráismerek.
Az emlékek özönlenek.

Éppen ilyen szépen mosolygott
Két dundi fej közül reám
Édesanyám ágya falán.

Így láttam a besnyői dombon,
Hogy félálomban jött felém,
Nagyboldogasszony éjjelén,

Amíg virrasztva énekelnek
– És tűz és angyalszárny suhog –
Sok tízezernyi búcsusok.

E kép elé kísértem egykor
Sok ministrálás reggelen
Imádott első mesterem.

E sokkönyves és sokfiús
Képről szólított maga mellé
A máriás Kalazancius.

Ó, hányszor néztem ezt a képet!
De később minden mást mutat,
Józanná lesz az áhitat.

Ó, józanarcú oktalanság!
Ma már tudom: itt, itt, e kék
Palást alatt a bölcsesség.

Most itt, ezen a régimódi
Elfeketedett nyomaton
A Titkok Titkát kutatom.

E szőlőillatos kezekkel
Lelkemen végigsimogat
A gyerekkori áhitat.

Hadd dúdolok hát újra meglelt
Anyámnak kisfiús imát:
Tizenkét-csillag koronát.

IV.

De jaj, ezek a csillagok,
Anyám, ezek nem o l y a n o k !

Nem mint a boldog mennyei
Koszorúd bizodalmas fényei.

Haloványak és betegek,
Ezek a m i csillagaink: sebek.

Ha közel nézed: vörösök,
Mint a megaludt vérrögök.

Jaj, testünk-lelkünk csupa seb:
Üres gyomor, bedőlt ház, pusztázseb,

És pusztáz szív, – romok, romok,
Mégfertőztetett templomok,

Oltárokon idegen istenek, –
És azok, akik nincsenek...

De te szívünkben olvasol
És szánva szánasz és nem botránkozol,

Ha mikor ávét rebeg ajkunk,
Akkor is sebeinktől sajogunk.

Te jól tudod, hisz ember vagy te is,
Hogy emberek vagyunk, s tízszer te is,

Százsorta is épp akkor emberek,
Mikor imánk esője megered.

Tudod: míg a tömjén lehelte füst
Fehér felhője égre szállni küzd,

Lenn, a tüzes rácson, a parazsak
Morzsácskái vörösen izzanak.

A bevezető négy vers és még egy a kötetből meg magának a kötetnek a terve is Marcaliban született. Annyit zaklattak katolikus bírálóim, hogy nem írok Mária-verseket; akkor szentév volt és én beleadtam magam egészen, írtam egy könyvecskére valót.

Üdvözlégy!

Magasztalja én lelkem az Urat
És Azt, akiben teljes az Ő kedve,
Akiben minden titkot megmutat,
Egyetlen szép mosollyá édesedve.
Hogy is lehetne hozzád más szavam
Legelsőbben, mint a magasztalásé!
Hadd mondok, százötvenszer, boldogan:
Áve Mária! Üdvözlégy Királyné!

Magasztallak, mert nem hallgathatok.
Füst a szavam és az életem kérész,
Mégis, mégis: olyan állat vagyok,
Mely egyenesen jár és fölfelé néz.
Fölfelé néz, mert fönnt valami van,
És föl beszél is: van kihez beszéljen
És ha beszélek: nem féreg magam,
De minden fölfelé nézők nevében.

Hogy éhezne már szólni valamit
Fölfelé ez a süketnéma század,
Amelynek ebnyüszítés lett a hit
És aljasság a fölséges alázat!
Émelyedik a futószalagon
Gyártott eszmények hánytató szagától,
A prófétáktól a zsibpíacon,
Az elvektől – az embertől – magától!

Hogy magasztalna lelke már urat,
Testtel-lélekkkel rína már imádni!
De nincsenek a földön már urak,
Csak szolgák vannak és szolgák szolgái.
A szó, mit a mélyből kiáltana,
A káromkodás undorában elfagy.
Ó Egészen-szép,
Ó Istenanya, ó Ember-anya,
De jó az Isten, hogy te még mienk vagy!

A kék palást

„Anyai palástod fordítsd oltalmunkra!”
(Boldogasszony Anyánk)

Amelynek színe mint a menny
És mint az édesanya-szem,
Olyan ölelő, olyan áldott,
Énekelem a Kék Palástot.

Kék mint az ég, jó mint az ég:
Mélység, magasság, messzeség,
Körülkarol és el nem enged,
Megharmatoz és fölmelenget.

Olyan könnyű a mosolya!
Búzavirág és ibolya.
És mégis oly kimerhetetlen
És titokzatos, mint a tenger.

Ó tőlem milyen messze már
Amely eléd bírálni jár,
A farizeusi szemöldök.
Már gyermeki bizalmat öltök.

Bizalmat, jó meleg ruhát:
Ha rám uszítja táborát
A Bűnnek Isten-túrte titka,
Elburkolózom ráncaidba.

De nem magam, mind elhozom,
Kiért a gond mázsája nyom,
Mind, mind aki kedves szívemnek,
Kézen vonom megbújni benned.

Az árvákat, a foglyokat,
S kik megjárták a poklokat
A sötétség évein által, –
Fogadd alád, anyai Fátyol.

S akik után szívünk sajog,
A nagyszemű ártatlanok,
A kisdedek, s akik még jönnek
Másnapján az eldúlt özönnek...

De már nem is imádkozom:
Úgy buzog föl a bizalom
Szívem megéledt melegéből
Mint a forrás a föld szívéből.

Fölöttem a végtelen ég,
Lenn: hallgató arany képék:
Keresztbe kötve várja sorsát
Szegény, pihegő Magyarország.

Az eleven-kék bolt, a menny.
Mintha libbenne odafenn,
És békére és háborúra
Egy nagy kék palást ráborulna.

Bűnösök menedéke

S hadd imádkozom a nem-szűzekért,
 Hadd hozom el a bűnösök, a gyengék,
 A Barabbás-üvöltők seregét,
 A mosdótálás Pilátusok rendjét.
 A farizeusok, a vámosok,
 Írástudók és papifejedelmek,
 Az inaszakadtak, a poklosok
 Utánam mind elibéd seregelnek.

Könyörülj rajtuk, ó, könyörülj rajtunk,
 Akik magunkon nem könyörülünk,
 Ütődött-voltunk mélyéből sóhajtunk
 A magasság arcába – s itt ülünk,
 És szégyeneljük ezt a sóhajunkat,
 S szégyelljük azt is, hogy szégyenkezünk,
 És ássuk, egyre ássuk le magunkat
 A mélybe. Jaj, kezdj valamit velünk!

Ó, hiszen halljuk berrenni az órát,
 Állnánk is lábra, csak ne kellene
 Elmetszeni a bűn köldökzsinórját.
 Még mondanánk is bátran ellene,
 De cselekedni – cselekedni már nem:
 Az imavágy szívünkben fuvoláz,
 De az *Uram*-tól messze még az *Á m e n* ,
 És b á n o m nélkül nincsen *M e g b o c s á s s* !

Úgy tátogunk az égre, mint a szomjas
 Békák egy száraz kútban: Hol az Ujj,
 Melytől a mindenség e rossz atomja,
 Földünk tekéje mozdulni tanult?
 Lenyúzott bőre vonagló húsával
 Borzong előtte szívünk meztelenje:
 Ha izzó késsel, ha tüzes husáanggal,
 Csak üssön, vágjon, de az elevenbe.

S ha majd a vér szeplőtelenre ázta
 Az ideget, amit felzsongatott,
 Kezed szórjon a pihegő barázda
 Forró szívébe lüktető magot,
 Az indulás piros kegyelme magját:
 Küldj langy esőt a hulló mag elébe,
 Ó, nem-szűzek, ó, betegek, ó, balgák,
 Ó, te minden bűnösök menedéke!

Bölcsességnek széke

Nagy Királynő, kit tizenkét
Csillag koronáz,
Jóságodhoz könyörög egy
Öreg iskolás.
Félve jön csak, szívszorongva,
Olyan félszegen,
Mint egy gyermek, aki gyónni
Először megyen.

Félve jön, hogy eldadogja
Szíve vágyait,
Gyermeksége ötvenéves
Imádságait,
S amit akkor nem tudott és
Nem mert volna még:
Hogy a gyermekség malasztját
Küldje rá az ég.

Voltam én is gyöngye gyermek,
Fürge kisfiú,
Kölyök aztán, kezes-lábas,
Legény is, hiú.
Lettem aztán java-férfi,
Rendes mégpedig:
Akiből tizenkettőből
Egy tucat telik.

Aztán Isten tudja, hogy, de
Úgy kerülközött,
Mester lettem, számadó a
Báránycák között,
Terelgettem, tanítottam,
Úgy, amint való,
Még tekintélyt is szereztem,
Mint írástudó.

Sok tudós tudatlanokkal
Fújtam egy-követ.
Mennyországból is nem egyszer
Jött hozzám követ.
Tudom már, hogy nincsen új a
Forgó nap körén.
Hát most, Bölcsességnek Széke,
Hozzád jöttem én.

Öntsd belém a bölcsességet:
Úgy is mondanám,
Hogy a gyermekség malasztját
Esedezd le rám.
Engedd újra visszaélnem
Bokros éveim,
Lenni mint a régi kisdéd
Jézus térdein.

Aki bizó, aki tiszta,
Aki egyszerű,
S anyakézből édes neki
Ami keserű.
S ha elpilledt a játékban,
Csak egyet kíván:
Elaludni jó öledben
Édes jó Anyám.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Áldott az asszonyok között

Mentél, amerre húzódott az ösvény
Galileának napaszalta földjén.

És kivirágzott lépteid nyomán
A bokavérző Hegyes Tartomány.

A sziklák istenverte szurdokán
Tejarcú rózsát hajtott a bogáncs,

A kősziklából csorgó méz fakadt,
A ciszternákban élővíz patak.

S a porszemecskék, míg sarudra lestek,
Tücsök módjára muzsikálni kezdtek.

Karjaid összefonva kebleden
Mentél s mosolyogtál édesdeden.

Mérhetetlenül mély volt és komoly
És mondhatatlan édes e mosoly.

Mentél. Fölötted a hallgatag égbolt.
A csepp angyalok, mint a rendelés szólt,

Elkuporodtak a sziklák közébe
Ujjacskáikat ajakukra téve.

A titokzatos Hang is hallgatott,
A Lélek, aki megárnyékozott,

És néma volt még Ő is, az Egyetlen,
A szíved alatt élő Érthetetlen.

Mentél, magad, és nem sejtette senki
A titkot, amely a mindent belengi.

Erzsébet sem, a meghitt asszonytestvér,
Még az sem, aki árva tűzhelyednél

Vírassztja jöttöd, az Elgyűrűzött:
Hogy áldott vagy az asszonyok között.

A keresztúton

Megy a Jézus a Kálváriára,
Fejében a töviskoronája.

Véres rózsák verték ki a testét.
Megy a Jézus, viszi a keresztjét.

Most először roskadt el alatta,
Vad pribékek keze fölrángatta.

Szeges szíjak a húsába tépnek,
Borzalommal kísérik a népek.

Szeges szíjak csontig elevenbe.
Jön az úton Szűzmária szembe.

A szeméből mennyek mosolyognak,
De szívében hét töre pokolnak.

Nézi Jézust, nézi a keresztfát,
Azt a véres, verejtékes orcát,

Azt az Arcot, azt az édes-egyed,
Aki az ő testéből testedzett.

Kis Betlehem boldog éjjelében
Ő ringatta ámuló ölében,

Ő mosott rá, főzött és dagasztott,
Ágya szélén de hányszor virrasztott!

Ruháskáit szőtte, fonta, foldta,
Haj pedig már akkor is de tudta...!

Ó hogy nézte távolodó képét,
Mikor elment, három éve, végképp!

Nézi most is, rogyadozó testtel,
Kicsi fiát a szörnyű kereszttel.

Nézi, nézi, fátyolódó szemmel.
Megy a Jézus, utána a tenger.

Véres úton, végestelen hosszan:
Tenger ember, férfi, gyerek, asszony.

Véres tajték veri ki a mesgyét.
Valamennyi viszi a keresztjét.

Nem hiányzik senki sem a sorból:
Legelől a tizenkét apostol,

Utánuk a számolatlan ezrek,
Ködbevesző végtelen keresztek.

Ott piheg a sok máai szegény is:
Édesapám, édesanyám, én is!

Hétfájdalmas, nézz ide miránk is,
Krisztus Anyja, légy a mi anyánk is!

(Őszi fecske, Áldás és A kettős végtelen kötetekben.) Az Áldás c. kötetben A keresztút IV. stációja.

Szentolvasó

Mikor a földbe bújtunk, mint a féreg,
S pokoltüzeket hullatott az ég,
S fejünk fölött zuhogott az ítélet,
(Tán csak az utolsóelőtti még!)
Mikor a falban elapadt víz-ér
S az izzó szálban kialudt a fény,
De jó volt a sötétben, kicsi fűzér,
Ha megcsörrentél olyikunk kezén.

Öreg anyókák mormolós imája,
De mormolt akkor sok öreg legény,
Leheveredtünk börtönünk vackára,
A bugyor feneketlen fenekén,
Aludt az agyvelő is zsibbadozva,
Ima sem állt az ajkainkra más,
Csak e fölséges-együgyű zsoltárszó,
Csak ez az üdvözítő dadogás.

Benne van ebben a szent dadogásban
Amire szó és gondolat kevés.
Halál van benne és feltámadás van,
Gyereksírás és anyagügyögés.
A kisdéd szól így, aki nem beszél még,
És aki már nem: aki haldokol.
Belemondod az emberlét egészét
És mindentől eloldatol.

Magyarok Nagyasszonya

*Édesanya, bódog Anya,
Virágszülő Szűz Mária.
(Winkler-kódex)*

Édesanya, boldog anya,
Virágszülő Szűzmária,
Világraszült virágodnak,
Ajánlj minket szent Fiadnak.

Ha nem ajánlsz, hova menjünk?
Nincs egy izrom épség bennünk.
Minden épet, minden szépet
Fölfaltak a cudar évek.

Mind a tíz bűnnel komáztunk,
Belzebúbbal paroláztunk,
Ami csepp jó maradt bennünk,
Lemarta az idegen bűn.

Csúfra mégis megmaradtunk,
Nem nyílt meg a föld alattunk,
Kikerültük a koporsót,
Itt vagyunk most, legutolsók,

Legutolsók a világnak,
Kik a szívünkbe nem látnak,
De tenálad, Asszonyunknál,
Tudjuk, hogy csak irgalom vár.

Eddig is mint nyitott könyvben,
Úgy olvastál a szívünkben.
Bűneinket végigsírtad,
De ítélni föl nem írtad.

Te látod, hogy szívünk marja
A bűnbánat jeges karma,
Pislog már a keserűség
Hamvából a régi hűség.

Már a régi hit is mozdul,
A meleg vér meg-megpozsdul.
Ami szégyenünkre válott,
Szemünkről már hull a hályog.

Látjuk már, hogy mi rossz, mi jó,
Tudjuk, mi féltetni való.
Sereglünk a Krisztus elé,
De hogy álljunk szeme elé?
Mit mondjunk, ha reá kérdez?
Szólj helyettünk, anyánk édes,
Annyit mondj csak: rosszak vagyunk,
De mégis a tied vagyunk.

Az igazi Mária

Ó Máriák,
 Besnyőn és Somlyóban és Pócson és Cellben,
 Lorettóban, Lourdesban, Fatimában, a Kármelen és Athoson,
 Guadalupén és Nagasakiban,
 akiknek arca elé ezerével özönlik az emberiség,
 és bicskát ránt a csíki legény,
 hogy az ő zászlója mehessen a körmenet élén,
 és hadra kel a két spanyol falu népe,
 hogy az igazi Mária melyiküké, –
 Ó Máriák,
 míg ti a tömjén lengő magasában
 a fogadalmi táblácskák aranyos koszorúja között,
 megbújva az ügyetlenkezű hajdani mester századok feketítette vonalaiban,
 megértőn mosolyogtok,
 ti fakuló fekete Máriák,
 tudjátok-e, mik vagytok az emberiségnek?

Ti vagytok a Dallam, a Szín, a Szabadság,
 a ritmus eloldó lebegése,
 elengedés, magafeledés,
 az Ünnepe.

Akik azt hiszik, élnek
 (élnek, hogy dolgozhassanak,
 s dolgoznak, hogy élhessenek),
 akik tesznek, hogy tegyenek
 (magot a földbe: szem legyen,
 szemet a gépbe: mag legyen,
 vetés, aratás – aratás, vetés),
 akik vannak, de nincsenek,
 (életük úgy folyik el:
 sekély és szomorú patak,
 világtalan barlang ölen
 halálszagú posvány felé) –
 akiknek ablaka zárt üvegét
 ha megrezenti egy véletlenül arra tévedt tüdővész napsugár,
 riadtan szegez be a megereszkedett táblát,
 mert reszketnek a piros levegő
 ismeretlen veszélyeitől –
 ezeknek a mostoha gyermekeknek,
 az alvajáróknak és halvaélőknek,
 ó Máriák,
 ó búcsúk, processziók, litániák,
 rózsafüzérek, érmek, skapulárek,
 zászlók, gyertyák, orgona, tömjén,
 közös-ének, közös-imádság, egy-élet, egy-halál, egy-Isten, egy Anya,
 egyetlen Szépség, –

ti vagytok az élet,
az emberi, isteni élet,
ó igazi Szűzmáriák! –

Mert bennetek, ó ügyefogyott Máriácskák,
elfátyolozva, elemberesítve
otthonosan, nekünkvalón lakozik közöttünk Örömünknek Oka:
az igazi Mária,
akit a művész Isten festett a teremtés vásznára öröktől,
emberek örömének,
áhítatul az angyaloknak,
önnön magának gyönyörűségül,
akin az Örök Atya szeme elmosolyodjék,
mint mikor a tökéletes művész a tökéletes műben
dédelgető pillantással simogat végig százszor is egy alakot,
aminek szépsége még neki is titokzatos, –
az igazi, igazi Mária,
akinek Krisztus-simogató tenyerére letette az Isten
mind, ami jót szánt a világnak,
hogyan hintse, öntse, ontsa ránk,
a vízőzönnél özőnebb özönnel
édesanyai szíve szerint, –
az igazi, igazi, igazi Mária,
akinek az élő Krisztus,
ülvén az Atyának jobbjára felől,
szentsebeinek bíborában,
amikor nagyon elnehezedik a szíve
teméntelen bűneink láttán,
ölébe hajtsa szent fejét
s megengesztelődve ülhessen vissza a mennyei trónra
és irgalommal nézzen újra ránk,
most és halálunk óráján. Amen.

Pitypang

Hadd utánzom a régi mestert,
Ki mikor oltárképet festett,
Mint szolgát vagy közkatonát
Odacsempészte önmagát.

Én is, hogy elérékenyedve
Fonom rá faragott fejedre
E kusza vadvirágfüzért,
Hadd ejtek egy szót magamért.

Bizony nem voltam hajdanában
Nagyon beszédes az imában.
Többet beszélt hozzám az Úr,
Mint hozzá én, hálátlanul.

Gyerek is van (gond a szülőnek),
Hogy a szava későre jó meg,
Addig csak hallgat és hebeg.
– Isten előtt ki nem gyerek?

Gyerek én is, néma, esetlen,
Imádkozásra tehetetlen,
S néma gyerekek – odaát! –
Anyja megérti a szavát.

Én Édesanyám, te megérted
Ezt a furcsa kéz-láb beszédet,
Hogy térdedhez törleszkedem,
S öledbe fölkeredzkedem.

Ahhoz, kihez dadogni nem mer
A szavahíjas férfiember,
Malasztal teljes szent kezed
Szavak nélkül is elvezet.

Hogy hát egy ily énfajta fonnyadt
Pitypangot is láncomba fonjak,
És ő is testvérkéivel
Oltárodon hervadjon el:

Egyet kérek: ha önfeledve
Jézuskád ringatod öledbe,
Akkor, mit szépséged sugallt,
Zümmögd el néki ezt a dalt.

Évről évre – 1946

Kívül a Bárkán

Mint egy szédült szarvasbogár,
Melyet egy oktalan erő szeszélye
Hanyatt vetett a loncsos út felére,
S most minden lába ég felé kapál
És tiltakozik oktalan és céltalan
Minden ellen ami van,
És minden ellen, ami jó, –

Alatta föld, szilárd és ölelő:
Zuhanni nem lehet alább,
De ő azt érzi csak, hogy nincs tovább.
Fölötte ég és százszor százezernyi
Fellegringatta csillagok,
De amit ő lát: az a semmi,
Amely didereg és sajog.

Úgy érzi rángó tagjain keresztül:
A mindenség fordult ki gyökerestül
És tótágast áll, úgy forog.
Cincog szegény, oly véghetetlen árván,
Mint őse cincogott az olvadt ég alatt,
Mikor az ajtó bedörrent a Bárkán,
És ő kívül maradt.

Hajnal a Normafánál

Itt a hegyen pözsög már a pázsit,
Lenn a világ még nagyokat ásit,
Most akar még mosakodni, – szinte
Látom, ahogy csúszik le az inge,

Fodor inge, puha párák selyme.
Mintha rajtuk az ég leölelne.
Azt sem tudom, fehér-e vagy kék-e?
Fönt is, lent is töretlen a béke.

Fönt is, lent is, kívülem is, bent is
Makulátlan, töretlen a csend is.
Azaz mégsem: valahol a fű közt
Bizsereg egy picit hang, ezüstös.

Mintha a föld lélegzete lenne,
Fű, fa, bogár pihegélne benne,
Pihegélne, muzsikálna loppal,
Amíg el nem zörgeti a nappal.

A szívem is (nappal ez is záros)
Zsong, tefeléd, – hallod-e, te Város?
Hallod-e, te feketegyász ország,
Emberevő emberi bolondság!

Hallod-e, mondd, a hajnali zsongást,
A hangosan hangtalanok hangját?
Csak egy percig hallanád meg, – attól
Meváltódnál fekete magadtól.

(Őszi fecske kötetben.)

Örvénynek az örvény

Radnóti Miklós emlékezetének

Úgy-e, még élsz? Úgy-e, még énekelsz!...

A lomb között borzas szellő motoz.
Zizeg az illat, amit erre hoz, –
Talán ebben az illatban felelsz?
Vagy immár csak a könyvben,
A versek márvány idomaiban?

Elmorzsolom a könnyem...
Fiam voltál, háromszor is fiam:
A Titkot hányszor kopogtattuk együtt
És kézből kézbe hányszor eregettük
A rímek csordogáló gyöngyeit!
Kisfiú voltál, borzas és szelíd,
És férfiú, bronz és kemény,
Mint egy döngő római költemény!

A Tiszaparton idéztük a multat,
S a Tülsó Partot, – amíg körülöttünk
A kiskertekben lázasan pirultak
A csüngő súlyos paprikafüzérek...

Jaj, mi is ez a könnyzilálta ének?
Egy mellre sírt búcsúztató?
Egy tépett sóhaj a szélnek?
Vagy üzenet, mit egy tollászkodó
Fekete holló kegyelmére bízunk?

A Hang kiáltja: bízunk!

Igen, bízunk, – de tovatűntél,
És azt is tudom, hogy a tündér
Remény is tovatűnt!
Jaj, az ördög forspontjaképpen
Ki fogta hámba az Ész szekerében
A butaságot és a bűnt!

Bízunk! De hol a hatalom,
Mely visszahoz vagy elfeledtet
Tégedet és a Látomást?
Nem, amely téged karjainkból elvett,
Azt a világot, azt az elvet,
És a monstrumot, amit ellett,
Nem akarom, nem akarom!
De ki sugall helyébe mást?...

Az összetört tudás
 Szilánkjaiból szemembe cikáz
 A kétségbeesés.
 Azt mondja: Nézz!
 Köss már békét a jégszemű valóval:
 Őt fel nem hozza már a ringató dal,
 Az ő zenéje már a szféra-csend.
 Eszelős nappal, máglyás est után
 A lélek is a mártír test után
 Immár a Plejádok közt elpihent.
 És velement
 A dallam is, a pihegő,
 És a dallamok álma: a jövő!
 Mennek, mennek, mind, a szépek, a tiszták,
 S akik az eszmék szűz havát
 Fertelmes lucsokba taposták,
 Élnek, tenyésznek, tipornak tovább!

És csendesen mormolni kezdem,
 Csak úgy, a szókra sem figyelve,
 Egy eklogád egy reszkető sorát:
 S kongatni kezdi lelkem és a testem,
 Mint harangot a nyelve,
 A Hang, a szuverén.

A Hang, az ismeretlen,
 A te hangod-e? Az enyém?
 Vagy Azé, aki az elérhetetlen
 Messzeségekből mennydörög belém?

Azt mondja: Vagy, hát lenni kell!
 Azt mondja: Tudsz, hát tenni kell!
 Ember vagy, azaz isteni.
 Van Isten: indulj küzdeni!
 Költő vagy: Istenből atom,
 Költő, azaz forradalom,
 Szó, melynek parazsas hit az anyja,
 És atyja lángos értelem.
 Szó, melytől a jövőt foganja
 A lobogó történelem.
 A mát és holnapot te méred:
 Tanú vagy és világítélet,
 És kegyelem.
 Te a szabadság, te a törvény,
 Téged zúg örvénynek az örvény,
 És benned búg a végtelen.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Ehhez a vershez kapcsolódik Radnóti Miklós özvegyének néhány sora: „nem is tudom kellőképpen megköszönni csak a nagyon melegítő örömről és büszkeségről írhatok... Nekem legszebb az első négy strófája és az egésznek a mondanivalóhoz simuló lejtése, csak a

„szuverén” szót érzem kicsit elütőnek... éppen a Hang... mellett... nagyon is földi reális jelzőnek. Bocsánatát kérem, hogy ilyenformán beleszólok, de olyan nagyon jólesik annyi idő után újból egyszer vershez szólni; Miklóssal megszoktam ezt régen, és minden vers születése ünnep volt nekem, amint azt jelenti most, kietlen életemben Professzor Úr verse is.”

A Dunáról fúj a szél

*A Dunáról fúj a szél.
Szegény embert mindig ér.*

A Dunáról fúj a szél,
Szegény embert mindig ér.

Ha hideg szél, ha meleg:
Vagy izzad, vagy didereg.
Húzza-nyúzza minden ág,
Az okosok, a buták.
Ha meg ő tesz bolondot,
Felköti a kolompot,
Falba veri a fejét,
Fehérből szűr feketét.
Ha mellén, ha hátán,
Csak rajta ül a sátán.
Embernek is felet ér,
Dunáról fúj a szél.

A Dunáról fúj a szél,
Szegény magyart mindig ér.

Ha török szél, ha tatár
Szeles táj a Duna-táj.
Szerencséje fura kincs:
Ha dohány van, pipa nincs.
Dupla búza: benne jár
Janicsár és granicsár.
Legénykedett huszárul:
Lebillent a lovárul.
Se Rákóczi, se császár,
Több veszett, mint Mohácsnál.
Életnek is felet él.
Dunáról fúj a szél.

A Dunáról fúj a szél.
Magyar költő minek él!
Dunáról fúj a szél.

Ezeréves dallam

Lányok, lengő ruhákban, lebegő
Aranyvásznán az esti napsugárnak
Fátyol pillék a zsongó víz felett,
Összefogózva körbe-táncot járnak.

Oly fiatalok, oly könnyűdedek,
Le sem verik a fűről a zománcot,
Lejtenek, ezeréves dallamon
Kétezeréves hajadoni táncot.

Mögöttük mosolyog a Balaton:
A pillanatnyi hullámok zsidongnak
Tízezeréves altató zenét
A százezer esztendő Badacsonynak.

Mögöttem Pest felé, Párizs felé,
Lohol a jött-ment vonat sivalogva.
Elönt egy mérhetetlen nyugalom,
És fölnezek a rejtett csillagokba.

(Őszi fecske kötetben.) Ez még egy KLOSZ-kurzus volt a Balatonnál.

Mint az ördögös fiú édesapja

Mint az ördögös fiú édesapja,
Lábadhoz Uram úgy esem.
A néma ördög tépi, marcangatja
Fiam és anyám, minden kedvesem.
Hol tűzbe rántja, hol a vízbe őket,
Úgy dőlnek el, akár a holttetem.
Minden lehet, Te mondtad, a hívónek!
Hiszek Uram,
Segíts hitetlenségemen!

Hiszek Uram, hiszen, ha nem hihetnék,
Mi maradna más, mint az örület.
Hiszek Uram, hiszek, – de mi jöhet még?
Napban és holdban ordító jelek.
Azt írja mind: még nincsen itt a vég.
Jaj, feketével írnak feketére.
Tedd már Uram, szakadjon fel az ég!
Uram remélek.
Engedj remélnem remény ellenére!

Hajnali madárszó

A hajnali fényre kitárom
Zsibbadt, öreg ablakomat.
Fakadó levelű fákön
Csiripelnek a csöpp madarak.

Éjfélkor is ezt muzsikálták,
Mikor a kert aludt,
S kelletlenül álomra zárták
Szemüket a vén zsaluk.

Őket akkor sem láttam,
Csak a hangjuk harmatozott
A szomjas éjszakában
És valamit hozott, –

Valamit ami nincsen,
Amiért sír a világ,
Ami motoz az éji kilincsen
És reccsen a falakon át.

Mélyén álomnak, csendnek
Ott reszket ez a hang.
Többé elaludni sem enged,
Ha egyszer megsuhant.

(Őszi fecske kötetben.)

Vadgesztenyék

Erdei ösvény, rajt húsz-egynehány
Kiszabadult csepp iskolásleány.
Naptól és levegőtől részegen,
Hemperegnek az áldott szőnyegen.

Szemecskéjük, a hervatag kőkény,
Az őszi nap jóságos melegén
Mámoros tűzzel kutat szertesét.
A fák alatt piros vadgesztenyék.

Itt is koppan egy, ott is egy gurúl
Gömbölydeden a friss haraszt alúl,
A párás fényben úgy csillog elő,
Mint a boldogság, mint a drágakő.

Mint koncra és játékra éhezett,
Rács mögött nevelt fióktigrisek,
Úgy veti magát a sok kisleány
A bújócskázó gesztenyék után.

„Jaj, milyen édes!” – „Ez még édesebb!”
„Én csak a nagyját, csak a fényeset!”
„Nekem is egyet!” – „Hármat!” – „Ötvenet!”
„Énnekem százat!” – „Az egész hegyet!”

Jaj, kicsikéim! – mondanám nekik,
De a bölcsesség torkomon szegik.
Mindnyájukat lányomnak érzem,
És könnybe lábad mind a két szemem.

(Őszi fecske kötetben.)

Évről évre – 1947

Samu bácsi

Nyújtózik a lomha Nap.
Dunna felhők foszlanak:
Bizony kelni kéne már,
Samu bácsi kint kapál!

Felhő mondja: Esni kék!
Szomjasak a venyigék,
Kemény a rög, tűz a dél,
Megizzad a kapanyél!

Samu bácsi égre néz:
Ravasz felhő, hova mész?
Megroppantja derekát,
Tömögeti a pipát.

A gombai toronyból
Idever a harangszó.
Samu bácsi fejében
Szervusz-sipka fölbillen.

Köröskörül, glédában
Az ő fürtös családja.
Gyűlik szemben a zamat,
Szívében az áhítat.

Tőle él itt amit lát:
Szőlő, szántó, kert, család.
Csak jót munkált mindennek.
Hála legyen Istennek!

(Őszi fecske kötetben.) Marcaliból

Tera néni

Csibe csipog, liba gágog.
Hápog kacska, réce,
Tudakolja, követeli,
Hol van már a része!
Tera néni kötényéből,
Kinek mi a jója,
Korpát, magot, vágott csalánt
Teli kézzel szórja.

Férje, fia, menyé, lánya
Meg az unokája
Mind arat már hajnal óta
S a früstököt várja.
Tera néni lábos alatt
A parazsat fújja,
Azt hinnéd, hogy tíz a keze,
Úgy sűrög az ujja.

Szakad az ing, ruha reped,
Minden kopik, vásik.
Öreg holmi helyébe
Honnan terem másik?
Mikor nincs már megetetlen,
Takarítlan semmi,
Tera néni – túvel, folttal –
Leül már p i h e n n i .

Keresztbe jár a másikán
Ember gondolatja,
Szó a szájon kiszalad
És egymást harapja.
Mint az olaj, a beszéd
Tera néni száján,
Sima lesz a göcsörtös is
Az ő háza táján.

Ég a dolog: aratás van,
Mosás, sütés várja,
Meghalni sem érne rá
Tera néni máma.
Messze pedig a templom,
Órás út az ára,
Mégis elmegy szombat este
A létániára.

(Őszi fecske kötetben.) Marcaliból

Csak a furulyát

Hítt a Múza sokszor engem,
Mentem is, nem is.
Megbocsátja tán a Múza,
Tán az Isten is,
Én magam meg nem bocsátom
Magamnak e bünt;
Nem áll annak gyalog járni,
Ki nyeregben ült!

Felkötöttem a kolompot,
(Más kötötte rám),
Ráztam is, hogy aki adta
Meg ne bánthanám,
Ráztam úgy, hogy ne szólhasson
Senki ellenem,
Hogy ne kelljen se megbánnom,
Se szégyellenem.

Torkoskodtam a tudomány
Csorgó mézeit,
Ízleltem a hatalomnak
Kétes ízeit.
Még a szentek kulcslyukán is
Be-belestem én.
Azt tanultam: nagy az Isten,
Az ember szegény.

Jártam erre meg amarra,
Tettem ezt meg azt,
Kezemre járt sok jó ember,
Meg a szent malaszt.
Sok kicsinynek jó lehettem
(Az sem érdemem!)
És többször kellett felelnem,
Hogysem kérdenem.

Szép volt, jó volt, nem lehet rá
Semmit mondani,
Csak – csak éppen hogy hiányzott
Mindig valami,
Ami nélkül fojt az élet,
Mint egy szűk doboz.
Lettem: nyárban félig-költő,
Télben robotos.

Ha kivert a Múzsza küldte
Mindenévi láz:
Hegyek-erdők bújdosója,
Nyári pikulás.
De ha kezdett édesedni
Tökén a biling,
Nekem az lett savanyúvá:
Készült a bilincs.

Jövő nyárig a Múzsától
Elbúcsúztam én,
Lettem újra rendes ember,
Nagyszakállú vén.
De ahányszor eget láttam
Rácsaim felett,
Megcsikordult szívemben a
Lelkiismeret.

Hát elég volt, én dezentor
Nem leszek tovább.
Még az egyszer a Jóisten
Hátha megbocsát.
Elhajítok süvegeket
És palástokat,
Az én Múzsám ingujjban is
Szívesen fogad.

Az én Múzsám? Múzsza-é, vagy...?
Lelkem, mit merengsz!
Alkonyodik, el ne késsünk!
Nézd, hív Szent Ferenc.
Már a dallam, csak a dallam
Lesz a regulád,
Indulj, mást ne vígy az útra,
Csak a furulyát.

(Őszi fecske kötetben.) Megírtam, és szépen kifundáltam, hogy nyugdíjba megyek, és csak az irodalomnak élek. Aztán kiderült, hogy nyugdíjba mehetek, de provinciálisnak kell lennem.

A bölcs hernyó

Egy koraérett ringló
Az ágról leesett.
Szívében egy pirinkó
Hernyócska hempereg.

Tekergőzik vidáman,
De jó puhácska ház!
Zöld-aranyos húsában
Kedvére lakomáz.

A ringló teste gazdag
És édes, mint a méz.
Amit megenne, azt ad,
És ennyi az egész.

Nincs semmi gondja, bölcs ő,
Ameddig enni bír.
A ringló neki bölcső,
A ringló lesz a sír.

Nem sejti, árva féreg,
Hogy eljön az idő,
És meghasad a kéreg,
A sárga szemfedő,

S a jó húson keresztül
Valami másba rág,
S rászakad mindenestül
A végtelen világ.

(Őszi fecske kötetben.)

Kukoricaszárak, éjjel

A holdsugár halkán pereg.
Elültek már az emberek.
Mint tollbokrétás hadsereg,
Lengnek a kukoricaszárak.

A rozskazal sárgán ragyog.
A szívemben a csend gagyog.
Nem tudja senki, hol vagyok,
Nem tudja senki, merre járok.

Majd megszakad egy kis tücsök.
A széna közt a szél föcsög.
Mit tudom én, honnan jövök?
Mit tudom én, hogy mire várok?

Nem is voltam, nem is leszek:
Vagyok, vagyok és érzek,
Az életem áll és zizeg,
Mint érő kukoricaszárak.

(Őszi fecske kötetben.)

Tavaszi szél vizet áraszt

Tavaszi szél vizet áraszt, virágom, virágom,
De a nyári szívet bágyaszt, virágom, virágom.
Őszi szellő szőlőt érlel, virágom, virágom,
De hát akit téli szél ver, virágom, virágom!

Azzal is majd szembenézünk, virágom, virágom,
Abból is hadd legyen részünk, virágom, virágom;
Csak egy helyről küldik mindet, virágom, virágom,
Nagyon várnak oda minket, virágom, virágom.

(Őszi fecske kötetben.) A marcali szőlőben hallottam ezt énekelni, tovább csengett bennem, így született a vers.

Évről évre – 1948

Kék csend

Kék víz ideleln,
Kék ég odafönn
Kék csend a szivemben,
Se bú, se öröm.

Duruzsolva dong a
Víztükör.
Nem akarok semmit
Senkitől.

Langy ujjal a fény
Befogja szemem.
Hogy valaha sírtam,
Szégyelem.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Fanyar tavasz

Kertek alján surrogó tüzek:
Égetik a tavalyi fűvet.
Fanyar egy füst, könnyet fakaszt.
Ínyemen érzem a sós tavaszt.

Fanyar egy könny! Végigcsurgatom
Széltől száraz, sebes ajkamon.
Elég lesz-e leöblíteni
Áporodott telünk ízeit?

Kormos tavasz ez! Tavasz igazán?
Lopva surran, mint egy partizán,
Egyet ha lép, kétszer bújik el,
Tankok ellen dorongot cipel.

Fanyar szellő köpenyt ráncigál,
Füstöt foszlat, felleget cibál.
Füstös kóró fura táncra kél.
Testvérem vagy, márciusi szél.

Márciusi szél címen az Áldás kötetben.

Meghalt a visszhang

Mindenkinek megmondom kereken:
Immár elég volt!
Meghalt a visszhang, leomolt a fal.
Egyszer volt, – rég volt.

Szolgált sokáig. Csak zörgettetek,
S én mondtam: tessék!
Selypítettétek: légy olyan szíves!
S ugrottam: kötelesség!

Karban zengtétek: Megbocsáss, hogy így
Cibáljuk széjjel
Az egész napod! – Semmi, mondom én,
Hosszú az éjjel!

Cigányzenével udvaroltatok
Udvart körültem.
Kezemet csókoltátok nedvesen,
S le nem törültem.

Mesternek és atyának mondtatok
Vállamra ülén,
És voltam is és vagyok is, – de már
Betelt a törvény.

Földrengés járt és leomolt a fal:
Meghalt a visszhang.
A megnyílt barlang már a szabad ég
Szellőit issza.

A napnak nyitja már a szívét, a víz
Ezüst szagának,
A madaraknak és a gyerekek
Bölcs kacajának.

S mikor a mennybolt miriádjai
Fölém lobognak,
Most tanulgom, mit kell mondani
A csillagoknak.

(Áldás kötetben.)

Bocsásd meg

Bocsásd meg énnekem, Uram,
Hogy jobban szerettem nálad
A meggyet, a mézet, a hársfavirágot,
Felhők mesekönyvét,
Apró gyerekek gügyögését,
Fiúk-lányok mosolya lobbanását,
Férfiak írott homlokát,
Kezed játéka műveit.

Bocsásd meg énnekem, Uram,
Hogy szorgosabban látogattam
A Sixtusi Máriát a názáretinél,
Hogy Tamásnál, Teréznél
Szomjasabban lestem az öreg Aranyt,
Berzsenyi mennydörgését
Meg Hamlet töprengéseit,
Hogy a zsoltár orgonaszavát is
Boldog voltam, ha átlophattam
Paraszt magyar szó furulya-dalára,
S hogy könnyeket pillámra nem a *mea culpa*,
Hanem a rutafa nótája szűrt
Meg a vizeztárasztó tavaszi szél.

De mondd meg, Uram:
Behúnyhattam-e szemem előlük,
Mikor belőlük Te néztél reám?
Bedughattam-e szavukra fülem,
Amikor Te búgtál bennük
Kimondhatatlan sóhajtásokkal?
Nem mindegy-e az óceánnak,
Hogy kádba merik-e vizét,
Vagy metszett billikomba,
Vagy akár egy horpadt gyűszűcskébe is?

Emlékszel, Uram? a háborúban
Egy rossz talpas pohárból osztogattam
A hallgatag népfölkelőknek testedet,
És eltöltötted őket Tenmagaddal!

Engem is eltöltöttél számtalanszor
Csodálatos poharaidból,
Millió poharaidból,
S az oltárnál a Szent Kehely előtt
Úgy térdelek, mint hétpapos misén
A füstölő diákonus:
Szolgál, térdel és lóbálja a tömjént,
De a Testet és a Vért már órákkal előbb
Magához vette egy csendes misén.

Ó Istenem, ha az én árva bodza-sípom
Egy századrészét el tudná fütyülni annak,
Amit te mondtál énnekem magadról
Egy parasztdal egyetlenegy sorában!

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Isten áprilisa

Sétál a napfény melegen
A dunaparti köveken.
Huzakodnak a zsinegen
A kiskutyák bolondul.
– A szív is, hatvanon túl
Ha nem csendül, de kondul.

Fölüti rezzenős fejét,
Szükelli megszokott helyét
A gubbasztó öreg cseléd,
Az évek forrta kéreg
Burka mögött a lélek
És azt bizsergi: élek.

Nem táncol már, nem is szökell,
De szállna mégis, szárny se kell,
A napra ki, a hegyre fel,
Akárhová, – csak szállnék!
Se gondolat, se szándék:
A perc a szent ajándék.

Csak ez a perc, csak ennyi kell:
Míg kék mosollyal átölel
Az allelujás ég-lepel
S lényem magába issza
A testtelenbe vissza
Az Isten áprilissa.

(Őszi fecske kötetben.) A pesti Duna-parton írtam, a ritka pestiek egyike.

A fordított Jónás próféta

De megtréfáltál, seregek Ura!
Mi lett belőlem, milyen figura! –
Fordított Jónás, fejtetőre billent,
Pedig a Hangnak sose mondtam ellent.

Küldöttél, mentem. Hordtam az Igét
Nem kerülgettem bolond Ninivét,
Nem futottam, hogy le ne köpjön, sértsen,
A szennyes száját, kezeken a vért sem.

Hajót kerestem, biztosat, sebest,
Eveztünk, Ninivének egyenest.
Már láttam kelni a csarnokok ivét,
Már köszörültem a próféta-igét.

Ó az az Ige! Asszonyt, gyereket,
Amit szerettem, ami szeretett,
Mindent elhagytam érte, – érted, Isten,
Hogy amire küldöttél, teljesítsem.

És most, hogy már-már megölelt a part,
Most küldted ezt az őrzőgő vihart,
Hogy minden, minden fejtetőre fordult,
Szél, víz és ember, minden megbolondult.

Akkor, látván, hogy nem segítenek,
Akiket hívtak, a kisistenek,
Az összetört, vergődő, fejevesztett
Bolond hajósok mind énnekem estek.

Nem kell próféta, nem kell most a szó,
Most kapitány kell, most parancsoló,
Hát kormányozzam a hajót, vezérül,
Ki a viharból és el Ninivétül.

Így lett a szegény Jónás (a silány,
De mégiscsak próféta) – kapitány.
Hol vannak már a ninivei partok!
Te tudod, Uram, én nem, merre tartok.

Próféták Ura, te akartad így,
Hogy engem ilyen kísértésbe vígy?
Így van megírva? Mert a lélek bennem
Elnémíthatlan sóhajtozza: nem! nem!

Ha rabságomat megeléged,
Szólalj meg, Uram, küldj immár jelet,
Bizonyságul a szavad szomjazónak,
Hogy jobbra hívtál, nem parancsolónak.

Ha mást nem, küldj egy áldott cethalat,
Hurcoljon meg a tengerek alatt,
Vessen már véget a fojtó mesének,
S vessen ki harmadnapra Ninivének.

Siess, Uram, ne késlekedj sokat,
Mert halálosan fáj és fojtogat
Ami belőled bennem fül: az ének.
Ó engedj énekelnem Ninivének!

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.) Egyszer nagyon el voltam keseredve mint újdonsült provinciális.
Akkor született.

Érett nád

November sír a vonatablakon,
Az esőn át ezüst a Balaton.
Köztünk a partot glóriába vonja
Az érett nád lobogó tűz-aranyja.

Szemes, Zamárdi, Lelle ködben áznak.
Lelkemben is zokogó tavat ásnak
Míg végigdöcögöm a Balatont,
Novemberi könny, decemberi gond.

A ködből bólogatva rám merengnek
Fel-felparázsló régi arany csendek,
Egy arc, – egy másik arc, – egy harmadik,
Melyen az Isten arca tükrözik.

Az angyal hányszor megjelent e parton!
Fejem a gondok vánkosán lehajtom,
Mint egy piros térdeplő-bársonyon
És könnyeimmel is imádkozom.

(Őszi fecske kötetben.) Vonaton írtam, amikor kánoni vizitációra utaztam a kanizsai házunkba.

Téli áhitat

Csendesen, botfűlű vonat!
A szakrális lepel alatt
Piheg a téli Balaton.
Fehér áhitattal köszöntsük,
Mint a csilingelő ezüst kösönnyűk
A felnyújtott jegenyegallyakon.

Csak ez, csak ez van, – nincs se vér, se bomba,
Nincs katakomba,
Csak a szépség van, ez a hófehér.
Vonat, egy percre túrtőztesd a lángod,
Hadd sírok el egy sajtó Miatyánkot
A szépséggyilkos emberért!

(Áldás kötetben.)

Évről évre – 1949

Ejhaj, hóvirág!

Ejhaj, hóvirág!
Lesz még egyszer jóvilág,
Február ha fáj is.
Bárhogy bög a bőjti szél,
Mégis benne jődögél
S mézzel jó a május.

Ejhaj, hóvirág!
Ez a világ jó világ,
Rajt az Isten ujja.
Mégis egyik fancsalog,
Másik meg az angyalok
Furulyáját fújja.

Ejhaj, hóvirág!
Fogsz te is még glóriát
Énekelni lelkem!
Téli hó, vagy nyári nap:
Így is, úgy is gazdagabb
Termőbb lesz a telkem.

(Áldás kötetben.)

Jézus a Mátrában

Terméskő falvértézetében,
Szürkén, majdnem fenyegetőn,
Égbeszűrő háromszög fejjel
Áll a templom a hegytetőn.

Várnak néznéd: három falucska
Süvegeli a zord tetőt:
A fakanál-faragók népe
Meg a szénégetők.

Lent, lent a völgyben mind a három,
Ide nem jó fel senki se;
Egyszer évben ha felsírallik
Falai közt a szentmise.

Lent, lent a völgyben a kisember,
A kis élet sír és sűrög,
Fohászkodik a félig-élő
És a haldokló nyöszörög.

Pedig ha sír, pedig ha nótáz,
Ha elsőt, ha végsőt sóhajt:
Jézus nevét formázza mindig,
Jézust hív minden emberajk.

S idehallom, csendül a csengő
Csepp oltárokon odalenn:
Három helyen mutattatik be
Az áldozat, a vértelen.

Csendül a csengő, megy a Jézus,
Kapaszkodik a hegyen át:
Viszi a pap a köves úton
A beteg ember vigaszát.

Az emberész gondolta templom
Ostyátlan virraszt a hegyen:
A Jézus, mint a tejesember
Házhoz megyen.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.) Ez volt az első Mátrában írott versem.

Invokáció egy szőrös hernyóhoz

Valami zizzzen a hajló fűből.
Tétova lábam visszahőköl:
Tavalyi levelek alomján
Egy szőrös hernyó mászik lomhán.

Kövér, hosszú, majd félarasztos,
Úgy megfekszi a rőt harasztot,
Temető-szín fekete-sárgán, –
Ha másszor nézem, megutálnám.

De most, hogy tele vagyok gonddal,
Másképpen zsong felém a lombdal,
Mást mond szépségről, mást a gondról
Lomb közt az ég, fű közt a pondró.

Ahogy elnézem, nem is csúnya:
Finom bársony rajta a gúnya.
Ej testvérkém, minek a szó itt!
Majd csak elleszünk a gubóig.

(Őszi fecske kötetben.)

Áraszd meg a vizet!

*Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem apám udvarára.
Székely népballada*

Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem apám udvarára,
Apám udvarára, anyám hajlékába,
Hadd legyenek mégegyszer, ha csak egy órára,
Kisgyerek, a régi, pirosalma képű,
Aki visszanevet a ránevetőre,
Emberre, csikóra, lepkére, kavicsra,
Meg túl a sövényen a sötét erdőre,
Ahol elkezdődik vége a világnak.
Kutyát, ha morog rá, birkózni cibálja,
Anyja ha kiszidja, megköveti szépen.
Mesében, álomban, nagy nekiszánásban
Kilencfejű sárkány mindakilenc fejét
Többől lecsapintja,

Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem apám udvarára,
Kigondoló székbe, dologasztal mellé,
Hadd legyenek mégegyszer régi, derék férfi,
Szerszám-kalapáló, penna-élesítő,
Szóra szót mondani, vallani, dallani
Emberk elébe embermódra álló.
Szíve közepéből szakadott igéjét
Tátongó emberek százan szomjúhozzák,
Százan szomjúhozzák, ezren visszhangozzák,
A szívükbe írják, párnájukba sírják.
Az is aki hallja, az is aki mondja,
Emberebb lesz tőle.

Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem apám udvarára,
Apám, öregapám pipázó padjára,
Hadd lesem el tőlük, lesz-e belőlem is
Zuhatag szakállú erős öregember,
Éjszaka virrasztó, nappal nem beszélő.
Emberre ha ránéz, rajta keresztüllát,
Az égre ha felnéz, azon is általlát,
De sem embert immár, sem a levegőég
Csillagai nyáját nem áhítja nézni:
Csak befelé néz már, maga mélységébe,
Maga mélységében mindent megtalál már,
Amit Isten megmért földi halandónak.

Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Hadd vigyen el engem.

(Őszi fecske kötetben.)

A Dunáról fúj a szél

A Dunáról fúj a szél.
Aki vacog, nem beszél.

Minden nap egy ráncot ás.
Minden éjjel károgás.
Hollók-e, vagy ördögök?
Vagy a lelked böstörög?

Ráncos költő, mi bajod?
Kiapadt az olajod?
Mi rozsdálta el a szád?
Lenyeled a muzsikát?
A hegedűd se állja,
Berepedt a bordája?
Ej, azért csak hegedű,
Benne még a keserű.
Ha nincs, aki hallgat rád,
Magadnak is húzhatnád,
Ha másképp nem, dugaszba:
Csak hallaná a gazda.

Vagy a lelked fogyott el?
Vagy az Isten hagyott el?
Talán te is maholnap
Elszegődnél *Amannak*?
Tudod hiszen eleve:
Néma ördög a neve.
Ismerheted: fura úr,
Kibe egyszer belebúj,
Tűzbe-vízbe cibálja,
De a zenét nem állja.

Minden nap egy ráncot ás,
Minden éjjel károgás.
Hollók-e, vagy ördögök?
Vagy a lelked böstörög?
A Dunáról fúj a szél.
Vacog aki nem beszél.

Voltaképpen Illyés Gyulának szántam, de aztán mégsem küldtem el.

Csendes mise

Viszem az Ostyát és a Kelyhet,
De ma egyedül ünnepelek,
Ó Közibénk Kívánczó!
A hívek kint az aratáson,
Kis mezitlábás ministránsom
Van itt csak s egy avitt anyó.

Mint egy sziget az óceánban,
Embertelen korall magányban
A Serleg az oltáron áll.
Vágynám hangosan énekelni,
De a fiú nem tud felelni,
A nénikém meg szundikál.

Magam vagyok. De mint a fáklya,
Gyúl ki bennem az Ige lángja
S a lelkem tűzzel eltelik:
„Hol ketten-hárman én nevemben ...”
Hárman vagyunk itt! – Isten engem,
Te vagy, Uram, a negyedik!

Kifordulok, karom kitarva
Minden-lélek-átkarolásra,
S A Z Ú R veletek! mondanám,
De valami különöst látok,
Egy nem ismert világosságot
A kisfiún s a vén anyán.

És hallok is: valami halkan
Felém szüröngő titkos dallam
Küld o d a á t r ó l kóstolót?
Vagy csak a fiú szorgos ajka,
Amint nagy boldogan hadarja
Az Et cum spiritu tuó-t?

Vagy álmából a néni tért meg,
S most a meghitt rózsafüzérnek
Gyöngyein ringatózik el?
És a Jelenváló elébe
Az ártatlanság és a béke
Iker imája énekel?

Mindegy: az én halló fülemnek
Végtelen világok üzennek
A néma templom-úrón át,
S míg rámtapad e tiszta négy szem;
Bensőmben tornyosodni érzem
Az Örök Halmok sóhaját.

(Áldás kötetben.)

Találkozás

Vasárnap reggel, a kis falun át
Beteghez vittem az Úrvacsorát.
Lassan lépdelttem, némán zsoltosmázva,
Köpenyem alatt, szívemen, a Táska.

Még csendes volt köröttem a világ.
Két gyerek hajtott két szakasz libát,
Emberi lelket mást nem esett látnom:
Három kutyával volt találkozásom.

Az első farkcsóválva, csendesen,
Mellém szegődött békességesen.
Föl-fölnézett rám. Ez valamit érez!
Az állat, lám, húzódik Istenéhez!

A másik valahonnan hirtelen
Kirohant és ugatott éktelen.
Hogy is tudhatná szegény árva féreg,
Hogy kire habzik szájában a méreg!

A harmadik hasalt egy ház előtt.
Láthatóan nem érdekeltük őt:
Megnézett félszemével hunyorogva
És visszasunyt a jó meleg vacokra.

Aztán beértem. Így volt. Nincs tovább.
Többet nem láttam embert, sem kutyát.
Kebelemben az áldott Búzaszemmel,
Így találkoztam az emberi nimmel.

Ablakomba, ablakomba...

(Változatok egy népdalra)

Ablakomba, ablakomba besütött a holdvilág.
Aki kettőt-hármat szeret, nincsen arra jóvilág.
Hát még aki minden embert, minden lelkes állatot,
Arra jár még e világon nem-szeretem állapot!

Ó te világ bujdosója, szegény árva szeretet,
Bizony, bizony emberek közt sosem volt nagy keleted.
Idelőknek, odarúgnak, ajtó mögött a helyed,
Mint akit az atyafiság kegyelemből tűröget.

De ha jön a szűk esztendő, ha az élet odavan,
Minden ember odatalál, ahol te vagy, biztosan,
Te, ki mindig csak vetettél és sohasem aratol,
Hogy és hogy nem, te szelsz nekik kevesedből falatot.

Ablakomon, ablakomon kéregetők kopognak,
Kunyorálnak egy kevéske szeretetet magoknak.
Ide hallgass, felebarát, megmondom, ha nem tudnád:
Magadnak is minden jóval tele van a tarisznyád.

Nem is tudom, mennyi minden gyönyörűség belefért!
Apád, anyád beletömte amit áldott keze ért.
Nyisd ki hamar, sose kérdezd: adnak mások, nem adnak? –
Adj belőle, amit adhatsz, mingyárt több lesz magadnak.

Ablakomba, ablakomba besütött a holdvilág.
Aki kettőt-hármat szeret, nincsen arra jóvilág.
Hát még aki nem is szeret, csak úgy elvan, vagyogat:
Olyan, mint egy öreg házon a lehámló vakolat.

Szándékos dolog volt: népi formákkal, ihletekkel kísérleteztem akkor.

A Csörgő patak

Cserlomb alatt mohos kövön ülök.
A Csörgő patak altatón csörög.

Nagy kövek közt fodor hullám forog,
Gondolatom is vele kanyarog.

A hullám sír, nyújtózik, elfelé.
Sóhajt a cser, nyújtózik, fölfelé.

Nyugtalan ágon hintál a levél.
Honnan jön a szél? Hova megy a szél?

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Kettős szivárvány

Elült a zápor, elnyugodott a szél,
Felhő-barlangok tömbjei omlanak,
S a hegy dicsőült homlokáról
Felkel a nap biboros korongja.

Jöjj, nézz a napba, nézd: csupa láng, csupa
Szépségig-érett végig-elég öröm,
Pedig már fonja szemfedőjét
A konok ég könnyörtelen ujja.

De ő nem bánja; mit neki éjszaka,
Mit a halál is! Él, amig él, ragyog
S szépsége édes aranyával
Önti el a keserű világot.

Nézd, nézd a felhők mámoros ünnepét,
A szépség színes templomi zászlait
Hogy lengetik, hogy bontogatják
Tornyosodó mesevéraikból.

Nézd a szivárványt: kétfonatú öve
Kétszer karolja át a kitárt eget!
Nézd, és öleld, öleld, halálig,
Ezt a szegény gyönyörű világot!

(Őszi fecske kötetben.)

Mátraszentimre

Mátraszentimre, csepp falu,
Piros tetős házkoszorú
Cserzőldhajú hegyhomlokon.
Eperszemként szopogatom
Az édesillatú nevet,
Mely bújócskázva rámnevet
A kacskaringós utakon,
Hová lábam szeszélye von,
Mikor fel-felpillant reám
Egy-egy szemérmes encián.

Édes név: Imre: ifjuság!
Megifjítod a vén Hutát.
Új minden: a sok döccenő
Szekér sikálta utcakő,
A templom, mely messzűnne int,
A félig-tarlott hegygerinc,
A fősvény csorgó csöreje,
Az ágaskodó gödölye,
A sompolygó huncut kutyák,
Meg a meztélláb kis pulyák,
Kik futnak és sikonganak
És bőrükön barnáll a nap.
S az útnak hátat fordító
Kis faluvégi házikó,
Ahonnan a csivitelő
Fecske-anya cikáz elő
Az otthonos eresz alól
Öt apró csórt tartani jól,
S hol engem is kézből etet
Az anyaízű szeretet.

Fiatal szellő, fűszeres,
Mely nem panaszol, nem keres,
Csak lengeti a lombokat,
Arcon legyint és símogat,
És lelkemből lassan kifú
Mindent, ami gond, ami bú,
És félálomba döngicsél.

Honnan jön ez a tiszta szél?
A messze Tatra küldi-e?
S a tömjén felhők földije,
Mik arra messze északon
Nyúlonganak hallgatagon
A messze-messze kék felé,
A mozdulatlan ég felé?

(Őszi fecske kötetben.)

Bocsássatok meg

Bocsássatok meg énnekem, ti nagy hegyek,
Ki ma vagyok és holnap elmegyek,
És szél se fújja többé lábaim porát,
Bocsássatok meg gőgöm mámorát,
Hogy úgy merek eszmét cserélni véletek,
Mint egyenrangú kistestvéretek,
S úgy hallgatom kegyelmes hallgatásotok,
Mint akik közt bizalmas egy titok.

Mert egy-egy ilyen méltóságos estelen,
Mikor az emberzajgás elpihen,
És mintha zöld-arany dicsfényben fürdenék
Magam is, mint a néma völgyfenék
És túlhan a bozontos cserfalomb sörény
A Kékes álmos oroslánfején,
Ilyenkor bennem egy szelíd húr megsajog:
Sejtem, tudom, érzem: itthon vagyok.

És lassan-lassan bennem is, mint odalent
Eluralkodik az erdei csend,
Elernyedeznek mellemet szorítani
Lidérceim jégkörmös ujjai,
Elalszik minden, nyugtalanság, büszkeség,
Az öntudatnak már csak annyi üszke ég,
Amennyivel a nagy hegyormok nézhetik
A furcsa felhők szép játékait.

(Őszi fecske kötetben.)

Két asszony

Kendős néni, kék köténye karton,
Országúton ül az árokparton.
Ráncos arcát verejték belepte,
Nagy kosarát lerakta a gyepre.

Roskadozva cipelte idáig,
Maga-magát meg a kosarát is.
Mi van benne, gyümölcs-e vagy zöldség?
Meg a munka, meg a nehéz költség!

Meg az őszi, meg a téli gondok,
Meg az apró pendelyes porontyok,
Akik este éhes csőrrel várják
Megadják-e az urak az árát?

Jön is egy már: nagy zöld szemüveggel,
Fiatal nő, kezén kisgyerekekkel.
Ruha bizony több lehetne rajta,
És hát bizony festékes az ajka.

Könnyű ennek! ennek semmi gondja!
– Előttem a kicsi szoba, konyha,
Konyhából a szennyes kicsi udvar.
A rendelő, meg az Oti-doktor;

Fáradt doktor közönyös kis arca,
Aki végre ide beutalta.
Három félnap állta sorát érte,
Amíg ezt a két hetet elérte.

Nagyon jó itt, kellemes is, szép is,
Fel-felriad éjszakánkint mégis:
Eltűnődik: meggyógyul-e? hátha!
Számlálgatja, hány nap van még hátra.

Számlálgatja: futja-e a pénze
Hazamenni, meg valami szépre,
Hazavinni, (el kell tenni félre!)
S győzi-e majd erővel a télre?

De ha felsüt a piros nap reggel,
Habos tejet iszik a gyerekekkel.
Hamar-hamar, siessünk sétálni:
Fut az idő, jól ki kell használni!

Kézenfogja a kisleányt szépen,
S míg sétálnak, az jár az eszében,
Mit adhatna valami jót neki,
Vitaminost... „Hogy a körte, néni?”

(Őszi fecske kötetben.)

Mandolin

Csendes éj. Lámpám leoltom.
Fenn a fénylő égi bolton
Üldögélő furcsa holdon
Mandolínózik valaki.
Selymeshúrú mandolinja
Mintha tücsökhangon hína,
Engem hína: gyere ki.

Kinn a harmat, s a szitáló
Holdsugarak szötte háló
A világot ellepi.
Olyan friss a rezge pára,
Mintha a Teremtő szája
Most lehelte volna ki.

Én is itt, holdas magamban,
Zárt szemem redőin át
Érzem minden pórusomban
A kezdetnek illatát.
Ereimben rég kifáradt
Kútforrás új ezüstje árad.
Most olyan vagyok talán,
Mint mikor Isten fejében
Megvillantam eszmeképpen
A teremtés hajnalán.

Vérig és velőig áthat
Holdsugár és sejtelem:
Hátha mind csak tünde látszat
Ami játszik itt velem!
Hátha itt sincs még az óra,
Még egyéb nem is vagyok,
Mint a keltő le g y e n szóra
Szomjazó szelíd agyag.
S holnap tán a szent Hatodnap
Hajnalára harmatoznak
(Nemtudói jónak-rossznak)
Körülöttem mindenké,
S rámköszönt a boldog Éden,
Mely az Isten örömében
Sorsomul teremtetett,
S nem lesz benne undorító
Embermégű csalfa kígyó,
Sem kígyók, sem emberék.

(Őszi fecske kötetben.)

Te Deum

Téged Isten dicsérlek
és hálát adok mindenért.

Hogy megvolt mindig a mindennapim
és nem gyűjtöttem másnapra valót,
hála legyen.

Hogy mindig jutott két garasom adni
és magamnak nem kellett kéregetnem,
hála legyen.

Hogy értenem adatott másokat
s nem kellett sírnom, hogy megértsenek,
hála legyen.

Hogy a sírókkal sírni jól esett
és nem nevettem minden nevetővel,
hála legyen.

Hogy megmutattál mindent, ami szép
és megmutattál mindent, ami rút,
hála legyen.

Hogy boldoggá tett minden, ami szép
és ami rút, nem tett boldogtalanná,
hála legyen.

Hogy sohasem féltem a szeretettől
és szerethettem, akik nem szerettek,
hála legyen.

Hogy akik szerettek, szépen szerettek
és hogy nem kellett nem szépen szeretnem,
hála legyen.

Hogy amim nem volt, nem kívántam,
és sohasem volt elég aki voltam,
hála legyen.

Hogy ember lehettem akkor is,
mikor az emberek nem akartak emberek lenni,
hála legyen.

Hogy megtarthattam a hitet
és megfuthattam a kicsik futását
és futva futhatok az Érkező elé
s tán nem kell a városba mennem
a lámpásomba olajért,
hála legyen!

Hogy tegnap azt mondhattam: úgy legyen!
és ma is kiálthatom: úgy legyen!
és holnap és holnapután és azután is
akarom énekelni: úgy legyen! –
hála legyen, Uram!
hála legyen!

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Mária és Márta

Elment a Jézus.
A városba ment.
Közeledett a Húsvét.

Lázár kapuja küszöbén
Két asszony üldögél
A térdét átölelve,
Mária és Márta.

Márta mondja:
Nem fogadta el a meleg köntöst.
Fázni fog szegény.

Mária mondja:
Nem akarta, hogy vele menjek,
Kinek mondja, ha fázik?

Márta mondta:
Éhes volt,
Kellett aki megterítse az asztalt,
Megtöltse a korsót.

Mária mondja:
Fáradt volt,
Kellett aki leterítse magát
A lába elé szőnyegül.

Márta mondja:
Ha visszajön,
Leoldom a kötényemet,
Lábához ülök és hallgatom.

Mária mondja:
Nem jön vissza.
Közel a Húsvét,
Követni fogom messziről.

A küszöbön ültek,
Átölelve tartották a térdüket
És sírtak.
Aztán felálltak,
Az egyik kosarat öltött
És kenyeret tett a kosárba.
A másik korsót vett a kezébe
És olajat öntött a korsóba.
Aztán átkarolva egymást
Elmentek
A názáreti Máriához.

(Áldás kötetben.) Kísérlet, de aztán nem voltam vele megelégedve, hát nem folytattam.

A Mindennevű

{bmc minden.bmp}
Mindennevű, hogyan szólítsalak?
Nazianzi Sz. Gergely

I.

Mindennevű, hogyan szólítsalak?
 Mindenarcú, hogyan tapintsalak?
 Mindenszívű, hogyan szeresselek?

II.

Titkosrendőr, polgári ruhában,
 Az utcán ódöngők semleges mosolyával arcán,
 Jelvénye az átmeneti kabát hajtókája alatt,
 Nadrágzsebében a szolgálati fegyver,
 Állán bozontos álszakáll:
 Mint az árnyék, mint a gond,
 Úgy szegődik a megjelölt nyomába, –
 Engedi, menjen, amerre a dolgai vonják,
 Családi körbe, hivatalba,
 Moziba is, a bársonyos homályba,
 Vagy kettesben az espresso kerekasztalához
 Egy forró feketére, – akárhová,
 De mint az árnyék, mint a gond,
 Mögötte jár.
 Van.

És várja a percet, amely megállapított,
 S lecsap könyörtelenül,
 Mint fölemelt marok a légyre
 S amaz ott marad, – összelapítva,
 Mint összezárult marokban a légy.

Így jársz utánam: így mondták nekem
 Kajlahátú bölcsek,
 Szorongó szentek, vaksi jámborok.
 Ám amikor az utca zuhogó tömegében
 Már olyan egyedül vagyok,
 Mint erdőben a gyermek
 S ólomtuskók a lábaim,
 Már-már leülök a járdaszélre,
 Vinnyogni, mint a siketnéma koldus,
 Ilyenkor némán elmész előttem,
 Közönyös arccal, zsebredugott kézzel,
 Egy leszerelt katonatiszt hűvös lépéseivel,
 S egy pillanatra – lámpafény függönyrepedésben –
 Odamelegszik rám a szemed.

Cinkos tekintet ez,
Csak ennyit mond: Hiszen tudod!
Rabló mosolyog rablótársra így,
Vagy indiánra indián,
Amikor a gyerekek játszanak
És a semmire-se-jó felnőttek között
Elosonnak nesztelenül.

A járókelők nem vesznek észre semmit,
Csak én tudom: a térdem tudja,
Amely megfiatalodott rugalmassággal tapossa tovább a járdát,
És tudja az ajkam, amely pirosan skandálja megint:
Szép az élet, jó az élet, és jók a butuska emberek!

III.

Máskor meg a villamoson:
Függök a fogódzó kötélén,
Csak az összepréselt embertestek tartanak,
Izzadt szemem sóvárogva pislog
Egy-egy elfoglalt szék felé:
Egyszercsak fölkelysz a helyedről
(Kigombolt ingú, húszéves fiú),
A könyvet, amit olvastál, összecsapod
És T e s s é k ! mondod ismerős mosollyal.

IV.

A múlt héten egy kisgyerekekben láttalak.

Guggoltál a sétatéren
És házakat építettél
Homokból és hulladékból.
Fölnéztél rám a földről
Huncutkás mosollyal:
„Látod, mit építetek?
Máskor mást építettem,
Naprendszer és csigabiga-házat.
Építeni jó.
Gyere, építsünk együtt!”
És én melléd telepedtem a földre,
Te pedig megfogtad a kezem
És vezetted,
És betűket írtunk a homokba.

V.

A minap egy kutya jött be a szobába,
Egyenesen hozzám.
A térdemre tette szelíden

Az első lábát.
És fölnézett rám szelíden:
„Nem lehetnél hűségesebb?
Én mindvégig hűséges vagyok.”
Le kellett sütnöm a szememet
És majdnem hangosan kimondtam
A szentpéteri szót:
„Menj ki tőlem Uram...”
De Te jobban tudod, mit gondolok.
És nem mentél ki tőlem.

VI.

Ablakomat megkoccantja a szél.
Értem: sétálni hívsz. Megyek.

VII.

Fuvoláz felettem a lomb.
Altass el engem.

VIII.

Szeszélyes az erdei ösvény.
Jöttem utánad.
A patak vize csillan.
Térdelve hajlok fölébed.
Oltsd el szomjúságomat.

IX.

Egy ember nagyon kiabált.
(Nagyfejű, nagynevű, nagytudományú,
Sikerült neki minden,
Csak az élete nem.)
Ezt kiabálta, sokszor, egymásután:
„Hol van az Isten?
Még sohasem láttam az Istent,
Ki látta?”
Mit tehettem szegénnyel?
Szépen odamentem és megsimogattam az arcát.
Sírt.

X.

Tegnap egy ember állított be hozzám
És bizalmasan közölte velem,
Hogy egy nem is nagyon távoli dátumra
Ítélet van kimondva rám.
Az értesülés megbízható helyről származik,

És jó lenne, ha megfontolnám,
Kár volna értem.
Annál is inkább, mert csak rajtam áll
És ellenkezőleg: nagy lesz a becsületedem,
Csak el ne mondjam senkinek, hogy láttalak.

Nem szóltam semmit.
Hallgatva ültünk.

Aztán megszólalt újra:

Hogy úgy-e voltaképpen
Nem is igaz az igazán, hogy láttalak.
Csak úgy mondom, hogy mondjam.

Megint nem szóltam semmit.
Hallgattunk megint.

Aztán megszólalt harmadszor is:
Hogy vajon látlak-e most is?
„Igen, feleltem,
A szemedben, felebarátom.”

Még egy darabig ültünk egymás mellett
És hallgattunk.
Aztán fölkeltek, és kezefogtak
És elváltak, két jóbarát.

XI.

Álmodtam. Széken ültem,
Elnök voltam a könyvek kongresszusán,
A könyvek ezre körülöttem ült,
Mint Niceában a szakállas atyák.

Az egyik mondta: „Messze az Isten, a hetedik égben,
Az angyalok és démiurgoszok között.”

– „Helyes, mondtam, de kevés!”

A másik mondta: „Közel az Isten, az emberi szívben,
Csak ott találsz.”

– „Helyes, mondtam, de kevés!”

A harmadik: „A természet az Isten,
A lények végtelen során
Bontja ki végtelen magát.”

– „Szép, szép! feleltem, de kevés!”

A negyedik: „A nép az Isten
A történelemben fejtőzik ki egyre.”

– „Kevés, kevés!”

Az ötödik: „A minden az Isten,
Én vagyok ő, és te vagy ő, és ő is ő, és minden ő.”

– „Nem elég, nem elég!”
A hatodik a semmiről beszélt,
A hetedik számokat recitált,
A nyolcadik a moszkvai Confessiót,
A kilencedik atombombáról énekelt prefációt
És a tizedik Einstein evangéliumát.
És még sokan, sokfélét és sokáig
És minden egyes más nyelven beszélt.
És én csak kiáltoztam egyre:
– „Kevés! kevés! nagyon kevés!”

És minden székben egy-egy könyvtekercs gurult elő,
És a tekercek összeálltak
És torony akart lenni belőlük,
Mint ama régi, Szennár mezején.
Gurultak, egyre gurultak a nagyhasú tekercek,
És másztak és sűrögtek
Izzadtan, izgatottan,
Fölfelé, fölfelé
Mint Himalája fejének a hangyák.

És már éppen fel akartam egyenesedni a székben
És igazságot tenni,
De fölébredtem.
Éjszaka volt.
Éjszaka voltál.

XII.

Könyv a térdemen,
A könyvben ábra, számokkal és görög betűkkel:
Ablak a Végtelenbe.
Itt ülsz az ablakban, mellettem
És fölemelt Ujjaid ütemén ringatod
És szertehajtod, egyre sebesebben,
És összefogod, egyre szorosabban,
Napok, naprendszerek, galaktikák és mindenségek
És atomok és protonok és protonnál is potomabb pontok
Miriárdokszor miriárdjait.
Fölemeled a karodat,
És eltűnik az Anyag a Hullámozás végtelenében,
Leejted karodat,
És elpihen a Hullámozás az Anyag végtelenében.
És eltűnök én is; elpihenek én is
Árján az Ütemnek,
Amely innen, térdeimről
Mozgatja a Mindent.

XIII.

Mezítlábas asszony az országúton.
Kenyeret visz, abroszba kötve.
Szép kerek gyürkés cipót.
Teli a levegő kenyérillattal.
Teli a lelkem illatoddal.

XIV.

Ma volt a legnehezebb.
Tükörbe néztem, úgy esett,
S Te onnan néztél vissza rám.
És belém állt az értetlen csodálkozás:
De, Uram, ezt az ötletet!
De, Uram, tisztesség ne essék szólván,
Jobbnak gondoltam az ízlésedet!
Akaratlanul a fejemet csóváltam,
Rosszallóan csóváltad a fejed Te is.
És akkor elszégyelltem magamat:
Eszembejutott barátom, a professzor,
Aki fehér köpenyében, górcsöves asztalkája előtt,
Valami fertelmes férget boncolgatott
És látván arcomon az undort,
Ezt mondta, mérhetetlen szánalommal:
„Mit tudod te, szegény laikus,
Hogy, milyen csodálatos ez!”
Igen, Uram, – mit tudom én?
Mit tudok én!?
Mire visszatettem a tükört a fiókba,
Hangosan nevettem.

XV.

Este van.
Elment az utolsó látogató.
A folyosón lecsavartam a villanyt.
Itt vagyok.
Szokott helyeden,
A kis támlátlan széken,
Az ajtó és az üveges szekrény között,
Ülsz és vársz.
Egyedül vagyunk.
Leeresztem az ablak függönyét.
Így, most segíts egymásba néznünk.
És holnap reggel,
Harmadik harangszóra,
Megtöröm a Kenyeret.

(Áldás kötetben.)

Hej, voltam én is fiatal

Hej, voltam én is fiatal,
Hej, éltem is világom,
Mint tiszta vízben fürge hal,
Fütyös rigó az ágon.

Rég volt, talán igaz se volt,
Most bezzeg máshogy élek.
Hamvas felhők közt vézna hold,
Avarban zörge lélek.

Éjféli utcán nyargalok
Sivalkodom a kürtön,
Zárt ajtón és zárt ablakon
Kopogtatok kísértőn.

De némán rácsodálkozik
Ég-föld a néma szóra, –
S megkérdi: „Hát ennek meg itt
Mi keresnivalója?

Bocsássatok meg kedvesek,
(Immár csak ennyit kérnék),
Hogy egy kevésbé úgy tegyek
Még, mintha most is élnék.

Csak a hegyes kakast lesem,
Törvénytudó kísértet,
A jelt, hogy békességesen
Meghitt síromba térjek.

(Áldás kötetben.) A Vízkereztben Shakespeare-nél van egy sanzón-féle, annak a formájára és annak a hangulatából íródott.

Évről évre – 1950

Mint egy fáradt csiga

Mint egy fáradt csiga
Verejtékezve hordja börtönét,
Évetlen évek óta hordod
Fojtó csigaházad, a gondot.

Nem is te őt: már téged ő cipel,
Magadnál ötvenszer nagyobb,
Erőlködő csepp hangyaférget;
Zihál a melled és csuklik a térded.

Belégubózol, mint egy sunyi sün,
Tüskepáncélod szétmered.
Jaj, kívül-belül gyilkos köpeny ez;
Kívül riaszt, belül vérig sebez.

De most az Isten egy napot,
Egy lélegzetlevős napot,
Embernek valót, engedett, –
Siess, hajítsd le terhedet!

Hajítsd le, aztán vedd fel újra,
Ne bánd, ha még a lábad reszket:
Vedd fel, de úgy vedd, mint Simon,
A cirénei, a keresztet.

(Őszi fecske kötetben.) Valahova mentem lelki napot tartani.

Azért...

I.

Azért, hogy nem tudod, lesz-e holnapod:
a mái nap kincse még a tiéd.

Azért, hogy álmodat előlheti éji sziréna:
ameddig a nap fenn zarándokol az égen,
addig imádkothatsz Istent.

Azért, hogy nem tudod, mit hoz a legközelebbi óra:
addig szerethetsz és mondhatsz jó szavakat.

II.

Azért, hogy holnap talán zuhogni fog az eső:
ma örülj az édes napnak.

Ha szobádba börtönöz a zápor:
örülj a tikkadt fű-fa örömének.

És ha az életet veri el az áradat:
örülj az élet-alomja halálnak.

III.

Azért, hogy az emberek annyiszor úgy cselekesznek,
mintha gonoszabbak lennének a fenevadaknál,
sírj értük és imádkozzál,
mert igen nagyon nyomorultak.

Azért, hogy az Isten olykor úgy cselekszik,
mintha mostoha lenne és kaján:
te hálát mondani meg ne szűnjél,
mert nagyobb ő a mi szívünknél.
Agyunknál, szívünknél nagyobb.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Hogy mit szeretnék?

Hogy mit szeretnék? semmit már, csak élni,
Kenyéren-vízen, és a Csendre várni.
A napfényből elég már egy sugárnyi,
A szép világból egy akác-levélnyi.

A bölcsek köve, bölcsek könyve sem kell,
Szónak beérem már a Miatyánkkal,
Villany helyett a síró gyertyalánggal,
Az Ember helyett már az emberekkel.

Ó emberek, ti örült kedvesek,
Hagyjatok élni még egy keveset,
És megáldani a veszett világot.

Élni és imádkozni, semmi mást:
Hétszer napjában: megbocsásd!
És hetvenhétszer: megbocsátok.

(Őszi fecske kötetben.)

Évről évre – 1951

Szegfű

A szívemen egy szegfűszál.
Karcú nyelen gyöngyös kehely,
Könnyű, akár a hópehely
– Még messze tőlem a halál!

Szirmát arcommal illetem
És szívom selymes illatát.
Ó illat, illat, ifjuság!
Ó áldott, áldott életem!

Őrizd meg ezt az illatot
Az alkonyatnak, Irgalom.
Hosszan állítsd meg Ajalon
Völgye fölött a gyors napot.

(Őszi fecske kötetben.)

Hajnali kertész

Még a fűvön csepereg a harmat,
A sok ember most fordul a falnak:
Legédesebb ilyenkor az álom.
Kertek alját csak egyedül járom.

Egyedül-e? Nem egyedül mégsem:
Öreg bácsi jár a csemetésben,
Le-lehajlik, fiatal módjára,
Szinte földet seper a szakálla.

Kurta neki a nehéz nap gondja,
Hogy így már az elején megtoldja?
Vagy hogy élni siet az öreg csont?
Becsés a perc, ha közel a fejront!

Becsés a perc, igazad van, bátya,
Annak, aki elperegni látja.
Hát még nekem, aki azt is érzem,
Hogy semmi sem múlik el egészen.

Jó így, bátyám, éljünk a jelennek,
Ki a percnek, ki a végtelennek,
Te plántádnak, én is az enyémnek,
Aludjanak amazok szegények!

(Áldás kötetben.) Pilisligetről.

Sétál az Isten

Alszik a júliusi éjen
Az Isten szép világa mélyen.
Halk szellő álmittasan
Az alvó kerten átsuhan.
Piheg a kert termő reményben.
Az ágyások közt kék kötényben,
Állán hosszú fehér szakáll,
Sétál az Isten fel s alá.

A répák és a petrezselymek
Lábai elé térdepelnek.
A glédaálló tengerek
Bokrétájukat lengetik.
A vén akácfa lombja bókol,
Mint szentséges processziókor,
S a szégyenlőske rozmaring
Felé az Isten csókot int.

És mintegy karmesteri szóra,
Kezdődik a tücsök triója,
A macska lágy ütemre lép,
Hozza házát a csiganép,
És jönnek a kutyák s az Úrnak
Lábához dörgölődve bújnak,
S Ő mindnyájukra ránevet:
„Hát hogy s mint vagytok, gyermekek?”

Így ér a házig mosolyogva.
Benéz az apró ablakokba:
Zárt ablak, ajtó, fülleteg
Ágyakban alvó életek.
Az Úr megáll, egy pillanatja
Arcukat végigsímogatja,
Ráncokba vonja homlokát
És fejszóvalva megy tovább.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Esti ballagás

Esteledik. Ballagok.
Rövidülnek a napok,
Hűvösödnek az esték.
A szilvafát megszedték.

Elvesztettem valamit?
Zörren a fű: itt van, itt!
Keresgélek a porban;
Zizzen a lomb: ahol van!

Szelet ígér piros ég.
Mi az, amit szeretnék?
Maradnék, vagy mehetnék?
Hátra van a szüret még!

Fura nép az emberek:
Búcsúzkodni nem szeret,
Nyugton mégis meg nem ül,
Csak búcsúzik mindentől.

Hamuhodik már az ég.
Még egy kicsit ballagnék!
Csendesebben, holnapok,
Lábujjhegyen járjatok!

(Őszi fecske kötetben.)

Béke, béke...

Köszönöm nektek, pilisi hegyek,
Hogy jóságosak vagytok és szelídek
És engedtek elringatóznom
Vonalaitok zöld hullámain,
Olyan önfeledten,
Mint az anti-világban,
Amikor még olyan csendesén sírdogáltak
A világ eresztékei,
Hogy föl sem ébredtünk rája.

Nem akarok fölébredni most sem.
Nem akarom hallani most sem a sírást.
Mért hallani olyat,
Amin segíteni nem tudunk?
Mire volna virrasztani ébren,
Mikor az éberség csak arra jó,
Hogy a holnap gyötrelmeit előrecibálja,
Gyilkosául a mának.

Ringassatok fenyő-hullámok,
Dajkáló hegyek,
Árassz el hársfa-illat,
Játszó gyerekek édes visongása,
Kérődző kecskék, fuvolás rigók.
Fogd le szempilláimat,
Békességes alkonyi szél.
Zümmögjétek mindnyájan velem együtt,
Istennek szelíd nem-ember alkotásai,
De nem szomorúan, és nem dacosan,
Hanem a zöld lomb ringó örömeivel,
A kék ég ölelő jóságával,
Hegyek hullámozó áhítatával,
Hogy azért is és mindig előlről,
A gonoszoknak igazulásul,
Rútaknak szépülésül,
Emberségül az emberteleneknek:
Béke, béke, béke, béke...

(Áldás kötetben.) Pilis: a hegyoldalban ültem, ott írtam.

Hegyeken túl is – innen is

Hegyeken túl is, innen is,
Vad tengeren szelíd sziget,
Isten veled Klotildliget.

Melynek szívéen forró fejem
Pihentető vánkost talált
Isten veled, kedves család.

Most megszakítjuk a mesét.
Most jön a komolyabbika.
Agyó, Péterke, Pannika.

Már csörgetik a láncokat,
Csak hajtsuk hű nyakunk oda.
Szervusztok, Kormos és Duda.

Búcsúzom immár tőled is,
Te félbemaradt költemény:
Te nyári én, te jobbik én.

De hadd legyen még folytatása,
Hadd ne maradjak rímtelen:
Mondd rám a rímet, Istenem!

(Áldás kötetben.)

Évről évre – 1952

Himnusz Kalazanci Szent Józsefhez

Szentje és atyja Kegyes Iskoláknak,
Nagyra törekvő nemes ifjúságnak
Hitre, tudásra, szép életre, jóra
Példaadója!

Zsenge korodtól hallottad a Hangot:
A hivatását, mely szívedben zsongott
S mentél utána egy életen végig,
Róma szívéig.

Hittel utána Isten hívásának
Mentél szívéig szegény ifjúságnak.
Szent nyomaiddban vívja nemes harcát
Ifjú magyarság.

Híven a széphez, az igazhoz, jóhoz
Állhatatosan az Isteni Szóhoz
Menni előre, hogy az Úrhoz érjünk:
Légy a vezérünk.

Bizonytalanság

„Viszontlátásra!” – mondod búcsúzóra
„Jövőre!” – mondanád, és megzökken a szó.
Jövő! – de mit hoz máma még az óra?
A búcsúzás, ki tudja, nem búcsúztató?

Nem tudhatod, mi vár az utcasarkon?
Mi húz a levegőben? a föld alatt mi váj?
Reggel ha ébredsz, vár-e csendes alkony?
Mit hoz, ha elpihensz, a reggeli sugár?

Egyre-kettőre három jön-e? kétes.
Nem tudhatod, mit írt felőled odafenn
Eleitől a Könyv, a hétpecsétés,
És lenn mit ír elő fejedre az Ütem?

Bekopogtatsz szomorú embereknél,
S ha közelükbe érsz, nevetnek untalan;
És egyre sírnak, akikkel nevetnél.
Csak egy a bizonyos: minden bizonytalan.

Ha erre fordult életed kalandja,
Végy nagy lélekzetet, s amint jön, úgy fogadd.
Merj ugrani kicsinyből a Nagy Bizonytalanba,
Az Egyetlenbe, mely bizonynál bizonyabb.

Nézz a szemébe a bizonytalannak,
Mondd: Itt vagyok, jöhetsz, magam megyek eléd:
Nincs váratlan, nincs nem-szeretem annak,
Aki a csillagokba ágyazta életét.

Csepp káderei mi a Tervezőnek,
Előre, teljesítsük, ami ránk szabottot:
Futószalagján térnek és időnek
A Végtelenbe nyúló Műszakot.

Mátrai vers, de akárhol írhattam volna.

Szél a Pilisen

Lombringató erdőszegély,
Lombringató, gondringató.
A Pilisen sikong a szél.

Szabad-e ülni csendesen?
Szabadon, széltől mentesen?
Sikong a szél a Pilisen.

Szabad-e élni rendesen,
Mintha nem volna semmi sem,
Se szél, se tél, se könny, se gond?
A Pilisen a szél sikong.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.) Ezt nagyon nagyra becsültem.

Ballagás a Pilisen

*Gondolatoktól körülrajzva leülök
a pilisi romok mellett a diófa alatt fakadó
forráshoz, mely az egyetlen, ami nem
változott s úgy bugyborékol most, mint
800 év előtt.
Prohászka: A Pilis hegyén*

Ballagdalek a vén Pilisen,
Az ezredes erdő lelkét lesem.

Málló köveken, zörgő avaron
Régvolt magyarok nyomait kavarom.

E kövön tán a táltosok
Regesajkú népe áldozott.

Amott a völgyben szíthatta tüzét
Remeték apja, boldog Özséb.

Az irtás földön amoda át
Feltúrt csuhájú bence-barát

Irtotta az erdőt, törte rögét
És pingálgatta pergamenét.

A forrásparton itt pihent
Tán tegnap is még a Püspök, a szent.

Látom most is, amint medítál,
Fákkal, füvekkel összeáll

S ezüst fejével tovalebeg,
És elnyeli lassan a rengeteg.

Zsibongó fejjel járdosok,
Elnyargaltak a táltosok.

Elfeküdtek a remeték,
Némák a romok, köveik feketék.

Múlt már, rege már a Püspök is,
Mese vagy magad is már, néma Pilis.

Megyünk-e mi is már aludni, mesék,
Ha kibontja az éjszaka szemfödelét

S egyedül marad ébren a rengeteg,
Elsiratni a szenteket?

(Áldás kötetben.)

Tücsökszó

Búg a szellőn a hegyoldal,
Beszélget a teliholddal.
Holdas fű közt tücsök ciripel.
– Hitted-e, hogy ennyit bírsz el?

Lám a tücsök hegedülget!
Nyeld le hát a keserűdet,
Hegedülj a hűvös holdnak:
Mit tudod, hogy mi lesz holnap?

Mit tudod, de mit is bánod!
Elfogyott a tudományod:
Csak a szíved ki ne hűljön,
Csak a tücsök hegedüljön.

(Őszi fecske kötetben.) Szegény Kornisnak elküldtem, ő nagyon szerette. Nagyon beteg volt már akkor.

Ó tiszta csend!

Hallgass el egy kicsit, te mocskos utcalárma!
Legyen ablakod, ajtód, a füled is bezárva;
És állítsd el a rádiót.
Lelkem, celládba térj s földig zuhanni engedd
Figyelmed függönyét, úgy ünnepeld a csendet
És benne minden földi jót.

Hallgatva ünnepeld csendjét az értelemnek,
Melyben a gondolat villámai teremnek,
A zengő percek ihletét,
Melyben kibomlanak a lélek mérhetetlen
Arkangyal-szárnyai, s szóban elérhetetlen
Zenét suhog a szent setét.

A hallgatást idézd, a szívek drága csendjét,
Amelyben megfogam a két-malasztú szentség:
Hűség, barátság, szerelem.
Ó síríg és síron túl mosolygó szent szövétnek,
Amely odalent nőttél a lét előtti létnek
Hangtalan örvényeiben!

És csukló térdeden imádd a csendek csendjét,
Amelyben önmagával beszél a Végtelenség,
A hallhatatlan hallható.
Térden virraszt az éj és mindeneken csend ül,
Amikor a magát megtárho Végtelenből
A föld szívére száll a szó.

Emlékszel: Hóreben, barlangja odujából
Milyen borzongva leste a zord Illés, a látó,
Az Istent, aki elvonul.
Milyen hiába leste sebes szél viharában,
A földrengésben is, a tűzben is hiában:
Suttogó szellőn járt az Úr.

Gépkattogása közt a rohanó jelennek
Engedj, ó tiszta csend, csendje a Végtelennek,
Egy pillanatnyi pihenést.
Hagymázos homlokom lágy ujjaiddal föld el,
Leheld be lelkemet templomi hűvösöddel:
Csak az él, aki benned él.

Csak az él, akiben a lélek tiszta csöndjén
Némán izzani kezd a titokzatos tömjén
S füstjén az Angyal megjelen.
És ámuló szeméről a fátylakat leoldja,
Az Angyal, az Istennek alázatos heroldja:
A csend-foganta Kegyelem.

(Őszi fecske kötetben.)

Az első sárga levél

A fák alatt feküdtem,
Merengve fölfelé.
Hát ellibeg fölöttem,
Bénán, aszály-ütötten
Egy sárga tölgylevél.

Könnyelmű szél zilálja
Az asszu lombokat,
De nem leng több utána,
Csak ő az ősz leánya,
Az első áldozat.

Egyetlen, aki lenni
S nem-lenni is megért.
Valami hívja menni
– Menni-e vagy pihenni? –
Nem kéri, hogy miért.

Mért éppen ő az első?
És mért ilyen korán?
Mért nem dajkálta esső
Kis életének első
És utolsó nyarán?

Nem kérdez és nem lázad,
Panasza, könnye sincs.
Húlt erein alázat
Halk zizegése bágyad
És lelken legyint:

„Törvényemet betöltöm:
Édes volt odafönn,
És jó lesz lenn a földön.
Azt, ami lesz, köszöntöm,
Ami volt, köszönöm.”

(Őszi fecske kötetben.)

Az őszt dicsérete

Fiatal arcnál, fiatal szemeknél
Láttál-e szebbet a vén nap alatt?
A lánynak mondja: Rózsafán születted!
És a világnak: Én megváltalak!
De jár az év, és teljes lesz a rózsza,
Tejes tavaszról tüzet szív a nyár:
Gyermek apára, tengerek hajósra,
Isten és ember férfiúra vár,
Aki szeret, de nem hogy őt szeressék,
És cselekszik, mert szent a kötelesség.

De legzengőbb a lomb zenéje őszkor,
Bimbó-, s virágnál mézebb a gyümölcs.
Elzúg a harc és elzajong a hőskor:
Harcosnál, hősnél emberebb a bölcs.
Ó lombos erdők őszi orgonája
Milyen teli-mély a te muzsikád!
Ezer sípod egyszerre intonálja
Az emberlét ezernyi dallamát.
Tavasz illata, nyarak szenvedelme
S a tiszta tél kristály nyugalma benne.

Ó emberélet édességes ősze,
Te vagy az összhang és az árnyalat.
A tavasz benned fanyarát legyőzte,
Erdőtüzeket, aszályt a nyarak.
Magára ismer benned mind a kettő
S te mind a kettőt áldod, érleled.
Piros nyaradnak nem volt lángja meddő
S magtalan nem lesz szép fehér teled.
Mert a szivárvány színei megérve
Elsimulnak a ráncatlan fehérbe.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

A keresztút

I. Stáció

*A Rend és a Szabadság védelmében,
Törvény és Birodalom érdekében,
A Cézár és a Jehova nevében:
Az ítélet kimondva fejére.
Íme az Ember
Indul a Koponyák Hegyére.*

Kétezer éve:

A Rend és a Szabadság védelmében,
Törvény és Birodalom érdekében,
A Cézár és a Jehova nevében
Mindennap új-új pálca töretik.
Íme az Ember, a nyomorult Ember
Ítéltetik és öletik.

Halljátok-e az ezredeken át
Az el nem múló ítélet szavát?

Hol hangzik el? ki szövegezi meg?
Mindegy, testvérek, az ítélet egy,
Mert egy az Ok és az Értelem
Egyik neve Igazság, a másik Kegyelem.
Minden halál és minden szenvedés
Egy úton jár és egy irányba néz:
Vérhullás nélkül nincs engesztelés.

Az ítélet, a nagy Szentencia
A bűn törvényes, egyszülött fia.
Ó bűnösök, mi kik bűnben születünk
És bünt szülünk minden lehelletünkkel:
Az ítéletet, mely harsog felettünk
Bizonyhogy magunk nemzettük fejünkre.
Krisztus ostorát éjente- naponta
Eleitől hány ember bűne fonta,
S hányé ólmozza makacsul manap!
Melyiknél lennék makulátlanabb?
A bűn tajtékoz minden nap körül,
S az ítélet a bűn méhében ül.
A bűnök óceánja végtelen:
És mely büntől vagyok szeplőtelen?
Ki ellen szól az ítélet, ki ellen?
Minden embernek minden bűne bennem,
Gyümölcsként, virágként vagy csíráképpen:
Ahhoz kiált, aki az anyaméhben

Szólítja szabadságra a magot.
És minden bűnért felelős vagyok.

A szomszédomnak nem volt kenyere,
S nekem jóval a tányérom tele.
Rám nézett, és a szívem megesett,
Nem adtam mégsem, csak egy keveset.
S ha bőven is, csak a selejteséből,
Ha javából is: csak a fölöséből.
Ha meg egyszer a magamét feleztem,
Már úgy hittem, hogy érdemet szereztem,
S az igazságos mennyei Király
Kezeiből a jutalom kijár.
S bár tudtam: tettem csak annyira méltó,
Mint a gyermeké, aki cukorért jó,
A mézes szájíz mégis megmaradt
És meg-megveregettem vállamat.
Holott a szomszéd... s mind az éhesek...
Uram, vállalom az ítéletet.

Mindenkiét, Uram, mindenkiét!
Az egyik ember bűne a beszéd,
A másiké a csend, a cimborás.
Kárhozatra vet a káromkodás,
De sok meg azzal lesz pokolra méltó,
Hogy meg nem zökken ajakán a szép szó.
A békesség is bűnné válhatik,
Ha Isten dörgeti villámain,
És elgáncsolhat avval is az ördög,
Hogy olykor bele nem vágtad az öklöd
Egy-egy arcba, melyen a gyűlölet
Az Isten-kép megcsúfolója lett.
Vétkezhet azzal is a tunya szellem,
Hogy vétlen marad a vétkező ellen.
Hát hol az ember, hogy bűnös ne lenne?
S hol esett bűn, hogy én nem voltam benne?
Ha minden ember a felebarátod,
Feles akkor az áldás meg az átok,
Közös az érdem, a bűn is közös:
Mindenkiért mindenki felelős.

Te is, testvérem, én is az vagyok
És vállalnunk kell a gyalázatot.
Az emberiség péntek-éjszakáján
A mi késünkön vérzett el a Bárány.
Mikor Pilátus eltörte a pálcát,
Mi tartottuk a mosakodó-tálcát,
Hogy mossa kezét meggyalázott székén:
Mi ordítottuk rekedtre a gégénk:
Feszítsd meg őt! és Mirajtunk a vére!

Mi kergettük a tagadásba Pétert,
És a vigyorgó szolganép előtt
Mi tagadtuk meg háromízben Őt.

Arcába köpni mi voltunk serények,
Mi sürgölődtünk – nagyzsoldú legények –
Ólmozott szíjjal vérét ontani.
Mink a lator is, a baloldali,
Ki a kereszten is káromkodott,
És mi vagyunk Júdás, az áruló
Júdás, kinek meg nem születni jobb.

Születtünk: emberek vagyunk.
Emberek vagyunk: bűnösök vagyunk.

Te, ki az ítélőn ítélsz,
De bűne bánójával könnyezel,
Halld elfúló szavam:
Csak egyedül ne, csak a Bárány
Nyomán indulhassak oda,
Hol elejétől fogva vár rám
Keresztemmel a Golgota!

(Őszi fecske kötetben.)

II. Stáció

*Megroncsolt testtel, homloka tövisben,
Indul az útnak az elítélt Isten,
Vállán a kereszttel.
A kezemet, Uram,
Jaj, a kezemet soha ne ereszd el!*

Hát én is immár idáig elértem!
A teljeskorig most lett, hogy megértem:
Jön, jön felém már a kereszt,
Elment előttem a Fájdalmas Ember
A nagy kereszttel és azt mondta szemmel:
Itt van: szeresd!

Érzem, hogy nő ki vállamból keresztem.
Én nem kívántam, ó én nem kerestem:
Ha fölsejlett a fájdalom,
A színétől is félve oldalogtam,
És dideregve bűnbánón vacogtam,
Hogy nem bírom.

És mostan imhol megtermett magától.
A reggeltől-e, vagy az éjszakától?
Mindennap újra megterem.
Még álmomban sem láttam eddig arcát,
És mégis-mégis: énnekem faragták,
Megismerem.

A történelem volt a faragója,
A rámköszöntött getszemáni óra
Vérizzadása szülte meg.
Amitől eddig megóvtak a mennyek:
A Benső Éjnek hogy mélyére menjek, –
Most küldenek.

Ó én kezdettől rámszabott keresztem!
Elfogadom, Uram, de hogy szeressem?
Tán igazabban ölelem,
Ha engeded, hogy azoké lehessen,
Akikért ezt az életet szerettem,
A kegyelem.

Hadd indulok hát a keresztes útnak!
De a gyengének, de a nyomorultnak
Uram Jézus, Te adj erőt,
Vagy elbukom az első durva szónál.
De hiszen minden stációnál
Te jársz, Uram, szolgád előtt!

III. Stáció

*Terhe alatt a szörnyű fának,
Terhe alatt a tenger bűnnek,
Mik láthatatlan madarakként
A két keresztes ágon ülnek,
Terhe alatt a világ elejétől
Világ végezetéig minden rossznak:
Az Úr leroskad.*

Ó porig megalázott Jézusunk,
Hát itt a porban, itt találkozunk!
Ó be mienk vagy! Most rád ismerek!
Leroskadt Isten, roskadt emberek.
Ó emberebb te minden embereknél,
Vérünk és húsunk, emberfia, testvér!
Verejtékünk hordod és vérhullásunk:
Ó hogy szeretünk – ó hogy megalázunk!
Patkók alatt és korbácsok alatt
Arccal csókolod a véres sarat,
Lába elé terülsz a csócseléknek,
Föl sem nézhetsz már arcába az égnek.
Nem tűrjük el, hogy főntebb légy minálunk,
A magunk szennyes szintjére cibálunk.

Ó tudjuk jól: nem a szegény kereszttől,
Nem testi kintől, hogy lábad meging:
Századokon, ezredeken keresztül
Zuhognak rád a bűnök: bűneink.
Az én bűneim ülnek a kereszten:
Esned kell, Uram, mivel én elestem.
Én voltam, aki elgáncsoltalak.
Ó hogy szeretlek, – ó hogy bántalak!

De hogy bánthatlak, hogyha úgy szeretlek?
És ha bántalak, hogyan szerethetlek?
Így volt akkor is, ama régi órán,
Amikor legelőször csapott a Gáncsvető rám.
Az érthetlent ki értheti meg,
Az első jajt, első elestemet?
A gyilkos dallamot megrebbenő szívemben,
Lent, énem hajszálgökerei alján,
Mely legelőször ringatott el csalfán
A bűn végzetes félálmába engem.
Mi lehetett az első buktató?
Cukor? Gyümölcs? Füllentés? Durva szó?
Vagy egyszerűen a rossz unalom?
– Olyan nagyon régen volt! nem tudom.
Csak azt tudom, de azt erős bizonynyal,

Hogy megbántani nem akartalak.
És mégis: tudom és tudtam, iszonyal,
Hogy megbántottalak.
Talán nevét sem tudtam még a rossznak,
S prédája lettem valami Gonosznak.
Valami hangnak, amely sohasem
Szűnt el azóta bennem zümmögni csendesen:
Zümmögni egyre, ami jól esett,
Ami édesség, ami élvezet,
Ami könnyű, amivel nincs vesződség,
És legfőképpen: semmi felelősség.
Ismeretlen hang volt és érthetetlen,
Nem az én hangom, nem is énbelőlem:
Mindenestül más, idegen.
És mégis, mégis, mégis énbelőlem:
Én lettem más, én lettem idegen,
Más is és idegen is: érthetetlen.
Csak azt tudom, hogy kettévált a lelkem,
Hogy amit nem akarok: akarom,
És hogy kettőnek lenni fájdalom.

Azóta így van: megyek Teutánad,
Megvarázsolt vas a mágnes felé,
– Hova mennék? az Ige titka nálad,
Az életé, az én életemé, –
S egyszerre csak elfut a föld alólam,
Hurok rántása lépő lábamon:
S fekszem a földön, élettelen ólom.
– Akartam? Nem akartam? Nem tudom.

Arcom meg-meglegyintik angyalok:
Szépség, Igazság, izzó látomások,
Elsuhanó szárnyakkal rám suhog
Minden bizonynál bizonyabb hívásod.
Megyek feléjük, mint az alvajáró,
A látás józan mámora előtt,
Hét nap járom a tiszta fényözönt:
Nyolcadnap reggel lomha szürke háló
Égen és földön, lépteim nyomán
Langyosan ásít álmos ingovány,
Zöld békanyál a köntösömre loccsan,
Pedig szemem fönnjár a csillagokban.
Lábam a lucskot, szemeim a fényt
Egyszerre isszák: melyik vagyok én?

És melyik leszek holnap s azután?
Hogy fölforgassa szívem fenekét,
Hoz-e valaki élesztő ekét?
S jó magot a felmagzott gaz után?
Mert én Uram, ha csak magamra bízád,

Úgy gondolnám el a szép tiszta búzát,
Ugyan nem volna benne köszönet!
Nem, Uram, nem lesz benne örömed,
Hacsak a tenyértörő ekevasnak
Neki nem állsz Te magad is velem,
Ó konkolyölő, szántó Kegyelem.

Mert él és fáj és sír bennem a kettő,
És nincs ami megszabadítson ettől,
Csak a Te véred, csak a Te kereszted,
Csak a Te felém sikoltó elested:
Azért kell buknod, hogy én el ne essem,
Hogy az én kettőm újra egy lehessen.

Hogy büntelen bűn, én első elesésem
Múljon el egyszer végelgyengülésben.
S ne legyen már több, mint egy ködös emlék,
Mint foszló felhő nyári dél-egen:
Fátyla hűsén át megérezhetem
A bírhatatlan Teljes Nap kegyelmét.

Te, ki magad bűnömmel eljegyezted
És megölelted értem a keresztet,
Aki megengedted a zuhanást,
De nem azért, hogy lelkem megalázd,
Csak mert a mélyben annál jobban érzem,
Milyen magasban szabta ki a részem:
Mikor rázmúdul, mint az út pora,
A másik én veszejtő mámora,
Hozzád kiált a mélyből lompos ajkam:
Akard, hogy úgy akarjam,
És megöleljem én is a zuhanó keresztet
Mondván: Míg meg nem áldasz, nem eresztlek!

IV. Stáció

Megy a Jézus a Kálváriára,
Fejében a töviskoronája.

Véres rózsák verték ki a testét.
Megy a Jézus, viszi a keresztfát.

Most először roskadt el alatta,
Vad pribékek keze fölrángatta.

Szeges szíjak a húsába tépnek,
Borzalommal kísérik a népek.

Szeges szíjak csontig elevenbe.
Jön az úton Szűzmária szembe.

A szeméből mennyek mosolyognak,
De szívében hét töre pokolnak.

Nézi Jézust, nézi a keresztfát,
Azt a véres, verejtékes orcát,

Azt az Arcot, azt az édes-egyed,
Aki az ő testéből testedzett.

Kis Betlehem boldog éjjelében
Ő ringatta ámuló ölében,

Ő mosott rá, főzött és dagasztott,
Ágya szélén de hányszor virrasztott!

Ruháskáit szötte, fonta, foldta,
Haj pedig már akkor is de tudta...!

Ó hogy nézte távolodó képét,
Mikor elment, három éve, végképp!

Nézi most is, rogyadozó testtel,
Kicsi fiát a szörnyű kereszttel.

Nézi, nézi, fátyolodó szemmel.
Megy a Jézus, utána a tenger.

Véres úton, végestelen hosszan:
Tenger ember, férfi, gyerek, asszony.

Véres tajték veri ki a mesgyét.
Valamennyi viszi a keresztfát.

Nem hiányzik senki sem a sorból:
Legelől a tizenkét apostol,

Utánuk a számolatlan ezrek,
Ködbevesző végtelen keresztek.

Ott piheg a sok máí szegény is:
Édesapám, édesanyám, én is!

Hétfájdalmas, nézz ide miránk is,
Krisztus Anyja, légy a mi anyánk is!

V. Stáció

*Cirenéből jött, messze földről,
Munkából jött, az anyaföldről,
Mindenképen a föld fia.
Kényszerítették,
Hogy véghezvigye boldog tettét:
Segítsen az Isten Fiának
A keresztet hordoznia.*

Jött a szántóföldről, az áldott mezőről,
Éppen hogy elfogyott a munka kezéről.
A réti virágok, a szelíd olajfák
Voltak a társai, azok vigasztalták,
Azok is biztatták kövér esztendővel,
Földekben, fiakban áldott jövővel,
Egyébre, nagyobbra vágyát sose mérte,
Tartotta a Törvényt, az Urat dicsérte,
Izrael reményét várta türelemmel:
Ábrahámnak igaz fia, igaz ember.
Ha a hév nap után a hűvösön este
A sok kicsi száznak kenyerét megszegte,
Boldogabb, békésebb ember nem volt nála.

És most megragadják s borzadó vállára,
Melyen még az egész nap terhe ott reszket,
Ráarakják a térdet csuklató keresztet.
Tiltakozott előbb, küszködött, kiáltott:
Mi közötök hozzám? mi közöm hozzátok?
Nem vagyok én rabló, lator, útonálló,
Rendes ember vagyok, dolga után járó.
Sohasem volt nekem életemen által
Semmi ügyem-bajom semmi hatósággal.
Azt sem tudom, mi ez, hogy így összecsődül
Ez a tenger népség városból, mezőről?
S ez a boldogtalan! – Dehát a dolgokat
Tegyétek! – mit bánom! – csak engem hagyjatok.
Így a cirénei, de hiába morgott,
Nem állta végül is a sziszegő ostort.
Vállával alája feszült a keresztnek,
Szétnézni alóla csak azután kezdett.
Miféle menet ez? Kik ezek a népek?
Szíriai rongynép, római pribékek,
Szitok a szájukban, a kezükön korbács.
Utánuk sereggel a templomi szolgák.
Nyomukon kövesült orcával lépdelnek
Méltóságos vének, papi fejedelmek,
A vérmocskos utat seperi, sodorja
Köntösük aljának kétaraszos bojtja.

Köröskörülöttük fenekedő zajjal
Mind az egész város szemete, legalja.
Csikorgó fogakkal, köpködve, sziszegve
Az öklüket rázzák ezren amaz egyre,
Kit veszteni visznek a Golgota hegyre.

Ki ez a férfiú? Simon odafordul.
Épen most rángatják újra fel a porból.
Feláll, – egy pillanat, csak egy, a szemébe,
Jézus Simonéba, Simon az övébe:
Veti neki vállát máris a nagy fának,
Megyen a Jézussal, föl a Golgotának.

VI. Stáció

Ó Istenarc, kegyetlen
Kínzástól éktelen!
Ó Irgalom, egyetlen!
Ó Jóság, végtelen!
Méltó ki lenne Hozzád?
Egy gyenge nő:
Letörli véres orcád
A keszkenő.

Ó arcom, ember arca,
Te büntől éktelen,
Az Isten képe torza,
Te jótlan, széptelen!
Hallom amint esengő
Szíved dobog:
Ölelnéd, mint a Kendő,
Vert Krisztusod.

Ó lelkem, durva kendő,
Mocsoktól keserű:
Nézd, mennyi vár esendő
Arc. amit letörülj:
Kar nincs elég ölelni,
Mindenfelé:
Vert arcok, s valamennyi
A Krisztusé.

VII. Stáció

Hasztalan görnyedez utánad a Cirénei
 A megosztott járom alatt,
 Hasztalan csorognak egybe a tiédde
 Verejtékének súlyos cseppjei;
 Pihegő szívére szorítva a Kendőt,
 Hiába botorkál Veronika lépteid nyomán:
 És jaj, hiába hullámszik körülöttem
 Melegítő két szeme simogatása
 Annak is, aki láthatatlanul hordja szívében
 Iker-mását a világ elejétől rádrakott Keresztnék:
     Göcsörtös az út és roskatag a váll,
     Minden lépésen irdatlanabbra nő
     És súlyosabbra az elnyomó Kereszt:
     Ímhol másodszer roskadsz el alatta.

Mintha mondanád:

    Édesanyám,
 Jó énnekem, hogy láttam a szemed,
 Jó éreznem, ha nem láthatlak is,
 Hogy rajtam a drága két szem, amelyből
 Egyszerre ölel körül minden melege a földnek.

Ó milyen jó volt ez a két szem,
 Mikor a didergős Betlehembben a barlang hidegét
 Csókolta melegre melled buggyanó szerelme,
 És mikor a názáreti gyalupad mellett
 A munka verejtéke forróságát
 Hűsítette drága kezed simogatása.
     De most, anyám, most nem szabad:
     Most olyan kegyetlen nagyon kell Fiadat szeretned,
     Ahogyan szeretni csak te tudsz:
     Most nem szabad könnyörülnöd,
     Most csak szenvedni, szenvedni szabad,
     Hordani együtt, kétségbeesett boldogan,
     Némán, néma Fiaddal,
     A néma Keresztet.

És köszönöm neked is, Veronika nővér.
 Köszönöm, amit rajtam cselekedtél.
 Vidd el magaddal Kendőd szívében
 Hálám véres Arcát,
 Emlékül, zálogul, vigasztalásul
 Magadnak és minden nővéreidnek,
 Akik körülöttem sírva tolonganak
 És szívszakadva cselekednék, amit te cselekedtél,
 Csak éppen nincsen kendő a kezüknél,
 Csak éppen vissza ne lökné őket lándzsája nyelével a zsoldos,

És meg ne bénítaná kezüket-lábukat
 A rettegés, amely nem belőlük való,
 De jaj, erősebb náluk.
 Köszönöm a Kendő melegét, szíved melegét,
 De most, most a hideget érzem, – a sokakét,
 Akik kendőtlenül és szívtelenül követnek az úton
 És tőlem várják arcukra a kendőt,
 Amelyről Arcom virrasztó vére csorog,
 Az Arcé, melynek homlokát most
 Az út cinkos kövei zúzzák.

Neked is, bajaim társa, testvérem, Simon,
 Köszönöm térded ropogó irgalmasságát,
 Vállad feszülő könyörületességét,
 Köszönöm morogva engedő elszánásod,
 Amellyel vállaltad a jármot,
 Azt sem tudván, mit és hová,
 És ki az, akivel egy ütemre tántorogsz.
 Köszönöm neked és minden testvéreidnek,
 Akik értetlenül és talán zúgolódva is,
 Hordják becsülettel szakadásig
 Tántorgó társaik keresztjét,
 És úgy nem tudják, mint te, Simonom,
 Hogy az Ember Fiával járják útjait,
 A Hegy felé,
 Hol elvétetnek a világ bűnei.
 Köszönöm, Simonom, tudom én,
 Mi van itt köszönni való,
 Mi nekem a te vasgyúró bárány-erőd.

De megbocsáss, és el ne szomorítson:
 Most az egyszer még ez is kevés.
 Ketten vagyunk csak és emberek vagyunk csak
 (Ezen az úton mindaketten emberek vagyunk)
 Ketten, szemközt az évezredekkel:
 Ketten, akik emeljük a Keresztet,
 És milliók, akik húzzák, zúzzák, döngölik, nyomorítják,
 Kézzelel és lábbal, rázuhanó iromba testtel,
 Szitokkal, röhögéssel, könnyel, sóhajjal, még imával is.
 Bocsáss meg, Simonom,
 Ha magammal rántalak a törélű kövekre,
 És bocsáss meg, ha majd felrángat az ostor
 S vasas lába az ordító pribéknek:
 Bocsáss meg, testvér, most roskadni kell,
 Most el kell esni, – é r t ü k,
 Így van megírva.

Hát én, Uram, hát én?
 Ó én nem mertem szembe jönni rád
 És szemedbe nézni a drága Szűzanyával,

Inkább bújtam volna a föld alá is,
 Csakhogy bele ne kelljen néznem a Szembe,
 Mely látja a szívet és vesét.
 Ó én nem törtem át a lándzsák durva láncán
 Veronikával, – inkább utána kaptam
 És kendőjénél húztam volna vissza őt,
 Ha jobb, s erősebb nem lett volna nálam.
 A Ciréneinek is csak integetni tudtam,
 Hogy jaj, valamiképen oda ne álljon,
 Közt vállalni veled,
 Mert még ki tudja, mi nem éri őt is!
 Ó én nem vagyok senkire hasonló
 Azok közül, akik Téged szeretnek,
 Hát még Tehozzád, aki pedig oly nagyon
 Kívánsz hasonló lenni hozzám,
 Mindenben, – egyet kivéve.
 Ó, Uram, én éppen csak abban az egyben hasonlítok Hozzád:
 Hogy el tudok esni, hogy újra csak el tudok esni,
 Hogy mást sem tudok, csak esni és újra esni.
 De milyen esés ez, Uram!
 Engem nem a keresztnek súlya nyom el;
 A Kereszt húzna vissza állónak, egyenesnek.
 Nem az ostor hajszol elesni a kintől:
 Az én ostorom inkább szólítana vissza
 A szép szoros-útra feléd.
 Engem a Golgota ködlepthe homloka messziről
 Nem a szörnyű halál képével ijeszt,
 Hogy már az útban elfogyjon erőm a rettenettől:
 Ha én a szemem hozzá emelem,
 Én már Téged látlak rajta óriás kereszteden,
 A mindenség minden szíve felé kitért
 Ölelő karjaid énekét hallom:
 Hozzáj jertek, akik terhelve vagytok,
 Én megenyhítelek!
 Hát mérthogy nem sietek feléd,
 Hát mérthogy botorkálok össze-vissza,
 Mindenfelé, csak arra nem,
 Ahol az vár, amiről tudom, hogy a legjobb,
 Legénnekemvalóbb.
 Mért tipegek, topogok, tántorgok ide-oda szüntelen.
 Csak éppen háttal Hozzád,
 Jaj, háttal enmagamhoz is!

Krisztus, Krisztus, másodszor elesett Krisztus,
 Akit ostorral ráncigál talpra a gyűlölet ökle,
 Fogj ostort, Krisztus,
 Ostort ellenem!
 Kiáltok Hozzád,
 Könyörgök Hozzád, keresztédért,
 Másodszori elestedért.

Krisztus, állíts föl engem,
Másodszor is állíts föl engem!

VIII. Stáció

*Jeruzsálem leányai,
Mind, ti keserves Máriák,
Ne sirassátok az Ember Fiát:
Timogatokon sírjatok,
S fiaitokat sirassátok el,
Mert ímhol a napok közel,
Mikor boldog a magtalan leszen,
A méh, mely nem szült sohasem,
S az emlő, melyet nem szítt csecsemő.
Akkor majd kiáltani kezdetek:
„Szakadjatok reánk, hegyek,
Halmok, takarjatok el!”
Mert ha így jár az eleven,
Szár az fa sorsa mi leszen!*

Szár az fa, szikkadt árok szélén,
Aszott gyümölcs, hernyósodott levél én.
Sírjak-e magamért?
Itt is, most is, megint miattam,
Ki magamat már annyiszor sirattam,
Olyannyi potomért!

Nem, nem, a keresztúti könnyek
Ne mossák már a telhetetlen ön-nek
Unt köntösét többé soha:
Méltóbb özönnel azokat sirassátok,
Kikhez a szépség, kikhez a szabadság,
Kikhez az élet mostoha.

A boldogtalan bűnösökre öntsd el
Könnyeid árját, rájuk ontsd a könnyel
Ölelkező szánalmadat,
Akik nem tudják, hogy mit cselekesznek,
Mikor az értük roskadó Keresztnek
Hurcolnak öngyilkos hadat.

Őket sirasd, ha nem sirattad eddig,
Bennük sirasd, a legislegkisebbik
Személyében is az Urat.
Csak egyet, egyet nem szabad siratni:
Egynek nem szabad sírni, sem siratni:
A férfit ne sirasd!

Férfi vagy? Itt a kereszt: állj alája.
Férfi vagy? Itt a Krisztus: kövesd a Golgotára!
A többit majd ott megtudod.
Csak kettő van a földön férfi:
Légy János, vagy légy Cirenéi, –
A Krisztus a te Krisztusod!

IX. Stáció

Félig halálra váltan, már-már a Golgotán,
A szörnyű út után,
A szörnyűbb cél előtt,
Harmadszor is leroskad a Keresztviselő.

Mi, elesett apák megesett fiai,
(Merjük e mondani:
Mi keresztviselők?!)
Merjünk megállani a Roskadó előtt?

Mi, kik a megszokott bűn kitaposott, avitt
Baromcsapásait
Járjuk nap-nap után,
Berzenkedőn se már, fásultan és bután,

Vakon és siketen, akár az unalom,
Mint az igás malom
Kerengő vén lova
Köröz egy vak körön, se té már, se tova.

Ajkunkon ki se húlt Barabbás neve még,
Szorongó csöcselék:
Honnan vegyünk erőt,
Hogy szólítani merjük a Keresztviselőt?

Így kiáltsunk-e: „Krisztus, háromszor elesett,
Nézz rám és nyújtsd kezéd,
Hogy el ne bukjam én
Legalább ott, a végső, halálos Hegy tövén!”

Vagy keserű torokkal inkább kiáltsuk ezt:
„Zuhanj reám, kereszt:
Szétmálló életem
Egy jó földindulással tán újrakezdhetem.”

A mindent fogja benned, ki mindent újrakezd.
Zuhanj reánk kereszt,
Hogy véres két karoddal lelkünket átölelje
Az elesés malasztja, a fölkelés kegyelme.

X. Stáció

*Nap, húnyd le szemérmes szemed,
Forduljatok el, égi szellemek,
Meg ne lássátok őt.
Letépték anyja-szótt mezét,
Leszaggatták varratlan köntösét,
S most itt áll ország és világ előtt,
A zokogók és röhögők előtt,
Az Ember Fia, meztelen.*

Hát én, Uram? Mi lesz velem,
Ha eljön egyszer ama nap,
Mikor lábunkhoz omlanak
Az ember-szötte fátyolok,
S úgy csupaszon bámul reám
Az emberiség, a kaján
És a kíváncsi angyalok,
És meglátják, hogy ki vagyok!

Ki is vagyok, én Istenem?
Feleljetek, te száj, te szem,
Te arc, te mell, lábam, kezem,
S amelynek úgy kedvét kerestem,
Szárnynevelő föld-férge, testem,
Én börtönöm és kalodám
És titokzatos palotám
És templomom, felelj nekem,
Te Isten képe s állaté,
Hogy az én v a g y o k te vagy-é?

És hallom minden pillanatban
A választ, vérben, szívben, agyban:
„Igen” – lükteti egy ütem,
A másik azt dobogja: „Nem.”

Hát hullj le rólam, test-lepel,
Te testen-túli én, felelj:
Külsőm izgalmas belseje,
Vizeim rejtett kútfeje,
Repülőgépem repülője,
És szél is, szárnyam emelője,
Te áramtalan huzalon
Álmatlan izzó fény-neon,
Nem vér, és mégsem vértelen;
Hústalan-húsos é r t e l e m ,
És te, szuverén hatalom,
Ki ösztönt, gondolatot, gondot
Elfújsz és mosolyogva mondod,

És ki se mondod: a k a r o m !
Lélek, tudat, szellem, titok:
Te nálam kisebb és nagyobb.

S a fénytelen, hangtalan éjből.
Sugárzik a válasz a mélyből:
„Én én vagyok, én te vagyok:
Te nálam kisebb én nagyobb”

A kisebb most némuljon el,
Az szóljon, ami énekel:
Dallam, imádság, szerelem:
Ami van is, de nem is ú g y van,
Az életen innen és túlhan,
A véges arcú végtelen:

Én pontnál pontabb centrumom,
Mi vagy? – honnan vagy? – nem tudom.
Mégis, mégis tőled remélem,
Hogy libegő mécszláng személyem
Megsejti egyszer, ki vagyok.
„Vetkezd le éned, s megtudod!”

Ó meztelen Krisztus a hegytetőn,
Légy irgalmas vetkeztetőm!

XI. Stáció

Áll a Kereszt az ég alatt,
A föld felett.
Tajtékot ver lába körül
A gyűlölet.
Alul halálos gyűlölet,
Fölül halotti csend.
Föld kiveti, s be nem veszi
Az ég sem odafent.
Ember Fia, Ember Fia,
Egyedül vagy a puszta végtelenben!
– Én Istenem, én Istenem,
Miért hagytál el engem?

Egyedül lenni: emberek között
Elátkozott,
Egyedül lenni: az Isten előtt
Elkárhozott,
Egyedül lenni: önmagadnak is
Csak undora, –
Hát ezt is, ezt is megtapasztalod,
Ember Fia!

Ha fáradt, mint a holttetem
Szíved s velőd,
S egy vérszegényke gondolatra sincs
Immár erőd,
Önmegvetésbe s unalomba fúl
A küzdelem,
És elűzni a déli döghalált
Reménytelen:

Alvadt szívedben a kétségbeesés
Fel-fellobog,
Elterülnél a földön: nincs tovább!
És: nem vagyok!
Imádkoznál, de szívtelen imád
Csak káromol,
Szólítanád az irgalmas halált
És nincs sehol:

Akkor lassan elkezdted sejtteni,
Talán-talán,
Mit láthatott csütörtök éjjelén
A Getszemán:
Ki az, kit a Krisztus verejteke
Meg nem hatott:
Az Akaratot, amely nem a te
Akaratod.

Kiáltanál az értő ég felé,
De nincsen ég:
Felissza fúló sikolyod lehet
A semmiség, –
Akkor tudod meg, hogy mi a Kereszt
És ki az Úr,
A nagy Kereszten, ha mellette függsz
Áldozatul.

Az áldozatban ott megoldatik
Minden titok:
Ott, akkor Isten, a nagy Hallgató
Felelni fog.
Ott, akkor: „Istenem, én Istenem!” –
Kiálthatom.
Ott, akkor, Benne még magamat is
Mégválthatom.

XII. Stáció

*Felkiáltottál: Beteljesedett.
És lehajtottad fejedet.*

Igen, Uram, közel a nap,
Talán az óra, tán a pillanat,
Amikor félrebillen a fejem,
Amikor én is beteljesedem.
Mondjam-e úgy, ahogy elzörren a húr?
Vagy hogy a Létnék óceáni tükrén
Egy leheletnyi hullám elsimul
És elkezdődik egy új csepp öröklét?
Akárhogyan, – én beteljesedem:
Eltelt, letelt, betelt az életem
Szemem nem issza már a zsenge rét,
A lombok és az alkonyok színét,
Fülem nem hall már rímet, sem mesét,
Orgonaszót s a fátyolfű nesztét,
Nem érintem már lelkes ujjaimmal
Emberek ujjain át a csodát,
Akik közt élve emberré lehettem,
És akikért magamat is szerettem:
Ezentúl, – már csak odaát.
Beteljesedett, – vége van.

De beteljesedem-e én magam?
A tenger eszmét, a gondolatot,
Amelyet itt gondolnom adatott,
Végig tudom-e gondolni odáig?

Öröm és bú és szenvedély csodáit,
Mik lelkem alvó Siloe-színét
Annyit kavarták gyógyító habokba,
Végig tudom-e hullámozni még?
Annyi a szó még, ami kavarogva
Zsongatja vérem, csiklandozza nyelvem,
És annyi dal, amit elénekelnem
Normámul szabatott:
Mondja-e majd a lelkiismeret,
Mikor eljő az „Elvégeztetett”,
Hogy elvégeztem a feladatot?
Vagy csak az élet lesz, ami lezárul,
És az embernek vég-szentenciául
Ez lesz őszinte sírirat:
„Élt ennyi évet és félben maradt”?

A dallamot ha meghal is, ne bánjad,
Ha csonka is; elég volt önmagának.

Nem amit zengtél, hanem a m i v o l t á l !
Átvette-é tapogató zenéd
Az isteni Hangmester ütemét?
A hangjegyeket olvastad elégszer:
Csak rajtad állt, hogy ennyivel elégszel,
Vagy addig virrasztasz s imádkozol,
Amíg odáig felnyújtózkodol,
Hol ujjaiddal kitapinthatod
Az óriás vezérmotívumot.

Lettél-e, mire ő hangolta lenned?
Vagy giccsbe fulladt és szirupba benned
A szeplőtelen hang, amit a Mester
A mindenségben egyetlenül-egyszer
Számodra, csak számodra komponált?
Ültél-e ittas éjszakákon át
A makulátlan billentyűk felett
Lesve a fősvény pünkösdi Szelet,
És lángja könyörtelen ihletében,
A verejték aranyosó vizében
Virrasztottad-e reggel-délben-este
A z i g a z i t , a magadét keresve
A Tiszta Forma józan mámorát?

Mert nincsen megállás a kegyelemben
S töredék minden, csak a Szerelem nem.
Bűn és erény, igazság, tévedés,
Hang és összhang és diszharmónia:
Mindennek egyé kell olvadnia.
Kell valamennyi, és minden kevés,
Ami nem minden, ami nem egész.
Csak a minden a beteljesedés.

Lehajtott fejű Krisztus a kereszten:
Immár a föld emlőit eleresztem.
A föld tejével telnem szűk-kevés:
Csak Tebenned a beteljesedés.
Napom hanyatlik. Nagy hegyek megül
Árnyak suhognak. Már-már nehezül
A forró szerszám húsödő kezemben.
Ó teljes Krisztus, teljesíts meg engem!

XIII. Stáció

*Drágalátos szent testét
A keresztről levették
Szegény Jézus megpihen
Szűz Mária öliben
Szűz Mária ringatja
Ölelgeti, siratja*

Édes lelkem, kis Jézuskám,
Hát így jöttél vissza hozzám!
Nem így feküdtél ölemben
Karácsonykor Betlehemben!
Sírtam pedig ott is én:
Jaj de fáztál, kicsikém!

Hát amikor, nyakas gyerek,
A templomban föllettelek!
Mit is mondtál, te szívtelen:
„Atyám házában a helyem”!

Kánában az esküvőnél
Mikor megpirult a vőfény,
Én meg nálad reménykedtem,
Jaj mit mondtál, te kegyetlen!
(Most is küzdök a sirással!):
„Asszony, mi közünk egymással!”

Hát mikor az átkozottak
Lépteiden ólálkodtak,
Hogy féltettünk! Odamentünk,
Be se mentünk, csak üzentünk.
Mit üzentél ki, te pogány:
„Hát ki az én édesanyám?”

Miért voltál oly kegyetlen?
(Ó te drága, te egyetlen!)
Mindég ilyen gonosz voltál,
Végül is csak elpártoltál,
Odahagytad bús anyádat,
Nekimentél a világnak,
Lettél betegek gyógyítója,
Bűnösök bátorítója,
Mindenki mindene lettél,
El csak épp engem feledtél.
Soha többet meg se nézted
A kihúlt anyai fészket.
Mire megint megláttalak,
Bukdostál a kereszttel alatt.

És most itt vagy az ölemben,
Meggyalázva, összetörten.
Már el nem vesz tőlem senki.
Hát így kellett ennek lenni?

Tudtam én jól, rég megírták
A keserű nagy próféták,
Simeon is megmondotta
Karonülő kiskorodban.
Kiolvastam eleitől
Ama Gábor szemeiből:
Hogyha nem is mondta hanggal,
Tudta már az okos angyal,
Hogy mi vár rád, hogy mi vár rám;
Hogy te vagy a Pászka-bárány,
Égnek-földnek gyönyörűség,
Csak anyádnak keserűség.

De ne gondold, kis bárányom,
Hogy valahogy visszabánom
Amit egyszer mondtam: legyen.
Amen, én egyetlenegyem!

Legyen, amint meg van írva:
Elengedlek már a sírba.
Odaadlak kebelemről,
Úgy sem szakadsz le szívemről.

Soha el sem is szakadtál,
Mindég az enyém maradtál,
Örömben, gyászomban,
Mint egykor a jászolban.

Mikor hűvös szokat mondtál,
Értettem én, hogy mit mondtál.
Mikor mondtad: „Nincsen anyám!” –
Úgy értetted: „Tudod, anyám!”
Mondtad: nincsen közöd velem, –
Megértettem: egy vagy velem.

Veled voltam a kereszten,
Hulló véreddel véreztem.
Végig, mindig veled voltam,
Veled vagyok most is, holtan.
Halott leszek három napig,
Míg az Írás be nem telik.
Harmad hajnal mikor éled,
Én is veled visszatérek.
Mert örömben, fájdalomban

Nem élek én csak fiamban,
Nincsen ami elszakasszon:
Én vagyok a Boldogasszony.

XIV. Stáció

Állok a legutolsó stációnál,
Várom a beteljesedést.
És szembejön a Gyászmenet,
A Krisztus-temetés.

Legelől József, Nikodémus,
Meg a keserves Máriák.
El-elkapdossa siralmukat hozzám
A golgotai szél:
„Temessük el, sietve,
Meg ne alázzák a halálban is!
Fűrösszük fűszerekbe, burkoljuk tiszta gyolcsba,
Kőbolt szívébe fektessük pihenni,
Hozzá ne férjen a gonosz világ,
Mely kivetette magából.
Nem így gondoltuk, jaj nem így!
Bizakodtunk,
Hogy teljessége megjött az időnek.
Eljött és beteljesedett és elment az idő.
Immár nincs bizakodni miben.
Sötét dolog embernek lenni!
Temessük el, temessük el!”

Jönnék, jönnék jelvényeikkel
A népnagyok: Annás és Kaifás
Szolgástul, katonástul.
S elburkolódzva köpenyébe a nyugtalan Pilátus is.
Csattognak a vezényszavak:
Előre, örök, pecsétet a kőre!
Vértek vegyék körül a sírt!
Mindennek vége legyen!
Katonák, fejetek a zálog!
Temessük el, temessük el!

És tárt karokkal állanék elémük:
Megálljatok, testvérek!
Hiszen ismeritek az Írást,
Prófétákat és Sybillákat
És János mennydörgéseit:
Megértétek a harmadik napot,
Láttátok, illettétek őt
És tudjátok, mi történt
Jeruzsálemben, Rómában és mind a világon
Kétezer éven át.
És tudjátok, hogy mi érlelődik
Az ég felhőiben.
Hihetitek-e még, hogy el lehet temetni

Az országot,
 Mely nem e világról való?
 Mit ér a szó? Mit ér a kard?
 Nem tudjátok-e, hogy meg vagyon írva:
 „Meg fogják látni, akit általverték!”

„Mindent tudunk!” – zokog fülembe a szél
 És sírnak mind a Máriák.
 Tudjuk, feltámadott,
 Tudjuk, élt és uralkodott,
 Kétezer évig állt a Trón,
 De hol van az Ország?
 A szívekben élt, a milliószer milliók szívében, –
 Hol vannak a szívek?
 „Ha Isten vagy, szállj le a keresztről!”
 Mondták nevetve a papifejedelmek,
 „Ha Isten vagy, szállj be a szívünkbe!” –
 Mondottuk sírva mink.
 De Ő nem szállt le a keresztről,
 És elszállott az emberek szívéből.
 Temessük el és menjünk vissza élni,
 Hálónkhoz, áruinkhoz, könyveinkhez, asszonyainkhoz,
 Legyen már vége a meddő reménynek,
 Felejtsük el ígéretét,
 Melyből nem lett Beteljesedés.
 Elment, elhalt híre a Hangnak,
 Azóta embernek lenni még sötétebb.
 Legyen egyszer mindennek vége!
 Temessük el, temessük el!

Mindent tudunk – sziszeg fülembe a szó,
 Fejüket hajtogatják a papi fejedelmek
 És mintha mosakodna,
 Úgy dörzsöli Pilátus a kezét.
 „Mindent tudunk, mindent jobban tudunk,
 Most másodsorra okosabbak lettünk.
 Most nem érjük be néhány vértés őrrrel.
 Nem, nem, fogjatok kardot és követ,
 Mert mi lenne, ha fölkelne másodszor is
 És megint azt találná mondani:
 >>Békesség nektek, Én vagyok!<<
 Mi lenne abból, ha szemünkbe nézne
 S lenne csakugyan békesség velünk?
 Legyen csak eltemetve végképp!
 Temessük el, temessük el!”

Valami kozmikus vezényszó
 Lüktet a légen át:
 Mintha fölkelne az emberiség,
 Temetni a Krisztust.

Ott van a menetben mind, aki él,
Jók és gonoszak, hitetlenek, hívők,
Mind ott vagyunk, mind ott vagyunk.
Valami kozmikus dobszó veri a taktust,
S mindenfelől, koncentrikus körökben
Ömlik az emberiség:
Temetni a Krisztust.
És minden nyelvén a megváltott
És visszaváltatlanított emberiségnek
Egy láthatatlan pálca ütemére
Zuhog az egyetemes ének:
„Temessük el, temessük el!”

Valahol
A kristálytenger fölött,
A Szék előtt
Feszült inakkal áll az Angyal.
Szemei mint a villám, ruhája mint a hó,
Áll, vár és alig-alig győzi kivárni
A Harmadnap hajnallatát,
(Nem is harmadik igazán, –
Isten türelme is feszült a pattanásig:
Csak egy éj, egy nap, egy hajnali perc)
És lendül a szárny,
És lebben a kő,
És elhangzik a mindenségben:
„Békesség nektek, én vagyok!”

Évről évre – 1953

Pannonhegyén, öreg padon

Pannonhegyén, öreg padon
Melegszen a pólyás napon.
Melegszen is, borzongok is:
Hat óra reggel, április.

Hátam mögött az Ezerév.
Alattam zsendülő vetés.
Túl, túl, Keleten, Nyugaton
Virrasztja percét az Atom.

Nem félek és nem lázadok.
Bennem élnek a századok.
Vetésem immár szembe nőtt.
Barázdám hordja a jövőt.

Ember vagyok, nem kevesebb.
Szomjuhozom a teljeset,
A tulajdonképpen-valót,
A teljességes napgolyót,

Amely libegő-könnyeden,
Túl pólyákon és tüzezen
Arany mosollyal elpihen
Az ég fehér felhőiben.

(Őszi fecske kötetben.)

A jelen, a titokzatos

Szeresd a múltat: a tiéd!
Vért szívj belőle,
Vért és velőt, tűz-elevent,
Öntözni a sovány jelent
Alomnak a jövőre.

Öleld magadhoz a jövőt:
Tiéd, ne engedd!
Ölelheted, ápolhatod,
Ha életed megáldozod
A pihegő jelennek.

A jelen, a titokzatos,
Tiéd csak mindenestül:
Amit magadból most megélsz,
Annyi vagy, az vagy mindegész
Örökléten keresztül.

(Áldás kötetben.)

Fecske

Két kezem közt remegő kis fecske,
Mint egy forró, pihegő szívecske.
Nyugodjál meg, kicsi lelkes állat,
Ne félj tőlem: jaj, dehogy is bántlak.

Hogyan is, hogy kezembe kerültél?
Nyitott ajtón be csak berepültél,
Idebent is kedvedre csapongtál:
De ki hogy jutsz innen, kis bolond, már?

Mámorában szédülő fejednek
Fejjel mentél az ablaküvegnek.
Föl nem érted, hogy ahol nincs semmi,
Hogy lehet ott akadálnak lenni?

Hogy ott, ahol látni való szemmel
A nagy semmi: nekimegy az ember
Valaminek, ami oly nagyon van,
Hogy az ember feje belekoppan.

De ne bánjad, a fejed se törjed,
Hiszen annyin emberek is, bölcsek...!
Hiszen így is te tanítol engem,
Hogy félve is, megbújsz a kezemben.

Pedig te még, kicsi, nem is sejtéd,
Hogy egy perc csak, és nyílik a rejtek,
Még csak egyszer hogy megsimogatlak,
S kettős szárnyal kinyílik az ablak.

Így ni fecském, megcsókollak szépen,
Azután menj az Isten nevében.
Kinyílik a szabad ég feletted:
Szálljon akit szállni teremtettek.

(Őszi fecske kötetben.)

Lábnymok

Galileai férfiak,
Mit állotok, mért bámultok az égre?
– Így szólt az Elválás Hegyén
Hozzájuk a két Hófehérruhás.

Ők álltak, álltak, és tekintetük
És lelkük is, elárvult béna lelkük,
Beléveszett az alaktalan ég
Színtelenné vált véghetetlenébe,
Amelyről immár eltűnt ama Pont,
Amely a minden volt, és itt maradt
A szürke ég, a szürke föld, a szürke semmi.

Hát lehet élni? – kérdezték maguktól,
De nem mondták egymásnak, – lehet így,
Anélkül, aki elment? ami elment?
És nem mertek egymás szemébe nézni,
Csak néztek, néma szemmel, fölfelé,
És arcukon nagy könnyek csordogáltak.

És akkor dörrent fülükbe a szó:
Mit állotok? De ők csak álltak, álltak,
A két angyalra néztek, azután
Egymásra néztek. Ingatag fejük
Lassan, lassan csüggedt a föld felé.
És akkor meglátták a Lábnymot,
Az Elment kettős lábnyomát a kőben.

S elindultak, lassan, nehézkesen,
Egyenkint, szótalánul, lefelé,
A Ház felé,
Amely fölött a Nagy Szelek zúgása
Már élesztette a Lángnyelveket;
A Ház felé,
Amelyhez immár óvakodva jöttek
Mindenfelől a négy égtáj felől
Az éhes, szomjas, fáradt emberek;
A Ház felé,
Amelyre jégesőként harsogott
Zsidóul, görögül és latinul
Átok, szitok, káromkodás, s körülte
Már ácsolták a nagy keresztet.

De ők csak mentek, mentek, meghajoltan
És emlékeztek rettentő szavakra.
Mentek.
És súlyos lábuk óriás nyoma
A föld testében megmaradt örökre.

(Őszi fecske kötetben.)

Avarban virág

A bújó régi ösvény
A zsongó fák alatt.
Lesem – feledni fősvény –
A régi nyomokat.
Egy évvel súlyosabban
Megint csak erre járok.
Nyúlonganak felém,
Kéken, lilán, üdén,
Az esztendő avarban
Az idej virágok.

Életem erdején is
(Nincs messze, gondolom)
Avar leszek csak én is
A vénebb avaron.
Ki rajt merengve jársz tán,
Késői jóbarát,
Bár így köszönne rád
Testvéri csepp dalom,
Így kékecskén, lilácskán,
Ilyen fiatalon.

(Őszi fecske kötetben.)

A hatvanévesek angyala

I. Nézni, nézni

Ülni, ablakban, hegyen, fák alatt,
Ülni és nézni az élő világot,
A nagyot és a kisvilágokat:
Az őszi nap bizsergő sugarát,
Elefántszín faóriásokat,
Göcsörtös ágak labirintusát,
Fűszálak, hangyák, szöcskék dzsungelét,
Csüngő vízcseppet, csillogó sarat,
Kutyák bozontját, tehénkéek szemét,
Pillangó-lengést, felhők suhanását, –
És hallani a csendet, locska szellőt,
Fecsegő lombot, csörfös kis rigót,
A lankadatlan tücsök-tremolót,
S a békanép fegyelmes kórusát,
Embereket, az össze-vissza élet
Ágaskodó ezer színét-szagát,
Gyerekzsivajt, szekérsörgést az éjben,
Arcok titkait, gépek muzsikáját,
Csepp ablakokon alkony csillanását,
Öreg fiúk fontoskodó hadát
Nagy házak furcsa kőkockáiban:
Mindent ami él, mindent ami van,
Csak nézni, nézni, símogatni szemmel,
Semmit se váró, békés szerelemmel
Már nem azért, hogy dalba-versbe álljon,
Hogy engem mondjon, nekem muzsikáljon,
Még csak nem is ajaktalan imának,
Csak úgy magában mindent és magának,
Csak önmagáért, nem énmagamért,
Csak nézni, nézni, színről-színre látni,
(Testvér ez avval, ami odaáti,
Ahol lefoszlik Ádám fátyola;)
Szemoldó ujjad így illesse pillám,
Adeptusodnak így avass fel immár,
Hatvanas évek áldott angyala!

II. A csillagok tövében

Mondd, üldögélő, aki minden este
Kiülsz az egyre teljesebbre váló
Holdgömb alá s elnézed mozdulatlan
A csillagképek hűvös reszketését –
Nem hív a szomszéd házak békessége,
Ahol megfáradt emberek pihegnek

Erőt aludni a holnapi gondra,
 Nem hív a kertek aljáról az ének,
 A nevető, játékos fiatalság,
 Csigaházad sem, kedves asztalod sem,
 Melyen a villany meleg fénykörében
 Könyveid meghitt bölcsessége virraszt;
 Csak ülsz, csak ülsz a csillagok tövében,
 Magadat is felejtve – üldögélő,
 Mondd meg nekem: mit látsz az éjszakában?

Csillagokat? Bolygók, napóriások,
 Izzó ködök, tejútak óceánját?
 Sugárözönök zápor-zuhogását?
 Fényesztendőknek megszámlálhatatlan
 Eónjain keresztül erre tévedt
 Törmelékeit sokszázezer éve
 Kilobbant kozmikus tragédiáknak?
 A világsíkok egymásba simuló,
 Egymásból újuló dimenzióit?
 Bújócskáit a hullámnak, a fénynek,
 Csilló tükörén a Határtalannak?
 Ezt látod?

Ezt, és többet, és nagyobbbat.

Többet, nagyobbbat? Szellemelek suhantát?
 Csillaggolyókkal tekéző Hatalmak
 Három pár szárnyon lebegő csodáit,
 Amint a Törvény zengő vesszejével
 Vezényelik, – komolyan, mint a gyermek, –
 A Játék ütemét és énekelnek?
 Ezt látod?

Ezt, és többet, és nagyobbbat.

Többet, nagyobbbat? Hát van még azontúl?

Azontúl már az ember nem beszél.
 A csillagok közt csillagként lebeg
 És teljesül és hallgat, mint a Hold.

III. Barack

Barack a lomb közt, derekán a nyárnak.
 Betelt ígéret, valósult remény.
 Nincs benne semmi már, ami önös volt,
 Ami fanyar volt és fás és kemény.
 Mindene méz már, csorduló zamat,
 Dús testében lélekké lényegült
 A rost, a hús, még a csontos mag is.

Ül csendesen, békén: beteljesült.
A pillanatot várja vágytalan.
Mikor lehull, magától, boldogan,
S az anyaföld ünnepi asztalán
Testét átadja ételül.

Ne búsulj, kishitű:
Pár esztendő még adatik talán.

IV. Most válik el

Küldetett minden tehozzád követként:
Lásd, mi lehetnél,
Ha egyszer amúgy Isten szíve kedvént
Megemberednél.
Elég a gubbasztás, öreg gubó
Bezárt magadban:
Kaland az élet most is, izgató,
Mint húszéves korodban.

Öregsünk? Élünk! Még távol vagyunk a
Tőlünk telőtül.
Most hívja még csak mesterét a munka:
Kezdünk, előlrül.
Most válik el, hogy mit érlelt a csend
A dús napokban.
Pihenni ráérsz, – majd, majd odalent,
Majd százéves korodban.

Azazhogya állni, nyugalomra térni
Még ott se számíts:
Mozogva kell a Mozgatót elérni.
Fény vagy? – Világíts 1
Most válik el, ha megfogantatott
A szikra benned:
Fellobban-e itt, fellobban-e ott:
A végtelennek!

Imádság jó halálért

Jóságos Úr, ki minket úgy szeretsz,
Hogy képünkben megélted a halált,
Ki testedben tudod az emberi
Végsőség minden szorongásait,
Ó, Ember Fia, emberidegekkel
Hússal és vérrel lélegző Barát,
Te jól tudod, hogy ama legutolsó
Emberi percek a halálos ágyon
Neked is legutolsó lehetőség
Kiöntened még lüktető szívünkre
Szereteted megváltó tengerét,
(Azután már a Kegyelem kerubja
Ellibben és kezünket az Igazság
Szeráfja ölti vaskesztyűs kezébe)
Mit kérjek tőled, milyen jóhalált?

Kérjem-e amit legkülönbjeid
Kértek maguknak, a mártír-keresztet?
Felhőkben élő kisgyerek koromban
Álmodtam illet, oktalan fiú.
De most, hogy Arcod élő sugaránál
Látnom adatott lázár magamat,
Most már tudom, milyen egetverő
Kevélység ül e kérés fenekén.
Sasmadarak közt, szabad égazurban,
Mit keresne a bűnei halott
Vázával kullogdáló tekenős!

Vagy kérjelek a másik legkülönbéért,
A nagy halálért harcaid mezőjén,
Tollal a kézben, igével az ajkon,
Holtig hűséges szolgák, éber örök
És állhatatos harcosok halálát?
Ó felséges halál, ó gyönyörű
Napáldozat, igaz nagyokhoz illő!
Azokhoz, kiket, bármikor jön értük
A hívó követ, őrhelyen talál;
De ilyen félig- vagy félig-se-szolga,
Ilyen maga kedvére dolgozó
Műkedvelő apostol: hogy kívánjon
Kis élete végére nagy halált!

Végül is úgy lesz egyedül igaz,
Ha kicsiségem kíméletre kérne:
Ha reménykedve, szepegve, szorongva
Olyan halálért esdenék, minőre
A milliók azt mondják: szép halál:

Aki nem szenved, aki, mielőtt
A halálos gyötrellem rászakadna,
Szépen elalszik s öntudatlanul
Simul belé a néma ölelésbe.
Ez volna vajjon a boldog halál?
Valami bennem azt mormolja: nem!
Úgy érzem, az embernek jussa van,
Hogy megélhesse a maga halálát,
Megélje a borzalmas-nagyszerű
Pillanatot, mikor a Végtelenség
Szemébe villan. Nem, az emberélet
Csak a halállal teljesül egésszé.
Odaadjam-e a halálomat?
Jól tudom, Uram, gyenge vagyok én,
Gyermeknél gyengébb; – ó maradj velem,
Mikor az este végképp rámszakad,
Hogy amikor az Ajtó megcsikordul,
És nevémen szólítanak, feleljem
Legalább gondolatban: Én vagyok.

Igen, Uram, kérnem csak ez maradt:
Engedj jó halált, keresztény halált,
Hogy el ne menjek gyónatlan, kenetlen,
Útravalótlan, mint ki nem tiéd.
Lesz ami lesz és jöjjön ami jön,
Csak oldó szavad legyen az utolsó
Hang, amit elnyel záruló fülem.
Csak a te Arcod, – Arcod a kereszten, –
Legyen utolsó látása szememnek.
Csak annyit tudjon eldadogni még
Cserepes ajkam, pattanó agyam
Csak ezt formázza még: én Jézusom!

Ó boldog halál, keresztény halál!
Kérhet-e jobbat a fáradt zarándok,
Mikor az ösvény egyre-egyre szűkül,
Fogy a levegő s megsejlik előtte
Szorongó ködben a Szűk Kapu torka!
Ezért könyörgök, erre adj kegyelmet,
Verejtékező getszemáni Jézus,
Erre könyörögj Fiadnál kegyelmet
Jóhalál Anyja, kármelhegyi Szent Szűz,
Haldoklók csendes pártfogója József
És minden szentek, minden angyalok.
Ezért hadd könyörögjek. –
Csak ezért?
Hasít belém a lelkiismeret.
Csak arra kérsz-e oldozó kegyelmet,
Győzők olaját, Isten kenyerét,
Hogy az utolsó perced jó legyen?

Egy perc alatt akarnád eltiporni
Egy végig tán ki sem mondott i g e n nel
Évtizedeid légió n e m ét?
Nincsen külön halál: a meghalás
Az élet fáján fakadó gyümölcs.

Amit ültettél, amit ojtogattál,
Amit öntöztél, amit metszegettel,
Ápoltál rajta: mind-mind visszaadja
A nagy gyümölcsben. Rosszabbat nem ád,
De jobbat sem tud adni. Ez a törvény.
Az örök Tervben nincsen műhiba.
Még élsz, erős vagy, tiszta a fejed,
Még tenyereden élet és halál:
Úgy imádkozzál mindennap s ugy élj,
Hogy el ne törd előre gyenge szárnyát,
A végső órán felsíró imádnak.

Elhallgatok, Uram. Elég nekem,
Amit te mondtál, mást nem kérek én:
„Aki bennem hisz, az nem lát halált.”
Én hiszek benned, Jézusom, – hiszek,
Segíts, Uram, hitetlenségemen.
Jöjjön ami jön, élet vagy halál,
Ilyen vagy olyan élet vagy halál,
A tied vagyok, – a Tied legyek.
Tégy velem amit akarsz. Úgy legyen.

(Őszi fecske kötetben.)

Töredékek temetés után

Bús topogás a nyílt verem körül,
A felmarkolt rög siket dobbanása,
Bezáruló sír, – veséig nyilalló
Fájdalom (a legfájóbb benne az,
Hogy nem fáj jobban!), – és akit szerettél,
Ki életed jobb része volt talán,
Itt marad végképp, – te meg még tovább,
Az élet megy tovább, – a fájdalomtól
Lassan emlék lesz, az emlékezésből
Immár kevésbé lassan, feledés.

A sírtól némán kullogunk haza.
Fejünkben az jár: ki lesz a soron?
Akárki lesz, egy drága névvel újra
Több lesz az emlék, gazdagabb a múlt
S egy kedves arccal szegényebb az élet,
Egy forradással több a lelken.

Sűrűn kopogtat nálunk mostanában
A fátylasarcú testvér, a Halál.
Baráti szellem – hol lenne az inkább,
Mint olyanok közt, akik köntösül
Hordják magukon szép komoly színét!
Baráti arccal jött el érte is,
Baráti öleléssel, szeretettel:
Testvérek ők, a két nagyon-erős,
A legerősebb kettő:
A halál és a szeretet.
Tökéletes munkát végeznek ők,
Egész munkát csak ők ketten a földön.
Isten nevében! De jaj mi marad,
És mi nem marad idelelni utánuk!

Elnéz a zajgó tenger-éjszakában
A percre tán elült vihar után
A mentőcsónak tengercsapdosott
Bordái közt didergő maradék
Legénységén a hajóskapitány.
Áll mozdulatlan, arcizma se rándul,
Amint némán meg-megszámlálja őket:
Hányan kerülték el a sós halált,
Hányan idáig? – és hány éli túl még
A holnapot, a tengert, a fagyot,
Éhséget, szomjúságot, örülést?
Hány éri el a rábízott seregből
A földet, a sóvárgott kikötőt,
A messze-messze édes régi otthont?

Az otthont! Ó! A tintaszín egen
Próbálja megkeresni az irányt,
Az édes, édes otthonét.

Billen a bárka:

Sikoly!

Valaki, vagy valami megint a tengeré!

A kapitány dagadt inú keze
Vadul tapad a reccsenő kerékre
S fülében régi nagyságos szavak
Zenéje kondul, mint távol harang:
„Hajózni muszáj. Élni nem muszáj!”

(Áldás kötetben.) Schütz Antal halálakor. Nagyon foglalkoztatott.

Mondd végig

Mint bomlott nyájban szédült farkasok,
Szelek a felhők testén marakodnak.
A felsőket a völgynek terelik,
Az alsókat az égi magasoknak.
Mi történik odafenn? Emberek
Lúdbörző háttal lesünk fölfelé:
Van-e az űrben sors törékenyebb,
Esendőbb, mint az emberé!

Mikor és merre ragadoz a szél?
Mikor a felső és mikor az alsó?
Tengeri szél és történelmi szél!
Merre a máí, merre az utolsó?
Mindegy, én lelkem, jöjjön ami jön,
Emberjussodból semmit el ne engedj.
Szónak születél, mely kimondatott:
Hadd mondja végig amit belezengtek.

(Áldás kötetben.)

Legyen jobb a világ

Mindenfelé

málló emberi fészkek pihéi szállongnak a közönyös szélben,
földes kamrák ablakain dörömböl az éhség,
sokviharállt kemény derekak roppannak hajlani bálványok elé.
Szitokkal és imával viselős az éjszaka csendje.

Vedd, Uram, tenyeredbe őket!
Igazítsd magadhoz őket!

Azokat is,
akik megkeresztelődnek a borzalmak vizében
és jobbá lesznek.
És hála legyen,
mert jobbá lesz tőlük a világ!

Azokat is,
akik nem tudnak megkeresztelődni.
és nem tudnak felbukni a vízből:
Legyen értük is hála,
mert nélkülük jobbá lesz a világ!

Énnekem pedig
bocsásd meg, Uram, és bocsássák meg ők is,
hogy élek és kenyerem van és ruhám,
mikor annyi de annyi nálam sokkalta különb,
azt sem tudom, él-e, hal-e még.

És legyen bocsánat, amért úgy lehetett,
és legyen hála, hogy úgy lehetett,
hogy ment maradhattam máig
álságtól, képmutatástól,
magam megvetésétől.

De amely nap azt találnám gondolni, Uram,
hogy mindez a jó tőlem való,
hogy minderre méltó vagyok,
hogy másoknál különb vagyok,
amely napon megállanék
és megszűnném: nem jobbá lenni,
(mi vagyok én, és mi az én jószágom!)
de hogy akarjak jobbá lenni,
és megszűnném – nem szolgálni neked,
(ki vagyok én, és mi az én szolgálatom!)
de hogy igyekezzem szolgálni neked és nekik,
hogy jobb legyen általam a világ:
aznap, Uram, végy el tőlem mindent
s úzz el testvéreim közé

meztelenül az éjszakába.

De addig, Uram,
addig hadd fogjam a kezéd,
addig hadd éljek és sűrögjek napod alatt,
napszámod verejtékében.

Ám ha úgy lenne mégis,
hogy amolyannak bizonyulnék szemed előtt
és vissza kellene vened mindent, amit adtál,
legyen akkor is hála,
mert nélkülem jobb lesz a világ.

Ez sötét vers de mégis optimista.

Medárd

Medárd, Medárd, kaján Medárd,
Sok lesz már az eső, megárt!
Innen-onnan hete három,
Hogy az édes napot várom.

Háború és forradalom, –
Meddig még a borzadalom?
Esztenedeje kétszer húsz is,
Hogy a talpunk alatt csúszik.

Ember, ember, felebarát,
Mikor léssz már felebarát?
Kétszer immár ezeréve,
Hogy a törvény föl van téve.

Jobbat ennél nem ír senki:
Mindent keresztülszeretni.
Vidámat is, szomorút is,
Hetes esőt, háborút is.

Kurta beszéd, nincsen alja:
Nem az bírja, aki marja.
Az a legény, aki állja.
Aki magát megtalálja.

Évről évre – 1954

Ködben

I.

A kullogó telet lesem
A Galyán és a Kékesen.
Éjszaka hó, reggelre köd:
Mindent beföd, mindent beföd.

Mégis, mégis: a fűzeken
Május illatát ízlelem.
A karsú nyírfa oly fehér;
Mégis, mégis tavaszt ígér.

A tölgyek közt a ködlepel
Lengő palástként omlik el.
Hullasd le, május, lepledet,
Oldj fel jeget, ködöt, szívet!

II.

A gallyakról a zörgő zúzmara
Csepegve hull már,
De a tavasz szeszélyes sugara
Ki tudja, merre bujkál.

Járok a ködben: a hegyről jövök,
A völgynek tartok.
Ködök odalenn, bujdosó ködök,
Előlem mit takartok?

Hamuszín ég és hamuszín határ:
Nincs hova nézni.
Nem is kívánok többet látni már
Az égből, csak egy résnyit.

Azt sem odakint, azt sem a sivár
Köd-ült jelenben:
Időtlen ég, időtlen napsugár,
Tavaszodjál ki bennem!

(Őszi fecske kötetben.)

Ujjak

Lenn a városban valamely toronyban
Valamely óra mintha négyet bongna.
A nyirkos, hűvös éjszakai erkély
Magasságából számolod szorongva.

A hangtalan Dunában szürke vásznak:
Rongyolló ködök foszlányai áznak,
De még az éj sötét kendője ott ül
Behunyt szemén a százezernyi háznak.

Holttengerében a feketeségnek
Imitt-amott még haldokolva égnek
Az elnyűtt lámpák s titokzatos ujjak
Nyúlnak közülük a sejtelmes égnek.

Felindult szemmel találgatni kezded,
Mik lehetnek e fölfelé meresztett
Tapogatói az éji világnak:
Gyárkémények vagy templomi keresztek?

(Őszi fecske kötetben.) Ott született a svábhegyi kis maradék hajlékunkban.

Mosolygó gyermek

A nyári busz fullasztó melegében,
Kék-bóbitás sapkája keretében,
Anyja mellére békén odabújva,
Szemben velem egy esztendő's fiúcska.

Szeme azúrját kerekíti tágra,
Úgy néz a furcsa idegen világra,
Ami én vagyok, aki mostan boldog
Gyönyörűséggel arcába mosolygok.

Csak néz rám, néz rám, komolyan, sokáig,
Míg szírom arca gömbölyűre válik,
Ahogy a bimbó feslik szét a bokrán,
És édesdeden visszamosolyog rám.

Egy új emberke, ki nem is beszél még,
Hogyan érti meg mosolyom beszédét?
Hogy érzi meg, – hisz csak egy éve ember! –
Hogy a szeretet szólítja szememben!

Ó milyen titok, milyen csodaszép ez!
Egy csöpp agy, mely még gondolni se képes,
A szeretetet már fel tudja fogni
S a mosolyra vissza tud mosolyogni!

Ó, ha lehetne, hogy az, aki Atyja
Minden mosolynak, nekem is megadja,
Olyannak lennem, mint ez a csöpp gyermek:
Friss antennája minden szeretetnek.

(Őszi fecske kötetben.)

Csavargó szellő

Csavargó szellő átszalad
A mit sem sejtő fák alatt.
Jön és suhog
És ríkatja a lombokat.

A lankadt elmén átszalad
Egy-egy gazdátlan gondolat.
Már itt se volt,
De fölveri a gondokat.

Bólonganak a levelek,
Mint ölben álmos kisgyerek.
De fut a szél,
S a bánat róluk leperreg.

Nem így a gond, nem így a gond:
Az elme – fázó fűzfalomb –
Nem tudja mért,
Nem tudja min,
Csak elborong, csak elborong.

(Őszi fecske kötetben.)

Őszi fecske

Mit is mondjak, mit is kérnék,
Szerpenyőmbe ha mi fér még?
Én Istenem,
Egy keveset még elélnék.

Élnék, amint mások élnek,
Rendes népek, jámbor vének,
Én Istenem,
Mint a jó lelki szegények.

Csak a máii napot kérem,
Akár vízen és kenyéren,
Én Istenem, –
Holnap is úgy, ha megérem.

Tapsoló termekre vágyjam,
Úgy mint tegnap, – hajdanában?
Én Istenem,
Jobb a halk szó kis szobában.

Majd ellennék csendben immár
Fejemre nőtt fiaimnál,
Én Istenem,
Még ameddig hazahínál.

Egy-egy dalt ellesnék olykor
Fűtől, fától, csillagoktól,
Én Istenem,
Amíg egyszer el nem oltol.

Rendberaknám hét fiókom,
Versbe rívó cókóm-mókom.
Én Istenem,
Aztán, tudod, nem szabódom.

Úgy szerettem ezt az áldott
Jóra váltott rossz világot,
– Én Istenem,
Úgy-e bizony megbocsátod? –

Mintha nem is futó vendég:
Mintha végképp itthon lennék.
Én Istenem,
Soha talán el se mennék,

Ha nem búgna éjek éjén
Valami a szívem mélyén,
Én Istenem,
Az a végső, az a mély-én.

Testvérszívben, testvérkézben,
Mint a fecske puha fészken,
Én Istenem,
Úgy éltem, úgy füttyörésztem.

Testvérkézből Isten-kézbe,
– Őszi fecskét költözésre –
Én Istenem,
Majd elhívsz már, az Egészbe.

Jaj, csak akkor el ne késsen
Hozzád csukló szívverésem,
Én Istenem,
Csak az ament el ne vétsem.

(Őszi fecske kötetben.)

A fák, a szelíd óriások

Langyos az éj:

A szemeket lefogta a mindennapi mákony,
Alszanak emberek és állatok,
A bombázók is alszanak a vérző Ázsiákon.

Most van a perc,
Amikor zúgni kezdenek a lombok,
Mikor a fák, a szelíd óriások,
A földön átveszik az őréséget, a gondot,

Gesztenyefák,
A férfiúi tölgy, a pátriárka hárs, a holdezüst olajfa
Mind egy ütemre bókol s egybeolvad
Egy ünnepélyes, orgonás morajba.

Pórusaik
Irgalmas ajka ereikbe issza
Az emberi lehellet mérgeit
S szűz oxigénül párologja vissza.

Virradatig
Hadd aludjon az élet, hadd érjenek a sorsok,
Virrasszanak a fák, nőjenek a gyümölcsök,
A bölcsők és nyoszolyák és koporsók.

Csobog a szél,
A csend hullámain az égi mély beszélget:
A csendben ülnek el a sorsok,
És az illatban múlnak el a mérgek.

Langyos az éj.
Holt fügefák ilyenkor leveleznek,
Ilyenkor a tövisek hegye tompul
És ölelésre nyúlnak a keresztek.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

A tearózsa

Ezen az ősös nyáron,
E rozzant ház előtt
Ki óvta meg ezt a három
Elárvult rózsatőt?

Meghalt a régi gazda,
És velement a park.
A zörgő szürke gazba
Az illat belehalt.

A selymes ágyasokba
Most krumpli költözött,
Mellette nyújtózkodva
Sárgulnak nagy tökök.

A bús erkély tövében
A répa rendje nő
S a múlt emlékeképpen
E három rózsatő.

Aszály ütötte őket,
Vagy tavaszéji dér?
A három rózsatőnek
Csak egy virága él.

Egy tearózsa. Kelyhe
Oly hamvas, mint a tej,
Szűz, mint a pille pelyhe
És mint a hópehely.

Ha illeti az ajkam,
Az ujjam, a szívem,
E tejmeleg mosolyban
Az ifjúság izen.

Egy más világ, – de rég volt,
Hogy elment, elfoszolt!
Mikor az anya égbolt
A föld fölé hajolt.

S a föld a jó egekbe
Még úgy lehelt imát,
Hogy némán fölpihegte
A szépség illatát.

Ó illat ifjúsága,
Érezlek újra én!
Kert egyetlen virága,
Te sírod ezt felém.

Körödben megdicsőül
A krumpli, répa, mák,
S én kezdelek előlrül,
Időtlen ifjúság.

(Őszi fecske kötetben.)

Évről évre – 1955

Nézd, süt a nap!

Nézd, süt a nap! – mégiscsak erre tévedt!
Volt egy idő! – emlékszel-é? –
Napos tavaszok, napsugaras évek!
Túrákra jártunk a hegyek közé!

És szállt a nap, ki tudja, mit keresvén?
Jött egy idő, – szép este van,
Sétálni járunk. Estéllik az ösvény,
És száll a nap, tűnődőn, pirosan.

Jön egy idő, és szállni fog – utánunk,
Ilyen szelíden, mintha értené,
Hogy immár semmit, semmit sem kívánunk,
Már lépni is csak egyet: fölfelé.

(Őszi fecske kötetben.)

Parázs

Megyen a nap a maga járásán,
Vissza is jön a maga járásán.
Jó melegen, – írva vagyon útja –
Fiatalon visszakerül újra.

Írva vagyon énnekem is utam,
Csak éppen hogy vissza nem a rudam.
Csak előre sűrög az a lábnyom:
Marad-e itt valami utánam?

Marad-e még a szép piros tűzből,
Amit bennem fölszított a Fűtő,
Vagy egy szívben marad-e még holnap
Egy kanálnyi pisla parázs, esti begyűjtónak?

(Áldás kötetben.)

Könyvek

Rakosgatom, rendezgetem, lapozgatom,
Simogatom a könyveket:
Egy emberélet könyveit.
Egyszerre kicsusszan kezemből
Amelyet éppen porolok, a könyv
És felemeli hőkkenetes ujját
A Kérdező, ki lelkemben lakik.
Megállj! vihogja, nézzünk csak körül:
Mire is vitted könyvvel, tudománnyal?
Tudós nem lettél, filozóf se lettél,
Lettél-e ember legalább?
Mondd, mire vitted?

Hát mire vittem?
Tudós nem lettem, annyi szentigaz,
És annál is kevésbé filozóf.
De szent az is, hogy mint a levegőt,
Úgy szomjúhoztam, nyeltem a tudást.
Testnek, léleknek minden pórusával,
Fel-fellobogó makacs szenvedéllyel
Fúrtam bele – de hányszor! – magamat
A kásahegybe,
Hányszor, de hányszor ugrottam fejest
A tények és az eszmék és a titkok
Önnönmagukat minden pillanatban
Megszázszorozva szülő tengerébe.

Eltelt az élet, színültig vagyok:
Tudom immáron ama legtudóbbak
Tudományát: hogy semmit sem tudunk.
Ám ez a semmi: homorú fele
A domború Mindennek. A valóság
Vízként csorog ki markoló kezemből.
De minden nappal tisztább és fehérebb
És érzőbb lesz utána a kezem.
A valóságot be nem foghatom,
De megmaradt, enyém az értelem
És szomjúságom és kíváncsiságom
És szenvedélyem arra ami van,
Égőbb mint valaha.

Mennyivel előbb ez a szenvedély
És mennyivel több nekem a Valóság,
Mint ahogyan a húszéves agyacska
Képzelte és szomjazta a világot!
Úgy nézek vissza most az egykori
Apró világra, oly értő mosollyal,

Mint kavicsokkal játszó unokáját
Az eresz alól bölcs nagyapa nézi.

De visszanézni rá nem érek én,
Amint nem értem húszéves koromban.
Engem az tüzel ma is, ami vár még,
Ami jövőendő és elvégezendő:
Ami feladat, ami küldetés,
Ami a könyvek élő lapjain
Szemembe villan annyiszor: az Út,
Az út a végtelen felé, ahol
Látássá lesz a vaksi tudomány
És ahol inaszakadt szellemem
Ujjal tapintja majd a Létezőt.
Ó milyen nagy lesz az a pillanat,
Amikor felszakad a fátyol
És rám borul a Léttelen Valóság
És megmutatja mérhetetlen Arcát
Az Aki Van!
Mint anyamellre szomjas csecsemő,
A megmutatkozásnak ünnepére
Úgy kellene repesnem boldogan –
De jaj, szemem fényszülte csillagát
Még tartóztatják kozmikus ködök,
Éretlen énem, pislogó szemem!
Hogy láthatnám még én a láthatatlant,
Ki még oly tenger láthatót se láttam!
Hogy tárhatnám e két apró szemet
Oly tágra, hogy elférne benne minden,
Mikor nem érnek akkorára sem,
Hogy mákszem énem megvonulna bennük!
Hol vagy te még, csöpp magzat, árva lelkem,
Hol vagy te még teljétől tenmagadnak,
Hol vagy te még magadtól! – és hol Attól,
Ki magadnál is magadabb!

Siess, én lelkem, nyisd a könyveket,
Nyisd fel szemed és nyisd meg ajkadat,
Nagyot sóhajts és szívdd tele a melled
A szent valóság szelletéből,
Nézd amit nézhetsz, halljad amit hallhatsz:
Betűt, igét, embert és életet,
Csillagokat, világokat.
Ölelj magadba égen és a földön
Minden tudhatót és ölelhetőt,
Mindent ami van: mindent ami elfér
A szünhetetlen fakadó, szülemlő
S újjászülemlő belső végtelenben.

Nem, nincsen késő, nem rövid az élet,
Nem igaz, hogy a könyvek dohosak
És nem igaz, hogy lassúdik a véred.
Egy az igazság: nézni kell,
Végig, mindvégig nézni kell
És telni, nőni, nyúlakodni, érni
És többé lenni tenmagadnál,
Egészé lenni a nagy Pillanatra,
Mikor felpattan benned a Valóság
És kiviláglik, hogy mi vagy.

(Áldás kötetben.)

Mancus vagy az állhatatosság

A kilencedik vagy a tizedik
Szomszédház udvarában
– Jókedvében-e vagy bánatában? –
Bóg egy számár.

Gyerekek nagy botokkal püfölik,
Hajtanák vissza, ki a legelőre...
De ő nem óhajt egyelőre
Legelni már.

Megveti lábát, – oda se nekik!
Egyik fülét balfele dobja,
A másikat legyinti jobbra
És intonál.

És üthetik és verhetik,
Gyerek is, gazda is, a Sors is:
Si fractus illabatur orbis,
Ő helyben áll,
Egyhelyben áll.

(Őszi fecske kötetben.)

Atommag

Mint limmel-lommal egy diák-fiók,
Tele a lelkem borzas gondolattal.
Az erdő hív. Az eső lába lóg.

Az égen lompos felhő-elefántok.
Elő veled, te vén viharkabát,
Elindulok, csuklyás öreg zarándok.

Nyugat felől morog a zivatar
Fülledt a levegő, lenn száll a fecske,
Hiába, esni nem akar.

Énbennem is az eszmék zsörtölődnek,
Követelik a dallamot,
De nem merem végiggondolni őket.

Felhőnek is, ha egyszer felszakad,
Ki tudja mit rejt ismeretlen méhe.
Milyen tüzet, milyen villámokat!

De milyen ismeretlen hatalomnak
Villáma még a szó, a szuverén,
Titokzatos, félelmetes atommag!

A szó ha egyszer robbanni talál,
Világokat veszejthet emberestül.
Költő, mielőtt szíved szóra rezdül,
Hét éjszakát imádkozzál keresztül:
Agyadban érik élet és halál.

(Őszi fecske kötetben.)

Szekfű Gyula halálára

Menj, keserű látó, láss ott, hol nincs keserűség,
Nem fojt bamba gyanú, nem gyötör ostobaság.
Menj, s ki fonákja felől szemlélted az emberi jókat,
Lásd a gonoszt is már mennyei vissza-felől.
És ki nehéz szavakat zúgattál zord szeretetből,
Halljad a Szép Szeretet isteni-könnyű szavát.

(Áldás kötetben.)

Párbeszéd a halálról

„Enmagamtól miért is rejtegetném –
Mondod – s miért egy résztvevő baráttól?:
Bár tanult ember és jámbor keresztény,
Hiába, mégis félek a haláltól.”

Értelek, testvér, hogy ne értenék:
Ha hirtelen ránéz a szörny Meduza,
Megborzad az mindenki a lélek
S a rettegés a síri földre zúzza.

De jójj: a horgony láncát eleresztvén,
Ússzunk elébe, úgy amint vagyunk,
Nem mint komor bölcs, mint komoly keresztény,
Csak úgy, mint ember, meztelen, magunk.

Hát elmegyünk, igen. Egy fordulás még, –
Utolsó tánc, – és jön a pihenés.
– „De mikor olyan édes volt a játék,
És abbahagyni oly nagyon nehéz!”

Igen, gyerek a játszást el nem unja.
Meggolgoztat, míg ágyba üzheted.
De nézd meg, hogyha nagy szemét lehunyja,
Álmában milyen édesen nevet.

„A gyermek angyalokkal álmodik,
Maga is angyal, – de énram mi les
Az álom éjén, mely a második
Éltre virrad (hogya van ilyes!),

Micsoda földöntúli szenvedések
Soha-nem-sejtett borzadalma vár,
Miféle poklok, mily ördögi végzet,
Hány gyilkos élet, hány hóhér halál!”

De hiszen éppen ez a nagyszerű!
Megélni túl az embernél nagyobbat,
Mit ember meg nem élhet emberül,
Ízlelni a sohasem álmodottat,

Tapintani a szellem végtelenjét,
A kezdetlent és határtalant,
A Minden és a Semmi tiszta csendjét –
Ez lesz az isteni kaland!

„Igen, igen, de mégis!” – mondanád
S elhallgatsz, mintha biztatást keresnél.
– A bölcs némán ráncolja homlokát
És szelíden mosolyog a keresztény.

(Áldás kötetben.)

Madárijesztő

Pacsirta trilláz
A levegőben valahol.
Egy krumpliföldön négy madárijesztő
Szelíden silbakol.

Megnézem jól az elsőt:
Felül egy likas kalap,
A test egy botra bújtatott
Vízözönelőtti frakk.

Az esti szélben furcsán
Billegnek a vézna karok.
Bizony hogy ez a fickó
Engem néz, rám mosolyog!

Méghez a gunyorosan!
Bizony, hogy azon derül,
Hogy embereknek néztem
Négyüket messzirül.

Vagy ő néz valaminek engem?
S tán másnak, mint elébb,
Míg kegyesen kiszépített
A csalfa messzeség?

Ha most rám szólna: „Cimbora,
Én csak! – hanem te ki?”
Vajon mit is felelnék
Úgy hirtelen neki?

Mit ám! S ki lesz kettőnk közül
Riasztóbb és sutább?
Jobb lesz, gyerünk utunkra!
Szervusztok, cimborák!

(Őszi fecske kötetben.)

Mint a Mátra

Állani, némán, mint a Mátra,
Nem nézni előre, se hátra.

Nem erőlködni befelé sem,
Csak bámulni a létezésen,

A parttalanban elmerülni
És úszni benne és örülni

Az egyetlen csodának: annak,
Hogy valamik, valakik v a n n a k ,

És mindent köszönteni szépen,
Minden valók testvéreképpen;

Kontraktust kötni szent közönnyel,
Kánikulával, vízözönnel,

Szem-lehunyvva és kar-kitártan
Felolvadni a napsugárban,

Ha jó Medárd, negyvennap ázni,
De csorgó hajjal is nótázni;

Orrszarvúként egyedül járván
Nem dideregni mégsem árván,

Mert egybering közel és távol
Szíved hullámzó ritmusával,

Amely magát némán kitárta
A mindenségnek, mint a Mátra.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Levél Balanyi Györgyhöz

Baráti kézzel,
Aggó, féltő, szelíd böstörködéssel
Írott levél, testvérszívből szakadt:
„Öreg legény, tessék pihenni,
Gondot, könyveket félretenni,
És verset írni sem szabad.”

Édes barátom,
Ahogy olvasom, szinte látom
A hamiskás mosolygást ajkadon.
Csupa szeretet, mit a szíved gondol,
Csupa okosság, amit mondol
(Félszázad éve hallgatom),

És mégis, mégis, amit írtál...
Kérdezd meg a fáradt pacsirtát,
Miért énekel, amikor repül?
Kérdezd a szeptemberi tücsköt,
Miért nem hagyja már a füttyöt,
Mikor az éjszaka hűl.

Kérdd a világtalan Homéroszt
Vagy Beethovent, a siket héroszt:
Miért nem szűnnek dallani.
Vagy a Kemence három ifját,
Mért hogy még ott is egyre hívják
Ég-földet Istent vallani.

Hogy tested-lelked kór-e, ép-e,
Előtted még az élet szépe,
Vagy haldokolsz, nem érdekes,
De ameddig piros a véred,
Míg fájni tud benned az élet,
Énekel, aki énekes.

Áhítatom kísérte mindig
A csendet, az Isten szerintit,
Hisz benne szól a végtelen.
De akit az arkangyal egyszer
Paraszával ajakon perzselt,
Annak nincs többé kegyelem.

Akarja bár vagy ne akarja,
Dadogja bár nehézkes ajka
Bénulva tán a szózatot:
De tudja, hogy halála lenne
A nap, melyen kihülne benne
A szó, melyért meggyújtatott.

Ó van rosszabb is a halálnál:
Dezentornak te sem kívánnál,
Jobbik felem barátja te.
Mondj el értem egy Miatyánkot:
Ki ne fújja bennem a lángot
A némaságnak ördöge.

(Áldás kötetben.)

Csillagok, csillagok

Csillagok, csillagok
Értenélek, – szóljatok!

Csillagok, csillagok,
Mért nem szóltok? – alszotok?

Csillagok, csillagok,
Értjük egymást, – hallgatok.

(Őszi fecske kötetben.)

Fények

Arcom körül a szentjánosbogárkák
Suhanva lengenek.
Milyen picik, milyen picik!
S hogy fénylenek!

Fejem fölött túlnanvilági fáklyák.
A csillag-rengeteg.
Milyen nagyok, milyen nagyok,
S hogy fénylenek!

Csak én legyek setét?
Szítsd fel, Úram, szívem szövétnekét!

(Őszi fecske kötetben.)

Búcsú a bükköstől

Búcsúzom tőled, drága bükkösöm.
Nehéz a szívem, holnap költözöm.

Fogadj be még utólszor engemet,
Szeressük egymást, még amíg lehet.

Hadd mondok el, ti karcsú tiszta fák,
Mi volt nekem a zengő némaság.

Mellyel szövetség-sátra lombotok
Oly sokszor félálomba ringatott.

Félálomba, melynek jobbik fele
Emberen túli fénnel volt tele.

Egy hónapig voltam testvéretek
És emberebbé lettem köztetek,

Aki a földből szívta gyökerét,
És a felhőkkel jeleket cserélt.

S már-már a fák titkát is ellesem:
Elnyúlni, fölfelé, türelmesen.

Egyet, nagyot, még hadd nyújtózkodom,
Aztán megyek, szólít az otthonom,

A drága otthon, a nekemvaló,
Hol élni édes és meghalni jó,

S hol mosolyogva élem szüntelen:
Nincs maradandó házunk ideleenn.

De itt, de itt, míg végigkúsztatom
Az égre húzó bükkfaszálakon

Az esti csendben ünneplő szemem,
Véremben és húsomban érzem:

A maradandóhoz is van közöm.
Isten veled, szerelmes bükkösöm!

(Őszi fecske kötetben.)

Levél Rómába

Tomek Vincének

Repülj, levél, hullámain a szélnek,
Amerre vágyam és imám ragad,
Köszönts helyettem szentjeit a Délnek,
A Hét Halmot s az Örök Halmokat,
S hol Pátriárkánk nyelve s szíve élnek,
Az újhodástól forró falakat,
S az egy-nyelv-egy-szív kalazanci község
Nemes Tanácsát soraid köszöntsék.

S köszönts a férfit, aki Szentatyánknak
Nem görnyedt vállal hordja örökét,
Kiben tüze a szent sor-lámpalángnak,
Mely József sírján érettünk is ég,
Tűzoszlopává izzott ifjú máknak
És szebb jövőnknek szórja jeltüzét, –
Kinek tanácsát, lépteit, imáját
Négy kontinensnek iskolái áldják.

Szívem is áldja, – immár nem a Várost
(Hol élő víz adatott innia),
Nem is az élő piarista Fároszt,
(Melyet bízván néz csepp Hungária!)
– Kit én köszöntök, az a régi Sáros,
A régesrégi kántorlak fia,
Kire ha gondol szívem, dudorász.
– „Hej, boleráz, zeleny boleráz!”

És az emlékek egymásra tolulnak...
Szorongó arcok, füledt pincemély...
Kint az őrzöngők orgiái dúlnak,
És egyre sűrűbb a „légiveszély”...
A jóbarátok némán összebújnak,
Ujjakon zördül a rózsafüzér.
– O testvériség, színarany a láncod,
Amelyet élet és halál kovácsolt!

De nem halálra: új életre tárta
A két barát egymásbafont kezét:
Míg szótalan, megilletődve járta
Utcák és múltak véres rom-mezét,
Akart nem sírni, nem merengni hátra,
Aggódva lesvén az élet neszét
S egy csöpp szobában meghúzódva ketten
A szent jövőt álmodtuk önfeledten.

De nem volt álom az akkori álom,
Vagy hogyha az volt, akkor isteni:
Ködökön át és úttalan kopáron
Azóta sem szűnt utat inteni.
Él, benned él, ki hétország-határon
Elindultál immár építeni.
Menj, építs, alkoss, – a Szentlélek áldjon,
Vincém, atyám, testvérem és barátom!

(Áldás kötetben.) A Teréziánium egyik szobájában laktunk a generálissal és ott tervezgettünk nem gondolván messzebb Magyarországnál. Álmunkban sem gondoltuk volna, hogy ő kimegy Rómába egyetemes rendfőnöknek.

Emberség

Egy nap, mint a rest csiga, mászik,
Zivatarként zúg el a másik.
Mindegy, csak ugyanoda érnek.
Mit szólna ma tegnapi éned?

Amit éltél tisztos erényben,
Csupa félség s ösztön a fényben.
S ami pelyvád hull ki a rostán,
Nem lesz színig az se gonosz tán.

Mindegy, tovazizzen az élet:
Eszmélsz, s már itt az ítélet.
Szíved, agyad ostoba röggé...
Magad így vagy amúgy, de örökké.

Nincs szánva szemednek a holnap:
Ott légy igaz ember, ahol vagy.
Most tedd, amit adatik tenned:
Az Isten rügyezik benned.

(Őszi fecske kötetben.)

Három sóhajtás

Szőlő-lugasom paradicsomában
Fekszem füveim fűszeres derekaján
És szürcsölöm a csendet.

Barbár mennydörgés dörömböli végig a völgyet:
A lögyakorlat.
– Háborútól ments meg, Uram, minket!

Új csend. Ide hallik a messzi mezőről
Cséplógép zakatolása.
– Add meg mindennapi kenyerünket!

Csend újra megint. Csak a lomb közt zümmög a szellő.
Fújj, fújj, fura szél, fiatal szél, pünkösdnapi szél,
Frissítsd meg lomha szívünket.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Évről évre – 1956

Hegyoldalban

Hegyoldalban állok. Szél veri a lombot
Zölden hullámlanak odalenn a dombok.
Alatta a zöldnek mesebeli csend van.
– De szép volt, de szép volt, ami odalent van!

Fölöttem a felhők pólya-fehér-lágyan
Ringanak húnyt szemmel a kék anya-ágyon.
Még sírni nem ébredt csecsemői csönd van.
– De jó lesz, de jó lesz, ami odafönt van.

(Áldás kötetben.)

Elégia egy hernyó-rágta tölgyesben

Hasztalan csóválod a fejedet,
Ember, ki némán mégy rajtam keresztül:
Engem a hernyó megevett,
Lombostul, levelestül.
Tölgyerdő voltam, vadaskert, királyság,
Embernek, vadnak büszkeség, öröm.
Jóságomat, szépségemet lerágták,
Ez lett belőlem: sok zörgő sivár ág
S síremlék törzsököm.

Mégis, ne szánakozzatok,
És könnyeket ne ontsatok miattam;
Nincs többé koronám, de én vagyok,
Én én maradtam.
Gyökereim a föld élő alattján
Ölelnek szét a forró Szív felé,
S föld színén ami lényemből maradvány,
Szentség gyanánt az égnek felmutatnám:
Így is az Istené.

Végnek is melegítő gondolat:
Emberek jönnek és deszkába vágnak
S az emberkéz is szentséggé avat,
Háznak, bölcsőnek, ágynak.
És zúg tovább az Isten-adta élet,
Nem vég a vég és agyrém a halál:
A tarlott ágon cinkék csicserélnek
S a szellőben egy esztelen reménynek
Bölcsességétől bizsereg a táj.

(Áldás kötetben.)

Szőlőhegyi szemlélődés

Két tábla szőlő közt lakom,
Hegyekre néz az ablakom
S a hegy fölötti föl-be,
A zaj fölé, a por fölé,
Az élet és a kor fölé,
A véghetetlen Ölbe.

Ó éberítő, altató
Mézízű kontempláció,
Mélyebb a gondolatnál!
Áll az idő, eltűnt a tér,
Mintha az űrben lengenél
És mégis itt maradnál.

Föl és le, mintha lengenél
A belső ritmus tengerén
És mégis mozdulatlan,
És mintha sok-sok miriád
Testvéri lengők ritmusát
Éreznéd tenmagadban.

Magadban is, kívüled is:
Valami von, s te is, te is
Valamit mintha vonnál.
Belőled árad és beléd,
És olykor mintha értenéd
És odahaza volnál.

Mintha belőled nyúlna ki
És megölelne valaki,
S míg ujja szíven ér,
Békesség minden és derű,
És olyan-olyan egyszerű,
Mint egy karaj kenyér.

(Őszi fecske kötetben.) Számomra nagyon érdekes ez a vers, mert azt hiszem, a misztikus élményt ragadja meg, pedig én nem vagyok misztikus.

Hőscincér

Feketén, karcsún, elegánsan
Emelve finom lábait,
Egy hőscincér, kis szobatársam,
Föl a falon kapaszkodik.

Kapaszkodik szegény bogárka,
Iparkodnék, de hasztalan:
Az egyik tapogató csápja
– Hogyan, hogyan nem – odavan.

Billeg a sok lábacska föl-le,
Én meg csak elnézem szegényt:
Egy-kettőt lép, s lehull a földre,
És kezdi előlről megént.

És kelve-hullva, hullva-kelve
Így küszködik keservesen.
Neki lesz-e több a türelme
Kínlódni, vagy nézni nekem?

És lassan mintha mérhetetlen
Világbanat lehelne meg,
Csak nézem, nézem tehetetlen
S le sem törölöm a könnyemet.

(Őszi fecske kötetben.) Frida néni kedvence volt: azt szokta róla mondani, hogy a gyakori gyónókról szól.
Nem mondom, hogy nincs benne az is.

Megint csak a napot lesem

zembe a Nappal néztem egykor,
Nagyon-nagyon fiatalon.
Gyönyörű volt, most is, ma is még
Meleg tőle a mosolyom.
Egy életre megpirosított.
És most öreglegényesen,
Bácsikásan, nagyapókásan
Megintcsak a napot lesem.

Erdők, hegyek zöld-árnyú napját,
A tölgyekkel társalkodót,
A reggel trillás csilla fényét,
A menni, bokázni biztatót,
A dél aranycsepp izzadását,
A tűzjátékos alkonyat
Meséit és a naplehelte
Szép barna emberarcokat.

Mindenhogyan kedves nekem most,
De nem mint akkor, fiatalon,
Mikor a szó tett mámorossá,
A kép, a zengő szimbolum.
A játék szent áhítatával
Hívtam a nagybetűs Napot
Minden helyett, mit megnevezni,
Megérteni sem adatott.

Mindent felülről néztem akkor,
Most – most alulról nézek én.
A szép szónál szebb a valóság,
Attól vagyok ma részeg én.
A mindennapos földi nappal
Van szívem most telisteli.
Ó mily emberi ez a nap most!
S az ember milyen isteni!

Most eleven bőrömön érzem,
Hogy Isten ujja simogat.
Keresztnevükön hívom immár
S cirógatom a dolgokat.
Emberekkel és állatokkal,
Fákkal, füvekkel cinkosan
Összenézünk, hétszer is egy nap:
Tudjuk, hogy minden rendben van.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Krisztus mindenfelől

Megnyitom ablakomat, csöpp templom néz a szemembe:

Krisztus az égi Király, Krisztus a földi szegény.

Tárom a másikat is, szűk téren templom amott is:

Krisztus a mennyei Szív, Krisztus a pesti lakó.

Házi körömben is itt, folyosóm kápolnai mélyén:

Krisztus a virrasztó, Krisztus a kisdedeké.

Ennyi felől ölel íme körül. Ó, lépni se tudsz már,

Nézni se nélküle már: rajtad a drága szemek.

Várai láncával lám kívül is így bekerített,

Szíve bizalmas ölen szívbeli régi rabot.

Már hova is mennék, sokat élt öreg én, hova innen?

Már mibe volna nekem vetni világi reményt?

Túlontúl kitanultam már sorját e világnak:

Ó tudom én, tudom én, menni mikor, hova jó.

Fürgén és szabadon megyek is, vár rám a küszöbnél

Krisztus a teljesülés, Krisztus az elnyugovás.

(Őszi fecske kötetben.)

Készülj, anyánk!

Nyolc hete, hogy nem ad a fösvény
Magasság megváltó esőt.
A szárazságtól cserepes a föld,
Lábaim előtt megrepedt az ösvény.

Szinte hallom, hogy sír a föld alatt
A tömpe krumpli meg a tengeri.
Vagy tán az asszú föld keserve rí,
Mielőtt szíve végképp meghasad.

Tán ha fületem rászorítanám,
Hallanám is kihagyó pihegését:
A halál lassú kísérletezését
A fáradt föld-anyán.

Készülj, anyánk, és irgalmat ne várj:
Halált esküdtek ellened
Őrültk ember és őrültk elemek,
Egy gyilkos entente cordiale.

Láttál-e már kihűlt világokat?
Vakon kerengő hulla-csillagot?
– Ti magasságok, harmatozzatok!
Felhők, esőzzétek az igazat!

(Áldás kötetben.)

Áldott, aki előre néz

Ágg szót beszélek, megtanuld:
Ha még oly szép is volt a múlt,
S az emlék édes, mint a méz,
Vissza ne nézz!

Ha még úgy el is kérgedett
Az eke szarván két kezed,
Ki hátrafordul, rég tudod,
Az átkozott.

Áldott, aki előre néz.
Szellő szemedbe füttyörész,
Forró a föld, piros a menny:
Előre menj!

Míg a jövőnek birod
Szögezni márvány homlokod,
Nincs addig darvadozni mért,
Mi jön, ne kérdd.

Régi bölcsesség: ami vár,
Réges-régen megírva már
Szíved piros redőiben, –
De nem pihen.

A rejtelmes redők alatt
Izzik az Élő Gondolat,
Amely öröktől örökig
Munkálkodik.

Eredj és tárt szívvel fogadd,
Amit diktál a pillanat.
Cselekedd, ami rajtad áll.
Nincsen halál.

(Áldás kötetben.)

A feltámadt gesztenyés

Sose láttam ilyen szépet, soha ilyen szomorút:
Hernyó-rágta, holtba-nézett, elsiratott gesztenyésed?
Mintha áldott áprilisknak csókja hívná, kivirult.

Tegnap még a tetszhalott fák lombtalan, levéltelen,
Vígasztalan, csontig aszva meredeztek a magasba,
Mára kelve minden ágon: lágy szemérmes zöld selyem.

Nyárközép van, kerten erdön szárazság ül hónapos,
Csak az eldült gesztenyésen ifjodik meg a szegény szem:
Itt a szépség, itt az újság, itt az élet játszadoz.

Istenem! Hát ilyen is van! Milyen édes látomás!
Hát a hernyók, hát a férgek, hát a mocskos földi mérgek,
A lefosztott meztelenség, nem utolsó állomás!

Van fa, melynek termő-elve tetszhalottan is virraszt,
Szelíd daccal újra zöldell, van kibékülés a földdel,
Van a sorssal, van a véggel, küld az Isten új tavaszt!

Ó ne mondd, hogy csalfa játék ez a röpke bódulat:
S bár az új lombot felöltse a fa nem lesz új gyümölcse,
Ezidén már sem virága, még bimbója sem fakad.

Ó ne mondd ezt! Él az élet! A jövődöt ne keresd!
Most örülj a friss levélnek, s mindeneknek, amik élnek,
Lombos lelked örömének: annak örülj, azt szeresd.

(Áldás kötetben.)

Szent család

Fekszem a fűben a napon,
Szememre húzva kalapom.
Ölel a forró fényözön.
Más semmivel nincs most közöm.

Ölöllek, iszlak, értelek
Te éltető arany meleg
S téged, testetlen tiszta fény
A napnak, a napnak szól ave-m.

Árad belém a végtelen,
A határtalan szerelem,
A mindenséget ölelő,
Most minden egy és minden Ő.

Mind, aki issza sugarát,
Iker, rokon, felebarát.
Ó én családom, szent család,
Fejed ha mellém hajtanád!

Én te vagyok és te vagy én.
Nincs más igaz a föld színén.
Mind, ami az Egyből való,
Egymásnak szívére való.

Atyámfiai, gyerekek,
Csak egyet tudok: szeretek.
Igyátok fel a fény szavát:
Vagyunk: szeressünk! Nincs tovább.

(Áldás kötetben.)

Törött rádió

Kis asztalon ébenfa ládikó.
Varázsszemével rád néz: rádió.

Üveglapján sok büszke név rezeg,
Jelek, világok, kinyújtott kezek.

Karcsú forgói hívnák, öntenék
Hét világrészből a gazdag zenét.

Egy billenés s már hallanál ígét:
Eljönne hozzád az emberiség.

A Végtelen beszél, ha egyet intesz.
Én Istenem, milyen szép volna mindez!

De a szegény gép nem tud hallani:
A belsejében eltört valami.

Eltört, vagy megrepedt, vagy kialudt?
Vagy a Mester egy percre elaludt,

Mikor szerelte, s már így született?
Mindegy, szegény gép néma és siket.

Hiába szól a szép emberi szó,
Nem fog rezegni ez a rádió.

Égen és földön zeng a Nagy Zene,
De nincs itt szív, mely visszazengene.

A szív megállt, a finom test halott.
– Szíves rádiók, imádkozzatok,

Hogy testvértelre rátaláljon egyszer
És adja vissza életét a Mester.

(Őszi fecske kötetben.)

Dörmögés a Múzsával

Múzsa, mostan megcitállak,
Értsek szót veled.
Régesrégén furdal már a
Lelkiismeret.
Nem is verset várok tőled,
Más hoz most eléd:
Csak amolyan próza-józan
Gondolatszerét.

Szent a vers, nincs ebben kétség.
Szent ma is nekem:
Csakhogy szent-e az enyém is,
Ebben kétkedem.
Szent a vers, de csak ha teljes
És tökéletes,
Hogyha benne bűg a kozmosz,
Hogyha életés.

Életen is, önmagán is
Hogyha túlmutat
S ás, mint porban vízi vessző
A szívben kutat.
Mindenestül elhatárolt,
Mégis végtelen.
Én, és mégis mint az Isten
Szembenéz velem.

Ilyen ének olykor-olykor
(Néha úgy hiszem, –
Isten bűnömül ne tudja!)
Bennem is terem,
Vagy hogy termett, ha eláradt
Földi nyelvemen
Foghatatlan ihletésed,
Égi kegyelem.

Hiszem néha, – éppen itten
Van a bökkenő:
Az önérzet simaságán
Esett zökkenő.
Minden anya szépnek látja
Idétlen fiát:
Hátha nem is versed a szép,
Csak fantáziád.

Ugyan nézd – sziszeg a benned
Bennszorult Tamás –
Ezt néhányszor már megírtad,
Azt megírta más.
Itten közhely, amott pátosz,
Színfalszagató,
Kongó játék, rossz tanulság,
Prédikáció.

Szabad erre pazarolni
Szűken mért időd?
Gyermekségre szétfecselni
Szívet és velőt?
Nem szebb volna, ha a tollat
Elhajítanád
S megmarkolnál istenesen
Kaszát és kapát?

Lassan-lassan télre fordul
Feletted az ősz –
Becsületben, tisztességben
Lett a fejed ősz:
Fordulj immár csendességgel
A nagy Csend elé,
Ritka szód is legyen immár
Csak az Istené.

Így böstörködöm magamban.
„Stop! – a Múza szól –
Elég volt a beteg órák
Gurhuláiból!
Egy az Isten, egy a Törvény,
Egy az élet is:
Míg az Isten írnod adja,
Ahogy Isten írnod adja,
Írsz.”

(Áldás kötetben.)

Mendegélünk föl a Kopaszra

Mendegélünk föl a Kopaszra.
Emlékszel egy fürtös tavaszra?
Akkor is épp így menegettünk,
Harangvirág kékllett köröttünk.

Gondolsz egy napos ősziidőre?
Jöttünk föl a tölgyes tetőre,
S kéklő ajakkal, mosolyogva
Szedtük a szedret két marokra.

Most nem kérjük, tavasz-e, ősz-e?
Csak ballagunk nézegelődve.
Nagy kék pillangók öntudatlan
Lengedeznek a pillanatban.

Lassan lépünk, mint aki ráér,
De meg nem állunk vadvirágért,
Nem hív el a hegyoldal szedre:
Láb alá nézünk, meg a hegyre.

Meg-megsüvegeljük a fákat,
Felhőket és minden csodákat,
Isszuk a szellőt mint a kelyhet.
Így mendegélünk egymás mellett.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Küldetés

Papi lelkigyakorlat előtt

Elküldettél – félelmes küldetés! –
Tanítani a küldetetteket.
Nem kívántatik tőled sem külön:
Amennyit egy kisember megtehet.

Tudósoknak tanítsak tudományt,
Akik őrzik az Ösvény titkait?
Ha többen hívják, többet ad magából,
Tanulni még, tanul, aki tanít.

Imádkoztassam, félszeg amatőr,
Az imádság fölkejtjeit?
Tán imáik kegyelmes ballonát
Majd érted is fölengedik.

És mégis, mégis, – méltatlan vagyok,
Hogy szóra nyissam köztük szájamat.
És ha hétszerte méltatlanabb volnál:
Légy hetvenhétyszer alázatosabb.

(Áldás kötetben.)

Évről évre – 1957

Gyerekek

Békafüldös faluszéle,
Legel rajta mindenféle
Hájra-hízó ifjúság:
Kismalacok, kislibák.

Jószág után vígan járdos
Bottal egy-egy mezitlábos
Kicsi fiú, kicsi lány:
Gyerek a gyerek után.

Bokor alá telepednek,
Fütyörésznek, verekednek,
Hemperegnek, játszanak,
Gyorsan telik így a nap.

Kismalacok vígan élnek,
Míg a késre meg nem érnek,
Totyoghat a libanyáj,
Amíg nő a háj, a máj.

Ami aztán várna rájuk?
Meggirassuk, vagy ne bánjuk?
Amiért a földre lett,
Hivatása bétellett.

De szegény kis pásztoroknak
A csillagok mit forognak?
Csillagok, jó csillagok,
Sok-sok szépet mondjatok!

(Őszi fecske kötetben.)

Illatok

Csillagos volt az éjszaka,
Ember és állat édesen aludt.
Fenyvesek álmittas illata
Ölelte át az álmodó falut.

Aludjatok! –

Susognak anyásan a fenyvesek,
Aludjatok, ti kedvesek,
Csöpp ember-fecskefészkek,
Boldog legyen az álmotok,
És édes az ébredésetek.

Harmathűvös hajnal remeg
Parázspiros mennybolt alatt.
Szénaillatban fürdenek
A lekaszált hegyoldalak.

Serkenjete!

Szénában a szellők játszanak,
Sürög az élet, lobog a nap,
Álomnál szebb a valóság,
Munkátokat illatosítsa meg
A szépség és a jószág.

(Őszi fecske kötetben.)

Száll az angyal

Ilyen éj még sohasem volt,
Álmodót is élni költ.
Mérhetetlen mély a mennybolt,
Mámorítón mély a föld.

Száll a szellő, fúrge langya
meglegyinti homlokom.
Száll a szellő, száll az angyal,
Óriási szárnyakon.

Száll az angyal, ifjú angyal,
És megáll a domb fején,
Szól az angyal, és a hangja
Átjár rajtam, mint a fény.

Áll az angyal, – nincs a térben,
Mégis látom, érzem őt.
Szól, – nem szóval, mégis értem.
Levetkőztem az időt.

Már megoldom, már levedlem
Földiségem fátyolát,
Embervoltom ismeretlen
Énbe, fénybe fürdik át.

Innen-onnan hetven évem
Merre ment el, hova tűnt?
Hétszerhetven gyöngeségem
Elhajítom, általlépem –
Mind a gondot, mind a bűnt.

Angyal, angyal, visszatérsz-e?
Drága testvér, el se menj!
Lelkem, lelkem, visszatérsz-e?
Fátyolodba, vagy megérsz-e
Már a másra, már a készre,
Túl a hernyó életen?

(Áldás kötetben.)

Angyal beszélt belőle

Íratlan hófehér lapot
Aadtak kezébe, mikor született:
A szentségekben háromszor kapott
Elolthatatlan tűzjegyet.
Angyal járt mellette élete hosszat,
Hát lehetett-e rosszabb,
Mint ami lett?

Angyal vezette félkezét,
A másiknál egy ordas ördög
Cibálta folyton szerteszét
S ha imádkozni látta, nyelvet öltött.
Hát persze hogy csak botladozva járt
S félszegen hordta a fehér ruhát,
Amit felöltött.

Szavak kísérték és dalok.
Mondott sok szépet, sok bolondot.
Könyvükbe írták angyalok
Még azt is, amit ki se mondott.
Pedig bizony, ha kedve járt,
Dúdolva és dalolva fumigált
Sok tisztes gondot.

Nagy bombardós igéket is
Gyerek-nótába zümmögélt.
Nem vette hangját semmi szép fetis,
És nem függött nyakában amulét.
De a főoltárt megtérdelte lába
És sohasem vette hiába
Isten nevét.

Egyszer a könyv felüttetik
S vonatik minden ember felelőre.
Mindenegyész szó megmázsáltatik
S a nagy Verdikt elmondatik felőle.
Ott, ott talán majd kiderül azért,
Hogy olykor nem is ő beszélt:
Angyal beszélt belőle.

Madár

Nesztelenül, alig rezzentve szárnyát,
Egy nagy madár suhant az éjszakán át
Észak felől.
Drága madár, ritka madár:
Hogy bújtál el a vízözön elől?

Hitetlenül, fázva, borongva
Nézünk utánad szívszorongva
És hallgatag.
Édes madár, kétes madár,
Hallasd nekünk, ó hallasd hangodat.

Hihetjük-é, hogy hozzánk küldtek
Isten bárkájából a menekültek?
S holló vagy-é,
Rekedt madár, dögész madár
Melyet sohasem lát viszont Noé?

Vagy galamb volnál, békesség galambja,
És csőrödben az élet zsenge lombja,
Új életé?
Ó szent madár, boldog madár,
Repülj, repülj a szívárvány elé.

(Áldás kötetben.)

A megszedett gyümölcsfa

(Egy anyának)

Magad maradtál, mint a megszedett
Cseresznyefa, gyümölcstelen.
Előtte még a hosszú nyár,
De rajta már
Piroska gyöngy több nem terem.

Sértetlen áll és teljességesen,
Dús még a lomb, a törzs sudár.
Vajjon úgy érzi-é,
Hogy immár senkié?
Hogy életének nincs értelme már?

A forró éjben, míg a hold
Részvételen fogy és telik,
A szívszorító éji ég felé
Harmat módjára öntené
Magányossága néma könnyeit?

Nem, nem, hiszen a fák törvénye ez:
Kiserked a gyámoltalanka ág
S máris kinő az egyik jobb felé,
A másik bal felé,
Az anyatörzstől elfelé, tovább.

Visz, visz magával elfelé, tovább
Minden zamatot, minden illatot.
Fanyar golyók, csak színesedjetek,
Csak édesedjetek,
Az anyatörzs áldása rajtatok.

Csak vigyétek az áldást a szedőnek,
Kinek a kertész nyári kedve szánt.
Elereszt immár reszkető karom
S eztán majd békén eltanulgatom:
A legnehezebb anya-tudományt.

(Áldás kötetben.)

A mátrai temető

Valami világmegvető
Hajdani bölcs szénégető
Építhette e házikót magának:
Háttal fordult az útnak, a világnak,
Szemközt vele a temető.

Szemközt vele, szemközt velem
Avatag sír. Úgy képzelem,
Hogy ő pihen tövén a régi kőnek,
És onnan nézi házát az időnek
Végezetéig szüntelen.

Így, így szeretnék, gondolom,
Ha eljön rám a Nyugalom,
Én is húnyt szemmel heverészni
És nézni, nézni, egyre nézni
Amit szerettem egykoron.

Akit szerettem, – őt – meg őt,
Meg őt, ó mennyi drága főt,
Testvért, barátot, eszmetársat!
Lehet-e, hogy többé ne lássak
Csak egy lelketlen szemfedőt?

S a milliomszoros csodát,
Az Isten ízét, illatát,
A kozmoszt, melynek boldog tükre voltam,
S a másik kozmoszt, amit eldaloltam,
Ne látnám többé odaát?

Hisz látnom itt sem volt elég
A dolgok innenső felét.
Könyvben, imában, emberekben,
Egyet akartam, egyért verekedtem:
A túlsóért, a teljesért.

Testvér, békén pihenj, és fel ne költson,
Ha lebocsátják melléd deszkabölcsőm.
Azután, – ki mit szeretett, örökké!
Fejünk felett a fülemile költson
És én szeressek mindent, mindörökké.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Misék

Ó nyárelő sokünnepű hava,
Papszentelések édes évszaka!
Évforduló minden vasárnap.
S az öreg pap, kit kézvezetni várnak
Fölkent fiak, barátok, unokák:
Vállán érzi az Apostol kezét
Ó páratlan primiciák!
Ezüstmisék, aranymisék!

Első mise! Te zsenge nász!
Megérkezés s elindulás.
Koszorú, min a tövisek is rózsák,
Egy percben átélt örökkévalóság.
Kelyhedre vár a bárány és a farkas,
A még nem-született csodák.
Hozd a kenyeret, prédikálj, ne hallgass!
Ó egyetlen, örökös ifjúság.

Ezüstmise, férfiak ünnepe!
Eljárt az élet forró közepe,
Sürög az ember, korhamvazta fővel,
A munkából is ima lesz idővel.
Haszontalan szolgák vagyunk:
A szerelemből megmaradt a hűség;
Ezüst hajakkal Téged szomjazunk,
Ezüst igazság, ezüst egyszerűség.

Aranyos alkony: aranyáldozat!
Dús délutánra hűs napáldozat.
Reszket a kéz, a fáradt szív is reszket,
De tartja még és emeli a Kelyhet.
Ami közel volt, milyen messze van!
És ami messze volt, milyen közel!
Ennyi telt tőlem, – te tudod, Uram,
Öreg szolgálodat most bocsássad el!

(Őszi fecske kötetben.)

Úrfelmutatás előtt

Misémben Úrfelmutatás előtt
Az élőkről való emlékezés
Mindennap rövidebb.
Misémben Úrfelmutatás után
A holtakról való emlékezés
Mindegyre hosszabb.

Fogynak, fogynak az énvelemvalók,
Szaporodnak, mindegyre szaporodnak
Akik előre mentek.

Életem miséjében
Közeledik az Úrfelmutatás.
Amerre járok,
Pirosinges kisfiúk lóbálnak csengettyűket.
Amerre nézek,
Fejeket hajlani látok.

Hányszor hallottam ezt a csengettyűt!
Hányszor hajlott szavára homlokom!
Hányszor láttam az Istent!
Hányszor tartottam kezemen!
Fogom-e látni Úrfelmutatás után?
Lesz-e helyem az Ő kezén?

Lassabban, kisfiúk,
Egy percig még ne csendítsétek a csengőt,
Hadd sóhajtom el újra meg újra
A Felajánlás szavait,
Aztán hadd jöjjön az Átváltozás.

(Őszi fecske kötetben.)

Megyen már a hajnalcsillag

Megyen már a hajnalcsillag lefelé.
Készülődöm én is már hazafelé.
Készülődöm, – nincsen messze odáig:
Meggkérdéznek, hol maradtam idáig?

A nagy könyvből felolvassák előttem
A kontraktust: mi mindenre szegődtem.
Latra vetik a munkámat mennyit ért?
Számonkérnek, felelnem kell magamért.

Szededgetem a cókómókom szepegve:
Van-e közte, amit *oda* vigyek be?
Számolgotom itt akiket szerettem:
Lesz-e aki szól egy jó szót érettem?

Jó szót hiszen mondtam én is eleget:
Tudtam én, hogy szóból ért a szeretet.
De ha volt is szeretetem csipetnyi:
Inkább csak szerettem volna szeretni.

Mégis, talán ott sem leszek egyedül:
Hónom alatt ez a kopott hegedű.
Nevem mellé írva lesz tán odaát:
„Sokat nem ért, de legalább muzsikált.”

Szeretik a muzsikaszót amott is,
A muzsikust ha még ilyen kopott is,
Hát – ha nem is a mennyei karokban,
Elcincognék valahol egy sarokban.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Köd

Villámveréses, borzadályos éj után
A fáradt földre szemfedőt borít a köd.
Ég, föld, felhő, világ: egyetlen szürkeség.
A vaksi térben őrjöngőn sivalkodó
Szelek zimankós tengerében gázolok.

Az országúton olykor fel-felbukkanik
Egy-egy fenyőcsúcs háromágú csillaga.
Felnéz, meghajtja mindhalálig-zöld fejét,
Mint temetési kórus élén a kereszt,
S benyeli újra a közös fehér halál.
Amott egy ház, egy sose-látott, fúrja fel
Szederjes szürke-rózsaszín oromzatát
S míg visszahull a ködbe, mintha mondaná:
Itt éltek egykor, haltak egykor emberek.

Szemközt velem valami jön: kísértetes
Hosszú köpeny, nem jár a földön, óriás,
Hegyes csuklyája fölfelé szúr, arca nincs.
Ha ember volna! – forró szájjal kérdeném...
Mit kérdenék? – már hasztalan: elimbolyog
Mellettem, mint a süppedt sírokon a szél.

Néznék előre, tág szemmel, rimánkodón,
Keletnek, hol a hajdanában volt idők
Királyi napja tartaná most udvarát,
Ha volna még nap, és ha volna még kinek,
S nem én volnék az égvilágon egymagam,
Utolsó ember, aki látja, éli még
A szerves élet végső látomásait.

Hát ez maradt a hidrogén előtti föld
Isten-szerette Édenéből, – ez maradt:
Egy hamutenger és egy rossz embervakarcs!
A vonzás lomha lánacán ezt hurcolja most
Valami egyre hűlő álnap-törmelék,
Mint rozsdás traktor zördülő géproncsokat.

Hát ez maradt belőletek, nagy Alpesek,
És Akropolis és harangvirág!
Hát ez maradt belőled, Michelangelo
S ti hároméves kisleányok, kisfiúk!
Hát ez vagyunk és ez megyünk előre mind,
Úszunk, időtlen óceánok árjain,
Amerre hívó nem jelölt elénk utat,
Amerre önnön bűneink égettek és
Hamvaztak ösvényt, öngyilkost és gyilkosat.
Így úszdogálunk, gazdátlan halálhajó,
S a mindenségben észrevétlen öntjük el
Az emberagyvelő utolsó örökét:
A védhetetlen, halhatatlan mérgeket.

Halott tudósok, hidrogén halottjai,
Míg cellátokban hős rabokként ültetek,
Villám-táblátokon megszámláltok-é,
Hány évre lesz az ördögnek szüksége még,
Betölteni zenitéket, nadírokat
És elhamvazni minden mindenségeket
És győzelmét a Trón elé süvölteni?

Én hallom is, már hallom is a Harsonát.

(Őszi fecske kötetben.)

Szamár és cinege

*Testét szamártestvérnek hívta, melyet fárasztóan
meg kell terhelnünk, sokszor meg kell korbácsolnunk.
(Sz. Bonaventura: Assisi Sz. Ferenc nagyobb legendája)
Értelek pajtás, cinege, cinege,
Azt fütyörészed: Minek e? Minek e?
(Cinege)*

Szamártestvérem mostanában
Sokat rugódozik
S rendez nekem naphosszat olykor
Hol cirkuszt, hol mozit.
Ha rákezd, hát el nem érjük
A tenger aj-baj fenekét,
A béketúrésből kihozza
A bennem élő cinegét:

Ma ballábam eszi a köszvény,
Tegnap a jobbikat,
Tegnap a gyomrom járta bolondját,
Ma meg a májam dagad.
Majd szétveti fejem a fájás,
Csontig hasít a derekam:
Csoda-e, ha az emberekre
RávicSORítom a fogam?

Száz éve már, hogy nem aludtam,
Hogy enni nem tudok,
Hogy hm-hm-nél nem mondanak mást
A tudós doktorok.
Az imádság is, mondd, mit érhet,
Ha már idáig valaki!
– Szól a cinege: Szamár testvér,
Ugyan ne légy már oly csacsi!

Tudod te jól, mi fájdit téged,
Nem kéz, láb, nem derék:
Zörög az út, zötyög az élet
És kopik a kerék.
Tudod te, mi marad egyre messzebb
S mi az, ami közeledik:
A h u s z a d i k igaz se volt tán,
Ám zörget a h e t v e n e d i k.

De még azért falba ne verjük
Különbre-jó fejünk!
Hússzal, hetvennel, százzal is tán
Csak emberek leszünk.
Egy pósta küldi mind a százat,
És egyet akar mindahány,
Szamár testvér, föl a fülekkel,
Légy optimista, légy vidám!

Ez egyszer tán a cinegétől
Tanulj bölcsészetet.
A bajok is mindjárt behúzzák,
Meglásd a körmüket.
Megteljesíti, hidd el, egymást
Kettőnk együgyű éneke,
Beillenék akár imának,
Ha egy ütemre muzsikálnak
A szamár meg a cinege.

(Őszi fecske kötetben.)

Két kis malac

Nagy esemény esett a háznál,
Izgalmasabb földindulásnál:
A Terka néni mit hozott! –
Két választási malacot,
Két válogatott választási malacot!

Híre fut a nagy eseménynek,
Jönnek kislányok, kislegények,
Hét szomszédságból, hirtelen,
Aki épkezláb, itt terem,
Aki épkezláb, – ha kell, négykezláb, – de itt terem.

És kezdődik boldog zsvivajgás,
Belekábul a két kis pajtás,
Lelkendez a sok csepp torok.
„A farkuk ni hogy kunkorog!
A farkincájuk milyen édesen kunkorog!”

„Ni hogy túrkál az orrocskájuk!” –
„De sírhat-ríhat most utánuk
A pusi-mama odakinn!”
„Nini a körmük rózsaszín!
A körmöcskékük igazánból rózsaszín!”

Addig-addig, hogy megriadva
Nagyot visít a két malacka
És vadul futásnak ered.
Uccu neki a sok gyerek,
Uccu utána, uccu elébe a sok gyerek!

Egymásba kapkod a láb a kézzel,
A kacagás a rőfögéssel.
Már innen rá sem ismerek:
Ki a malac, ki a gyerek,
Gyerek malacka vagy malacka kisgyerek.

(Őszi fecske kötetben.)

A tündérek keresztfia

A jó tündér-keresztanya
Imígy áldotta meg:
„Eredj és énekelj!” – A rossz:
„De ne legyen, kinek.”

Hát ment és mondta énekét
A minden-emberét.
Dalt, mely magasba szegezteti
Az emberek szemét.

És hallották is, – annyian,
Mint egy tücsök neszét.
Pusztába dalolt: kis nép fia volt
És kis nyelven beszélt.

De hogyha száz, ha ezer is,
Hallotta dallamát,
Az is hidegen tovament siketen,
Hisz más Istent imád!

De hogyha tíz, hallotta húsz,
Az is hiába volt:
Mit hallanak, mit értenek?
Hisz oly halkán dalolt.

Sohasem mondta: Itt vagyok,
Figyeljetek reám.
De hisz nem is én, hisz a dal sem enyém
Nem az én muzsikám.

Másért vagyok én, mástól jövök én,
De hozzátok jövök
Belőletek kell üznöm el
A néma ördögöt.

Tihozzátok kell hoznom el
A szférák dallamát,
Néma az ember nélküle
S templomtalan nomád.

Ha meg nem hallod ezt a dalt,
Az élet is mit ér?
Egy percre csak, testvéreim,
Ezért a dallamért!

Ezt és sokat még másokat
Nem mondott sohasem
Elüldögélt a fák alatt
Magában, csendesen

S ha két vagy három jóbarát
Épp arra mendegélt,
Váltott velük egy szép mosolyt
S folytatta énekét.

A várakozó

Egy ablakban, egyedül, árván,
Egyvalakire várván,
Úgy-e hogy álltál már te is!

Szemedet egy pontra szegezvén,
Oda, hol kanyarul az ösvény,
Úgy-e hogy néztél már te is!

Messzebb e pontnál, egyetlennél,
Akárha mágnes rabja lennél,
Úgy-e hogy akkor nem néztél te sem!

S ha ilyenkor valaki rádszólt,
Csak nézted, mint egy megvarázsolt,
De nem láttad te sem!

S ha úgy esnék, hogy sohasem,
Hogy szűk lenne az élet is:
Úgy-e, hogy nem adnád te sem,
Hogy állnád, várnád akkor is!

(Őszi fecske kötetben.)

Ibolyántúli sugár

Fülemben egyre zúg a páli szó:
„Értelmem előtt tündököl a jó
De más törvény béklyói testemen:
Akarom a jót s a rosszat teszem.”
– De hálistennek nem végzet az átok:
A tenger rossz közt tenger jót is látok.

Láttam elejtett maszkot is sokat
És kimutatott sok fehér-fogat,
Ördögviagyort angyalmosolyon át,
Az eredendő bűn ezer nyomát.
Bármerre néztem, ordított a tétel:
A rossz a törvény, a jó a kivétel.

Igen, így szokta ezt a köznapi
Keserű szájak íze mondani.
A hályogon, a szürke bűnön át
A jó ibolyántúli sugarát
Hogy lássa meg a pislogó kis ember?
De te, az Angyal ujja érte szemmel?

Angyal hozta ki Péter lépteit
A börtönből: azt hitte, álmodik.
Mintha álomban járnék, engemet
Börtön nélkül is angyalkéz vezet.
S nem jutna jó tán, csak az álmodónak?
Akkor az álmodót mondanám valónak.

De hisz az út, amerre jársz, igaz,
Hát hogyne lenne az Angyal is az?
Ha vele mégy: mint Pétert az övé,
Majd elvezet testvéreid közé
S amerre Isten ösvényei futnak:
Vezet, ha kell, az Ostiai Útnak.

Hát fordítsd meg az apostoli szót:
Lásd meg a rosszat, cselekedd a jót.
Jótét helyébe vissza-jót ne várj,
De szóra szót, de jóra jót találj.
Higgyél a jóban, de higgyél egészen,
S a te kezed is angyal keze lészen.

(Áldás kötetben.)

Hat szonett a csodálkozásról

I.

A munka mámorától ittasultan
Gondolatom ha olykor elpihen
S lassan elúszik mély vizeiben
Az értelennek, a jövőm s a múltam

Vagy éjjel, hogyha hullaként kinyúltan
S mintha megállna virrasztó szívem,
Fekszem az éjszakai semmiben
És semmijében annak, ami voltam:

Egyszerre sajgó semmiségem éje
Ketté hasad s mellemre rázuhan
A halhatatlan kérdés meredélye:

A semminél sötétebb l e n n i mélye:
Lehet-e semmi ami van? – s hogyan,
Hogyan lehet az, hogy valami v a n ?

II.

Kérdezted már, mi az, hogy „É n v a g y o k ”?
Vérzik az ujjam, tüske szúrt belém.
Látom, hogy vérzik – az ujjam, nem én!
De mért szisszentem akkor oly nagyot?

Én érzem, hogy a vérző ujj sajog.
A drót lennék a lámpa belsején?
A drót a fényes, de nem ő a fény.
Én nem a fényes, én a fény vagyok.

Nem is a fény, nem is a fájdalom –
Más, ami érez, és más, amit érez:
A fényt is én csak érzem, gondolom.

Csodálkozás, nyiss nékem ablakot!
És gyújts nekem fényt a meztelen énhez,
Mondd meg nekem, mi az, hogy „Én vagyok”?

III.

Mondd, látod ezt a fejedelmi hársfát?
Milyen egyetlen, milyen szuverén!
Érzed-e láttán, amit érzek én:
A mélyek és a magasok varázsát?

A napra húzó mélyzöld kupolán át
Ezer ágán és ezer levelén,
Egy miniatűr kozmosz kebelén
Érzed az élet izgató talányát?

Látsz-e a lengő kupolákon túlra,
Hová a szemnek nincsen más fel-útja
Hallod a hívást a mély lombokon?

Én hallom, érzem, olykor szinte látom.
Hallod? nem hallod? botszívű barátom?
S csodálkozol, hogy én csodálkozom?

IV.

Csak egy perc, – mondod, – csak egy pillanat,
Ki tudna minden percet számbavenni.
Csak egy pillanat, annyi mint a semmi.
Már nem is volt – csak egy szemvillanat.

De míg egy szó átlépte ajkamat,
Hány ember jött e jajvilágra! Mennyi
Hunyta szemét le örökre pihenni!
S hányon betelt üdvösség, kárhozat!

Tán egy naprendszer robbant szét szilánkra,
Egy másón tán kigyúlt az élet lángja
S egy történelem indult ez alatt.

S hány mérfölddel vitt közelebb magadhoz
S magadat a bizonynál bizonyabbhoz
Ez a pillanat, – csak egy pillanat!

V.

Csodálkozom azon, hogy megszülettem,
Csodálkozom azon, hogy meghalok,
Hogy lábam alatt egy világ forog
És egy mindenség kering körülöttem.

Én nem keringek. Amit szemre vettem,
Hallok, tapintok – ízek, illatok: –
Énbennem vannak, – s én én maradok
És ők sincsenek megkétszerezetten.

Én én vagyok, olyan, mint minden ember,
És mégis, mint a Hold a végtelenben,
Egyedül úszom és fogyatkozom.

S egy messze láng mindig megújít engem
S a Teljes Fény előnti homlokom.
S én úszom, úszom és csodálkozom.

VI.

Csodálkozás! Te vagy az ember-elme
Első ügyetlen-édes mozdulatja,
Ami ösztönből lélekké avatja,
S te utolsó, beérett szenvedelme.

Belőled él az ihlet áhítatja,
Te nélküled a szív nem énekelne,
Szürkére fagyna szava és szerelme,
Te minden alkotásnak édesatyja!

Mikor elhangzott az első l e g y e n
S az újszülött angyalok lábhegyen
Hallgatták a Hallhatatlan szavát,

Akkor születted s el sem is enyészél,
Mert az Isten szívére te kísérsz el
Pihegő dalt és dadogó imát,

Az ezredeknek ezredein át.

(Őszi fecske kötetben.) A Pilisen születtek. Nem tudom mikor támadt a ciklus gondolata.

Jeromos a barlangban

A zordon és királyi Betlehemnek
Sziklái közt, melyek szívükben őrzik
Az angyalének békés dallamát
S a Napkeleti Csillag biztatását,
Hol egykor tán az énekes Király
Talált a kóbor éji vad elől
Menedéket a nyájnak és a dalnak,
Hideg barlangja mélyén egymagában
Viharhullámok verte homlokával
Álmatlan égő óriás szemekkel
Nagy álla csontja öklén – ült az agg.
Sarutlan szikkadt lábai előtt
A meghitt társ, az oroszlán hevert,
A mély sarokban elhajítva, rúgva
Nagy életének únt emlékei:
A bíboroskalap és Cicero
Gyűröttre olvasott foszlányai.
Feje fölött kőrepedésbe szúrva
A szurkos fáklya fösvény lángja füstölt.
Előtte, nagy laposkő asztalán
A pulpitus és rajta a Tekercs:
A Törvény és a Látomás tekercese.
Ült, óriás, a végeérhetetlen éjszakában,
Szakállas kő a meztelen kövek közt,
Némán. De benn, bozontos melle mélyén
Egyre vonaglott, dörömbölt a szív,
A vérző Birodalom, az egész
Vonagló Földkerekség sebeit
Magában érző nagy római szív.
Ült, görnyedezve a vak éjszakában,
Az irtózatos látások alatt.
Mert látott, látott, mint elődei,
Kiket az angyal perzselt ajakon
Izzó szenével, hogy kiáltsanak
És hirdessék azt, ami eljövendő:
Lát, mint azok, de jaj nem a jövendőt:
Amit ő lát, az a véres jelen,
A vérözön, a bűnözön, a butaság,
A barom-ember iszonyú özönje,
Amelyre nincsen ígérve szívárvány
És nincsen bárka, nincsen Ararát:
A szőrös-bőrös barbár millióit,
A horda gótot és a csorda vandált,
Az Alarikokat, vérben s aranyban
Térdig gázolva Róma Fórumán,
A Capitolt, a Lateránt, a Sírt
Meggyalázottan, dölten, elmerülten

És végig a világon, mindenütt
Ahol az emberarcú élet élt,
Ahol Ágoston írt és prédikált
És Ambrus és Paulinus énekelt,
Száll, egyre száll a csillagtalán éj.
Már itt is, Dávid városa körül,
A hős szüzek, az erős asszonyok,
A Paulák és Eustochiumok
Kolostorának romjai között,
Ahonnan kétszer kellett futnia
Éjnek évadján a lángok közül
Hurcolván a nehéz tekerceseket,
Már itt is, itt is közeleg az éjféli.
S az éjszakában Isten házanépe,
A Titkos Test, megmocsokolt, szaggatott
Kétfelé tépett Krisztus-köntösében!
Még éppen hogy feljött a föld alól,
Még éppensak hogy összeszedte áldón
A mártírok győzelmes csontjait,
Még éppensak hogy torkáról lerázta
A tintásujjú Hitehagyott markát,
Hogy kezdte már hirdetni a tetőkről,
Amit a Pünkösdi nyelvei beszéltek:
Már jött a Tévely, jött a Szakadás,
Felállott Árius, az átkozott
És megtörülte szemét a világ,
Körülnézett s elirtózott magától,
Mert áriánus már s az ördögé.
Az ellenség, e Világ Fejedelme
Mely köztünk jár, mint üvöltő oroszlán
Egyre vadabb és egyre álnokabb.
A vértanúkat és a remetéket
Le nem bírhatta kínnal és halállal,
Sem ocsmány rémek fertelmes hadával:
Ragyog Nitria, Kalchis, Tébaiss,
Antal nevétől vinnyog a pokol.
Őt sem törhette meg, sem a pogány
Vergiliusok mézédesszavával,
Sem a sivatag sanyarával.
De most püspököket, császárokat
Hajlít igába, hogy tömegeket
Hajlítsanak igába, kárhozatba.
A Szék is! – jaj, hol van már Damasus,
Az igaz Főpap és igaz barát! –
Jaj, minden perc az utolsó lehet.
S a szennyes örvény torkába temethet
Görög szépséget, héber bölcsességet,
Római rendet, – mindent, amiért
Embernek lenni, élni érdemes.
A Könyvet és a könyvvé lett Igét,

Akár holnap magába nyelheti
A dicstelen sír, – és ezen a síron
Még kő se lesz, amit elhengerítsen
A szombatéj elűzött angyala.
Igen, tudom a nagy ígéretet:
„Ne féljetek, én veletek vagyok
Mindennap a világ végezetéig!” –
De hogy lehetsz velünk, Uram, ha mink,
Mink, keresztények nem vagyunk veled!

Elhallgatott. Nézett a súlyos éjbe
Egy miatyánknyit, azután megrázta
Hószín sörénnyel üstökös fejét,
Kezébe fogta íróvesszejét
S folytatta ott, ahol elhagyta tegnap.
Isten tolmácsa, írt és írni fog
Ma is, holnap is, és holnapután is
Isten öreg cselédje, hajnalig.

(Áldás kötetben.)

Évről évre – 1958

Játékszer

I.

Fogadd el, Uram, szabadságomat,
Fogadd egészen.
Vedd értelmemet, akaratomat
S emlékezésem.

Mindazt, amim van és ami vagyok,
Te adtad, ingyen.
Visszaadok, Uram, visszaadok
Egyszerre, mindent.

Legyen fölöttük korlátlan úr
Rendelkezésed.
Csak egyet hagyj meg ajándékosul:
Szeretnem téged.

Csak a szeretet maradjon enyém
A kegyelemmel,
S minden, de minden gazdagság enyém,
Más semmi nem kell.

(Loyolai Sz. Ignác imája)

II.

Fogadd el, Uram, fogadd el, Uram,
Fogadd el őt is,
És benne szívem, – szívem és szavam:
A hegedűt is.

Nem hangosan, nem ünnepélyesen:
Némán kínálom,
Nem a megértés moráját lesem
E zűr világon.

Nem mint az elvonuló mennydörej
Visszhangja visszamormol,
És négyszer-ötször búcsúzkodik el
Négy-öt hegyormon.

Úgy vedd kezemből ezt a zöngé fát,
Hogy meg se lássák.
El ne sirassák egy zengő világ
Elnémulását.

Mint játékszert, amit a kisgyerek
Magával visz az ágyba,
Selyemnél lágyabb anyai kezek
Elvesznek szép vigyázva;

De még egészen el sem szenderült,
Mellé fektetik újra szépszerével,
S ő álmában is csak a hegedűt
Öleli két kezével.

(Őszi fecske kötetben.) A „Suscipe...” nagyon kedves imádságom, naponta többször elmondom, s egyszer észrevettem, hogy ez kész líra. A két vers eredetileg nem tartozott össze. De a második nem született volna meg az első nélkül.

Kaszafenés

Valami cseng a csendes völgyön át:
Öreg tót ember feni a kaszát.

Aztán egy percig áll és eltekint
Lába előtt kígyózó rendein.

A kéz, a láb, a kasza is pihen,
Mi járhat a pihenő fejében?

Talán csak annyi, hogy szép a mező,
Csak így maradjon, nem kell már eső!

Vagy azt gondolja ő is, amit én
Gondolgotok a szívem fenekén?

Én, ki ez istenáldott hegyeken
Csorbult kaszámat élesítgetem:

Csorbult agyamat, kopott szívemet,
Istenszabású emberségemet.

Tán egyet gondol mindakét szívünk
S ez az, amitől testvérek leszünk,

Hogy szép a szép, az illatos mező,
És jó a jó, fiatal szív s velő,

De nem elég, de semmi sem elég,
Mert szép is, jó is azt susogja: még!

Kaszacsörrenés, szívvér-dobogás
Testvér ütemben imádkozza: más!

A fáradt nap lassan pihenni tér,
Zörög már felénk a szénásszekér.

Vén ló a hámban, de még bírja tán.
Húzzunk még egyet azon a kaszán!

(Őszi fecske kötetben.)

Fordíts, fiú, a rádión

A rádió recseg, ropog:
Háború! Háború!
Rikoltoznak a hírlapok:
Háború! Háború!
A tudomány mellét veri,
Sírnak a Krisztus sebei:
Háború! Háború!

Fordíts, fiú, a rádión:
Testvéri szóra szomjazom:
Míg ép az agy s a szív meleg,
Legyünk, maradjunk emberek.

Csak szállítsd, vézna kis papom
A Krisztust kerékpárodon.
Igédre vár völgy és tető,
Menj, áldott békehirdető.

Doktor, nyergeld a géplovat,
Ne sajnáld fáradságodat.
Halál ellen mosod kezed,
Angyal csorgat rá szentvizet.

Serken a hajnal, aratók,
Az Isten hív, induljatok.
Család és ország enni kér,
Az élet szent, szent a kenyér.

Te is, dagadt inú kezem,
Ne bánd, hogy holnap mi leszen.
Abban sűrödj, ami tiéd:
Görnyedt emberek hívják az igét.

Testvéreim, fogjunk kezét:
Nem vagyunk benne részesekek,
Ha kiújulnak vérzeni
A megölt Krisztus sebei.

(Őszi fecske kötetben.)

A búcsúzó naphoz

Hegyen állok, nézem a búcsúzó nap
Piros gömbjét az aranyos hegyek
Felhőkoszorús homloka megett
S csókot hintek a kedves távozonak.

Isten veled! kiáltanám utána,
Vidd el magaddal szép üdvözetem
Túl a hegyeken, a tengereken
A mesebeli óperenciának.

Vidd, égi postás, a szívemet küldöm,
Köszöntök embert, fát és csillagot,
Akiket látnom meg nem adatott
Ezen a dús, de fősvénymarkú földön.

S ha összejutsz az égi körmenetben
Azokkal is, miket csak sejtene,
Csak hinnem enged szűkös szellemem,
Mondd el nekik, hogy őket is szerettem.

S ha eljutnál a Központ közeléhez,
Ahol mindenben minden Aki Van,
Sóhajtsd elébe halk bizalmasan,
Hogy lelkem nála kisebbet nem éhez.

Hogy addig is, míg szívem elpihenne
Végtelenében, mindent köszönök,
Minden szépet, múltot és örököt
És azt is, ami vajha várna Benne!

(Őszi fecske kötetben.)

A névtelen angyal

Nem tündökölsz az égi seregek
Angyalainak kilenc kórusában,
Hasztalan keresem a Bibliában,
Emberi nyelven nincs is tán neved.

Nem a nagyokat, nem a szenteket
Kíséred át az Isten Államába:
Kisemberek utolsó állomása,
A kis halál, ez a te őrhelyed.

Mikor jössz hozzám? Lesz nekem szavad,
Szabadítóbb a földi fájdalomnál?
Lesz-e, hogy neveden szólítalak?

Ó bár te hívnál, angyali Ajak,
A néven, mely a túli tájakon vár,
Amikor majd onnan szólítanak.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Öregasszonyok

Milyen szépek az alkonyati felhők!
A hűvös kékből méz-arany csorog.
Milyen szépek az öregasszonyok!

Az encián szemet huny éjszakára,
De hunyt szemmel is kéken mosolyog.
Ti tudtok illet, öregasszonyok.

Szép tiszta ráncok, szép, komoly barázdák:
Bölcsességgé szüremlett bánatok.
Nyájas szibillák, öregasszonyok!

Ti keskeny ajkak, kik a hallgatásban
Már minden titkot megtanultatok,
Tanítgassatok, öregasszonyok!

Gazdag szemek, szelíd tengerszemecskék,
Mélységesek és hullámtalanok,
Nyugtassatok el, öregasszonyok!

Hűvös kezek, de melegen tapintók,
Fagyos a kezünk, simogassatok,
Anyátlanokat, öregasszonyok!

Alvó kisgyerek ágya zsámolyánál
Ezüst-glóriás őrzőangyalok:
Virrasztanak az öregasszonyok.

(Őszi fecske kötetben.) Terkának, mátraszentimrei háziasszonyunknak anyja öreg tót asszony volt, mellettünk lakott, sokszor láttuk. Egyszer ragyogó arccal jött: „Jön az én fiam, kivándorolt Szlovákiába, és most jön látogatni az anyját!” Úgy megszépült az az öregasszony az örömben!

Hársfák

Virágzó hársak hűvösében
Magányos csendben üldögéltem,
Nem is kívántam mást, csak éppen
Lenni, mint a lomb.

Mikor már-már elszenderültem,
Egyszerre fölrezdült körültem
Egy álmhalk, valószerűtlen
Földöntúli hang.

Száz méh, a hárs virága kelyhén
Illattal csordulóra telvén
Surrogja rezge szárnya nyelvén
Léte mámorát.

E hárs alatt én hányszor ültem,
Önnön zenémben elmerültem
S önös figyelmem elkerülte
Mind e halk zene.

Ki tudja, hányszor, s milyen hársak alján
Burkolt el engem ön zajomba csalfán
Csalóka ihlet, – még csak meg se hallván
Azt a m á s zenét,

Komoly lányát az Isten-adta csendnek,
Melyre a boldog angyalok kerengnek,
S melyben öröktől egy akkordban zengnek
Isten és világ.

Szívem, ne sírj, még nincsen veszve semmi:
Tanulj a hárstól illatot teremni,
A csend dalának élő kelyhe lenni
S búgni, mint a hárs!

(Őszi fecske kötetben.)

Nyírfakosár

Bizony hogy én is úgy vagyok,
Mint tornácomon ez az árva,
Nyírfaágakból faragott,
Szegen-lógó virágkosárka.

Tavaly, még nincs egy éve sem
Piros virággal, zöld levéllel
Játszott, – ma félig üresen
Birkózik a goromba széllel.

A fiatalság hova lett,
Mézes mezők kosárnyi szépe?
Elmúlt, elszáradt, – k i e s e t t,
És nem került más a helyébe.

Kiesett, mit a szó, a név
Résein az emlékezetnek.
Jön egyszer egy jégmarta év,
S a kosarak megüresednek.

De ő még itt van, mint akit
Nagyobb erők ideszegeztek.
Hintálja száraz tagjait
S olykor a drót is zörren egyet.

Sebaj, sebaj, öreg kosár,
Mondom neki, – mondom magamnak,
Nem halt ki még azért a nyár,
Hogy virágaink odavannak.

Van még virág a réteken,
Az erdőn még zöldell a szépség.
Ne zúgolódj, hogy nem nekem:
Minden, ami szép, az enyém még.

S ha majd süvít az őszi szele
S a tél halotti tánca harsan,
Majd táncolunk mi is vele,
Csak felettünk a szög kitarson!

Addig szépecskén elleszünk,
Míg egyszer majd a tűzre raknak,
S illatot áraszt melegünk
Melegedő emberfiaknak.

(Őszi fecske kötetben.)

Szentségtartók

A templomtól a temetőig,
Temetőtől a templomig,
Ahol e hűvös nyáridőben
Ballagó életem folyik,
Jár a sok jó falusi ember,
Gyerek szalad, szekér döcög.
El-elnézem és meg-megállok
És mindenkinek köszönök.

A templomtól a temetőig,
Temetőtől a templomig
Ha járok, mást sem tesz a szívem:
Mindegyre csak találkozik.
A legtöbben visszaköszönnek,
Van, ki tovább megy ridegen,
Van, aki bambán visszabámul,
Csak egy nincs köztük: idegen.

A templomtól a temetőig,
Temetőtől a templomig
Minden kis házhoz nagy közöm van:
Minden házban ember lakik.
S ha embert látok, Isten szólít,
Meg kell előtte állanom,
Mert szentségtartó minden ember
S minden ház tabernákulum.

Mikor az Úrnap ünnepére
Virágot hint a körmenet,
Négyszer lendít keresztes áldást
A pap a négy oltár felett.
Hát énnekem, ki minden házból
Kinézni látom Istenem,
Hányszor kellene s hány irányban
Áldás keresztyét hintenem!

De áldást, imaszót, örökké
Malomként nem mormolhatok,
Hát annyit mondok tiszta szívből:
„Adjon az Isten jó napot!”
És ő, hiszem, meg ne hazudtol,
Ki társalakóként itt lakik
S mellém szegődik minden reggel,
Temetőtől a templomig.

(Őszi fecske kötetben.)

Hetven felé

Hetven körül
Az ember a világi jónak
Kétszeresen örül.

Halk lesz a szó,
Kettős akkord bűg benne mégis,
A szomorú is meg a szép is:
Köszöntő is meg búcsúzó.

„Köszöntelek,
– Szólnék, – te szép világ, szeretlek”,
De a nehéz szók könnyekként peregnek:
„Isten veled, Isten veled!”

Hetven felé
Minduntalan búcsúzna már az ember,
És könnyeit szégyenlős szerelemmel
Szemérmes szókba rejtene.

De megered
A szó patakja s szétveti a mellet:
„Hívlak, szeretlek, kívánlak, öllelek,
Erdők, hegyek, virágok, emberek!”

Hetven körül
Az ember mindennek örül.

Hetven felé,
Mint felhőn át az esti napkorong,
Mindenfelé
Egy fényességes árny borong:
Az Istené.

(Őszi fecske és A kettős végtelen kötetekben.)

Jaj de szépnek...

Jaj de szépnek, fiatalnak
Látom ma a Mátrát!
Mintha szomjas szemeim most
Legelőször látnák.

Jaj de szépnek, szomorúnak
Látom ma a Mátrát!
Mintha fáradt szemeim most
Legutólszor látnák.

Addig él a fiatalság,
Ameddig a szépség.
Addig éljek, míg a szemem,
Míg a szívem ép még!

(Őszi fecske kötetben.)

Fák és gyerekek

Sokáig éltem, sok mindent szerettem,
És most, hogy eljár az idő felettem,
Még sokkal többet szeretek.
De legfőképpen, – érzem, ők is engem, –
A fákat meg a kisgyerekeket.

Beszélgetünk, bár ők hangot sem adnak:
A nagy szelíd fák bölcsen bólogatnak,
A gyerekek meg válaszul
Bölcsen – még a karonülők is –
Rám mosolyognak huncutul.

Gyermekmosolyból, szellőbújta lombból
Valami szól az őszi sugalomból,
Amit az ember lassan elfelejt,
Bár teste-lelke minden pórusával
Szomjazza, mint vas a delejt.

A Titoknak, melyet felnőtti szemmel
Már meg sem ért, már meg sem lát az ember,
Ők még látták illanni fátyolát,
S rajtuk keresztül hozzánk is lecsillan
Egy-egy sugár a mindenségen át.

Valahányszor beljük néz a költő,
Le-lehull róla egy rossz emberöltő
És csenget neki a Paradicsom
S ő, mint a kisgyerek karácsonyeste,
Bekandikál a kulcslyukon.

(Őszi fecske kötetben.)

Pillanatkép

Fehéren csillogó mészkő-falak közül,
A hosszú alagút koporsó-kebeléből,
Ahol a vérverés fojtó iramba szédül,
A füstszagú vonat lihegve fölmerül.

Fáradtan, kormosan, langy verejtékben ázva,
A zsúfolt ablakokban bús esti emberek.
A fapados kocsik lassan bezörgenek
A hús, diófalombos muskátlis állomásra.

Egy hektikás kerék rekedten felsikolt,
Az izzadt ablakokból sóhajok csordogálnak.
Füttyszó sívít: tovább, neki az éjszakának!
Meredten ül felettünk a hullaképu hold.

(Áldás kötetben.)

Ha jó a perc

Ha jó a perc majd, amikor lezárul
Kalandos létem drága földi része
S a lábam alatt elsikló határral
Majd egyre vissza-vissza-visszanézek,

S visszanéz rám is és válni nem enged
Nagy életem tengernyi szépe, jója,
S még ember módra dobbanó szívemnek
Felsír utólszor halk gyászindulója:

Nem emberekhez száll majd szívverésem
(Már odaadtam szívemet nekik):
Engedj utólszor kismagadba néznem

Hadd lássa egyszer búcsúzó szemem még
A szőke pitypang szálló pelyheit
S a csillagok bizalmas végtelenjét.

(Áldás kötetben.)

Szíriát oszlopai

„Seth gyermekeinek papjai azt tanították, hogy a föld egykor tűz és víz által fog elpusztulni, s ekképp minden bölcsesség és tudomány megsemmisül. Hogy tehát ezeket a későbbi nemzedékek számára megmentésük, két hatalmas oszlopot emeltek, egyiket égetett agyagból, másikat gondosan faragott kövekből, s ezekre az oszlopokra felvéstek minden tudományt, amelynek birtokában voltak. Az oszlopok pedig Szíriát földjén állnak.”

(Josephus Flavius)

Harminc napot, harminc csodálatos nap
Kétkoszorús szivárványnál telibb
És gazdagabb és forróbb színeit
Ezt adta Uram, fiadnak, a rossznak.

Szüretelő kádamba összehoztad
A nyártól ami gyönyörű telik,
A tarka ősz csorgó gyümölcsseit
És illatát egy visszatért tavasznak.

Egy emberélet minden illatát:
Ezt, ezt sóhajtom e versekben át
Az eljövendő emberebb világnak.

Testvéreim, akik a vízözönt
túlélitek, itt egy világ köszönt
Hús-vér oszlopairól Szíriátnak.

(Kettős végtelen kötetben.)

Carmen semisaeculare

A Generális Atyának

A második félszázad küszöbén
A múlt élő tükrébe visszanézel,
S mind, amit tettél, kézzel, szívvel, ésszel,
Rád mosolyog, mint tükörből a fény.

És feldobog szívedben az erény:
A hála és az alkotó alázat:
„A kegyelem, az érdem is Tenálad,
Én Jézusom, – rossz szolga voltam én.”

De szól az Úr és térdelő igédet
Szárnyára ölti az örök ígéret:
„Hív szolgám voltál, béred megkapod,

Mert ki sokakat tanít igazságra,
A nem-múló örökkévalóságra,
Tündökölni fog, mint a csillagok.”

(Áldás kötetben.)

Évről évre – 1959

Búcsú a szavaktól

Szavak, szavak, búcsúzó töletek,
Egymás után, mint halni készülő
Fiaitól az árvuló szülő,
Minden nap egy-egy új szót temetek.

Egy-egy újat a drága régi kincsből,
Nincs zárva kamrám, küszöbömön nincs ör:
Aki elunta életét velem,
Mehet, búcsútlan, köszönéstelen,

Mennyit hallgattam, futostam, figyeltem,
Míg ezt a drága kincset összeleltem!
Hány kis idétlent – az volt még a drága! –
Magam hoztam e dadogó világra.

Mi voltatok? élettelen anyag,
Élővé, szóvá én alkottalak,
Amikor forrón belétek leheltem,
Amit az Isten énbélem: a lelkem.

Bizony, hogy nem volt rossz sorotok nálam,
Mindenben mindig kedvetekre jártam,
Dajkátok voltam és cselédetek,
Ápoltalak és kényeztettelek.

Mostam, vasaltam, teregettem rátok,
Hímes aranyból szőttem a ruhátok.
Ezen a lármás, visszhangos világon
Ti vagytok csendes otthonom, családom.

Ti a szerszámom, kulcsom, fegyverem,
Tirajtatok keresztül ismerem
Izzó titkát az emberi tudásnak
S a kincset, mit varázsvesszővel ásnak.

Mindent, amit az ember szíve rejt,
S a másvilágból remegő delejt:
Kit a tudós csak eltakarna névvel,
Istent tapintom ujjatok hegyével.

Szülötteim s szolgálaim voltatok,
És én szolgátok és királyotok:
Mint pénzeire a király nevét,
Reátok vertem arcom bélyegét.

S most hűtlenek, csalfák, kegyetlenek,
Egymás után elhagytok engemet.
Hasztalan hívlak, hasztalan kereslek,
Elhal a visszhang, a barlang üres lett.

Állasz az oltár lépcsőjén magad
És idézed a szentelt szavakat,
S csak tátogat szegény memóriád;
A néma ördög vigyorog reád.

Dobban a szíved, írnál, mondanál,
S a toll kezében reszketni megáll,
Megzördül rajt egy látatlan bilincs, –
Nézel, utána, annak, ami nincs.

Hát így maradtál, – de jó ez neked:
Beszéltél hetven évig eleget.
S ha most a szó kegyelme elhagyott,
Gondolj szó nélkül szépet és nagyot.

Nézd ama bölcs hajdani remetéket,
Kik kinőtték az emberi beszédet,
S elvonulván barlangjuk éjjelébe,
Némán merültek a Lét tengerébe.

Csak egy, csak egy szót, csak azt ne feledjed:
Őbenne hallod az Egyetlenegyet
S újra tanulsz beszélni általa,
A Szót, a Szót, mely kezdetben vala.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Halotti beszéd a mezei virágokhoz

Esteledik, de még zöldek az árnyak.
Köröskörül a szép mezőn kaszálnak.
A tarka-barka sok szelíd virág
Fejét lehajtja, megadja magát.

Suhog a fű, a kasza éle serceg.
Derék kaszák, pihenjeteK egy percet,
EngedjeteK, hadd váltok egy komoly szót
Szegény füvekkel, talán az utolsót.

Esendő füvek, halandó virágok,
Jószívvel voltam mindig én hozzátok
Nem téptelek le, ott szerettelek,
Ahová a Jóisten ültetett.

Hadd mondok el hát búcsúzó beszédem
Ezen a csendes, imádkozó réten,
Amíg az illat, a virág imája
Felelni tud még lelkem sóhajára.

Hát, testvérekéK, virágocskák, füvecskék,
Mentek ti is, mint elmennek a fecskék,
Mint lomb a fáról, kézből a kasza,
És annyi más még – elmegyünk, haza.

Azért, testvérekéK, bizony mondok nektek:
Mikor a kaszaélről leperegtek,
Ne magatokért imádkozzatok,
Félig már üdvözültek, illatok.

KönyörögjeteK hulltotoKban értünk,
Kik ma vagy holnap nyomotokba érünk,
Hogy ne legyünk rútabbak nálatok,
Kik szépségben élteteK, haltatok.

(Áldás kötetben.)

Bujdosik az árva madár

Bujdosik az árva madár,
Egyik ágról másikra száll.
Hát az olyan árva, mint én,
Hogyne bujdokolna szegény.

Bujdosik az árva madár,
Egyik ágról másikra száll.
Könnyű neki messze szállni:
Vele mennek fiókái.

Nem hagy itt mást: őszi szelet,
Fagyos esőt, zúzos telet,
Üres fészket, üres tájat,
Semmi, ami visszafájhat.

Jaj, nem is az a legárvább,
Akit nem siratnak árvák,
Nincsen, aki elkísérje,
Nincsen, aki visszakérje.

De akinek útra kelve
Itt marad a fele lelke
Fészekülő pulyáinál,
Azt sirasd meg, árva madár.

(Áldás kötetben.)

Kézzrátévés

Azelőtt tudtam, ki vagyok,
Most nem tudom.
Akartam is, sokat, nagyot,
S ma hányszor cserben nem hagyott
Öreg lovam, rozsdát fogott
Akaratom!

Embereket is, arcokat,
Ki jó, ki rossz?
Akárcsak édes magamat,
Úgy ismertem mindnyájukat,
És tudtam is, mi a szabad?
Mi a tilos?

Bizony, hogy most nem kérdezem,
Ki rossz, ki jó?
Mindenkinek testvéresen
Elébenyújtom két kezem,
Én felperes már sohasem,
Hát még bíró!

Két kézen át amit tudok,
Vajmi kevés!
Tudni kevés, érteni sok,
Mindnyájunk arcán ott sajog,
Mindannyiunkkal köz kapocs:
A szenvedés.

Több és nagyobb ez a kevés,
Mint bármi más:
Ez a Krisztus-kézzrátévés,
Mindnyájunkért engesztelés,
Embernek emberrélevés,
Megújulás.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Nyárvégi reggel

Aranyporos nyárvégi reggel,
Gyomlálsz a kertben szorgalmas kezekkel.
Pedig a nyár
Lassan lejár.
A kardliliom kardja hegye sárgul.
Hull a szírom az öntözött virágrul;
Lassan elkezdí csomagolni már
Zöld poggyászát a fák alatt a nyár.

Nyár, szép arany nyár, jó meleg,
Engedd, hogy szépen kérjelek,
Csak egy nagyon nagyon picit
Lassítsd lehellet lépteid,
Hadd hallgassuk még egy picinykét
A vadgalambot meg a cinkét,
Hadd ültetünk még egynehány
Margarétát meg tulipánt.

Hadd legyen még egy csepp nyarunk,
Gyomlálni kócos udvarunk,
Fáradt szívünkbe gyűjteni,
Ami a nyárban isteni,
Hogy ködöt, esőt megelőzve
Suhannánk át a sárga őszebe,
A sárga csendbe,
Magunk körül piros tavaszt teremtve.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

A kétarcú angyal

Angyalt, Uram, a megelégedésnek
És a csodálkozásnak
Hányszor küldötted hozzám angyalát!
Megmutattad a teremtett világot,
És lőnek esték, lőnek reggelek,
És láttam, s kisgyerek módjára tapsikoltam,
Hogy nagyon jó minden a nap alatt
És valami tán még énbőlőlem is lehet,
Ha átadom magam az oktató angyali szónak,
Az Angyálnak, ki elnéző mosollyal annyiszor
Mutatta meg nekem a magam kicsiségét,
Gyámoltalan akaratomnak egy-egy felizzó pillanatát,
Egy-egy felizzó pillanatomnak elmondhatatlan örömét.

De most, Uram,
Amióta kegyelmes ijád ellőtte rám
A tovazúgó évek nyilait,
Más arccal néz az Angyal is szemembe
És látnom is mást ad elém:
Szép világodnak visszája-felét.
Ó, látom most is én
Milyen gyönyörű az emberi test,
De a csontok meztelen váza is énekel
És én most egyre hallom ezt a dallamot.
Mámorítón gyönyörűek most is a Sixtusi freskók,
De milyen szép a vázlat,
Amelyről a mester verejtéke csordul,
S amelyen még szemmel tapinthatom,
A kegyelem hogy küzd az anyaggal.
Láttam én tengert és vihart,
S most is lelkembe tudom inni még
A nagy vizek határtalan hullámait:
Láttam hócsuklyás hegytitánokat,
S homlokukról a végtelenbe rúgom el ma is magam,
De a végtelen szól hozzám akkor is,
Ha egy bűgő kagylót tartok a fülemhez,
Ha egy parányi szentjánosbogár pislánó mécsét látom lengeni.

Ilyen látományok közt élek mostanában,
Ilyen szépségek sorjáznak el arcom előtt nap-nap után,
Jó most is a jó, szép most is a szép,
De nem úgy jó, mint annakelőtte,
És nem is úgy szép, mint azelőtt.
Az én szemem lángja lohadt-e parázssá,
Vagy a teremtés kertjének lombjai közé
Suhog be olykor őszelői szél?
Ma e szépség gyönyörű visszája-felén

Meg-meglátom a férceket és a varratokat,
Most a kopások és a repedések
Ütnék szemembe minden untalan,
Rútság és rosszság öklöznek emberököllel.
Mert ami szép, ami jó,
Isten és ember közös keze-műve,
Ami rút, ami rossz, az emberé magáé,
Emberé, aki nem-egészen ember,
De nem is egészen nem-ember azért.
A fél-emberek légióit látom én ma seregelni felém
Világ négy tája felől.
Ezek nyújtják ki felém este és reggel remegő kezüket.

Ó, hiszen jöttek hozzám azelőtt is sergestül sírók,
De akkor ők voltak a szomorú kivétel,
És körülöttük énekelt és illatozott
Kertész angyalok kapái nyomán
A virágos világ.
Most ők a többség, a szín, a valóság,
Majdnem hogy ők a megismert emberiség...
Akkor belőlem is bugyogott az emberi szó,
Ujjamról csepegett az olaj,
És mindennapos volt a csoda körülöttem.
Most Lázár vagyok a Lázárok között,
Inaszakadtak közt inaszakadt.
Olykor szinte már azt hiszem,
Hogy az angyalokat hazahívta végképpen a Gazda,
És magára maradt,
Férgek fogára a vadon világ.

Ó, hányszor száll pedig el közöttem és Isten között
Pislogó méccsel reszkető kezében
(Áporodott imáim olajával)
Ma is az Angyal, az én angyalom!
De most az arca másik arc,
Mosolygása is másféle mosoly.
A fél-emberek szomorún mosolygó angyala ő;
Az egyik szárnya törten csüng alá,
S azt mondja: szegények!
A másik szárnya csattog a mindenség szelében,
S azt mondja: boldogok!

Kétarcú angyalnak vagyok gyermeke én,
Kétarcú élet, kétarcú ének.
Angyal, szomorú mosolyú angyal,
Tanítsd ölelni két karomat,
Hadd ölelem mindennap mind a kettőt,
A szegényeket is meg a boldogokat is.
Hangold fel húrjaimat,
Mindennap mind a kettőt,

Hadd énekeljem énekedet,
Az emberekét is meg a fél-emberekét is.
Ha más azt mondja: föld!
Hadd énekeljem én:
Föld, föld, nyújtózzál ég felé!
Ha más azt mondja: ég!
Hadd énekeljem én:
Ég, ég, hajolj a föld fölé!
S ha más azt mondja: vég!
Hadd énekeljem én a véges-arcú végtelent,
S a véget, mely a végtelenbe nő!

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

A pók halála

Pók szaladt az ágyamon.
Megcsípett a vállamon.
Biz én magam nem hagyom!
Hol a cipóm? Felkapom,
Leütöttem, vége van!

Itt hever a vánkoson,
Alaktalan kis halom.
„Nézz rám, – mondja – gyilkosom!”
Biz én meg se hallgatom:
Leütöttem, vége van!

Libabőrös hátamon
Megersuhint a borzalom.
Akarom, nem akarom,
Nem lehet nem hallanom:
Leütöttem, vége van.

Bosszút álltam, – mi jogon? –
Egy parányi állaton.
Késő már a bánatom,
Vissza nem sirathatom:
Leütöttem, vége van.

(Áldás kötetben.)

Esik eső

Bagolyirtás, Bögösrét és Ágasvára.
Esik eső hegyen-völgyön füre-fára.
El-elhagyja, nekibuzdul, újrakezdi,
Csatornáit hétszer egy nap megereszti.

Mezítlábás Mari néni a pítarban
Gyönyörködik a zuhogó zivatarban.
Minduntalan lelkendezve kiabálja:
Jó kis eső, köt a krumpli valahára.

Joskó bácsi, öreg szlovák, hetven felé,
Eresz alól nézeget a földje felé.
Káromkodni nem szokott, de most nem állja.
Pedig attól föl nem áll a gabonája.

Mennyországban Szent Péternek van a napja.
A csatornát nyitogatja, csukogatja.
Szakállába mondogatja mosolyogva:
Fiacskáim, várjatok a sorotokra.

(Áldás kötetben.)

Szép piros szív

Aki szeret, aki nagyon szeret,
Százszor veszíti el az életet.

Mert mindig újra egyedül marad
S nem találja a tovahunytakat.

Addig jó neki, amíg sírni tud,
A könnyeken a fájdalom lefut.

Addig jó neki, amíg emleget,
Mint külföldön élő gyermeket.

Addig jó neki, amíg hazavár:
Csak költözik, de megjön a madár!

Addig övé még, aki nincsen itt,
S ő éberén virrasztja kincseit:

Túl az időn, téren és síron át
Élő szemét, szavait, mosolyát.

Mind élnek benne, és ő bennük él,
S van is mindennap élnie miatt.

Élnie mért és imádkoznia.
Vedd a kezébe szép piros szívét
Általvert szívű Mária!

(Áldás kötetben.)

Holtig-e vagy hazáig?

Ne hívjatok, nagy hegyek,
Magamtól is elmegyek.

Fáim, ti se küldjeteK,
Úgy sincs nyugtom köztetek.

Kanyarog az öreg út.
Lábam alól majd kifut.

Fojt a por és tör a kő,
Hol van már a delelő!

Delelőtől estelig
Jaj de hamar eltelik

Temetőből fúj a szél,
Megy az ember, mendegél.

Honnan? hova? merre? mért?
Én se mondom, te se kérdd.

Fut a felhő, fut a szél.
Aki ember, holtig él.

Ember voltam idáig,
– Holtig-e, vagy hazáig?

(Áldás kötetben.)

Nézz fel a kékbe

Lezárom a könyvet, letörlöm a tollat,
Még nedves a lap, de a munka kész.
Keresztet a könyvre, a szívre, a szájra:
Ez a pont, ez a csend, ez a teljesedés.
A munka, a munka, a munka egész!

S most nézz fel a kékbe: még nem vagy a túlél,
De itt sem egészen a rőt nap alatt!
Nincs fontos a földön és nincsen a napban,
Aminek odatárd szabadult magadat,
Csak az új, csak az új, csak az új feladat!

(Áldás kötetben.)

Vendégek

Az öreg ember soha sincs magában:
Ülvén egyedül rozzant sátorában,
Nappal némán, éjente éberül
Nem-hítt vendégek guggolják körül.

A betegségek. Föl sem veszi őket,
(Kora vendégek soká nem időznek!)
Míg meg nem zördül (furcsa fordulás)
Nulla előtt a hetes, – a kaszás.

Reccsenő gépén szorongó pilóta
Érezhet úgy, ahogyan én azóta.
A rám lesőket most már én lesem,
Tudom, hogy el nem hagynak sohasem.

Állhatatosak legutolsó vérig,
Néma szemükben földi sorsom érik.
De nézz velük bátran farkasszemet:
Több is van bennük: *onnan* üzenet.

Onnan érkeznek hírnöknek, futárnak,
Ahol engemet bölcsöm óta várnak,
Ahova rajtuk át vezet az út,
Kezeik tárják ketté a kaput.

Szeresd hát őket, ha csúfok is éppen.
Akad belőlük minden napra szépen.
Körülülük diétás asztalod:
Házad népévé lettek a bajok.

Etetnek is alkalmas élelemmel:
Friss fájdalommal, forró félelemmel.
Minden falat megmondja, merre mégy,
Hol öleli a Kezdetet a Vég,

Hol vár a vendégség, amelyre hínak.
Nyiss hát ablakot, ha zörget, a kínnak,
Mert angyal ő s angyalnyelven beszél,
Füledbe súgja: Én vagyok, ne félj!

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Lilaszegélyes orgonasoron...

Lilaszegélyes orgonasoron
Járok. Járkálok. Nem gondolkodom.

Fejem fölött a felhők is lilák.
Sötétlilák. Mint a hűlő világ.

Hűlő világom, fonnyadó egem.
Járom az árnyat. Nem sötétedem.

Az út porából egy elhullatott
Orgonafürt lehel rám illatot.

Megsimogatom és lefektetem
A ringó fürtök árnyalta gyepen.

Takarja el a világot előle
Az anyabokor lila szemfedője.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Évről évre – 1960

Ne félj!

Ember, ne félj a rossztól!
Arkangyal áll a poszton,
Van, aki hallja hangod:
Szabadíts a gonosztól.

Ne félj a fájdalomtól:
Nem kontár kése koncol,
Próbált sebész az Isten;
Megifjodol, ha boncol.

A bűnt se féld: a pázsit
Gyomot is hajt, ha ázik.
Ravasz művész az Isten:
A rossz is jót csírázik.

Még magadat se féljed:
Isten kezén a mérleg.
Ha még oly semmi volnál:
Majd megnagyít a Lélek.

Ha napba, holdba lőnek,
Örülj a szép erőnek:
Minden javára munkál
Az Istent szeretőnek.

A kék magasba nézz föl,
Ne kérdd, hogy meddig érsz föl.
Egyet pillant az Isten,
És egész lesz a részből.

A halál is csak ennyi:
– Ne félj elébe menni –
Édesapád az Isten,
Röpül eléd, ölelni.

(Áldás kötetben.)

Szitálnak a szélben...

Szitálnak a szélben hulló levelek,
A fák koszorúja lassan leperreg.

Hajlong az ág is a szélben alá:
A hullást, a hullást lassítaná.

Lenn járdakövön a sárga levél
Még zizzen egyet, mielőtt elalél,

Még egyet, utolsót, fölfelé,
Az ághoz, az ághoz, amely az övé.

(Áldás kötetben.)

Ember maradj!

Nyár van megint.
Arcon legyint
Friss napsugár:
Gyerünk, gyerünk, heverni kár!

Hiszen tudod:
Reád szabott
Hány munka vár.
Hamar, hamar, henyélni kár!

Nem tudhatod,
Hogy hány napod
Van mérve még.
Biztos csak egy: nem lesz elég.

Mikor kapod
Végső napod,
Nincs tudni agy.
Fontos csak egy: ember maradj!

Mígnem kinő
Belőled ő,
Ki egy veled,
Aki embernél emberebb.

(Áldás kötetben.)

Három és négy között

Éjjel van, három és négy között az óra,
Ilyenkor indul el csatangolóra
Az ördög, elnyelni lelkeket keresvén.
(Aludjon ilyenkor, aki jó keresztény!)

Pokoli setétség. Fele földkorongra
Ráült az árnyék-szemfedő szorongva.
Vígasztalanul virraszt a sötétben
A földgömb félig, a lelkem egészen.

S már kúsznak elő az odúkból az undok
Varasbéka testű, bagolyszemű gondok,
Jönnek a félelmek, a szívdobogások,
Ablakon, ajtón füledt kopogások.

Ablakon, ajtón-e vagy az én szívemben?
A holnap rémei riogatnak engem.
Szívem rozsdálló húrja csikordul:
Minden – csikorogja – visszájára fordul.

Fekszem egy kézen, egy jéghideg kézen:
Tudom, ki kezén, – tudom, de nem érzem.
Ne is érezzem! – Getszemáni Jézus,
Add, hogy odaadjam magamat egészen!

(Áldás kötetben.)

Múladozóban már a zivatar

Múladozóban már a zivatar,
A hegyeken a rejtett ütegeknek
Sorozatai egyre csendesednek.
Már-már esővé lankad a vihar.

De minket itt a völgyben eltakar
Ólomfüggönye zuhogó vizeknek.
Ránk a hegyek hasztalan integetnek –
A völgyfenék még fürdeni akar.

Még szomjazik, még egyre inni kér,
Még mindig mintha megváltásra várna,
Nincs addig nyugta, nincsen addig álma,
Míg a kegyelem szívéig nem ér.

Ezt imádkozza erdőben a málna,
S föld szívében a burgonyagyökér.

(Áldás kötetben.)

Erdei mise

Csepp asztalon éppen csak annyi hely,
Hogy elfér rajta Tányér és Kehely.
A kis szobában annyi levegő,
Hogy elfér benne négy-öt térdelő:
A házinép imádkozik velem:
Fölöttünk szénapadlás, azon felül a menny.

Két-patak-parton, erdő közepén,
Zöld hegyek alján mondom a misém.
Belecsengenek, belezsonganak
Kántoros kedvű kicsi madarak.
Az erdőből is ide-idezeng
A tölgyek orgonája. Így még nagyobb a csend.

Jertek, jertek, világ kicsinyei,
Csendben az Istent dicsőíteni.
Jertek, ti szépek, hívek, boldogok,
Csengőm szavára elnémuljatok,
És meghajoljon valamennyi térd
Az Isten árnyékában didergő nagyokért.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Hold a Csóványos felett

Merengő arccal üldögél a hold
A láthatatlan Csóványos felett.
Az ember felnéz és feled.

A hold körül a lámpás csillagok,
Lába előtt a hallgató hegyek,
És szőnyege, a rengeteg.

Az ember néz és hallgat, mint a hold,
És Isten-adta érzékein át
Éli az élő éjszakát.

Mert minden él és minden elmerül
A kék-ezüstös égi tengeren,
Innen és túl az emberen.

S mint alvó kisdéd ajakán a tej,
Az ima gyöngye ajkamon remeg.

Hold és hegyek, erdők és csillagok,
Fogadjátok be testvér lelkemet.

(Áldás kötetben.)

A köpönyeg

*Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek,
Hosszú út porából köpönyeget veszek.
(Székely népdal)*

Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek.
Úti köpönyeget hamar hol is vegyek?

Volna köpönyegem hosszú út porából,
Hosszú poros élet bűnei sokából:

Rongyos egy köpönyeg, százszor ki van foldva,
Csak újra kifeslik folt hátán a foltja.

Eldobnám szívesen, hisz világ csúfjára,
Hogy álljak ki benne az ország útjára.

De hát még hogy álljak szeme elé Annak,
Aki nem így akart engemet magamnak.

Ha még el is szánnám el is hajítani:
Marad-e alatta belőlem valami,

Amire rámondjam: ez az én személyem,
Az ember, az Isten, a magam szemében.

Már a hosszú útnak végét rovom én is,
Túl a másik fele harmadik felén is.

Rövid útra kell már köpönyeg énnékem.
Te tudod, Jézusom, egyedül mértékem.

Csak tetőled várom, hogy vállamra veted
Azt a Te rámszabott, varratlan köpenyed.

Dáliák

A hegyekről most kúszik le a reggel
Mégfürdet mindent mámoros színekkel.

A ház körül öklömnyi dáliák,
Rózsás vidámak, mélabús lilák.

Az ampelopszisz fürtjei körül
A méhe-nép az életnek örül.

S üldögélvén a vadszöllős verandán
Némán tűnődöm életem kalandján.

Örülni én is jól tudok nagyon,
Hetvenkét éve, hogy el sem hagyom.

De Isten tudja, ez a mostani
Öreges öröm csak más valami.

Most ami öröm, szép is, szomorú is
S könnyei között mosolyog a bú is.

Ó lila mosoly! rózsaszínű árnyék!
Nincs már a földön semmi, amit várnék.
Tudom, hogy minden óra szép ajándék.

Szívvel fogadni, amit Isten rád hoz,
Megtérni szépen apákhoz, anyákhoz,

Ahol talán még azt is fellelem,
Amit félbe sem hagytam, ideleln...
Jöjj, mondanám, utolsó kegyelem!

Hanem itt hagyni apátlanul őket,
Kikkel a lelkem Isten egybeszötte,

Hogy búra válják bennük a világ,
Mint bennetek, szomorú dáliák, –

Vagy ők menjenek, Isten ments, előre,
S nekem legyen a világ puszta póre,

Mint vihar után derékon törött
Dália-szárnak az épek között...?

Ki merne kérni? kérni melyiket?
Melyik a jobb? melyik a nehezebb?

Lehajtott fejjel, mint a dáliák,
Hadd mondok el az egyetlen imát;

Elmondom egyszer, aztán hallgatok:
Legyen meg a Te szent Akaratod!

(Áldás kötetben.)

Unokák

Fiatalok, egy fészakalja,
Ülnek a vedlett szőnyegen.
Egyikük lobogón szavalja
Majd félszázéves énekem.

Fiatalságuk melegétől,
Tán a verstől is – nem tudom –
Éveim tornya visszaépül,
S magam is átforrósodom.

Ki érti meg a vers csodáját!
Elfeledett romok alól,
Félszáz esztendő hamuján át
Róluk beszél, nekik dalol.

Mi ez a dal? Ki énekelte?
Hogy tudtam *akkor* mondani?
Lehet-e ötven év a kelte,
Amikor olyan mostani.

Amikor napvilágra hoztam,
Őt búgta minden idegem,
És mégis: ahhoz, ami mostan,
Szegényes volt és idegen.

Csak most él igazán, egészen,
Most mondja azt, ami vagyok,
Most tükrözi teljes egészem,
S azt, ami énemnél nagyobb.

Köszöntlek táguló szívemmel,
Körém gyülemllett unokák;
Úgy adta Isten, hogy ti bennem,
Én bennetek nővök tovább.

Hát kéz a kézbe: ünnepeljük,
Egymás arcáról fölleheljük,
Amely ma köztünk megjelent,
A versben élő Végtelent.

(Áldás kötetben.)

Örökösök

Az iskolaház folyosója sarkán
Zsibongva, fűgén, tavaszias tarkán
Mennek előttem a fiatalok,
A lépcsőfokot hármával ugorván.

Köszönnek, annak rendje-módjaképpen:
Tudják, ki vagyok, hisz ott lóg a képem
Valahol egy falon a folyosón
Régvolt tanárok képei körében.

Amint egyik-másikkal összenézek,
Elnehezülnek vállamon az évek,
Olyan avultnak érzem magam,
Mint egy elszürkült történelmi képet.

De én kilépek rozsdás keretemből
S szürkült kezemmel, nem-szürkült szívemből
Áldást intek a sietők után,
Atyai áldást, – a történelemből.

Meghalljátok-e a múltbeli áldást,
Kik a holnaptól várjátok a váltást?
Mindegy, megfogam, hallatlan is, érzem,
A nagyapai Istenhez-kiáltás.

Dús örökséget nem adhat apátok:
Csak ami voltam, azt hagyom reátok,
De hogyha (Isten adja!) megfogam,
Boldog lesz tőle késő unokátok.

Csak ami vagyok: azt, hogy szépen éltem,
Igaztól, jótól, széptől sose féltem,
De ami nem szép, ami nem igaz,
Ami nem is jó, azt is, most is, értem.

Megértem azt is, aki nem ért engem,
Tudok ölelni múltat a jelenben.
És akarom ölelni a jövőt,
S szolgálatára magamat jelentem.

Szolgálatára embernek, világnak,
Nagy Istenemnek, kicsike hazámnak,
Vén magam helyett, örökösökül,
Fiúk, fiaim, titeket ajánllak.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

A lóré

Szalad a lóré, csöpp hegyi vonat,
Zörög az erdön nagy hegyek alatt.

Lógó fejjel, meggyőződéstelen,
Vén ló zördíti rozzant síneken.

Gördíti becsülettel fölfelé,
És visszafelé is gördítené,

De amikor eléri a tetőt,
Hámból kifogják jámbor ügetőt,

A lószerszámot hátára vetik,
Farát szelíden megveregetik,

És azt mondják: Eridj szépen haza.
És ő elindul szépen és haza.

Hát a te lóréd, édes öregem?
Lovatlan áll már az is a hegyen.

Nem is zörög már, csendes, jó hely ez,
Megállónak is csak föltételes.

Hiszen te húznád szívesen tovább,
De idefönt már nem kérnek csodát.

Hordtad a hámot, húztál szekeret,
Most már az üres hám is fölsebez.

Az is megrezzent, mikor valaki
Hervadt hátadat megveregeti.

De már maholnap megsimít a szó:
Jöjj haza szépen, fáradt vén csikó.

– Megismered: ez a gazdád szava,
S szépen elindulsz, – szépen és haza.

(Áldás kötetben.)

Évről évre – 1961

Dörmögés

Hét évtizeden át
Az ember lassan megszokja magát,
Megszokja a világot.
Eddig úgy tudtam, hogy ha nézek, látok,
Hogy parancs nélkül is jól visz a lábam,
Mint ifjúságom hegymászó nyarában,
S a két kezem (már ami tölem tellett),
Magamagától tette, amit kellett.

De mostanság, – azóta!
Foghíjasan recseg a nóta
A belső billentyűk alól.
A gondolat nemcsak hogy nem dalol,
Lassanként már a szókat is elejti,
Maholnap önnevét is elfelejti,
Hovatovább
Csoszogva jár a fej is, mint a láb.

Hát még a mindennapi tárgyak,
Azok lettek csak csúfok és csalárdak!
Nem fog a fog, nem vág a kés,
Táncol a toll, reszket a kéz,
Szűk lesz a gomblyuk, kövér lesz a gomb,
Öltözködés, vetkőzés csupa gond.
A dunna meleg, de hideg a paplan,
Takarva nem jó, hát még takaratlan!
Nem szólnak, néma összeesküvők,
Csak úgy magukban pukkadoznak ők,
Hogy mit akar itt ez a vén mihaszna,
Kiből immár senkinek semmi haszna!

Dehát csak még az emberek!
Róluk beszélni is alig merek.
Olvastátok: a Fidzsi-szigetek
Bölcs szülöttei az öregeket,
Ha már hasznukat nem nagyon vehették,
Agyonverték és gyomrukba temették.
Igaz, minálunk – nem régóta – más,
Sokkal gyakorlatibb a népszokás.
Öregeket minálunk meg nem ölnek,
Inkább hasznát veszik, mint nagyszülőnek:
Hova lenne sok gyönyörű család,
Ha ráncos kézzel fel nem tartanák

Továbbszolgáló nagyapák, anyák!
Lám engem is, ezt bizonyíthatom,
Mindezidáig nem vertek agyon,
S ámbár régóta pihenőre vágnék
(Régi magamhoz képest furcsa árnyék!)
Rezgő kezem szorítja két családom
És megmarasztal ezen a világon.
Úgy halmozzák rám a szép szavakat,
Hogy a lélegzetem is elakad.
S olykor szinte már odáig vagyok,
Majd elhiszem a sok szépet, nagyon,
Mit belém látnak, belém mondanak
Testvéri szem és baráti ajak.
Ilyenkor jól jön egy szép nyakleves,
Minőt a vénség mindennap szerez:
Elfeledett név, elejtett karóra,
Morcos viszonzás jóhiszemű szóra,
Álmatlan éjjel, roppanó derék,
Hol eggyel több, hol kevesebb kerék,
Egy szép szó mellé kilenc kellemetlen,
Egyszer a test nyög, másszor meg a lelkem:
Mindez egyet mond, mint versben a refrén,
Ember vagy, vén vagy, fejed a törvény.

Csakhogy nem elég annak a fejed,
Többet akar, nagyobb: szívedet.
Azon mérik rád a jövőt, jelent,
Hogyan dobogja szíved az igent.
Egy igennel eggyé karolhatod
A percet és az örökkévalót.

(Áldás kötetben.)

Ökörfarkkóró

Egyedül áll a lekaszált mezőn,
A kaszás tisztelettel elkerülte,
S ahogy elment mellette, visszaneézett,
Ő meg utána nézett a kaszásnak.

Körülzuhogták szívtelen szelek.
Jöttek, elmúltak, ő meg ittmaradt,
Hajlongva nézett a szelek után,
Karcú gerincén nem esett törés.

Levélhullajtó őszeleji éjben
Eszébe jut, hogy egyesegyedül van.
Szürkülő szárán remegés fut át:
Hát én mikor? és merre? és miért?

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Nem betegség

Ez nem betegség, ez csak állapot:
A kor, korom, korunk,
Becszengeti a nagyszerű napot,
Mely után nem kívánczunk.

Ez nem sírás, ez csak megilletődés,
Búcsúzás néma könnyei,
Utánatok,
Felém kinyújtott jóságos karok,
Akiket nem tudok, nem akarok
Kezemből kiereszteni.

Nem is rettegés, noha félelem:
Hívés, reménység, áhitat
Bújócskát játszanak velem,
Mint esti felhők oltárán a nap,
Mígnem az éjszaka eljő
És elalusznak sugarak és felhő
És kettesben virrasztanak
Az Isten és a lelkem, –
Két halhatatlan érthetetlen.

(Áldás kötetben.)

Isten tenyerén

Újság, rádió, televízió
Torkán üvölt egy szörnyű vízió,
Vízió, melybe nincs beletörődés:
Atomrobbanás, atomszennyeződés.

Gyermekük mellett aluvó anyák
Felnyöszörögnek, mintha hallanák,
Sápadt apák vérfutott szemei
Nem is mernek rájuk tekinteni.

Pórusain át az ártatlan égnek
Jönnek, jönnek a halhatatlan mérgek.
Veszik és adják, terjesztik tovább
Még meg sem fogantatott unokák.

Ámbár ki tudja, jámbor ivadék,
Jut-e még rátok méreg-maradék?
Szíhattok-e még annyi hamuszennyet,
Hogy megfojtsátok az úrt és a mennyet?

Mert a földnek a mi szennyünk elég,
Elfekhet tőle az emberiség.
Készen vagyunk, nem is kell hosszú próba:
Erre készülünk évezredek óta.

Beavatott a fogásaiba
Káin apánk, Júdás atyánkfia,
Bunkósbottól az atomszennyezésig,
Krisztus-csóktól a mérgezett beszédig.

Mást mit tehetsz, ha semmit sem tehetsz?
Egyetlen egyet: önmagad lehetsz.
Legyen remény, vagy ne legyen remény,
Az fel van írva Isten tenyerén.

Szeptemberi lomb

Várj még, ne siess, szeptemberi lomb,
A hegyeken még szól a kolomp,
Még messze a tél.
A te helyed még fenn van a fán:
Hova lesz, ha te nem szólsz, az őszi magány?
Várj, hársfalevél,
Várj, bükkfalevél!

Várj még, ne siess, szeptemberi szív,
Hiszen érted már, hogy a szél hova hív:
Nincs messze a tél.
Kell még holnap is, aki énekel:
Az énekléshez élni kell.
Várj, hársfalevél,
Várj, bükkfalevél!

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Hosszú élet

Most, hogy hetvenes éveimet töltöm,
Megérem, amit sohse hittem,
Hogy hosszú életű lettem a földön.

Hiszem az ígét kopott bibliámnak:
Azért van ez,
Mert tiszteltem atyámat és anyámat.

A hosszú életet, Isten nevében, hát csak megértem,
De lesz-e benne köszönet?
De van-e benne érdem?

A hosszú életből talán elég is lenne ennyi:
Aki szeret, annak, akit szeret,
Szeretne már utána menni.

Menni, de oda menni,
Ahová mennek mind, akik szeretnek
Engedj még egy-két esztendő, Uram,
Az égi és a földi szeretetnek.

(Áldás kötetben.)

Kínrímek

Mondhatom, siralmas egy pikulás vagy:
Nincs más témád, csak az ősz meg a vénség?
– Mit csináljak? Ez most bennem az énség.

Hát érdemes reggeltől estelig
Mindig csak a halálról énekelni?
– Sőt inkább még korábban kéne kelni.

Csak legalább, ha minden versed végén
Az Isten nevét ne vennéd hiába!
– Jóságát hívom jóságom híjában.

(Áldás kötetben.)

Évről évre – 1962

A rakéta útja

Lassan lehajlik pajzstartó kezem,
Nem támadok és nem védekezem.

A tarka-barka vásár véget ért,
Nem nyújtózom már földi dolgokért.

Nem fürkészem és nem hívogatom
A sorsomat sem. Jöjjön, fogadom.

Emberkéz után sem nyújtok kezet,
Minden lépésem hozzájuk vezet.

És rajtuk, bennük ahhoz, ami Más,
Minden ember jelkép és látomás.

Nem is én megyek, csak úgy visz a *van*,
S én alázattal vitetem magam,

Merre rakétám útja rendelé,
Az űrön túli tengerek felé.

(Áldás kötetben.)

Felhőjáték

A felhők odafenn bújócskát játszanak.
Ezüst nyílásokon át-átkacsint a nap.

Fiatal öregek, lelkem barátai,
Nem próbálnánk mi is felhősdit játszani?

Felhőt, esőtadót, jókor és eleget,
Ősznek jó szántatót, májusnak meleget.

Máskor paplant terít a fáradt nap előtt
S képekkel hinti be a mennyei mezőt.

Hiszen csak egy szeszély, köd, pára, semmiség,
Lehével fújja el az álomittas ég,

De felszitt már a föld esőt és sugarat:
A felhő elfoszolt, a játék megmaradt.

(Áldás kötetben.)

Kérdések felelet nélkül

Aranymisémig kisfiú koromtól
Bűneimet meggyóntam számtalanszor,
Papok térdére, angyalok fülébe,
Az Isten irgalmának tengerébe.
Látszik-e vajon emberi valómon,
Hogy ötven éve mindugyanazt gyónom?

Polcaimon a könyvek százai,
Ó ifjú olvasások lázai!
Sok költőm, szentem, mesterem,
Titeket iszlak most is szüntelen.
Meglátszik-e viseltes arcomon,
Hogy én is a családhoz tartozom?

Mint gyümölcsfákra májusi eső
Zúgtak le rám a dallamkereső
Élni akaró gondolatcsírák,
S én nekiültem, mint szorgos diák,
Írtam, daloltam a tőlem telőt.
Egy pohár vizet ért-e más előtt?

Egy volt minden második szó a számban:
A szeretetet oly nagyon kívántam,
Mint édesanyja emléjét a kisdéd.
Mindent vágytam szeretni, mint az Isten.
Akartam mindent szeretetből tenni, –
Amit tettem, több volt-e, mint a semmi?

De minek ez a sok mihaszna kérdés?
A tett a fontos, nem a szürke értés.
Zárlatig úgyis elkészül a mérleg.
Csak egy a fontos: égjek s el ne égjek.
Mint a pusztai vadrózsabokor.
A nap is legszebb naplementekor.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Köszöntő

Tomek Vince 70. születésnapjára

Isteni áldásul Sáros szült Pannoniának.
Áldott Pannoniánk Róma egének adott.
Római celládból áldás vagy *U r b i e t O r b i*.
Annyiak áldását áldjon a bőkezű ég.

(Áldás kötetben.)

Üzenet

Földön túlról üzen az úr.
A földön zúg a földi zúr.

Túlon túlról beszél a hit.
Az ember hordja átkait.

Zsong a tudomány méhkasa.
Embernek ember farkasa.

Kikből a kegyelem csorog,
Papok, poéták, piktorok,

Embernyi ember vagytok-e?
Embernyomokat hagytok-e?

Csak kérdezek, kérdezgetek,
De halvány hangom reszketeg.

Hisz én vagyok első személy,
A kérdés éle engem ér.

Nem mondhatom, mint kisgyerek:
„Nem ér a nevem, emberek.”

Uram, te légy irgalmasom,
Mikor fejemre olvasom,

Mit mond nekem, s rólam neked
Az úrból hulló üzenet.

(Áldás kötetben.)

Mozart, hegedűverseny

Mozart hegedűverseny,
Ojsztrah játszik Stradivariusán.
Alázd meg magad szeleburdi versem,
Némulj imára szám.

Egy pillantás az emberarc mögé
Egy dobbanás az emberszíven át...
Ember, a szépség a hazád!
Te nem lehetsz az ördögé.

Csak egy pillantás, befelé, magadra,
Ahol e percben búg a végtelen,
Még egy szívdobbanás, és megjelen
Lelked vásznán a boldog Isten arca.

(Áldás kötetben.)

Egy rózsacsokorra

Ne hozzatok nekem virágokat,
Hervadtukon majd a szívem szakad.

Szép szavakat se mondjatok nekem,
Az igazságot jobban szeretem.

Köszöntéssel ne kényeztetsetek:
Az ember fia tesz, amit tehet.

De ha lelkem a papírra teszem,
A kéz, amely ír, nem az én kezem.

Mit adjatok hát, ha adni kívántok?
Egy kézszorítást meg egy Miatyánkot.

(Áldás kötetben.)

Emlékezés egy néhai ökörfarkkóróra

Ökörfarkkóró, boldogult barátom,
Mi lett belőled a nagy tél alatt!
Mentem, megjöttem, réted újra látom,
De téged, téged nem találtalak.

Hát elmentél te is. Mindenki elmegy!
Ki fog még emlékezni rólatok,
Kik az Isten szépei voltatok,
Ha gyertyáitok fényére se lelnek.

Ó, a közönyös kéz, amely levágott,
Nem hallotta a pokol röhejét:
Meggyilkolt egy miniatűr világot,
Az Istenségnek egy lakóhelyét.

De bennem élsz, amíg majd nemsokára
Befogad engem is egy más planéta,
Ott majd egymásra ismer és magára
Virágos kóró s fiatal poéta.

(Áldás kötetben.)

Imádság humorért

Csorgattál hitet fejemre,
(Vajha frissen örzeném!)
Koszorúztál kegyelemmel
(Volna fogytig bár enyém!)
Hetven éves fiatalnak
Még valami kellene:
Humort, humort önts szívembe,
Meghallgatás Istene!

Nézni tanulj, vaksi lelkem,
Míg csak meg nem láthatod
Emberben az angyal-embert
És az ember-állatot.
Egy szemekkel egyet látni,
Másikkal a másikat.
Nagy az Isten vadaskertje,
A mennyország tágasabb.

Egybelátni mind a kettőt
És egyé ölelni át:
Erre kérd, míg kérheted még
A Szentlélek humorát.
Több ez, mint távolbalátás,
Közelnél is közelebb,
Ez tanít meg mosolyogni
Szenteket és bölcseket.

Hát az öreg, aki hordoz
Harminchárom nyavalyát
S kétszer annyi gyengeséget,
Honnan vegye mosolyát?
Honnan erőt elviselni,
Kinevetni önmagát,
Megmaradni emberszinten
Éjek éjszakáin át!

Nincs itt más, mint bölcsnek lenni,
Ha csak egy hüvelyknyinek,
Semmi más, csak szentnek lenni,
Ha csak egy babszemnyinek.
Uram, egy babszemnyi lélek
küldi Hozzád sóhaját:
Csorgasd cserepes ajkára
Öregeid humorát.

(Áldás és A kettős végtelen kötetekben.)

Oroszlán

Az atombomba-kísérletek margójára

Éjfél után egy óra lehet.
Ne is próbáld, aludni nem lehet.

Hőség, legyek, megannyi semmiség,
De elszívják az éjszaka tejét.

Körülvesz a csend, mint nedves palást,
Hallgathatod a langyos hallgatást.

De most, de most egy hang hasítja át
Az augusztusi süket éjszakát.

„Oroszlán bömböl” – mondod bosszúsan
S tudod, hogy álmod végképp odavan.

„Oroszlán bömböl” – mármint a vonat:
Most tűnik el az alagút alatt.

„Oroszlán bömböl”, – most harmadszor is!
Csak rajta, felség, nyeríts még, nyeríts!

Nyerít is, már is, – persze: a vonat,
Most hagyja félre az alagutat.

De lám! Mi ez? – Negyedszer is nyerít,
Ez már ötödik, ez már tizedik,

Vagy századik? Alvók, ébredjetek,
Egy őrtjögő száguldoz köztetek!

Őrült oroszlán – vagy örült vonat
Fertőzteti az állomásokat!

Őrült emberek szabadulnak el!
Ébredjetek, valamit tenni kell!

Kiáltanék, de úgyis hasztalan:
Mindenki alszik, ébren egymagam.

Vagy alszom én is? Álom az egész?
Jöjj, jöjj hamar, megváltó ébredés.

Jertek, jó legyek, jertek, szúnyogok,
Éreztessétek, hogy ébren vagyok!

(Áldás kötetben.)

Évről évre – 1963

A néma Miatyánk

Hozzád, Veled, Neked,
Mondani egy utolsó éneket,
Imában ömleni Eléd,
Legutolsó, de hűséges cseléd...!
De jaj! ha nem igaz!
Szobám csupa por,
Kertem csupa gaz,
Csupa lelógó tört faág,
A templom messze, a könyv nehéz,
Ólomcsizmában toporog az ész.
És mégis, mégis, Ő van itt,
Immár tőlem el nem veszik.
Nap nap után, éj éj után
Én Téged hívlak, Miatyánk.

De mire jó
Egy lámpástalan rádió?
Hogyan szólítsam az ég Urát
Egy siketnéma Miatyánkon át,
Ha szói közül minden második
Alattomosan elrejtőzködik!
Bénult napokon, izzadt éjeken
Az értelem is értelemtelen,
Értelemtelen és imátalan, –
Magam vagyok, egészen egymagam.

De talán mégis volna valami
Helyettem hinni, vallani,
Nevemben felimádkozó
Karikás kis szentolvasó,
Egyetlen társam aki vagy,
Karikagyűrűm, el ne hagyj!

De nem hagytalak-e Téged el én,
Szómmal, amelyből kialudt a fény?
Szívemmel, amely csupa seb,
Elmémmel, amely úrnél üresebb?
S nem hagytam-e el Veled együtt Azt,
Aki az úr fölött virraszt?
Mit felelek, hisz nem tudok felelni:
Mit felelhet a Mindennek a semmi!
Akarom élni az egész hitet,
Szeretni, ahogy Isten szeret,
És bízni, bízni akarok,
Abban, amit a Krisztus hozott.
Nem érzem, nem is gondolom,
De akarom, akarom, akarom.

(Áldás kötetben.)

Utószó

A kötet sajtó alá rendezője úgy véli, joga s kötelessége is röviden számot adni arról a munkáról, amelyet végzett, s azokról a gondolatokról, amelyek fölmerültek benne Sík Sándor költői életművének gondos át- meg átolvasása, sajtó alá rendezése során.

Sík Sándor verseinek összegyűjtése félig irodalomtörténeti föladat, hiszen egy több mint tíz éve halott költő hagyatékáról van szó, akinek első kötete Babitsé után egy évvel jelent meg, s akinek költői indulása a Nyugat alapítási idejére esik. Ugyanakkor – személyes okok és sajátos történelmi körülmények egybejárásából következtek – Sík Sándor költői életműve sokak számára elevenebb, mint klasszikussá vált költő-kortársaié. Valószínű, hogy ezt a kötetet legtöbb olvasója olyasféleképpen veszi majd kezébe, ahogyan élő költők műveit szokás, olyan műveket, amelyeknek értékéről még nem döntött az idő, amelyek nem az irodalomtörténetből, hanem valami meghittebb közelségből szólnak hozzánk. E kötet első olvasói többnyire még személyesen is emlékezni fognak Sík Sándorra. A versekből kihallják majd az ő hanghordozását, a nyomtatott sorok itt is, ott is személyes emlékeket idéznek föl bennük. Szülők, nagyszülők úgy adják majd ezt a kötetet fiaik-lányaik, unokáik kezébe, mint saját fiatalságuk legszebb ihleteinek fölillantóját, őrzőjét, s a versek költőjéhez úgy próbálják majd elvezetni „örököseiket”, mint ahogyan kedves és nagyra becsült mesteréhez vezeti fiát-lányát, unokáját az öregdiák.

Ez a kötet elsősorban nem a tudomány számára készült, hanem a Sík Sándor költészete iránt mutatkozó élő érdeklődést kívánja kielégíteni. Lehetőleg az egész költői életmű fölmutatásával. Mégis épp a nem szigorúan tudományos cél természetessé tette, hogy lemondjunk egy olyanfajta teljesség-igénnyről, amelyik csak a kritikai kiadásnak szokott sajátja lenni.

Sík Sándor költői hagyatéka a hozzáférhetőség szempontjából két részre oszlik. 1941-ben maga adta ki a Szent István Társulatnál Összes verseinek gyűjteményét. A költői életmű első felét illetően mi is ezt a kiadást vettük alapul. Nem vettük tehát föl ebbe a kötetbe azokat a folyóiratokban vagy akár korábbi kötetekben megjelent, esetleg kéziratban föllelhető verseket, amelyeket a 41-es gyűjteményes kötetből már ő maga kihagyott. Ezeket ő nyilván „zsengéknek” ítélte. Másrészt a közölt költemények végleges szövegének az Összes versekben talált szöveget tekintjük, s jegyzetben sem közöljük az első megjelenés vagy az első kötetbe foglalás korábbi szövegváltozatait. (Zárójelben hadd jegyezzük meg, hogy a költő szövegigazításainak határozott, egységes iránya van: helyes ösztönrel általában tömörebbé tette verseit, egyet-egy több versszak kihagyásával is.)

Az Összes versek kötetéből kihagytunk néhány olyan költeményt, amelyeknek irredenta hangja sértené a szomszéd népek nemzeti érzését, vagy amelyek politikailag lehetnének bántók, félrevezetők. Kihagytunk néhány olyan verset is, amelyet maga a költő gyöngébbnek ítélt, mintegy a zsengei közé sorolt, s az Összes versek kötetbe csak személyes vonatkozása miatt vett föl.

A sajtó alá rendező munkája érthetően megnehezült, amikor azoknak az esztendőknél költői termését kellett földolgoznia, amelyekből maga a költő már nem készített gyűjteményes kiadást. A Gyöződ-e még kötet 1945-ben, a Tizenkét csillagú korona 1947-ben, az Őszi fecske 1959-ben, az Áldás 1963-ban jelent meg. Ezekből az évekből maradt ránk néhány olyan vers is, amely annak idején valószínűleg csak azért nem került kiadásra, mert nem illett az épp megjelenő kötetekbe. Ezeket a verseket csaknem kivétel nélkül fölvtük mostani kötetünkbe, közülük legtöbb itt jelenik meg először. A verseket nem kötetbeli sorrendjükben közöljük, hanem keletkezésük időrendjében. Eredeti (még a költő életében készült) gépelt „kéziratuk” alapján itt-ott változtattunk a kötetekben föllelhető

szövegükön is: olyankor, ha a kéziratban talált szövegváltozatot jobbnak találtuk a kötetben közölnél.

A főttebb említett szempontok figyelembe vételével ezeknek az éveknek költői terméséből is kihagyunk néhány verset, olyanokat is, amelyek a felsorolt kötetekben megjelentek.

A kötet végén a versek, majd a kezdősorok betűrendes mutatóját találja meg az olvasó. Sík Sándor kéziratai közt fennmaradt egy följegyzés-sorozat, amely a már öregedő költőnek egy-egy régebben írt versére vonatkozó megjegyzését, emlékeit örökíti meg. Ezt a szélesebb közönség szempontjából is érdekesnek és fontosnak találtuk, s ezért nem akartunk közléséről lemondani. Hogy külön, utalószámos jegyzet-apparátussal ne tegyük nehézkesé a kötet használatát, ezt a följegyzés-anyagot a Tartalomjegyzékbe olvastottuk bele, apró betűvel, hogy a címek áttekintését ne zavarja.

II.

Számadásunkat ezzel akár le is zárhatnánk: elemző tanulmány megírása nem volt szándékunkban. Mégis szükségesnek tartjuk, hogy mintegy utólagos megjegyzésként szóvá tegyük néhány gondolatunkat, amelyek a kötet szerkesztése közben ébredtek bennünk. Úgy véljük ugyanis, sokak számára hasznos lehet a kezükben levő költői életmű néhány tanulságának megfontolása.

Szülőket, nagyszülőket említettünk előbb, akik e kötetben ifjúságuk emlékeit fogják keresni, és fiatal éveik kedves költőjének verseit abban a reményben adják fiaik, lányaik, unokáik kezébe, hogy olvasásuk közben majd azokban is kigyullad az a lelkesedés, amellyel valaha ők maguk olvasták, szavalták ezeket a költeményeket. A kötet szerkesztője – most, amikor több mint egy éven át folyamatosan találkozott ennek a költői életműnek darabjaival –, szükségesnek látja kimondani azt az egyébként magától értetődő tény, hogy ezek fölött a versek fölött nem múlt el nyomtalanul az a jó fél évszázad, amely életünket, gondolkodásmódunkat, ízlésünket, sőt kereszténységünket is oly alaposan át- meg átformálta. A Sík Sándor költeményeit magába foglaló kötetet szeretettel és megilletődött tisztelettel a múlt emlékeinek öreként szeretné átnyújtani az olvasóknak, azoknak is, akikben magának Sík Sándornak alakja elevenen él. Ezt a múltat nagy hiba volna elfelednünk, oktalanság volna szégyellnünk, de attól sem félhetünk, vonakodhatunk, hogy múltba tüntet, történelemméválását tudomásul vegyük.

A mai magyar katolikus olvasó hajlamos lehet arra, hogy az élő irodalomban, kiváltképpen a lírában végbemenő nyelvi, stílusbeli átalakulást hallatlanra vegye, elutasítsa egyszerűen azért, mert az új lírai nyelvnek, megnyilatkozási módnak első, legismertebb megszólaltatói más világnézetű költők voltak, vagy olyanok, akiknek költészete a modern ember mindent megrendítő kétségeiből, minden világnézeti tájékozódást elutasító bizonytalanságélményéből fakad. Nem kell sokat magyarázni, mennyire szerencsétlen dolog volna, mennyire ellenkeznie épp Sík Sándor nagy alapelveivel és magatartás- örökségével is, ha egy ilyenféle riadalmakban élő olvasóréteg vagy – csoport ízléskánonná, esetleg épp a katolikus költészet kötelező és máig érvényes mércéjévé akarná avatni Sík Sándor költői hagyatékát.

Ellenkezőleg: bátran és őszintén ki kell mondanunk, hogy a líra nyelve, látás- és kifejezőmódja sokszorosán átalakult ezeknek a költeményeknek születése, fogantatása óta. Ideje még azt is megállapítanunk, hogy nem abban az irányban fejlődött, amelyben költőnk alakítani, fejleszteni próbálta. Költői pályájának kezdetén Sík Sándor ösztönös vonzalomtól és tudatos elhatározástól egyaránt vezetve Adynak és a Nyugat első nemzedékében épp akkortájt közönség elé lépő költőknek formai, nyelvi leleményeit vállalta költészetében, s bár világnézeti okok miatt távolmaradt a Nyugattól, hitte-hirdette, hogy saját költészete egy töről

fakadt a nagy nyugatosokéval. Illyés Gyula vetette először szemére, hogy Adynak inkább csak külső, könnyen utánozható nyelvi leleményeit vette át, költői „forradalmának” lényegesebb, láthatatlanabb vonatkozásait nem vállalta. Ma – az emlegetett fél évszázad távlatából – ez a megállapítás mind igazabbnak bizonyul.

Maga Ady – ismét Illyés Gyulát idézve – a „mindent kivallani” programját tette költői hivatásává, s ezt a kötelességet, hivatáseszmenyt hagyta örökül a század magyar költőire. Apollinaire a Kaland és a Rend pörpatvarában a lírikusokat egyértelműen a Kaland szolgálatára kötelezte el, hogy „a jövő s a végtelen határain harcoljanak az emberek helyett”. Még azok a modernek is, akikben a tanúságtévő, sőt tanító igény félreérthetetlen – egy József Attila, egy Illyés Gyula vállalták ezt a kettős örökséget, akár a szektásság gyanújával, az érthetlenség kockázatával együtt is, így tudták „nem középiskolás fokon” tanítani azokat, akik készek voltak figyelni szavukra.

Sík Sándor költői alapmagatartásában nagyon sok a tizenkilencedik századi örökség, a nemzeti klasszicizmusnak az a tiszteletre méltó, de bénító s nem szárnyat adó tanító felelősségtudata, amely már Aranyban is régimódi volt. Ennek a költői magatartásnak hatása, következménye verseinek legkisebb önálló életet élő részében is megfigyelhető, s a mai olvasó számára menthetetlenül idegenszerű.

Hadd idézzek egyetlen példát, nem is a fiataalkori versekből! 1955- ből való az Emberség című vers. Ennek emlékezetesen szép két sora a záróversszak kezdete:

*„Nincs szánva szemednek a holnap:
Ott légy igaz ember, ahol vagy.”*

Ez „tisztá beszéd” a líra mindenkori mértéke, a legmodernebb szerint is. Mint az ezüstpénz: cseng, ha márványhoz ütöm, fénylik, ha beleharapok. Sajnos, a versnek nincs vége, s a szakasz így folytatódik:

*„Most tedd, amit adatik tenned:
Az Isten rügyezik benned.”*

Ezt a két sort kegyetlen s kegyeletlen volna boncolgatni, de eltakarni sem kell, mert nem egy költő gyöngeségének, inkább egy költői magatartás korszerűtlenségének jele s bizonyítéka.

Talán mondanom sem kell: Sík Sándor papként, tanárként, egy országos ifjúsági mozgalom irányítójaként mennyire kénytelen-akaratlan vállalta ezt a lírai alapmagatartást (miközben pedig maga is tiltakozott az ellen, hogy a lírai verset összekeverjék a prédikációval, a költő dobogóját a szószékkel).

Egy ma is hiteles lírai hang kialakításának lehetőségéhez öregkorában került legközelebb, amikor a „Meghalt a visszhang” dohogó-reménykedő szakaszait megírta. Öregkori természetében van néhány költemény, amelyet egészen élőnek érzünk, ilyen például az „Ökörfarkkóró”. De a földadattól akkor sem tudott egészen elszakadni: egzisztenciálisan sem, hiszen az egyetemi tanárságból a rendfőnökségbe került, költészetében sem, kialakult hangja, versszerző módszere már megkötötte. Amint az „Emberség”-ben két véglegesen tiszta sorra két sor csetlő-botló magyarázkodás rakódik rá, úgy felel az Ökörfarkkóróra fél év távolából az „Emlékezés egy néhai ökörfarkkóróra” című költemény, jeléül annak, hogy nemcsak Nikodémusnak volt nehéz öregkorában újjászületnie.

A költői nyelv és kifejezőmód, a költői alapmagatartás vizsgálata után szembe kell néznünk egy még nehezebben megközelíthető igazsággal is. Hans Urs von Balthasar s a katolikus gondolkodás Trento utáni történelmének több más kutatója ismételtelen rámutatott arra, hogy az ellenreformációs, apologéta teológia megmerevedésének, elmeszesedésének

idején a legújabb kori Egyházban a teológia szerepét az irodalom vette, „érezte” át. Bernanos, Claudel vagy Dosztojevszkij a modern katolikus – még általánosabban: keresztény – eszmélés számára több teológiai kiindulópontot szolgáltat, mint nagy monográfiák szerzői vagy évszázadokon át használt tankönyvek tudós szerkesztői. Ne féljünk kimondani: Sík Sándor költészete a katolikus hit, világlátás szempontjából nem fogalmazott meg lényegesen új, előre-mutató igazságokat, nem termékenyítette meg eredeti meglátásokkal a teológiát. A fiatal Sík Adyról és Prohászkaról írta első, fölfedezésszámba menő elemző tanulmányát. Világzemlélete mindvégig Prohászka szellemi forradalmának ihletkörében maradt. Babbitstól, akár Szabó Lőrinctől, József Attilától, az élők közül Pilinszkytól vagy a legújabbaktól, többet tudunk meg a mai ember Isten körüli vívódásairól, saját hitünk kísértéseiről és megvilágosodásairól is, mint tőle. Ezen a ponton ismét egy – világért sem szégyellni való – de egyértelműen a múlt távolodó partjára tartozó élményvilág szóvétevéje ő.

Ismét egyetlen példára hivatkozom. A „Hiszek” című költeményre, amelyet a költő belevett az imádságos könyvébe, szerepeltetett az Őszi fecskében is. Lehetetlen nem látnunk, hogy ez a vers is mennyire a Prohászka „diadalmos világnézet” élményéből született (nem hiába szerepel is benne Prohászka), és éppen harsány hősiességében – bizony idegen a mai keresztény hit-élményétől. A mai keresztény hite (Ratzinger szerint) megkísértett hit. A hívő ember – anélkül, hogy hite szükségképpen megrendülne – nagyon átéli azt, hogy nem a boldog birtokos helyzetéből néz szét a világban (nem is a birtokát féltő megtámadott védekező állásából), hanem úton van: titkok, nemegyszer kínzó és megdöbbentő titkok között. Ez a hit kevésbé harsány a „diadalmos világnézet” Prohászka-Sík Sándoros hiténél, de hitelesebb annál; s ha maga a hitelenség kísértését nem tudja egyetlen fölényes mozdulattal elutasítani; viszont kísértője lesz a nem-hívőknek, hogy megint Ratzinger megállapítása igazolódjék: ma a hívő a hitelenségnek, a nem-hívő a hitnek kísértésében él.

Amint veszedelmes volna, ha Sík Sándor örökségét valaki a katolikus költészet máig érvényes eszményévé akarná avatni, úgy nem kevésbé veszedelmes volna az is, ha a verseiben megnyilatkozó katolikus világlátást abszolutizálnánk. Ne feledjük, Sík Sándor papköltő volt, költő létére teológiai műveltséggel és felelősségtudattal rendelkezett, de ugyanakkor épp költő s irodalomtudós voltánál fogva a teológiában nem alkotó tudós. Ha jól meggondoljuk, nem meglepő hát, hogy a teológiai gondolkodás elmeszesedése, apálya költészetére is hatott, jobban, mint azokéra, akik a teológiától jóval távolabb éltek, mint ő. Nem katolikus volta, nem hite, de papsága, teológiai- skolasztikus iskolázottsága lehetett s volt is akadály, amelynek keresztjét nemesen viselte, de költőként nem nőhetette ki.

Sík Sándornak legutolsó költeményei közé tartozik az Örökösök. Az „iskolaház” folyosóján diákokkal találkozik a költő:

*„Amint egyik-másikkal összenézek,
Elnehezülnek vállamon az évek,
Olyan avultnak érzem magam,
Mint egy elszürkült történelmi képet.*

*De én kilépek rozsdás keretemből
S szürkült kezemmel, nem szürkült szívemből
Áldást intek a sietők után,
Atyai áldást – a történelemből.”*

A verseskötet, amelyet kezünkben tartunk, a történelem tanúja, múltak emlékét s az elszürkülő történelmi kép vonásait örzi. Sík Sándornak igazi hagyatéka nem ez a kötetnyi vers, hanem az áldás, amelyet életének-szerepének rozsdás keretéből kilépve int utánunk,

sietők után. Tisztelettel és szeretettel lapozgatjuk verseit. Akkor vagyunk hozzájuk legigazságosabbak, ha nem várunk tőlük mást, többet, mint amit valóban jelteni tudnak. S őrizzük magunkban az ember emlékét, aki – bármennyire költőnek tudta-vallotta magát – mindvégig több volt a verseinél.

Mutatók

A kötetek jegyzéke

Szembe a Nappal (1910)
A belülvalók mécse (1912)
Költemények (1916)
Maradék magyarok (1919)
Csend (1924)
Sarlósboldogasszony (1928)
Fekete kenyér (1931)
Magányos virrasztó (1936)
Az Isten fiatal (1940)
Új versek (1941)
Gyöződ-e még (1945)
Tizenkét csillagú korona (1947)

Évről évre

(1946)
(1947)
(1948)
(1949)
(1950)
(1951)
(1952)
(1953)
(1954)
(1955)
(1956)
(1957)
(1958)
(1959)
(1960)
(1961)
(1962)
(1963)

A versek jegyzéke kötetenként (időrendben)

Szembe a Nappal (1910)

Belenéztem a Napba
 Szembe a Nappal
 A hajnal szerelmese
 Phaëton
 Kiáltás a kapuból
 A fehér koszorúk titka
 Szürke délután
 Sötét folyosó
 Holdsugár
 Este
 Porban és éjszakában
 Vonat a mezőn
 Virág a tengeren
 Tűnődés
 Ködös vizek fölött
 A tó lelke
 A Vág ritmusai
     A Vág születése
     A vizek estéje
     Szóló sziklák között
     Eső a Vágon
     Éjszaka a vizeken
     Vitézi ének a romváarak alól
     Virradat a Vágon
 Jákob kútjánál
 Láttam csillagát napkeleten
 Ketten a Mesterrel
 Véreső esik
 De profundis
 Síró testvérnek
 Dal
 Rohanunk
 A tornyos ház
 A templomos házban
 Tüzek a ködben
 Emlékezés az otthoniakra
 Hollók
 Este az ablakban
 Nocturnum
 A napos hegy
 A torony kürtöse
 Liliput
 Kurucok tánca
 Királyok igrice

A belülvalók mécse (1912)

A mécses

A remete a sivatagba indul
 Az eljövendőség elébe
 El kell menni a sivatagba

A titok

- I. Az idegenségről
- II. A másikomról
- III. Akikről azt hiszik, hogy én vagyok
- IV. A sírásról és a nevetésről
- V. A könny születéséről
- VI. A könnyről
- VII. A messziről szóló ének
- VIII. Az estéli látogatásról
- IX. A fészekről
- X. Az egyedülvalóságról
- XI. A bús testvérekről
- XII. Siralmas ének a kerítésen kívül
- XIII. A látogatásról
- XIV. A jegyes éneke
- XV. A várásról
- XVI. A sétálásról
- XVII. A hűséges hűtlenségről
- XVIII. A tűzben való sötétségről
- XIX. A visszanézésről
- XX. A kiáltás elől való futásról
- XXI. Az oszlopról
- XXII. Kemény parancsolat
- XXIII. A második születésről
- XXIV. Az örömről
- XXV. Mennyegzős ének

Sírás és nevetés

Alkonyat a Balatonon
 Fehér mezők
 A beteg siránkozik
 Mint gyenge harmat a napon
 Tavasz csengettyűje
 Ballada a szépség szomorúságáról
 Az ősz dalol
 Vízión a vonaton
 Dal
 Fehér rózsák a Dunán
 Regős ének

Költemények (1916)**Harangszó a viharban**

Énekszó a magasságból
 Zrínyi harmadik éneke
 Jeremiád
 Egy magányos magyar
 Földindulás

A magvető
 Mi hárman
 Jó nekem, Uram

Odysseia

Odysseus
 Kalypso
 Demodokos
 Nausikaa
 Penelope
 Ithaka
 A bánya
     I. Leszállás
     II. A tárna
     III. A bányász
     IV. Ereszkedés létrákon lejjebb
     V. Fölszállás

Bibliai képek

Az öldöklő angyal
 Jeremiás
 A napkeleti bölcsek
 Péter sírása
 Jézus és a kereszt
 Júdás
 Rózsakoszorú
 Tenger
     I. Vágy, vágy
     II. Szegény kagyló
     III. Sebesen, sebesen
     IV. Tenger, most itt vagyok
     V. Ember vagyok
     VI. Magamat, íme, elhoztam Neked
     VII. A kiáltás
     VIII. Akarsz, kis ember?
     IX. Negyven nap, negyven éjjel
     X. Búvár
     XI. Óriások
     XII. És jöttek a napok
     XIII. Járok a tengeren

Víziók

Hamvazás
 Erdő
 Hegyek
     I. Kék hegyek
     II. Fekete hegyek
     III. Rózsaszínű hegyek

A folyó
 Szonett

Hangulatok

Esti dal
 Gyöngyvirág

Csengettyűszó

Szél

Testvérek

Van-e szebb, testvér?

Jani

Jöjj, szegény fiú!

Novemberi utazás

Fáklya

Követek

Meditációk

I. A lélek a lélek titkairól

II. A csendességről

III. A végtelenségről

IV. A testről

V. A régi testvérekről

VI. Az Isten kezéről

Maradék magyarok (1919)

Ének minden emberhez

A költő háborús imádsága

Tavaszi kórus

A föld:

Az ég:

Az ember:

Az Isten:

A hatvanéves Prohászkanak

Csend (1924)

Búzavirág

Orgonailat

Csendes tavaszi dal

Ákácvirágzás

Lombzúgás

Március

Balatoni csend

Eső

Herkulesfürdői emlék

Szonett egy palack forrásvízre

Almafavirágzás

Imádságos dal holdfénynél

Áldás

I. Kisgyerek

II. Fogócska

III. Cseresnyefa

IV. Beszélgetés

V. Búcsúzás

VI. Az ablakból

VII. Áldás

Testvérek

Falusi reggel

Alszik a sátor
 Isten láncá
 Dal három húron
 Ének egy rútról
 Sajó
 Csigabiga
 Kis csibék
 Harangvirág
 Útféli bokor
 Tűzvész
 Angyal
 Fiúk
 Két imádság
     I. Gyónás után
     II. Áldozás előtt

Sarlósboldogasszony

Nyári zsongás
 Hullámmoraj
 Antenna
 Éjjel a tengeren
 A kis gomba dicsérete
 A fenyőfa éneke
 Árvák
 Hó a hegyeken
 Angelus
 Beethoven
 Alm
 Gyerekek az utcán
 Könnyek
 Búbáj
 Lámpák
 Szobor
 Mondtam magamban
 Havasi pihenő
 Kilenc gödör
 Hová rohantok?
 A pátriárka
 A Ziller litániája
 Roma aeterna
 A Dioskurok temploma
 Miserere
 A római holdhoz
 Tengerparti ének
 Alagút
 Régimódi vers az isaszegi országútról

Fekete kenyér (1931)

Kenyérszegés

Egy karéj fekete kenyeret

Ember
Megértettem, hogy kenyérnek születtem
Hát itt van, testvér

Első könyv: Mag és kalász

Első rész: Édes Gödöllő

Diákszakas
Gödöllő
Nagymama
Apám
Anyukám

Második rész: A fiú

Zsibongás
Rapszódia
Intermezzo
A prefektus

Második könyv: Kel a tészta

Első rész: A tudomány méze

Kupolaterem
A professzor
Mámor
A két isteni Nővér
A mester

Második rész: A pusztában kiáltók

Verseket írok
Új ének
A zászlónk
A Püspök

Harmadik rész: Isten érkezése

Apró lelkecskék
Káté
Dolgozatírás
Nagy fiúk
Isten érkezése
Primícia
Dunapart és cella

Negyedik rész: A köldöknéző

A köldöknéző

Harmadik könyv: Kemencében

Első rész: Írott betű

Szerkesztőség
Írók asztala
Főpróba
Könyvek, sereggel

Második rész: Véres utca

Razzia
Miért?
Jól van ez így?
Össze-vissza
Vér az utcán
Prédikáció

Credo quia absurdum
 Tenni, tenni
 Kenet

Harmadik rész: Szolgálat

Földindulás
 Dalt, dalt!
 Barakk
 Amikor minden visszájára fordul
 Testvérek vagyunk!
 Szolgálat
 Isten forrása
 Az egyetlen kéz
 Sibyllák éneke
 És jönnek hozzám
 Szabadíts meg a gonosztól!
 Csillag

Negyedik könyv: Meleg cipő

Első rész: Koszorú

Életem útja közepén
 Koszorú
 S. O. S.
 Testvér
 Íme mily édes és gyönyörűséges...
 Kéz kézben
 Kézszorítás
 Gregórián

Második rész. Hegyen ülő ember gondolatásai

Egyszerű titok
 Nehéz poggyászá katonák vagyunk
 A bűneimmel egyedül
 Férfiak
 Asszonyok
 Bölcsek
 Hivők és hitetlenek
 Gonosz emberek
 Gyalogjáró ember éneke
 Az autó éneke
 Ribiszke
 Bocsánatkérés

Magányos virrasztó (1936)

Virrasztó

Virrasztó
 Az acélember
 Telihold
 Imádság a Kolosszus előtt
 Sóhajtás a felhők után
 Homoki felhők
 Óda a várhoz
 Máglyafüst

Világítótorony

Kórusok

Óda az Értelemhez

Óda az Egyházzól

Hiszek

Lelkecskék

Lelkecskék

Kaszálók

Kecskepásztorkák

Lány, kötéssel

Szomorú kisfiú

Apácák

Angolok

Ibolyák

Tojás

Cserfa a fenyvesben

Szénaillat

Októberi rózsák

Ojtovány

Borongás naplementekor

Nyári eső

Hullámverés

Szürke dal

Ezüst híd

Encián

Ünnep

Sirály

Hanyatló hold

Báránnyfelhők

Kakasszó

Havasok

Mint bölcs kutya a küszöbön

Húsen és aranyon

Pirongató

Szénaillat

Túl a borókán

Túl a borókán

Imádság a hegyen

A magányosság toronyablakából

Vízválasztó

Közelebb a kékhez

Város a hegyről

Az ég

Köd a Pilátuson

Hetes fogat

Az Isten fiatal (1940)

Cinege

Cinege

Csitt!

Felhők, felhők!
 Csemete-ákác lombon át
 Pocsolya
 Tiszavirág
 Felhőgomolygás
 Fakereszt
 Mint a fű a szélben
 Rikkant a rigó
 Lila virág
 Őszelő
 Csak eltűnődöl csendesen
 Megy a hajó a tavon
 Hegyrom és fátyolfű
 Ribiszkegallyak, piszkebokrok
 Gyanta
 Ezen az áldott estelen
 Vakáció
 Cserdülj ostor!
 Huszonöt vers
 Doromb

Virrasszatok

Süss fel nap!
 Rudolf Czinege
 Az Isten fiatal
 Fogfájós rímek
 Mentsd meg lelkedet!
 Eső, eső, eső
 Állj meg, fölemelt kéz
 Szegedi óda
 Szentkirály szólongatása
 Virrasszatok!

Jó testvéri szóval

A szívemet jártatom
 Mit láttam!
 Elkésett hold
 Szikrazápor
 Embernek lenni
 Fonnyadó búzavirág
 Négy fiú a tóparton
 Apja fia
 Jó testvéri szóval

Az Isten ölében

Légy csendességben!
 A messze húzott zivatar nyomában
 A három csúcs
 Te vagy a jó
 Ments meg Uram!
 Elomlott testtel
 Fülemile a hegyek közt
 Mindörökké fiatal

Az Isten ölében
Présház

Új versek (1941)

Újévi reménykedés
Ó milyen szabaddá...
Gyónás nélkül
Jó emberek
Víz, víz, víz...
Szellősuttagás
Légoltalom
Ne aludj, Uram!
Hadd essen az árnyék!
Szabad ember éneke
Nem én, Uram!
Júniusi körte
Felhős ég dicsérete
Eső után
Maros vize
Szentjánosbogárkák
Piros reggel
A tej himnusza
Óda egy nyúlhoz
Láthatatlan őzikék
Zakar
Galambok
Váltott gyerek
Velük, helyettük, értük!
Dalolj, ne félj!
Az égő bokor

Győződ-e még (1945)

Családfa
Fázó csillag
Vízözön előtt
Egy fiatal német katonához
Groteszk
„Kraft durch Freude”
Felhők háromfelől
Egy fenyőfa tetején hintázó rigóhoz
Ázott kövön
Győződ-e még?
Éjszaka 1943-ban
Beszélgetés
Pilóta
Kiáltás a pusztába
Köszönjük meg a mái kenyerünket
Messze nézzen, aki élni akar
Fecskét látok
Borvízforrás

A Hargitán
 Az Oltárkő alatt
 A Fekete Rez
 A Csíki Székházban
 A Maros forrása mellől
 Reggel a szállason
 Székely pap
 Valaki a hegyen kiált
 Lajtorjás szekér
 Az Egyeskö
 Lelki beszélgetés a fenyőfákkal
 Egy borjú sír
 A havason
 Máriaszem
 Rutafa
 Sütkérezés a hangyával
 Csonka fűszálak
 Úrfelmutatás
 Csüddöngölő
 Katicabogár
 Mókus
 Országúton lányok mennek
 Tizenkét bükkfa
 Februári napsugár
 A Tisza-hídon
 A magam módján
 Bölcsődal a bükkfa alatt
 A hegy derekán
 Szénaboglya
 Öreg táltos
 Mit mondanál?
 Embertelenül ember
 Fűzfa az árvízben
 Kétélű kard
 Jávorfá
 Tavalyi fű
 A Kék Forrás
 Mindazonáltal
 Elmegyek, elmegyek...
 A bernáthegyi
 Őszi kertben
 Erdő szélén estvéledtem

Tizenkét csillagú korona (1947)

A marcali Szűzmária
 Üdvözlégy!
 A kék palást
 Bűnösök menedéke
 Bölcsességnek széke
 Áldott az asszonyok között

A keresztúton
Szentolvasó
Magyarok Nagyasszonya
Az igazi Mária
Pitypang

Évről évre – 1946

Kívül a Bárkán
Hajnal a Normafánál
Örvénynek az örvény
A Dunáról fúj a szél
Ezeréves dallam
Mint az ördögös fiú édesapja
Hajnali madárszó
Vadgesztenyék

Évről évre – 1947

Samu bácsi
Tera néni
Csak a furulyát
A bölcs hernyó
Kukoricaszárak, éjjel
Tavaszi szél vizet áraszt

Évről évre – 1948

Kék csend
Fanyar tavasz
Mehalt a visszhang
Bocsásd meg
Isten áprilisa
A fordított Jónás próféta
Érett nád
Téli áhitat

Évről évre – 1949

Ejhaj, hóvirág!
Jézus a Mátrában
Invokáció egy szőrös hernyóhoz
Áraszd meg a vizet!
A Dunáról fúj a szél
Csendes mise
Találkozás
Ablakomba, ablakomba...
A Csörgő patak
Kettős szivárvány
Mátraszentimre
Bocsássatok meg
Két asszony
Mandolin
Te Deum

Mária és Márta
A Mindennevű
Hej, voltam én is fiatal

Évről évre – 1950

Mint egy fáradt csiga
Azért...
Hogy mit szeretnék?

Évről évre – 1951

Szegfű
Hajnali kertész
Sétál az Isten
Esti ballagás
Béke, béke...
Hegyeken túl is – innen is

Évről évre – 1952

Himnusz Kalazanci Szent Józsefhez
Bizonytalanság
Szél a Pilisen
Ballagás a Pilisen
Tücsökszó
Ó tiszta csend!
Az első sárga levél
Az ősz dicsérete
A keresztút

- I. Stáció
- II. Stáció
- III. Stáció
- IV. Stáció
- V. Stáció
- VI. Stáció
- VII. Stáció
- VIII. Stáció
- IX. Stáció
- X. Stáció
- XI. Stáció
- XII. Stáció
- XIII. Stáció
- XIV. Stáció

Évről évre – 1953

Pannonhegyén, öreg padon
A jelen, a titokzatos
Fecske
Lányomok
Avarban virág
A hatvanévesek angyala
I. Nézni, nézni

II. A csillagok tövében

III. Barack

IV. Most válik el

Imádság jó halálért
Töredékek temetés után
Mondd végig
Legyen jobb a világ
Medárd

Évről évre – 1954

Ködben
Ujjak
Mosolygó gyermek
Csavargó szellő
Őszi fecske
A fák, a szelíd óriások
A tearózsa

Évről évre – 1955

Nézd, süt a nap!
Parázs
Könyvek
Mancus vagy az állhatatosság
Atommag
Szekfű Gyula halálára
Párbeszéd a halálról
Madárijesztő
Mint a Mátra
Levél Balanyi Györgyhöz
Csillagok, csillagok
Fények
Búcsú a bükköstől
Levél Rómába
Emberség
Három sóhajtás

Évről évre – 1956

Hegyoldalban
Elégia egy hernyó-rágta tölgyesben
Szőlőhegyi szemlélődés
Hőscincér
Megint csak a napot lesem
Krisztus mindenfelől
Készülj, anyánk!
Áldott, aki előre néz
A feltámadt gesztenyés
Szent család
Törött rádió
Dörmögés a Múzsával
Mendegélünk föl a Kopaszra

Küldetés

Évről évre – 1957

Gyerekek
 Illatok
 Száll az angyal
 Angyal beszélt belőle
 Madár
 A megszedett gyümölcsfa
 A mátrai temető
 Misék
 Úrfelmutatás előtt
 Megyen már a hajnalcsillag
 Köd
 Szamár és cinege
 Két kis malac
 A tündérek keresztfia
 A várakozó
 Ibolyántúli sugár
 Hat szonett a csodálkozásról
 I.
 II.
 III.
 IV.
 V.
 VI.
 Jeromos a barlangban

Évről évre – 1958

Játékszer
 Kaszafenés
 Fordíts, fiú, a rádión
 A búcsúzó naphoz
 A névtelen angyal
 Öregasszonyok
 Hársfák
 Nyírfakosár
 Szentségtartók
 Hetven felé
 Jaj de szépnek...
 Fák és gyerekek
 Pillanatkép
 Ha jő a perc
 Szíriát oszlopai
 Carmen semisaeculare

Évről évre – 1959

Búcsú a szavaktól
 Halotti beszéd a mezei virágokhoz
 Bujdosik az árva madár

Kézzártevés
Nyárvégi reggel
A kétarcú angyal
A pók halála
Esik eső
Szép piros szív
Holtig-e vagy hazáig?
Nézz fel a kékbe
Vendégek
Lilaszegélyes orgonasoron...

Évről évre – 1960

Ne félj!
Szitálnak a szélben...
Ember maradj!
Három és négy között
Múladozóban már a zivatar
Erdei mise
Hold a Csóványos felett
A köpönyeg
Dáliák
Unokák
Örökösök
A lóré

Évről évre – 1961

Dörmögés
Ökörfarkkóró
Nem betegség
Isten tenyerén
Szeptemberi lomb
Hosszú élet
Kínrímek

Évről évre – 1962

A rakéta útja
Felhőjáték
Kérdések felelet nélkül
Köszöntő
Üzenet
Mozart, hegedűverseny
Egy rózsacsokorra
Emlékezés egy néhai ökörfarkkóróra
Imádság humorért
Oroszlán

Évről évre – 1963

A néma Miatyánk

A versek jegyzéke cím szerint

– A –

A bánya
A bányász
A bernáthegyi
A beteg siránkozik
A bölcs hernyó
A búcsúzó naphoz
A bús testvérekről
A bűneimmel egyedül
A csendességről
A Csíki Székházban
A csillagok tövében
A Csörgő patak
A Dioskurok temploma
A Dunáról fúj a szél (1946)
A Dunáról fúj a szél (1949)
A fák, a szelíd óriások
A fehér koszorúk titka
A Fekete Rez
A feltámadt gesztenyés
A fenyőfa éneke
A fészekről
A föld (Tavaszi kórus)
A folyó
A fordított Jónás próféta
A hajnal szerelmese
A Hargitán
A hatvanéves Prohászkanak
A hatvanévesek angyala
A havason
A három csúc
A hegy derekán
A hűséges hűtlenségről
A jegyes éneke
A jelen, a titokzatos
A Kék Forrás
A kék palást
A keresztút
A keresztúton
A két isteni Nővér
A kétarcú angyal
A kiáltás
A kiáltás elől való futásról
A kis gomba dicsérete
A köldöknéző
A költő háborús imádsága
A könny születéséről

A könnyről
A köpönyeg
A látogatásról
A lélek a lélek titkairól
A lóré
A magam módján
A magányosság toronyablakából
A magvető
A marcali Szűzmária
A Maros forrása mellől
A másikomról
A második születésről
A mátrai temető
A megszedett gyümölcsfa
A messze húzott zivatar nyomában
A messziről szóló ének
A mester
A mécses
A Mindennevű
A napkeleti bölcsék
A napos hegy
A néma Miatyánk
A névtelen angyal
A pátriárka
A pók halála
A prefektus
A professzor
A Püspök
A rakéta útja
A régi testvérekről
A remete a sivatagba indul
A római holdhoz
A sétálásról
A sírásról és a nevetésről
A szívemet jártatom
A tárna
A tearózsa
A tej himnusza
A templomos házban
A testről
A Tisza-hídon
A titok
A tornyos ház
A torony kürtöse
A tó lelke
A tündérek keresztfia
A tűzben való sötétségről
A Vág ritmusai
A Vág születése
A várakozó

A várásról
A végtelenségről
A visszanézésről
A vizek estéje
A zászlónk
A Ziller litániája
Ablakomba, ablakomba...
Akarsz, kis ember?
Akikről azt hiszik, hogy én vagyok
Alagút
Alkonyat a Balatonon
Almafavirágzás
Alm
Alszik a sátor
Amikor minden visszájára fordul
Angelus
Angolok
Angyal
Angyal beszélt belőle
Antenna
Anyukám
Apácák
Apám
Apja fia
Apró lelkecskék
Asszonyok
Atommag
Avarban virág
Az ablakból
Az acélember
Az autó éneke
Az egyedülvalóságról
Az Egyesítő
Az egyetlen kéz
Az eljövendőség elébe
Az első sárga levél
Az ember (Tavaszi kórus)
Az estéli látogatásról
Az ég
Az ég (Tavaszi kórus)
Az égő bokor
Az idegenségről
Az igazi Mária
Az Isten (Tavaszi kórus)
Az Isten fiatal
Az Isten kezéről
Az Isten ölében
Az Oltárkő alatt
Az oszlopról
Az öldöklő angyal

Az örömről
Az ősz dalol
Az ősz dicsérete
Azért...
Ákácvirágzás
Áldás
Áldott az asszonyok között
Áldott, aki előre néz
Áldozás előtt
Állj meg, fölemelt kéz
Áraszd meg a vizet!
Árvák
Ázott kövön

– B –

Balatoni csend
Ballada a szépség szomorúságáról
Ballagás a Pilisen
Barack
Barakk
Báránylehők
Beethoven
Belenéztem a Napba
Beszélgetés
Beszélgetés (Áldás)
Béke, béke...
Bizonytalanság
Bocsánatkérés
Bocsásd meg
Bocsássatok meg
Borongás naplementekor
Borvízforrás
Bölcsek
Bölcsességnek széke
Bölcsődal a bükkfa alatt
Bujdosik az árva madár
Búcsú a bükköstől
Búcsú a szavaktól
Búcsúzás
Búvár
Búzavirág
Bűbáj
Bűnösök menedéke

– C –

Carmen semisaeculare
Cinege
Credo quia absurdum
Csak a furulyát
Csak eltűnődöl csendesen

Családfa
 Csavargó szellő
 Csemete-ákác lombon át
 Csend (1924)
 Csendes mise
 Csendes tavaszi dal
 Csengettyűszó
 Cserdülj ostor!
 Cseresnyefa
 Cserfa a fenyvesben
 Csigabiga
 Csillag
 Csillagok, csillagok
 Csitt!
 Csonka fűszálak
 Csüddöntő

– D –

Dal (A belülvalók mécese/Sírás és nevetés)
 Dal (Szembe a Nappal)
 Dal három húron
 Dalolj, ne félj!
 Dalt, dalt!
 Dáliák
 De profundis
 Demodokos
 Diákszakas
 Dolgozatírás
 Doromb
 Dörmögés
 Dörmögés a Múzsával
 Dunapart és cella

– E –

Egy borjú sír
 Egy fenyőfa tetején hintázó rigóhoz
 Egy fiatal német katonához
 Egy karéj fekete kenyeret
 Egy magányos magyar
 Egy rózsacsokorra
 Egyszerű titok
 Ejhaj, hóvirág!
 El kell menni a sivatagba
 Elégia egy hernyó-rágtá tölgyesben
 Elkésett hold
 Elmegyek, elmegyek...
 Elomlott testtel
 I. Stáció
 Ember
 Ember maradj!

Ember vagyok
Embernek lenni
Emberség
Embertelenül ember
Emlékezés az otthoniakra
Emlékezés egy néhai ökörfarkkóróra
Encián
Erdei mise
Erdő
Erdő szélén estvéledtem
Ereszkedés létrákon lejjebb
Esik eső
Eső
Eső a Vágon
Eső, eső, eső
Eső után
Este
Este az ablakban
Esti ballagás
Esti dal
Ezen az áldott estelen
Ezeréves dallam
Ezüst híd

– É –

Éjjel a tengeren
Éjszaka 1943-ban
Éjszaka a vizeken
Életem útja közepén
Ének egy rút arcról
Ének minden emberhez
Énekszó a magasságból
Érett nád
És jönnek hozzám
És jöttek a napok

– F –

Fakereszt
Falusi reggel
Fanyar tavasz
Fák és gyerekek
Fáklya
Fázó csillag
Februári napsugár
Fecske
Fecskét látok
Fehér mezők
Fehér rózsák a Dunán
Fekete hegyek
Felhőgomolygás

Felhőjáték
Felhők, felhők!
Felhők háromfelől
Felhős ég dicsérete
Fények
Férfiak
Fiúk
Fogfájós rímek
Fogócska
Fonnyadó búzavirág
Fordíts, fiú, a rádión
Földindulás (Költemények/Harangszó a viharban)
Földindulás (Fekete kenyér/Kemencében/Szolgálat)
Fölszállás
Főpróba
Fülemile a hegyek közt
Fűzfa az árvízben

– G –

Galambok
Gonosz emberek
Gödöllő
Gregórián
Groteszk
Gyalogjáró ember éneke
Gyanta
Gyerekek
Gyerekek az utcán
Gyónás nélkül
Gyónás után
Gyöngyvirág
Győződ-e még?

– H –

Ha jó a perc
Hadd essen az árnyék!
Hajnal a Normafánál
Hajnali kertész
Hajnali madárszó
Halotti beszéd a mezei virágokhoz
Hamvazás
Hanyatló hold
Harangvirág
III. Stáció
Hat szonett a csodálkozásról
VI. Stáció
Havasi pihenő
Havasok
Három és négy között
Három sóhajtás

Hársfák
Hát itt van, testvér
Hegyek
Hegyeken túl is – innen is
Hegyoldalban
Hegyorom és fátyolfű
Hej, voltam én is fiatal
Herkulesfürdői emlék
VII. Stáció
Hetes fogat
Hetven felé
Himnusz Kalazanci Szent Józsefhez
Hiszek
Hivők és hitetlenek
Hogy mit szeretnék?
Hold a Csóványos felett
Holdsugár
Hollók
Holtig-e vagy hazáig?
Homoki felhők
Hosszú élet
Hová rohantok?
Hó a hegyeken
Hőscincér
Hullámmoraj
Hullámverés
Huszonöt vers
Húsen és aranyon

– I –

Ibolyák
Ibolyántúli sugár
Illatok
Imádság a hegyen
Imádság a Kolosszus előtt
Imádság humorért
Imádság jó halálért
Imádságos dal holdfénynél
Intermezzo
Invokáció egy szőrös hernyóhoz
Isten áprilisa
Isten érkezése
Isten forrása
Isten láncá
Isten tenyerén
Íthaka
Íme mily édes és gyönyörűség...
Írók asztala

– J –

Jaj de szépnek...
Jani
Jákob kútjánál
Járok a tengeren
Játékszer
Jávorfa
Jeremiád
Jeremiás
Jeromos a barlangban
Jézus a Mátrában
Jézus és a kereszt
Jó emberek
Jó nekem, Uram
Jó testvéri szóval
Jól van ez így?
Jöjj, szegény fiú!
Júdás
Júniusi körte

– K –

Kakasszó
Kalypso
Kaszafenés
Kaszálók
Katicabogár
Káté
Kecskepásztorkák
Kemény parancsolat
Kenet
Ketten a Mesterrel
Kettős szivárvány
Kék csend
Kék hegyek
Kérdések felelet nélkül
Készülj, anyánk!
Két asszony
Két imádság
Két kis malac
Kétélú kard
Kéz kézben
Kézrátevés
Kézszorítás
Kiáltás a kapuból
Kiáltás a pusztába
Kilenc gödör
IX. Stáció
Királyok igrice
Kis csibék
Kisgyerek
Kínrímek

Kívül a Bárkán
Koszorú
Köd a Pilátuson
Ködben
Ködös vizek fölött
Köd
Költemények (1916)
Könnycsok
Könyvek
Könyvek, sereggel
Köszönjük meg a máj kenyerünket
Köszöntő
Követek
Közelebb a kékhez
„Kraft durch Freude”
Krisztus mindenfelől
Kukoricaszárak, éjjel
Kupolaterem
Kurucok tánca
Küldetés

– L –

Lábnymok
Lajtorjás szekér
Lámpák
Lány, kötéssel
Láthatatlan őzikék
Láttam csillagát napkeleten
Legyen jobb a világ
Lelkecskék
Lelki beszélgetés a fenyőfákkal
Leszállás
Levél Balanyi Györgyhöz
Levél Rómába
Légtalpon
Légy csendességben!
Lila virág
Lilaszegélyes orgonáson...
Liliput
Lombzúgás

– M –

Madár
Madárijesztő
Magamat, íme, elhoztam Neked
Magyarok Nagyasszonya
Mancus vagy az állhatatosság
Mandolin
Maros vize
Máglyafüst

Mámor
Március
Mária és Márta
Máriaszem
Mátraszentimre
II. Stáció
Medárd
Meditációk
Megértettem, hogy kenyérnek születtem
Mehalt a visszhang
Megint csak a napot lesem
Megy a hajó a tavon
Megyen már a hajnalcsillag
Mendegélünk föl a Kopaszra
Mennyegzős ének
Ments meg Uram!
Mentsd meg lelkedet!
Messze nézzen, aki élni akar
Mi hárman
Miért?
Mindazonáltal
Mindörökké fiatal
Mint a fű a szélben
Mint a Mátra
Mint az ördögös fiú édesapja
Mint bölcs kutya a küszöbön
Mint egy fáradt csiga
Mint gyenge harmat a napon
Miserere
Misék
Mit láttam!
Mit mondanál?
Mondd végig
Mondtam magamban
Mosolygó gyermek
Most válik el
Mozart, hegedűverseny
Mókus
Múladozóban már a zivatar

– N –

Nagy fiúk
Nagymama
Nausikaa
Ne aludj, Uram!
Ne félj!
IV. Stáció
Negyven nap, negyven éjjel
Nehéz poggyászu katonák vagyunk
Nem betegség

Nem én, Uram!
Négy fiú a tóparton
Nézd, süt a nap!
Nézni, nézni
Nézz fel a kékbe
Nocturnum
Novemberi utazás
Nyári eső
Nyári zsongás
Nyárvégi reggel
Nyírfakosár
VIII. Stáció

– O –

Odysseus
Ojtovány
Októberi rózsák
Orgonaillat
Oroszlán
Országúton lányok mennek
Ó milyen szabaddá...
Ó tiszta csend!
Óda a várhoz
Óda az Egyházzól
Óda az Értelemhez
Óda egy nyúlhoz

– Ö –

Ökörfarkkóró
Öreg táltos
Öregasszonyok
Óriások
Örökösök
Örvénynek az örvény
V. Stáció
Össze-vissza
Őszelő
Őszi fecske
Őszi kertben

– P –

Pannonhegyén, öreg padon
Parázs
Párbeszéd a halálról
Penelope
Péter sírása
Phaëton
Pillanatkép
Pilóta
Pirongató

Piros reggel
Pitypang
Pocsolya
Porban és éjszakában
Prédikáció
Présház
Primícia

– R –

Rapszódia
Razzia
Reggel a szállason
Regős ének
Régimódi vers az isaszegi országútról
Ribiszke
Ribiszkegallyak, piszkebokrok
Rikkant a rigó
Rohanunk
Roma aeterna
Rózsakoszorú
Rózsaszínű hegyek
Rudolf Czinege
Rutafa

– S –

S. O. S.
Sajó
Samu bácsi
Sarlósboldogasszony
Sebesen, sebesen
Sétál az Isten
Sibyllák éneke
Siralmas ének a kerítésen kívül
Sirály
Síró testvérnek
Sóhajtás a felhők után
Sötét folyosó
Süss fel nap!
Sütkérezés a hangyával

– Sz –

Szabad ember éneke
Szabadíts meg a gonosztól!
Szamár és cinege
Száll az angyal
Szegedi óda
Szegény kagyló
Szegfű
Szembe a Nappal
Szekfű Gyula halálára

Szellőstutogás
Szent család
Szentjánosbogárkák
Szentkirály szolongatása
Szentolvasó
Szentségtartók
Szeptemberi lomb
Szerkesztőség
Székely pap
Szél
Szél a Pilisen
Szénaboglya
Szénaillat
Szép piros szív
Szikrazápor
Szíriát oszlopai
Szitálnak a szélben...
Szobor
Szolgálat
Szomorú kisfiú
Szonett
Szonett egy palack forrásvízre
Szóló sziklák között
Szőlőhegyi szemlélődés
Szürke dal
Szürke délután

– T –

Találkozás
Tavalyi fű
Tavaszcsemettyűje
Tavaszi kórus
Tavaszi szél vizet áraszt
Te Deum
Te vagy a jó
Telihold
Tenger
Tenger, most itt vagyok
Tengerparti ének
Tenni, tenni
Tera néni
Testvér
Testvérek vagyunk!
Téli áhitat
Tiszavirág
X. Stáció
XI. Stáció
XIII. Stáció
XII. Stáció
Tizenkét bükkfa

XIV. Stáció

Tojás

Töredékek temetés után

Törött rádió

Túl a borókán

Tücsökszó

Tüzek a ködben

Tűnődés

Tűzvész

– U –

Ujjak

Unokák

Új ének

Újévi reménykedés

Úrfelmutatás

Úrfelmutatás előtt

Útféli bokor

– Ü –

Üdvözlégy!

Ünnep

Üzenet

– V –

Vadgesztenyék

Vakáció

Valaki a hegyen kiált

Van-e szebb, testvér?

Vágy, vágy

Váltott gyerek

Város a hegyről

Velük, helyettük, értük!

Vendégek

Verseket írok

Vér az utcán

Véreső esik

Világítótorny

Virág a tengeren

Virradat a Vágon

Virrasszatok!

Virrasztó

Vitézi ének a romvárok alól

Víz, víz, víz...

Vízió a vonaton

Vízözön előtt

Vízválasztó

Vonat a mezőn

– **Z** –

Zakar

Zrínyi harmadik éneke

Zsibongás

A versek jegyzéke kezdősor szerint

– A –

A bújó régi ösvény
A bűneimmel egyedül vagyok.
A Csíki Székház ambitusán
A csöcselék e csúf korában,
A Dunáról fúj a szél,
A Dunáról fúj a szél.
A fák alatt feküdtem,
A felhők odafenn bújócskát játszanak.
A folyosó végén, a hosszú, keskeny
A gögöslélekű kérők zajognak a teremben,
A Hagymás üzen az Öcsémnek,
A hajnali fényre kitárom
A hallgató, sötét szobában
A havasok, mint dóm-pillérek állnak.
A havason, a havason
A hegyekről most kúszik le a reggel
A hold az égen úszik.
A hold ezüstös csónaka
A holdsugár halkán pereg.
A jó tündér-keresztanya
A katedrán egy Férfi ül.
A kiáltás végigsikoltja
A kilencedik vagy a tizedik
A kispap-kert szőlőszegélyes útjain
A ködök napja. Ólmos szürke ég.
A könnyben van az élet.
A kullogó telet lesem
A legfelső emeleten
A lekaszált hegyoldal közepén,
A lelkem partján állsz és mosolyogva hívsz:
A második félszázad küszöbén
A messze húzott zivatar nyomában
A mélységből kiáltok Hozzád.
A mézillattól mámoros mezőt,
A munka mámorától ittasultan
A múltak lelke körülöm suhog,
A nagyszívű Alkinoosnak
A nevükre aranyos napfény
A nyár, a szénaillatos még itt aludt az este.
A nyári busz fullasztó melegében,
A partokon, a vizeken
A percet, amikor megláttad
A rauhensteini várban, hol lábnyomát belepte
A rádió recseg, ropog:
A Rend és a Szabadság védelmében,
A sárgarigónak,

A sárkányfejes régi lámpa
A Sella és a Marmolata közt,
A Szegedi Fiataloknak
A szemem sokszor hűtelen.
A sziklapart fokán, a habtörés felett
A szívemen egy szegfűszál.
A szomszédasszony udvarán
A tájra száll nagy szürke köd.
A templomtól a temetőig,
A tengeren a holdfény selyme zizzen,
A toronysisak hűvös magasából,
A városból, ahonnan egyre mennék,
A véghetetlen kék tükör
A Végtelenség Kristálycsarnokában
A vén hegyoldalon dörmögve bólogattak
A véres sár üvöltő tengerében
A virágtalan, gyümölcstelen ágtól,
A zordon és királyi Betlehemnek
Ablakomba, ablakomba besütött a holdvilág.
Agg szót beszélek, megtanuld:
Agyaglábú Kolosszus!
Ahol járok a hegyoldalakon,
Ahol járok, amerre nézek,
Akarod tudni?
Akarom, hogy szabad légy. Oly könnyű és szabad,
Akarsz, kis ember, göggel, szilajon?
Aki szeret, aki nagyon szeret,
Akkor fölemelék a keresztet a poroszlók,
Alabástrom felhők körmenetje
Almaképű kis német katona,
Alpesi erdő néma hűsén,
Alpesi kunyhó, kövi fészek.
Alszik a júliusi éjen
Alszik a kert, eljött az este,
Ama csillag után.
Amelynek színe mint a menny
Amikor kicsi voltam,
Amikor mentem az országúton
Amikor tetszik, hogy próbára vess,
Angyal, jóságos útitárs,
Angyalföld. Éjjel. Razzia.
Angyalt, ördögöt látok verekedni,
Angyalt, Uram, a megelégedésnek
Anyánkat énekeljük,
Apám. Két szikra szem. Nagy, tiszta homlok.
Aranymisémig kisfiú koromtól
Aranyporos nyárvégi reggel,
Arcom körül a szentjánosbogárkák
Asztalomon piros abrosz
Az ablak alatt, a fűskamránál

Az ablak sarkán nézd ezt a tenyérsíki
Az arca ráncos, mint a csíki dombok.
Az áprilisi réten
Az árok árva szélén,
Az ég a fák válláig ér,
Az ég, az ég, amerre látsz,
Az első akkord bűg a zongorán.
Az erdő szempilláin dús cseppek ezre ül.
Az ezredek tiporta köveken,
Az iskolaház folyosója sarkán
Az Isten küld, testvéreim, tinéktek
Az izzadt völgyön végigköpi kormát
Az országúton ballagok.
Az öreg ember soha sincs magában:
Azelőtt tudtam, ki vagyok,
Azért, hogy nem tudod, lesz-e holnapod:
Azt mondod, hogy én jó vagyok,
Azt mondod, testvér, hogy nem érdemes!
Azt szeretem, aki nevet,
Ákáclombon, orgonákon,
Áldd lelkem, áldd, fennen magasztald
Áll a Kereszt az ég alatt,
Áll, egyenesen, egymagán
Állani, némán, mint a Mátra,
Állok a legutolsó stációnál,
Állok cseres hegyoldalon,
Állok magasan, egyedül, a hegyormon,
Állottam a völgy fenekén,
Állottam hosszan, hallgatag,
Álltam akkor ablakomban, mozdulatlan, éberem,
Ásít a sivatag.

– B –

Bagolyirtás, Bögösrét és Ágasvára.
Ballagdállok a vén Pilisen,
Barack a lomb közt, derekán a nyárnak.
Baráti kézzel,
Be szép vagy, édes gyöngyvirág,
Békafürdő faluszéle,
Bétellett a harag kelyhe,
Bizony hogy én is úgy vagyok,
Bocsásd meg énnekem, Uram,
Bocsászatok meg énnekem, ti nagy hegyek,
Bokor alatt komázok a bogarakkal,
Boldog a bűn és érdemtelen áldott,
Bolyongok a Hargita gerincén.
Borongó fenyőfák alatt
Borvízforrás csörög a lábaimnál,
Bosszúsan, mint a bibliában
Budai vár! a napszerette síkon,

Bujdosik az árva madár,
Búcsút mondok a könnyes énekeknek,
Búcsúzom tőled, drága bükkösöm.
Búg a szellőn a hegyoldal,
Bús lelkét rámlehelte
Bús téli dombon állok egyedül.
Bús topogás a nyílt verem körül,
Bús véreimre gyakran gondolok,

– C –

Cirenéből jött, messze földről,
Csak egy perc, – mondod, – csak egy pillanat,
Csak most, Uram, csak most legyen siket!
Csavargó szellő átszalad
Csemete-ákác lombon át
Csendes a tenger. Ring a habja lágyan,
Csendes éj. Lámpám leoltom.
Csendes eső csordogál,
Csendesen, botfűlű vonat!
Csepp asztalon éppen csak annyi hely,
Cserlomb alatt, elsőfü szénán
Cserlomb alatt mohos kövön ülök.
Csibe csipog, liba gágog.
Csigabigácska, jaj de nem-okos vagy!
Csíkszenttamási lajtorjás szekéren
Csilingiling, az alvó nóta éled,
Csilla könnyű párafátyol
Csillagok, csillagok
Csillagos volt az éjszaka,
Csillog az alkony, ég a tó,
Csipkésen a lomb közt dorombol a fény.
Csitt, nyugtalan szív, légy szerény!
Csodaszép reggel! Rikkant a rigó.
Csodálkozás! Te vagy az ember-elme
Csodálkozol, te értő jó barát,
Csodálkozom azon, hogy megszülettem,
Csorgattál hitet fejemre,
Csupa szépség és csupa szomorúság
Cudar felhők gomolyognak,

– D –

Dajkál a bükkfa sátra.
Dalt, dalt riadjon hangos ajkunk!
De hallanák-e szómat értük?
De jó itt lenni, ilyen mese-távol
De megréfáltál, seregek Ura!
De most már megfogom a kezedet.
De most, testvérek, levegőt!
De odakint már mosolyogtál
De szép, de édes a fiatal álom!

Dolgozatírás. „Mi szeretnék lenni?”
Drágalátos szent testét

– E –

E barbár korban, amely megtagad,
Egy ablakban, egyedül, árván,
Egy bamba fog.
Egy jajnyira villámlanak fejedtől
Egy karéj fekete kenyeret
Egy koraérett ringló
Egy nagy darab lengyel legény,
Egy nap, mint a rest csiga, mászik,
Egy testvér jött, a tűzszeműek egyike,
Egy tört fenyőág és egy kis üveg,
„Egy új világ van születőben!” – mondják,
Egyedül áll a lekaszált mezőn,
Egyetem. Dél van. Kupolaterem.
Egyik kezében skorpió sziszeg,
Egyszer, egy sugaras, pirosuló reggelen,
Ejhaj, hóvirág!
Eldicsérték már a boldog delet,
Eljöttünk, eljöttünk
Elküldettél – félelmes küldetés! –
Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek. (Elmegyek, elmegyek...)
Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek. (A köpönyeg)
Elment a Jézus.
Elomlott testtel, a műtét végén,
Első B osztály. Hittanóra. Káté.
Elszállt a forró kánikula-évszak,
Elült a zápor, elnyugodott a szél,
Ember, ne félj a rossztól!
Ember vagyok, a szürkület fia,
Embernek lenni!
„Enmagamtól miért is rejtegetném –
Erdei ösvény, rajt húsz-egynehány
Erdő fűvén fekszem hanyatt.
Erdő szélén estvéledtem,
Eresz alatt a fecske már cikázik.
Erőlködik és liheg a vonat
Esik az eső, mintha öntenék.
Esik az eső. Veri a Vágot.
Eső, eső, eső,
Eső után,
Este van, nyár van, mosolyog a csend.
Esteledik. Ballagok.
Esteledik, de még zöldék az árnyak.
Esti erdő. Lomha tuskók
Ez a bölcső. Oly jó feküdni benne.
Ez a tizenkét bükkfa temploma.
Ez a világ az ördögé!

Ez itt a csatatér.
Ez itt a tárna.
Ez nem betegség, ez csak állapot:
Ezen az áldott estelen,
Ezen az ősös nyáron,

– É –

Édes Gödöllő! Tágas végtelenség!
Édesanya, boldog anya,
Éjfél után egy óra lehet.
Éjjel van, három és négy között az óra,
Éjszaka, fojtó, fekete.
Életem koszorúja, drága lelkek,
Életem útja közepén
Élő sátor, barna bükkök ága,
Én édes, édes jó testvéreim,
Én ha ledőlök fáradt vánkosomra,
Én Uram, Istenem, velem mit tettél!
És a hegyen még egyszer visszaneztél
És a Küllő jár. Komolyabb kalásznak
És ha száll a délután,
És hányszor nem lehet segíteni!
És jönnek hozzám emberek,
És jöttek a napok és a Tengerbe hulltak.
És jöttek csendes, rózsás reggelek.
És jöttek, jöttek, örült éjjelek.
És kiszáradt az ajkamon a szó,
És lőn, hogy a kakas másodszer szólala.
És miután bezárt ajtókat megett
És ne engedd, hogy visszanezzek.
És szólottam magamhoz komolyan:
És tapsikoltam, énekeltem:
És töletek is messze mennék,

– F –

Fanyar ködben, december éjszakában
Farkas-barkas jaj de szép!
Fehér a hold és vágat a vonat,
Fehér fényben, fehér ruhában,
Fehéren csillogó mészkő-falak közül,
Fejem fölött bükkfasátor,
Fekete éjjel, fojtó, vak, kietlen.
Fekete éjszakába, fekete éjszakából,
Feketén gubbasztok a Fekete Rézen,
Feketén, karcsún, elegánsan
Fekszel a párnán: letörött faág,
Fekszem a földön a fiatal fűben, a nap sugarán.
Fekszem a fűben a napon,
Fekszem hanyatt az élő szőnyegen,
Feküdt az erdő őszi avarán.

Felhők, felhők,
Felhők, háromfelől
Félig halálra váltan, már-már a Golgotán,
Felkiáltottál: Beteljesedett.
Ferencvárosi teherpályaudvar,
Fiatal arcnál, fiatal szemeknél
Fiatalok, egy fészakalja,
Fogadd el, Uram, szabadságomat,
Forgatag utcák nyüzsgése között,
Földindulás van, édes feleim.
Földindulás! Földindulás!
Földön túl, tengeren innen
Földön túlról üzen az úr.
Fönt, fönt a hegygerincen
Fövenyes part szirtfoka mellett
Fut a hajó. Az árboc árnya
Fut a kocsi, zörög a kerékagy.
Fut, fut velem a római vonat
Fülemben egyre zúg a páli szó:
Fúrjes, pipacsos dúlón járok.

– G –

Galileai férfiak,
Gránit hegyek alkonyatában
Gyöngyvirágos szép tavasznap,

– H –

Ha ablakodat megkoccantaná
Ha jó a perc majd, amikor lezárul
Hadd el a pityergést,
Hadd utánzom a régi mestert,
Haj be vénes bölcsesség ez,
Haj regő rejtem.
Hajnalodik. Rózsás aranyban égnek
Hallgass el egy kicsit, te mocskos utcalárma!
Hallják meg hívők és hitetlenek
Hallod a mély harangokat?
Halovány csillagok zizegnek az Oltban,
Hamar, tanuljunk! Oly rövid az élet,
Harangvirág az erdő közepén,
Harmat nevet kövér harasztton,
Harminc napot, harminc csodálatos nap
Hasztalan csóválod a fejedet,
Hasztalan görnyedez utánad a Cirénei
Havas, csikorgó téli szürkület.
Havasi szálló. Köd csüng a világon.
Hármas tornyoddal, alpesormi Templom,
Három fiú, a negyedik az atyjuk,
Hát ilyenformán élek én:
Hát itt van, testvér, olvasd és szeresd,

Hegy megett az esti nap
Hegyek hátán járdogálok,
Hegyeken túl is, innen is,
Hegyen állok, nézem a búcsúzó nap
Hegyen állok, völgybe nézek.
Hegyoldalban állok. Szél veri a lombot
Hej, voltam én is fiatal,
Hetven körül
Hét évtizeden át
Hirtelen erőszakos zörrenéssel megtorpan a villamos.
Hítt a Múza sokszor engem,
Hívtok, fiúk?
Hogy mit szeretnék? semmit már, csak élni,
Honnan a rügy?
Hová rohantok, jaj hová, gonosztevők?
Hozzád, Veled, Neked,
Hóval jöttél, fiatal esztendő,
Hull az eső makacson,
Hull, hull a holt mezőre
Hullámzó hegyeken
Huszonöt vers egy hónap alatt!

– I –

Ilyen éj még sohasem volt,
Imádunk téged, ismeretlen Isten,
Ismeretlen lomb alatt
Isten, ki a világ felett
Istenem, Istenem, áraszd meg a vizet,
Isteni áldásul Sáros szült Pannoniának.
Itt a hegyen, ahol minden levők:
Itt a hegyen pözsög már a pázsit,
Itt egy fiúcska, ott egy kisleány,
Itt is, ott is, a fojtó csendbe
Itt sárba fúl a fehérfátylú tél.
Íratlan hófehér lapot

– J –

Jaj de szépnek, fiatalnak
Járogatom a lekaszált rétet.
Járok csendben, egymagamban,
Játék után a pázsiton
Jeges Dunán, zörgő Dunán
Jeruzsálem leányai,
Jó nekem, Uram, havas, téli tájon,
Jó volna lenni búzavirág-módra:
Jól eltömött redőny mögött
Jól hallok-e vajjon?
Jól van ez így? Istenes így?
Jóságos Úr, ki minket úgy szeretsz,
Jöjj el, édes Jézusom!

Jöjj Ilmikém, fülembé zummog
 Jöjj Ilmikém. E csúnya Pestre
 Jöjj, sírjunk együtt, te szegény fiú!
 Jön.

– K –

Kavarják mások a szeleket szárnyon,
 Kábultan állok ájtatos-magamban
 Kávéház. Nyüzsgés. Írók asztala.
 Kemény és karcos légy ma, ének,
 Kendős néni, kék köténye karton,
 Keresztelőt imádkozott
 Kertek alján surrogó tüzek:
 Kertünk bokrán cinege, cinege.
 Keserű, dermedt könnyel sír a nap.
 Ketten ülünk a parti köveken
 Kezed, mely most akár egy kisgyerek-kéz,
 Kék víz ideleln,
 Kékre mázolt deszka bódé,
 Kérdezted már, mi az, hogy „*Én vagyok*”?
 Két kezem közt remegő kis fecske,
 Két óra közt. Állok a folyosón.
 Két tábla szőlő közt lakom,
 Kicsi hajó, tele van a fedélzet.
 Kidőlt-bedőlt kápolna áll mohverte kő fejen,
 Királyok igrice vagyok.
 Kis asztalon ébenfa ládikó.
 Kis csibék,
 Ködben állok a Pilátus ormán.
 Könnyű felhők fenn az égen,
 Könnyű rigó,
 Könnyörülj rajtam Isten, a Te nagy irgalmasságod szerint
 Könyv a kezemben, himnuszok.
 Könyvek, sereggel, légió titán:
 Körül-körül virágban áll
 Körülöttem szeszélyes kőtitánok:
 Köszönöm nektek, pilisi hegyek,
 Kövek felett, romok felett
 Kövér aranyat izzad a nap,
 Közelebb hozzám a vég, mint a kezdet.
 Kukorikú, a kakas trombitál,
 Küldetett minden tehozzád követként:

– L –

Langyos az éj:
 Lassan lehajlik pajzstartó kezem,
 Lányok, lengő ruhákban, lebegő
 Lásd, tudtam, hogy ma újra eljössz.
 Látlak már messziről integetni újra
 Látod, én kisgyerek vagyok.

Láttam a Püspököt!
Láttam egy nyulat. Kövér volt a rét,
Lebeg a hold hűsen és aranyon
Legszebb mégis a két isteni Nővér:
Lenn a városban valamely toronyban
Levelet kaptam. Vers-olvasni kérnek,
Lezárom a könyvet, letörlöm a tollat,
Légy csendességben: Isten hogyha hív,
Lilaszegélyes orgonasoron
Lomb közt a langyos permeteg
Lombringató erdőszegély,

– M –

Ma más vagyok, mint tegnap voltam.
Ma telihold, mondja a gazdám,
Magad maradtál, mint a megszedett
Magam vagyok.
Magamat, íme, elhoztam neked,
Magasan, feketén, nesztelen,
Magasan fönt a bástya felett,
Magasztalja én lelkem az Urat
Magyarok, magyarok! Sztambulban temetnek.
Maros vize fut a fűzes part alatt,
Májusi béke mosolyog az égen,
Májusra leperdül a cseresnye virága,
Már csak amolyan zötyögősen baktat
Már nem is kutatlak.
Mátraszentimre, csepp falu,
Medárd, Medárd, kaján Medárd,
Megállj,
Megérintettem a csodát.
Megintcsak billenős a mérleg.
Megjött az eső valahára!
Meglendül a tárcsa,
Megmondom: Sokszor megcsodáltam
Megnyitom ablakomat, csöpp templom néz a szemembe:
Megroncsolt testtel, homloka tövisben,
Megúnom olykor a világot,
Megy a hajó a tavn.
Megy a Jézus a Kálváriára, (A keresztúton)
Megy a Jézus a Kálváriára, (A keresztút)
Megyen a nap a maga járásán,
Megyen már a hajnalcsillag lefelé.
Mendegélünk föl a Kopaszra.
Menj, keserű látó, láss ott, hol nincs keserűség,
Menj, meg ne állj a meredek sötétnél:
Mentél, amerre húzódott az ösvény
Merengő arccal üldögél a hold
Merre menjek?
Mert forrást adtál s patakot,

Mert utánam kiáltanak.
Mese-tüzében alkonyi sugárnak
Még a fűvön csepereg a harmat,
Még a lusta csillagok.
Még áll a szürkület.
Mi lobban ott az éjnek éjszakáján?
Mikor a földbe bújtunk, mint a féreg,
Mikor a régi pátriárka
Mily különös, hogy oly fényes az utca,
Milyen szépek az alkonyati felhők!
Milyen szóval szeresselek?
Mind elmentek, magam maradtam.
Minden ige már betellett.
Minden rózsza szent legyen.
Mindenfelé
Mindenkinek megmondom kereken:
Mindennevű, hogyan szólítsalak?
Mint a koraérő júniusi körte:
Mint ama bibliás királyi emberhez,
Mint anya, hogyha útra készül,
Mint az ördögös fiú édesapja,
Mint bomlott nyájban szédült farkasok,
Mint egy fáradt csiga
Mint egy jószívű, jólnevelt kutya
Mint egy letört faág, tövén a régi fának,
Mint egy szédült szarvasbogár,
Mint éjszakai castruma kőfalán
Mint félreeső állomás lakója az egyetlen vonat után,
Mint gyenge harmat a napon,
Mint limmel-lommal egy diák-fiók,
Mint óramutató a számlapon
Mire odaérsz: kietlenül állnak
Misémben Úrfelmutatás előtt
Mit is mondjak, mit is kérnék,
Mit láttam! Mit láttam!
Mit tudtok ti a könnyről, könnyesszavú testvérek,
Míg emberhúson hízik a föld,
Míg ifjú homlokunkon a hajnal koszorúja,
Mondd, látod ezt a fejedelmi hársfát?
Mondd, üldögélő, aki minden este
Mondhatom, siralmas egy pikulás vagy:
Mondok nektek valamit, emberek.
Mondtam magamban – s megfagyott
Most a csúf tél bosszusan
Most, amikor a fehér Arkangyal
Most így vagyok. Most egyedül vagyok.
Most, hogy hetvenes éveimet töltöm,
Most, most előre!
Most megcitállak lelkem, jól vigyázz!
Most zúg a mélység a mélység alatt,

Mozart hegedűverseny,
Múladozóban már a zivatar,
Múza, mostan megcitállak,

– N –

Nagy esemény esett a háznál,
Nagy Királynő, kit tizenkét
Nagyon, nagyon szeretlek.
Nap, húnyd le szemérmes szemed,
Ne aludj, Uram már sokáig!
Ne hívjatok, nagy hegyek,
Ne hozzatok nekem virágokat,
Nehéz poggyászu katonák vagyunk.
Nem! Gyűlölöm a lemondás ígét,
Nem, nem engedlek, fogom a kezed:
Nem tündökölsz az égi seregek
Nem, nem, nincsenek gonosz emberek!
Nesztelenül, alig rezzentve szárnyát,
Néha a kezem kezébe fogod
Nézd, erre csillogálnok aranyszeme
Nézd, süt a nap! – mégiscsak erre tévedt!
Nézd: földben, szélben, erekben
Nézel az alkonyi távolba.
Nézzén naphosszat emberek szemébe,
Nézzétek ezt az összenőtt
November sír a vonatablakon,
November van, hajnal borong, nedves, ködös, didergő.
Nyár és hajnal. Sarlósboldogasszony.
Nyár van megint.
Nyárdélutáni lankadat.
Nyolc hete, hogy nem ad a fősvény
Nyújtózik a lomha Nap.
Nyüzsgő, visongó csöpp sereg,

– O –

Odabenn bimbó fakadás van.
Odalenn, odalenn,
Oly boldogság egyedül lenni!
Olyan szabadon akarok ma Neked énekelni,
Országúton lányok mennek
Ott látom ülni csipkés ablakában.
Otthonomtól messze járok,
Ó én nagyon-nagyon nem-ember Istenem,
Ó Istenarc, kegyetlen
Ó Máriák,
Ó milyen szabaddá oldottál engemet, Isten,
Ó nyárelő sokünnepű hava,
Ó nyári vasárnap reggelek!
Ó valóban, minket nagyon szerettél!

– Ö –

Ökörfarkkóró, boldogult barátom,
 Öreg diákok. A padok alatt
 Őszi kertben
 Őt, aki túl képzeletem heroikus mennykupaláján

– P –

Pacsirta szól.
 Pacsirta trilláz
 Pannonhegyén, öreg padon
 Parancsot vettek az őrangyalok:
 Parttalan tenger ringat csendesen.
 Piros pöttyös kicsi vendég,
 Piros reggel. Harangoznak Mindszinten.
 Pirosnak az októberi rózsák,
 Pók szaladt az ágyamon.

– R –

Ragyog a nyári reggel.
 Rakosgatom, rendezgetem, lapozgatom,
 Reggel, ragyogó.
 Regnum. Templom mögött nagy, széles udvar,
 Repülj, levél, hullámmain a szélnek,
 Ring a tó és reng a tón
 Rohanunk, robogunk. Pattog a szikra,
 Rossz bódé ez, Uram, amelyben lakni kényszerítesz.
 Rozsdabarna őszi lombok
 Róma felett kék-tenger éj,
 Rutafa, rutafa, Isten fája,

– S –

S egyszer, mint a tiszta hold a vizen,
 S hadd imádkozom a nem-szűzekért,
 S lettem a néma barlangmélyi ember,
 Sarumegoldó templomi tisztelet
 Sasfészkei a sasapáknak
 Se múlt, se jövő, se jelen,
 Sebesen, sebesen,
 Sétál a napfény melegen
 Siket füleknek, csüggeteg éjszakán,
 Sírhasz! Hiába! Lángol a vad Szüret.
 Síró fuvalmak
 Soha-soha még ilyen éjszakát!
 Sok-sok millió testvérszív sajogtát,
 Sokáig éltem, sok mindent szerettem,
 Sokszor van úgy, hogy mindent értek.
 Sose láttam ilyen szépet, soha ilyen szomorút:
 Sötétlő fenyvesek mögött,
 Süss fel nap!
 Sütkérezem a Pfänder-ormon,

Sütkérezik a picike hangya

– SZ –

Szalad a lóré, csöpp hegyi vonat,
Szamártestvérem mostanában
Szavak, szavak, búcsúzó töletek,
Szálló sirály,
Szegény kagyló: törékeny, árva jószág,
Szembe a Nappal néztem egykor,
Szennyes falak, csatakos utca,
Szentje és atyja Kegyes Iskoláknak,
Szeresd a múltat: a tiéd!
Szeretem a bölcseket,
Szeretem a hívőket.
Szerkesztőség. Nagy asztalnál ülök,
Szélcsend a tavon.
Sziklák között az én világom.
Szint' áll a folyó libegése,
Színház. Főpróba. Félhomályos földszint.
Szitálnak a szélben hulló levelek,
Szoborra kalapálom, tiszta márvány
Szomorú, lefosztott oltár felett
Szól a tölcseren a menetelő.
Szőlő-lugasom paradicsomában
Szúró szikrák arcomba egyre hullnak,
Szürcsömnyi forrás! Milyen különös:
Szürke tenger és szürke ég.
Szürkeruhás nem-fiatal lány
Szűk ösvényen magamban járok.

– T –

Tavaszi szél vizet áraszt, virágom, virágom,
Tavaszodik.
Te vagy a fészek,
Tejszín párában úszik Kelet,
Tenger! Most itt vagyok,
Terhe alatt a szörnyű fának,
Terméskő falvértézetében,
Testvér, én érzem, a lelked remeg,
Testvéreim, akik árván maradtunk,
Testvéreim, maradék magyarok,
Testvéreimnek ezt az éneket,
Testvérek, kérlek benneteket:
Téged Isten dicsérlek
Tépett világok, tépett emberek
Ti zöldpalástú fenyvek, ti erdők papjai,
Tudod, mióta árvák lettünk,
Tudom már, hogy láthatatlan vagyok,
Tűzben a vonat, tűzben a mező,

– U –

Ugrabugráló alpesi kecskék
 Ungorkodnak a bőjti szelek.
 Uram! ma minden ködbe lankadt,
 Uram, én ama városban lakom,
 Uram, ölelj magadhoz engem.
 Úgy állok itt, Uram,
 Úgy jött az árvíz, mint egy régi tolvaj:
 Úgy-e, még élsz? Úgy-e, még énekelsz!...
 Újság, rádió, televízió

– Ü –

Ülj mellém, Uram, jöjj és fogd meg csendesen
 Ülni, ablakban, hegyen, fák alatt,
 Ülök az országúton, az árva útfelen,
 Ünnepek ird ez óra csendjét,

– V –

Valahol messze szól a zongora.
 Valaki a hegyen kiált.
 Valami cseng a csendes völgyön át:
 Valami világmegvető
 Valami zizzen a hajló fűből.
 Van aki toronynak születik, és van aki remetének,
 Vasárnap reggel, a kis falun át
 Vasútról jövök, késő este van.
 Vágd el a kötelet,
 Vágy, vágy, nehéz és néma vágy,
 Várj még, ne siess, szeptemberi lomb,
 Városról városra
 Vedd a kezedbe az eleven csodakagylót,
 Verseket írok. Minden nap. Sokat.
 Végtelenség, a te szemed rettenetes tükör!
 Vén katonák közt pap vagyok.
 Véreim, vígan! Koszorúba álljunk!
 Világtalan szemét lehúnyva mélyen
 Villámveréses, borzadályos éj után
 Virágzó hársak hűvösében
 Viszem az Ostyát és a Kelyhet,
 „Viszontlátásra!” – mondod búcsúzóra

– Z –

Ziller, szilaj gleccserfolyó, vad szürke ár.
 Zöld bársony hegyi rét,
 Zsong a nyári rengeteg,